

07 JS Qu
~~38~~

308.625

BOLDOG

UJ ÉVET!

A „CSALÁDI KÖR”

szerkesztősége.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

TARTALOM-JEGYZÉK

A

„CSALÁDI KÖR“

1867. évi folyamára.

Költemények.

Az alvó kedveshez. *Tolnay Lajos*. 1. sz.
 Oh ne mondd, hogy... *Thaly Kálmán*. 2. sz.
 Bucsuzáskor. *Bus Emma*. 2. sz.
 Te nem tudod. *Hajnalka*. 3. sz.
 Oh, mi szép vagy... *Németh János*. 3. sz.
 Nagy kérdés. *Pajer Antal*. 4. sz.
 Tompa Mihálynak. *Jankai*. 4. sz.
 Árvácskák. *Soós Miklós*. 5. sz.
 Az arczkép felett. *Teréz*. 5. sz.
 Nem fáj nekem... *Udvardy Géza*. 6. sz.
 Az a kis barna... *Kósa Sándor*. 6. sz.
 Költői levél. (Válaszul Fábíán Gábornak.) *Benedek Aladár*. 7. sz.
 A könnyelmű ifjúság. *Zilahy Imre*. 8. sz.
 Hogy tőled válni fáj... *Amália*. 8. sz.
 Lenau „Schiellieder“-jeiből. *Concha Károly*. 9. sz.
 Azt gondolod... *K. Jusztina*. 9. sz.
 Egy jó asszony tanácsa. *Dalmady Győző*. 10. sz.
 Találkozás. *Lévay József*. 10. sz.
 Elegiák. *Pásztor Ferencz*. 11. sz.
 Ima. *Soós Miklós*. 12. sz.
 Itt van még... *Nemes Ödön*. 13. sz.
 Nem ér... *Szász Károly*. 13. sz.
 Téli éj a börtönben. *Szelestey László*. 14. sz.
 Női pálya. *Teréz*. 14. sz.
 A szerelem vérpadján. *Dalmady Győző*. 15. sz.
 Messze vagy én tőlem!... *Mária Luiza*. 15. sz.
 Oh nézed-e... *Balaton*. 16. sz.
 Amáliának. *Ilka*. 16. sz.
 Virág-dalok. *Hajnalka*. 17. sz.
 Kandalló mellett. *Benedek Aladár*. 18. sz.
 Flórához. *Szilárda*. 18. sz.
 A fényt hadd... *Dobó László*. 19. sz.
 Megérkezett... *Mária Luiza*. 19. sz.
 Szerelem románcza. *Lipóczy György*. 19. sz.
 A sajtóládi klostromban. *Nyilas Samu*. 20. sz.
 Jessy. *Zalánfy Kornél*. 20. sz.
 Keressed a boldogságot. *Mezey József*. 21. sz.
 Ha nők van... *Csepely Sándor*. 21. sz.
 Különös sors. *Cs. Iza*. 22. sz.
 Egy czélt ért barátomhoz. *Lukács Ödön*. 22. sz.
 Két dal. *Pásztói*. 22. sz.
 A koronázás napján. *Szelestey László*. 23. sz.
 Mig ő aludt. *Torkos László*. 24. sz.
 Hittem. *Mezőföldi*. 24. sz.
 A szerelem-hóhér. *Dalmady Győző*. 25. sz.
 Bánatom. *Kórody Sándor*. 25. sz.
 Az ő szobájában. *Komócsy József*. 26. sz.
 Mult és jelen. *Török Kálmán*. 26. sz.
 A pehely meseje. *Szelestey László*. 27. sz.
 Ha te kis lány... *Kapácsy Dezső*. 27. sz.
 Reggeli kép. *Tóth Endre*. 28. sz.
 Öröm és bánat. *Teréz*. 28. sz.

Ciego que apuntas. *Thaly Kálmán*. 29. sz.
 Dalok. *Vas Tamás*. 29. sz.
 Egy kis mese. *Jankay József*. 30. sz.
 Keletről jött egy nagy felhő. *Mária Luiza*. 30. sz.
 Csillag-esés. *Pajer Antal*. 31. sz.
 Első szerelem. *Noszlopy Constantia*. 31. sz.
 Vannak csendes, édes óráim. *Komócsy József*. 32. sz.
 Otthon. *Mikszáth Kálmán*. 32. sz.
 Égbe szállt angyalomhoz. *Dobó László*. 33. sz.
 A mi életünk. *Szalóczi Berta*. 33. sz.
 Küzdelem. *Balaton*. 34. sz.
 Menj tavasz, menj!... *Várady Gusztáv*. 35. sz.
 Tudnál-e szeretni. *Benedek Aladár*. 36. sz.
 Nyári est. *Jusztina*. 36. sz.
 Szerelem és kor. *Szász Károly*. 37. sz.
 Egy halottas-háznál. *Tolnay Lajos*. 38. sz.
 Menyegzőm napja. *Teréz*. 38. sz.
 A nők. *Komócsy József*. 39. sz.
 A két csillag. *Jusztina*. 39. sz.
 Erdőben. *Benedek Aladár*. 40. sz.
 Hogyha majd én... *Mária Luiza*. 40. sz.
 Róla álmodtam... *Dalmady Győző*. 41. sz.
 A hontalan. *Palásty Sándor*. 41. sz.
 A gyászoló nő. *Vida József*. 42. sz.
 Furcsa jószág az az asszony... *Torkos László*. 43. sz.
 Váró leány. *Palásty Sándor*. 43. sz.
 Gyásznapijaidban. *Vida József*. 44. sz.
 Egy nő temetésén. *Stépán Géza*. 44. sz.
 Fénykép előtt. *Kopácsi Dezső*. 45. sz.
 Éji dal. *Dús László*. 45. sz.
 Tehetlen vágyak. *Várady Gusztáv*. 46. sz.
 Eljött az ősz... *Kemenczky Kálmán*. 46. sz.
 A sír leánya. *Rochel Aurél*. 46. sz.
 Nem átkozom meg... *Udvardy Géza*. 47. sz.
 Bár merre száll... *Zelemér*. 47. sz.
 Őszi szellő. *Jusztina*. 47. sz.
 Itt pihensz gyönyörűm... *Soós Miklós*. 48. sz.
 Mimuska is — a pillangó is. *Szelestey László*. 49. sz.
 A rokka mellett. *Concha Károly*. 49. sz.
 Csudálatos, bomlott kedély... *Zilahy Imre*. 50. sz.
 Az első hópehelyek. *Komócsy József*. 51. sz.
 Névnapi. *Sz. György Julia*. 51. sz.
 Az örvény szélén. *Dalmady Győző*. 52. sz.
 Az angyalok. *Palásty Sándor*. 52. sz.
 Anyám sírjánál. *Szabó Lajos*. 52. sz.

Beszélyek és hasonneműek.

A békeszerető. *Berczik Árpád*. 1. 2. 3. 4. sz.
 Hogy lesz poétából practicus ember. 1. 2. 3. sz.
 Egy zeneköltő szivtörténete. *Barbozsay Aurél*. 4. sz.
 A feloldatlan hetes hangzat. *Bartalus István*. 5. sz.
 Szegény Edus. *Major Béla*. 6. 7. sz.

A legártatlanabb áldozatok. *Győry Vilmos*. 8. 9. 10. 11. 12. sz.
 Farkasoktól üldöztetve. *B. V.* 12. sz.
 Tizenhatsz év után. *Emilia*. 13. sz.
 Egy hősnő. 13. sz.
 A vezérlámpa. *Tolnay Lajos*. 14. 15. 16. 17. 18. sz.
 A titkos áldozat. *Balzac*. 14. 15. 16. sz.
 A valódi gyémánt. *Vizely Dénes*. 17. sz.
 Tsuang-tsze. *Tomory Sándor*. 18. 19. sz.
 Gyermekek. *Beóthy Zoltán*. 19. 20. sz.
 A kesergő fűz. 20. sz.
 Egy nagy győzelem. *Kazár Emil*. 21. 22. 23. 24. sz.
 Csak játék volt az egész. *Varga János*. 21. 22. 23. 24. sz.
 Mese. *Sarolta*. 24. sz.
 Egy szegény ördög és egy esztergályos. *Bús Vitéz*. 25. 26. sz.
 Egy férj pöre meghalt neje ellen. 25. 26. sz.
 Mire az ifjú nagyon vágyik. *P. Szathmáry Károly*. 27. 28. 29. 30. sz.
 Rege a három szép hercegnőről. *Vashington Irving*. 27. 28. 29. sz.
 Hogyan házasodtam meg. *Pap Endre*. 30. sz.
 A bolognai diákok. *Vértessy Arnold*. 31. 32. 33. 34. 35. sz.
 Egy lengyel honleány. *Filep György*. 31. 32. 33. 34. sz.
 Egy házi-barátnő története. *V. Janka*. 33. 34. sz.
 A mi Nellynk. Angol elbeszélés. 35. 36. 37. 38. 39. sz.
 A kis árva. *Tóvölgyi Titus*. 36. 37. 38. 39. sz.
 A zöld könyv. *Berczik Károly*. 40. 41. 42. 43. sz.
 Jolán mama. *Somkerek Miklós*. 40. 41. 42. sz.
 Selim, keleti beszély. *Dallos Gyula*. 43. 44. 45. 46. sz.
 Kis bajból nagy baj. *Major Béla*. 44. 45. sz.
 A megtérés. *Ernest Róza*. 46. sz.
 A halál után. *Urváry Lajos*. 46. sz.
 A bércek fejedelme. *Serli Antal*. 47. 48. 49. sz.
 Az anya bűne. *Tóvölgyi Titus*. 48. 49. 50. sz.
 Beckman tréfája. 49. sz.
 A vélt gyilkos. *Fejérvizy M.* 50. 51. sz.
 Karácson estéjén. *Hermin*. 51. 52. sz.
 A balsors a jellem tűzpróbája. *Potemkin Ödön*. 52. sz.
 A karácson fa. *Emilia*. 51. sz.

Történelmi életrajzok.

Az utósó Frangepán. *Szabó Ignác*. 1. 2. sz.
 Török Pál. 4. sz.
 Pákh Albert. 7. sz.
 Szathmári Károly. 8. sz.
 A IX. zászlóalj. *Eőry Miklós*. 14. 15. sz.
 Koronázás Buda-Pesten. *P. N.* 24. sz.
 Perczel Mórné. *Emilia*. 48. sz.
 Gróf Andrássy Gyuláné. *Emilia*. 50. sz.
 Damjanich Jánosné. *Emilia*. 52. sz.

Ismeretterjesztő és irányczikkek.

A házasság. *Csepely Sándor*. 1. sz.
 A közönséges beszéd tárgyról. *Emilia*. 2. 3. sz.
 Az amerikai nyeglészkedés. 3. 4. sz.
 A haj épségben tartása és fésülése. 5. 6. 7. sz.
 Egy orosz éj. *Bölty Amely után*. 5. 6. sz.
 Amakalokok. *Livingstone Dávid*. 5. 6. sz.
 Arany mondatok. *Lovász Sándor*. 6. 7. sz.

A világitó-toronyban. 7. 8. 9. 10. 11. sz.
 A kávé. 8. 9. sz.
 Udvariasság. *Emilia*. 9. sz.
 A szerelem. *Csukássy József*. 10. sz.
 Egy estém Rákoson. *Vas Tamás*. 10. sz.
 Egy kis bőjti eledel. *Emilia*. 11. 12. 13. sz.
 Kashmir-sálakról. 11. sz.
 Párisból. *Asbóth János*. 12. sz.
 Párisból. *Asbóth János*. 14. sz.
 Mi ujság Bécsben? Bécsi levelezőtől. 15. sz.
 A női műveltség. (Egy tapasztalt férfitól jegyzeteiből.) 16. 17. sz.
 Egy orosz lelenczház. 16. 17. sz.
 Párisból. *Asbóth János*. 17. sz.
 Egy nagynéne levelei. 18. 19. 20. sz.
 A társaskör és társalkodás. *Papp Károly*. 18. 19. 20. sz.
 Az indulatokról. *D. L.* 21. 22. sz.
 Párisból. *Asbóth János*. 22. 23. sz.
 Az arczbőr. 23. sz.
 A szemekről. *Kis Elek*. 25. 26. sz.
 Egy orvosnő felolvasása Londonban. 25. sz.
 Stockholmból. *V. J.* 26. sz.
 A legnagyobb gyémántok. *Vértessy Arnold*. 27. 28. 29. sz.
 A lélek művelése. 27. 28. sz.
 Az irigységről. 29. sz.
 Arany szabályok a házasságról. 30. 31. sz.
 A selyembogár. 30. 31. sz.
 Világtárlati levelek. *P. Szathmáry Károly*. 31. 35. 36. sz.
 A nő és műveltség. *Emilia*. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. sz.
 A pesti reform. egyház felső leányiskolájáról. *Török Pál*. 35. sz.
 A hasis hatásáról. *Pap János*. 37. 38. 39. 40. 41. sz.
 A bátorságról. *D. L.* 41. sz.
 Ifjuság. 41. sz.
 A szerelem hatása. *D. R.* 42. sz.
 Bretagnei mondák. 42. 43. 44. 45. 46. sz.
 A lélekfájdalomról. 43. 44. sz.
 A nők a politikában. *U—i L—s*. 45. 46. sz.
 A legjobb szepítő-szer. *Emilia*. 47. 48. sz.
 Párisi koldusok. 47. sz.
 Kérek egy könyvet kölcsön. *Kunsági*. 49. sz.
 Egy pillantás az égi világok csarnokába. *Enyingi*. 50. 51. sz.
 Mehemed Ali leányainál. 52. sz.

Azonkívül minden számban:

Egy hét története.
 Gazdasszonyoknak. 2—3. sz.
 Irodalom és művészet.
 Budapesti hírvivő.
 Nemzeti színház és Budai népszínház.
 Mindenfélék.
 Divattudósítás.
 Szám-, szó-, jegy- vagy sakkrejtvények.
 A rejtvényfejtők névsora.
 Heti naptár.
 Vidéki tárcza.
 Megbízások tára.
 Szerkesztői nyiltlevelek.
 Hirdetések.

26.
szám.

VIII.
évfolyam

A CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET KÖZLÖNYE.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA

Janus 30-án.

HETI NAPTÁR.

Hónapi és heti naptár	R. katolikus és protestáns naptár	Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p-nyugta			
					kelte			
Junius 30	Vasárnap	F. 3. Pál emlék	F. 2. Lucia	18 A. 2. Leontin	27	4	5	8 0
Julius 1	Hétfő	Theodorik	Tibolt	19 Judás	28	4	6	8 0
2	Kedd	Sarlós Bol. Assz.	Otto, Ulrik	20 Methód	29 Zakariás	4	7	8 0
3	Szerda	Kornél	Heliodor	21 Julián	30 Roschod.	4	7	8 0
4	Csütörtök	Ulrik pk, Berta	Udalrik	22 Özséb	1 Tham. R.	4	8	8 0
5	Péntek	Vilmos apát	Czirilla	23 Agrippa	2	4	8	8 0
6	Szombat	Izsaiás prof.	Izsaiás	24 János szül.	3 Sab. Kor.	4	9	7 59

V i d é k i t á r c z a.

Szegedről nem régen azt írták, hogy az ottani városi adószedő sikkasztásainak fölfedezése folytán agyonlőtte magát, s a város bizottmányt küldött ki vizsgálatra. E bizottmány többekre kiható, nagy terjedelmű hamisításoknak jött nyomába. A csalást annyira vitték, hogy még értelmes emberek adókönyvecskéibe is kevesebbet írtak, mint a mennyit azok tetteleg befizettek.

Esztergamból írják, hogy jun. 21-dikén a megyei bizottmány rendkívüli ülést tartott, melynek tárgyát az képezte, hogy a pénztárnak megvizsgálásánál huszonötezer forint hiánylatra akadtak. K. L. megyei pénztárnok, ki már 35 év óta pénztári hivatalnok, öreg napjaiban üzérkedésekbe bocsátkozott, melyekben sokat vesztett s ezek folytán a rá bízott pénzhez is nyúlt. K. e miatt börtönbe került, a hol harmadnap meghalt. Besze indítványára a megyei bizottmány azt határozta, hogy az árva-pénzek kezelését ezentúl az egyes községekre bizza.

A fiumemegyei alispán, Voncina, ki egyszersmind e megye kormányzója volt, e hivatalától felfüggesztetett. Voncina ultrahorvát elkeseredésében oly tette vetemedett, milyent csakis azon roppant izgatottság sugallhatott neki, minő most Fiume körül, sőt a határörvidéken is fejlődőben van. Voncina ugyanis az „Agramer Zeitung“ s a „Pozor“-ban néhány hasábra menő jelentést közöl Cseh kir. biztos ellenében, s a jelentés végén így szól: „Hogyha a csend és rend helyreállítására ismét rendkívüli intézkedésekre lenne szükség, önt (Cseh urat) ő Felségénél a legfelsőbb hatalommal való visszaélésről, s a lovagias magyar nemzetenél bevádolni fogom, mely nemzet ellen ön, mint magyar, s a horvát tengerparton a magyar érdekek képviselője, a rendetlenség s a vandalismus pártolása által fel akarta kelteni a horvát nemzet s a civilizált Európa haragját!“ Vonczinának természetesen nem volt más terve, mint a derék kir. biztost a kormány s a nemzet előtt compromittálni. Voncina azonnal fölmentetett hivatalától.

Csabán a békésmegyei honvédegylet jun. 16-dikán tartá meg közgyűlését. Jelen volt mintegy 27 honvédtiszt. A gyűlés, melyet Kemény Mihály, kir. elnök, szép beszéddel nyitott meg, az egylet ügyeinek kezelésére bizottságot választott, melynek elnöke lett Omaszta Szilárd százados, jegyző Felix Ágost, pénztárnok Fikler Lipót. Az ülésen az 1861-diki honvédség-egylet működéséről jelentés tétetett. E szerint az egylet kormányilag feloszlattatván, a jegyzőkönyvek külön, és a pénztári számadások ismét külön biztos helyre tétettek el megőrzésül, — a pénztárnok számadásai megvizsgáltatván, a felelősség terhéről fölmentetett, — a tett segélyezés után felmaradt 2950 frt kötvényekben a békésmegyei gazdasági egylet-

nek adatott át a kamatok élvezete mellett mindaddig, míg a honvédegylet újra megalakulhatna. A gazdasági egyesület e pénzen földet vásárolt s azon jeles fakertet alakított; e realitásban a pénztőke teljesen biztosítva levén, a gazdasági egysülethöz az vissza nem követeltetik, hanem a kitett összegből 25 frt bevehetlen levén, a mennyiben egy vagyontalan honvédeknek adatott volt ki, a felmaradt 2925 frtról rendes kötelezővén fog kéretni, s a rendes 6% kamat folyó évi július 1-től folyóvá tétetik. — Végül a gyűlés kijelenté, hogy a mennyiben a pesti központi honvédek netalán a királyi pár ő Felségeik által a magyar honvédség segélyezésére felajánlott 100,000 arany kegyes ajándékot küldöttségileg megköszönni fognák, a békésmegyei honvédegylet e tekintetben készséggel osztja elhatározásukat.

A kolozsvári izraelita magyar hitközség új imaházát f. hó 19-kén szentelte fel, mely alkalommal Friedmann, fejérvári főrabbi, tartván a hitszónoklatot, ennek befejeztével az Isten áldását kérte le az országgyűlés tagjaira s ezek között Deák Ferenczre.

A kassai püspök, Fábry Ignác, val. belső titkos tanácsos, jun. 24-kén, reggel 5 órakor, 75 éves korában jobblétre szenderült. Temetése július 1-sejére van kitűzve s a gyászszertartást Bartakovics Béla egri érsek ő exellja végzendő. Az ünnepélyes gyászmisét ugyancsak ő exellja, a gloriosumot pedig mélt. Máriássy Gábor, főlshentelt püspök és egri kanonok mondandja. A magyar gyászbeszédet pedig főtiszt. Palásthy Pál, kir. egyetemi tanár ur fogja megtartani.

Kis-Zomborban Rónay János, orsz. képviselő temetése nagy ünnepélyességgel ment végbe. Mintegy 60—70-re mehetett a fogatok száma, melyek Torontál-, Csongrád- és Usánádból a megye színe-javát hozták el e kitűnő hazafi és az emberek egyik legjobbjának temetésére. Jelen voltak a torontáli és csanádmegyei főispánok is. Választói, magyarok, németek, románok és szerbek, egyaránt roppant tömegekben seregelték össze, a többi között a triebswetteri és sz.-miklósi német választók tömör sorrendben, fegyveresen jelentek meg s a sírnál katonásan, sortűzzel adták meg a végtiszteletet. A sujtott család gyertyákat osztatott ki a nép között, és pedig oly roppant számmal, hogy a néhány ezer jelenvolt között nem volt egy is, a ki ne kapott volna.

Katolna-Sz.-Király és **Székelyjő** erdélyi községek között egy darab területért már 1849. óta perpatvar foly, s nem egyszer e miatt véres összekocczás is történt. Ilyen ismétlődött f. é. jun. 6-kán is. E napon ugyanis K.-Sz.-Királyról két birtokos fiatal ember, kik közül egyik falusi bíró volt

két kerülővel kiment a jelenleg sequestrum alatt levő s a sequestri curátortól árverezés útján kivett földre, hol a székelyjóiak egynéhány száz juhok legeltettek. A juhokat e tilos helyről midőn behajtani akarnák, a közellevő Székelyjő községből rajként omlott ki a nép, s a végszükség s önvédelem a sz.-királyi hajtót lövésre kényszerítette s két székelyjói halva maradt. A négy sz.-királyi ember rögtön jelentette magát B.-Hunyadon az egyes bíróságnál oly kéréssel, hogy ők a megyei törvény. zékhez önként be akarnának menni. A b.-hunyadi egyes bíró egy biztos ember felügyelete mellett ezen kérésnek helyet adott, s a négy ember fehérművek végett a B.-Hunyadtól félóra járásnyira levő Sz.-Királyra ment, honnan egy pár óra múlva a hivatalos jelentést vivő biztos emberrel elindulandók voltak Kolozsvárra. Csucsáról azonban két zsandár fölment Sz.-Királyra, s az épen utra kész négy embert elfogták, s a közbejött egyes bíró tiltakozása ellenére kijelenté, hogy ezek az ő foglyai, vasra verve kísérték be Csucsára.

Szőreghez közel, az ország-ut melletti szántóföldek egy részét víz borítja. A napokban két szőregi magyar leány ment oda fürdeni; egyiknek anyja a fürdő leányok ruháját őrzé. Alig volt azonban a két leány néhány pillanatig a vízben, mindkettő egyszerre eltűnt. Az anya egy ideig csak várta, hogy majd előtűnnek; de aztán balsejtelem fogta el, ijedtében ő is a vízbe szaladt a leányok megmentésére, s a szerencsétlen szintén elmerült örökre. Vagy valami mély gödör lehetett a helyen, vagy iszap, melybe menthetetlenül lesüllyedtek.

A sághi pusztán (Zalában) szénagyűjtés alkalmával egy harangot találtak, melynek csak koronája állt ki a földből, s abban megakadt a gyűjtő villája. A harang többet nyom 63 fontnál s csaknem egészen ép; a rajta levő felirathól az 1014-ki évszámot olvasták le, s így becses régiség. A Balaton lecsapolása előtt víz borította azt a helyet, hol most találták.

Tisza-Vezseny községben, a nagyvátyiak és debreczeniek példájára káromkodás elleni egylet van alakulóban. — E részben az ottani előjáróság buzgólkodik. Helyesen.

Ungvár és M.-Sziget közönsége közelebb kitűnő műveltségben fog részesülni. Lendvay Márton fog közelebb ott vendégszerепelni. Ő Magyarországon az idő szerint a legjobb szerelmes színész. Szébb ajánló-levéllal nem léphet fel senki sem.

Felszólítás a vidéki színészekhez.

Alulírt színigazgató felszólítja a mindkét nembeli vidéki színészeket, hogy a kik f. é. okt. 15-kétől 1868-dik évi április 15-kéig a kassai színházhoz szerződni ohajtanának, ebbeli szabályukat és képességeiket bérmentes levelekben sziveskedjenek alulírt színigazgatóval Miskolczon tudatni; tájékozással megemlítetik, miszerint mint a drámákban, úgy az operettekben már betanult magán- és kardalnokok előnnyel birandnak szerződésüket illetőleg, valamint azon tánczosnők is, kik karban is egyaránt haszonvehetők.

Miskolcz, június 17-kén, 1867.

L a t a b á r Endre, kassai színigazgató.

Megbízások tára.

Itt újra fölkérem mindazon tisztelt előfizetőimet, a kik a „Miniszterium arcképcsarnokát“ még nem kapták, írják meg azt egy pár szóval a beküldendő előfizetési levélben; nagyon sok utánnézéstől kímélnek meg engem ezáltal és azonnal megküldöm azt nekik, egy göngyben a „Királynő megkoronáztatása“ című új műlapunkkal.

Hasonlóképen kérem azon tisztelt előfizetőinket, a kik a „Hölgyek könyvtára“ eddig megjelent 3 kötetét a mostani előfizetési alkalmával utólag meg akarják maguknak küldetni, írják meg az előfizetési levélben; mert hacsak az érte járó 30 krt melléklék pénzhez, nem tudhatom, mi célra van ez beküldve és feleslegül jár-e be.

Arra is figyelmeztetem t. előfizetőimet, hogy a „Királynő megkoronázása“ című műlap szétküldését már megkezdtem, és sorfolytatom a szétküldést a szerint, a mint az előfizetések hozzám érkeznek; legfőleg egy héttel az előfizetés beküldése után megtehet kapni a műlapot; a ki pedig még sem kapná meg, azt kérem tudósítson rögtön, hogy a postán utána nézessenek, mert csak a posta lesz oka a késedelemnek és könnyen megeshetik, ha a göngyű műlap — bolti ára 4 frt — egyik-másik postaállomáson annyira megtetszik, hogy el sem akarnák bocsátani vendégszerzőikből.

T.-Vezsenyre B. I. urnőnek: Már el van küldve.

Oltszemre B. K. R. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Tisza-Ujlak K. M.: Mindent elintéztem.

N.-Almásra P. M. urhölgynek: A jelen félévi műlapot és a három kötet könyvmellékletet kívánsága szerint azonnal megküldtem. Egy-egy félévi műlapért 30 kr jár és ugyolyan csekély díj a három-három kötet könyvért.

Baziára G. L. urnak: Azonnal elintéztem.

Ásgutra K. St. E. urnőnek: Rendelgetése helyére küldtem.

Szegedre K. N. urnak: Magánlevelet írtam.

Vécsre K. P. urnőnek: A múlt félévben csak a második lapra vettük a 30 krt; azért maradt el a három kötet könyvért, most azonnal megküldtem mind a három kötetet. A 4., 5., 6-dik kötet is készül már, és a mint a műlap szét lesz küldve azonnal a könyvek szétküldésére kerül a sor.

G.-Szt-Imrére T. L. urnőnek: Azonnal megküldtem a kívántat. A félévi műlap ára 30 kr, a három kötet könyvért szintén 30 kr.

Máté-Szalkára Cs. Á. urnőnek: A csomag kívánsága szerint, e hó 15-kén Budára lett küldve; a kezeim közt levő levénnyel azonnal keresésére indultunk és legközelebb kezeim közt lesz az.

Beszterczébe Sz. J. urnőnek: Magánlevelet írtam.

Pankotára V. D. urnak: Már el van küldve. Sziveskedjenek ígéreteért már előre is köszönet!

Tordára Sz. M. urhölgynek: Fogadja köszönetemet pártolásáért! A képeket kívánsága szerint küldtem el.

Miskolczra A. E. urhölgynek: Szívesen megküldtem a kívántat.

Negyedre V. M. urnőnek: Azonnal elintéztem.

M.-Szengyelre K. M. urnőnek: Magánlevelet írtam.

Büdre O. I. urhölgynek: Azonnal munkába adtam.

Túrkevire K. J. urnak: Fogadja szives köszönetem lapom iránt tanusított részvételeért.

Miskolczra D. G. urhölgynek: Az illetők nem kapták át. A mi pedig a csomagolási díjat illeti, a „Hölgyek könyvtára“ eddig megjelent három kötetért jár 30 kr, a jövő félévi három kötetért szintén 30 kr, — egy-egy kötetért 10 kr, a „Királynő megkoronázása“ műlapért 30 kr, a „Miniszterek arcképcsarnokát“ — ért végre semmi sem jár, ha a félévi rendeltetési lapommal egy göngyben megküldhetem.

Sassaparilla-essentia

a párisi „COLBERT“-gyógyszertárból,

a legrégibb és leghatalmasabb tisztítószer a vér csipősege által okozott betegségekben. Saját módszerrel, nagyban készítve sokkal becsesebb más feldicsért vértisztító készítményeknél; ezenfelül egészen hiteles vegyontások által be van bizonyítva, hogy nincs benne se jód, se higany. A leg-híresebb francia orvosok több mint 50 év óta nagy sikerrel javallják e szert az arczorbáncz, a kütetek és sömör ellen, ugyszintén a régi betegségek által a vérben hagyott kórananyagok kitisztítására. Ára egy üvegnek 2 ft 50 kr, csomagolás 20 kr.

GYOMOR - LABDACSONK,

(Pilules stomachiques Colbert),

melyek 50 év óta készítettnek a párisi COLBERT-gyógyszertárban, hascsikarás nélkül működnek meggyógyítják a szorulást, epekört és nyálkasságot, felélesztik az étvágyat, könnyítik az emésztést és megszüntetik a szédülést.

Ára egy doboznak 1 frt 50 kr, csomagolás 10 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF-nél, Pesten, király-utca 7. sz., továbbá Aradon: Szarka, Debreczenben: Borsos, Egerben: Wessely, Eszéken: Deszáthy, Gyöngyösön: Koczianovits, Kolozsvárott: Wolf, Miskolcon: Böszörményi, Maros-Vásárhelyt: Jeney, Pozsonyban: Piszatory, Rimaszombatban: Hamaliár, S.-A.-Ujhelyen: Kollener, M.-Berény: Nárcisz.

Torokbajok, szájgyuladások.

Dethan lepénykéi Berthollet-sóból (Kalichloricum.)

Ajánlják Paris és Belgium kórodáinak orvosai a torokbajok, torokgyík, hártás lob, száj fekélyei s gyulladásai ellen. Visszaadják a gége-nek hajlékonyságát, a hangnak üde csengését, a rossz lehetet meg-szüntetik, a dohányzás szülte ingerlésnek véget vetnek s a higanynak a szájra gyakorlott veszélyes hatását ellensúlyozzák,

Ára egy doboznak 2 frt, csomagolás 10 kr.

Dethan fogpépje Berthollet-sóból (Kali-chloricum).

Különösen ajánlatos oly egyéneknek, kiknek foguk inog vagy lóg, inyök vérzik és a kik a higanyval élnek, a fogak fehér színét megörzi.

Ára 2 frt, csomagolás 10 kr.

Fogpor és fogelixir Berthollet-sóból (Kali-chloricum).

Illatuk, kellemetes szaguk, zsöngítő és felüdítő tulajdonságuk becsessé teszik e szereket az öltöző-asztalnál, s a száj épentartására nézve nélkülözhetetlenekké. A gyulladásokat eloszlatják, a szájat felüditik, s a nyállelválást mérsékelik s a rendessé teszik.

A fogpor és fogelixir ára 1 frt 20 kr, csomagolás 10 kr.

Kaphatók: Párisban, Dethan gyógyszertárban, Szt. Denis külváros 9). szám.

Pesten a magyarországi főraktárban: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárban, király-utca 7. sz.

Dr. Romershausen

s z e m - e s s e n t i á j a

a láterő fentartása, helyreállítása és erősítésére.

Az árulási főraktár:

Török József

gyógyszertárban van, Pesten király-utca 7-dik szám.

Egy nagy palack ára 2 frt 20 kr, kisebb 1 frt 50 kr. Elbe melletti Aken.

Dr. Romershausen szem-essentiájának egyedüli készítője: Dr. Geisz F. G., gyógyszerész.

Cs. kir. kizáról. szabad.

FOG-SZIVARKÁK

legújabb s legjobbnak elismert szer

fogfájás ellen,

egyedüli feltalálója TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész

Pesten, király-utca 7-dik sz. a.

Ára 1 katulyának 1 frt., kisebb 50 kr.

Kapható Magyarország minden gyógyszertárban.

Az „Orvosi Hetilap“ 1867. január 1-én ezt írja:

„Török József, helybeli gyógyszerész fogszivarkái. Kétséget nem szenved, hogy helybeli bántalmak ellen legésszerűbben és legsikeresebben hathatunk oly szerek által, melyek a baj eredési pontján alkalmaztatnak. Újabb időben ennél fogva a helybeli gyógymód mind nagyobb tért vívott ki magának. Ezen elven alapszik Török József gyógyszerész találmánya, t. i. az ideges és csúszos fogfájásnál alkalmazható fogszivarkák, melyek gyógyszeranyagja füst alakjában beszívattván, a bántalmazott idegvéggekkel közvetlen érintkezésbe jön, s ekkép csillapítólag hat. Hogy a hatás tökéletes legyen. a főtáláló ur ajánlata szerint, a füstöt néhány percig a szájban kell tartani, s azután az orron át kieresztetni. Az eszme mindenesetre életrevaló, miért azt bizást ajánlhatjuk ügyfeleink figyelmébe, különösen miután Török ur eljárása mellett még az egyszerűség és könnyű alkalmazás előnye is szólunk.“

Folyékony

Glycerin-Crème

a legjobb bőr- és arcz-tisztító szer.

több év óta hatályos szernek bizonyult szeplő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szereknek, melyek a bőrt nem csak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalsági frissességét tartják fenn. — A folyékony glycerin crême eltér az eddig közönségesen használt glycerin illatszerektől, melyek a glycerinon kívül semmiféle hatályos részeket nem tartalmaznak.

Egy üveg ára 1 frt. 20 kr., postaküldeménynyel 20 krajczárral több.

Legfinomabb Glycerin-Szappan,

Glycerin és illatos növényekből, kitűnően tisztít és élénkíti a bőrt és egy finom pipere-szappan minden kívánt előnyeivel bír. Ára 15 kr. darabonként.

PARISI HOLGYPOR

(legfinomabb Poudre de riz)

a bőrnek a leggyengédebb fehér színt adja, és ártalmatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél, úgy férfiaknál (a borotválás után) nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 30 kr.

SZÉTKÜLDÉSI RAKTÁR:

Kielhauser H. oklevel. gyógyszerárús és vegyésznel Gratzban.

Főraktár Magyarországra nézve:

Pesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál, Pest, király-utca 7. szám.

Győrött: Tropper József gyógyszerésznel, Temesvár: Roth L., Nagyvárad: Molnár, Eszék: Deszáthy, M.-Berény: Nárciss, Debreczen: Borsos, Léva: Boleman, Miskolcz: Böszörményi, Kolozsvár: Wolf, Nyiregyháza: Matheidess, Lőcse: Selczér, Szeged: Aigner uraknál. Budán: az udvari gyógyszer-tárban.

Kivonat az: „Echo de la Presse medicale de Paris“ című gyógyászati lapból:

A fogak épségben tartására.

Annyira meg vagyunk győződve az: „Eau dentifrice“ (fogótalmazó víz), feltalálva HÉROQUE ur, III. Napoleon császár ő felsége fogorvosa által, hogy azt olvasóinknak legjobb szívvel ajánlhatjuk.

Növekedő kedveltsége jeles és tartós gyógyászati hatása által magyarázható. Kitűnő illata van és a szájat soká tartja meg üdésében és jószagban, erősíti az iny, rózsás színt ad neki, tisztítja a fogakat és fehérré teszi, a nélkül, hogy a zománczot rajtuk megsértené, a romlott fogakat, megakadályozván a csontszut, gyorsan gyógyítja és eloszlatja a rosszszagu lélegzést. A legiszonyubb fogfájást enyhíti és orvosolja és ulceratiók, az iny meglágyulása és idült gyuladása ellen is sikeresen alkalmaztatik, valamint súly-bántalmak, neuralgiák, aphtok sat. ellen.

Dr. Kunzly.

Kapható TÖRÖK JÓZSEF gyógytárban,

Pesten, király-utca 7-dik sz.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Kvartegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezenkívül 30-30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap

két iven színes borítékkal.

26. szám.

**Junius 30-kán.
1867.**

Havonként két színezett divatképpel. Minden szám mellett külön melléklettel. Ezenkívül: két történelmi műlap és hat kötet könyvmelléklettel.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért 8 kr.

A szemekről.

(Vége.)

A német az egész ábrázatot a szemekről nevezte el, (Gesicht, Angesicht) s ez által azt akarja kifejezni, hogy ő az egész embert szemeiről, nézéséről, kinézéséről akarja megismerni s jellemezni. S midőn a német azt kérdezi, hogy ez vagy amaz ember „hogy néz ki?” — e kérdésnek eredetileg nincs egyéb értelme, mint az, hogy e vagy amaz embernek mi néz, mi szól ki szemeiből, és sokkal helyesebb értelmet ad annak, mint mi magyarok, kik e germán kifejezést — nyelvünk rontásával — szintén használjuk ugyan, de a „hogy néz ki?” „jól nézsz ki?” alatt a testi egészség többé vagy kevésbbé jó létét értjük leginkább; holott helyesebben a kedélyállapot jellemzésére kellene vonatkoztatni, p. o., hogy néz ki X. vagy Y? Szomorun vagy vidáman.

Egy ember belsejére tehát, nem alakja és nagysága, sem az ábrázat idoma után vonunk következtetést, hanem leginkább s legfőkép a szemek kifejezéséből. Az embert olyannak szeretjük tartani, a milyennek szemei mutatják. Az arcznak minden kifejezése csak viszfénye a szemek kifejezésének. A homlok bármily szép idomu legyen, gondolkoznak csak a gondolkozó szemek által fog mutatkozni. Arcunkra nyugodt kifejezést ölthetünk, de a valódi léleknyugalom csak a szemek által erősített meg.

Bármint igyekezzék valaki őszinteséget tettetni beszédében, a hű szem bizonyosan elárulja a hamisságot. Nevetésre kényszerítheti valaki magát erőszakkal, de a mesterségesen elvont kép csak torzkép lesz, mert a szem megtagadja a beleegyezést, s nem nevet ki belőle a lélek.

Egy szép száj igazán széppé csak a szemek által lesz, melyekből szép lélek tündököl ki.

A léleknek teremtő képessége vagy képtelensége, komolysága vagy könnyelműsége, állhatatossága vagy ingatagsága, éle vagy tompasága, tisztasága vagy zavartsága; a szeretet, mely őt eltölti, a hidegség, mely alatt sorvad: mindez hol nyilatkozik ki jobban, mint a szemekben? — De a legfutólagosabb tünetény is, bármily hirtelen vonuljon el a lélek előtt, — mint a hőmérőn a légváltás, — megismerszik a szemeken. Általában nem megy végbe a lélekben semmi, hogy arról a szem ne tudósítana.

Örülünk? — ime, az öröm kiragyog szemeinkből! Haragsunk? — a szem villámokat szór, s a szemöldök terhes felhőkként vonulnak össze; ismét nyugodtak leszünk, s a lecsillapodott lélek szeliden, mint nap a zivatar után, barátságosan süt a szemekben.

Maguk a legfutólagosb s leggyengébb érzelmek, melyek a lelket csak felületesen érintik, s csak miutegy pillanatra átvillannak rajta, még ezek sem tagadhatók el a szemekben, habár az egész külső ember megtagadni látszik is azokat.

Ily szoros szövetségben vannak a szemek a lélekkel, úgy, hogy azok még mozgulataikban is alkalmazkodnak ennek mozgulataihoz.

Ha a lelket valami vágy tölti be, fölemelkedik a szem, valamint a lélek is fölszárnyalni akar más régiók felé.

Szenvedélyes kívánság pillanatában lesüllyed a szem, s hunyni készül, mintegy leszállni akar az égi gyönyör tengerébe, melybe a sovárgó lélek szintén elmerülni ohajt.

A szem ég felé tekint, ha a lélek esdve Istenhez emelkedik s ismét a földre irányul, ha a megalázódott lélek bűnös volta érzetében teremtője előtt leborul.

Emil

Tétovázó szem igen könnyen oly lélekre gyaníttat, melynek oka van magát mások tekintetei elől elvonni; mig a nyugodt, nyílt szem oly lelket jelent, melyben nincs hamisság, s nem retteg a mások általi kiismertetéstől.

A zavarban levőnek — ki nem tudja, mit csináljon, — szeme sem tudja, hová forduljon.

Mély gondolkodás közt a szem egy pontra tapad, mint a lélek, mely észlelődvé egy tárgyon csügg, hogy azt kikutassa, áttekinthesse.

Ha a lélek reggel fölébredve, újra ki akar tárulni az életnek, fölnyílik a szem is, és ha a lélek a napi foglalatosságban kifáradva, alkonyatkor magába zárkozik, a hű szemek is követik őt, bezárkoznak ők is, mint a lélek. S végre, ha az aggasztó végóra közelget, a szemek élet és fény nélkül mély gyászba borulnak, kínos fájdalmak közt megtörni látszanak, mert válni készül a hű barát, ki oly gyengéd viszonyban és hű szövetségben élt velők.

Az üzlet emberei, ha elválnak egymástól, azt mondják: „holnap ismét beszélni fogunk erről.” — Szerelmesek ellenben azon reményben válnak el, hogy holnap viszontlátni fogják egymást. Mért nem ők is úgy, hogy ismét „beszélni” fognak egymással? Azért, mert a beszéd igen szegény s igen gyarló azon érzelmek kifejezésére, melyet mindegyik a másik szemében olvas, mert két szerető lélek ott szeret legjobban találkozni, a hol legelőször feltalálták egymást, t. i. a szemekben; mert mindegyik a másik szeméből szereti kiolvasni azt az érzelmet, mely lelkeiket kölcsönösen egymáshoz fűzi.

Szeretteinktől való végső elválásunkkor is legörömeztőbb vigasztaljuk magunkat s a mieinket a viszontlátással egy jobb világban!

Kiss Elek.

Az ő szobájában.

Komócsy Józseftől.

Annyi komor nap s óra multán
Visszatértem e kis szobába,
Hol bimbózott szívemben egykor
Az ifjuság piros virága,
Tiszta örömek illatával
Volt telve érző, ifju keblem,
Szerelmem édes mámorában
A mennyországot látta lelkem.

Örök tavasz nyílt itt nékem,
Napom ragyogott változatlan,
Édes gondok bárányfelhői
Játszottak vélem száz alakban,
Az ábrándok fényes tavában
Fűrösztettem meg szomju lelkem,
S legmagasabb, szebb vágyaimnak
Mosolygó ajkán határt leltem.

Most minden olyan zord, sötét itt:
A képek mintha könnyeznének,
Mély csend uralkodik a légben,
Hol hangzott nyájas tréfa, ének,
Búsan gúnyaszt a kis madár is,
Piczin szívében fájdalom van,
Hervadt virágok szerte-szórva,
S a könyvek rendetlen halomban.

Megretten lelkem, hogyha lépek,
A visszhang olyan kínos, rémes,
Megérintem a hárfa hurját,
Hangja sir: szívem véle érez.
Mint őszi tájon a nehéz kőd
Bús alkonyati szürkületben,
Minden sugárt elzárva, tiltva,
Sötét bánat borong felettem.

Halálos tél van e falak közt,
Hol a tavasz virula nem rég,
Fáj itt a szív, fáj itt a lélek,
Bánattal tölti be az emlék...
Legszebb emlékim édenkertje!
Reményeim sírboltja lettél;
Küszöbödön im' visszalépek,
Mit adtál, mindent visszavettél.

Egy szegény ördög és egy esztergályos.

Az esztergályos elbeszélése után közli

Bús Vitéz.

(Vége.)

Peregrinus barátom egy egész históriát beszélt el. Elbeszélte, hogy atyja nemes származású, jómódu földbirtokos volt a dunántúli megyékben. Őt még kora gyermekségében katonanöveldébe adta, fiatalabb nővérét pedig egy pozsonyi leányiskolában neveltette. A fiu aztán — már t. i. az én peregrinusom — a katonaiskolából átlépett a sorkatonasághoz s a **-ezredben lett idővel főhadnagy. Atyja eközben vagyonát pénzzé tette, s miután neje elhalt, kis szöke Eveline leányával végkép Pestre költözött. Nemsokára azonban maga is elköltözött neje után, örökségül hagyván gyermekeinek huszezer forintot. (No ez különb hagyaték volt, mint az én apámé.)

— Szokott-e lutriba tenni boldogult édesatyja? — kérdelem itt peregrinus barátomtól.

— Soha. Miért kérde ön?

— Csak úgy kérdeztem. Folytassa ön csak elbeszélését. Nagyon érdekes, hogy huszezer forintot örökölték önök.

— Szomorítólag hatott ránk szeretett szüléink elveszte, — folytatá peregrinus barátom (valjon mivé lehetett az a tenger pénz, hogy most ily peregrinus?) — de annak a huszezer forintnak talán még szomorubb története lett. Tizezer forint engem illetett belőle, ugyanannyi nővéremet, s minthogy édesatyám gyámjaul rendelt, férjhez-meneteléig én rendelkeztem az ő öröksége fölött is. Evelinet mérsékelt fizetésért egy pesti nőrokonunk vette teljes ellátásra házához, én Prágából gyakoroltam gyámi hivatalomat. Szabadságra azonban többször lerándultam az ezredtől Pestre, s egy ily alkalommal magammal hoztam S*** Ferdinand hadnagy barátomat is. E lerándulások aztán ismétlődtek, Ferdinand mindannyiszor velem jött; röviden, uram, Ferdinand és Eveline megszerették egymást.

Peregrinusom nagyot sohajtott. Átalában sokszor sohajtott.

— Legutósó lerándulásunk alkalmával úgy váltak el mint jegyesek. Ferdinand ugyan vagyontalan ifju volt, de tehetségei fényes pályára nyitottak kilátást számára az ezrednél, s én, mint nővérem gyámja, évek óta ismervén Ferdinand kitünő, derék jellemét s szívéből ohajtván nővérem boldogságát, nem ellenzém boldogságuk föltételének teljesítését, t. i., hogy Eveline hugom öröksége letéssék a katonai törvények által ily házasságoknál kívánt biztosítékképen. — Ebben megállapodván, Prágába utazásunkkor Ferdinand s Evelin mint vőlegény s menyasszony

váltak el, megjegyezvén, hogy Ferdinand szabadságidejének meghosszabbítását kieszközölván, s némi dolgokat Prágában s szüleinél is rendbe hozván, másfél hónap múlva visszajövend az esküvőre.

Peregrinusom megint sohajtott. Mondtam, hogy nagyon sokat sohajtozott. Sőt, a mint ránéztem, észre vettem, hogy most meg már könnyek is vannak a szemeiben.

— Megérkeztünk Prágába. Magammal vittem Eveline örökségét is, hogy illető helyen azonnal letehessem, s Ferdinand barátom házassági engedélye minél előbb megadassék. Az én örökségem értékpapirokba fektetve, egy bankháznál volt letéve Prágában, hol ezredünk ez idő szerint állandóan feküdt. Ferdinand másnap elutazott szüleihez, rám bízván, hogy távolléte alatt tegyem meg a lépéseket az ezredesi irodában, házassága engedélyeztetése iránt. Be is adtam a folyamodást rögtön. Most meg kell jegyeznem, hogy egy ezredünkbeli kapitányért, ki nagy gazdagság hírében állt, azonfelül főnökköm volt, pár hónap előtt 5000 forintig jótálltam. . .

— Azt rosszul tette, barátom, — jegyzém meg, — én senkiért sem álltam jót soha.

— Mindjárt megtudja ön, mennyire helyes megjegyzése. A kötelezvény épen lejárt, s a kapitány nem birt fizetni. Nekem kellett tehát. Meg is tettem, mert a kapitány kétségbeesve kért, különben elküldik a szolgálathól. Ezen sajnos körülmény is, meg az is, hogy Ferdinand barátom távolléte miatt egyedül érzem magamat, szórakozás keresésére kényszerített. Balcsillagzatom egy játékbarlangba vitt. Játstam. Nyertem, vesztettem; vesztettem, nyertem. Egy éjjel örökségem utolsó fillérét is elvesztém. Nem irhatom le önnek, mit érzék. Egyetlen hatosom maradt, lutriba tettem az 5, 10, 30 számokra. Mind a három szám kijött, négy száz forintot nyertem! A kártya-asztalhoz futottam, hogy visszanyerjem vele elvesztett örökségemet, elvesztém a négyszáz forintot is. De már akkor a játékszenvedély martaléka valék! Hogy visszanyerjem veszteségemet, nővérem nálam levő örökségét is kockára tevém. — Elvesztettem ebből is 5000 frtot. Azt hittem, megőrülök, szerencsetlenségre nem. De azért volt erőm nem játszani többet. — Megérkezett Ferdinand. — Leérkezett házassági engedélye is, csak a tizezer forint tétessék le. — Most kitudódott, hogy én a tizezer forint felét elkártyáztam. — Az ezredtől elcsaptak. — Ferdinandnak adtam a maradt ötezer forintot, hogy szerezzé hozzá, ha tudja, a hiányzó másik ötezeret, s írja meg Evelinenek, mit tettem. Szegény Ferdinand sirva megölelt. — Én Pestre jöttem, másolásból élek, s minthogy ebből ötezer frtot nem tehetek félre, három esztendő óta minden fillért, a mi naponkiut három zsemlye s egy nyolczadfont szalonna árán felül keresményemből főnmarad, lutriba teszek, hogy a szegény Eveline hugom és Ferdinand boldogságára szükséges ötezer forintot megnyerhessem.

Peregrinusom, miután az utóbbi szavakat szakadozottan kitördelé, hirtelen elhagyott, s a mint a legközelebbi utcába befordult, pillanatra észrevettem, hogy egyik kezét arcához tartja, s e mellől egy kockás-tarka zsebkendő sarka lebeg ki.

Az utóbbi napokban nedves, szeles idő járt, nekem is négy nap óta már náthám volt.

A távirda-hivatalhoz értem. Ha már eddig voltam, föl is mentem.

— Távíratom lenne Temesvárra, — mondám a távirdai hivatalnoknak.

— Temesvárra ma nem lehet távíratozni, — válaszolá az, a temesvári vonal meg van fagyva; a fagy megrongálta.

— No ugy, hát már semmiképen sem akarja, hogy ezek a számok Temesvárra menjenek, — mondám félig magamban s örültem egyrészt, hogy e szerint visszakaphatom négy forintomat a lutrisboltban. (Mert az igazat megvallva, már bizonyosnak kezdtem tartani, hogy magamnak kell viselnem az egész költséget, az a szegény peregrinus bizony meg nem hozza a 2 frt 40 krját holnap reggelre.)

A távirda-hivatalnok meghallotta dörögésemet és érdekel kérdé:

— Micsoda számokról beszél ön?

— Három számot ohajtottam volna távíratoztatni Temesvárra, a holnapi huzásra.

— Micsoda számok ezek? — kérdé ismét a hivatalnok.

— 5, 10, 30, — felelém.

A hivatalnoknak, mintha jóféle rhumot ivott volna, egyszeriben úgy kifényesedtek a szemei: valami lutri-bolondos szegény ördög lehetett ő is.

— Főlséges téli számok, — mondá hévvel, — e számoknak okvetlen Temesvárra kell érniök még ma, és pedig távirda útján, mert holnap a huzás, s postával csak a huzás után érkezhetnének meg.

— De mit csinál ön, ha a temesvári sodrony meg van fagyva és használhatlan, mint az imént mondá ön?

— Mindjárt megmondom. A pest-eszéki vonal rendben van; most tehát kérdést távíratozok az eszéki állomásra, valjon az eszék-temesvári vonal szintén rendben van-e, s ha igen, nyomban távíratozom ön számait Eszéken át, s még idejében Temesváron lesznek.

— És ha az eszék-temesvári sodrony is megfagyott? — kérdém.

— Akkor lehetetlen ön számainak Temesvárra érkezniök, — viszonzá lehajtott fővel.

— De nincs veszteni való idő, — mondá, élénken fölkapva fejét, — rögtön megkérdem Eszéket. Meg akarja ön várni a választ? — kérdé felém fordulva. — Miután a vonal ép működésben van s még néhány elküldendő sürgönyünk van, tehát körülbelül egy negyedóra múlva tudhatom meg a választ.

— Addig nem várakozhatom; ugy is az üzletbe kellett volna már mennem két óra előtt. Hanem itt hagyom a távírat díjt, 80 krt, ott vannak a számok is, tessék. Legyen szíves távíratozni kegyed, ha lehet, s majd délután vagy holnap eljövök, megkérdezni, elmentek-e számaim.

— Jól van. Ha nem mentek volna el, visszakapja kegyed 80 krját, a lotto-hivatalban is visszaveheti pénzét.

— Alászolgája!

— Alászolgája!

Mentem az üzletbe. Ez sem esett még rajtam, hogy valamikor ily későn mentem volna. De hogy belebonyolódtam ebbe a lutri-históriába! Üsse kö az egész históriáját! Nem is mentem biz' én délután a távirda-hivatalba kérdezősködni. Sőt egészen meg is feledkeztem napi-dolgom közben az egészről, s csak másnap délelőtt, 11 óra körül jutott eszembe, midőn némi végzendőkből pár órai távollét után üzletembe térve, segédeim azzal fogadnak, hogy egy fakó öltözetű fiatal ember kérdezősködött utánam, s nem várhatván meg visszatértemet, 2 frt 40 krt hagyott hátra számomra, nagyon kérvén segédeimet, el ne felejtsek átadni, ha hazajövök.

Tudtam, hogy peregrinus volt. No hát mégis elhozta a pénzt. Ezt ugyan nem hittem volna. Nagyon össze-vissza szedett-vetett pénz volt az a 2 frt 40 kr; csupa rongyos hatos meg kongó krajczár, ugyan hogyan szedte össze?

— Nem mondta az a fiatal ember, hogy visszajő-e? —
kérdém segédeimtől.

— De mondta, csak a lottos-boltba ment, várni a temesvári huzás kifüggesztését.

Félegykor ragyogó arczeal toppant a boltba, kezében kis papírszeletet tartva. Alig tudott szólni izgatottságában. A kis papírt felém tartva, alig tudott reszkető hangon annyit mondani:

— Nyertünk, uram, nézze, itt vannak számaink!

Olvasám a kis papírszeletet:

— 5, 10, 30!

Peregrinusom el kezdett táncolni a boltban.

— Eveline boldog lesz! Ferdinand boldog lesz! — Ezt mondogatta folyton ujjongva.

No, magam is örültem, az igaz. Siettünk a lottos-boltba. Azt mondták, mutassuk elő a távirda-hivatal nyugtáját, hogy a számok csakugyan el lettek küldve tegnap.

Siattunk a távirda-hivatalba.

Azt hittem, soha sem érek föl a második emeletre.

A tegnapi hivatalnok azon értesítéssel fogadott, hogy az eszék-temesvári vonal is meg volt fagyva, számain nem küldhettek el.

Majd a guta ütött meg! A hivatalnok is tépelődött, mert hiszen a mára már kiengedt távirda útján közöltetvén a temesvári huzás eredménye, már tudta azt. Ki nem mondhatom, mennyit káromkodtam az eset miatt.

A peregrinus meg azalatt hirtelenében leugrott az ablakon át az udvarra. Nem rak többet a lutriha soha.

Nem tudom, férjhez megy-e már most valamikor Eveline kisasszony.

Mult és jelen.

Török Kálmántól.

Voltam én is boldog egykor
Ifjuságom reggelén,
Rám is hinte csalfa sugárt
Biztatón a remény.
Illatát a gyöngyvirágnak,
Harmatát a rózsaágnak:
Ugy szerettem ekkor én...

Sűrű erdők rejtekébe
Most is ott bolyongok én;
Tiszta habja a pataknak
Ott enyelg a völgy ölén;
Hajh! de a fény messze szállott,
Ősz letépte a virágot,
Szár az ág hajol fölém.

Jártam én is árnyas erdők
Rejtekébe gondtalan,
Hallgatózva, mit beszélhet,
Suttogó lomb untalan...
Fény ölelte a virágot,
Kéj az ifjú szívvilágot
Álmodozva boldogan.

Hervad a táj, merre térek,
Pusztulás kel léptemen,
Szerte dulva szivnyugalom:
Átkot hordok keblemen.
Utam elfogyott előlem,
Fut, ki meglát, messze tőlem:
Lelkem éje végtelen.

Nyájas arcza a tavasznak
Oly ígész volt nekem...
Merre jártam: völgy, halom, bércz
Visszazengte énekem.
Mint madárnak lombos ágon;
A szellőnek a virágon:
Szép, derűs volt életem.

Életemnek, mely repülni
Föllegek között tanult:
Fényes szárnya összetépve,
A magasból porba hullt.
Mely arany jövőt ígére:
Álmaimnak szép egére,
A sötét való borult.

És szívem mig öntözében
Ég emészto kín alatt,
Ajkam néma, el nem árul,
Egy tekintet s gondolat.
Oh, de mért is fölfedeznem?
Ugy is késő, őt szeretnem
Tiltva van: már nem szabad.

Egy férj pöre meghalt neje ellen.

Francia beszély.

(Vége.)

Öt év folyt le e végzeteljes éj óta, a nélkül, hogy ez egész idő alatt valami azon gondolatra hozhatta volna az aggodó sírásót, hogy az elrabolt holttest eltünése reá nézve káros következményü lehetne.

Clementine halálnapja vala, és férje: Servius ur, sírja mellett térdelt. Nejét életében anyalként tisztelte.

Csekély távolságban a sírásó mély megbánás kifejezésével tekintett reá, mintha szemrehányásokat tenne önmagának, hogy a gyászolót megcsalja, és vele üres koporsót sirat.

Mindketten mély gondolatokba valának merülve, midőn halk zaj ijeszté föl őket, melyet egy arra menő hölgy okozott.

De oh ég, e hölgy! ez előttök elmenő alak nem vala senki más, mint Clementine, a sokat siratott nő, a kiásott holttest! A fölizgatott érzékek játéka vala-e ez? Nem, hisz' járt, mozgott!

Servius ur hangos sikoltással ugrott fel, a szerencsétlen sírásó pedig alétan rogyott a földre.

De az ismeretlen hölgy is megtekinté a férfit, ki oly hirtelen fölugrott, ő is fölsikoltott s örülten futott el.

Servius ur követé őt, de nem érheté el, mert a temető kapuja előtt pompás fogatba szállt, a mely szélsébséggel robogott el.

Egy órával e találkozás után Servius ur még a szerencsétlen sírásó szobájában vala, ki iszonyu vonaglások között mult ki, a nélkül, hogy a hozzá intézett kérdésekre felelhetett volna.

A nap lefolyta alatt a rendőrigazgató jelenté Servius urnak, hogy emberei által értesült arról, hogy az általa megjelölt fogat Garra uré.

Következő nap Servius kérelmére megvizsgálták a sírboltot, melybe Clementine temettetett s üresnek találták.

E közben Garra Julia asszony, György felesége, kit Indiában vett nőül, kimondhatlan zavarban érkezék haza. Sápadtan és reszketve lépett férje szobájába és sokáig egyedül maradt vele. Midőn elhagyá, sokkal nyugodtabb vala, és semmi sem változott a házaspár szokásaiban.

Két hétnél több mult el ezen találkozás óta, mialatt Servius ur kémekkel vevé őket körül. A hadügyminiszteriumban tudakolá György megérkezésének napját Párisba, valamint elutazását is. Kutatta a postakocsisokat is, kik egy fátyolozott hölgygyel Brestbe vitték őt, s megtudta, hogy Garra ur hájóra szállt s azon utazott el.

Ezen borzasztó bizonyítványokkal fölszerelve, pört indított Garra ur ellen, hogy ezen törvénytelen házasság fölbontását eszközölje. Ezen ügy ujsága és titokteljes körülményei általános figyelmet gerjesztettek, s nem egyedül Párisban és a birói körökben, hanem mindenütt egész Franciaországban ezen ugynevezett „meghalt nő miatti pörön“ törték fejöket az emberek.

Több irat került elő, melyek azt tanusították, hogy Servius asszonyság csak tetszhalott volt, mikor eltemették.

Azonban az iratok dacára voltak elegenden, kik nem hittek Servius asszonytetszhalottságában. Kiszámították az időt, meddig a sirban feküdt, s azt mégis hosszúnak tartották.

Ennyi idő alatt föl kellett ébrednie. Akkor pedig bizonyára meghalt volna.

Az újságok is foglalkoztak e tárggyal. Taglalgatták e tetszhalottságot, lefestették, hogyan ébred föl a tetszhalott dermedtségéből, hogyan érzi a levegő hiányát, s végre hogyan fullad meg. Ily tetszhalott kínai rendkívüliek, szörnyűek; körmeivel tépi husát, erőködik fölkelni, de nem tud; ki akarja verni a koporsó födelét, nem bírja; sir, zokog, fuldoklik, dühösködik, megőrül, s végre belehal.

A kik ezt olvasták, legtávolabbról nem hitték, hogy Servius asszony feltámadt volna hosszú álmából.

Végre majdnem mindenki Servius ur ellen szövetkezett. Maga Garran ur is, úgy látszik, mintha ellenfelét sajnálná, azt állítá, hogy neje rendkívüli hasonlatossága de-la-Faille kisasszonnyal őt magát is megdöbbenettette, de nem annyira, hogy esztét vesztse; ezt oly őszintén mondá, hogy nem kételkedtek, miszerint Servius ur esztét vesztette, vagy pedig pörével csak pénzt akar kicsikarni Garran Györgytől.

Az ügy azonban tovább folyt a törvényszék előtt, s elérkezék a nyilvános végtárgyalás napja. Garranné asszonyt szembesitendik Servius s az öreg de-la-Faille urral, ki Toulouzeból jött ide.

Egész Páris tanuja akart lenni ezen végzettetjes jelenetnek s a törvényszéki terem, a legmagasb körökhöz tartozó kiváncsiakkal annyira volt megtelve, hogy minden ajtót fölnyitottak, és a közönség közt viharos viták keletkeztek.

Végre ütött az óra. A vádoló felek, Servius és de-la-Faille urak s ezek tanúi már megjelentek, még csak a két vádlottat várták. Megjelentek: a férfi, szép, érdekes, elhatározott vonásokkal, melyeket India heve megbarnított; a nő magas, méltóságteljes női alak, fekete ruhában, sűrű fekete fátyollal arcán.

— Ez az! A meghalt nő! — suttogta a fölindult közönség, mely az első széllelkéstől meglepett ár habjai gyanánt dagadozni kezdett.

Garran ur az ülőhelyek közti keskeny téren neje mögé lépett, s ábrándos szemei átfuták a nézőtér, nyugton, majdnem kihívólag, mintha büszke lenne, ily nőt az egész világ előtt sajátja gyanánt mutathatni és védeni; csak midőn ellenei előtt kelle elhaladnia, önkénytelenül neje oldala mögé szorult, mintegy el akarva őt választani azoktól, kik igényt tartanak reá. Midőn azonban mellette elfoglalá helyét, komor arcán senki sem vehette volna észre belső fölindulását.

Miután e suttogás a teremben lecsillapult, a törvényszék elnöke a tárgyalást a vád szokásos felolvasásával és a viszonyok részletezésével nyitá meg, a mennyiben az ügy talányossága alapos föltevés és következtetések lehetőségét megengedé. Azután azon kérdést intézte a vádlottakhoz, mit hozhatnak fel ezen tökéletesen alapos bizonyságok által támogatott állítás megczáfolására? S miután Garran ur az elővizsgálatok alkalmával beadott nyilatkozatait egybefoglalta, Garranné asszonyt is föl szólítottatott nyilatkozatra.

Síri csend uralkodék a tágas teremben. Garranné asszonyt fölemelé fátyolát, s egy gyönyörű szép arcot mutatott, de ez arc oly sápadt volt, mintha a sírból kelt volna föl. Élénk mozgás támadt a közönség között.

— A meghalt nő! Szólni fog! — mormogák. — Most szólni kezdett. Elbeszélte életét. Ő árva volt s mindig Indiában élt, mindaddig, míg férjével elhagyá hazáját.

Midőn elvégzé beszédét, ügyvéde okleveleket mutatott, melyek bizonyíták, miszerint de Merval Julia kisasszony, Pondichery születésű nő, ki Indiában Garran ezredeshez ment nőül.

Ennyire már az elővizsgálatok alkalmával is jutottak. A vádlottak s azok ügyvéde ujat nem hoztak föl, csak benyújtott okmányokat taglalhatták. A vádlók is csak a vád részleteit ismételték. Most Servius ur hivatott föl.

Fölállt s a terem közepére lépett. Minden szív hevesen dobogott. A „meghalt nő” is fölemelkedék s lassan előre lépett. Három lépésnyire állt egymástól e két személy, kik közül egyik azt állítá, hogy házastársak, a másik pedig csudálkozva és boszankodva utasította vissza ez állítást.

— Asszonyom, — mondá az elnök lassan és ünnepélyesen, — ismeri ön ezen urat?

A hölgy az elnökhöz fordulva, nyugodt hangon válaszolá: — Nem ismerem másként, mint azon nap óta, melyen a temetőn láttam, hol hirteleni felugrása, vad tekintete, különös arczvonásai és taglejtései úgy megijesztettek, hogy rémülve futottam el.

— Tehát az napon először látta életében? — kérdé tovább az elnök.

— Először, — viszonzá a nő ép oly határozottan.

Servius ur összerázkódék ezen határozottan adott nyilatkozatra. Kezével homlokát simítá, mintegy meggyőződni akarván, hogy nem álmodik; azután lassan csóválta fejét, miközben ismételve mormogá:

— Lehetetlen! Ez arc! Ez alak, e hang, minden! És bizonyosságaim!

— Megőrült! — suttogá a közönség egy része.

— Vagy csaló! Ezen hölgy érdemes, hogy másnak orra előtt elvegyék, — gondolák mások.

Most de-la-Faille ur hivatott elő s Servius ur visszament helyére, s úgy látszik, hogy rosszul érzi magát.

A gyülekezet feszültsége főfokát érte el, midőn az ősz férfi könnyes szemekkel kezdett beszélni vele és kérte a nőt, hogy ne tagadja meg öreg atyját; bármilyen legyen is indító oka, ne vonja el tőle ez utósó életörömet, hogy szeretett leánya még él, kit ő oly soká siratott.

Az ősz férfi oly meghatóan beszélt, hogy a teremben egy szem sem maradt szárazon. Ennek hatnia kelle, most a természet szava szólt a nő szívéhez, ha e szív nem volt köből, ha e nő az öreg leánya volt.

A vádlott nő azonban nyugodtan, mereven, köszöborként állott, mintha nem is tudná, mi történik körülte.

— Asszonyom, nem ismeri ön ezen öreg urat? — szólt ismét az elnök, s hangja mint éles kard hasította át a teremben uralgó mély csendet.

— Én... nem ismerem... őt! — viszonzá újra a nő.

De-la-Faille ur összecsapta kezét feje fölött, aztán mintha önmagán, szemén, szívéen kételkednék, a hölgyet, ki oly hidegen tagadá meg, félénk szemekkel mint szellemre tekintett, nem tudta, hogyan beszéljen vele. Ő is fájdalmasan csóválta fejét és további kísérletekkel föl hagyott.

— Ez is örült! — suttogá a közönség. — Az öreg ember nem csaló, de a másik elbolondította.

Erre már a bírók is megzavarodtak. Vagy a vádlott nő szerelme oly óriási, hogy ez megtagadtatta vele férjét, ki siratta, atyját, ki leánya vélt halála óta napról-napra rosszabbul lett, s ki most már a sír szélén állt; vagy pedig a vádlók veszteségüket oly súlyosan érezték, hogy a két különböző személy hasonlósága által félretérítették.

A tárgyalások ily módon majdnem bevégeződtek, s a bírák hajlandóknak látszának Garran urat az ellene és neje ellen indított pör alól fölmenteni, midőn az utóbbi, ki kezére támasztotta orczát, egy kis kezecske érintését érezte, s egy gyermek hallatta hangját.

— Csókolj meg, édes anyám! Már oly rég nem adtál csókot!

Garranné asszonyság fölveté tekintetét, megismeri a gyermeket, akaratlan, szó nélkül átöleli, s csókjaival és könnyeivel borítja. A természet legszentebb szava, az anyai szeretet győzött. A nő és leány rendületlen maradt; az anya nem tudta azt tenni.

Most Garran ur ügyvéde lépett föl. Lelkesült előadásban, mely a kedélyeket megrendíté, követelé a házasság törvényes fölbonthatását, melyet ugy is föloldott már a halál.

— Mit akarnak? A nő, kit oly sokáig gyászoltak s kit most fölfedeztek, nem létezik többé; azon helyre temették, mely fölött irva vagyon: Requiescat in pace. Nincs többé Servius asszonyság, mert ezen hölgy itt, kihez a legigazságtalanabb követeléseket intézik, valóban más nő! A halál minden köteléket felold! Minden földi kötelék, akár a törvény kötötte, akár illedelem vagy erkölcsi kötelezettség fonta azt, elszakad a halál percében és a koporsóval együtt sírba száll. A mi pedig a sírból visszatér, az csuda, mindenesetre újjá született egyén, ki a halál által előbbi életének minden kötelékét épügy fölbonthatta, mint elvált az olvasztó kohából kikerült ércz a vele vegyült salaktól. Igen is, újjá született egyén az, ment a másik élet minden csalódásától és bűnétől, miktől a halál váltotta meg, szabad az egyszer lerázott békóktól, hacsak azokat nem önként vállalja ismét magára. Ne legyenek keményebb szívűek a halálnál, mely ez új életnek, a szerelemnek és boldogságnak adta vissza e nőt, ki előbbi életében csak bajt és fájdalmakat szenvedett, míg azoknak áldozatául esett. Oh, ne legyenek kegyetlenek! Ez több volna kegyetlenségnél, egy a sírból visszatértet elítélni, hogy ismét visszatérjen mindazon nyomorhoz, mitől a halál megmentette. Száz év lefolyta alatt sem fogja ily csudálkozásra gerjeszteni a világot egy hasonló eset, és most, mert szemeink előtt történt ily eset, ezen egyes eset miatt akarják azon örökké megdönthetlen mondatot, hogy a halál minden köteléket fölcszát, érvénytelennek nyilvánítani? A multnak nincs joga arra, mi a halál sötét küszöbén ment át, akár oda a csillagok fölé, akár mint itt, talányos körülmények közt új életre ezen a világon. Az élő nő azé, ki őt az életre visszahívá; léte azé, kit az ég maga hatalmazott föl arra, hogy életre ébredszsze. Vádlójának pedig csak hullához van joga.

Azonban hasztalan volt minden. A bírák egészen másképp fogták fel a dolgot.

A törvényszék kinyilatkoztatá, miszerint ez esetben a „halál“ fogalmát érvényesíteni sem lehet, mert a halál nem ott veszi kezdetét, hol az egyén eszméletét veszti, vagy ha lélegzeni megszűnik; mindez, sőt a halál utáni egyéb jelenségek is, mint például rothadás, sat. a tudomány kimutatásai szerint az élet jelenségei közé sorlandók. A „halál“ fogalma csakis az emberi szervezet tökéletes fölbonthatása, az egyénnek e világra nézve teljes megszűnése után van kielégítve. A mint pedig az embert, ki hiába szenvedte a halál kínait, nem lehet elítélni, hogy minden jogát és vagyonát elveszítse, melylyel tetszhalála előtt birt, épügy nem lehet őt kötelékei és kötelezettségei alól fölmenteni; visszalép eredeti jogaiba, ugy kötelelességeibe is, valamint a külföldről visszatért polgár ugyanazon törvényeknek kénytelen hódolni, melyeknek azelőtt volt alárendelve. Az élet

csak az élőkre tart igényt, nem a megholtakra; ezen hölgy pedig élő lényképen áll a törvényszék előtt.

Clementine erre kinyilatkoztatá, hogy e világra nézve meg kell hálnia, ha azon kegyetlenségben részesítendik, hogy Garran urtól, kit jogszerű férjeül ismer el, elválasztják; klastromba menend, s nyomorát át fogja siratni.

Ez is megtagadtatott tőle, s ünnepélyes ítélet kötelezte őt, hogy első férjéhez vissza kell térnie.

— Ez halálítélete! — sugdosák némelyek a közönségben.

— Ez a férjnek is halálítélete, — gondolá némelyik, a ki Garran ur arcában az örütséggel határos kifejezést látta.

Néhány nappal ez ítélet után Servius ur írásban szólítja fel Clementinet, hogy a törvényszék ítéletének engedelmeskedjék. A nő azt válaszolá neki, hogy el fog jönni, s meghatározá a napot és órát.

Ezen napon Servius ur egész családját, minden rokonát és barátját házába gyűjté, hogy visszanyert nejét ünnepélyesen fogadhassa. Mindent a feledékenység fátyola lepjen, s ezen elfogadás a kibékülés jelenete legyen.

De nem örömteljes kíváncsiság uralkodék a teremben jelenlevők arcán. Mély nyugtalanság, önkénytelen félelem vala ez, mintha e rendkívüli dráma végjelenete, a „meghalt nő miatti pör“ utórésze következne.

Nemsokára kocsirobogás hallatszék; a teremben minden sziv hangosan dobogott.

Most Clementine jelent meg a teremben.

Fehérbe volt öltözve, mint ara. Halálsápadt vonásai kétségbeesett elhatározottságát tanusíták.

Egész a terem közepéig lépett — a nélkül, hogy őt valaki megszólítani bátorkodott volna — minden szó nélkül, mint síri szellem.

— Visszaadom nektek, a mit elvesztettetek, — mondá és ezen szavak után összerogyott. Segítségére ugrottak, de már későn. Meghalt.

Mielőtt lakását elhagyta, mérget vett.

Hogy hű maradhasson a férjhez, ki első és egyetlen szerelme vala, másodszor is, és igazán meg kellett hálnia.

Másnap Garran urat is halva találták lakásán. Az asztalon levő papir tartalma világosan mutatá, mennyire szereté Clementinet és mily elvitázhatlannak tartá annak birtokát, kit ő adott vissza az életnek.

Stockholmból.

Mi magyarok, kik nyáron is a meleg buundába szokunk burkolódnizni, mert a közmondás azt tartja, hogy „téli kenyeret, nyáron pedig köpenyedet el ne felejtst“, sokszor furesza fogalmakkal birunk a külföld viszonyairól. Így például, sokan közülünk Svédországot Grönlanddal egy vonalba helyezik, a hol a hőmérő higánya hat hónapig megfagy, a másik hat hónapban pedig föl nem enged. Továbbá magyar phantáziánk medvékkel, farkasokkal, s tudja Isten, mi más ragadozó állatokkal népesíti be a városokat, falvakat; a minek természetesen megfelel azon hiedelem is, hogy a svédek medve- és iramszarvas hússával táplálkoznak, hacsak vasárnap jó napot nem akarván csinálni maguknak, egy fiatal hiuzt, vagy sarki rókát nem falatoznak.

Ez azonban téves föltevés, mert déli Svédország égalja csak annyiban különbözik a miénktől, hogy ott a tél hosszabb, a nyár pedig rövidebb. Se nagyon hideg, se nagyon meleg. Az átmenet téltől tavaszra Svédországban nem létezik. Áprilisban

a hó el kezd olvadni, s már néhány nap alatt tiszta minden. Stockholm ekkor nagyszerű pocséta, de halmos fekvése miatt nemsokára megszárad.

A napok folyvást nőnek s egyszerre csak itt van a nyár. Az északi sark mindinkább a nap felé fordul, míg ez végre álló huszonnégy óráig fönn marad az égen.

Ez azonban csak Tornéában, Svédország egyik kisebb városában történik. Stockholmban éjjelben nem látható a nap, mert este 10 órakor már letűnik. Ekkor az egész égboltozat smaragd színnel vegyült, vöröses-sárga fénytengerben úszik. Az egész láthatár bűvös világításban áll, s az éj messze kelet felé egy kis szögletbe buvik. A csillagok gyöngén törnek át a csillogó égen, s a hold piros tűzben tűnik fel. Ilyenkor sajátságos gyönyört nyújt a séta Stockholm utcáin. A szél rendesen hallgat, mindenütt mély csend és nyugalom, a tarka élet minden lármája elnémult. A város sok ezer lakosa a halvány-szürke házakban alszik, melyekben az éjjel bűvös világa földéri a éjjelt, mintha föl akarná költeni az alvókat. A kikötőben csendesen horgonyoznak a hajók, s imitt-amott egy-egy árboz piros fénybe van mártva. A tornyok arany keresztjei és kupolái tündériesen fénylenek, a Mälar halkán ringatja sárgásan csillámló hullámain, s az egész láthatár álmokképek látszik, mely bájos csalódásban ringatja az embert.

A tél azonban hideg, s ekkor a séta nem igen kellemes. Ezt legjobban tudják a lakosok, s a ki csak teheti, összeszedi sátorfáját, a tudós könyveit, a vadász fegyvereit, a nő pedig divatlapjait és bőrdíjait és „Isten hozád Stockholm” el a melegebb vidékekre. Ezért utaznak oly sokat a svédek, s csak azok maradnak otthon, a kiknek dolgozniuk kell, hogy megélhessenek.

A téli hónapok elmulnak, s ime, egyszerre itt van a nyár. A király kéjlakainak egyikébe, a nemesek pedig birtokaikra, fürdőkre, vagy pedig Párisba mennek.

Az alsóbb osztályok természetesen nyáron úgy mint télen fődél alatt maradnak. Télen a kandalló vidáman lobogó tűznél, thea mellett beszélgetnek; a férfiak pipáznak s a nők dolgoznak.

Kávé- vagy sörházi élet Svédországban nem létezik s a nép általában itt nincs elkülönözve a magasabb ranguktól. Nyáron szép időben kicsinye-nagyja kimegy a hegyekbe, vagy a sok nyilvános kertbe és nyaralóba, vagy pedig, s ide legtöbben, az állatkertbe. Itt letelepednek a földre, kiterítik a magukkal hozott ételeket, s míg a fiatalok társas-játékokkal mulatoznak, az öregek evés s pipászó közt politizálnak.

Omnibus, comfortable, droschke vagy tudja Isten mi másnevű négy vagy két kereken mozgó nyilvános járművek Stockholmban nagyon ritkák és drágák. De a helyett számos rudermadatok, azaz kis gőzhajók szállítják az embert az állatkertbe vagy a híres királyi kertbe, mely Drottningsholmban fekszik. A ki gyalogolni akar, az jobb szeret Haga vagy Ulriksdal valamelyik kertjébe menni, innen kényelmesen lehet az állatkertbe jutni.

Drottningsholm, a svéd királyok legszebb és legnagyobb kastélya, a Mälaron lévő Loföe szigeten fekszik, melyet azonban csak kocsival bírók látogatnak meg száraz úton, míg kevésbbé vagyonosak csónakban vagy pedig gőzhajócskákon jutnak oda vizen. A kastély ó francia modorban épült, s újabb időben különösen Oszkár király nagyon sokat fordított újdivat szerinti átalakítására. Itt élte III. Gusztáv lovagias és regényes ifjúságának legszebb napjait, s itt dőzsölt vakmerő társaival, kik 1772-ben társai voltak az általa intézett forradalomban is.

Széles pázsit köti össze a kastély elő részét a hátsó részben levő parkkal. A pompás hárs- és tölgyfák sűrű lombzatonokkal integetnek a látogatónak, s a szép grották, melyek közül kettő: „Japan” és „China,” leginkább képesek feledtetni az emberrel az élet nyomorait.

Az állatkertben valódi kincscsel bírnak a stockholmiak. A kikötővel szemközt fekszik, öblök- és szikláktól körülvéve. Ide vándorol Stockholm legnagyobb része, az egyik gyalog, a másik pedig vagy csónakban, vagy az említett gőzhajócskákon.

A csónakokra nézve különösen meg kell említenem, hogy itt az evezés nehéz munkáját nők végzik. Élő gőzgépekként állnak készen a széles ladikokban, s mihelyt az ülések mind el vannak foglalva, megkezdik a reggeltől-éjjelig tartó evezést. E nők szorgalmas, hű, de többnyire nagyon rút teremtések, s ehhez még oly nyelvet beszélnek, melyet a többi svédek maguk sem értenek; az által pedig, hogy mindig csevegnek, nagyon feltűnnek a többiek mellett, kik hallgatva ülnek a csónakokban.

E részben a svédek hasonlítanak az angolokhoz. A fennhangon beszélést illetlennek tartják, s ha valakinek közlendője van, fülébe sugja társának. E hallgatagságot átviszik a magánélet minden körülményeibe, s csak a jóféle svéd puncs képes őket felvidítani. Az emberek hallgatagságában a természet is osztozik, s ez észak felé mindinkább észrevehető. A fölmile Svédországot nem látogatja, más életű madár kevés van, s a hol a természet oly sokáig fekszik dermedten, jég- és hó-takaró alatt, hol az emberek magányosan laknak házaikban, honnan támadhatna ama vidámság, mely csak a derült kedély sajátja! De azért mégis nagyon szép dalaik vannak a svédeknek; ezeket nem a nép, hanem inkább a műveltek éneklék; igazi népdaluk azonban kevés van s ezek is értéknélküliek.

Az állatkertben látható egy lángeszű költő szobra, kit egyedül ismer a nép. E lángeszű költő neve Belmann Károly, a svéd Anacreon, a bor és szerelem dalnoka, a nép igazi éneke, a nép fia, s ezért mégis a király kedvence volt. III. Gusztáv gondoskodott, hogy kedvence éhen ne haljon és babérkoszorúkkal díszítette fejét. Sokáig iszákos embernek tartották, s csak az újabb történet szabadította meg e rossz hírtől. E költő dalai telvék étellel és tűzzel, s csupán ezek hatottak a nép legalsóbb rétegeire.

Az állatkert, noha ez egyedül azon hely, hová különbség nélkül gyűl össze mindenki, a ki a heti fáradságtól ki akarja magát pihenni, csak néhány kávéházzal és mulató-zúggal bír, a többi része rideg, sziklás erdő, melyen még gyalog-ut sem vezet keresztül. De a ki ismeri az utat, itt is találhat magának ábrándos ligeteket.

Ha e sziklás erdőben sétálunk, itt-ott egy-egy csoport svéd lazzaronival is találkozunk, kik hasukon fekvő vagy pedig körben ülnek s rövid száru pipáikból sűrű füstfölegeket eregetnek. Ha a pipázást megúnják, felállanak s egy pénzdarabbal, a mi utcái ifjúságunknál is szokásos, fej-e vagy írás-féle játékkal mulatoznak.

Ilyen az élet Stockholmban, s a mint látjuk, sokkal csöndesebb és egyszerűbb, semmint mi ezt egy százezer lakossal bíró várostól várnók. — A művészet nagyon kevés kincset rakott le nálunk, — mondják a svédek, — de van e helyett egy pompás természetünk; nyarunk nagyszerű; de oh! nagyon rövid. Ha hosszabb nyarunk volna, akkor bizony nem cserélnék senkivel e földön.

V. J.

Egy hét története.

Junius 26-án.

A primadonna távozása. — Az utolsó est. — A Dunán túl. — Új dráma. — A császárfürdőben. — Az országgyűlés tanácskozásai. — A mi alább következik.

Carina k. a. tulajdonképen soha sem volt oly egészen népszerű, mint például egykor Schodelné, vagy nemrég felejtethetlen Hollósy Kornéliánk. Ő pedig nemcsak oly kiváló helyet foglalt el nemzeti intézetünkben, mint akár az egyik, akár a másik, hanem mindenestre rendkívüli tehetsége által mintegy hivatva is látszott arra, hogy a közönség és gyűlékony közönségünk tetszésében azon fokra emelkedjék, melyre a közkeveltség említett énekesnőinket állítá.

Carina k. a. megjelenésében mindig bizonyos idegenszerű vonás volt, melylyel a közönség soha sem tudott egészen kibékülni. Megelégedéssel láttuk, hogy mily buzgón tanulja nyelvünket, mennyi szorgalommal haladt folytonosan pályáján, s ő is kétségkívül megelégedéssel tekint vissza a nem dicstelen művészi előadásra, melyet intézetünkben ért el. S most megszakadt az összekötő fonal. Carina k. a. megszűnt a nemzeti színház tagja lenni, a nemzeti színház most kiválólag ugynevezett primadonna s illetőleg drámai énekesnő nélkül van, a lapok egymásután „constatálják“ a helyzetet s mindegyik azzal végzi, hogy ám, lássa az igazgatóság, ki fogja most betölteni Carina helyét, a kit oly könnyedén szerződttetett el Bécsbe. S Carina mult szerdán már el is utazott Bécsbe.

Kedden lépett fel utózára oly közönség előtt, melyet csak is ily rendkívüli színházi esemény, mint a primadonna távozása, gyűjthetett össze. A ház a rekkenő nyári hőségben telidedt volt. A kitüntetéseknek, melyekkel a távozó énekesnőt elhalmozták, alig akart vége szakadni. Búcsúztató költeményeket szórtak szét a házban, a koszorúk, virágbokréta egyremásra röpültek a színpadra s a kihívások szüntelenül ismétlődtek. Ez meleg és megtisztelő elbúcsúztatás volt.

Carina k. a. a Margitot éneklő Gounod „Faust“-jában, tehát bravour-szerepét, melyben kitűnő éneke szintoly kitűnő, drámai erővel áthatott játékkal párosul, oly jelenség, mely nem tartozik a mindennapiak közé az opera deszkáin s nálunk valószínűleg, Carina távoztával, egyáltalában a nem létezők közé fog tartozni. Az intendáns ur akarta így. S most mindenki felelős, csak a nemzeti színház intendánsa nem.

Örvendetes színházi kép tűnik fel a Dunántúlról. Mint a fecskék, oly szorgalmasan dolgoznak ott az ismét visszanyert hajlékban. Molnár és társulatának hölgyei s férfiai egyaránt. Mint a fecskék, ha tavaszkor visszatérnek, úgy ők is a régi fészket nagyon elpusztulva találták, — úgy szólván minden — minden tönkre jutott a szünetelés hosszú napjai alatt, csak azon törhetlen jóakarát és buzgóságot nem, melylyel ők maguk a népszínház ügyén csüggenek. S e jóakarát és buzgóságot, hogy a legillőbb szót használjuk, egész csudákat mivel, — semmiből varázsolnak elő új darabokat, kerekded előadásokat, csoportozatokat s egy szóval, mindenfélét, a mi a közönséget a láncz-
hidon átvonzhatja.

S a közönség, a mennyire ily napokban teheti, midőn

sokkal jobban érdeklik a zöld lombok, a hús árnyak, mint a hevitő gáz, s a különben nagyon tiszteletreméltó papiros menykő, a közönség, mondjuk, el is jár az előadásokra oly számmal, a minő ez idény napjaiban csak várható. Ez előadások pedig csakugyan kiváló érdeket nyújtanak.

A társaságnak két oly női tagja van, kik a legkellemesebb színpadi jelenségek közé tartoznak s előadásuk is nem megveendő figyelmet érdemel. Ezek: Boér Emma és Kocsisovszky Borcsa kisasszonyok; a vidéki mozgó színpadok kétségkívül jól ismerik e neveket, s hogy a népszínház rendes tagjaiul megnyerte: az legkitűnőbb vívmányai közé tartozik. Aztán ott van az operettekben Késmárki Mari, ez erőteljes hangú, fiatal énekesnő; ott Hetényi Antónia; a férfiak közül Bogyó Alajos, Tóth József s maga a főrendező, Molnár, kikkel elősoroltuk a társaság összes kiválóbb tagjait. Közelebb, mint a műsor jelenté, vasárnapon, új érdekes drámát adnak elő: Rákossi Jenő, az „Aesopus“ szerzőjétől, „A szent korona varázsa“ című drámát, mely az Imre király és Endre közötti jelenetet tárgyalja, s melynek szövegét ismervén, elmondhatjuk, hogy sok mozzanatának költészete, nevezetesen a darabban előforduló tündérek csoportozata rendkívül fogja meglepni a közönséget. A tárczaírók, mint mi is ez esetben, nem egyszer öltik fel a prófétai köpenyt, a közönség szokta aztán megítélni, hogy ezt mennyi jogosultsággal viseljük. Most azon remény kecséget, hogy az eredmény nem fog ellenünk bizonyítani.

Ezek színházi újdonságaink. Hosszabban foglalkoztunk velők, mert valószínűleg egy csomó heten át nem fogunk velők foglalkozhatni. A nemzeti színház ajtai pénteken egy hónapra bezárulnak, a népszínház társasága is a nyári szinkörbe költözik át, hol látványos művek és operettekkel éli át a holt idényt s a színház tarka-barkaságai egyidőre nem képezik e rovat tárgyait. A fővárosi társas-élet is oly lassan lüktet, hogy lüktetésről is egyáltalában alig szólhatni, s ha a kirándulási helyek stereotyp közönségét, a nagy port, a vízvezeték hiányát s mindazon hátramaradásokat, melyek ázsiai voltunk kevésbé kellemes jellemző vonásai közé tartoznak, nem tekintjük, csak a platánok alatt találhatunk Buda-Pesten oly társaságot, melyről e fekete betűk sorai között beszélhetünk.

A platánok alatt! Más években ez hangos jelszó volt, melyre nagyon sokan tolultak a rozzant helyi-gőzösök s társas-kocsikra s nagyon szép virágos társaság volt az, mely csöndes, holdvilágos nyári estéken szállinkózott át a budai császárfürdőbe.

Az idén ez eddig nem volt így. Az ég, mely rendszerint a bál napján, szerdán, szürke, borult és roszkedvű volt; rendszerint elrontotta a platánok multságát. Semmi sem tarthat örökké, s így kétségkívül e szerdai szürkeség sem. S a mint ez be nem köszönt, minden körülmény a császárfürdő mellett szól. A kellemes hely, jó zene, a rendszerint csinos társaság, s főleg az, hogy ez az egyetlen hely, a hol nagyobb számú jó kedvű társasággal találkozhatni.*) A császárfürdő rögtönzött táncpadlózata nyáron körülbelül az, a mi a farsangi idényen át a

*) Csak a rend és tisztaság ellen érkeznek hozzánk több rendbeli panaszok, mióta új bérlek kezében van a fürdő.

Szerk.

vigadó koczkatalaja. Körülbelül, mert a padlózat közönsége köréből hiányzanak az arisztokratikus fejékek, ez azonban a jó kedvet s a társaságot egyáltalában annál kedélyesebbé teszi. Hymen urfi is nagyon szereti e helyet, nem egyszer erre botorkázik, s ha könnyed nyári öltönyben jön is, az elfogadható szalonképesek közé tartozik.

Mind e piczi dolgok után kell szólanunk a legnagyobb-ról: az országgyűlés üléséről. A képviselőház a múlt napok alatt több rendbeli határozati javaslatot fogadott el, melyek értelmében bizottmányok küldettek ki, hogy ezek a legszükségesebb tárgyakat az elnapolás ideje alatt megvitassák, s aztán véleményezésükkel ellátva, terjeszszék a ház elé. De ezenkívül a képviselőháznak pénteken viharos ülése is volt, melyen a honvédek segélyezésének kérdése került szóba.

Heves vita folyt a körül, hogy vajon országos- vagy magán-segélyezés fogadtassék el. A ház legkitűnőbb férfiai küzdöttek mindkét oldalon, a tanácskozások menetébe a karzat is beleszólt és zajosan megéljenezte a bal oldal szónokait; — győztes azonban, mint mindig, úgy most is a jobb oldal volt. — Ez nevezetes, közérdekű és fontos mozzanat, melynek részleteit alább soroljuk elő.

— ö. —

Irodalom és művészet.

Mai számunk az utolsó e félévben; engedjék tehát t. előfizetőink, hogy egy rövid tekintetet vessék a lefolyt időre; tehetem azt nyugodtan, mert mint mindig, úgy most is legfőbb törekvésem volt, eleget tenni az irodalom és hölgyeink igényeinek. Régi elvem: csak jó irányu, szív és elmét képző olvasmánnyal szolgálni hölgyeinknek, a mellett értesíteni őket a főváros és vidék, a bel- és külföld minden nevezetesebb eseményeiről és végre bemutatni nekik a divat minden változatait és ellátni őket a leghasznosabb és legczélyszerűbb munkamintákkal és — jó lélekkel mondhatom, — egy lap sem multa felül a „Családi Kör“-t e tekintetben.

És azonfelül mint rendesen, úgy most is híven váltottam be ígéretemet és adtam a múlt félévben három sűrűen nyomtatott kötetet mellékletül. E három kötet tartalmáról nem szólhatok, mert az egyik kötetet saját műveim teszik; azért csak a 3-dik kötetéről szólok, az „Aranyos Erzsike“-ről. Egyike ez az újabb regényirodalom legkitűnőbb termékeinek. Tavaly jelent meg kétszázötvenezer példányban és a múlt héten egy második kiadást hirdettek belőle; le van már fordítva Európa legműveltebb nyelveire, mert érdekesítő mese és gyönyörű előadás a legnemesebb irányú párosulnak benne; meg vagyok tehát győződve, hogy hölgyeink is nagy élvezettel olvassák e gyönyörű regényt. Az „Aranyos Erzsike“ 2-dik kötete még szebb az elsőnél és már készen is van, ez lesz a „Hölgyek könyvtára“-nak 4-dik kötete, az 5-dik és 6-dik kötet pedig Flygar Carlin, híres svéd író: „A regény-hősnő“ című jeles regényét tartalmazza, ez most van sajtó alatt és így még július-hóban az ez évre ígért hat kötet — körülbelül hetven iv — mind ki lesz állítva.

Azonkívül a havonkinti arcképek helyébe a „Miniszterek arcképcsarnoká“-t adtam e félévben; nem sajnáltam a tetemes költséget, hogy lapom hiveinek a visszavitt alkotmány e jeles képviselőit diszes műlapon megküldhessem. Az októberig járó havi arcképeket tehát előre állítottam ki.

És végre adom e félévben: „A királynő megkoronáztatása“ című műlapot. *Újra figyelmeztetem hölgyeinket e képre. Egyike ez*

a legszebb műlapoknak, melyek nálunk megjelentek, méltó a világtörténelmi jelenethez, melyet megörökít és méltó azon hő szerepéhez, mely a dicső királynőt és a nemzetet összefűzi. Tudom, hogy a magyar hajlékokban a legszebb helyet e képpel fogják diszíteni, olyan szép az. A jövő hó elején részletesen fogom leírni e műlapot, most csak annyit, hogy több mint husz férfi és női arckép van rajta a haza és külföld egyházi és diplomatiái nevezetességei közül, a kiknek a koronázásnál szerepök volt.

Nyugodtan tekinthetek tehát vissza a lefolyt, és biztos reménnyel az új félévbe; többet adtam, mint ígértem; csak a múlt héten irta egyik kedves barátnőm, ha oly sok pénzem van-e, hogy annyit adhatok előfizetőimnek? A bizony nincsen; de van egy kincsem, a mi többet ér minden pénznél: az a tudat, hogy én nem pénzgyűjtés kedvéért szerkesztem e lapot, hanem azért, hogy a hazának és hölgyeinknek szolgálatot tegyek. Ez a cél lebeg előttem és ez a tudat lesz az egyetlen örökség, a mit szerkesztői munkásságom árán gyermekeimnek örökségül szereztem; azért adhatok annyit, a mennyit egy lap sem, és azért tudom, hogy hölgyeink e lapot az új félévben is egész szív- és szeretettel pártolni és terjesztetni fogják.

Végül pedig újra figyelmeztetem azon t. előfizetőinket, a kik a „Miniszterium arcképcsarnoká“-t még nem hozatták meg maguknak, hogy azt a „Királyné megkoronáztatása“ című új műlappal egy göngyben ingyen fogják kapni; csak arra kérem őket, hogy midőn az előfizetést beküldik, írják meg egy-kétszóval, hogy ők még nem kapták a „Miniszterium arcképcsarnoká“-t, és azonnal meg fogom nekik küldeni.

Hasonlóképen megkapják a „Hölgyek könyvtára“-nak eddig megjelent 3 kötetét 30 kron; a kik azt eddig még nem hozatták meg maguknak, csak írják meg, hogy még nem kapták.

Sőt arról is gondoskodtam, hogy az új előfizetők is megkaphassák a „Hölgyek könyvtára“-nak első 3 kötetét, szintén csak 30 kron; mert lelkemet csak azon egy ohajtás foglalkoztatja, hogy minél több könyvet adhassak évenként mellékletül lapomhoz és minél többen ohajtjuk azt, annál hamarabb el fogjuk érni; mert a jóakarat felül már rég meg vagyok győződve.

A viszontlátásig tehát!

Emilia.

* A jövő félévet P. Szathmáry Károly, jeles írónknak egyik beszélyével kezdjük meg, melynek hősei az emlékezetes 1849-diki évben szerepelnek. Előre figyelmeztetjük hölgyeinket e jeles műre.

* Emich Gusztáv, akadémiai könyvnyomdász kiadásában megjelent új könyvek: „Az angol forradalom története“, Zichy Antaltól. Ára 1 frt 50 kr. „Az arany hágsó“, angol regény, irta Bell Róbert, fordította Szabó Richárd, 2 kötet. Ára 2 frt 50 kr. „Az osztrák birodalom rövid statisztikája“, Hunfalvy Jánostól. Ára 1 frt 50 kr. „Rövid francia nyelvtan“, Bus Sándortól. Ára 30 kr.

* Szelestey Lászlónak „A rab álmái“ című költeményfűzére megjelent és már szét is küldetik az előfizetőknek. Ugy tudjuk, hogy igen szép számú előfizető rendelte meg e művet; de azért meg vagyunk győződve, hogy nemsokára második kiadást kell majd rendezni belőle; mert minél ismeretesebbé lesznek e költemények, melyekben egy mélyen érző, gazdag költői lélek megrendítő valóságában állítja elénk a leűnt kormányrendszer bűneit és embertelenségeit: annál többen vágnak majd megszerezni azokat maguknak.

* Kugler László vállalkozó műárosunknál ismét egy érdekes zenemű jelent meg; címe: „Koronázási magyar.” Zongorára szerző Sipos Antal és ajánlva van a jeles honleány: Bozó Pálné szül. Teleky Augusztá grófnőnek. Ára 70 kr.

Budapesti hírvivő.

✿ (*A magyar gazdasszonyok egyletének*) jun. 19-kén tartott rendkívüli választmányi ülésében egyebek közt hálás köszönettel vétetett ő Felségeik a király és királyné 500 frtnyi adománya, mely összeg főudvarmesterné ő mltsga által gróf Zichy Pál Ferenczné pártfogónak kézbesítettett. — Ezuttal kedvesen vette a választmány pártfogóné, ő méltóságának buzgólkodása által a növelde részére nyert adományt b. Sina Simon ő nmltságtól 600 frt, mlt. gr. Karácsonyi Guidó és nejétől 600 frt, gr. Vassinchikofftól 50, gr. Berthold Richárdné-től 12, gr. Zichy Jánosné-től 12, gr. Smidegg Jánostól 20, valamint junius 9-kén a nemzeti színházi előadás fele jövedelmét 893 frt 87 krt.

✿ (*Gr. Somssich Imre*) országgyűlési képviselő, e napokban 20 éves korában elhunyt egyetlen gyermeke, gr. Somssich Pongrácznak gyönyörű emléket állított. Jótékony adakozással tette felejthetlenné fia emlékét. A temetés napján ugyanis a csurgói és kaposvári gymnaziumnak összesen 5000 frtot, a pesti jogász-segélyző-egyletnek pedig 1000 frtot ajándékozott.

✿ (*A honvédelaphoz*) ujabban a pesti izraelita betegsegélyző-egylet 100, Lévy Henrik 100, b. Mednyánszky Dénes 250, Doboczky Ignác 50, Gräzenstein Gusztáv 50, az „1848” szerkesztősége 50 frttal, Geczó János 91 frt 70 kr s az „István” című debreczeni gőzmalom-társulat 500 frttal járult.

✿ (*A képviselőház*) múlt pénteki ülésében tárgyalta a Tisza Kálmán által benyújtott azon indítványt, hogy a honvédek segélyezéséről a király példájára, a törvényhozás másik tényezője, az országgyűlés is gondoskodik. Tisza indítványát a bal oldal egy szíve-lélekkel pártolta, míg a jobb oldal, vagyis a Deák-párt, e kérdésre nézve is ellenkező szempontot foglalt el s megbuktatá az indítványt. A Deák-párt onnan indult ki, hogy a honvédek ily segélyezése csak megadóztatás után történhetnék, az adót tehát általánosan s így olyanokra is, például szerbekre, románokra, sat. ki kellene vetni, kik ellen a honvédek harczoltak, vagy pedig e segélyezést ki kellene terjesztetni az e nemzetiségű 48- és 49-diki harczosokra is, mint azt Miletics képviselő indítványozta is, mi megint nálunk, magyaroknál, utköznék sok akadályba. Ily körülmények között a Deák-párt azt tartotta a leghelyesebbnek, ha a rokkant honvédek s a honvédkárók és özvegyek ne az országgyűlés által elrendelt, hanem kinek-kinek szabad tetszésére bízott magánsegélyezésben részesítenek. A honfiai buzgalom- és lelkesedéstől fog aztán függni, hogy a segélyezés mily arányokban nyilvánul. E véleményét a Deák-párt a képviselőházban érvényesíté is s a ház ilyenmő határozatot hozott. A vita igen élénk volt s különösen kitűnt a bal oldal több kitűnő szónoka, Ghyczy Kálmán, Tisza Kálmán, Makray László, sat. mellett a miniszter-elnök, gróf Andrássy Gyula, ki Nyári Pál megtámadásaira oly rögtönzött beszéddel felelt, melyet pártja a legzajosabban megtapsolt. Kiváló érdekű volt még a szerdai ülés a képviselőházban, melyen Deák interpellálta a miniszteriumot az erdélyi unio, az izraelita emancipáció s a nemzetiségi kérdés tárgyában. A miniszterium erre kinyilatkoztatá, hogy az elnapolas után e tárgyakban azonnal előterjeszt javaslatokat. Erdélyre nézve különben most

egyre-másra jelennek meg a leiratok, melyek az ottani közügyeket rendezik. Legujabban a nagy-szebeni tartománygyűlés minden határozata érvénytelennek nyilvánított.

✿ (*A nemzeti színházi nyugdíjintézet*) vasárnapon tartotta meg rendes évi közgyűlését, melynek eredményéről majd a hivatalos titkári jelentés fogja a közönséget értesíteni. Addig is főlemlitjük, hogy Ürményi József, Huber Károly és Vass András kilépett választmányi tagok helyett Jókai Mór, Nikolics Sándor és Udvarhelyi Sándor választattak meg. Az intézetnek Ürményi József ur volt eddig elnöke, ki helyett most a választmány választ majd elnököt.

✿ (*Egy szegény néptanító*) tudatja, hogy e napokban került ki a börtönből, hol már 13 év óta fogva volt, és pedig egyes-egyedül azért, mert Sárossy Gyula „Arany trombita”-ját lemásolta. Borzasztó! Különösen Sárossy e költeményét s annak terjesztőit annyira üldözték, hogy az „Arany trombita”-ból alig lesz meg most néhány teljes példány, s valóban jó szolgálatot tenne az, a ki e történeti nevezetességű művét beküldené a nemzeti muzeumnak; hadd legyen meg ott örök emlékül. Eddig nincs meg.

✿ (*Klapka tábornok*) a brüsseli „Independance” szerkesztőségéhez Brüsseltől jun. 25-kéről levelet intézett, melyben örömet jelent ki a létre jött kiegyezés felett s tudatja, hogy legközelebb hazajön.

✿ (*A turopoljai kerület*) nemesei a koronázás napján Nagy-Goriczán, Horvátországban, tartottak ünnepélyt, s onnan táviratot intéztek gr. Andrássy miniszterelnökhez, melyben a koronázás feletti örömüknek adtak kifejezést.

✿ (*Közérdekű társulat*) alakult, „első magyar általános gyógyintézeti részvény-társaság” czim alatt, mely társaság megvette Siklóssynak budai vizgyógyintézetét és Korinyczát, s mindkét helyet nagyszerű gyógyintézeté alakítja át. A társulat e hó elején tartotta közgyűléseit, melyeken az igazgatóság a következőkből választatott meg: Elnök b. Sennyey Pál. Második elnök Jellinek Mór. Harmadik elnök dr. Arányi Lajos. Az igazgatóság tagjai: gr. Apponyi Gy., Csanak József, Diner M., Dobranszky Ad., Édeskuty L., Gallicer Jakab, Immervoll Károly, dr. Löwy Ignác, Manojlovics Em., Majgraber Ág., Neuwelt Ármín, Ostoic Miklós, dr. Siklóssy Károly, Steiner Arnold, Szabó Gelléry János. A társulat azon szép indítvánnyal kezdte működését, hogy a magyar írók segélyegylete részére évenként 100 frtot adott.

✿ (*A közép-dunai gőzhajó-társulat*), mely ezután a „magyar gőzhajó-társulat” nevet viselendi, legközelebb egy harmadik gőzhajót is szerzett, mely szintén megkezdte már járatait.

✿ (*Tengerre magyar!*) Karcsai Lukács Gyula, magyar tengerész, a magyar ifjúsághoz figyelemreméltó felhívást intéz, hogy magát jobban, mint eddig, tengeri szolgálatra szentelje, s e célból az ismét megnyitott fiumei hajózási iskolába lépjen. Három évi tanfolyam után a növendékek mint hajós-apródok alkalmaztatnak, s két évi apródi szolgálat után hadnagyokká léptetnek elő s ismét két év múlva kapitányokká. Fiumének Magyarországgal történt ujra-egyesítése által, mely ismét tengerparttal bir, a magyar ifjúság számára uj, becsületteljes pálya van biztosítva a tengeri szolgálatban.

✿ (*Uj lapok*.) Pálffy Albert, e hirneves politikai író, „Esti Lap” czim alatt uj politikai napi-lapot indít meg, Jókai Mór pedig — ki néhány napi betegeskedéséből már szerencsésen felgyógyult — „Igazmondó” czim alatt uj népies heti-lapot fog szerkesztetni. A „Hon” esti-lapja is ezután bővített, élénkebb tartalommal fog megjelenni.

☼ (*Hymen frigyei*.) B. Perényi Zsigmond, országgyűlési képviselő, f. hó 25-kén tartá esküvőjét Nagy-Szöllősen a szelleműs, bájos b. Perényi Petronellával. A szép frigyhez a boldog ifju pár minden ismerőse a legjobb kívánságokat csatolja! — Karagyorgyevics Helén hgnő, a volt szerb fejedelem leánya, mult vasárnapon tartotta Pesten esküvőjét Szimics György ur, a szerb senatus volt elnökének fiával. Az ifju párt a szerb templomban a budai püspök, Stojkovics Arzén esketteté.

☼ (*Vegyes hírek*.) Az Eszterházy-pörben a bécsi orsz. tszék mult szombaton hozott ítéletet s a vádlottakat mind fölmenté. — Pesten a bálvány-utczai Böhm kávéházban hetfőn d. u. gyilkolási merénylet követtetett el. Ott ugyanis kedélyesen tarokkozott Pisko, volt kereskedő, midőn lozzá lép Galambos nevű somogy megyei kalaposlegény és kétesövű pisztolyt szegez fejének. A pisztoly szerencsére csütörtököt mondott. S midőn másik csövét akarta elsűtni, akkorára már megragadták. A pisztoly agyával azonban Piskot úgy főbe ütötte, hogy ez eszméletlenül rogyott össze. Galambost azonnal elfogták. — Mult hétfőn délelőtt Pesten nagy zivatar volt s a villám le is csapott, de szerencsére nem gyújtott. — A „Fehér hajó” vendéglő körül jun. 24-dikén nagy népcsofódulat volt. Az ottani főpinczértől a magyar finánczok mintegy 100 okka török dohánt koboztak el. — Vidacs János, a kitűnő gépész, a párisi világkiállításon arany érmet nyert. — A budapesti honvédegyelet Perczel Mór tbnokot választotta meg elnöknek, kit naponkint haza várnak. Alelnökök: Beniczky Lajos és Horváth János, jegyzők: Mikár Zsigmond, Muhoray Árpád és Stager János, pénztárnok Mecséry Gusztáv, ellenőr Klemens Elek. — Halász Boldizsár képviselő a jun. 21-diki orsz. ülésben egyszerre oly rosszul lett, hogy ki kellett vezetni. A folyosón elbukott, s fejét nagyon megsérté; de már minden veszélyen kívül van. — Pest megye helytartó-főispánja, gr. Károlyi István, leköszönvén, hir szerint b. Podmaniczky Frigyes neveztetett ki helyére. — A főrendek jun. 25-dikén értekezletet tartottak s ezen a honvédalap javára 23 ezer frtot irtak alá.

☼ (*Cseh Géza*.) altábornagy és huszár-ezred-tulajdonos, szombaton délutáni 3 órakor több havi súlyos betegség után meghalálozott. Temetése nagy ünnepélyességgel hétfőn délután 1½ órakor ment végbe. A menetet egy szakasz dzsidás nyitotta meg, ezek után következett az összes budapesti helyőrség, mindenik ezred saját zenekarával. Közvetlenül a koporsó előtt egy gyászba öltözött csatlós az elhunyt lovát vezette, utána pedig egy másik vitte a ló fekete terítőjének uszályát. A koporsót az elhunyt diszöltőnyei és nemesi czimerek boríták. A koporsó után a katonai disztemetéseknél szokásos vasba öltözött lovag lépdelt kivont pallossal, a menetet az ezredek tisztjei, egy üteg ágyu, egy szakasz dzsidás és a magánfogatok végtelennek látszó sora zárta be. A sírbahelyezés a szokásos tisztelgő lövések között ment végbe.

Nemzeti színház.

Junius 28-kán.

Jun. 22-kén: „Lohengrin,” Wagner Richárd operája, 3 felv. — Jun. 23-kán: „A tücsök,” színmű, 5 felv. — Jun. 24-kén: „A fősvény,” vigjáték, 5 felv. — Jun. 25-kén: „Faust,” Gounod operája, Carina k. a. utósó föllépteül. — Jun. 26-kán: „II. Rákóczi Ferencz fogsága,” dráma, 5 felv. — Jun. 27-kén: „Tévedt nő,” Verdi operája. — Jun. 28-kán már nem volt előadás.

Budai népszínház.

Junius 28-kán.

Jun. 23-kán: „A törvénytelen vér,” dráma, 5 felv. — Jun. 25-kén: „Egy ujkori nevelő,” vigjáték, 3 felv. — Jun. 27-kén: „II. Rákóczi Ferencz fogsága,” dráma, 5 felv. — Egyéb napokon nem volt előadás.

Mindenfélék.

☼ (*A mexikói császár és császárné*) tragikus sorsa még sokáig fogja foglalkoztatni a világot. A császár a nép által, melynek uralkodója akart lenni, elfogattatván, katonai törvényszék elé állittatott s ez száműzésre ítélte. A császár már utban van Európa felé, s itt nejét megtörötten, őrzőgési rohamok között találja, azt az ifju nőt, kivel néhány évvel ezelőtt merész tervek és reményekkel hajózott át a földgömb másik felére. Ez siralmas, tragikus sors. Sarolta császárnénak az orvos elbeszélte, hogy férjét elfogták, el azt is, hogy élete veszélyben forog. Az orvos ezáltal a császárné elmeállapotára nézve kedvező fordulatot várt s csakugyan, legalább látszatra, nem csalódott. A rémhír megrázta egész lelkületét, s úgy látszott, hogy pillanatra visszanyerte eszméletét. Így kiáltott fel: „A mexikói nemzet nem képes arra, hogy gyilkos kezét emeljen azon uralkodó ellen, ki oly nagy önfeláldozással csüggett az ország jólétén. A császár pedig, kétségkívül minden esetben, megmentette becsületét! — Sarolta császárné betegsége jellegéről is újabb megdöbbentő adatok merültek fel. A császárnénak egy komornája ugyanis Brüsszelben nemrég kötél által kivégezte magát s mint onnan írják, több rendbeli iratokat hagyott hátra, melyekben elbeszéli, hogy a császárnéval Mexikóból jött Európába, s a hajón, mely őket Vera-Cruzból tova szállítá, a császárnénak mérget adott be. A méreg hatását aztán látta napokon, heteken, hónapokon át, míg végre tettőtől elszörnyedve, Brüsszelbe ment, hol saját kezével vetett véget életének. A méregnek, melyet a komorna a császárnéval bevétetett, az a hatása van, hogy megzavarja az agy rendes működéseit s ily uton lassu halált idéz elő. Európában e mérget még nem ismerik, de ez még nem bizonyít a történet valószínűségé ellen, miután némely asztráliai törzs mérgezett nyilai is még mindig rejtélyt képeznek az európaiak előtt, s ki tudja, hogy még mily csudás növényzetet tartalmaznak Amerika ős erdői, melyekről Európában fogalmunk sincs.

☼ (*A mult hó*) utósó heteiben majdnem fél Európában havazott. Londonban a Derby-futtatás alkalmával kétszer esett a hó. Franciaországban junius elején is több rendbeli hózivatar volt. A repcevetések egy része sokat szenvedett. — Drezdában jun. elején csak két foknyi meleg volt, a hó úgy hullt, mint télen át. Altenberg vidékén pompás volt az időjárás; de a fagy szerencsésen elmaradt s egészben véve kedvező aratásnak néznek eléje.

☼ (*Az üstökösökről*.) Még nem sok ideje annak, hogy az üstökösök anyagának rendkívüli higságával tisztában vannak. Régebben az üstökösöknek a csillagzatokkal való összeütközését az utóbbiakra nézve borzasztó hatásúnak tartották. Ily összeütközésnek tulajdonítá Buffon az egész csillag-rendszer keletkezését. Azt állítá ugyanis, hogy a napba egy üstökös ütközött, ebből számtalan töredék hullt szerte-szét s innen eredtek a csillagok. Most mindenki mesének tartja az ilyesmit, a mit akkor komolyan beszéltek és hittek. Sok geolog ily összeütközésnek tulajdonítá a vízőzont, mások meg azt állíták, hogy az üstökösök közel jövéen a földhez, tovább lökték ennek tengelyét s a

vizözön így ért véget. Az ily véleményeknek most már legföljebb általános kacaj lenne az eredménye. Az üstökösöket ma már egész ártatlan égi testeknek tekintik, melyek nem képesek a világ békéjét megzavarni. Látták, hogy egészen közel jönnek a csillagzatokhoz, a nélkül, hogy a legkisebb zavart okoztak volna. Faye legújabb számításai szerint az üstökösök magva, mely azok legszilárdabb részét képezi, alig kilenczszor tömöttebb, mint azon levegő, mely légszivattyús-gépeinkben hátramarad, midőn azokból minden levegőt eltávolítottunk, az uszály pedig tíz billiónyszer hígabb.

Gazdasszonyoknak.

Kajszinbaraczk-csókokcskák.

Négy lat olvasztott írósvajat, három kanálnyi finom lisztet kell venni, egy meszely tejszint, négy lat czukrot, egy kis sőt és egy negyedfont kajszinbaraczk befőttet. Ezen tésztát a tűzön jó habosra elkevervén, négy tojás sárgáját kell belé ütni, azután az egészet egy sütő-pléhre fölkeni és hűvös helyre tenni. Ha a tészta már egészen kihült, gömbölyű kerítővel kis csókokcskát kell belőle vágni, előbb felvert tojásba, aztán pedig finom zsemlyemorzsaába mártani és használatig szitára tenni. Ekkor forró zsirban szépen ki kell sütni, izletesen feltálalni és finom czukorral behintve, forróan az asztalra adni. *D. Klára.*

Rántott tök.

Közönséges gyenge tököt megtisztítván, késéllyel vastagságu szeletekre kell vagdalni, besózni, aztán mint a gyenge csirkét kirántani, jól kikent medenczébe tenni, mely asztalra is adható, közzé hinteni apróra vagdalt vöröshagymát és az ugynevezett jóféle borsót, tele tölteni édes tejjel, aztán betenni a sütőbe, mig nem összefől s aztán feladni az asztalra. *Gy. Piroška.*

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Ez alkalommal egy nagy és igen szép horgolási- és reczési mintalappal kedveskedem t. előfizetőinknek.

Az első szám: reczési minta asztalterítőkre, párnákra, sat. A háromféle rajtot egyenkint is fel lehet használni betétek gyanánt.

A 2-dik szám: oltárkendőkre, ágyterítőkre való széles horgolási minta.

A 3-dik szám: keskenyebb betét, gyermekágy- vagy fehérműekre való horgolási minta.

A 4-dik szám: kis párnácskára való horgolási minta, melyet azonban mint sarkokba való bokréta, paplanokra, butortakarókra sat. is fel lehet használni.

Az 5-dik szám: gyermekfejkötőre, zubonykára, sat. való horgolási minta.

A 6-dik szám: keskeny betét fehérműekre, melyet azonban gyönggyel és selyemmel horgolva, pénzerszényekre sat. is lehet használni.

A 7-dik szám: egy gömbölyű butor- vagy asztalterítő rajza, horgolási minta.

A 8-dik szám: keskeny betét rajza.

A 9-dik szám: butortakarókra, paplanokra, függönyökre, sat. való horgolási minta.

A 10-dik szám: paplanok, takarók, sat. körüli bordüre horgolási mintája.

A 11-dik szám: betét rajza, fehérműekre.

A 12-dik szám: kehely-takaró horgolási mintája.

A 13-dik szám: betét rajza, erszények- és fehérműekre egyaránt használható.

A 14-dik szám: reczési minta paplanokra, asztalterítőkre sat., melyet egyszersmind az első szám alatt bemutatott minta folytatásul vagy szélesbítésül is lehet használni.

A 15-dik szám: reczési csipke rajza. Vége

A 16-dik szám: párnahéjakra való betét rajza, horgolási minta.

Számrejtvény.

Propper Reginától.

25, 9, 18, 10, 16. Hazánk térképén találd;
26, 1, 5, 14. Az leszesz, ha lehajlik korod;
12, 9, 6, 7, 11. Sokszor ilyet illet csókod;
20, 13, 18, 9, 17. Gyászba verte hajdan honod;
25, 21, 8, 23, 20, 26. Véget vet bűnnek, örömnnek;
7, 10, 7, 3, 15. Ellensége szerencsédnek;
21, 3, 5, 17, 4, 9, 10. Babért adott hőseidnek;
8, 9, 18, 6, 13. Szép vidéket nyújt a szemnek;
2, 10, 5, 12. Jutalom ipar s hős karnak;
8, 19, 6, 14, 7, 18. Neve kegyes honlányunknak;
24, 13, 14, 4, 21, 18, 26. Fentartója életednek;
3, 19, 22, 16. Rosz fia a magyar földnek;
1—26 Szép mondása nagy költőnknek,
Bús fájdalma kebelének;
Isten! vigasztald hamvában,
S fordítsd meg e mondatát,
Mi megnyerjük boldogságunk
És ő örök nyudalmát!

Megfejtési határidő: július 25-ke.

A f. é. 23-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

„Bármily messze vagyok tőled,
Feléd repül gondolatom,
Es csak érted dobog szívem,
Édes, kedves, kis angyalom.
Legyen szívem örökre hát
Gondolatid rabszolgája,
Hisz' csak te melletted lenni
Egyedüli vágyódása.“

Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Streck Sámuelné, Fiedler Ottilia, Theisz Hummel Emilia, Boronkay Csicseri Lila, Mészáros Erzsike, Bernáth Berta és Irma, Varga Borbola Laura, Erdős Eszti, Schwarcz Éva, Magyar Paulin és Terka, Térfi Lili, Molnár Vilma, özv. Noszál Jánosné, Guoth Ida, Mudry Pálkuty Janka, Kovács Róza és Emma, György Alberta, Rác Emma, Kalenda Árminné, Glós-Zmeskal Ágnes, Pongrácz Julia, Páhy Mihályné Lázár Emilia, Fekete Lila és Emma, Kovács Lászlóné, Boros Janka, Nagy Natália, Molnár Szidónia és Bella, Ferenczy Ceczil, Gyenes Mariska, Szepessy Róza, Royko Hodoly Laura.

A „Komárom vára“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldték: Glós-Zmeskal Ágnes, Wittlin Pálffy Róza, Fekete Lila és Emma, Kovács Lászlóné, Vizkelety Irma, Gyene Mariska, Royko Hodoly Laura.

Tartalom.

A szemekről. (Vége.) — Az ő szobájában, Komócsy Józseftől. — Egy szegény ördög és egy esztergályos, Bús Vitéztől. (Vége.) — Mult és jelen, Török Kálmántól. — Egy férj põre meghalt neje ellen. (Vége.) — Stockholmból. — Egy hét története. — Irodalom és művészet. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: női munkák mintalapja és egy fél iv melléklet.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 3 forint, félévre 6 forint, egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezenkívül 30-30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap
két íven színes borítékkal.

27. szám.
Julius 7-kén.
1867.

Havonként két színezett dívatképpel. Minden szám mellett külön melléklettel. Évenként: két történelmi műlap és hat kötet könyvmelléklettel.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.
Hirdetések díja:
Egy négyszer hasábozott sorért 8 kr.

A lélek művelése.

A gyermek csak egyszer nő, és növekedési ideje oly rövid, hogy ez idő minden óráját föl kell használni az ápolónak és felügyelőnek. A test és lélek kifejlődését ekkor kell gondos kezekkel idomítani.

Ha a gyermekek növelésére példát kell felhoznunk, Angliára mutatunk, hol a lélek és test egészségére legczélyszerűbben intézkedtek, s a gyermekek nevelése világhírű lett.

Ott a kisedet nem kényeztetik el tollpárnákkal, hanem kemény lószőr-derékaljat és egyszerű takarót kap; s tagjait szabadon, minden megerőtetés nélkül mozgathatja. Az első törvény, melyet az ápolónő kap, hogy a kisedet semmi áron egyenesen ne hűszorolja karjain; mert az ujszülött háta még gyöngye, nem elég erős arra, hogy a fejnek és testnek támaszul szolgáljon és leggyakrabban a kised egyenesen-tartása hozza maga után a hát meggörbülését.

Kinyújtva, egyenesen fekszik a gyermek ágyacskájában, és szintén kinyújtva az ápolónő karjain és csak 4-5 hó múlva szabad egyenesen tartani.

A füröztetés naponként megtörténik, nem meleg, hanem csak langyos vízben. Az első év végétől kiszabják a rendes evési időt, mely háromszor történik napjában; ezen szabály állandó marad és a gyermek annyira megszokja, hogy sohasem jut eszébe az evés idején kívül enni. Étele erőteljes husból, tej-táplálékból s jó kenyérből áll.

A reggelizés után két órahosszat a szabadban sétál, azután alszik, az egész délutánt pedig szabad levegőn tölti.

A magasb rangúak és tehetősök gyermekei kised koruktól fogva kivágott, rövid ujjú ruhákat viselnek; karjaik és lábszáraik fedetlenül maradnak, mi által azok nemcsak meg-
edződnek, de idomzatos formát is kapnak. A hajra különös gon-

dot fordítanak, szorgalmasan fésülik, fűrtökbe szedik és rövidre nyírják.

A leányok öt éves koruktól táncolni tanulnak, hogy a testtartást és kellemes mozgást mielőbb megszerezzék. Ez időtájban veszik ápolás alá a fogakat is, s azokat valamelyik ügyes fogorvosra bizzák, hogy szépségükre és egyenes növéstükre gondot fordítson.

Mínthogy az anya nem mindig képes saját szemével örködni gyermeke fölött, azért helyettest rendel maga helyett a gyermekszobába, kiben tökéletesen megbízhatik, ki a gyermek kívül még a dajkára is vigyázzon.

A test ápolását soha sem bizzák egy félig felnőtt leánykára, kinek még magának is szüksége van a fejlődésre, hanem a ház kisedei mindig egy öreg, tapasztalt nőre vannak bízva, kivel együtt is étkeznek. Reggel 7 órakor kelnek föl, nyolczkor reggeliznek, egykor ebédelnek és esti 7 órakor esteliznek és kilenczkor lefeküsznek.

Csak angol gyermekeknél lehet olvasás- és írásnál egyenes testtartást látni, mert hátát soha sem szabad megvetni, vagy fejét kezére támasztani. Termetök nyulának, arcok egészséges, szemök fénylő, mert el nem nyomorodnak sötét lakásokban, nem senyvednek az iskolák rekedt levegőjében, hanem naponként 10 órát töltenek a szabadban, vidor játszás közt, tagjaik kifárasztásában.

Természetesen, hogy ez mind igen költséges, de ezen mintára a középosztályúak is nevelhetik gyermekeiket, miután a legfőbb kellék, hogy a gyermekeket nem kell elkényeztetni, mindenkinek rendelkezése alatt van.

Csak midőn 18 évesé fejlődött a gyermek és a világba akar lépni, étkezik először szüleiével egy asztalnál.

Sehol sem látunk oly viruló hajadonokat, oly kedves gyermekeket, mint Angliában. Londonnak, ez óriás világvárosnak tömérdek műkincse van, a legszebb látni való azonban vasárnaponként a Hyde-park, hol ilyenkor mindig nagy csoport vidám gyermek jelenik meg nevelőjük vagy felügyelőjük kíséretében. Virulók, mint a rózsák, és könnyű léptekkel futkároznak a pázsiton, szemök ragyogó, hajzatuk dúsgazdag és a legszebb nővérsü, minden mosolyuk a legegészségesebb fogsorokat tünteti elő.

Ha a gyermekek a tanítóknak adatnak át, úgy tehetségökhöz mérve, szellemi kifejlődésüket innen veszik; de a jellemképzésnek súlyos gondja, nemkülönben azon tanítás felügyelése, mely a testet fejleszti, továbbra is a szülők gondja marad.

Ez utóbbiról a városokban rosszul gondoskodnak, a szülei házában alig vannak meg a kellő lakások; játszó-helyekről pedig szó sem lehet. A városoknak vannak tágas utcái, terei s nélkülözhetlen ligetei, de a játék-helyek hiányoznak. A felnőttek a szabad mozgás elősegítésére tornázó helyeket állítottak föl, de ezek, minthogy bizonyos rendszerességgel és akrobatai nehézségekkel vannak összekötve, a gyermekeknek nem oly hasznosak, mint a vidító játékok.

Ha a gyermeknél hiányzik a játékkedv, az okos szülők, a mennyire lehetséges, fölserkentik őket. Volt idő, midőn erről másként gondolkodtak, midőn a fi- és leánygyermeket elvonták a játéktól, pedig a derült kedélyt csak a játék teremti meg.

Korunk nevelése a játékot és testgyakorlást a tanítás egyik szakává emelte. Jogosan tartják üdvösnek, megóvni a fiatal kedélyt a tétlenségtől, sőt alkalmas mozgást szerezni nekik, mert tudva van, hogy a test egészsége és növekedése ez által nagy mértékben elősegítettik.

Tekintve a tulajdonképi nevelést, szükséges, hogy a helyes ápolás és gondoskodás által nyert jó testi erejű és friss kedélyű gyermeket az önállóságra is előkészítsük. A kezdés eszközei természetesek és könnyek legyenek. Szoktatni kell a gyermeket csekély szolgáltatokra, a mennyiben valami megrendelést átvesz, vagy valami megbízást kivisz; miáltal megtanulja, hogy miként tegye magát hasznossá. Mindenekelőtt azonban arra kell ügyelnünk, hogy ezen másoknak tett csekély szolgálat átmenetet képezzen önmagának való munkára. Azért szükséges a gyermeket tanítani, hogy mosakodjék és fésülködjék, önmaga tisztítsa fogait és önmaga öltözködjék föl.

Ez természetesen fárasztó és idővesztő dolog lesz némely anyának, de ha meggondolja, hogy ez mily fontos nevelési eszköz, úgy minden fáradság- és idővesztésnek oda se néz.

Minél függetlenebb és szabadabb a gyermek az ily csekélységeknek környezetétől, annál függetlenebb és szabadabb lesz a szellemi téren is. Anyagi szabadság nélkül a szellemi szabadság rendesen eltörpül. A megnőttektől megkivántató önállóság magvait már a gyermekeknek kell elvetni.

Sok nő van, ki élete tizedrészét a pipere asztalnál tölti el; de ha gyermekkorában elszoktatták volna őket az idő haszontalan vesztegetésétől, most nem így volna. Ha egy kis leányka tovább öltözködik, mint szükséges, maradandólag kell emlékeztetni, hogy ez hiba; például, ha ily késedelmezés által várakoztat magára, mikor felügyelőnőjével valahová készül menni, otthon kell hagyni.

Kezdetben kell minden hibának elejét venni, s akkor az egész nevelés épületes feddés, koplalás és verés nélkül történik meg.

Mennyivel jobb rendszer a fenytések helyébe, ha a gondtalanul öltözött gyermek ruháit levetik és újra felöltetik vele, sat.

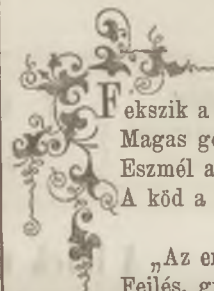
Igazság-szeretetet könnyen ébreszthetünk a gyermekben azáltal, ha tőlünk is azt látja. Azért nincs veszedelmesebb, mintha a gyermekek előtt csak tréfából is hazudunk.

Az iskolai évek után a leányok nevelése rendesen már be van fejezve, holott voltaképen ekkor kellene még kezdeni. Sajátosságos, hogy a gyermekeknek a szellemi tehetség lassabban fejlődik ki, de talán ép azért későbbben is szünetel; míg a leányoknál a gyermekkorban gyorsan halad előre a szellemi fejlődés, de később annál kevesebb kedvet, buzgóságot és szorgalmat tanusítanak a tanuláshoz. A környezet, a külbefolyás vagy a természet teszi-e ezt, nem akarjuk feszegetni. Mégis, azon leányok, kik valami művészetre (zene, ének, festészet, sat.) adják magukat, oly sikert mutathatnak föl igen gyakran, hogy a nők szellemi ereje, tanulási vágya és képessége az iskolai évek után is képes versenyt haladni a férfiakéval. Ha a nők-nél hiányzik is néha a nagy ítélőtehetség, a szabad áttekintés kárpótolja őket a nagyobb állhatatosság és az egyes tárgyak szellemi kidolgozása.

(Vége köv.)

A pehely meséje.

Szelestey Lászlótól.

Fekszik a vén tudós málázva ágyában,
Magas gondolatok forognak agyában:
Eszmél a földről, a világ rendszeréről,
A kőd a fény előtt mikép oszlik, gyérül.

„Az ember — mond — a nagy természet vetése.
Fejles, gyümölcsözés a rendeltetése,
Keres gyarapodást, észt, világosságot,
Mihez élete ad jogot, szabadságot.
Az ember eszével a föld óriása,
Rendezni a földet az ő hivatása,
Megvan itt mindennek saját célja, helye,
A nap süt, melegít; hűsít a völgy szele.”

Elmélkedik aztán hitről, szabadságról,
Földünk öröméről, a növényvilágról
S beszélget magában. Hallgatja a pehely,
Átbujik a vásznon, ott benn szoros a hely
S künn mily nagy az ember! Kezdette csudálni,
Jó lenne tán vele szerencsét próbálni?
S titkon les a tudós egy leheletére,
Melylyel ki is szállott arany gyűrűjére,
Mi fenn az asztalon félre téve hevert.
A tudós málázott, nem is sejté a cselt.

„Hanem itt a hajnal, elég ebből ennyi, —
Mondá a tudós, — jobb lesz a tengerre menni,
Most leginkább látni ott a növényzetet...“
S hántha magára a könnyű öltözetet.
Vette gyűrűjét is s az ujjára tolta,
Meglátta a pehelyt, mosolygott s lefujta.
„Maradjon csak minden hivatása mellett! —
Szólott gondolkodva. — Jól van, csak ez kellett!
Hát gyűrűd kedvesebb? — gondolá a pehely —
Szép, szép! jövőre majd tudni fogom, kivel
Kell jót cselekedni?... Legyen csak alkalom.
Ezt mindkettőtöknek torkára forralom!
Persze, mert az arany, ugy-e? Megmutatom,
Hogy fölibe emel szilárd akaratom.
Vánkosodban voltam s most földre szorulnék,
Mint hogyha csak bolmi földönfutó volnék.” —
Szólt s repült, a léghen forgott s utójjára
Leszállott a tudós füle czimpájára.

Ez vitte magával a sima tengerre,
Mely épen egy fényes tükör lett egyszerre
S benne magát a kék égbolt nézegette,
Mintán csillagos palástját letette.
Ragyogott a hajnal, a tengernek tarta,
S arany-esőjével végig szaladt rajta,
Beszötte magát a hab kék fátyolába,
A lilomokba meg-megakadt lába
S mint egy kis madár, szép, fényes kalitkában
Lebeg a kis csolnak a nap sugarában,
Növények után jár ott a partok körül,
S a tudós figyelme a habokba merül.
Felbukik a vizen egy óriás levél,
A tudós megkapja, egyet legyint a szél,
Fölveszi a pehelyt és arcához dobja,
Nagyot rándul a kéz, mely a növényt fogja,
Magasan kifeszül, aztán utána üt
S az inda lekappa ujjáról a gyűrűt
S aláereszti a tenger fenekére.
Megrettent a tudós és elhült a vére.
Régi emlékek, elhunyt kedvesétől maradt.
„Megvan azért — sohajt — itt ben a szív alatt!
Oh! az a szív mégis jótétemény annak,
Kinek eltemetett örömei vannak;
Remény s boldogság jön s elszáll, mint a madár,
Az egyedül biztos, a mit szívünk bezár!”

Kiszáll a csolnakból s háza felé ballag,
De odább vezérli innen is egy csillag,
S megy, becsimpaszkodik a pehely hajába
És feljut vele az akadémiába,
Sőt fel magára a parnasz tetejére,
A szelid istenek nem nagy öröme.
Itt, büszkén köszöntvén a hirlengő szelét,
Leszáll, elfoglalja a gyűrűnek helyét
S a tudóssal szemközt tekint kevélykedve,
Azt hitte tán, minden el van már feledve.
A tudós ránéz: „Hát ide is eljutál?
Hm! itt is csak az vagy te, mi ott lenn valál!
Mióta elhagyta rendeltetésedet,
Nem emelkedtél, megölted értékedet.
Nagyobb súlyt s értéket, mint adott végzeted,
A legmagasabb polcz sem kölcsönöz neked,
Az arany a tenger fenekén is ragyog,
Mig te itt fenn is csak szellők játéka vagy.

Mire az ifju nagyon vágyik.

Történeti beszély,

P. Szathmáry Károlytól.

I.

1849. nyarán a Gyulafehérvár alatt fekvő ostromtáborban tettem utásztiszti szolgálatot.

Mulatságos élet volt. A legénység bőven vala étel-italal ellátva; minden este zene s az olasz nyelvű Zanini-ezred legénysége pompás serenádokat adott; a Maros partján a nagyobb szerű ágyuzás után megkísérlett ostrom nem sikerült ugyan; de a vár éhséget szenvedett s miután tökéletesen körül volt véve, előbb-utóbb feladásnak nézett eléje.

Mi történik, mi nem a nagy világban, a honvédsereg keveset fürkészte; egy-egy lap ezerében egyszer vetődött kezünkbe; nem aggódtunk a jövőért; éltük vidáman a jelent.

Az ágyuzás ugyan mindkét részről folyt; de ez már annyira megszokott dolog volt nálunk, hogy reggelenként épen akkor ugrottunk fel fekhelyeinkről, ha virradatra a várból nem ágyuztak. — Valamiben töri fejét a német! — mondók ilyenkor

és gyorsabban öltözködtünk. És csakugyan ilyenkor kitörést szoktak megkísérteni egyik vagy másik ponton.

Azután, ha visszavertük őket, újra ágyuztak kis és nagy üregű ágyuikból egész addig, míg ágyuik be nem melegedtek. A mi tüzeink ritkán válaszoltak; nem igen lövöldözték a töltest czéltalanul.

Délben siesta volt mindkét részről s az őrségek felváltása; nap hanyatlatán újra megkezdődött a marosparti séta s ezt nemsokára az olasz bajtársak éneke váltá fel, kik a Maros mellett felhalmozott gerendákon foglaltak helyet.

A főtábor Maros-Portuson, a hajdani Apulum helyén feküdt; a sereg többi része, a vár közvetlen közelében fekvő Gyulafehérvár városában, a vár északi felén fekvő Borbándon és Erdély leghíresebb borteremő hegyén, a Rózsa-málon feküdt.

E csapatokon belül nagy átmérőjű körben állottak gyűrű képező csatáraink a habzó vetések közepében.

Az ostrom-telepek a Portus és Fehérvár között fekvő dombon állottak, az élen hosszú ágyu- és rakéta-sort képezve.

Az ostrom-sereg jó kedvét a harci munkálatokhoz is átvitte. Itt is reá értünk mi a tréfára.

Egy izben a 18 fontosainknál működő tüzeink észreveték, hogy a várbeli agg egyház tornyából, melynek tövében a Hunyadiak s Erdély fejedelmeinek szétszórta porai fekszenek, a várőrség tisztjei látszóval nézegetnek ki. Az egyik tüzemester azonnal oda irányozta nagyobb szerű látszóvét, az egyik 18 fontos, a tüzet vezényelvén, a golyó oly kimérten csapott kijelölt helyére, hogy a két szemben fekvő ablakrostélyt magával ragadta, hogy a köríves ablak, mint valami óriási szem tekintett azontúl reánk. De kémkedő tiszteteket ürében többé nem is láttunk.

Egy másik mulatságunk főparancsnokunk, Stein ezredes, (később Ferbád pasa) szállása előtt történt.

Portuson Württemberg-huszárok voltak. Ezek egyik századosa, egy kised, híres lovaglós tiszt, arról akarta meggyőzni a társaságot, hogy ő képes szép sárga lovával helyből vágatva kiindulni.

Maga az ezredes sem akarta elhinni s egy zene után megtörtént a kísérlet. A portuni tábornok majd minden tisztje jelen volt potrohos ezredesünk körül, ki német kedélyességében előre mosolygott a sejtett kimenetelen.

A százados megjelent; sarkantyúját lova oldalába vágta. A ló nagyot szökött s elvágatott; de kis századosunk lenn maradt a földön; míg lovát alig tudták elfogni huszárai.

Természetes, hogy harsány hahota követte sikertelen kísérletét.

De a kis százados nem tágitott. Másodszor is megkísérlé, hasonló eredménnyel.

Már ekkor ezredesünknek derekát kellett szoritania, hogy meg ne pukkanjon a nevetéstől.

A kis százados sokkal nagyobbba esett, mint ő maga; de azért harmadszor is felült élőhozott lovára.

Jól láttam, hogy sarkantyúiban bízik, melyeket lova bevederébe szándékozott akasztani.

De a harmadik kísérlet sem sikerült s most már csakugyan homéri hahota fejezte be ez igazi eseményt.

A kis százados hamar felszökött; de megfoghatatlannak tett előtte a dolog. Először, hogy sarkantyúja hogy nem tartotta fenn s másodszor, hogy miért érzi lábait egy jó hüvelykel rövidebbeknek.

Ekkor az ezredes egész komolysággal előbbre lépett s a

földre hajolva, egy pár sarkantyús csizma-sarkot emelt föl s egész komolysággal nyujtá át a kis századosnak.

Ezen aztán óraszámra volt mit nevetnünk.

Még emlékezem egy nagyobb tréfára, melynek magam is majdnem megadtam az árát.

Ez a tréfa így történt.

Én a portusi ostrom-telepek háta mögött valami tanyákat építtettem az őrségen levő huszárok számára.

Egy napon épen itt foglalkoztam, midőn az előbbeni őrséget jó barátom egyike, gróf T a n n e n b u r g (álnév) váltá fel.

Ez ifju főhadnagy volt a Württemberg-huszároknál. Mint németországi szegényebb mágnásfiu még 1848 előtt nyert alkalmazást az osztrák hadseregnél; de aztán is hű maradt zászlójához s egyikévé vált legügyesebb, bátrabb és hübb tiszteinknek.

Pár évvel idősb lehetett ugyan nálamnál, de rokonszenvünk átugrotta e csekély korkülönbséget; forradalmi seregben pedig a rangkülönbség épen nem számított. Szóval, közlékeny jó barátok lettünk.

T a n n e n b u r g elhelyezvén szakasznyi őrségét, a félig kész félszer alá jött, hol vidáman beszélgettünk egyről-másról; mondhatom, legkevesebbet a politikáról.

Midőn aztán a beszédet meguntuk, indítványomra fölséltünk az ostrom-telepekhez, honnan a várat s részben a várost könnyen be lehetett látni.

Az ágyuk hallgattak; de a várbeliek még sem voltak munkátlanul.

Miután épen takarmányban volt legnagyobb fogyatkozásuk, egy jó sornyi aratóval kijöttek, a vár körüli gabonából, a mit lehet, betakarítani.

Egy darabig közönyösen néztük a hangya-szorgalmu munkásokat, kik mellé néhány csatár is volt adva; de T a n n e n b u r g egyszerre felkiáltott.

— Ez már mégis gyalázatos vakmerőség! Itt orrunk előtt látni el magukat élelemmel; a mi részünkről pedig gyávaság, hogy ezt megtörténni engedjük.

Én tréfásan azt mondom reá:

— Bizony barátom. Ha én e vitéz Württemberg-huszárok főhadnagya vagyok s épen őrségen állok, csakugyan nem hagynék ilyesmit megtörténni.

T a n n e n b u r g szót sem szolt többé, hanem leszakadva huszárai közé, hat legényt lóra ültet; a rákétásokkal elhozat egy kanóczot s egy trombitást maga mellé véve, lóra pattan s attaque-ot fuvatva, mint vihar rohan az aratókra és azok óreire, kik hallván az attaque-fuvást s látva a fölvert port, a hat huszárt legalább pár száznak nézik s néhány lövést téve, ugyancsak szaladnak befelé a vár alá.

Ekkor T a n n e n b u r g a felgyűjtött takarmányt meggyújtja s kardját hüvelyébe eresztve, lassu lépésben jön vissza felém.

Amazok csak most vették észre a tréfát; de aztán vissza is akarták tromfolni. Előbb az alsó vár ütegei kezdték meg; aztán az öreg csatakgigók.

T a n n e n b u r g-ot és huszárait azonban egy golyó sem érte; a két hegy között levő lankás völgyecskén haladván, a mi telep-hegyünk ormaira irányzott ágyugolyó mind fejök felett csapott el.

Annál kellemetlenebb volt az én helyzetem, ki épen az ormon állottam.

Alant levő embereimtől szégyeneltem az ormot elhagyni s a tekék folyvást jobbra-balra csaptak mellettem; a nagyobbakat kerülgetve, még tánczra is volt szükség.

Végre visszaérkeztek.

— A manó vigyen el, — mondtam, — csak nekem okoztal kellemetlenséget. Mire való volt ez a komédia?

— Mire? — kérde T a n n e n b u r g. — Csak arra barátom, hogy takarmányuk elvesztésén kívül legalább hatvan lövést tettek utánunk. No már ha egy hat-fontos lövést 5 frtra becsülünk, számítsd fel, mennyibe került e tréfa a várbelieknek? ... Nagyobb az, hogy jőni látom Voronyeczkyt, majd ad ez nekem a hirnélküli tréfáért.

Csakugyan ő jött, a térparancsnok, ki hallván a heves ágyuzást e szokatlan déli időben, nem tudta, mi történhetik.

A magyar hadseregben szolgált e nevű három lengyel herceg közül s valószínűleg leghasznavehetőbb tisztt, ki később Szász-Sebesnél orosz fogsába kerülván, életével fizette le haza- és szabadságszeretete adóját.

Szálas, sárgás haju férfiu, nyílt és katonai bátorságot tükröző vonásokkal.

Felénk tartott. Az őrség fegyverben állt s T a n n e n b u r g elmondá a történeteket.

Voronyeczky végig hallgatta; aztán félre szólítva, meglehetősen lemosta főhadnagy uramat e hirnélküli tréfáért.

— Igaza van, hogy leszidott — mond T a n n e n b u r g. — Helyében én is akként tettem volna.

A herceg elmenetele után újra leheveredtünk s folytattuk beszélgetésünket azon ifju ábrándos érzelmekről és kalandocskákról, melyeknek fele akkor is képzelet volt, ma pedig legnagyobb részben úgy tűnik fel, mintegy félig biztos körvonalu, régi álom.

(Folyt. köv.)

Ha te kis lány...

Kapácsy Dezsőtől.

Ha te kis lány, szőke kis lány
Nem szeretnél engemet,
Sötét éjjel, örök bánat
Borítná be lelkemet;
Ragyogón csak szerelmedből
Gyulhatna nap sugára
E fájdalom, e sötét bú
Hosszu éjszakájára.

A te szűzi-tiszta lelked
Csillagfényes mennyországgal,
Szived nap, mely piros lánggal
Ki-kigyújtja tej-orczád;
Ennyi fénynyel szőke angyal
Ne hagyj engem setétbe',
Küldj egy sugárt, csak egy sugárt
Az üdvözölhetésre!

Rege a három szép hercegnőről.

Washington Irvingtől.

Élt hajdan Granadában egy mór király, Mohamed, kit alattvalói El-Haygari, azaz „balkezű“-nek neveztek. Némelyek szerint azért nevezték így, mert csakugyan ügyesebb volt bal, mint jobb kezével; mások szerint, mert hajlandó volt mindenek a rossz oldalát fogni fel, s elrontani mindazt, mihez hozzá fogott. Bizonyos, hogy akár szerencsétlenségből, akár rossz kormányzat miatt, folytonos zavarban volt; háromszor öz-

ték el trónjáról, s egy alkalommal halászhálóba öltözve, alig hogy menekülhetett Afrikába.

Azonban ő szintoly vitéz volt, mint szerencsétlen, s balkezű létére oly jelesen forgatta kardját, hogy kemény küzdelmek után trónját mindannyiszor visszafoglalta; de a helyett, hogy balsorsában hősiséget tanult volna, még nyakasabb és kérelhetlenebb lett. A közcsapásokat, melyeket ő ez által önmagára és országára hozott, megismerhetik, kik Granada évkönyveit lapozgatják; a rege csak az ő házi politikáját tárgyalja.

Egykor Mohamed számos udvaroncza kisérétébeu kilovagolván Elvira hegye mellett, egy lovas-csapattal találkozott, mely akkor tért vissza a keresztyén tartományokban vitt ütközetből. Maguk után vezették a zsákmánnyal terhelt tevék hosszú sorát és számos férfi- és nőfogolyt, kik között különösen feltűnt Mohamednek egy gazdag öltözékű kisasszony, ki sirva ült egy alacsony paripán s nem figyelt a mellette lovagló komorna vigasztaló szavaira.

A fejedelmet meglepte a fiatal nő szépsége s kérdezősködvén a csapat vezérétől, megtudta, hogy ő egy várparancsnok lánya az ország határán, s hogy e várat harc közben elfoglalták és kirabolták. Mohamed őt mint osztályrészét követelte a zsákmányból és haremébe vitte, az Alhambrába. Itt mindenben kedvét keresték, hogy búskomolyságát csillapítsák, s a fejedelem mindinkább elragadtatván általa, királynévá akarta tenni. A spanyol nő visszautasítá első kérelmét; — ő hitetlen, honának nyílt ellensége; — és hozzá még rut vén ember is volt.

A fejedelem törekvésének semmi sikert nem látván, elhatározta magában, megnyerni a komornát, ki a fiatal nővel elfogatott. Ez egy andalusiai nő vala, kinek keresztyén neve feledésbe ment, mert a mór regékben mindenütt „ovatos Kadigá“-nak neveztetik és mint a történet folyamából eléggé kitűnik, valóban ovatos is volt.

A mint a mór király egy izben titkosan beszélt vele, sükerült neki meghódítani őt részére és megígérte a királynak, hogy utat egyenget neki urnője szívéhez.

— Lássá csak, — így szólt ez utóbbihoz, — mit használ az örökös sirás-rivás? Nem jobb-e e bájos helynek kertjeivel és ugró-kutaival együtt urnőjévé lenni, mint elzáratni atyjának egyik régi őratornyába? A mi Mohamedet illeti, ő ugyan hitetlen, de mit változtat az a dolgon? Őn az ő neje lesz és nem vallásáé, s ha ő pár esztendő múlva meghal, akkor őn özvegy és független urnő lesz. Különben őn hatalmában van, s vagy királynéjává vagy rabszolgájává kell lennie. Rabló kezei közt jobb eladni a kelmét jó áron, mint erőszakkal elraboltatni.

Az ovatos Kadiga érvei győztek. A spanyol nő könnyei felszáradtak s nemsokára nejevé lőn a balkezű Mohamednek, sőt látszólag maga is alkalmazta magát királyi férjének hitéhez; a gondos komorna pedig azonnal buzgó követője lett a mozlem tanoknak; azért kapta az arab Kadiga nevet, s megengedett neki, hogy bizalmas hivatalát urnője mellett folytathassa.

A kellő idő lefolyta után a mór király büszke és boldog atyjává lett három szeretetreméltó leánykának, kik mind egyszerre születtek; jobb szerette volna, ha fiai születnek, de vigasztalta magát, hogy három leány egyszerre elég szép szerencse egy hajlott koru s balkezű embernek.

Mint az a mozlem fejedelmeknél szokásban van, e szerencsés esemény alkalmával magához hivatta csillagászeit. Ezek a három hercegnő származására gondolván, fejeiket rázták.

— A lányok, oh király! — mondák, — mindig becses

tulajdont képeznek, de leginkább akkor igénylik örökösödést, ha majd nagy-korukká lesznek, gyűjtsd őket akkor saját szárnyaid alá és ne bíz senkire.

A balkezű Mohamed udvara által bölcse királynak ismeretett és bizonyára maga is annak tartotta magát. A csillagászk jóslata azonban kevés aggodalmat okozott neki, bizván saját bölcsességében, leányait megőrizni és kijátszani a végzetet. A hármasszületés utósó házassági öröme volt a fejedelemnek, a királynénak nem volt több gyermeke s néhány év múlva meghalt, kiskoru leányait férjére s a gondos Kadiga hűségére bízván.

Számos év után a hercegnők a veszedelmes korszakba, férjhez menő korukba jutottak.

— Jó lesz most egy kissé ovatos lenni, — monda magában a ravasz fejedelem s elhatározta, hogy őket a salobrenai királyi várban nevelteti. Gyönyörű hely volt ez, körülvéve hatalmas mór erőddel, mely egy a földközi tengerre néző dombtetőn állt. Királyi lakhely volt, hová a mozlem fejedelmek azon rokonaikat zárták el, kik veszélybe ejthették volna biztonságukat, s őket minden kényelem- és szabadságban részesíték, úgy, hogy elzárva, kényelmes tétlenségben tölthették idejüket.

Itt éltek a hercegnők, elzárva a világtól s rabszolgáktól környezve, kik kívánságaikat is megelőzték. Szórakozást találhattak a gyönyörű kertekben, tele a legritkább gyümölcsökkel és virágokkal, illatos berkekkel s fürdőkkel. Három oldalról a vár egy gazdag virágzó völgybe tekintett, mely a meredek Alpuxorra hegység által volt korlátolva; másrésről a tágas, verőfényes tengerre nézett.

E kellemes lakhelyen, szelid és derült ég alatt, a három hercegnő csudaszépségüvé növekedett; azonban bár együtt nevelkedtek, korán jeleit adták jellemök különbségének. Neveik voltak: Zayda, Zorayda és Zorahayda; koruk szerint is így következtek egymásután, mert épen három percznyi időköz volt a különbség születésök közt.

Zayda, a legidősbik, bátor lelkű s mindenben vezére volt testvéreinek. Kíváncsi és kutató természetű és a dolgok lényegébe szeretett bocsátkozni.

Zorayda különösen érzékeny a szépség iránt s e tulajdonsága volt oka annak, hogy szerette magát nézni a tükörben, elmerengett a szökőkutaknál s különös előszeretettel viseltetett a virágok, ékszerek s egyéb csinos diszitmények iránt.

A mi Zorahaydát, a legifjabbikat illeti, ő szende, félénk s felette érzékeny vala s nagy mértékben tulajdona volt a gyöngédség, mi kitűnt számos kedvencz virágaiból, madaraiból s állataiból, melyeknek mindegyikét a legnagyobb gondnal ápolá. Élvezetei is gyöngédebbek s eszmélkedéssel és ábránddal vegyítve voltak. Órákig elüldögélt egy-egy erkélyen, nézve a fénylő csillagokra vagy a tengerre, midőn azt a hold megvilágítá, s ilyenkor egy halász éneke, mely alig hallatszott a partra, vagy egy mór fuvalójának hangja valamely halkal elevező csónakról, képes volt őt a legédesebb elragadtatásba ringatni. Az elemek legkisebb zaja pedig kellemetlenül hatott rá s egy villámcsattanás elég volt arra, hogy elájuljon.

Évek multak el, csendes vidám évek; a gondos Kadiga, kire a hercegnők bizattak, hű maradt megbízatásához s éber gondnal őrködött felettök.

Salobrena vára, mint mondva volt, egy dombtetőn emelkedett a tengerparton. A külső falak egyike körülkeríté a domb felületét, s egy a tengerre hajló sziklával függött össze, mely alatt a zajló hullámoktól verdesve, keskeny, főnyes tengerpart terült el. E sziklán nyári-lak gyanánt állott egy keskeny

őrtorony, melynek rácsozott ablakain bejutott a tengeri szellő. Itt szokták tölteni a hercegnők a tikkasztó déli órákat.

Egy napon a kíváncsi Hayda a nyári-lak egyik ablakánál ült, míg testvérei karszékeikbe dülve, siestá-ba, azaz déli álomba szenderültek. Figyelmét egy gálya ragadta meg, mely csendesen evezve jött a part hosszában. A gálya közeledtével észrevette, hogy az telve van fegyveres emberekkel. Végre a torony alatt megállapodott s belőle több keresztyén foglyot vezetve, számos mór katona szállt ki a partra. A kíváncsi Hayda felkölté testvéreit s mindhárman ovakodva néztek a sűrű ablakredőnyökön keresztül, melyek őket elrejtették. A foglyok közt vala három gazdagon öltözött spanyol lovag. A ifju kor virágában éltek s nemes tekintetök s méltóságos járásuk, habár lánczokkal terhelve s ellenség által voltak környezve, kezeskedett lelki nagyságukról. A hercegnők legbensőbb, szorongó érdekekkel nézték őket. E várban elzáratva, női környezők közt, nem látva más férfit, mint fekete rabszolgáikat s a tengerparti durva halászsokat, nem lehet csudálni, hogy a férfias szépségű s ifju kellemekben gazdag három deli lovag megjelenése némi felindulást idézett elő szíveikben.

— Járt-e valaha a földön szebb lovag, mint a piros ruhás? — szólta Zayda, a legidősbik testvér, — Nézd csak, mily büszkén tartja magát, mintha mindnyájan körülte rabszolgái volnának!

— De nézd a kék ruhást! — kiáltott fel Zorayda. — Mennyi kellem! mily finomság! mily nemes lelkület!

A szende Zorahayda nem szólta, hanem titkon a zöld ruhás lovnak adott előnyt.

A hercegnők mindaddig bámultak, míg csak a foglyok el nem tűntek szemeik elől; ezután hosszú sohajok emelkedtek keblökből, körbe álltak, egy pillanatig szemközt néztek egymással s gondolatokba merülve ültek le karszékeikbe.

E helyzetben találta őket Kadiga; elbeszélte neki, a mit láttak, s még a komorna elfásult szíve is fölmelegedett szívaikon.

— Szerencsétlen ifjak! — kiáltott fel, — jót állok érte, hogy fogságuk hazájokban sok szép és magas születésű nő szívét fájdalommal tölti el! Ah, gyermekeim, nem is képzelitek, mint élnek e lovagok hazájokban! Mily vitézek a tornákon! mily hódolók a nők körül! mint udvarolnak s hány serenádat adnak!

Hayda kíváncsisága teljesen fel volt gerjesztve; kielégíthetlen volt kérdezősködésében, s a komorna szülőföldjének és ifjúságának legszebb jeleneteit elbeszélte neki. A szép Zorayda fölkelte helyéről, s midőn a spanyol nők bájairól folyt a szó, halkal megnézte magát a tükörben; míg Zorahayda a holdvilágos serenadok említésekor elfojtá a kebléből emelkedő sohajt.

A kíváncsi Zayda mindennap megújítá kérdezősködését s a gondos komorna mindennap ismételte történeteit, melyeket gyakori sohajokkal s mindig mély érdekekkel hallgattak végig gyengéd hallgatói. Végre a gondos öreg asszony átláta a bajt, melyet ezáltal okozhat. Megszokta a hercegnőket csak gyermekeknek tekinteni; de ők észrevétlenül fejlődtek szemei előtt, s már három kedves, férjhez menő leány virult előtte. A komorna tehát azt gondolá, hogy ideje lesz figyelmeztetni a királyt.

Egy reggel a balkezű Mohamed Alhambra egyik hűs termében pihent egy kereveten, midőn egy rabszolga üzenettel érkezett hozzá Salobrena várából, a gondos Kadigától, ki üdvözlét küldé neki leányai születésének évforduló-napján. Ugyanekkor a rabszolga egy virágokkal díszített csinos kis kosarat

nyújtott át, melyben szőlő- és fügelevelekbe takarva volt barack, szilva és nektarine virágaikkal s harmatos illatukkal: mind a gyümölcsérés kora idejében. A fejedelem, ki jártas volt a gyümölcsök és virágok keleti nyelvében, azonnal kitalálta e jelképies adomány értelmét.

— Igaz, — mondá, — a csillagászok által kijelölt határozó időszak megérkezett: leányaim már férjhezmenő korukat elérték. Tehát mit tegyek? Ők elzárva az emberek szemei elől, a gondos Kadiga társaságában vannak; minden jól van; de mégsem saját szemeim előtt, miként a csillagászok rendelték; szárnyaim alá kell őket gyűjtenem s nem bizni másnak gondviselésére.

Igy szólta, s Alhambra egyik tornyát számukra elkészítetése és testőreinek élén Salobrena várába utazott, hogy őket személyesen hazahozza.

Körülbelül három év telhetett el, mióta Mahomed nem látta leányait s alig hitt saját szemeinek, midőn azon bámulatos változást látta, mely velök e rövid idő alatt történt. Ezen idő alatt átlépték a női életben azon határt, mely megkülönbözteti a vad, neveletlen s gondtalan leánykát a viruló, érző és gondolkodó nőtől. E változás hasonló volt ahoz, midőn valaki La Mancha sima, pusztája s érdektelen síkjáról Andalusia gyönyörű völgyeibe s emelkedő lombjaira megy.

Zayda magas és szép termetű volt, járása büszke, szemei áthatók. Ünnepeles, határozott léptekkel jött be és mélyen meghajtá magát Mohamed előtt, inkább királyát, mint atyját tisztelvén benne. Zorayda közép termetű, tekintete csábító, karcsu alak s ragyogó szépség, melyet csinos öltözéke még jobban emelt.

Mosolygva közeledett atyjához, kezét csókolt neki, s egy közkedvességű arab költő néhány verssorával üdvözlé őt, minek a fejedelem nagyon megörült. Zorahayda bátorosan és félénk vala, karcsubb, mint testvérei s oly széppé varázsolta őt ama gyöngéden kéro tekintet, mely szeretetért s védelemért esd. Ő nem tudott úgy parancsolni, mint idősb testvérei, vagy elvakítani valakit, mint második néneje; hanem inkább arra volt teremtve, hogy maga iránt férfias szerelmet keltsen és viszont hű s elégedett legyen. Félénk, majdnem remegő léptekkel húzódott atyja felé, örömet kezét csókolt volna neki, de arczára tekintve, s azon az atyai mosolyt látva, kitört belőle a természetes, gyengéd érzelem s atyjának nyakába vetette magát.

A balkezű Mohamed viruló leányait büszkeséggel vegyült zavarodással nézte, s míg szépségökben gyönyörködött, eszébe jutott a csillagászok jóslata.

— Három leány! három leány! — mormogá magában, — s mind a három férjhezmenő! Ez a csábító hesperiai gyümölcs, mely sárkányi örködést igényel! (Folyt. köv.)

A legnagyobb gyémántok.

Vértessy Arnoldtól.

I.

Pár évvel ezelőtt minden hazai és külföldi ujságokban lehetett olvasni, hogy Laibachban egy rendkívül nagy gyémántot fedeztek föl. Valami Dupoisat nevű őrnagy a birtokosa, ki eddig maga sem tudta, mily roppant kincset bir.

A lapok tele voltak vele, beszéltek róla mindenfelé, de nemsokára aztán azon hirt hozták, hogy egy bécsi bizottmány, melynek a kő megvizsgálás végett átadatott, azon véleményt adta róla, hogy az nem gyémánt, csak topáz.

A birtokos ur, Dupoisat Kelemen István, franczia születésű, azelőtt őrnagy portugál szolgálatban, a torony- és kardrend lovagja, stb.; ez állítólagos kincset valami hét év előtt szerezte egy gazdag hindu hagyatékából, ki Lissabonban lakott. A köszörületlen követ Dupoisat ur Ferrari és Prim drágakököszörűsöknek adta át; ebből per is támadt. Irtak róla azon időben a lapok. A pernek a vége lett, hogy Ferrari és Prim urak állítólagos birtoklási joga elutasított s Dupoisat ur ismertetett el a kő tulajdonosának.

Párisban végre Savary kiköszörülte brilliant-alakba a még mindig természeti köszörületlen állapotban levő követ. A köszörülés után 819 karat lőn súlya. Dupoisat ur most kerek-számban a súlyt 820 karatra tette s kiszámította magában, hogy — a Franciaországban szokásos érték (192 frank egy karat) s a közönséges szabály szerint — a súly négyzetének arányában növekszik értéke; ez a gyémánt $820 \times 820 \times 192$ frankkal: 139,100,800 frankot ér.

Dupoisat ur gyönyörködhetett 139 millió fr. értékű gyémántjában, de sokan voltak, kik kétkedni mertek annak valódiságában, s mivel Dupoisat ur a császárnak akarta eladni a gyémántot, igyekezett hiteles megerősítést szerezni. Az école des mines-nél mindjárt azt a feleletet adták neki, hogy ez topáz. A múzeumnál Cloetz megmérte a követ s úgy találta, hogy súlyra a gyémánttal egyez; igen, de a topáznak súlya is ugyanaz.

A híres ásványtudóst: Descloiseaux is megkérdezték, ki egy koronddal mély hasítást tett rajta, úgy, hogy egy darabkát le lehetett róla választani, melyet aztán Pelouse két óra hosszáig a legerősebb tűzben megpróbált, a nélkül, hogy súlyából valamit veszített volna.

Elég jel volt mindez arra, hogy az ásvány nem gyémánt. Hanem Dupoisat ur azért a szalonokban nagy diadallal mutogatta gyémántját, sokaktól irigyletve és bámulatva, többi közt a seine-megyei főnök szalonjában, a városházán, sőt Napoleon herczegnél is, a Palais-Royalban.

Végre a kő ítélethozás végett az athenéum elé került, (Athenée des arts, sciences et belles lettres de Paris), mely intézet 1792-ben alapítatva, később a restauráció idejében meglehetősen tekintélyvel bírt, most már csak romja a réginek. Az ezen intézet tagjaiból választott bizottmány a kétes kőnek megvizsgálása után egy hosszú és dagályos jelentésben kinyilatkoztatta, hogy ez ásványnak megvan a gyémánt minden tulajdonsága. Ez ál-tudósok tudatlansága, melyről e fennforgó esetben bizonyosságot adtak, határtalan volt, s csak bátorságuk volt nagyobb, melylyel ezt nyíltan kimondani merték.

Elég az ahoz, hogy Dupoisat ur jól számított arra, hogy egy párisi tudományos intézet véleményadása Párison kívül sokat fog érni. Hogy Párisban magában ez athenéumnak nem nagy hitele van, hogy a tudományos férfiak csak topáznak állították a követ s nem akarták gyémántnak elismerni, azt mind el lehet hallgatni.

De míg egyrészt ily módon nimbuszt szerzett Dupoisat ur drága-kövének, másrésztől sajátságos kellemetlenségekbe bonyolódott. Több évvel ezelőtt Braziliából rejtélyes körülmények közt nyomtalan elveszett egy drága gyémánt, s most a brazilai kormány azon gyanura jött: vajon Dupoisat ur emlegetett gyémántja nem ugyanaz-e, mely Braziliából eltűnt? A brazilai követség megkeresésére a cs. k. osztrák rendőrhatalóság lefoglaltatta a követ, a mint az Laibach környékén feltűnt.

Bécsben aztán a cs. k. kormány rendeletére még egyszer megvizsgálták. Az erre kirendelt bizottmány állt a híres mine-

ralog, Haidinger, Hörnes, Zippe és Leydelt urakból, a két udvari ékszerészből és egy drágakő-metszőből.

Az első kísérlet, melyet Haidinger tett, a kettős sugártörés volt; a gyémánt a világosságot csak egyszer töri meg, a topáz kétszer. Mind ő, mind a többi jelenlevők világosan láthatták, átnézve rajta, a gyertyaláng kettős sugártörését. Már ez egyszerű kísérlet bebizonyította, hogy gyémánt nem lehet. Minden további kísérletből csak az derült ki, hogy a kő topáz s a jelenlevő ékszerészek 100 forintra becsülték.

Hanem Dupoisat ur, ki ez egész kísérletnél jelen volt, nem elégedett meg ezzel. Kísérletet tétetett még egyszer híres velencei ékszerészek által; az eredmény azonban ismét csak az lett. Dupoisat gyémántja darabokra zúzódott, a mint a gyémántkerékkel kísérletet tettek rajta. A szerencsétlen tulajdonos pedig, ki most minden reményét megsemmisültni látta, megörült bele s életének Velence lagunáiban akart véget vetni.

Sajátságos körülmény e kő történeténél, hogy oly sokan hagyták magukat általa megalatolni. Hiszen azt hihetné az ember, hogy a fényes párisi szalonokban elég ember van, ki meg tudja különböztetni a gyémánt rendkívüli ragyogását és pompás tüzeit a sokkal bágyadtabb topázétól. Más lett volna, ha a kő még köszörületlen állapotban lett volna, a mikor könnyen fölcserélhetni a gyémántot a topázzal.

Valószínűleg ily topáz a Briganza név alatt a portugál koronagyémántok közt előforduló roppant gyémánt is. 1741-ben találták Braziliában, állítólag 1680 karatos, azaz három negyedfont s oly nagy, mint egy tyuktojás.

Hanem köszörületlen állapotban is van a gyémántnak oly jele, mely megkülönbözteti minden más ásványtól, — ez keménysége. Már Plinius így ír róla: „A legnagyobb becsű az emberi dolgok között a gyémánt; ezt sokáig csak a királyok s azok közt is kevesen ismerték. . . Csak a legfinomabb aranyban terem. . . Hat faja van, azok közt az indiai és arabiai kimondhatlan kemény; a pöröly alá tétetve, úgy visszalökik a csapást, hogy vas és üllő darabokra szakad, a tüzet is legyőzik, mert még soha sem lehetett elégetni.“

A jó Plinius tudománya nem illik már be a mi korunkba, miután jól tudjuk, hogy biz' a gyémántot el lehet égetni s kalapáccsal igen könnyen szét is lehet törni, hanem annyi most is áll, hogy megkarczolni semmivel a világon nem lehet.

Miután semmi földi test meg nem karczolhatja, nem is lehet másképp, csak saját porával köszörülni. Régebben alig tudták csak egy kissé kisimítani s természetes kristály-formájában hagyták. Nagy Károly császári köpenyének kapcsa még ilyen köszörületlen gyémántokkal van kirakva. Csak 1475-ben Berghen Lajos Brüggeben (Flandernban) találta fel a gyémántköszörülés módját.

Hanem kezdetben csak a két végén köszörülték le kissé laposra. Ez volt az egész. 1520 táján jöttek divatba a rosettek (Rauten). Ezek alul laposra köszörülvők, felül piramis-alakuak. Hanem ezek is kimentek a divatból.

A brilliánt-alakban, mely a kőnek pompás színjátzását leginkább kitünteti, Mazarin bibornok köszörültette először a gyémántot, 1650-ben.

A gyémántok becse nagyságuktól, tisztaságuktól és metszésüktől függ. A tökéletesen tisztákat első vizűeknek nevezik; ha egyes foltok mutatkoznak bennük, második vizűeknek, s ha általában homályosak, harmadik vizűeknek. A szintelen gyémántok után becsre nézve mindjárt a rózsaszínűek következnek.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Julius 3-án.

Az országgyűlés eloszlása. — A képviselőház elnöke. — A korszak férfiai. — A korona varázsa. — A három fejedelem.

Az országgyűlés széteszlott. Utóbbi tanácskozásában elfogadta a közösügyi költségek tárgyában kiküldendő bizottság, valamint a vasutak kérdésében a kormánynak adandó felhatalmazásról a határozati javaslatokat s ezzel a tanácskozás egyelőre véget ért. Előreláthatólag csak ősz felé ülnek össze ismét. Addig a különféle miniszteriumok köreiben a törvényjavaslatok előmunkálatai folynak, a bizottságok dolgoznak, s a mire a parlament ismét összeül, a feldolgozandó anyagok végtelen tömege fog eléje tornyosodni. S addig a hazatért képviselők otthon családjaik, legközelebbi barátaik s ismerőseik körében tüzetesen fognak megismerkedni a közhangulat hullámzatával s e hullámzat kétségkívül nem fog eredmény nélkül maradni az országgyűlés további tanácskozásaira nézve.

Egy éve és néhány napja van, — ugymond a képviselőház elnöke, — midőn az országgyűlés a következményteljes háboru küszöbén elnapoltatott. Ő akkor kifejezte a reményt, hogyha az országgyűlés a nyugalom napjaiban ismét összeülhet: tanácskozásai nem lesznek eredménytelenek. A remény — folytatá — teljesült. Elősorolta ama vívmányokat, melyek a miniszterium kineveztetése s a koronázással jártak s azzal végzé szavait, hogy éljen a fejedelem és éljen a haza!

Szentiványi Károly, a képviselőház elnöke, az ünnepélyes alkalmak szónoka. Ott fenn a ház elnökségi emelvényén a hallgatóság nem egyszer több erélyt, körültekintőbb figyelmet kívánt volna, s valóban sokszor a csudálatossal határos volt a türelem, melylyel a galambösz tisztos elnök az oly apróbb kérdések feletti csatározásokat nézte, melyeket elnöki felvilágosítással csakhamar el lehetett volna oszlatni. Ő azonban az elnöki jogok kezelésében a szabadelvűséget egészen azon határig gyakorolta, melyen ez már a tanácskozá sok rendetlenségével érintkezett. Ellene soha senki se fogja emelhetni azt a vádat, hogy az elnöki emelvényen a legtávolabbról is a párttekineteknek hódolt volna.

Ugy látszik azonban, hogy ama dicsőség, mely mind e dolgok s általában az elnökséggel jár, már reá nézve is terhes volt, s a mint a pártértekezletekben már többször tudatá, hogy lemondani készül, úgy a ház előtt is az utósó ülésben kinyilatkoztatta, hogy a szünetelés alatt senkit sem akarván munkával terhelni, ezen időben még vezeti az elnökséget, azután pedig a ház kezébe visszaszolgáltatja a tisztelet, melylyel a ház bizalma felruházta.

Általánosan azt beszélnek, hogy Szentiványi a majdan felállítandó semmisítő törvényszéknek lesz elnöke, a képviselőház elnökségére pedig aligha nem Somsich Pált fogják megválasztani.

Az elnök lemondásának bejelentése volt a képviselőház ezuttali utósó ülésének utósó mozzanata s ezzel a mostani ülés szak véget ért.

A mostani ülésszak! — Nevezetes helyet fog az elfoglalni mindenkoron történetünk lapjain. Ugy fogják emlegetni,

mint a mely egészen átalakítá a haza közviszonyait, új állásba hozott az összes politikai világgal, s az összes köztörékvéseknek oly merészséggel, minőt csak a meggyőződés erőssége menthet, a multtól eltérő irányt adott. Deák Ferencz szelleme a legszorosan összerokonult e korszak minden tettével, a mi benne dicső vagy gyászos, az egyaránt az ő nevéhez lesz tapadva.

A zivatar, a harc s mindazon fenség és nagyság férfiai után, a mely fenség és nagyság a hősies harczczal járni szokott, nem a támadás, hanem a védelem férfja lépett a nemzet elé, a béke áldásait akarva elszórni a téreken, melyeket annyi harcz vére és szenvedés könnyje áztatott. Az egyéni állásponttól függ annak megítélése, hogy mily véleménynyel viseltetik kiki a dolgok e fordulatáról; a kezdeményező s az előharczos kétségkívül csak tiszta meggyőződését követé, az Isten éltesse soká!

Tegyük meg ismét a mérföldeket képviselő gondolatjeleket, — — s egészen más világban vagyunk.

Nagy falragaszok hirdették uton-utfélén, hogy a budai népszínházban új eredeti színmű kerül előadásra, a mely iránt a fővárosi közönség már előre nagy érdekeltséggel viseltetett. Az új mű szerzője ugyanis Rákossy Jenő, ama tehetséges fiatal író, kinek nevét első műve, az „Aesopus“ nagyon emlegetteté tette és a kiket a színházi dolgok egyáltalában érdekelnek, azok kíváncsian várták, hogy valjon e tehetség megfelelő második művében is mind ama reményeknek, melyeket első műve fölkellett.

A darab, „A szent korona varázsa“ című színmű, vasárnapon került előadásra s örömmel jegyezzük meg, hogy megfelelt a várakozásoknak. Alapgondolata az Imre és Endre közötti jelenetet tárgyalja, meséje e két Árpád közötti viszályt adja elő s azzal végződik, hogy Imre király a zöld ággal megjelen Endre táborában, s azt hadai közepéből viszi el foglyul magával.

Hogy a szerző e mesének némileg drámai érdeket adjon, Endrét úgy tünteti elő, hogy azt a pártütésre egyedül nejjének, Gertrudisnak izgatása bírja, Endre látszólag ellenáll, de csakhamar magával sodorja a szenvedélyek ama hullámzata, melyeket nagyratörő, hiru neje fölkellett.

De mindennek daczára a műben még sincs oly drámai élet, mely a színpadi költészet ily fajainak éltető eleme. A mese vége érintkezik a legendával, és szerzőnek úgy kellett alakítani a mesét, úgy az alakokat, hogy e legendai véget valószínűvé tegye, másként merényletet követ el a történeti hűség ellenében.

Látni való ebből, hogy a mű hibája tetemes, de látni való az is, hogy e hiba a választott tárgyból önkéntelenül foly, s hogy a szerző épen e tárgyat választá, a részben sem fogjuk hibáztatni, ha megtudjuk, hogy e művet a koronázási időre szánta, tehát alkalmi termék, melyet csak a körülmények fosztottak meg az alkalmoszerűségtől.

Az alkalmoszerűség nélkül is oly mű, melyet bátran bármikor elő lehetett adni. Egyes alakok jellemzése pompásan sike-

rült, itt-ott a legmagasabb humor buzog elő, s egy jelenet, a tündérek jelenése, a leggyöngédebb költői vonásokkal van tele.

Imre királyt ugyanis álmában tündérek lengik körül, s ez álomjelenés ébreszti benne a gondolatot, hogy csak zöld ággal jelenve meg az ellenfél táborában, a szent korona varázsával győzze le a pártütöket.

Mily szép e jelenésben a tündér-idézés:

Légi, földi, vízi manók,
Emberfiát boldogítók,
Tündérek, elő, elő!
Mátkacsóknak csattanása,
Alvó kised mosolygása,
Szerelmes lány ajka - gödre,
Szállj ide a szentelt földre,
Tündérek elő, elő!
Szegfűszegnek illatárja,
Sápadt holdnak fényugára,
Keleti nap rózsapirja,
Ki a harmat-gyöngyöt sirja,
Jöjjetek elő, elő!
Tánczra, dalra, vigadóra,
Mig nem üt a rémes óra,
Mig a páros csillagot
Meg nem kerüli a hold —
Álom-isten megjelen —
Az alvókat fogva tartja
És a mint a végzet szabja,
Szórol-szóra úgy legyen! —

Vagy mily egyszerűn szép az álomdal:

Hős király
Aludjál!
Dongó szöcske hess tovább,
Ne zavarjad álmát — —
Aludjál
Hős király!

Szállj alá,
Szállj reá,
Édes álom szállj alá,
Édes álom szállj reá,
Szállj alá,
Szállj reá!

Az előadás is a viszonyokhoz mértén igen kitűnő volt s különösen Némethi Irma és Molnár sikerült alkotásaikért zajos tetszésben részesültek.

S ismét a mérföldeket mutató gondolatjeleket, s a kor egyik legsötétebb eseményéhez értünk.

X. Károly és XVI. Lajos harmadik frigyesre találtak: Miksa, mexikói császárt a győző köztársaságiak agyonlőtték. A legborzasztóbb tragoedia. A császárné megőrült, a császárt agyonlőtték, s a legyőzött császárság romjain a szabadság zászlói lengenek.

De ez véres, önmagát meggyalázott szabadság. Igaz, hogy Miksa főherceg vállalkozása kalandos, merész vállalkozás volt, igaz, hogy terve valóításánál a legborzasztóbb eszközöktől sem riadt vissza; de a politikai gyilkosságok viszonzása azért nem kevesebb gyalázatoság, mint az ezekben való példaadás. Miksa minden hibái mellett, hősi, lovagias jellem volt, az utósó emberig és utósó véreseppig védett minden talpalatnyi földet. Árulás szolgálta át a köztársaságiak kezébe s azon bűnös tett, mely a halálra juttatá, árulás volt a szabadság, az egész emberiség ügye ellen!

— 6. —

Budapesti hírvivő.

✿ *(A magyar történelmi társulat)* kedden tartott választmányi gyűlését gr. Mikó Imre elnök nyitotta meg egy értekezéssel. Társulati titkárrá Thaly Kálmán, pénztárnokká Pesty Frigyes, jegyzővé Pauler Gyula s ügyészszé N. Fischer Kálmán választattak. Gr. Mikó Imre 1000 frtnyi alapítványt tett a társulat részére, mely ezenkívül ismét egy 200 frtos és két 100 frtos alapító- s 49 évdijas taggal gyarapodott. — A társulat közlönye még júliusban megindul.

✿ *(A honvédalapítványhoz adakozók)* névsorai a napi-lapokban egész hasábokat foglalnak el, s ha minden nevet föl akarnánk említeni, összes rovatainkat a Százszorszépek elősorolására kellene szentelnünk. Csak rajta is, mutassuk meg, hogy Magyarországon minden hazafi érezi ama kötelesség horderejét, melyet a honvédugy képvisel. Nevezeteseb adományok voltak a legutóbbi napokban azok, hogy gr. Festetics György miniszter 1000 frtot, Szaniszló Ferencz, nagyváradi latin szert. püspök 1000 frtot, Szentiványi Károly, a képviselőház elnöke 2000 frtot ajánlott fel. Szőgyényi László, fehérmegyéi főispán pedig azt tette, hogy a mint Csooron névnapját ülte, aláírást nyitott meg a honvédek javára, mely néhány perecz alatt 1200 frtot eredményezett.

✿ *(A nagy honvédeggyűlés)* előre-láthatólag nevezetes, meglepő jelenség lesz. Hogy is ne, midőn e nagy gyűlésre a haza legkülönbélebb vidékéről adtak egymásnak a honvéd-bajtársak Pesten légyottot, s kik egykoron a csaták viharában, a dicsőség fennen lobogó zászlói alatt küzdöttek a haza ügyeért, azok most, majdnem két évtizednyi szenvedés után a zöld asztal mellett találkoznak, hogy tanácskozzanak rokkant bajtársaik, s az elhullottak özvegyei s árvái fölsegélyezéséről. A nagy gyűlés jövő vasárnapon, jul. 7-dikén, megy végbe Pesten, s ugyan ez alkalmából e napon az Orczy-kertben nagy népünnepély lesz rendezve. A belépti-díj csak 30 kr, s a fővárosi közönség kétségkívül tömegesen fogja fölkeresni e helyet és pedig azért, mert a népünnepély jövedelme a honvédalapítványhoz csatoltatik.

✿ *(Perczel Mór)* tábornokot a budapesti honvédegylet elnökének választotta meg. A tábornok ur erre, táviratilag tudósíttatván, szintén táviratilag felelt. Nagy megtiszteltetésnek tekinti — úgy mond — a választást, elfogadja és már közelebb az egylet körében fog megjelenni. Képzeltető, hogy e válassz bejelentése mily nagy örömmel fogadtatott.

✿ *(A Deák-kör)* tagjai ünnepélyesen búcsúztak el az országgyűlés elnapoltatása alkalmából Deák Ferencztől. A búcsúbeszédet Somssich Pál tartá, mire Deák hosszabban felelt. A többi között a szilárd kitartást és erélyt ajánlotta a párt figyelmébe és felhivta, hogy a sértéseket inkább tűrje el, semmint hogy sértéssel viszonzva, fokozza az elkeseredést.

✿ *(Követválasztások.)* A szilágycsehi kerületben b. Wesselényi József, Borsod csási vál. kerületében b. Vay Lajos helyére Édes Albert, a pécskai kerületben pedig Ormos Sándor választattak meg országgyűlési képviselőknek.

✿ *(Rómában)* a sz. Péter és Pál apostolok ünnepe rendkívüli fénynyel tartatott meg. A herceg-primás maga, káptalanja és megyéje nevében a sz. Péter-ünnepre gyönyörű és drága ereklyetartót vitt ő szentségének Rómába. Az ereklyetartóban sz. István, sz. Imre és sz. László ereklyéi foglaltatnak. Az ereklyetartót, mely Lippert műépítész rajza szerint készült a bold. sz. Mária, sz. Erzsébet, sz. Adalbert, sz. Gellért, sz. Margit és sz. Kinga szobrai ékesítik. Ott van Magyarország czimere is, s alatta megfelelő latin felirat.

✿ (*Horn Ede*) hazánkfiát, a hirneves francia író, ki néhány napig Pesten időzött, a fővárosi hírlapírók estélylyel tisztelték meg, mely szerdán ment végbe a Frohner-szállodában. Igen diszes társaság volt együtt, mely éjféltáig a legderültebb kedvvel mulatott. A vendéget először is Toldy Ferencz köszönté fel, mire Horn felelve, élteté a sajtót, mint a democraticus nagy hatalmat. Zajosan megéljeneztek.

✿ (*A magyarországi műegyletnek*) az orsz. képzőművészeti társulattal való egyesülése már régóta pengetett terv, melynek valósulása által összes művészeti viszonyaink sokat nyernének. Örömmel említjük fel tehát, hogy e valóság mindinkább előhalad s így a műegylet szombaton fog ülést tartani, melyen az egyesülés tárgyában teendő intézkedések véglegesen megállapíthatnak.

✿ (*Damjanics kivégeztetése előtt.*) Az aradi gyásznapi, 1849. október 6-dikáról, azon négy aradi minorita egyike, kiket az elítélt tizenhárom tábornok vigasztalására rendelték a várban, a „Magyar Ujság“-ban megrendítő rajzot tesz közzé. A többi között Damjanicsról így ír: Bevégezvén Pöltenberg Ernő és Aulich tábornokokkal papi kötelességemet, meglátogatám fél ötre a történet lapjain és tán mig egy magyar él, mindenik előtt halhatlan emlékü, magyar érzelmü, rettenthetlen hőst, a lábatorított Damjanicsot, s mivel a kolostor-elnök, valamint a többiek előtt is ismeretes volt, a kolostor tiszteletét és részvétét én valék szerencsétlen előtte nyilváníthatni. Mihelyt megpillantott, jobbát nyujtá s velem félóránál tovább beszélgetvén, a többi között mondá: „Ha Kossuth tanácsomat követi, ily állapotra nem jut a haza, ő — úgy mond, — nagy politikus, nagy tudományu, jó szívu s haza-boldogító akar lenni, de hiába: forradalmi ember még sem volt oly mértékben, mint kellett volna. Ne átkozzuk azonban őt, ő jót akart, ellenei s a hazának benn támadt ellenségei dönték meg a hazát. Ő tán menekült, nekünk veszni kell; legyen ő boldog, s a magyarok istene áldja meg! Én, — mondá tovább, — ki annyiszor álltam szemközt a halállal, meghalni nem félek, csak az fáj, hogy nem golyó által, hanem akasztófán kell meghalnom, valamint társaimnak is, mintha rablók lettünk volna,“ s ekkor könnyezett a nagy férfiú, s folytatá tovább: „Nőmnek, szerencsétlen Emiliámnak, ez éjjel, október 5-dike és 6-dika közt vigasztaló imádságot szerkesztettem, legyen szives neki azt átadni!“ Mi meg is történt; megkért, ajánljam nejét különösen a magyar foglyok védangyalának, Vásárhelyinének, és minden jó érzelműeknek, hogy ha majd mindenét elvesztendi, legalább egy falat kenyeret kapjon könnyörülő szivektől. Miután minden megbízását teljesíteni ígértem, már-már elmenendő valék, midőn így szóla: „T. Barátom! áldjon meg engem! én ugyan rácz vagyok, de mint rácz meghalni nem akarok“; ekkor maga mellé ültetett és meggyónt, mint jó keresztyén, nagy hadvezér, és én őt absolváltam. Ekkor fölemelkedék ágyában, s még maga tartá kezemet fején, és midőn a szokott imát fölötte mondottam, sirt, s az ima végeztével mondá: „Most már nyugodtan halok meg, mondja meg kedves nőmnek, hogy engemet megáldott és absolvált. — Mondja meg szegény Emiliámnak: hogy éltem utolsó percében is csak ő és a haza leend emlékemben.“ Ugy is volt. Midőn a nagy férfiú úgy megnyugodttá lőn, a változhatlan sors csapására elkészülve, mondá: „Tiszt. barátom! ha nem utál, csókoljon meg engem.“ „Dehogyan utálok,“ mondám s megcsókolám őt. Istenem, mily jelenet volt ez! Egy rettenthetlen hőst és egy szegény minoritát egymás nyakába borulva, egymást csókolva és könnyekkel áztatva látni. Bár ott karjaim között, mint egykor Hunyady János, ő is kiadta volna lelkét!

✿ (*Batthyányi Lajos holt tetemei.*) Batthyányi Lajos holt tetemeit Magyarország legsomorubb napján, nagy csöndben, egész titokban, a derék pesti barátok kriptájában temették el. Most a lapokban felszólalás történik, hogy „az amnesztíának“ ki kell terjednie a holtakra is és kívánják, hogy a nagy vértanu ünnepélyesen a családi sírboltba temettethessék el. E kívánatot bizonyára nem lehet megtagadni. Ez is egyik elégtétel lesz amaz időkért, midőn sorban láttuk azokat elhullani, kik a haza ügye körül a legnagyobb érdemeket szerezték.

✿ (*A kis hatrík ellen*) nálunk szintugy, miut a külföldön már számos hang emelkedett. A legszegényebb néposztály megrontására feltalált intézmény ez, melyet minden előhaladt kormány megszüntetni siet. Örömmel olvassuk, hogy a kis sorsjáték megszüntetése Magyarországon is már közelebb bekövetkezik.

✿ (*Hymen frigye.*) Bohus János ur hír szerint e napokban váltott jegyet a bájos Görgey Bertha kisasszony, Görgey Arthur leányával.

✿ (*Vegyes hírek.*) Vodianer Béla, földbirtokos és pesti nagykereskedő, magyar nemességet nyert „maglódi“ előnévvel. Ipolyi Arnold, egri kanonok, az ismert író pedig borsmonostori apát lett. — A váczai honvédek üdvözlő feliratot küldtek Tiszta Kálmánnak, a honvédek ügyében tett országgyűlési felszólalásaért, s ugyanazt a debreczeni honvédegylet is hasonló okból, a három debreczeni képviselőnek. — A honvédalap kezelését s a nyugdíjak kiosztását, hír szerint, valamelyik biztosító-intézetre szándékozik a miniszterium bizni. — Vukovics Sebő, 1848-diki igazságügyminisztert akarják föléptetni a zala-szent-gróti kerületben Hertelendy György képviselő helyére. Vukovics a Deák-párt hive. — Egyenlőségi kör van Pesten alakulóban. Feladata a főváros polgári elemének politikai képzése. Mult hó 29-kén már tanácskozmányt is tartottak ez ügyben, Szentkirályi Mór elnöklete alatt. — Széppalomról szomorun szól a hír, hogy Kazinczy Ferencz egykori lakása pusztá omladék lett. Mi lőn a Kazinczy-ünnepek lángjából és áldozatkészségéből! — Csesztve faluban, Nógrádmegyében június 24-kén 3 óráig tartó felhőszakadás volt, mely elvitt mindent, a mit vihetett: hidakat, malmokat s ezer mászára menő szénát. Ribán még emberélet is esett áldozatul. A vetésekben nem történt nagy kár. — Győr városa megtiltotta közbátorság és erkölcsiség tekintetéből a szabadban való fürdést, de egyszersmind 40 frtot adott a duna-fürdő tulajdonosának, mely összeg fejében a szegényebb sorsu tanulókat és iparos-segégeket ingyen-fürdővel ellátni lesz köteles. — A miniszterium legközelebb a budai zugligetbe vezető lóvonatu vasut és az ügyvédegylet alapszabályait erősítette meg. — Carina k. a., a nemzeti színház volt primadonnája, mult kedden lépett fel először Bécsben, az udvari dalmúszínházban, mint szerződött tag és nagy tetszéssel találkozott. Pauli, ki most szintén Bécsben vendégszerepel, nem oly szerencsés, s a bécsi lapok nagyon irnak ellene. — Horvátország felől mindenféle változás híre kering a lapokban. A többi között azt írják, hogy Sokcevic bán fölmentetett méltóságától és báró Rauch Levin neveztetett ki báni helyettesnek, ki e tisztséget már át is vette. Más hírek szerint Horvátország katonai kormány alá jut, s b. Gablenz altábornagy neveztetik ki katonai kormányzónak. — A lipótvárosi bazilika építésére a kormány legujabban 270,000 frt kölcsönt engedélyezett, mely a vallás-alapból kiszolgáltatni szokott 40,000 frt évi járulékkal fog törlesztetni. — A pesti állatkert látónivalói legujabban egy gazella és két fehér rókával szaporodtak. Sokan nézik.

— A királydomb, a lánczhidtér közepén, a város birtokába engedtetett át s történeti emlékül a domb mindenkorra ott marad. Hanem aztán létesíteni kellene olyan combinatiót, hogy ugyan e téren Széchenyi szobrának is jusson hely.

Budai népszínház.

Julius 4-kén.

A népszínházban: jun. 29-kén: „Aesopus,” vigjáték, 5 felv. — Jun. 30-kán először: „A szent korona varázsa,” színmű, 3 felv. — Julius 4-kéig nem volt előadás. — Jul. 4-kén a nyári színikörben: „Samyl,” nagy látványos színmű, 5 felv., csataképek, tánczok, tűzjáték és mindenféle látnivalóval.

Mindenfélék.

✱ (*Miksa császár halála.*) A sötét hír, mely már oly sokáig keringett a közönség ajkán, megvalósult. Miksa császár június 19-dikén agyonlővetett.

Hiába volt minden közvetítés, hiába emeltek szót Anglia, Franciaország, Oroszország, Ausztria és Poroszország a császár élete megmentéseért a washingtoni kabinetnél, s hiába vala közvetítése ennek, mely a szerencsétlen császár ellenében a köztársaságokat biztatá, — hiába mindez, a győztes ítél, — s foglya áldozatul esett.

Hiába esdett kegyelemért a kor költőinek királya, a nagy francia száműzött, Hugo Viktor, Juarezhez írt levelében. Hiába mondá a legmagasztosabb fennkölt költői szellemmel:

„Nyerje az elvek megsértője egy elv által megszabadulását! Ne foszszuk meg tőle e szerencsét! Leljen a jog üldözője épen a jogban menhelyet! Akkor, midőn ön megfosztja őt az egyik, a királyi sérthetlenségtől, megsérti ön a másikat: az emberi sérthetlenséget. Bámuljon a fölött, hogy az, mi őt sérthetlenné teszi, nem a császári méltóság. Hadd tapasztalja az uralkodó, ki talán elfelejtette, hogy ő mindenekelőtt ember, hogy a mi benne gyarló volt, az az uralkodó — a mi pedig fejedelmi volt, az — az ember.

Fényesebb alkalom soha sem kínálkozott ennél erre.

Juarez, engedje ön, hogy a civilizáció e megmérhetlen lépést tegye. Juarez, törölje ön el az egész világon a halálbüntetést. Hadd bámulja az egész világ ezt a csodálatos látványt: a nemzet, midőn legyőzött ellenségét szét akarja morzsolni, észreveszi, hogy ember; szabadon bocsátja és azt mondja neki: Te is a nép közül való vagy, mint a többi, menj!

Ez, Juarez, lesz az ön második diadala. Az első, a bitorlás legyőzése, magasztos volt; a második, a bitorló életének kimélete, felséges lesz.

Igen, mutassa ön meg ez uralkodóknak, kiknek a bírák, e bírának, kiknek a hőhéroknak, e hőhéroknak, kiknek a halál engedelmeskedik, mutassa meg ön nekik, mint kimélik meg egy császár életét.

Nyissa ön fel, mind e vértől csepegő büntető törvények fölött, a világosság könyvét, és mutasson ön a könyvek könyvének legszentebb lapján azon helyre, hol Istennek e parancsa van írva: Ne ölj.

E két szó tartalmazza a kötelességet. Ön teljesíteni fogja e kötelességet.

Nyolcz év előtt, 1859. deczember 2-dikán megragadtam a szót a democratia nevében és az Egyesült-Államoktól John

Brown életének megmentését kértem. Szavam nem lőn meghallgatva. Ma Mexikót kérem, hogy kimélje Miksa életét. Meg fog-e kérésem hallgattatni?”

Hugo Viktor kérése nem hallgattatott meg. „A királyokat a népek színe előtt az irgalmasság által megalázni,” mint a költő emelkedetten mondja, e fokra nem emelkedett fel a mexikói győztes, ő a királyokat vérrel akarta megalázni, s eléríteni attól, hogy trónkövetelőül valaki ismét vállalkozzék.

Az nem volt valószínűtlen, hogy a mexikóiak nem fogják tűrni azt, hogy valahol élhessen oly ember, ki magát mexikói császárnak nevezi, ez, mondjuk, nem volt valószínűtlen, s ennél fogva tartani lehetett attól, hogy boszut állnak; ámde még mindig élt a remény, hogy az emberben felszólal a jobb rész, s tán váltság árán és örök lemondás mellett, tiltva a czim viseletét, szabadon bocsátják vagy száműzik Miksát.

Ez azonban másképp történt, a vérboszu a gyászos tragédiát végéig vezeté, s hőse szerencsétlenül elbukott. A halálos golyó szívébe furódott annak is, III. Napoleonnak, ki Miksát a század tragikusabb hőségévé tette. A halál kiegyeszteli a szegény császár tévedéseivel a világot.

✱ (*Miksa császár életrajza*) Született Bécsben jul. 6-kán 1832-ben. Első neveltetésére gr. Bombelles Henrik vőn döntő befolyást. Miként az 1847-ben korán elhalt Frigyes főherczeg, úgy ő is gyermekségétől fogva a tengerészeti pályára volt szánva. Tudományos kiképeztetése után, mely alatt nagy előszeretettel fejlődött ki benne a művészet s tudományok iránt, első nagy utját 1850-ben tévé Görögország- és Smyrnába, melyet a következő évben folytatott Spanyolországba, Portugal-, Madeira-, Tanger-, Algirba, sat. A főherczeg 1853-ban corvetkapitánynyá s 1854-ben tengerészeti főparancsnokká nevezetett. Mint ilyen 17 hadi-hajóból álló hajórajjal utazást tőn Görögország, Candia, Beyrut, a Libanonba, Palästina s Egyptom partjaira, hol a hajórajt elhagyva, zárandoklást tőn a sz. sírhoz. Egyptomban is huzamosb ideig tartózkodott, s különféle tudományos kirándulásaiban ez országban meglátogatta s megmászta a pyramisokat is. Polába visszatérve, 1856—1857-ben a szárazföld nagy részét beutazta. Ez utak egyikében találkozott először későbbi nejével, Sarlotta, belga herczegnővel, kivel jul. 27-kén, 1857-ben, Brüsszelben házasságra lépett s kinek társaságában 1858—59-ben beutazta Sziciliát, Dél-Spanyolországot, az atlanti szigetecsoportokat, Madeirát, Braziliát, sat. Ez utját „Uti vázlatok” czim alatt kéziratként nyomott négy erős kötetű munkában megírta. A Lombard-Velenczében tett császári utazás végével (1857.) a főherczeg e királyság élére állítottatott mint főkormányzó, s mely állásában az olasz háboru kitöréseig, 1859-ki tavaszig maradt. Az olasz hadjárat után mint főkormányzó Velenczébe volt átteendő; de ez államhivatalt el nem fogadta, s csak a tengerészeti főparancsnokságot tartotta meg. Egyszerre 1863-ban tudomásra jutott, hogy a mexikói tekintélyek gyűlése 214 szavazattal egy ellenében elhatározta, miszerint a főherczegnek a császári koronát felajánlja. A főherczeg Triest mellett fekvő Miramare kastélyában a mexikói korona-küldöttség előtt késznek nyilatkozott a császárság ismétli megalapítására Mexikóban, mihelyest a mexikói nemzet általános népválasztás által őt császárrá választandja. E kívánsága be is töltetett, s miután Miksa 1864-ben a mexikói császári korona elfogadása végett Napoleon császárral megegyezett s örökösödési jogairól Ausztriában lemondott, ápril 10-kén, 1864-ben vette át Miramare kastélyában a viszontagságteljes uralmat.

✱ (*A legritkább növény*) kétségkívül a Lavisia redivia, mely a Britisch-Columbia, Oregon és Californiában nő. Ez oly

sajátságos növény, hogy bár megszáritják s a növénygyűjteményekben papírra ragasztják, két-három év múlva a papíron is kivirágzik s ujabban virágot hajt. Sőt dr. Lyell e növényt megfőzte, aztán megszáritá s másfél év múlva az mégis kivirágzott s a legpompásabb bimbókkal volt tele. Szóval, elpusztíthatlan.

Gazdasszonyoknak.

Kerti munkák július havában.

A veteményes kertben. Vetendő: fej-, kötő- és endivia-saláta, kapuczinus-kel, nyári kolorábi, kartifol és nyári retek; továbbá borsó és törpe-bab. Az eléggé megerősödött saláta-, kel-, kolorábi- és nyári káposzta-palánták elültetendők. A vöröshagyma e hó végén érésnek indul, fel kell tehát hagyni annak öntöztetésével, a szára pedig le-lecsavarandó, hogy annál tökéletesebben megérjék. A zeller most van java növésben; a legalsó levelei, valamint a legfelső gyökerei le-lecsipetendők róla és általában kitelhetőképén kellő növésben tartandó.

A virágkertben. Az évelő virágok tartalékgyakban elültetnek. A gyöngyvirág (*Convallaria majalis*) gyökereit legjobb most elültetni. E kedves tavaszi virág a kertnek bármelyik szögletével megelégszik, minden földben elvan különös ápolás nélkül, megérdemli tehát, hogy ültessék.

A rózsafát most ojtják. Az elvirított szirontát, kökörcsint és egyéb hagymás virágok hagymái kivételnek és vagy az üvegházban, vagy a padláson száríttatnak. A többi kerti munka pedig e hóban a gyömlálás, szorgalmas tisztítás, kötegetés, az elvirított virágok indáinak lemetélése, a föld porhanyítása és öntözgetése.

A gyümölcsösben. A főmunka e hóban mindennemű gyümölcsfának szemreoltása. A szőlő- és barack-sorfallak nyesegetendők és felkötötendők. Azon törpéken (*czwerglik*), melyeken egyes ágak nagyon is dúsan nőnek és a fa alakját elrontással fenyegetik, vagy melyek nem akarnak gyümölcshordásra alkalmazkodni, e makranczos ágak félkörben meghajlítva, rendre tüzetnek, minthogy a nyesegetés nem használ. Az eleven kerítés nyesegetetik. — Tisztaság, szorgalmas porhanyítás éltetőleg hat a tenyészetre és jólesőleg a szemre. Mindennemű ojtó-vésszők és rózsák, a valódiság és jóságról kezeskedvén, darabját 5—10 krig, a májusi virágok százát 2 frtjával, tuczatját 30 krjával, a teljesekek és piros virágokból darabját 10 krjával nálam kaphatók.

Marc Ferencz,

mag- és élőfa-kereskedő, (kigyó-utca 6. sz.)

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Mind a három alak: kimenő fürdői öltözékeket tüntet elő.

Az első alakon: könnyű, barna szörkelméből való ruha látható, mely egy idősebb nő számára készült. A hosszabb szoknya alját sötétbarna tafota-fodor díszíti, a rövidebb szoknya díszítése pedig három ujjnyi széles szegélyből áll; a kivágott ívek szintén tafotával vannak befoglalva és még egy sor széles sötétbarna rojttal megtoldva. Az egyforma szövethől készült felöltő ugyanilyen formán van díszítve. E ruha ára, egészen elkészítve: 32 frt. A fejék ára 8 frt. A barna, fehérrel bélelt sima napernyő ára 6 frt; a barna cipőé pedig 4 frt 50 kr.

A második alakon levő ruha könnyű, világos rózsaszínű féltafotából készült, szintén két szoknyára, mind a kettő sötétebb

színű rózsaszín tafota-pántokkal, apró fekete gombokkal és nagyon keskeny fekete bársonyszalaggal van díszítve. Ára e ruhának 42 frt. — A florentini kerék szalmaalak egy rózsafüzérrel és hátul hosszan lecsüngő, rózsaszínű bársonyszalaggal van díszítve. Ára 10 frt.

A harmadik alak ruhája fehér alapú fekete pettyes barégéből készült. Az alsó szoknyán széles, sima fodor van felvarrva, a felső szoknya pedig zöld tafotából és fekete zsinorból összeállított bordúrral díszítve. A sima, magas derékon is ugyanilyen díszítés látható. E ruha ára 30 frt. A kicsi, hátul hegyes, fehér kucsma fekete bársonnyal van beszegve. Ára 8 frt.

Türsch

divatáruk kereskedésében (váci-utca 1-ső szám) legújabbban megérkezett fürdő-idényi cikkek:

Piqué pongyola öltözékek, szoknya és paletot, egész fehér- vagy szinessel ékitve, vagy egész színes 25 frt, 30 frt, 35 frtig.

Piqué pongyola-öltözékek, szoknya, ingecske és paletot, mull-tunique és mull-paletot-val 34 frttól 40 frtig.

Pongyola batiszt-zsebkendő, színes széllel, darabja 1 frt 30 kr 2 frtig.

Reggeli bő öltöny (*sauté de lit*) mullból vagy batiszt-clairból, szalaggal díszítve 15 frt, 18 frt, 24 frtig.

Fehér lustre reggeli öltöny, szinessel díszítve 25 frt, 30 frt, 35 frt, 40 frtig.

Legújabb alsó-szoknyák Hausougueból, gömbölyű vágással 4 frt 50 kr, 5 frt 50 kr, 7 frt, 9 frt 75 kr, 12 frt és drágább.

Alsó-szoknyák új szabásu sűrű szövethől 5 frt 50 kr, 6 frt 75 kr, 8 frt, 10 frt, 14 frt és drágább.

Crépe-Asie (új moll) egy ruhára 10 frt, 14 frt, 18 frt.

Csíkos (stráfos) mull-ruhák, egész fehér, rőfe 75 kr.

Kész fehér ruhák (szoknya és alsó-szoknya, öv és ingecske, vagy paletot, vagy mind a kettővel 30 frt, 35 frt, 40 frt, 45 frt, 50 frt, 60 frt és drágább.

Mull-paletot szalaggal 9 frt, 12 frt, 15 frt és drágább.

Cluny-paletot, fehér szalaggal díszítve: 24 frt, 28 frt, 34 frt.

Fekete csipke-paletot 14 frt, 18 frt, 24 frt, 30 frt, 40 frt.

Zuávkák 3 frt 75 kr, 4 frt 50 kr, 6 frt, 8 frt, 10 frt egész 24 frtig.

Fekete zuavok csipkéből 4 frt, 5—6—8—10 egész 15 frtig.

Mull-nyakravalók 80 kr, 1 frt, 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt 75 kr egész 6 frtig.

Col-africain 2 frt 80 kr. Col-margueritte 6 frt. Coquette 1 frt 75 kr, 2 frt 50 kr.

Keresztek, szívek, csillagok, medaillonok (*Suivez unoi*), minden színben 1 frt 20 kr, 1 frt 75 kr darabja.

Valódi Cluny-nyakravalók 1 frt, 1 frt 20 kr, 1 frt 75 kr, 2 frt 50 kr, 3 frt 75 kr, 5 frt egész 8 frtig.

Pongyola főkötők szalaggal 1 frt 75 kr, 2 frt 50 kr, 3 frt 75 kr, 4 frt 50 kr. 6 frt egész 10 frtig.

Necz és horgolt új főkötők szalaggal 1 frt 1 frt 50 kr, 2 frt 40 kr, 3 frt 75 kr.

Majdnem féláron (az árak reá vannak nyomva) valódi fekete csipke mantillek 7 rőf vagy 12 rőf csipkével kerítve 80 frt, 100 frt, 120 frt helyett csak 50 frt, 70 frt, 90 frt.

Beduinok 30 frt, 50 frt, 80 frt helyett csak 22 frt, 25 frt, 50 frt.

Fekete fél- vagy egész csipke-kendő, selyem vagy gyapju 20 százalékkal olcsóbb: 15 frt, 20 frt, 30 frt, 40 frt, 50 frt, 60 frt, 80 frt, 20 frtig.

Azonkívül ujonnan érkezett vászonnemű, mint ingek, nadrágok, ágynemű, zsebkendők stb. Corsettek, fodros köpenyek, alsó-szoknyák, pongyola öltözékek stb., melynek árjegyzékei bérmentve megküldetnek. (Folytatása a másik féliven.)

CSALÁDI-KÖR

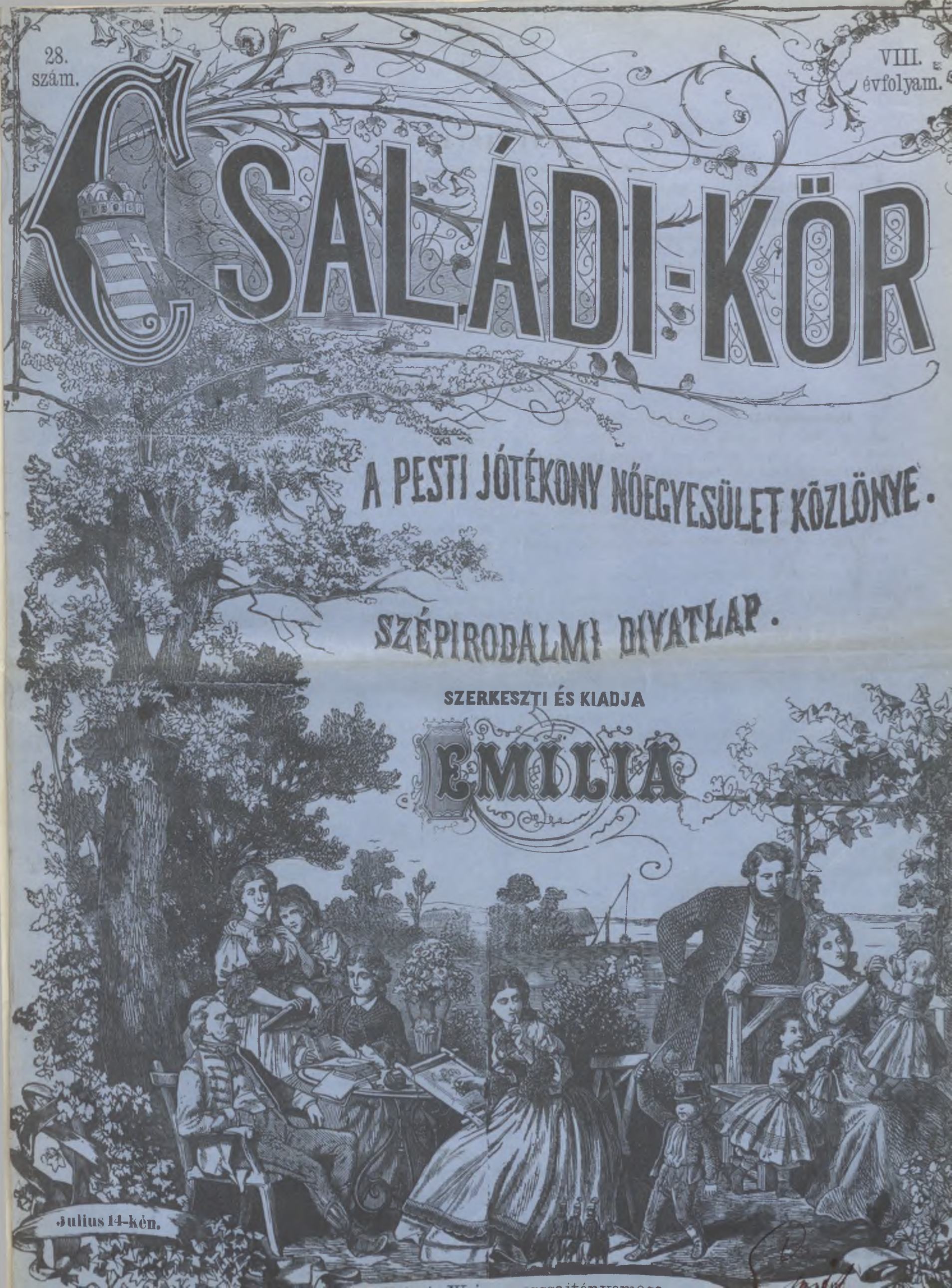
A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET KÖZLÖNYE.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA

Julius 14-kén.

HETI NAPTÁR.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p- kelle nyugta			
							S.	P.	A.	P.
Julius 14	Vasárnap	F. 5. Bonavent.	F. 4. Karolina	2 A. 4. B. A. ruh.	11		4	17	7	53
15	Hétfő	Apostol oszlása	Apost. oszl.	3 Jácint	12		4	18	7	52
16	Kedd	Karm. h. B. A.	Faustus	4 Kret. András	13	☾	4	19	7	51
17	Szerda	Zoroard András	Zobor	5 Athanáz	14		4	19	7	50
18	Csütörtök	Arnold, Kamill.	Rozina	6 Mal. Tamás	15		4	20	7	50
19	Péntek	Paul. Vincze	Aurélia	7 Prokóp	16		4	21	7	49
20	Szombat	Illés próf.	Illyés	8 Pongrácz	17	Sab. Balak	4	22	7	49

V i d é k i t á r c z a.

Debreczenből írják, hogy György, hannoverai kir. herceg, az exkirály fia, nemrég kíséretével ott időzött. Azért utazott le, hogy a magyar alföldi életet megismerje. Parasztszekéren kiment a hortobágyi pusztára is, hol a pusztai kép és a csikósok élete nagyon megtetszett neki. — A debreczeni csata emlékét Debreczenben nagy gyászünnepélylyel szándékoznak aug. 1-én megülni. Ekkor leplezik le Marsalko „Sebzett oroszán“-át az emlékkertben. A nagycserén levő honvédsírra is állítanak emléket aláírás útján.

Az aradi országos dalárünnepet rendező bizottmány titkára, Jankó József, jelenti, hogy az aug. 11-ki ünnepben résztvevő dalárdák a megjelenő tagok számát s azok neveit vele legfőlebb jul. 15-kéig, az elszállásolás érdekében s az utazási- és szállásjegyek megküldhetése végett, tudatni sziveskedjenek. Tudatja továbbá, hogy az eddig megküldött három öszdarabot fogják előadni, s eddig 34 egyelet részéről 600 működő tag van bejelentve. Az utazási árak aug. 4-től 20-ig bezárólag Aradra és vissza felényire vannak leszállítva a cs. k. dunagőzhajózási, a cs. k. állam, déli, tiszavidéki és magyar északi vaspályatársaságok összes vonalán a magyar korona-tartományok határán belől, és pedig a gőzhajókon minden s a vaspályákon a 2-dik és 3-dik osztályu helyekre. A részletes programmot, uti- és szállásjegyeket meg fogják küldeni.

Csajágról jul. 23-káról a következő rejtélyes halálesetről írnak: Régen történt ugyan, már mintegy féltéve, hogy Szombati János, csajági segédtanító, egy lakatossegéd barátjával B. Kajárra menvén, másnap eltűnt. Hasztalan kutatták sokáig szülei s rokonai, míg végre egy kutban, melyet már előbb kétszer megvizsgáltak, feltalálták holttestét. Csudálatra méltó eset ez. A kut két dülönyire fekszik az uttól, két láb bőségű, tető alatt van és csigaduczokkal van ellátva, hogyan eshetett ebbe ember, és hogy nem hallották kiáltozását, a kik akkor éjjel és még azután következett három éjjel épen ottan körül vadásztak? A hullánál egy iratot találtak a tárczában, írónnal irt következő sorokkal: „Kedves szülém! Vasárnap reggel ezen kutba véletlenül beleestem, kiáltoztam, de segítségemre nem jött senki; szerdán elaludtam, tán föl sem ébredek többé.“ Valószínű-e már ily levélnek a hitelessége? E dolgok maig is foglalkoztatják nálunk a kedélyeket, és a hatóság igen jól tenné, ha legalább azon lakatos-segédet, kivel a szerencsétlen együtt indult Kajárra, s multság közben összezőrrent, valahára egyszer már kihallgatná.

Széphalomról a lapok közelebb azon hirt hozták, hogy pusztulóban van, a „Magyar Ujság“ pedig azt közli, hogy az ősi lakház, melynek alapját Kazinczy Ferencz tette le,

nagy részben széthányatott ugyan, hogy köveiből a szükséges gazdasági épületek emeltessenek; fenhagyatott azonban az ősi háznak, a multak emlékének épségben való megőrzése gyanánt borzas és avas szalmával fődött azon része, melynek két szobájában Kazinczy Ferencz munkateljes és életterhes napjait tölté. E két szoba sértetlenül áll, s az akadémia ez ügyben megtett mindent, a mit csak tehetett. Széphalom és Kazinczy Ferencz sírjának is a nemzet kegyeletéhez méltó teljes rendbehozása bizonyára már nagyon sürgetős, s a „M. U.“ azon ohajt is nyilvánítja, hogy Széphalom, mint a nemzet tulajdona, törvénybe is cikkelyeztessék.

Sz.-Váralján az ottani rom. kath. templom megújításánál sirboltba akadtak. A lakosság közül még hagyomány-szerűleg sem emlékezik senki s nem is hitték, hogy a templomban sirbolt is van. A sirbolt talaján hamvat és kilencz emberi csontvázat találtak, ezeken pedig arany ékszereket, mintegy 50 db zománczozott arany gombot, arany gyűrűket s a többi között egy pecsétnyomót, ennek pecsétlapja paizs, ezen kardot tartó kéz, felette emberfő, nyállal átlöve, G. és V. betűk között. Az egyik csontváz nyakán büvereklye függött, mely tojásdad alakú, füles rézérem, minőket olvasókon láthatni; egyik oldalán a boldogságos Szűz képe látszik a Gyermekek karján, ezen fölirással: „M. Claudiopoli S. B. V. Sanctae Beate Virginis,“ másik oldalán pedig sz. László képe van, ezen körirással: „Sanctus Ladislaus Rex Hungariae.“ A talált drágaságokat a munkások szétkapkodták, Papp Zsigmond főszolgabíró ur azonban, a mennyire lehetett, összeszedte azokat s remélhetőleg gondoskodni fognak arról, hogy ez érdekes régiségeket a nemzeti muzeumnak szolgáltatassák át.

A sárospataki főiskola nagy gyászünnepélylyel fogja megülni Pálóczi Horváth Mária k. a. emlékeztétét. Az elhunyt nemes hölgy, mint említettük, nagyszerű alapítványok által tette felejthetlenné nevét. Ő a főiskola második Lorántfi Zsuzsannája.

Tokajban a mult hét végén roppant felhőszakadás volt. Az összetolult ár mázsás köveket sodort tovább és több emberélet is áldozatul esett. Alig van év, melyen át Tokajban felhőszakadás ne lenne. Az idén a vizár a szőlőkben is tete-mes kárt okozott.

Megbízások tára.

 Lapunkat mindazon t. hölgyeknek, a kik a „Minis-terium arczképcsarnoká“-t, vagy a „Hölgyek könyvtára“ cédlig meg-jelent 3 kötetét maguknak meghozatták, folytatásul küldöm, még azok-

nak is, a kik az új előfizetési díjat mindeddig be nem küldték. Mert jól tudom, hogy az nem azért történt, mintha nem akarnának eleget tenni kötelezettségöknek, — ilyesmit nem szabad igazi magyar nőről föltenni, — hanem más egyéb okból, és bizonyára első alkalommal beküldik a járandóságot.

Aradra M. A. urhölgynek: Szívesen szolgálnék a kívánságokkal, de azok nem az én tulajdonom levén, csak a bolti áron szerezhetném meg.

Gönczre Sz. K. urhölgynek: Azonnal megküldtem. A postán történt a késedelem.

Nagy-Gombára S. T. M. urnőnek: Szerencse, hogy kiváltottam a levelet!

Táallyára A. M. urhölgynek: Az „Izabella“ műlap példányai mind elfogytak, újat pedig csak egy hét múlva lehet nyomtatnom, minthogy most a sajtó a „Királynő koronázása“-val van elfoglalva. Bejegyeztem tehát jövőre.

Gy.-Szárhegyre Cs. F. urnak: A „Miniszterium arczképcsarnoká“-t annak idején megküldtem; a koronázási műlapból pedig csak egy példánnyal szolgálhatok egy-egy t. előfizetőmnek, mert a tulajdonosi jog a lithographiáé, a melyet nekem nem szabad megkárosítanom, miután bolti ára 4 frt. A feleslegül küldött 30 krt tehát javára irtam.

Kecskemétre H. J. urnak: Köszönet a jó ügy nevében.

S.-A.-Ujhelyre M. P. J. urnőnek: Nekem csak egy példányt szabad e műlapból 20 kron adni. Becsületbeli dolog ez.

Táallyára S. J. urnőnek: 20 krral többet tetszett küldeni. Bejegyeztem jövőre.

Simándra H. E. urhölgynek: A még hátra levő három kötetre csak 30 kr jár.

Kolozsvárra J. E. urhölgynek: Ugy is tudom; csak azt sajnálom, hogy nem írta meg, ha a hat kötet könyvet is megküldhetem-e. Idővel igen szép könyvtárt fogok én ily uton kiadni, ha Isten engem, és hölgyeink lapomat éltetik.

Püspök-Ladányba Sz. Zs. urnőnek: Köszönet a felvilágosodásért. Igazán jól esett a lelkemnek.

Mokcsára M. J. urhölgynek: A legnagyobb örömmel.

Irsára T. I. urnőnek: Köszönet szíves részvételeért. Édes jutalom ez nekem.

Kötegyánra G. T. urnőnek: A legnagyobb örömmel tettem; csak azt sajnálom, hogy ilyen áron nem lehetett valami szépet küldenem.

Zsibóra Sz. M. N. K. urnőnek: 10 krral többet tetszett küldeni. Bejegyeztem jövőre.

Paksra P. M. urnőnek: Épen csakis annyit kellett küldeni.

Nagy-Szőllösre F. I. urnőnek: Tudtam! Ilyen a jó szív.

Szatmárra U. G. urnak: Köszönet irántunk való jó véleményeért és nem is fog bennünk csalódní. N. K. urhölgy pedig azért nem kapta a múlt félévben a mű- és könyvmellékeket, mert Hartleben könyvtár nem adta át nekünk az illető 30-30 krt. Tessék róla meggyőződni. Nyugtáztuk neki a pénzt.

Magyar-Láposra V. F. J. urnőnek: Köszönet szíveségeért. 90 krral többet tetszett beküldeni; bejegyeztem jövőre. A mi pedig a „Miniszterium arczképcsarnoká“-nak megküldését illeti, bizonyosan ki fog menteni, ha mondom, hogy a műlapok szétküldése egészen más által, más osztályban, szigoruan

könyv szerint történik. Ha egy szóval értesít, azonnal megküldtem volna. De így tudomásom sem volt és nem is lehetett róla.

Tordára D. J. urnőnek: Köszönet kedves soraiért. Az az arczkép pedig sohasem fog többé világot látni. Túl van az már az effélén.

Velinre E. A. urhölgynek: Azonnal megküldtem. A postán maradtak el.

Egerbe K. E. urnőnek: Köszönet a kedves sorokért. Nem volt az neki megtiltva, de bizonyára maga rösteli; sőt az új műlap átadása is reá volt bízva.

Szolnokra D. E. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

Székelvhydra W. R. urnak: Előfizetőim megbízásai-ban mindig örömmel eljárók.

Ragyoleczra O. F. urnőnek: Rögtön postára tettük.

Székelvhydra A. S. urnőnek: Megbízásában eljártam, a csomag rögtön elküldését a kereskedő vállalta el.

Csáktornyára S. D. P. urnőnek: A miniszterek és az új műlapot elküldtem, hanem „Izabellá“-t és „Imré“-t csak később fogom megküldeni. Most mind elfogytak.

Sályára A. Zs. urnőnek: Izabellát később küldöm meg; újból kell nyomtatnom.

Nagy-Kanizsára T. L. urnak: Azonnal megküldtem.

Herczeg-Szőllösre A 3 kötet könyvért jár 30 kr nem volt beküldve, azért nem küldte el azokat a kiadóhivatal. Most a magam felelősségére fogom azokat megküldetni.

Dombóvárra H. K. urnak: F. A. urnőnek a még hátralevő 4-, 5- és 6-dik kötetten egyútt a 3-dikat is meg fogom küldeni.

Eperjesre R. B. urnőnek: Köszönet szíveségeért. Az érte fizetett postadíjat kérem velem tudatni.

M.-Szigetre T. Gy. urnőnek: A kérdéses levelet még eddig nem birtuk kikapni. Kérem, tudósítson, melyik városrésznek melyik szám alatti házába volt a levél czimezve. Így mindjárt megtalálják a postán.

Gernyeszegre Sz. L. urnőnek: Mindkettőt azonnal megküldtem.

Bellatinczra O. E. urhölgynek: Már intézkedtem. Nem kell visszaküldeni. Köszönet a figyelemztetésért.

Harsághra Z. L. urnőnek: Ohajtását örömmel teljesítem.

S.-A.-Ujhelyre M. S. A. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Maros-Vásárhelyre J. T. urnak: Az előfizetés annak idején megtörtént általunk; kezünkben a nyugta; már sürgettem a megküldést. Z. L. urhölgy részére még nem küldetett be az előfizetés; becses soraira azonban bejegyeztem.

Táallyára B. B. és I. urhölgynek: Már följelentettem az ügyet.

Sinára U. A. urnőnek: Ohajtását örömmel teljesítem. A megbízásokat illetőleg azonban pár hétig várakoznia kell; mert M. nem lakik Pesten, hanem Bécsben, és csak vásárra jön le.

Mocsolára J. K. Zs. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Török-Szt-Miklósra Sz. B. urnak: Ajánlatát szívesen fogadom.

Kolozsvárra: Azonnal megküldtük a 4-dik kötetten egyútt, mely szintén készen van már és egyúttal intézkedtünk, hogy a lapot fenakadás nélkül kapja.

Sassaparilla-essentia

a párisi „COLBERT“-gyógyszertárból,

a legrégibb és leghatalmasabb tisztítószer a vér esipősége által okozott betegségekben. Saját módszerrel, nagyban készítve sokkal becsesebb más feldicsért vértisztító készítményeknél; ezenfelül egészen hiteles vegybontások által be van bizonyítva, hogy nincs benne se jód, se higany. A leg-híresebb francia orvosok több mint 50 év óta nagy sikerrel javallják e szert az arczorbáncz, a kútegek és sömör ellen, ugyszintén a régi betegségek által a vérben hagyott kórányagok kitisztítására. Ára egy üvegnek 2 ft 50 kr, csomagolás 20 kr.

GYOMOR - LABDACSONK,

(Pilules stomachiques Colbert),

melyek 50 év óta készítettnek a párisi COLBERT-gyógyszertárban, hascsikarás nélkül működnek meggyógyítják a szorulást, epekört és nyálkasságot, felélesztik az étvágyat, könnyítik az emésztést és megszüntetik a szédülést.

Ára egy doboznak 1 frt 50 kr, csomagolás 10 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF-nél, Pesten, király-utca 7. sz., továbbá Aradon: Szarka, Debreczenben: Borsos, Egerben: Wessely, Eszéken: Deszátly, Gyöngyösön: Koczianovits, Kolozsvárott: Wolf, Miskolczon: Böszörményi, Maros-Vásárhelyt: Jeney, Pozsonyban: Pisztor, Rimaszombatban: Hamaliár, S.-A.-Ujhelyen: Kollner, M.-Berény: Nárcisz.

Torokbajok, szájgyuladások.

Dethan lepénykét Berthollet-sóból (Kalichloricum.)

Ájnlják Páris és Belgium kórodáinak orvosai a torokbajok, torokgyík, hartyás lob, száj fekélyei s gyulladásai ellen. Visszaadják a gége-nek hajlékonyságát, a hangnak üde csengését, a rossz lehetet meg-szüntetik, a dohányzás szülte ingerlésnek véget vetnek s a higanynak a szájra gyakorlott veszélyes hatását ellensúlyozzák,

Ára egy doboznak 2 frt, csomagolás 10 kr.

Dethan fogpépje Berthollet-sóból (Kali-chloricum.)

Különösen ajánlatos oly egyéneknek, kiknek foguk inog vagy lóg, inyók vérzik és a kik a higanyval élnek, a fogak fehér színét megőrzik.

Ára 2 frt, csomagolás 10 kr.

Fogpor és fogelixir Berthollet-sóból (Kali-chloricum.)

Illatuk, kellemetes szaguk, zsöngítő és felüdítő tulajdonságuk becsessé teszik e szereket az öltöző-asztalnál, s a száj épentartására nézve nélkülözhetetlenekké. A gyulladásokat eloszlatják, a szájat felüditik, s a nyál-elválasztást mérsékelte s rendessé teszik.

A fogpor és fogelixir ára 1 frt 20 kr, csomagolás 10 kr.

Kaphatók: Párisban, Dethan gyógyszertárában, Szt. Denis külváros 99. szám.

Pesten a magyarországi főraktárban: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában, király-utca 7. sz.

Dr. Romershausen szem-essentiája

a látóerő fentartása, helyreállítása és erősítésére.

Az áruházi főraktár:

Török József

gyógyszertárában van, Pesten király-utca 7-dik szám.

Egy nagy palack ára 2 frt 20 kr, kisebb 1 frt 50 kr. Elbe melletti Aken.

Dr. Romershausen szem-essentiájának egyedüli készítője: Dr. Geisz F. G., gyógyszerész.

Cs. kir. kizáról. szabad.

FOG-SZIVARKÁK

legújabb s legjobbnak elismert szer

fogfájás ellen, egyedüli feltalálója TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész

Pesten, király-utca 7-dik sz. a.

Ara 1 katulyának 1 frt., kisebb 50 kr.

Kapható Magyarország minden gyógyszertárában.

Az „Orvosi Hetilap“ 1867. január 1-én ezt írja:

„Török József, helybeli gyógyszerész fogszivarkái. Kétséget nem szenved, hogy helybeli bántalmak ellen legészszerebben és legsikeresebben hathatunk oly szerek által, melyek a baj eredési pontján alkalmaztatnak. Újabb időben ennél fogva a helybeli gyógymód mind nagyobb tért vívott ki magának. Ezen elven alapszik Török József gyógyszerész találmánya, t. i. az ideges és eszós fogfájásnál alkalmazható fogszivarkák, melyek gyógyanyaga füst alakjában beszívattván, a bántalmazott idegvéggekkel közvetlen érintkezésbe jön, s ekkép csillapítólag hat. Hogy a hatás tökéletes legyen, a főtalláló ur ajánlata szerint, a füstöt néhány percig a szájban kell tartani, s azután az orron át kieresztetni. Az eszne mindenesetre életrevaló, miért azt bizvást ajánlhatjuk ügyfeleink figyelmébe, különösen miután Török ur eljárása mellett még az egyszerűség és könnyű alkalmazás előnye is szólak.“

Folyékony

Glycerin-Crème

a legjobb bőr- és arcz-tisztító szer.

több év óta hatályos szemnek bizonyult szeplő, napsütés, folt, bőrbaj és kelések ellen. Ez egy igen sikerült egyesítése a legártatlanabb szerekeknek, melyek a bőrt nem csak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalági frissességét tartják fenn. — A folyékony glycerin crême eltér az eddig közönségesen használt glycerin illatszerektől, melyek a glycerinen kívül semminemű hatályos részeket nem tartalmaznak.

Egy üveg ára 1 frt, 20 kr., postaküldeménynyel 20 krajczárral több.

Legfinomabb Glycerin-szappan,

Glycerin és illatos növényekből, kitünően tisztít és élénkíti a bőrt és egy finom pipere-szappan minden kívánt előnyeivel bir. Ára 35 kr. darabonkint.

Párisi hölgypor

(legfinomabb Poudre de riz)

a bőrnek a leggyengédebb fehér színt adja, és ártalmatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél, úgy férfiaknál (a borotválás után) nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 30 kr.

SZÉTKÜLDÉSI RAKTÁR:

Kielhauser H. oklevel. gyógyszerárús és vegyésznel Gratzban.

Főraktár Magyarországra nézve:!

Pesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál,

Pest, király-utca 7. szám.

Győrött: Tropper József gyógyszerésznel, Temesvár: Roth L., Nagyvárad: Molnár, Eszék: Deszátly, M.-Berény: Nárcisz, Debreczen: Borsos, Léva: Boleman, Miskolcz: Böszörményi, Kolozsvár: Wolf, Nyiregyháza: Matheidess, Lőcse: Selczer, Szeged: Aigner uraknál. Budán: az udvari gyógyszer-tárban.

Kivonat az: „Echo de la Presse medicale de Paris“ című gyógyászati lapból:

A fogak épségben tartására.

Annaira meg vagyunk győződve az: „Eau dentifrice“ (fogótalmazó víz), feltalálva HEROGUE ur, III. Napoleon császár ő felsége fogorvosa által, hogy azt olvasóinknak legjobb szívvel ajánlhatjuk.

Növekedő kedveltsége jeles és tartós gyógyászati hatása által magyarázható. Kitünő illata van és a szájat soká tartja meg üdőségben és jószagban, erősíti az iny, rózsás színt ad neki, tisztítja a fogakat és fehérre teszi, a nélkül, hogy a zománcot rajtuk megsértené, a romlott fogakat, megakadályozván a csontszut, gyorsan gyógyítja és eloszlatja a rosszszagu lélegzést. A legiszonyubb fogfájást enyhíti és orvosolja és ulceratiók, az iny meglágyulása és idült gyuladása ellen is sikeresen alkalmaztatik, valamint súly-bántalmak, nevrálgia, aphtok sat. ellen.

Dr. Kunzly.

Kapható TÖRÖK JÓZSEF gyógytárában,

Pesten, király-utca 7-dik sz.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évesre 3 frt, félre 6 frt, egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért csakivól 30-30 kr.</p>	<p>MEGJELENIK minden vasárnap két íven színes borítékkal.</p>	<p>28. szám. Julius 14-kén. 1867.</p>	<p>Havonként két színezett dívatképpel. Minden szám mellé külön melléklettel. Évenként két történelmi műlap és hat kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>Szerkesztői és kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy négyszer használt sorért 8 kr.</p>
---	--	--	--	--

A lélek művelése.

(Vége.)

Még napjainkban is csak nagy ritkán állítanak leány-növeldeket, felsőbb növelési intézeteket, míg a fi-gyermekek számára minden község állittat iskolákat. Ennek egyik oka, hogy nem akarják a leányokat tudákos nőkké — mint mondani szokták — növelni; a másik ok pedig abból áll, hogy a jó háztartás megtanulására még most is, mint a középkorban, az anyák egyszerű tanítását is kielégítőnek tartják, mert csak igen kevés férfi ereszkedik le a tudományok nagy magasságából, hogy azt a pincze, kamara és konyha titkainak megtanulásával cserélje föl.

Korunkban méltán több és nagyobb mellékismereteket kívánhatunk a nőktől, mint ezelőtt. Ez a kor szava, s mindinkább elenyészik az a fogalom, hogy az olyan nő, ki meg van áldva mindenféle ismeretekkel és tudományokkal, nem lesz oly gyöngéd, szerető lény, milyent a családi életben ohaj-tunk látni; mintha a szellemi kiképzés kiölné a legszentebb érzelmeket!

A nőknél a szeretet azon sarkpont, mely körül egész életük forog, s e pontról nem lehet őket lezorítani. Szellemi kifejlődésével mindinkább közeledik a férfiú köréhez, a kettő közt szellemi egység keletkezik, s a szerelmet, családi boldogságot jobban összeforrasztja. A nő valóságos társa, barátja lesz így férjének, mert ismeretei által belepillanthat annak száraz foglalkozásaiba és édes részvételével azokat még segítheti és elő is mozdíthatja.

Mondják, hogy a nők igen szeretik a külsőségeket és csak a felületességek után kapnak. Vannak ilyenek, de ez nem női hiba, hanem a nevelés és kiképzés hibája. Mondják, hogy semmi rendszeres gondolkodásuk nincs, s mindig visszatérnek

előbbi szavaikhoz. A férfiak gymnaziumokban és egyetemekben tanulják a logikát, a rendszeres gondolkodást; nagy hiba meg nem különböztetni az iskola következményeit a természetes hajlamoktól. Hasonlitsuk össze az egyszerűbb ismeretű nőt oly egyénnel, kik sem a bölcsészeti iskolával, sem a mélyebb gondolkodásra tanító életiskolával meg nem ismerkedtek, s látni fogjuk, mily nagy a hasonlat ezek és az említett nők között; mindkettő szereti a külsőséget, mindketten örömet cziczomázzák magukat, mindketten kíváncsiak, a komoly szellemi foglalkozástól idegenek, jókedvűek, kedélyesek, a jelent tekintik.

A művelődés haladása teszi a különbséget, nem pedig a természeti hajlam.

Ha a nők oly közönséges lelki tulajdonokkal volnának felruházva, mint sokan rájuk fogják, hogy nyerhettek oly óriási befolyást a társadalomban? Mikép lennének képesek az anyák gyermekeiket nevelni?

Az indiánoknál, ha rossz a fiú, az anyát kárhoztatják, ki kötelességét mulasztotta, mikor fiából derék férfit nem növelt. Az indiánok úgy vélekednek, hogy olyan nőnek, ki hazáját és jó hírét szereti, nem lehet olyan fia, ki hazáját és jó hírét miben sem veszi.

Azonban lássuk tovább a szellem-nevelés eszközeit.

A bátorság vagy félelem a gyermekkorból származik. A kísértetes történetek nem csak babonát, de félelmet is oltanak a gyermekebe, s később gyávasággá fajulhatnak. Szerénységre mindig oktatni kell őket, de nem meghunyászkodásra és alázatosságra.

Sokszor a legbecsületesebb és legtisztább lelkűek keservesen érzik, hogy nincs bennök bátorság, erélyesség s bár

Emil

lelkesebben vannak, ha tettekre kerül a dolog, a gyermekkorban beléjük oltott érzelem, az alázatosság vagy bátortalanság erőt vesz rajtuk.

Nem őket kell azért kárhozatni, nevelőik azok, kik ezt beléjük oltották.

A túlságos gondosság is károsan hat a zsöngé lélekre. Az oly anya, ki gyermekeinek mindenben segítséget nyújt és nem szoktatja őket, hogy önállóságra jussanak, s még a mosdást, fésülködést is másokkal végezteti el, oly tétlen, ügyetlen gyermekeket növel, kik, ha utazás közben egy szalag elszakad, kétségbe esnek és nem lesznek képesek maguknak egy gombot fölvarrni, a rajzont meghegyezni, egy csomagot a postára helyesen összekötözni.

Ily esetben a leányok mind a kézi-munkákban, mind a konyhában ügyetlenek maradnak és mindig kénytelenek mások segítségére szorulni.

Nem találhatunk szellemdús férfit vagy nőt, kik e fényes szellemi tulajdonukhoz ne gyermekkorukban jutottak volna, mikor még nem komoly, pedans szavakkal, hanem a legegyszerűbb módokkal lehet a lélekre hatni. Mennyire fejleszti az értelmet, ha a gyermeknek két tárgyat adunk át összehasonlítás vagy megkülönböztetés végett; mily könnyen vezethet a további tanításra az összehasonlított tárgyak keletkezése, saját-sága, miket a közelebbi napon ki lehet tőle ismét kérdezni, hogy emlékezőtehetsége élesbüljön. Ha olvastatunk a gyermekkel, kívánjuk meg, hogy mondja el azt saját szavaival is, hogy figyelme szintén fejlődjék.

Tekintse úgy mindenki a gyermeket legkisebb korától, mint értelmes lényt, és a most mondottakhoz hasonló gyakorlatok által igyekezzék reá hatni, de minden megerőltetés, hosszas untatás nélkül, nehogy a gyermek alattomos csínyekhez folyamodjék azoknak elhárítására.

Mind a szellemi, mind a testi nevelésnek karöltve kell haladni. A test legyen jól táplálva és gyakorlatok által meg-edzve; a lélek pedig gazdagodjék ismeretekkel és vezettessék tevékenységre.

Az első alapot, a lelki nevelést, az anya veti meg, s csak is ő vetheti meg legkönnyebben. Az anyával való csevegések a gyermek legelső oktatásai. A későbbi nevelés a tanítók, különösen pedig az önnevelés dolga. Minden, mit tanítás által nyertünk, nem más, mint betanítás, és hogy ez ne csak idegen beoltás, hanem valóban a mienk is legyen, önképzés és szorgalom szükséges, mely a szellem felfogásához képest, némelyeknél már a gyermekkorban, másoknál pedig csak a huszadik év körül kezdődik.

A kik czélt akarnak érni és ohajtják a lélek műveltségét, csak saját erejükből érhetik el. Tanulni soha sem késő. Cato 80 éves volt, mikor a görög nyelv tanulásához kezdett; Plutarch szintén ily kort ért el, mikor latin nyelvtant vett kezébe; Boccacio már elmúlt 30 éves, midőn széptani tanulmányok tanulására határozta magát; Colbert csak 60 éves korában fogott a jogtudományhoz és Franklin 50 éves korában a jogtudományok kutatásához. Még több példát is hozhatnék föl arra, hogy soha sem vagyunk idősek a tanulásra, soha sem késő ismereteket szerezni, mikkel magunk és mások hasznára lehetünk.

S habár egy kissé nehéz és érett korunkban utólagos azt, mit gyermekkorunkban elmulasztottunk, mind a mellett mindig marad idő a szellem ápolására.

Beggeli kép.

(Emléklapul Ligetinek.)

Tóth Endrétől.

Homok-puszták, vándorhegyek között
Fehér nyírfákkal benőtt zöld sziget;
A tájék hajnalfénybe öltözött,
A fák közt egy lány-gyermek visz vizet.

Sötét szemében néma bánat ég;
Arany hajában könnyű szerre lel,
— Himbálván a fák lefüggő hegyét —
Játékot üzni a szálló lebel.

Fölötte a fák fészkes madara
Itt-ott kiles az anyaszárny alól . . .
A gyermek aztán egy kis halomra
Függesztvén szemét, tövébe hajol.

S kiöntvén a sírnak szögében, egy
Nyiló rózsára, öntöző-vizét :
Letérdepel, s a gyenge, kis kezek
Foháskodóan terjeszkednek szét.

A fölkelő nap fényes özöne
Könnyes arczára veti sugarát,
S megkoszorúzza az ég dicsőre,
Az édesanya árva magzatát!

Mire az ifjn nagyon vágyik.

Történeti beszély,

P. Szathmáry Károlytól.

(Folytatás.)

II.

E vidám napok julius derekán lassankint komorulni kezdtek.

Hire jött az orosz beütésnek.

Csapatainkat egyre kevesbitették Fehérvár alatt; úgy, hogy már-már alig tehetett valamivel többet az ostromlók száma az ostromlottakénál.

Ezen kellemetlen helyzetünket ügyes parancsnokaink akként palástolták, hogy bár az egész ostromtábor éjjel-nappal szolgálatban volt, dél tájban azért színre mindig felváltották a csapatokat, egyik rész helyét a másikkal kicserélvén.

Egy napon, ha jól emlékezem, épen vasárnap, a várbeliek nagyszerű üdvölvésekkel és hurrákkal adták értésünkre, hogy a muszkák jöveteléről ők is értesültek.

Velünk is napról-napra sürgősebb jelek tudaták, hogy ostromunk közel áll a felbomláshoz. A várbeliek egyre vakmerőbbek lettek. Egy délután a könnyű lovasok kitörtek s egyenesen gyermek-rakétásainkat rohanták meg.

Ezek épen nem sejték a rohamot; mert a chevauxlegersek huszáröltönyben közeledtek, s azt hívék, a mi embereink.

Ekkor aztán igyekeztek elvinni az asztalokat a lovasok elől.

Egy kisdéd, alig 13 éves fiúcska ugyancsak szaladt három lábu műszerével, s midőn látta, hogy utoléri, egyszerre keskeny, mély árokba vonult, melybe a lovasok le nem szállhattak. Ide vonta be rákéta-asztalát is, mint hangya a tojását.

A vezénylő tiszt melléje érkezett s magyarul reá kiáltott:

— Gyermek, add ide a rakétát!

— Nem adom biz' én! — felelt daczosan a fiu.

A tiszt kétszer, háromszor átugratott feje fölött, de a fiuhoz kardjával nem férhetett.

Ekkor pisztolyát vette ki s a gyermek fejét megsebzé.

Ez elvesztette eszméletét s a leszállott lovasok egyike kivette az asztalt kezéből, melyet aztán diadallal vittek haza.

De a diadalmenet sebes volt; hátukban volt már Beke, Voronyeczky s a Württemberg-huszárok.

Még intőbb képe volt a szomoru jövendőnek, hogy az ostromlóvegek közül a nagyobbak leszállították Dévára.

Hogy reszkettem, midőn a nehéz vaságyu az embereim által készített Maros-hidon átvonult! Felelősek voltunk az átszállításért s a könnyű tutajhid csak amugy ingott a roppant teher alatt; midőn pedig a közepe táján haladt, a víz is átcsapott a hidon.

Tele torokkal kiáltottunk a szekerészekre, hogy csapkodják az ágyu elé fogott lovakat.

Végre vagy 10—12 könnyedén alkotott hajót készítettett a parancsnok s nem ok nélkül sejtők, hogy ez a többi készlethez fogja leszállítani.

Mire e kis flottilla elkészült, a kolera, a muszka sereg előhírnöke is megérkezett, együtt a beszterczevidéki vesztett csaták hírével.

Napjában két-három emberünket is eltemettük; el egy kedves, derék bajtársunkat, gróf Vass Lászlót is, Beke ezredes segédtisztjét s erdély főuri ifju nemzedékének egyik büszkeségét.

Egy napon parancsot kaptam, hogy én fogom a flottillát leszállítani Dévára.

Már akkor meg volt rakva töltött és töltetlen bombákkal, gránátokkal, töltényekkel s más hadkészlettel színültig.

Saját századomon kívül még vagy 12 darab Budán elfogott osztrák hidászt s néhány oláh tutajost kaptam, kik a Maros járását ugyan jól ismerék, de bízni bennök nem igen lehetett.

Már másnap reggel indulnom kellett, midőn egy kórházi szolga jött szállásomra s gróf Tannenburg nevében a Maroson túl fekvő bárodjai kórházba hívott.

— Beteg a főhadnagy? — kérdém meglepetve.

— Nagyon beteg uram.

— Hisz' tegnap még beszéltem vele?

— Ma hozták be a kórházba s már az utósók között van; az orvosok nem tudnak segiteni rajta.

Kardomat kötém fel s mentem.

Csakugyan végsők között találtam. A gonosz járvány erőt vett az ifju erőn és életen.

A legszebb s vitézebb ifju tiszt ott feküdt, alakjából ki-
kelve, iszonyu kínok között.

— Barátom! — mondá, hideg jobbát elém nyujtva, — féltem, hogy el nem jössz.

— Én és hozzád? — kérdém szemrehányólag, ágyára ülve.

— Nem mindenki merné azt. Csatában halni: dicső; itt e nyomorultak között elveszni: kétségbeejtő. Nézd, én mivé lettem!

— Dehogyan veszesz el! — vigasztalám — oly ifju élet, mint a tiéd, megküzd a sárkánnyal is.

— Nem vigasztalni hivatlak, — mond kínos mosolylyal. — Tudom, hogy egy óra múlva nem leszek többé; ki vagyok mérülve. Ismersz, s tudod, hogy nem félek a haláltól. Huszonkét csatában voltam s most ime, nyomorultan veszek el; de mindegy...

A kín elnyomta szavait.

De ezt is leküzdé s megszólalt:

— Te holnap Dévára mégy?

— Igen, — mondám, — hajnalban.

— Azért, hogy láttalak, bármint vágytam erre, nem tettek volna ki e veszélynek; itt minden halált lehel...

— Sohase aggódjál; az én óráim még nem jöttek.

— Ne bizd el magad; én is azt hittem még tegnap. De rövidítsük a dolgot, hogy hamarabb távozhassál ez iszonyu helyről.

Megállott. Ujabb kínrohamot küzdött le, mely homlokán, a szép szöke fürtökkel árnyaltan, verejtéket fakasztott s kék szemét homálylyal kezdé bevonni.

— Beszéltem neked Izidórámról... De nem mondek el mindent... ő Déván van s én utóbbi lerándulásomkor őt eljegyeztem... Ime, mátkagyűrűm; keresd fel s add vissza neki, mondd, hogy az utósó szó, melyet ajkaimon kiejtél, az ő neve volt.

A gyűrűt megcsókolta s átnyujtá.

— És most fuss e helyről. Rajtam úgy sem segíthetsz; csak árthatsz magadnak. Isten veled; Isten veled!

S összeszedve végerejét, elhült kezével megszorítá job-bomat.

— Küldd az orvost és távozzál, távozzál! — mond, kezeivel elutasítólag intve.

Ráhajoltam; megcsókolám és szemeimben két forró könny-cseppel, elhagytam.

Egy félóra múlva hirül hozák, hogy kiszenvedett.

III.

Tizennyolcz éves ifju voltam, telve ábrándokkal és rajongással.

A csatatéren kiomlott vér még ekkor csak vörös festék volt előttem; a seb arra való, hogy diszesítse a hős homlokát, vagy hogy gyöngéden ápoló leány szerelmét szerezzé meg.

Képzeletem szerint minden honvéd sírján emlék fog domborolni, melyet honfi-társai kegyelete, hálája emel s ennek tövében szerető honleányok könyűitől ápolt ezer virág. Ott áll a történet muzsája is a sír előtt s ércztáblára jegyzi a dicsők neveit.

Balmagyarázat, rideg börtön, hosszú szenvedések, rablók számára feltalált halálrémek, ismeretlen mennyiségek voltak előttem. Azt pedig, ki a sikerről kétkedni mert, honárulónak bélyegeztém azonnal.

Mindezeket elgondolva, azt hiszem, senki sem csudálkozik rajta, ha megemlítem, hogy az első hajócskára felülve, legalább is olyan fiókadmirálnak képzeltem magamat.

Néhány gyékény és ponyvából sátrat ültettem, melynek tetejére kitűzttem az admirálsi háromszin lobogót; aztán jókedvvel haladtam kis hajórajommal lefelé a Maroson.

Ovatosnak kellett lennem, mert az egész jobb part ellenséges néptömegekkel volt meglepve s magában a hajós-seregben is idegen elemek voltak.

Ezért a tölténypapirokból a hajók jobb oldalán mellvédeket rögtönöztünk s egy pár ember minden hajón a nem egészen gyanutlan kormányosokat tartotta szemmel.

Az én admirálsi fantáziám oly messze ment, hogy délutánra, bocsánat! még a tengeri betegséget is megkaptam. Szerencsésen olyan volt a betegség, mint az admirálisság és a tenger, egy óra alatt túl voltam rajta.

Este felé Gyálmárnál meg is támadtak bennünket. Hátulsó hajóinkra lövöldözni kezdettek; de kikötvén, megjelen-tünk a parton s az ellenség flottánk erejétől megrémülve, visszavonult. Pedig hacsak egy rosz üszköt dobnak valamelyik hajónkba, azonnal fölrepülünk mindannyian.

Gyal máron, hol megháltunk, rémitgettek, hogy az aranyi hegyen, hol egykor Erdély egyik lovagvára állott, s mely alatt el kellett eveznünk, tizenkét ágyut szegeztek ki a Marosra az oláhok.

Nem nagyon rémültünk meg.

— Az oláh ágyuknál jobb ellenségnek, mint tűzérnek lenni, — mondám, s lett reá nagy nevetés.

Ebben sok igaz volt; a vaspántokkal megerősített oláh faágyuk szétrepedtek s a tűzereket sebesíték meg. Arra pedig ritka volt az eset, hogy valakit az ellenség közül eltaláltak volna.

Az ijesztgetésnek csakugyan nem volt alapja.

Másnap az egész flotta szerencsésen megérkezett Dévára.

(Folyt. köv.)

Öröm és bánat.

Teréztől.

Egykor ketten együtt valának
A vig öröm és a búbanat
Az egyik tombolt jó kedvében,
A másik csüggedve volt mélyen.

És az öröm nem vette észre,
Hogy a bánat borul feléje.
Nem a másik, hogy bús arczára
A vig öröme fénye szálla.

És így azóta mind a ketten
Karöltve járnak egy életen,
Hol a bánat folyamja árad,
Örömcsepp néha meg is támad.

Rege a három szép hercegnőről.

Washington Irvingtől.

(Folytatás.)

Mohamed előkészületeket tétetett a visszatérésre Granadába s mindenfelé követeket küldött maga előtt, megparancsolván nekik, hogy az utról, merre a hercegnők menni fognak, mindenkit eltávolítsanak, s hogy a hercegnők közeledtekor minden ajtó-ablak zárva legyen. Ezután rút külsejű s fényes öltözetű fekete lovagok kíséretében utnak indult.

A hercegnők sűrűn befátyolozva, szép fehér paripákon, melyek arannyal kivarrt, a földet seprő bárony-takarókkal valának fedve; a kengyelek aranyból való s a selyemmel bevont zablák gyöngyökkel és drága-kövekkel voltak díszítve. A paripákon apró ezüst csöngettyük függtek le, melyek kellemes csengéssel mulattatták az utazókat. Jaj volt annak, kit utban találtak s ki a csöngettyű hangját hallotta! az öröknek megparancsoltatott, azt kegyelem nélkül leszúrni.

Közel volt már a sereg Granadához, midőn Xenil partján egy kis mór hadesapatra bukkant, mely foglyokat szállított. Késő volt már a katonáknak az utból kiállani, azért arczukkal földre borultak s ugyanazt parancsolták foglyaiknak is. A foglyok közt volt a három egyforma spanyol lovag, kiket a hercegnők a salobrenai nyári-lakból láttak. Ezek, mert vagy nem értették, vagy büszkeségből nem engedelmeskedtek a parancsnak s állva maradván, nézték a közelgő lovas-csapatot.

A király parancsának e kihívó megvetésén boszura gyúlt. Kirántva kardját, előre lépett s oly csapást akart intézni bal-

kezével, mely legalább a nézők egyikére bizonynyal veszedelmes leundett; midőn a hercegnők körötte összegyűlve, kegyelemért esedeztek a foglyok számára; még a félénk Zorahayda is megfeledkezett bátortalanságáról s egészen ékesszólóvá lett érettök. Mohamed fölemelve tartá kardját, midőn a hadesapat vezére lábaihoz vetette magát.

— Ne kövessen el felséged — így szólt — ily tettet, mely az egész országban nagy botrányt okozna. Ezek itt három vitéz és nemes spanyol lovagok, kik a harcmezőn orszálmódra küzdve fogattak el; magas születésűek s nagy váltásdíjat ígérnek.

— Elég! — mond a király, — megkimélem életöket, de vakmerőségöket megbüntetem. Vigyétek őket a vörös toronyba s fogjátok őket nehéz munkára.

A balkezű Mohamed szokott hibái egyikét követte el. E zajos jelenet zavarában a három hercegnő fátyola föllebbent s ragyogó szépségök kisugárzott, s a király megnyujtván a beszélgetést, időt engedett, hogy a szépség teljes hatást gyakoroljon. Azon időben sokkal gyakoribb volt a szerelem, mint most, régi történetek ezt nyilván bizonyítják, nem csuda tehát, hogy a három lovag szíve teljesen rabbá lett, különösen azért, mert bámulatukhoz a hála is járult; de egy kissé feltűnő, habár bizonyos, hogy mindegyiket különböző szépség ragadta el. A hercegnőket illetőleg őket még inkább, mint egykor, meglepte a foglyok nemes magatartása és szíveikben örültek annak, mit vitézségöktől s nemes származásuktól hallottak.

A lovas-csapat tovább folytatta útját; a három hercegnő gondolatokba merülve lovagolt csengős paripáján, néha-néha egy-egy titkos pillantással hátra tekintve, keresték a keresztyén foglyokat, kik kitűzött foghelyökre: a vörös toronyba vitettek.

A hercegnők számára fölszerelt palota egyike volt a legpompásabbaknak, minőt csak képzelhetni. Egy toronyban volt az, mely az Alhambra főhelyétől egy kissé távol esett, habár azzal egy fal kapcsolta össze, mely körülkeríti az egész dombtetőt. Egyik felől az erősség belsejébe nézett s alatta a legritkább virágokkal telt kert terült el. Másik felől egy mély üregbe tekintett, mely az Alhambra földjét elkülönítette. A toronynak belseje szép kis szobákra oszlott, csinosan kidíszítve, könnyű arab stílusban, közepén egy magas teremmel, melynek boltozott teteje majdnem a torony csúcsáig ért. A terem fala s mennyezete szép arabeszekkel s díszművekkel volt ékesítve s ragyogott az aranytól és fényes festésektől. A márvány-kövezet közepén volt egy alabastrom szökőkút, illatos bokrokkal s virágokkal körülvéve, melynek felszökellő vizsugára behűsít s kellemes csengéssel tölté el az egész épületet. A terem falára köröskörül arany és ezüst kalitkák valának felaggatva a legszebb tollu s legédesebb szavu zengő madarakkal.

A hercegnőket Salobréna várában mindenki vidámnak ismerte; a király azt várta, hogyha meglátják Alhambrát, annak szépsége elragadja őket. Azonban meglepetésére búsulni kezdtek és semmi sem elégíté ki őket. Rájuk nézve a virágnak nem volt illatja, a csalogány dala zavarta éjjeli álmukat s nem tűrhették tovább az alabastrom-kutat örökös zubogásával s csatogásával reggeltől estig s estétől reggelig. A király, ki egy kissé heves, zsarnoki természettel bírt, eleinte ezért nagyon neheztelt; de fontolóra vette, hogy lányai azon korba jutottak, midőn a női kebel már dobogni kezd s érzései növekednek.

— Nem gyermekek többé, — mondá magában, — már felnőtt nők s koruknak megfelelő tárgyakat igényelnek, melyek őket érdeklik.

Ezért fölkerestetett Granadában minden ruhakészítőt, ék-

szérarust, ezüst- és aranyművest s a hercegnők számára halomra készültek a selyemruhák, különféle drága szövetek, cashemir-schawlok, gyöngyökkel s gyémánttal kirakott nyakláncok, gyűrűk, függők, kéz- és térdszalagok s mindenféle értékes tárgyak.

Mind hiába; a hercegnők mindegyre halványabbak és gyengébbek lettek s hasonlók három rózsabimbóhoz, mely ugyanazon töről egyszerre hervad le. A király nem tudta, mit tegyen. Mindig bizott saját belátásában és sohasem szokott tanácsot kérni. Azonban három férjhez menő lány kívánságai és szépségei — mondá, — képesek a legkeményebb főt is megzavarni. Ezért most először életében, másnak tanácsára szorult.

Ezért a tapasztalt nevelőnőhez fordult.

— Kadiga, — szólta a király, — én kegyedet mindenek közt a leggondosabb, valamint a legmegbízhatóbb asszonynak tartom; ezért engedtem meg, hogy folytonosan lányaim mellett lehessen. Egy atya nem lehet eléggé figyelmes az iránt, kiben ily különös bizalmat helyez; s most kívánom, hogy ön kitalálja a titkos bajt, mely a hercegnőket gyötri s egyszersmind találjon módot visszaszerezni egészségüket és vigágukat.

Kadiga őszinte engedelmességet fogadott. Valóban ő jobban ismerte a hercegnők betegségét, mint önmaguk. Azonban velök együtt levén elzárva, megkísérté kitudni véleményeket.

— Édes gyermekeim, mi az oka szomorúságtoknak ily szép helyen, hol megvan minden, mit csak szívetek kívánhat?

A hercegnők révedezve tekintettek körül a szobában s felsohajtottak.

— Tehát mit akartok többet? Megszerezsem-e számotokra azon csudapapagájt, mely minden nyelven beszél s egész Granada gyönyörűségét képezi?

— Kiállhatatlan! — kiáltott fel Zayda hercegnő, — egy utálatos, lármás madár, mely szavakat rivácsol értelem nélkül; nincs esze, ki eltűr ily ostobaságot.

— Talán elküldjek egy számárért Gibraltár hegyére, hogy az bennetek bohóságaival mulattasson?

— Számárért? ah! — kiáltá Zorayda, — az embernek e megvetésre méltó utónőjéért; gyűlölem ez undok állatot.

— Mit szóltok a híres fekete énekeshez: Casemhez, a marokkoi királyi harembe? Azt mondják, oly finom hangja van, mint egy nőnek.

— Borzadok, midőn e fekete rabszolgákat látom, — mondá a szelid Zorahayda, — azonfelül minden kedvemet elvesztettem a zenéhez.

— Ah! gyermekem, nem így beszélnél, — válaszolt az öreg komorna, — ha hallottad volna a zenét, melyet tegnap este én hallottam a három spanyol lovagtól, kikkel utközben találkoztunk. Hanem Isten legyen irgalmas gyermekeim, mi az oka, hogy így elpirultok s ily zavarba jöttök?

— Semmi, semmi, jó anyám; kérlek, folytasd.

— S a mint tegnap este a vörös torony mellett elmentem, a három lovagot napi-munkájok után pihenve láttam. Egyikök elkezdett édesen gitározni s a másik kettő énekkel kísérte, s zenéjük annyira hatott, hogy maguk az örök is szobroknak vagy elbűvölt embereknek látszottak. Allah bocsássa meg nekem! nem tehettem róla, de szülőföldem dalainak hallatára én is megindultam. Felül rá három ily nemes és szép ifjut bilincsekben s rabszolgaságban látni.

Itt a jószívű, öreg komorna nem fojthatta vissza könnyeit.

— Talán megtehetnéd, anyám, hogy mi is vethetnének egy pillantást e lovagokra, — mondá Zayda.

— Azt hiszem, — mondá Zorayda, — egy kis zene helyre hozná egészségemet.

A félénk Zorahayda nem szólt, hanem karjait Kadiga nyaka köré fűzte.

— Isten ments! — kiáltott az ovatos öreg asszony, — mit beszéltek gyermekeim? Ha meghallaná atyjátok, mindnyájunkat halálba vinne. Igaz, e lovagok különösen művelt s nemes lelkű ifjak; de mit ér mindez? Ők ellenségei hitünknek s ti csak iszonyodva gondolhattok rájuk.

Van a női akaratban bámulatos rettenthetetlenség, mely veszélyek- s tilalmaktól vissza nem riad. A hercegnők körös-körül öreg komornájukra csüggttek, simogatták, kérték és felvilágosították a felől, hogyha megtagadja kérelmüket, szívéik megszakad. Mit tehetett ő! Bizonyára a leggondosabb asszony volt a világon, s egyike a király leghivebb szolgáinak: de kívánhatta-e, hogy három szép hercegnő szíve megszakadjon egy gitár zengéseért? Azután, bár ő régóta mörök közt él is, s mint urnőjének hű követője, megváltoztatta hitét, mégis születésénél fogva spanyol volt és szívében keresztyén érzelmek lappangtak. Azért arról kezdett gondolkodni, miként lehetne a hercegnők kívánságát betölteni?

A keresztyén foglyok a vörös toronyban elzárva, egy vastag bajszu, széles vállu renegatnak, névszerint Hussein Babának gondviselete alatt álltak, ki híres volt verekedő hajlamáról. Titkon fölkereste ezt Kadiga s egy nagy, nehéz darab aranyat csúsztatott zsebjébe.

— Hussein Baba! — szólta hozzá, — urnőim, a hercegnők, kik a vörös toronyban vannak elzárva s fájdalommal érzik a mulatság hiányát, hallottak a három spanyol lovag zenei tehetségéről s vágytak tőlük hallani valamit. Bizonyos vagyok benne, hogy ön sokkal jobb szívű, semhogy ily ártatlan kérelmet visszautasítana.

— Hogyan? s fejemet saját tornyom kapujára kifüggesztessem? Mert ez lenne a jutalom, ha a király megtudná.

— E tekintetben nincs mitől tartani. Az ügy úgy lenne intézve, mintha az egész a hercegnők mulattatására történnék s atyjuk mitsem gyanítana. Ismeri a falakon kívül a mély örvényt, mely közvetlenül a torony alatt terül el. Dolgoztasson a három keresztyénnel s munkájuk közben engedje meg nekik, hogy egyet játszsza és daloljanak, mintha saját jókedvükből tennék. Ilymódon a hercegnők meghallgatják őket a torony ablakából s ön bizonyos lehet, hogy jól megfizetik szíveségét.

A mint a jó öreg asszony beszédét végezte, nyájasan megszoritá a renegát kemény kezét s ismét egy darab aranyat hagyott benne.

Ékesszólása ellenállhatatlan vala. Mindjárt másnap a három lovag az üregbe küldetett dolgozni. A déli hőségben, míg dologtársaik az árnyékban aludtak s az örök kábultan szundikáltak állomásaikon, ők a torony alatti pázsitra letelepedve, gitár kíséretében egy-egy spanyol dalt énekeltek. A völgy mély, a torony magas volt, de hangjuk hihetőleg emelkedett föl a nyári nap csendjében. A hercegnők az erkélyen hallgatták, s komornájuktól a spanyol nyelvet megtanulván, megindítá őket a dal lágy zengése. A gondos Kadiga pedig szörnyen megijedt.

— Allah legyen irgalmas! — kiáltott fel, — szerelmi dalt énekelnek s hozzátok intézik. Hallott-e valaki ily vakmerőséget? Azonnal a porkolábhöz futok s megveretem őket.

— Hogyan? megveretni ily lovagias ifjakat, mert ily kellemesen énekelnek?

A három szép hercegnő rémülettel telt el e gondolatra. Minden heves boszankodása mellett is a jó öreg asszony hig-

gadt kedélylyel birt, mely hamar lecsillapodott. Azonfelül úgy tapasztalta, hogy a zene fiatal urnőire jótékony hatást gyakorolt. Rózsás pir futá el arcaikat és szemeik ragyogni kezdének. Ezért nem tett többé ellenvetést a lovagok szerelmi énekére.

Midőn a dalnak vége lett, a hercegnők egy ideig csendesen maradtak; végre Zorayda egy lantot fogott s édes, bár gyenge, reszkető hangon énekelt egy rövid kis dalt, melynek tárgya ez volt: „A rózsá levelei közé rejtezik, de gyönyörrel hallgatja a csalogány dalát.”

Ez időtől fogva a lovagok majd mindennap az üregben dolgoztak.

A figyelmes Hussein Baba mindinkább engedékeny lett s naponkint hajlandóbb az alvásra. Egy időben önkénytelen közlekedés állt be köztük, népdalok és regék által, melyek bizonyos mértékben a feleknek érzelmeit tolmácsolva, a kölcsönös választ tartalmazták. Lassankint a hercegnők megjelentek az erkélyen, midőn azt a nélkül teheték, hogy az örök észrevették volna. Így a lovagokkal virágok által közlekedtek, melyeknek jelképies nyelvét kölcsönösen ismerték; közlekedésüknek nehézségei fokozták annak örömeit s erősítették a keblökben oly különösen támadt szenvedélyt; mert a szerelmes gyönyörűségét találja az akadályokkal való küzdelemben s lankadatlanul törekszik a legkisebb siker után is.

E titkos közlekedés által előidézett változás a hercegnők arcán s lelkületén meglepte a fejedelmet, s megnyugtatta; de senki sem volt rá büszkébb, mint a Kadiga, ki mindezt saját ügyességének tulajdonította. Utójjára e távirati összeköttetésben szakadás állt be, mert néhány nap óta a lovagok nem jelentek meg a völgyben. A három szép hercegnő hasztalan tekintett le a toronyból; hasztalan daloltak, mint fogoly-csalogányok kalitkájukban: keresztyén kedveseik nem jelentek meg; egy hang sem felelt a mélységből. A gondos Kadiga biztos tudomás-szerzés végett távozott s nemsokára zavart tekintettel tért vissza.

(Vége köv.)

A legnagyobb gyémántok.

Vértessy Arnoldtól.

(Folytatás.)

II.

Mindegyik nevezetesebb nagy gyémántnak meg van a maga története, s némelyiknek története az erőszakosságok és bűnök hosszú sorából áll.

A legnagyobb minden jelenleg ismert gyémánt közt a mattani Radschah-é Borneóban. A legtisztább vizű, súlya 367 karat s körtealaku, egy beugró mélyedéssel a hegyesebb végén. Valami 100 évvel ezelőtt találták, s ámbár birtokáért már több ízben háborút viseltek, mégis mai napig a mattani fejedelmi család birtokában maradt. Midőn a bataviai kormányzó meg akarta volna venni s 150,000 dollárt kínált érte a Radschahnak, két teljesen fölszerelt hadi-hajóval együtt, azonfölül nagy számmal ágyukat, löport és golyót, a Radscha kijelentette, hogy a világon semmi árért oda nem adja, mert tiszteltben tartja mint talizmánt, melytől függ az ő és családja szerencséje.

Hanem leghíresebb mégis a nagymogul gyémántja, a Koh-i-noor (a világosság hegye), mely a londoni világkiállításban is szerepelt. Legrégibb története elvész a mondák homályában, Hindosztán ragyogó régmúltjában, s a régi mondák fölviszik származását Krishna mesés idejéig.

Bizonyossággal csak a XIV. századtól lehet kezdeni történetét, mikor — Baber szultán adatai szerint — Malva meghódítása után Ala-ed-diu birtokába került. Mikor 1526-ban Baber, az első mongol uralkodó Timur családjából, a pamputi csata után Hindosztán urává lőn s Humajun, Baber fia, benyomult az országba, a fogoly hindu fejedelmek, kiket nem engedett kirabolni, ajándékkal tisztelték meg Humajunt, egy csomó drágakővel s ezek közt volt a híres gyémánt is, mely azelőtt Ala-ed-diu szultáné volt.

— Ez oly becses, — írja Baber szultán emlékirataiban, — hogy egy gyémántismerő az összes világ félnapi jövedelmével egyenlőnek becsülte. Megérkezésemkor Humajun ajándéku nyújtotta nekem e gyémántot, de én visszaadtam neki.

E gyémánt aztán örökségül maradt a mongol dynastiánál s másodszor kapunk róla ismét tudósítást Tavernier által, ki azt Aureng-Zeyb ékszerei közt látta. Tavernier, ki 40 évig utazott keleten mint ékszerész, drágaköveket vásárolván, 1665-ben engedélyt nyert Aureng-Zeybtől, hogy a kincstár ékszereit megtekinthesse, vizsgálhassa és meg is mérhesse. Ezek közt látott egyet, mely a többit fölülhaladta nagyságra és becsre. Utazási leírásában le is írja ezt: rosette, félig átmetszett, tojás-alaku, sulya 186 karat.

Hajdan e kő sulya állítólag sokkal nagyobb volt: 793⁵/₈ karat, midőn Shah Jehan, a velencei drágakő-metszőre: Hortensio Borgiora bizta, ki annyira elkészörülte, hogy a nagymogul nemcsak minden díjazást megtagadott a metszésért, hanem még azonfölül 10,000 rupiára büntette, a mi éppen annyi volt, mint Borgionak összes vagyona.

A kő most folyvást Delhiben maradt, a mongol dynastia birtokában, míg a legutolsó és legvadabb a tatár hódítók közt átkelt Afganisztán bércein s elárasztotta seregeivel Kelet-indiát. A nagy hódító, Nadir Shah, 1739-ben elfoglalta Delhit, de a romba döntött mongol császári trónt kegyelmesen visszaadta ismét Mohammed Shahnak. A mire jobban vágyott a hódító, az a Koh-i-noor volt, a híres gyémánt; de törekvései e részben sikertelenek maradtak; Mohammed Shah jól el tudta rejteni a drága kincset kegyelmes védura elől.

Végre egy nő Mohammed háreméből elárulta Nadir Shahnak, hogy a császár turbánjában elrejtve hordja e követ és soha le nem teszi.

Fényes ünnepélyt rendeztek Delhiben, mikor Nadir Shah bucsulátogatását jött tenni Mohammednál. Nadir Shah pompás díszben jelent meg, fején a perzsa bárányszőr-sapka, mely sűrűn be volt hintve drága-gyöngyökkel.

A szertartás rendkívül ünnepélyes volt. Mindkét uralkodó örök barátságot és testvériséget fogadott egymásnak, a delhi-i udvar épületes örömeire. Ekkor Nadir Shah, mintha baráti érzelmeitől elragadtatnék, szövetségök megerősítésül fölhívta Mohammedet, cseréljék ki fővegeiket.

Mohammed oly helyzetben volt, hogy nem lehetett mást tennie, mint engedelmeskedni. Csak a között választhatott: turbánját adja-e oda vagy fejét? Nadir Shah nem is hagyta őt sokáig gondolkodni, hanem fejébe nyomta a bárányszőr-kucsmát, Mohammed turbánját pedig föltette saját fejére.

Muzulmán uralkodók jól értenek a színlelés mesterségéhez. A császár arcán egy vonás sem változott és Nadir Shah bizonytalanságban volt: vajon sikerült-e a csel? Nyugtalanosága nem hagyta őt tovább várakozni. Sátrába sietett. Ott rögtön elővette a turbánt s elkezdte kibontani. Talált benne egy kis csomagot, s a mint ezt fölbontotta, a drága-követ, melyet ő nevezett el ekkor „a világosság hegyének” (Koh-i-noor). A többi

mesés drágaságokkal együtt, mit a perzsa had magával vitt Keletindiából, most ez is Khorazánba vándorolt.

Nadir Shahról fiára, a gyenge Shah Rokh-ra szállt, de nem volt azon kincsek közt, melyeket e szerencsétlen fejedelemtől rettenetes kínzások közt kicsikartak. Mikor Ahmed Shah, a kabuli király, Nadir Shahnak egykori hadvezére, lejött afghan hordáival a hegyek közül, hogy régi urának fiát megsegítse a szerencsétlenség napjaiban, a nyújtott segély fejében s a barátság és szövetség zálogául ajándékba kicsikarta a nagy gyémántot, melynek szépségeiben vak tulajdonosa már úgy sem gyönyörködhetett.

Ahmed Shah után fiai örökölték. Shah Shuja vadregényes élete összeköttetésben volt e drága-kövel. Sokáig egy vár falai közt elrejtve a börtönben, később Shah Shuja mellén ragyogott, mikor az angol követség látogatást tett Peshawerban.

Mahmud jogot támasztott bátyja trónjára; fegyveres erővel ki is vivta, azt s a Mahmud parancsára szemeitől megfosztott kabuli király száműzetésbe vándorolt. Hanem kísérője volt számkivetésében a Koh-i-noor. Peshawertól Kashmirig kergettetve, Shah Shuja látszólag vendége, valóságban foglya lón Rundzsit-Szing-nek, az oroszlának. Rundzsit-Szing nem volt gyémántismerő, hanem azért nagy becsét helyezett azok birtokára. A Koh-i-noor-ról hallott sokat beszélni s szeretete volna kezébe kaparítani.

Wuffo-Begum, a szerencsétlen király neje, szintén Rundzsit-nál keresett ótalmat, melyet ez meg is ígért neki. Mikor a királyné Shaderá-ba jött lakni, Rundzsit fölszólította őt, hogy adja neki a Koh-i-noort.

A királyné azt felelte, hogy nincs birtokában. Erre Rundzsit lefoglaltatta minden ingóságait s Lahoreba hozatta. Nagybecsű kövek jutottak ily módon Rundzsit kezébe, oly becsesek, melyekkel azelőtt soha sem birt, s azt hitte, hogy a Koh-i-noor is köztük van. Begum igen keveset kapott vissza vagyónából.

De nemsokára megtudta Rundzsit, hogy a Koh-i-noor nincs e kövek közt. Most Begumot szoros őrizet alá vettette, két legbizalmasb kísérőnjét kemény fogságra vettette s a királynénak még kenyeret és vizet is szűken adatott. Senkinek sem volt szabad bemenni hozzá vagy kijönni tőle a nélkül, hogy a legszorosabb vizsgálaton át ne menjen, egyszersmind tudtára adták a királynénak, hogy Rundzsit-Szinget csak a Koh-i-noor kiadása engeszteli meg.

Erre Begum néhány igen drága követ küldött s ezek közt egy nagybecsű rubint is. Rundzsit, mint mondtuk, nem ismerte a drágaköveket s azt hitte, hogy ez a rubin, mely mindent felülmul, mit ő eddig látott, ez a Koh-i-noor. Hogy azonban egészen bizonyos legyen felőle, egy embert hivatott, ki a Koh-i-noort ismerte, s elejébe rakván a köveket, kérdezte:

— Mondd meg nekem, melyik ezek közül a Koh-i-noor?

Válaszul azt kapta, hogy a Koh-i-noor nincs e kövek közt s ezek mind csak csekély becsűek a Koh-i-noorhoz képest.

Rundzsit kapzsiságát csak annál jobban tüzelte ez s annál sovárabban vágyott a híres kő birtokára. Ujra kényszerítő-eszközökhöz folyamodott Begum és családja ellen; de miután ezek két napig éheztek s Begum mégis állhatatos maradt, Rundzsit fölhagyott a kényszerítő eszközökkel s ismét szépszerével igyekezett kicsikarni tőle.

Begum megígérte, hogy kiadja a Koh-i-noort, ha Rundzsit kibocsátja férjét a fogságból s ellátja életfogytig tartó évpénzzel. Shah Shuja szabaddá lón, de évpénzt nem kapott s Rundzsit most ismét előállt követelésével. Begum ekkor ki-

jelentette, hogy a kő nincs kezei közt s egy kandahari kalmárnál van elzalogosítva.

Rundzsit most ismét az előbbi kényszerítő-eszközökhöz folyamodott, éhezette a királynét; de mindez nem használt. Végre Shah Shuja maga megígérte, hogy kiadja a követ, s meghatározták a napot is, a mikor Rundzsit-Szingnek átadják a Koh-i-noort.

1813. június 1-én Rundzsit több bizalmas hívével s olyanokkal, kik a drágakövet ismerték, Shaderába jött, Shah Shuja-hoz. Köszöntötték egymást és letelepedtek a szőnyegre. Halotti csend uralkodott és senki sem szakította azt félbe.

Egy óra elmúlt így. Rundzsit, ámbár türelmetlenkedett, nem akarta az általános csendet megtörni s intett egyik bizalmas hívének, sugra neki, hogy figyelmeztesse Shah Shuja-t ez összejövetel céljára.

A Shah intett egy rabszolgának. Ez kiment s visszatért egy kis csomaggal, melyet letett a szőnyegre, egyenlő távolságban a shahtól és Rundzsittól. Erre ismét halotti csend lón. Ismét hosszú idő mult el így, Rundzsit türelmetlensége perczről-perczre növekedett és nem birta többé megállni, hogy e kínos helyzetnek véget ne vessen.

Némán jelt adott egyik emberének, ki a csomagot fölvette és kibontotta. A kő előtűnt s fölismerték a valódi Koh-i-noort. Rundzsit e kincs megpillantására mindent elfelejtett. Megtörte a hosszú hallgatást.

— Mit gondolsz, mi lehet az ára?

— Jó szerencse, — felelt Shah Shuja; — mert mindig azé volt e kő, ki ellenségeit legyőzte.

Egy szemtanu, ki jelen volt ez összejövetelen, írja, hogy mély benyomást tett mindenkire Shah Shuja viselete. „Láttuk egy bukott fejedelem lelki erejét, mely tiszteletet parancsolt.“

A Koh-i-noor mostantól kezdve egy karpereczbe foglalva, a lahorei fejedelmi kincstárban foglalt helyet. Rundzsit hordotta ezt minden ünnepélyes alkalomkor. Halálos-ágyán arra akarták rávenni, hogy ajándékozza a követ Dzsagarnat istennek. Mondják, hogy fejének bölintásával ki is jelentette ebbe beleegyezését, de a kincstárnok vonakodott kiadni szó- vagy írásbeli parancs nélkül s a fejedelem meghalt, mielőtt egy szót vagy egy sor írást kaphattak volna tőle az említett istenség tisztelői.

A következő uralkodók kezében maradt a kincs egész addig, míg a hét éves Radzsza Dalib-Szing árnyuralkodása alatt az angol felsőség ellen lázadás tört ki a benszült csapatok közt, minek következtében a lahorei korona-ékszerek, köztük a Koh-i-noor is, az angol csapatok zsákmányául nyilvánítottak, kik aztán azt 1850. június 3-kán Viktoria királynénak küldték ajándékba.

Mikor a keletindiai társaság a Koh-i-noor-t a királynénak ajándékozta, tojásdad formája volt a kőnek s metszése oly ügyetlen, hogy kinézése alig volt különb, mint egy közönséges hegyi-kristályé. Most új köszörülés alá vették. Többféle mintát tettek elébe a királynénak, hogyan kívánja a követ köszörültetni. A királyné a közönséges brilliánt-formát választotta.

A híres amsterdami gyémántmetsző: Voorsauger lón kiválasztva e munkára, mit 38 nap alatt végzett. (A „Regent,“ francia korona-gyémántnak köszörülése majd két évig tartott.) A köszörülés által a Koh-i-noor súlya 186 karatról 106-ra súlyodt, a mi különben a szokottnál sokkal csekélyebb veszteség, mert rendesen súlyának felét szokta veszteni a gyémánt a köszörülés által. (Vége köv.)

Egy hét története.

Julius 10-én.

A honvédeggyűlés. — A kik jelen voltak. — Az elnök beszéde. — Damjanicsné a páholyban. — Az ezer ajk. — A mi egymást kiegészíti.

A honvédek Pesten! A haza hősei, kik annyi csatában az édes haza ügyéért néztek szemébe a halálnak, a dicsőség annyi sok helyén lobogtatták fenn zászlóikat, most egyszerű polgári öltönyben jelentek meg a fővárosban, hogy tanácskozzanak arról, mint lehetne a honvédség ügyét, a viszonyokhoz mérten, szilárd alapra fektetni. Hogy így egy csoportban, tömegesen találkozhattak, hogy nyíltan és szabadon, az önérzet büszkesége s a teljesített kötelesség magasztos öntudatával mondhatták el az egész világnak, hogy ők a szabadság katonái, a magyar honvédsereg tagjai, azóta, hogy mindez megtörtént — unajdnem két évtized telt el. Hosszu, szenvedéstelt két évtized! S a hunok regéje, melyben az elhullott jó vitézek, fenn a levegő végtelen terében, tovább folytatják a nagy harcz nagy küzdelmeit. e hősi szép rege, a dicsőség álmjelenése, a csata édes visiója — újra megújult.

Leirhatatlan az az érzelem, mely ama gyülekezet minden tagját elfogá, mely mult vasárnapon a fűvészkertben összeült. A város minden részéből özönlött ide a közönség, de a nélkülözhetlen rend érdekében csakis azok juthattak be, kiknek erre jegyük volt. Körülbelül két ezernyi közönség seregelt össze. Nemzeti zászlók, babérkoszorúk lengtek köröskörül, középen, szemközt a bejáratnál, a csaták jelvénye a trofeum, s e körül mily sok megedzett, jó vitéz. Ott volt Beniczky alezredes, a losonczyi hős, szintoly kitűnő katona, mint jeles fő. Ott Zám belly alezredes, ott Németh György, Földváry Albert, Driquet Péter, Kovács Lőrincz, Patay bácsi, ki az országgyűlés dolgaihoz is mindig katonás rövidséggel szokott hozzá szólni; aztán Borosnyai László, a jó hazafiak egyik mintaképe, Antoss Kálmán Erdélyből, Kállay Ödön, ez idealista philosoph, s ki tudná mind előszámlálni a hazafiság ama kitűnőségeinek neveit, kik ez alkalomra egybegyűltek.

A karzatok s páholyokban sok hölgy is volt jelen s ott volt köztük a dicsőség s hazafi-fájdalomnak gyászruhás géniusa, ott volt Damjanics özvegye.

A közgyűlést az elnök: Beniczky Lajos nyitotta meg annak bejelentésével, hogy Perczel Mór tábornok elfogadta a budapesti honvédegylet elnökévé való választását, de dolgai miatt még külföldön levén kénytelen tartózkodni, táviratilag küldi üdvözlését. Leirhatatlan azon lelkesedés, melyet e szavak felköltöttek. S a lelkesedés ismét s ismét és fogyhatatlanul megújult, a mint az elnök méltó egyszerű szavakban emlékezett meg a honvédség nagy tetteiről, midőn fölemlíté, hogy a honvéd sohasem feledte el, mikép ő honpolgár, hogy a honvéd fegyverének éle sohasem fordult a törvény, de mindig az ellen, ki a törvényt tiporni akarta. Dicsőségteljes mult tanuskodik e szavak igazsága mellett, s a roppant éljenzaj bizonyára ezerszeresen viszhangozik mindenfelé, a merre magyar zászlók lobognak.

E megnyitó-beszéd után megkezdődött a napi-rendre kitűzött tárgyak feletti tanácskozás, mely nyugodt, szenvedélytelen vitatkozás közt folyt le s több elvi megállapodást eredményezett.

Igy a honvédeggyűlés kijelenté, hogy a honvédegyleteknek czélja: a honvédek erkölcsi, szellemi és anyagi állapotának emelése; hogy szükségesnek tartja a külön központi bizottmány és a külön közlöny alapítását. A részletek kidolgozásával a pesti honvédegylet választmányát bízta meg. A jövő gyűlés helyül Aradot fogadták el.

Mind e kijelentések elfogadása közben nagyszerű jelenetek történtek. E jeleneteket a honvéd-ereklyék átnyújtása képezé. A sort Kovács Lőrincz őrnagy kezdte meg, ki átadta az 52. zászlóalj zászló-szalagját és pecsétét. A szalagon e felirat van: „Ha Isten velünk, ki ellenünk?”

Az elnök kibontá a szalagot, magasra feltartá, az egész gyülekezet felállt s riadó éljennel üdvözölte a dicsőség és hazaszeretet e fenn lobogott jelvényét. Az ülés vége felé Driquet átadja a 44. zászlóalj pecsétét, Földváry a 33. zászlóalj zászló-szalagját, szintugy átadják Pöltenberg pecsétét. Mindez ereklyéket a gyűlés roppant éljenzéssel fogadja, s elhatározza, hogy azok egyelőre a nemzeti muzeumban letéteményeztessenek. Többen szintily érdekes emlékeket ígérnek, így Antoss Kálmán megígéri a 11. zászlóalj zászlóját, melyet az áldott b. Radák Istvánné leányaival himzett. E zászlót — ugymond, — a nemes hölgy legdrágább kincseül őrzi és elrendelte, hogy az vele temetessék el koporsójába, de most, midőn az ily ereklyék gyűjtése megkezdett, bizonyára át fogja azt adni a hasonló emlékek közé.

S mindezekon kívül voltak az ülésnek még más nevezetes mozzanatai. Az egyik az volt, midőn mindenki felállt, zajos éljenek hangzottak s az elnök Damjanicsné iránt kijelenté a honvédség tiszteletét. Damjanicsné fejmozdulattal köszönte meg a kitüntető szavakat, majd lehajlott — s a dicsőség és fájdalom gondolatánál könnyek toltak szemébe.

A honvédek bizonyára nem ülésezhettek a nélkül, hogy megemlékezzenek ama férfuról, kinek dicsősége egybeforr a honvédség dicsőségével. Az ő szava hangzott át a hazában, ő intett a veszély óráira, s ő volt az, ki először merte kimondani a csudaszerűségben való reményeket, melyek nagyszerűségét csak az események nagyszerűsége mulhata fölül. A gyűlés elnöke ugyan közbe szólt, hogy a honvédség legközelebbi feladata az azokról való megemlékezés, kik a csatatéren tettek a hazának szolgálatot, de a bűvös szó ki volt mondva s lelkesedve ismételte az ezer ajk: „Éljen Kossuth Lajos!”

Mint borongó szellem jár az ő alakja minden eseményünk fölött, az ő tisztelete máris a mythosza vág, s ugy beszélünk róla, mint valami rendkívüli, csudás tüneményről, mely átcsikázta az egész láthatárt, nyomának fénysugarai még folytonosan fel-felvillognak, a néző keresi a fényt, míg a látkör felhői mögül az kétszeres ragyogással tör elő.

A lapok beszélik, s a közönség köreiben szerteszélylyel jár a hír, hogy őt megválasztják országos képviselőnek, majd ezen, majd azon kerületet emlegetik, de eddig még nem történt megállapodás. Kossuth különben, mint a külföldről nem rég hazatért hazánkiai bizonyítja, kiknek alkalmá volt vele találkozhatni, épen nem hajlandó elfogadni az amnesztiát. Az ő alakja sokkal

nagyobb, semhogy elérhetne azon adott viszonyok közé, melyeket e körülmények elengedhetlenül élénk szabnak, s mint egykor dicső fejedelmünk, II. Rákóczi Ferencz, úgy ő is csak a távolból nézi a dolgok újra-fordulását. Egyik fia, Ferencz, azonban, hir szerint, közelebb ismét Pestre jön s őt fogják megválasztani országgyűlési képviselőnek.

A honvédegylet s történetünknek a honvédség emlékével szorosán összetűzött lapjai emlékeztetének újra megelevenedése, a honvédség gyűlésezése alkalmával: mindez ismét erőteljesb levegőt hozott a fővárosba s a félénkek is be kezdik látni, hogy czélszerűtlen azt ellentétbe hozni, a mi egymást kiegészíti: a honvédség gyűlése megtörtént, s a miniszteriális kormány még elég erősen áll.

— ö. —

Budapesti hírvivő.

✿ *(A pesti jótékony nőegyesület)* több hozzá beküldött jótékony adományokért őszinte háláját fejezi ki; és pedig: a t. pesti polgári választmánynak 50 frt o. é. készpénzért és 3 zsák lisztért, melyek az egyletnek azon természetes adományokból, miket ő Felsőgeik a helybeli jótékony intézetek számára átengedni méltóztattak, át lettek küldve, továbbá Menkes Manó urnak 160 db budai király-fürdői és Weisz testvérek és Hirschler uraknak 100 darab budai császár-fürdői fürdő-jegyért, végre a c. s. kir. trumani gyapottvászon-gyár részvény-társulatának Bécsben 163 rőf különféle vásznakért, melyeket e társulat az egyletnek azon megjegyzéssel küldött át, hogy ez adományból a többi helybeli jótékony intézetet is, belátása szerint, részesítse.

✿ *(A pesti jótékony nőegyesület)* f. évi július 1-én tartott választmányi ülésében a f. é. július 7-dikétől augusztus 31-dikéig bezárólag terjedő 8 hétre 449 szegény között leendő elosztásra összesen 2243 frtot o. é. utalványozott; és pedig hetenkinti részesülésben álló szegényeknek 601 frt 60 krt, negyedévenként részesítetteknek 1172 frt 52 krt, s egyszer-mindenkorra segélyezett szegényeknek 468 frt 88 krt. A választmányi nők ez alkalommal 44 új vizsgálatról tettek jelentést. Az egylet kötőintézetében 18 szegény talál folytonos foglalkozást és keresetet; e kötőintézetnek raktára Liedemann kereskedő ur boltjában (váczi-utca és városház-tér sarkán) létezik.

✿ *(Egy hölgy beszéde.)* Pálffy Istvánné szül. Desseffy Matild grófnő a pozsonyi főreáltanodai ifjuság zászlószentelési ünnepélyén, m. hó 26-dikán, mint zászlóanya, következőleg szólt az ifjusághoz: „Reményteljes tanodai ifjuság! Midőn diszes tisztelnél fogva jelen zászlót, melyen sz. István koronája, drága nemzeti kincsünk, képben ragyog, önöknek átadom, egyszersmind felhivom önöket, mint hazánk iparának és gazdagságának tényezőit, sorakozzanak ezen jel alá; midőn e zászlót hiven őrzik, műveljék a tudományt, fejtsék ki édes hazánk szellemi és anyagi kincseit, lobogtassák e zászlót a tudományos törekvések vér nélküli harcában és hordozzák gyakran diadalmenetekben, minöket hazánk szelleme a tudományosság, művészet és ipar terén vívott csatái után tartani fog. Fogadják végül köszönetemet jelen kitüntetésért és engedjék, hogy én kiáltsam e zászló alatt legelőször e minden magyar szívéből eredő szókat: „Éljen a haza! Éljen a király!”

✿ *(A párisi világkiállításon)* a magyar kiállítók közül a következők kaptak arany érmet: A gyapjúkiállítás összesen. „István” debreczeni gőzmalom, Blum János gőzmalma, a bor-

sod-miskolczi gőzmalom, a József-hengermalom és az első budapesti gőzmalom. A tokaj-hegyaljai bortermelő-társulat, gróf Mikó Imre s b. Kemény István erdélyi borokért, Ranolder, veszprémi püspök, badaconyi borokért, Jálies A. Ferencz budai saját terméseért, b. Ozsegvics horvátországi borokért, gróf Pongrácz István és gr. Andrássy György tokaji borokért. Igen számosan nyertek ezüst- és bronz-érmet, valamint dicsérő oklevelet is.

✿ *(A budapesti zenede növendékei)* mult héten tartott próbatételein a hegedű-tanszaki, zeneszerzés, generalbassus, zongora-, gordon és gordonka-tanszaki, e héten pedig az ének-tanszaki osztályok, az énektanszaki felsőbb kimivelési osztály és a szavalati tanszak növendékei kiképzetésüknek kitűnő jelét adták és méltán tapasztalta a jelen volt közönség, hogy a budapesti zenede önerejéhez képest törekvéseiben meglepőbb sikert és öröndetes eredményt mutat fel. — A zenede azonban nem csak a tanítás terén nyeri meg a közönség elismerését, részvétét és pártolását, de a mint jótékonyágával ez évben az inségesek javára már néhány száz forinttal járult; úgy hasonlólag hazafiui érzelmeinél fogva nagy készsületeket tesz, hogy a honvédalap gyarapításához is a legkitelhetőbben járulhasson, a miért is most erélyes intézkedések által nagy történelmi hangversenyt rendez, mely hazafias irányu eljárás zenedénk tevékenységének újabb nemzeti jellegét s kiváló ügybuzgalmát tünteti elő.

✿ *(Kisfaludy Sándor sírszobra javára)* a sümegi kaszinó, mint említettük, gyűjtést kezdett meg. A szerelem édes ajku dalnokának Zalamegye nevében emelt ércszobor ott áll ugyan Balaton-Füreden, de sírhalmát a sümegi temetőben maig sem jelöli egyéb, mint egy korhadtt fakereszt, mely ha kidől, maholnap a drága sírnak nyoma, sőt még emléke is elenyészend; mivel pedig a halhatatlan író Sümegen született, ott lakott, ott halt is meg, s a sümegi kaszinónak is ő volt alapítója, ugyanazért a sümegi kaszinó szent kötelességének tartotta: aláírást nyitni egy a dűledező fakereszt helyébe állítandó diszes síremlékre, mely, hogy a nagy költő nagy nevének megfelelő legyen, aláírási ivateket küldött szét az országban, bizton remélve, hogy Kisfaludy Sándornak az irodalom terén szerzett érdemei fognak annyi elismeréssel találkozni a hon lelkes fiaival és leányai közt, hogy illendő síremlékének felállítását nemes adakozásaikkal lehetővé teendik. Egy ilyen iven Királyi Pál az orsz. képviselők körében 114 frtot gyűjtött s azt rendeltetésének helyére már át is küldte.

✿ *(A képzőművészet.)* Érdekes terv volt az, mely a hazai képzőművészet emelése körül közelebb fölmerült. De mint sok más terv, úgy ez sem valósult. Arról volt szó, hogy a magyarországi műegylet s a képzőművészeti társulat egyesüljenek; az előbbi az egyesülést el is fogadta, valóztatására meg is tett minden intézkedést, a képzőművészeti-társulat tagjainak többsége azonban mást gondolt, a közgyűlésen ez volt többségben s kimondották, hogy az egyesülést ellenzik. A társulat lelkes elnöke: Harsányi Pál ur nézete győzött, mely szerint most még a hazai művészet pártolására kell szoritkozni. Különben a képzőművészeti-társulat alapszabályainak átvizsgáztatására rendkívüli közgyűlést fognak majd összehívni.

✿ *(A budai nyári szinkört)* a közelebbi napokban a közönség tömegesen látogatta. S hogy is ne látogatta volna, midőn oly érdekes művet adtak elő, melynek rendkívüli, meglepő kiállításához hasonló magyar színpadokon még nem igen sok fordult elő. A mű czime: „Samyl, vagy a cserkesz nép szabadságharcza,” irta Meurice, francziából fordította Feleki Miklós.

A mese, a szöveg, a fölvetett tárgynál fogva ez alig is lehet másképp, egyaránt érdekes; de kétszerte érdekessé teszik azt a mind a négy felvonás végén előforduló csoportozatok, melyek a rendezői ügyesség és leleményesség mintaképei lehetnének. Itt van mindjárt egy csinos csoportozatban előtüntetve, az orosz falusi élet, ezt követi a hatalmas csatakép, aztán ostrom, miközben a cserkeszek megnyitják a vár zsilipeit s hatalmas vízárral lepik meg az ellenséget, aztán Tiflis égése, mi megdöbentő nagyszabású látvány. Ezeken kívül különösen említendő még egy költői szép látvány, midőn Samynak átadják Attila kardját. Csatazaj, tűzjátékok, harezi riadók s a szerelem édes jelenetei tarka változatban követik egymást, a közönség meg volt lepve s mindannyiszor zajosan tapsolt. Az előadásból különösen kitűnt Némethy Irma és Molnár.

⊗ *(Az Orczy-kertben)* a nagy honvédgyűlés napján, vasárnapon, érdekes népünnepély volt. A kert vendéglőse rendezte, ki maga is honvéd volt, a honvéd-alap javára. Ez alkalomra néhány ezernyi közönség özönlött ki. Kora délután már úgy zsibongott az egész kert, mintegy hangyaboly, este felé pedig nemcsak hogy enni-inni, de még ülőhelyet sem kapott az ember. Az utak mentében nagy nemzeti zászlók lobogtak, melyeknek nyelét a magyar korona országezimereinek díszítményei foglalták együvé. Közbe-közbe a rétszakokat ékes virágágyak tarkíták, a kerti helyiségek közül pedig fáradatlanul szólt a katonai zenekar, viharos tapsokat és éljeneket aratva a Rákóczy-, Klapka- és Hunyady-indulók eljátszása által. Őszbe csavarodott alakok, érdemjelekkel keblükön, ülték körül az asztalokat, vidám kedélyvel emlékezve vissza a dicső korszakra, midőn „szeregetve, játszva, mentek a halálba” s az azóta átélt zimankós napokra, melyek nehéz ködként nehezültek a hazafi lelkére. A köszöntések egymást válták föl, közbe-közbe pedig egy-egy régi zamatu magyar dalt énekeltek. Este a kert minden része ki volt világítva és a tavon uszkáló csónakok mécsvilága a víz sima felületén kedves visszatükrözést nyert. Egy transparent a honvédet mutatá és több átlátszó felirat a házra vonatkozott. A tűzjáték igen érdekes látványt nyújtott. A tiszta jövedelem mintegy 800 ft.

⊗ *(A jó cselekedetek)* hirdetésére mindig a legnagyobb készséggel nyitván meg lapunkat, örömmel igtatjuk ide a következő sorokat: A pesti első bölcsőde igazg. választmánya édes kötelességének tartja köszönetét nyilvánítani azon nemeskeblű emberbarátoknak, kik legujabban az intézet anyagi gyarapodásához kegyes adományaikkal járulni sziveskedtek. Névszerint b. Sina György 600 forinttal, Gschwindt Mihályné asszony 400 ft., dr. Kovács Sebestyén Endre 15 ft., Heinrich István 50 ft., dr. Gerenday Józsefné sz. Remetei Sebastiani Luiza assz. 35 ft., b. Szirmayné 6 mélt. 12 db főkötőcskével, 7 db zubbony, 6 álkötővel, Mandl Eleonóra assz. 12 battiszt-kendővel, Noszlópy kisasszony 6 szoknyával és 6 pár harisnyával, Thurn Eliz assz. 30 rőf gyapotszövettel, elvégre a pesti polgári választmány az ő Felségüknek természetnyekben felajánlott koronázási ajándékból két zsák finom liszttel és egy zsák darával. A jótéteményekben részesülő szegény csecsemők nevében kívánjuk, hogy Isten bőven áldja meg jó szívüket. Pest, jun. 29-kén, 1867.

⊗ *(A pesti vízvezetés)* kérdése is azon ügyek közé tartozik, melyeket napról-napra halogatnak, késleltetnek, mintha e tárgynál nem is a főváros életkérdéséről lenne szó. A vízvezetés létesítésére angol vállalkozókból álló társulat jelentkezett; de a város újra megfontolandónak tartja, hogy valjon nem volna-e jó a vállalatot saját erejéből létesíteni, mi által az

egész ügy, a közérdekek tetemes kárára, végtelen hosszúra nyúl. A vízvezetés pedig nélkülözhetlen szükség s csudálatos, hogy ily dolog iránt még az alkotmányos városhatóság is oly kevés érzékkel bír.

⊗ *(A csillagdát)* a sz. Gellért-hegyen közelebb egészen lerombolják. Az illető épület-anyagok elárvereztetése e hó 8-kára van kitűzve. A csillagdát különben már évek óta elvonták rendeltetésétől s újabb csillagda birtokába valószínűleg csak akkor jutunk, midőn az új egyetemi épület felállításával. Erre nézve is történhetik intézkedés. Sokféle érdek sürgeti, hogy amaz új egyetemi épület terve minél előbb valósuljon.

⊗ *(Gyulai Pál.)* szépirodalmunk egyik büszkesége, általánosan elterjedt hír szerint, a miniszterialis sajtó-iroda főnökének neveztetett ki. Gyulait e kinevezés valószínűleg egészen elvonja legalább egy időre a szépirodalomtól, mi reánk, szépirodalmi lapra nézve, kétségkívül szomorú hír.

⊗ *(Az Illésházy grófok)* egykori dubnitzi kastélyában, mely báró Sina tulajdona, érdekes, szép képgyűjtemény van, melynek darabjait híres művészek ecsete alkotta, s most, mint egy levelező megjegyzi, régi, sötét folyosókba aggatva, érték és haszon nélkül vesznek el. Ugy látszik, hogy e képekről a kastély műszerető mostani urának sincs tudomása.

⊗ *(Horvátországi dolgok.)* Ott túl a testvér-földön nagyon különös események történnek. A Magyarországgal való testvéries egyesülés nagy pártját az orosz izgatók által fellázított horvát nép egy része folytonosan háttérbe nyomta, és pedig oly annyira, hogy már kétkedni lehetett azon, valjon fog-e egyáltalában amaz egyesülés valaha sikerülni. Végre erélyesebb lépésekhez nyultak, a mi főleg abban is nyilvánult, hogy az eddigi bánt eltávolítván, b. Rauch Levint, igen derék, hazafias érzelmű, független férfit, ki egyiránt bírja minden párt tiszteletét, neveztek ki báni helytartónak, az izgatók ellen szigorú rendszabályokat alkalmaznak, s egy szóval, nem járnak azon az uton, a melyen az eddigi kormány járt. E változást a testvérország hazafias köreiből természetesen a legnagyobb örömmel üdvözölték, s adja Isten, hogy a dolgok e fordulata minél előbb oda változzék, hogy a zűrzavar tartós béke s testvéries egyesülésre vezessen.

⊗ *(Külföldi halottjainknak sírszobrát!)* A lapokban közelebb lelkes felszólalások jelentek meg. E felszólalások arra figyelmeztetnek, hogy több kiváló hősünk külföldön jeltelenül aluszsa a sir álmát, vagy pedig idegen kéz emeltetett hamvainak emléket. „Egy darab kő, egy virág sem jelöli, hogy az ott nyugvó hős magyar volt!” E cikkben Horváth Mihályt szólítják fel, hogy az e tárgyban teendő intézkedésekre értekezletet hívna össze, mit Horváth kétségkívül meg is fog tenni.

⊗ *(A pesti egyetemi ifjuság)* az országgyűlés baloldalának bizalmi feliratot szavazott meg, mely már elkészült s melyet díszes albumban azonnal átnyújtanak, a mint az országgyűlés ismét összeül.

⊗ *(Klapka tábornok.)* a komáromi hős, külföldről közelebb nagyon keserű levelet írt egyik pesti ismerősének. Klapka tábornok egy külföldi lapban ugyanis kijelenté, hogy örömmel üdvözli a közviszonyok újra-alakultát és örömmel siet haza felé. Erre itthon némely lapban olyas megjegyzéseket tettek, mintha Klapka öröme nem egészen őnzetlen lenne, hanem itthon oly állomás várná, mely nyilatkozata hatását egyensúlyozhatná. Klapka tábornok levelében multjára utal s büszke önérzettel int a történet ama lapjaira, melyeken neve fel van jegyezve. Megjegyezzük különben, hogy az ellene tett észrevételek, melyeknek hangja kétségkívül méltatlan volt, a fővárosban általá-

nosan roszalásra találtak. s egyelőre kár volna azoknak nagyobb fontosságot tulajdonítani.

✿ (*A szultán*) közelebb talán Budapestre is jön. Most Párisban van, honnan Londonba megy s innen Bécsbe készül, Bécsből pedig Budapestén át, Konstantinápolyba utazik vissza. Így van ez legalább tervezve, de még nem bizonyos, hogy a terv valósul-e. Ha igen, a hatalmas padisah most szerény gőzösnön utaznék ott át, hol egykor büszkén lobogtak a félhold zászlói, s bizonyára elcsudálkozik azon, hogy Budavára még most is oly félig-meddig barbár állapotban van, mint akkor, midőn mecsetjei tetejéről hirdették az igazhivők imádságát. Kétszáz és néhány év előtt még rettegett ur volt a szultán szegény, leigázott hazánk egy részében is, most szívesen látott vendég s Pesten levő volt menekült hazánkiai küldöttségileg akarják neki megköszönni a szívélyes fogadtatást, melyen a hontalan magyarok 1849-ben a török földön találtak.

✿ (*Remellay Gusztáv*) sirszobrát mult kedden avattuk fel ünnepélyesen a kerepesi-ut melletti temetőben. Ott porladozik a Rákos homokjában annyi jelesünk mellett a jó „Gusztai bácsi” is, a kis honvéd-századok alakítója, az ifjusági író, ki hasznos munkásságával az irodalom oly sok ágát gyarapította volt. Lelkes magyar hölgyek közadakozás útján állították neki az egyszerű, szürkés márvány-szobrot, mely egyaránt emlékjele az ő érdemteljes munkálkodása s ama kimeríthetlen lelkesedésnek, melyet a magyar hölgyek a szép és jó czélok iránt mindenkor tanusítottak. Az összegyűjtött pénzből még 87 frt maradt fenn, melyet a gyűjtők, köztük Pompéry János, a „Magyarország” szerkesztője, 100 frtra egészítettek ki s mint Remellay-alapítványt adtak át a magyar írói segély-egyletnek.

✿ (*Hymen frigye.*) Botka Tivadar, bars megyei közbirtokos, akadémiai tag és orsz. képviselő, Novákon, e hó 6-kán tartá esküvőjét Ruttkay Etelka urhölgy, Nyitra megye egyik legkiválóbb hölgyével.

✿ (*Vegyes hírek.*) A Lukács-fürdőt a császár-fürdő bérlői bérelték ki s így a két fürdő egyesíttetni fog. Reméljük, hogy a bérlők a tisztaságra a kellő gondnal lesznek, s a sort azon kezdik meg, hogy a fürdőbe járó társas-kocsikat ujtatják meg, melyek már oly disztelenek, hogy e miatt átalános a panasz. — A bars megyei gazdasági egyesület által kitűzött 40 db arany pályajutalmat Barsi József jeles írónk nyerte meg. — A himlő-oltás hasznossága különös megvilágításban részesül. Dr. Schaller ugyanis Székes-Fehérvárról tudatja, hogy a bordeauxi orvosi congressus 20,000 frankot, a londoni nőegylet 100 font sterlinget, ő pedig, dr. Schaller, 1000 darab aranyat tűz ki annak, a ki bizonyítja, hogy a himlő-oltás csakugyan hasznos. Schaller a bírálati tisztre a magyar orvosok és természetvizsgálóknak Rima-Szombatban tartandó nagy gyűlését hívja fel, s jutalmát ezennel újra kihirdeti. Hanem azért okos anya mindig sietni fog gyermekét beoltatni. Ha nem használ is, bizonyosan nem árt. — Deák Ferencz már leutazott Pusztaszent-Lászlóra, hol a nyári időnyt mindig töltöni szokta. — Komáromban a városi képviselők közé közelebb egy izraelitát választottak be. Az ilyesmit még mindig a ritkaságok közé számítjuk, míg a teljes jogegyenlőség beálltával nem tesz majd az emberek között különbséget, hogy melyik milyen templomba jár. — A győri honvéd-egylet ő felségöknek 100,000 aranyos adományukért a miniszterelnöknél küldöttségileg kifejezte köszönetét, Tisza Kálmánnak pedig az országgyűlésen tett indítványáért elismerést szavazott. — Pest megye legutóbbi közgyűlésén fájdalommal vette tudomásul a helytartó-főispán, gr. Károlyi István lemondását. — Hiray

József, a 8 éves kis zongoraművész, Pesten mult vasárnap adott a Lloyd-teremben hangversenyt, melyen azonban nagyon csekély közönség volt jelen. A hosszú, arany-szőke haju, szép, kis fiuban minden esetre nem mindennapi tehetség van, bár akadna pártfogója! — Szuborics Manó nyerte meg a pest-budai zenede által ez évben kitűzött 10 db arany díjat. — A herceg-primást a Rómában volt magyar papsággal június 28-kán fogadta a pápa. A primás ez alkalomkor átnyújtá a hódolati albumot s a Péter-fillérekét. A pápa a primásnak s a küldöttség minden tagjának emlékérmét adott. A primás Rómából már visszaérkezett Esztergamba. — Balaton-Füreden e hó 4-kéig 552 fürdő-vendég volt.

✿ (*Gyászhir.*) Palásthy Viktor, cs. kir. kamarás, e hó 6-kán Sápon 75 éves korában elhunyt. Béke hamvaira!

✿ (*A Petőfi-szoborra*) Tisza-Ujlakon Szintay Jolán kasszony 14 frtot gyűjtött. Ehez járultak: Egy valaki 20, R. A. 20, R. P. 40, S. E. 40, R. M. 40, D. E. 20, M. J. 30, F. Géza 40, Gyulay 20, St. 40, Roth Ignác 50, Kotzvary 20, S. J. 50, K. V. 20 krral, egy valaki 1 frttal, Bukovec 1 frttal, K. J. 50 krral, Faur 1 frttal, M. T. 30, Vultur 20, Soltész 20, N. N. 30 krral, Gy. S. 1, Ilyés Bálintné 1, Ujhely 1, Gersonné 1 frttal, V. Rudolf 20, H. A. 30 és Törökné 50 krral. Ez összeget is a „M. Ujság” szerkesztőségének adtam át, a nemeslelkű gyűjtő pedig fogadja szíves köszönetemet a kegyeletes ügy nevében.

Budai szinkör.

Julius 12-kén.

Jul. 6-kán: „Samyl, vagy a cserkesz nép szabadságharcza,” szinmű, 4 felv. — Jul. 7-kén ez előadás ismétlése. — Jul. 8-kán: „Aesopus,” vigjáték, 5 felv. — Jul. 9-kén: „Gyönyörű,” „Siketnek kell lennie,” francia s „Két anyós egy helyett,” spanyol vigjáték. — Jul. 10-kén: „Samyl.” — Jul. 11- és 12-kén: A „Dunanan” előkészületei miatt nem volt előadás.

Mindenfélék.

✿ (*A mexikói tragoedia*) még mindig s még sokáig foglalkoztatja majd a hirlapokat. A császár nem a nép halottja, hanem halála megszegyenített egy népet, melyet a szabadság utáni küzdelmeiben minden szabadelvű a legnagyobb rokon-szenvvel üdvözölt. A császár elfogatásáról a következő részletek érkeztek: Escobedo és Lopez ezrede közt megegyezés jött létre a La Cruz nevű kolostor átadása iránt, mely Queretaronak kulcsát képezi. E kolostort választotta Miksa fő-hadiszállásul, mint legerősebb pontot az egész városban, s a parancsnokságot azon tisztre (Lopez) ruházta, kiről hitte, hogy jótéteményei által szorosan magához csatolta, s kinek, a mexikóiakkal nem közös, nyílt, vidám arcza a legcsekélyebb gyanura sem adott alkalmat. Épen midőn támadást akart intézni a kolostor ellen, Escobedo levelet kapott Lopezről, melyben bizonyos összegért (mondják 300 unca aranyért) késznek nyilatkozik átadni az erődöt. Escobedo készséggel fogadta az ajánlatot, s a hozzá kötött feltételeket. — Az éj sötétében La Cruz falai alá vezette csapatait, s mig Lopez csapataival az egyik kapun kivonult, addig Escobedo a másikon bement s elfoglalta a kolostort, melyben Miksa mit sem sejtve, aludta a jámborok álmát. Reggel korán fölébredvén, azonnal észre vette a császár, hogy nincs minden rendben, s fölkelvén Salm herceget is, a kijáráshoz siettek, melyet már elfoglalva tartott Rincon Gol-

lardo ezredes egy csapat köztársasági katonával. A kijárat közelében állott Lopez is s rekedt hangon mondá Gollardonak: „Ez ő!” egyszersmind figyelmeztette, hogy ne engedje kisiklani kezei közül zsákmányát. Gollardo azonban derék katona s nem nagy gyönyörűsége telik az ily csendőri foglalkozásban; nemes szíve sugalmát követve, oda lépett Miksához, s így szólt hozzá: „Ön polgárember, ön nem katona, önre nincs szükségünk — vamos! S kituszkolta a bámuló császárt a kolostorból. A tehető leggyorsabban sietett a császár Corre de la Campana felé, mely a város ellenkező végén fekszik, utána mentek magyar huszárai s tisztjei közül azok, kik a tömegben át tudtak vergődni. — Egész ekkoráig kevés lövés tétetett, a császáriak sehol sem állottak ellent, egyedül Miramon kísértette meg a császárné nevét viselő ezred élén az ellenállást, de katonái által cserbehagyatván, ő is megadta magát, kivált miután egy lövés arcon találta s szemei használatától megfosztotta. — Cerro de la Campana, hová Miksa menekült, a város szélén levő erődített halom, csakhamar be kelle azonban látniok, hogy minden ellenállás hasztalan s ezért Miksa minden tiszteivel együtt megadta magát Corona tábornoknak, ki meghagyta fegyvereiket, lovaikat s magánvagyonukat s La Cruzba kísértette vissza.

✱ (*A macska hűsége.*) Londonban közelebb oly eset történt, mely rendkívülisége miatt megérdemli, hogy széles körökben hozassék tudomásra. Amey nevű házaspár nem a legjobb barátságban élt egymással s a családi tűzhely körül sokszor zajosh jelenetek is fordultak elő. A férj nagyon barbár módon viselte magát neje irányában s egy ízben kevésbe mult, hogy a nő e barbárságnak áldozata nem lett. Ebben csakis macskája akadályozta meg. Midőn ugyanis a férj épen a legfehévültebb állapotban volt, a macska előugrott és pedig a férj arcába s karmait szemébe vágta. A férj a fájdalomtól összeroskadott, a szomszédok összefutottak, de a macskát csak akkor lehetett eltávolítani, midőn a férj összetett kézzel kérte erre nejét s az a legszelidebben megsimogatta a macskát. Az eset aztán a törvényszék elé is került s a férjet egy havi fogságra ítélték el.

✱ (*Lipót király emlékszoira.*) A windsori sz. György-kápolnában Lipót, belga király, emlékszoirát fogják legközelebb felavatni. Az emlék fehér márványból való, mintegy 7 lábnyi s a megboldogult királyt fekvő helyzetben tünteti elő. A királyt egyenruhája s rendjelei fődik s a belga oroszlánon nyugszik. Az emlék talapzatán ott van a király neve, születés- és halálának napja s e felirat: „Ez emléket Victoria királynő nagybátyja emlékének szentelé, kit annyira szeretett, mint édes atyját.”

✱ (*A cholera.*) ez ijesztős fekete vendég, most újra rémitget. Közelebb Montenegro és Dalmátiában jelentkezett, még pedig oly mértékben, hogy onnan orvosokért folyamodtak Bécsbe. Nálunk még mindig semmi intézkedést tesznek ellene, pedig a lapok egyre-másra sürgetik azt. Az óvó-rendszabályok alkalmazása elkerülhetlenül szükséges lenne.

Gazdasszonyoknak.

Emma-szeletkék.

Tegyünk hat egész tojást a fontba, ugyanoly nehézségű lisztet és vaját; ekkor a vaját megkeverjük a hat egész tojással, végre a cukrot és lisztet is belé teszszük, de csak lassan;

végül kikent pléhre öntjük a tésztát, szép halvány sárgára megsütjük és forrón hosszukás, keskeny szeletkékre metéljük el. E tésztát hetekig el lehet tartani.

P. S. Er.

A tejeltetésről.

A ki tehenet fej, keztyűt huzzon ujjaira, s tapasztalni fogja, hogy a tehen így több tejet is ad, a fejest is jobban állja. Természetes! mert a keztyű finom bőre kellemesebben hat és jobban felkölti azon érzékenységet, mely a tej leeresztését eszközli, mint különösen a cselédek eldurvult keze. — Nem szükség e végre keztyűt drága pénzen venni; majd minden bálnak van keztyűáldozata, de azonkívül is minden háznál találkozik egy-egy elnyűtt, melynek, vagy hacsak ujjainak is, a fejő hasznát veheti.

Az is egyik Columbustojása a tejeltetésnek, hogy tehenünket épen úgy vakartassuk, keféltessük, szóval, tisztán tartassuk, mint a legjobb telivér paripát. A tiszta ólban és tisztán tartott tehen legalább is kétannyi tejet ad, mint az elhanyagolt. Be van bizonyítva.

Számrejtvény.

Kosáry Kornéliától.

- 12, 11, 8, 9, 10, 6. Szepességben kis városnak neve;
- 10, 8, 9, 10, 11, 12. Lobogjon mint szabadságunk jele!
- 5, 6, 5, 4, 7, 2, 1. Ha eljön, sok ibolya virágzik;
- 5, 2, 10. Ezzel mindenki ez életben működik;
- 3, 6, 9, 10, 1. A zenének első élő hőse;
- 4, 3, 2, 5. Sok férfinak az a keresztnéve;
- 1, 6, 9, 10, 8. Hazánknak szabadelvű embere;
- 3, 6, 9, 10, 8. Nagy tengeri csatának volt helye.
- 1—12. Bár bevégző már életpályáját,
- Dicső emléke mindig szívünkben marad.

Megfejtési határidő: augusztus 8-ka.

A f. é. 24-dik számban közlött rejtvény értelme: „Tied vagyok, tied hazám.” Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Fiedler Ottilia, Streck Sámuelné, Ferenczy Czeczil, Kovács Róza, Boronkay Csicseri Lila, Deme Borbála, Erdélyi Mikes Róza, Nagy Netti, Lovass Luiza, Glós-Zmeskal Ágnes, Wittlin Pálffy Róza, Nitsch Emilia, Govrik Jozsefa, Péchy Mihályné Lázár Emilia, György Erzsébet, Erdős Eszti, Belbe Jánosné, Theisz Hummel Emilia, Royko Hodoly Laura, Pásztolyi Danielovich Emilia, Boros Lila, Lukinich Matild, Bernáth Berta és Irma, özv. Deák Zsigmondné szül. Szalavec Janka, Török Zelmira, Oslányi Mária, Santa Eöhrhalmy Antónia, Bartha Sámuelné szül. Duha Mária, Lepossa Karolin, Török Irma, Ármos Sándorné, Hering Julia, Fray Bozóki Betti, Herbály Mari, Varga Borbola Laura, Mudry Pálkuty Janka, Szokolay Zsigmondné, Komáromy Klára, Styukovsky Jozefin, Kalenda Árminné.

Tartalom.

A lélek művelése. (Vége.) — Reggeli kép, Tóth Endrétől. — Mire az ifju nagyon vágyik, P. Szathmáry Károlytól. (Folyt.) — Öröm és bánat, Teréztől. — Rege a három szép hercegnőről. (Folyt.) — A legnagyobb gyémántok, Vértessy Arnoldtól. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Budai szinkör. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora. A boríték on: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: női munkák mintalapja (Magyarázata a jövő számban.) és egy fél iv melléklet.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 3 forint, félévre 6 forint, egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezenkívül 30-30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap

két iven színes borítékkal.

29. szám.
Julius 21-kén.
1867.

Havonként két színezett dívatképpel. Minden szám mellett külön melléklettel. Évenként két történelmi műlap és hat kötet könyvmelléklettel.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért 8 kr.

Az irigységről.

Az emberi természet rossz kinövésai és nemes erényei közül talán egyiknek sincs oly találó, jellemző mellékneve, mint az irigységnek. Ha a gyűlölség lehet fekete, az ártatlanság fehér, a remény zöld, a hit kék, a szeretet vörös, ugy az irigység miért ne lehetne sárga?

Azonban bármiként akarjuk is az irigységet festeni, anynyi bizonyos, hogy kellemes alakkal nem dicsekedhetik. Az irigység a furiák erénye, a furiáknak pedig nem igen van megnyerő alakjuk.

Egy allegorikai képet láttam, mely az irigységet ábrázolja. A hatást, melyet e kép reám tett, soha sem fogom elfeledni. Egy váz, embernek látszó alak, a melyen csupán csont és bőr volt, emelkedett ki a tartarusból, az alvilágból. Ujján a körmek hosszúak, hegyesek, testén a ruha (vagy miféle) csupa foszlány, rongy, a szemek mélyen feküdtek üregeikben... E váz fölül a jólelkűség jelképekül egy angyal volt festve, feje körül a megdicsőülés glóriájával. Az irigység (mert a váz-alak ezt személyesítette) egyik kezét, melyet szabadon mozgathatott, az ártatlanság után öltögette, de el nem érhetette; másik kezén hosszú láncz, melynek utolsó szeme a pokol egyik sziklájához volt erősítve.

Az emberi lélek gyönyörködni akar, akár önmagán, akár másan, az már mindegy, csak hogy minden áron gyönyörködni akar. Hogyan önmagán, hogyan másan?

A művelt lélek gyönyörködhetik önmagán, vagyis világosabban szólva: a művelt lélekben megvan mindazon nemes tulajdonság, mely a szemlélt gyönyörködteti; neki tehát nem kell másfelé fordulnia, hogy olyan tárgyat keressen, melyen gyönyörködjék.

A művelt lélek mindent feltalál önmagában.

Van a gyönyörködésnek egy másik neme is, mely nem kevésbbé figyelemreméltó, mint az előbbi. Vegyünk egy apát vagy anyát, kinek fia sokkal tanultabb, műveltebb, semhog az apának vagy anyának be nem kellene vallania, hogy minden tekintetben a szülék felett áll. Ez a tudat a szülék szívében természetesen nem hogy irigységet nem, de sőt bizonyos gyönyörködtető érzést fog szülni.

Ime, megjelöltük a határt, hol a „sárga irigység“ országa kezdődik.

Könnyű a szüléknek nem irigykedni, mert hiszen gyermekeik jó hire, neve egyszersmind az ő dicsőségük is! Irigykedni rendesen az kezd, a kiben nincs meg az a tulajdonság, melyet más valakiben tisztelnek. Azonban ép úgy lehet irigyelni valamely tehetséget, erényt, mint irigyelni lehet hiába való dolgokat, haszontalanságokat. X. ur Z.-től a sok pénzt, A. asszony B.-től a selyemruhát irigyli. Nem „haszontalanságok“-e ezek?

A megirigylést kérem megkülönböztetni a szorosav vett irigykedéstől. Az utóbbi soha, az első azonban néha lehet hasznos dolgok, nem ritkán dicséretes tulajdonságok forrása.

A ki valakit azért irigyel meg, mert az a valaki példánul hősiesség, ismeretek, tudomány vagy más ilyes által tűnik ki: akkor sok esetben iparkodni is fog, hogy a megirigylettet a tökéletesedésben megközelítse. Az irigység ezen nemét talán nemesnek is mondhatnók, a mennyiben szép tettekhez buzdít. Nem úgy ám a gonosz irigység! Ez, a mit lát, mindjárt le is akarja rontani. Hadrián császár a hírneves költőket, szobrászokat halálisan gyűlölte, azon egyszerű okból, mert önmaga is poéta, önmaga is szobrász volt, vagy legalább e művészetekben kon-

Emil

tárkodott, mert csakis kontár gerjedhet irigységre a valódi művész iránt.

Irigységre rendesen az vetemedik, a ki sokkal többnek akar látszani, mint a mennyi, s az irigység annál inkább nő, minél inkább emelkedik a megirigylett tárgy vagy személy a közbecsültetésben; mert az irigység rendesen nem azért támad a szivben, mert például én nem tudok úgy zongorázni, táncolni, mint A. vagy B., mert én nem foglalkozok el oly magas állást, mint X. vagy Y., hanem azért támad, mert a tömeg ezt látja. Ha az irigykedőt a megirigylettel együtt sivatag pusztába száműznék, aligha jutna eszébe az elsőnek az utóbbira irigykedni. Lehetünk akár minő jeles zongorázó, festő, vagy nem bánom én akármilyen, ha csak mint műkedvelő élsz a művészeteknek: ne félj, hogy sok irigyed támadjon. Hanem ha szép műveidet, melyeket valami zugban már a por is ujjnyi vastagságra belepett, kissé szellőztetted, ablakba kiteszed s azt mondd a világnak: Ime, én is élek! s ha csakugyan érdemes vagy arra, hogy élj, akkor aztán arra is készen lehetsz, hogy irigyed támad. Ez a világ sora! Ezt sem én, sem más nem fogjuk megváltoztathatni.

Valamelyik görög bölcs az irigységről értekezvén, így szólhatna: légy megelégedett s nem leszesz irigy! Azonban akár görög bölcs, akár pedig mi mondjuk, annyi bizonyos, hogy megelégedettségünkben eszünkbe nem jut sem a megirigylés, sem az irigykedés.

Az irigységre leginkább azok szolgáltatnak okot, kik fényes szerencséjükkal kevélyen kérkednek, kik külső ragyogás által is mutatni akarnák, hogy ők többek másoknál. A joggal érdemlett dicsőségnak irigyei nem, csak megirigylői támadhatnak, ez pedig, mint már mondtuk, nagy különbség. A ki dicsőségében nyíltan néz a világ szemei közé, annak mindenestre kevesebb irigye lesz, mint annak, ki azt eltitkolni akarja; mert az elsőnél legtöbbször az érdem az, mi a nyíltságot okozza, míg az utóbbinál az a tudat, hogy a kitüntetés egészen talán meg nem érdemelt, készteti arra, hogy kitüntetését a világ szemei elől rejtegetni iparkodjék.

A rokonok talán még jobban tudnak egymásra, mint másokra irigykedni. Nem tudom épen, hogy hol, de valamelyik jeles íróban, ha nem csalódom: Thackeray „Hiuság vására”-ban, ilyenfélét olvastam: „Ha az emberek egy kanál vízben megfojtani szeretnének: száz eset közül kilenczvenkilenczben biztos lehetsz a felől, hogy veszett híradet rokonaid költötték. Nem vagyok pessimista s mégis hajlandó vagyok a föntebbi állításnak igazságát némileg beismerni; mert volt alkalmam róla meggyőződni.” Hanem azért ne engedjük, hogy szivünkben a rokonsági szeretet meghidegüdjön. Nagyon nemes érzés ez és nagyon édes; sok rossz cselekedettől tart vissza és sok jó tettere buzdít az a gondolat, hogy egy nemzetségnek vagyok tagja. A ki a rokonság iránt elhidegül, az a haza iránt sem fog sokáig lelkesülni, mert a rút önzés ott veszi kezdetét, hazaszeretet és rút önzés pedig két ellentétes fogalom.

Az irigység oly betegség, mely a testet, lelket rövid időn megtöri, megsemmisíti. Az irigység a lélek maszlaga, ostroma; az irigység a szíven rágódó féreg.

„Az irigységnek éles szemei vannak,” mondja Schiller. Ugyanerre céloz Shakespeare is, a midőn „Julius Cásár”-jában ezt mondja: „Oh, hogy az erény nem élhet szabadon az irigység fogától!”

Egyes emberek irigykedése ellen találhatunk óvszert, nem így a nagy közönségé ellen. Ha egyszer ez a nagy hullám elkezd mozogni: nem is nyugszik mindaddig, míg martalékát el

nem nyelte. Ha egyszer ez a rettenetes vulkán háborogni kezd: fuss! nehogy tűzével elboritson...

Az indulatok közt leghevesebb és leghuzamosabb az irigység. Egyéb indulatok a mily hamar támadnak, rendesen ép oly hamar el is tűnnek. Az irigység azonban soha sem szünetel, mert mindig van magát min gyakorolni. Régi bölcs az állították, hogy: a szerelem s az irigység megsoványítja az embert, mert leghuzamosabban tartanak.

Az irigység végre is olyan aljas és gonosz természetű indulat, hogy méltán számlálhatjuk az ördög tulajdonságai közé, a kiről meg van írva, hogy: mint irigy ellenség, mikor az emberek alusznak, konkolyt vet a gabona közé.

Ciego que apuntas.*)

(Gongora költeménye Ámorhoz.)

Spanyolból

Thaly Kálmántól.

Vak, ki célzasz és találasz, te
Gyenge s mégis rabló isten!
Köte vagy, s engem eladtál,
Gyermek, s nálam mégis vénebb;
Halhatatlan anyádnak, — ki
Szeretömet irigyelve
Meghalt — szellemére kérlek:
Ne üldözz többé engem!
Hagyj békét nekem — gyötrő szerelem,
Hagyj békét nekem!

Elég már az átkos idő,
A melyet — bajomra — tölték
Háborgó csapataidban
Te gonosz rablóvezér!
Ámor! bocsáss meg itt nekem,
S én megbocsátok ott neked.
— Négy pajza a türelemnek:
Tíz diadal szerelemben...
Boldogtalan szerelmesek,
A kik ily hadat viseltek,
Mondjátok meg, hogy hihettek
Egy vakot jó vezetőnek?
Mit bíztok egy csapongóhoz?
Egy rablótól mit reméltek?
Mi díjt vártok egy csúpasztól?
Zsarnoktól mi kegyességet?
Hagyj békét nekem — gyötrő szerelem,
Hagyj békét nekem!

Tíz esztendő — életemnek
Legszebbjeit — pazarlék el
Éveim kis összegéből
A te munkádban szerelem.
Hogy szánték, veték, arattam!
És hánykodó tengert szánték,
Sivár homokba vetettem,
És arattam gondot, szegyént.
Hagyj békét nekem — gyötrő szerelem,
Hagyj békét nekem!

*) E szép dal szerzője Don Louis Gongora, XVI. századi költő, Quevedo Villegással együtt méltó büszkesége az akkori spanyol költészetnek. Különösen érzelmének mélysége s gondolatainak játszi lebegése által kitűnő. Néhány gyönyörű románczát már régebben lefordítam nyelvünkre, s ha történetirői munkásságom engedné, többet foglalkoznám vele és más jeles spanyol költők ismertetésével, a kiknek olvasása mindig fölemeli s édes ábrándokban ringatja lelkemet. Nyelvök bűvös szépségű, azonban sajátos spanyol verselésű, hogy t. i. nincsenek váltakozó rimjeik, hanem minden páros számú verssor vége, a költemény elejétől végig, ugyanazon egy magánhangzón cseng vissza, mint a jelen versben az e betű — a magyarban nem hangzik oly jól s nehezen adható vissza.

Légből építettem tornyot
Pusztaságba, semmiségbe,
Nagyobbat, mint Nimródé volt,
S szintoly zűrzavarral teljest.
Boldogságnak mondtam a bűt,
A rabságot szabadságnak,
Édes méznek a keservet,
Roszat jónak, kezdetet végnek.
Hagyj békét nekem — győző szerelem,
Hagyj békét nekem!

Mire az ifju nagyon vágyik.

Történeti beszély,

P. Szathmáry Károlytól.

(Folytatás.)

A visszatérésre nem kaptam parancsot, s miután a leszállított készletet a várba felszállítottam, első szabad órámat Izidóra fölkeresésére fordítam.

Oly kis városban, mint Déva, igen kevés nehézséggel járt ez.

Az első járó-kelő, kit megszólíték, megmutatta lakásukat, melynek közönséges erdélyi nemesi lakház külsője vala s én beléptem.

Anyát és leányt együtt találtam. Egy kinyitott rózsát és gyönyörű bimbót egy ágon. Nem emlékezem, hogy valaha szebb két nőt láttam volna életemben. Az anya egy földi boldogságot ígérő Vénusz; Izidóra andalodásra, föllengezésre ragadó Psyche. Bocsánat e mythoszi nevekért; de a hol annyira tökéletes szépséget látunk, lehetetlen, hogyha nem is e pogány istennők, de a rólok készített szobor-műremekek ne jussanak eszünkbe.

Szivesen, bár némi meglepetéssel fogadtak.

Csak miután küldetésemet s Tannenburg nevét említém, lettek közlékenyebbek.

Látva Izidórát, ez érzelmes szép gyermeket, kinek szemét kisebb érzelme hullámzások alkalmával is könnyű boríták, nem volt bátorságom a rideg valót kimondani. Csak annyit említék, hogy Tannenburgot betegem hagytam s a halálhír közlését egy közelebbi látogatás alkalmára halasztám.

Azt hittem, pár napi utángondolást és elősejtelmekkel foglalkozást hagyhatok Izidórának, mely alatt Tannenburg elvesztésének eszméjéhez némileg közelíteni fog.

Csalódtam. E rendkívül szépségű leányka annyira hatalmába keríté fiatal fántáziámat, hogy ébren és álomban egész éjjel vele foglalkozám; másnap mind a katonai gyakorlaton, mind a vár felszerelése körül igen szórakozott voltam s lejtővén a vár meredek lejtőjén, azon vettem észre magamat, hogy Izidórának háza előtt vagyok.

Ma én is elkiálthatnám Aranynyal:

„Hová lettél, hová levél oh lelkem ifjusága?”

Igen, az az ifjuság, mely rajongó képzeletében mindent lehetőknek tartott.

Már láttam III-dik Richárdot a színpadon. Ismerem a világ legnagyobb költőjének azon nagyszerű jelenetét, hol a királyné megölt férje koporsója felett hódol meg a gyilkos trónvágyó szerelmének és férfiúi erélyének.

Igaz, hogy én nem voltam király, de keblemben hordani kezdém az első szerelem mindenható képzelte királyi hatalmát; ezenfölül nem voltam testi szörny, mint e gonosz király s a helyett, hogy szegény Tannenburgnak gyilkosa lettem volna, barátja valék.

Igaz, hogy trónnal nem kecsegtethettem szívem választottját; de mi volt én előtttem a trón oly időben, midőn divatban volt azokról üldözöttként futni el, azon határtalan boldogsághoz képest, melyet nekem adott a szerelem, s mely megosztás által nem hogy veszítene, sőt tiszteres értékre emelkedik.

Izidórát kertében találtam. Egyedül ült egy virágbokrok-tól árnyalt padon; kezében könyv: Petőfi „Czippus lombok” című versfüzére, mely elvesztett Etelekét siratja.

Ez megadta az irányt társalgásunknak.

— Milyen szomorú könyvet olvas kegyed, — mondtam: — örömet foglalkozik-e lelke e szomorú dologgal?

— Költeményekben sokkal jobb szeretem a szomorú érzelmek festését — felelt, — s úgy találom, hogy legalább magyar költőinknek jobban is sikerül ezek visszaadása, mint a vidám érzelmeké. Himfy kesergő szerelme például legalább engemet százszor mélyebben hat meg, mint a „Boldog szerelem.”

— Ez mind igaz. Atalában a szomorú eszmék közelebb szokták az olvasó szívét hozni a költőhöz, s mi a költőket illeti, azt hiszem, hogy örömeztőbb is irnak akkor, midőn szerelmők még kétség és remény között lebeg, mint midőn ohajtásaik czélt érven, inkább élvezni szeretik azt, mint megirni.

— Azonkívül, — mond a szép leány, miközben mindig könnyűs szemei a kihullásig megteltek, — kedélyem is olyan, mely a „Czippus-lombok”-kal nagyon is talál. Multkori ittlétekor mondá a főhadnagy ur, hogy Gyula igen beteg. Talán sohasem fogom őt látni többé. S én azt hiszem, az első szerelem sebei soha, de soha be nem forrnak.

Nem volt bátorságom még egyenesen kimondani a szomorú valót; Izidóra könnyűi sűrűn kezdetek hullani a „Czippus-lombokra.” Azon ritka nők közé tartozott, kiknek arcán a fájdalom nem hogy ferdítne, sőt szépít, s könnyűi, mint virágon a harmat, csak ékítő gyöngyöknek, gyémántoknak látszottak.

— Nem lehetek kegyeddel egy véleményben, — mondtam hosszabb szünet után. — Én azt hiszem, minél fiatalabb a fa, a vágás annál gyorsabban beforrad rajta. S maga Petőfi ennek épen kiválóbb példája. Nem elfeledte-e Etelekét szép Juliskája karjai között?

— Ön vigasztalása igen gyöngédtelen s egyszersmind elremit, — mond elsápadva a kedves leányka. — Vallja be, többet tud Gyuláról, mint mennyit velem közölt. Szóljon, az Istenre kérem, ugy-e reménytelenül beteg, vagy talán nincsen is többé?

Most nem lehetett tagadnom többé.

— Bocsásson meg kisasszony, — mondtam. — Az én szerepem magamra nézve is igen fájdalmas, oly szívnek kelletvén bánatot okoznom, mely boldogítására örömmel áldoznám életemet. Bocsásson meg ezen gyöngédtelen gyöngédségért, melynek fele önzés is vala; mert jól tudom én, hogy a kellemetlen hír által a hirmondóra mindig ellenszenv hárul. De tovább nem titkolhatom, legkedvesebb barátom kegyed jegyese, e perczen már az égből tekint le reánk. Ő nincs többé!

Izidóra egy sikoltással karjaimba hanyatlott; mint dérűtött virág, mint letört lilium feküdt ott; orczáiról eltűnt az élet, szemei lecsukódtak, s keze, mint halotté idegen nyugodott az enyéimen.

Oh, ha mertem volna e hideg ajkakat csókjaimmal melegengetni; e kihűlt kezet könnyeimmel árasztani, mily boldog lettem volna! De nem volt ennyi bátorságom, s véteknek, szentségtörésnek tartám rabolni azt, mi csak önként nyujtva bir értékkel; szentségtörésnek új öröm érzetével közelíteni a legszen-
tebb fájdalom felé.

Segélyért kiáltottam. Izidóra anyja rémülten sietett oda.

— Az Istenért, mit tett ön? — kérdé idegenszerűen.

— Semmit asszonyom. Elég szomorú reám nézve, hogy e halálhír Hióbpóstájává kelle szegődnöm; de tovább már nem titkolhatám. Gróf Tannenburg Gyula barátom, a kisasszony jegyese, azon napon, hogy Fehérvárról leindultam, meghalt kolerában. Örömet közöltem volna ezt nagysáddal, mint anyjával, első ittlétemkor, de nem leltem alkalmat reá.

— Lassankint visszatér belé az élet, — mond az anya, Izidóra ápolása közben.

— És én, nem tudom szemrehányó tekintetét elviselni; azért távozom. Mielőtt azonban ezt tenném, e szent talizánt, Gyula jegygyűrűjét nyujtom át s kérem nagysádat, igyekezzék azon kedvetlen hatást, melyet közlésem által a kisasszonyra nézve gyakoroltam, némileg enyhíteni.

— Végre is uram, — mond a szép özvegy, — mi önnek csak hálával tartozunk azon szíves barátságáért, melyet szegény Gyula iránt tanusított és ezért nem lesz miért kerülni házunkat. — Kezeit ajkaimhoz vontam s távozám.

IV.

Eszeveszett reményeimtől kezdék lemondani.

Ki tudja, hová vet a sors? Pár hét alatt talán már az ország másik szögletében leszek s ennyi idő csakis egy merész, gonosz szívű királynak, könnyelmű, hiu nővel szemben lehetett elég, hogy nagy és mély bánat örvényén keresztül új szerelem rózsás-kertébe szökkenjen.

Mit első pillanatban lehetők tarték, most a gyakorlatban lehetlenségül tűnt fel előttem; még pedig erkölcsi lehetlenség gyanánt saját szívem előtt.

Föltettem magamban, hogy nem is teszem ki szívemet további kísértéseknek. Nem fogok hozzá, Izidórához menni; ha csak ők nem hivatnak engem. S hogy föltételemet inkább megálljam, erős fogadással kötém meg akaratomat.

Igy is nehezen ment. Nagy szükségét éreztem a munkának, szórakozásnak.

Miután a visszaparancsolásra hasztalanul vártam, igyekeztem munkakört keresni magamnak, s ezt végre fel is találtam.

Az idő viszontagságai s némileg Forró ezredes által megrongált várt igyekeztem helyreállítani.

A körfalakat kőmiveseimmal kiigazítottam; a mellvédek helyrehozattam; hidászaim elkészíték a felvonó-hídat és korlátait a legfelső kapunál és segédkeztek a váracs élelemmel ellátásánál.

Egy este épen várbeli foglalkozásaimból tértem vissza kedvencz kis fekete lovamon.

Izidóráék kertje alatt kellett eljőnöm.

Gondolataimba annyira el voltam merülve, hogy egészen fölrettentem, midőn e gyöngéd hangon ejtett üdvözlést hallám:

— Jó estét, főhadnagy ur!

Izidóra volt; halványan, s a bánattal még szebbé tett arcczal állt ott; a kelő hold, mint ábrándképet tünteté fel őt kertjök sűrű lombjai között.

Közelebb léptettem s viszonztam üdvözlését.

— Ön egészen idehagyott bennünket, — folytatá szemrehányó hangon.

Csudálkozhatik-e rajta? Tudtam, hogy látásom csak jobban fölelevenitené fájdalmait.

— Nincs igaza, főhadnagy ur. Most már látom, hogy a legnagyobb fájdalomhoz is hozzá szokunk lassankint, s ha beleéltük magunkat, még jól esik foglalkoznunk a változatlannal.

— Bocsásson meg; de annyira önző vagyok, hogy nem tudnám elszívni e sebszagatási szerepet kegyeddel szemben, kinek örömet okozni életem legfőbb boldogságának tartanám.

— Ez valóban önzés uram. Könnyű magyarázata lenne ez annak, hogy barátainkat a szerencsétlenség és bánat idején odahagyhassuk.

— Elismerem kisasszony s örömet kérem bocsánatát.

— Egy föltétel alatt megnyerheti azt, — mondá szeliden mosolyogva.

— És e föltétel?

— Ha azonnal bejön hozzánk, — mond Izidóra.

(Vége köv.)

Dalok.

V a s T a m á s t ó l.

I.

Nem találtam sehol helyem',
Szívem vitt egy helyről másra,
De sehol sem volt jó helyem,
Fejem vontam számadásra;
Nem segíthetett a bajon,
E sem tudta: mi a bajom.

Megláttalak: keblem hevül,
Helyem én most se találok.
Szívem dobog szünetlenül:
Ha jön az éj, megy az álom.
Gondolkozom én e bajon
S most se tudom: hogy mi a bajom.

II.

Abb' a szívbe' mily meleg van,
Abb' a szembe' mennyi tűz!
Arczodon is el van öntve,
Csillagokkal vagy rokon te
Szende arczu, tiszta szűz.

Mig távolról láthatalak,
Csak a lelked szeretém;
Most e tüzet érzem, látom:
Térdre hullok s úgy imádom;
Tűz i m á d ó lettem én.

Rege a három szép hercegnőről.

Washington Irvingtől.

(Vége.)

— Ah, gyermekeim! — kiáltott fel a Kadiga, — tudtam, mindez mire vezet, de ti kívántátok s most szegre akasztjátok lantotokat. A spanyol lovagokat családjaik kiváltották; ők alatt vannak Granadában és készülődnek vissza szülőföldjükre.

E hír hallatára kétségbeesés szállta meg a három szép hercegnőt. A szép Zayda neheztelt a rajtuk elkövetett sértés miatt, mely abból állt, hogy a lovagok búcsúzás nélkül hagyták el őket. Zorayda kezeit tördelte, kiáltozott, a tükörbe tekintett, letörölgeté könnyeit és sirt. A szelid Zorahayda az erkélyre dűleszkedett és csendesen zokogott s könnyei cseppenként hulltak a völgy virágaira, hol a hűtlen lovagok oly gyakran pihentek.

A gondos Kadiga mindent elkövetett, hogy fájdalmukat enyhítse.

— Vigasztalódjatok, gyermekeim, — mondá, — fel sem veszitek azt, ha hozzá szoktok. Ilyen a világ folyása! Ah, ha majd annyi idősök lesztek, mint én vagyok, meg tudjátok, mire méltók az ily emberek. Jót állok érte, e lovagoknak vannak kedveseik a cordovai és sevillai spanyol népek közt, s nem-sokára az ő erkélyeik alatt énekelnek és nem gondolnak a mór szépekre az Alhambrában. Vigasztalódjatok gyermekeim, s ves-sétek ki őket sziveitekből.

A gondos Kadiga vigasztaló szavai csak fokozták a her-czeznők bánatát, kik két napig folyvást vigasztalhatlanok voltak! Harmadik nap reggelén a jó öreg asszony boszusan lépett szobájukba.

— Ki hitte volna, hogy ember ily szemtelen lehet? — kiáltott fel, a mint szavakat talált boszuságának kifejezésére. — Én ugyan megjártam, hogy közreműködtem becsületes atyá-tok rászédésében. Ne szóljatok többé spanyol lovagjaitoktól.

— Hogyan? mi történt, jó Kadiga? — kiáltának a her-czeznők aggodalmasan.

— Mi történt! Árulás történt, vagy a mi szintoly rosz, árulás terveztetett, és engem, a leghivebb alattvalót, a legiga-zabb komornát! Igen, gyermekeim, a spanyol lovagok merész-kedtek engem arra is áhítani, hogy benneteket rábeszéljelek, hogy velők Cordovába szökjétek s nejeikké legyetek!

A derék öreg asszony elfedte arcát kezeivel és szabad folyást engedett fájdalmának és boszuságának. A herczegnők orczái majd halványodtak, majd pirultak, lehajták fejüket, fé-lénk pillantásokat vetettek egymásra és nem szóltak semmit. Ez alatt az öreg asszony erősen felindulva, előre s hátrahaj-longva ült, közbe-közbe e kiáltásokban törve ki:

— Bár ne is születtem volna, semhogy ily gyalázatot kellett megérnem. Nekem, a leghűségesebb szolgának!

A jó öreg asszony könnyei hirtelen elálltak s föltekintve:

— Lehetséges, — így szólt, — csakugyan lehetséges. Nem vesztegették-e már meg e lovagok Hussein Babát, az ör-ség renegát vezérét, s nem rendezték-e el az egész tervet? De akkor meg kellene csálni atyátokat, ki bennem annyi bizalmat helyezett!

És az érdeemes hölgy uj zokogásba tört ki, s ismét majd előre, majd hátra hajlongott s kezeit tördelni kezdé.

— De atyánk soha sem bizott bennünk, — szólt a leg-idősb herczegnő, — hanem bizott a zárakban és reteszekben s úgy bánt velünk, mint foglyokkal.

— Igaz bizony, — válaszolá a jó öreg asszony, szüne-telve zokogásában, — ő méltatlanul bánt veletek. Elzárva tar-tott benneteket, hogy legszebb időtöket e penészes, ó torony-ban töltsétek, elhervadva, mint a virágtartóban hagyott rózsák. De elszökni, itt hagyni szülőföldeteket!

— S nem édesanyánk szülőföldre-e a tartomány, hová szökni akarunk s hol szabadon élhetünk? És szigorú atyánk helyett nem lesz-e mindegyikünknek derék férje?

— Ugy van, ez szinte mind igaz, s meg kell vallani, atyátok valóságos zsarnok; de hát aztán — folytatá, vissza-esve zokogásába, — engem itt hagynátok, hogy boszuja osto-rát én szenvedjem?!

— Korántsem, jó Kadiga; nem jöhetsz-e te is velünk?

— Igaz, gyermekem, s megvalloam az igazat, midőn e fölött Hussein Babával beszéltem, ő megígérte, hogy gondomat viseli, ha a szökésben követlek benneteket; de jól meggondol-játok gyermekeim, készek vagytok-e lemondani atyátok hitéről?

— A keresztyén hit anyánk eredeti hite volt, — mondá a legidősb herczegnő, — én kész vagyok azt elfogadni és bizo-nyos vagyok benne, hogy testvéreim is hajlandók rá.

— Ismét igaz! — kiáltott fel az öreg asszony földerülve, — az volt anyátok eredeti hite, s halálos-ágyán is keserűen panaszkodott, hogy lemondott róla. Megígérttem neki, hogy gondját viselem lelkeiteknek s örülök, midőn látom, hogy most lelketek az üdv útjára tért. Igen, gyermekeim, én is keresz-tyénnek születtem és szívemben az is maradtam s el vagyok határozva, hitemhez visszatérni. Beszéltem ez iránt Hussein Babával, ki spanyol születésű és származási helye nincs is messze az én szülővárosomtól. Ő is vágyik látni saját hazáját s kibékülni a keresztyén egyházzal, s a lovagok megígérték, hogy ha össze akarunk kelni, szülőföldünkön gondoskodnak rólunk.

Szóval, úgy látszott, hogy e különösen gondos s előre-látó öreg asszony egyetértett a lovagokkal és a renegáttal bele-egyezett az elszöktetés tervébe.

A legidősb herczegnő azonnal ráállott s példája által testvéreit is rábirta. Igaz ugyan, hogy a legifjabbik tétovázott, mert ő szelid és félénk volt s szívében a gyermeki szeretet és az ifjú szenvedély küzdött egymással; azonban mint történni szokott, az utóbbi nyerte el a győzelmet és csendes könnyhul-latás, elfojtott sohajok közt készülődött a szökésre.

Az egyenetlen domb, melyen az Alhambra épült, fölalatti utakkal volt átlukgatva, melyek a sziklába voltak metszve, s az erődből a város különféle részeibe s a Darro és Xenil part-jának különböző pontjaira vezettek. Ezen utak különböző idő-ben a mór királyok által építtettek, mint oly utak, melyeken át rögtöni fölkelések alkalmával menekülhettek, vagy magánvállal-atokra titkon távozhattak. Sok elveszett már közülök, néme-lyek részint omladozó romokban, részint újra építve, fenmarad-tak, mindannyi emlékei a mór kormány különös ovakodásának és harcziás jellemének.

Ezen utak egyikén Hussein Baba magára vállalta, hogy a herczegnőket a város falain túl, a folyam partjára vezeti, hol a lovagok gyors paripákkal készen állanak s az egész mene-külő csapatot a folyam tulsó partjára átszállítják.

A kitűzött éj elérkezett; a herczegnők tornya, mint ren-desen, most is zárva volt, s az Alhambra mély álomba temet-kezett.

Éjfél tájban a gondos Kadiga az erkély egyik ablakánál hallgatódzott.

A renegát alatt várta őket s megadta a kiszabott jelt.

A komorna egy kötél-hágcsó végét az erkélyhez köté s leereszté a kertbe s lement rajta. A két idősb herczegnő dobogó szívvél követte; de midőn a legifjabbikra, Zorahaydára került a sor, ez tétovázott és reszkedni kezdett. Több izben rátette piczi kis lábát a hágcsóra s mindannyiszor visszahúzta azt, mig gyen-géd, jó szíve annál jobban remegett, minél tovább időzött. Vizsga tekintetet vetett vissza a szobába; igaz, ő abban fogoly volt, mint madár a kalitkában, de legalább bizton élt, s ki tudná megmondani, minő veszélyek érhetik, ha kirepül a nagy világba? Erre ismét lovagias keresztyén kedvesére gondolt s piczi lába azonnal a hágcsón termett, mig atyjára gondolva, ismét hátrahanyatlott. De hiu törekvés megkísérteni oly nő szívkiüzdelseinek leírását, ki még oly ártatlan, oly gyöngéd, oly kedves, félénk és a világban oly járatlan vala. Testvérei kérel-me, a komorna feddő szavai s a renegát átkozódása alatt az erkély alatt mind hasztalanok; a szelid kis mór lányka kétség és ingadozás közt állt a szökés szélén, csábítatva a bűn édes-sége, de elrettenve annak veszélyei által.

Minden pillanat növelte a fölfedezhetés veszedelmét. Tá-volról zaj hallatszott.

— Az örök jönnek! — kiáltá a renegát, — ha még időzünk, el vagyunk veszve. Herczegnő, rögtön szálljon le, vagy itt hagyjuk!

Zorahayda egy pillanatig félelmes izgatottságban állt; végre eloldá a kötélhágcsót, s kétségbeesett elhatározással elveté az erkélytől.

— Határozottam! — így kiáltott, — a szökés nincs többé hatalmamban. Allah vezéreljen s áldjon meg benneteket kedves testvéreim!

A két idősb herczegnő megrémült a gondolatra, hogy őt hátra kell hagyniok, s még időzni akartak, de az őrzőket közeledett, a renegát már dühös volt s így csakhamar elsiettek a föld alatti uton. Egy félelmes tömkelegén át folytatták utjukat, mely a hegy belsejében volt keresztül vágva, s melyen fölfedeztetlenül egy a falakon kívül levő vasajtóhoz juthattak. Itt várták őket a spanyol lovagok, átöltözve őrcsapatbeli mór katonáknak, kiket a renegát vezérelt.

Zorahayda kedvese feljajdult, midőn meghallá, hogy az ő választottja nem hagyta el a tornyot; de nem lehetett az időt panaszokra vesztegetni. A herczegnők kedveseik mellé ültek, a gondos Kadiga a renegát mögött foglalt helyet s így mindnyájan sebes vágatással utnak indultak a Lope mentében, s a hegyek között Cordova felé tartottak.

Nem messze voltak még, midőn az Alhambráról dob- és trombita-szó hallatszott.

— Szökésünk fel van fedezve, — szólt a renegát.

— Vannak gyors lovaink, az éj sötét és mi menekülhetünk az üldözők elől, — válaszolák a lovagok.

Megsarkantyúzták lovaikat s keresztül gázoltak a Vegán. Elérkeztek végre az Elvira-hegy alá, mely mint egy előfok nyul ki a síkságba.

A renegát megállt és hallgatódzott.

— Minthogy senki sincs nyomunkban, — mondá, — jó lesz menekülnünk a hegyek közé. — Ezalatt halvány fényű őr-tűz támadt az Alhambra őrtornya tetején.

— Rajta! — kiáltott fel a renegát, — e tűz minden őrcsapatot felriaszt. Előre! előre! vágatassunk gyorsan, mert nincs veszteni való idő!

A lópatkók csattogása futás közben szikláról-sziklára visszhangzott s a mint így az Elvira-hegyet környező uton haladtak, észre vették, hogy az Alhambra őrtüzére minden oldalról válaszolnak; fény fény után világítá be az átjárásokat, vagy a hegyek őrtornyait.

— Előre! — kiáltott a renegát átkozódva, — a hidhoz! a hidhoz! Mielőtt a riadó oda érkezik.

Megkerülték a hegység előfokát s a híres Puente del Pinos közelébe érkeztek, melyet egy sebesen rohanó folyam szel át, s melyet keresztyén és mozlem vér már oly gyakran festett pirosra. Zavarba jöttek, látván, hogy a hidon levő őrtorony szintén ki van világítva s megrakva fegyveres néppel.

A renegát lova zabláját megrántva, fölemelkedék a nyeregben s egy pillanatig körül nézett. Azután intve a lovagoknak, letért a folyam mentében egy kissé az utról, s a vízbe ugratott. A lovagok vezetőjük példáját követve, felszólították a herczegnőket, hogy karolják át őket. Egy ideig a sebes folyam által ragadtattak, a hullámok zajongtak körülük, de a herczegnők egy panaszos hangot sem hallatva, erősen karolták át a keresztyén lovagokat. A menekülők szerencsésen eljutottak a tulsó partra, s a renegát által rögzös, járatlan utakon vezettettek a hegyek belsejébe. Szóval, sikerült nekik szerencsésen eljutni Cordova ősvárosába, hol testvéreik és barátaik közt nagy

örömmel ülték meg szerencsés visszajövetelüket. A szép herczegnők haladéktalanul fölvetettek az egyház kebelébe, s miután a rendes keresztyének minden szokásait elsajátíták, boldog nőkké lettek.

Sietségünkben, hogy a herczegnők menekülését a patakon keresztül minél előbb előadjuk, elfelejtettük megérteni a gondos Kadiga sorsát. Ő, mint egy macska, kapaszkodott Hussein Babához, míg a Végán keresztül gázoltak, minden ugrásra felsikoltva s mindannyiszor kiszidatva a bajuszos renegáttól; midőn ez paripáját a folyamba készült ugrasztani, rémülete nem ismert határt.

— Ne szoríts oly erősen! — kiáltá Hussein Baba, — kapaszkodjál övembe s ne félj semmit!

Kadiga erősen megragadta mindkét kezével a széles hátú renegatot, de midőn ez a lovagokkal megállt a hegytetőn, a komorna sehol sem volt látható.

— Mi történt Kadigával! — kiálták a herczegnők megijedve.

— Allah tudja egyedül, — válaszolt a renegát, — ujjasom a patak közepén kibomlott, s Kadigát vele együtt elsodorta a folyam árja. Legyen meg Allah akarata! Pedig szépen kivarrt és értékes ujjas öv volt az.

Nem volt idő hiu panaszokkal vesztegetni, de a herczegnők keserűen megsiratták gondos tanácsadójuk elvesztét. E jeles öreg asszony azonban nem halt meg, mert egy halász kihuzta a vízből. Mi történt aztán a gondos Kadigával, a rege nem szól róla, annyi bizonyos, hogy ovatosságát kitüntette azáltal is, hogy a balkezű Mohamed elé többé nem merészelt menni.

Majd szintoly kevéssé ismeretes ezen bölcs uralkodó eljárása, midőn fölfedezte lányainak elszökését, s a csalást, melyet rajta leghivebb szolgálja elkövetett. Ez volt az egyedüli példa rá, hogy mások tanácsát használta, azután hasonló gyöngegségbe soha sem esett. Azonban jól gondoskodott hátra maradt lányának megőrzéséről, ki nem egyezett bele az elszökésbe: habár néha-néha látható volt, a torony karfájára támaszkodva s busan tekintve a Cordova felé fekvő hegyekre, s néha kobzának hangjai hallatszottak bus dalok kíséretében, melyekben, mint mondják, testvéreinek és kedvesének elvesztét siratta s magános élete fölött panaszkodott. Fiatal korában halt el s a szállangó hír szerint egy a torony alatti boltozat alá temettetett el, s gyászos végzete nem egy hagyományos regének adott lételt.

K. A.

A legnagyobb gyémántok.

Vértessy Arnoldtól.

(Vége.)

III.

Az „Orloff“ vagy „az amsterdami gyémánt,“ mely 194³/₄ karat, a muszka birodalmi kormánybot hegyén ékeskedik. Tökéletesen tiszta, félgömbölyű s nagyon roszul van metszve, mert azon igyekeztek, hogy lehetőleg nagy darab maradjon. Nagysága körülbelül galambtojásnyi. Keletindia régi bányáiból ered s a monda szerint Scherigan isten szobrának egyik szemét képezte Bráhma templomában.

Későbbben egy másik még nagyobbally együtt Nadir Shah trónszékét ékesítette. Ennek meggyilkoltatásakor egy franczia granátos, ki a perzsa hadseregben szolgált, ellopta. Ez aztán Malabarba futott vele; ott eladta egy hajóskapitánynak 14.000 tallérért, ki aztán 84.000 tallérért adta el. Ettől nagy pénz-

zen megvásárolta az örmény kalmár Shafras, ki végre II. Katalin császárnénak Amsterdamban eladta azt 1775-ben 450,000 ezüst rubelért, továbbá még 20,000 rubel évpénzt és nemeslevelet kötvén ki magának.

Fél olyan nagy, mint az „Orloff“ az a gyémánt, melyet a muszka czár a perzsa hercegtől, Kosru-tól, Abbasz Mirza kisebbik fiától ajándékba kapott, midőn a herceg Petersburgban látogatást tett. Csak 86 karatot nyom ugyan, de a legtisztább vizű, minden folt nélkül, s azért különösen érdekes. Kösörült lapjai el vannak látva perzsa föliratokkal s felső végén a kő körül egy kis vályu van, mely hihetőleg a zsinag megerősítésére szolgál, hogy nyakba akasztva lehessen hordozni.

Kitűnő pompás brillant-kösörülése által a francia korona-gyémánt, mely „Pitt“ vagy „Regent“ név alatt ismeretes. Súlya $136\frac{3}{4}$ karat. Az orleansi herceg, Franciaország regense, vásárolta azt XV. Lajos számára 1705-ben $2\frac{1}{2}$ millió frankért a St-George erőd angol kormányzójától. Becsét azonban, mivel igen szép, első vizű, 1,200,000 tallerra teszik.

E követ a parteali bányákban találta egy rabszolga, ki hogy azt elrejttesse, sebet vágott testén s ide a bekötés alá dugta. Végre fölfedezte ezt egy matrónak s neki ígérte a követ, ha őt kiszabadítja a rabszolgaságból. A matrón megígérte s a hajóra csalta a négert, hol elvette tőle a követ s a rabszolgát a tengerbe dobta. A matrón eladta a követ 1000 font sterlingért Pittnek, eldorbézolta a pénzt, azután fölakasztotta magát.

A Tuillériák kipusztításakor, az 1792-ki rémnapokban, a többi korona-gyémántokkal együtt eltűnt, hanem ismét ép oly rejtélyes módon előkerült. A republika aztán elzalogosította Berlinben Treskow kereskedőnél. Ismét kiváltatván, később I. Napoleon kardmarkolatát díszítette. A waterlooi csatában egy császári kocsiban találtatva, poroszok zsákmányává lett.

A kösörülés előtt 410 karat volt súlya; tehát a kösörülés által súlyának két harmadát veszítette.

A „Florentiner“ vagy „Toskanai“ az osztrák császári kincstárban $139\frac{1}{2}$ karátos. Tiszta és szép alaku, de színe kissé sárgás; hanem azért mégis 700,000 tallér értékű. Gyanítják, hogy ez legnagyobbika s legbecsesbika azon három darab gyémántnak, melyeket Merész Károly, burgundi herceg, a gransoni csatában elvesztett. A herceg e gyémántot többre becsülte, mint egy tartományt.

Egy svájci katona megtalálta e gyémántot a csataterén, egy kis ladikában, szintén igen nagybecsű gyönggyel együtt. Mint valami darab üveget megvetőleg dobta egy kocs alá, hanem aztán mégis visszafordult, fölvette és szerencsésen el is adta egy forintért egy papnak Montagny-ban, ez aztán 3 forintért a bernieknek adta.

Élt akkor Bernben egy gazdag kalmár, May Bertalan, ki részint rokonság, részint üzleti érintkezés által összeköttetésben állt Olaszországgal. Ez 5000 frtért megszerezte az ékszer s még azonfelül egy ajándékba került, mit a város birájának adott. May csekély nyereséggel eladta a követ egy genuai ékszerésznek, ki aztán kétszer oly nagy áron adta a milanoi regensnek, Lodovico Moro Sforzának. Később megvette II. Julius pápa 20,000 darab aranyért.

Nagyon szép és érdekes gyémánt a „Sancy“; $53\frac{1}{2}$ karát. Egy millió frankra becsülik. Eredetileg Keletindiából származva, a XV. században jutott Európába, legelőször is a pompaszerető burgundi herceg, Merész Károly birtokába, ki a reá nézve szerencsétlen nancy-i csatában, melyben elesett, ezt mellén hordta,

valószínűleg az akkori kor babonás szelleme szerint hívén, hogy e fényes kő rejtélyes erővel bir s viselőjét nemcsak betegség és boszorkányság, hanem a fegyver ellen is védi.

Mikor a herceg holttestét egy árokban megtalálták és kifosztották a svájci katonák, ruháján találták e követ, s nem ismerve becsét, csekély áron eladták. Később Luczernben a szövetségesek Glaser Diebolt birtokába bocsátották 5000 forintért.

A sors aztán János, portugál király kezeibe juttatta, ki pénzzavarban lévén, 1489-ben egy francia kereskedőnek eladta. Innen a XVI. században egy hugenotta nemes, Harley de Sancy birtokába jutott, ki épen toborzási ügyben Solothurban időzött, mikor III. Henrik királynak valakire szüksége volt, a ki neki kölcsönt szerezzen. Sancy önként följánlotta neki a gyémántot, mint királyi urának hű alattvalója. A megbízott ember, kinek a gyémántot kellett volna a királyhoz vinni, utközben rablók-tól meggyilkoltatott, de halála előtt még volt annyi ideje és találékonysága, hogy a követ elnyelje, melyet aztán a holttestnek fölbontott gyomrából vettek ki.

E regényes események után a „Sancy“ II. Jakab, angol király kincstárába vándorolt, s mikor a király Franciaországba menekült, magával vitte ezt is. Pénzszorultságból utóbb áruba bocsátotta s XIV. Lajos megvette. A forradalom idejében eltűnt a Tuillériákból ez is, Napoleon alatt azonban visszakerült, míg végre a Napoleon-család Demidoff herceg közbenjárása által eladta azt az orosz czárnak 625,000 frankért.

E nagy gyémántok mind keletindiai származásuak. A legnagyobb, melyet eddig Braziliában találtak, 254 karátos. Mr. Halphen birtokában van s „Dél csillaga“ nevet visel; egyike a legtisztább vizű gyémántoknak. A párisi kiállításon kitűnt tiszta metszése által, mely munkát e kőnél is az amsterdami híres metsző, Voorsanger végzett. A kösörülés által azonban súlyából felénél többet veszített s most 125 karatot nyom.

Egy másik braziliai gyémánt a portugál király kincstárában van. Súlya $138\frac{1}{2}$ karat. 1775-ben a Rio-Plata-ból néhány mért-földnyire észak felé, az Abbaite folyó mellett találta egy szegény rabszolga, ki ezért szabadságot és évenkénti 500 forint járadékot nyert.

E kettőn kívül az utóbbi években találtak Braziliában egy 120 karátosat, a Potrocinho folyó forrásánál; 1851-ben egy másikat, 107 karátosat s egy harmadikat Chapadaban, melynek súlya $87\frac{1}{2}$ karat.

A portugál királyi gyémánt-gyűjtemény átalában, nem vevén számításba azt a főnemlített óriási hamis gyémántot, mind anyagi értékre, mind a formák és színek változatosságára nézve, a legdrágább. Összes értékét 20 millió tallerra becsülik.

Nagy gyémántok közül, de melyeknek történetéről keveset, vagy semmit sem tudhatni, van egy a volt toscanai nagyhercegi család birtokában. Színe kék és értékét $2\frac{1}{2}$ millió franknak mondják. Továbbá kettő a török szultán birtokában: 87 és 147 karátosak. Van egy 205 karátos a portugál kincstárban s egy 106 karátos a francia kincstárban.

A francia korona gyémántjai közt van még egy szép égszínkék brillant; súlya $67\frac{1}{2}$ karát. A londoni kiállításon is feltűnést okozott egy gyönyörű kék gyémánt, Th. Hope parlamenti tag tulajdona. A színre nézve ez egyetlen a maga nemében s tüze és ragyogása mindenkit bámulásra ragadott. Súlya $44\frac{1}{4}$ karátot nyomott, s ritka színe miatt becsesebbnek ítélték, mint a hasonló nagyságu szintelen gyémántokat.

Egy hét története.

Julius 17-én.

Az egész hét jellemrajza. — A kik sokat szeretnek nevetni. — Rosz énekesnő és borzasztó sok virág. — A szép idők! — A kaczagány és a főköttő. — A gárda dala. — A szinkör közönsége. — Ott fenn s ott alant. — A cseh s német muzsikusok. — Éjfél van!

Teljes egész hét, melyen át semmi sem történt. A higan, a mint ily napokban illik, pompásan száll fölfelé, a kertész-kalapok ama csinos gyümölcsvirágokkal minél több fön kezdenek előtűnni, a termék társasága napról-napra gyérül s ki két hét múlva is még folytonosan a főváros kövezetét tapossa: az kétségkívül nagyon sajnálatra méltó ember.

De mindezek daczára csalódnék az, ki hinné, hogy a főváros teljesen érdek nélküli. A kik sokat és nem épen jó szívből nevetni szeretnek, azok eleget nevetettek a napokban, midőn öles hirdetmények jelentek meg a falakon s azokról hatalmas betűk tudatták a közönséggel, hogy egy mágnásnő ezen meg ezen művészi álnév alatt fog ekkor meg ekkor hangversenyt adni. A közönség, melynek alkalma volt már sokszor e művészi álnevet hallani s így az illetőnek kilétéről teljesen tájékozhatta magát, csakis nevetéssel fogadta e hirdetményt, de e nevetési ösztön nem terjedt annyira, hogy a hangversenyt meglátogatva — ott még többet nevetessenek. Csak valami 40 személynyi közönség gyűlt össze, de ez aztán egészben nem igen bánta meg a mulatságot. Nem ugyan azért, mintha a hangversenyadó éneke akár a legkisebb érdeket is nyújthatná; nem is azért, mintha azon borzasztó sok virág, mely a „művészi álnévű“ nő toilettjét ékíté, a néző szemét megvesztegette volna, — de azért, mert egészben véve kellemes jelenség volt az, hogy a közönség — bár a napi-lapok menthetlen gyöngédséggel hallgattak — nem engedte magát félrevezettetni s mert ez alkalomkor találkozhatott oly művésznővel, kinek a nemzeti színház mult dicsőségében jó sok osztályrésze van s ki iránt még most is a közönség egy része kegyeletes emlékezettel viseltetik. Nem tudjuk, hogyan került Komlóssy-Kövérné szavalata e hangversenynek nagyon is kétes érdekű számai közé; de a mulakra gondolva, szívesen megtapsoltuk s megjelenése elénk varázsolta amaz időket, midőn ő a nemzeti színháznak még rendes tagja volt.

Azok a színházra nézve szép idők voltak. Ő részese volt a színház „hőskori“ időszakának, midőn azok fordultak meg színi deszkáinkon, kiket sokáig mint a színi alkotások eszményképeit fogunk emlegetni. Aztán ott volt a szomorú évtizedben, midőn a színházi lámpák a magyarság egyetlen nyilvános tűzhelyét jelenték, midőn a dráma és opera egyiránt a legkitűnőbb tagokból állt s tanuja volt közvetlen közlő az ama különös jelenségnek, hogy az opera a nemzeti kaszinó urainak pártfogása által óriási előmeneteleket tett; míg a dráma a legkitűnőbb erők mellett is nem mutathatá fel általában azt a lendületet, a mit a viszonyokhoz mérten felmutathatott volna. De e mellett a drámának is a mostanihoz képest az volt arany ideje. Jókai, Szigligeti és Szigeti legjobb műveinek jó nagy része ez időszakra esik, s elérzékenyedünk, ha meggondoljuk, mint tapsoltuk meg a jó vitéz urak prêmes kaczagányát,

a jó magyar nők arany főköttőjét és csipkés köténykáját akkor, midőn mindez álombeli alakok jelmezeinek tetszett, melyek a költészetben a mult világ jeleiként lebegnek föl még egyszer — a megsiratott s elfoszlott mult világ jeleiként.

Delilla asszonyosság — ez a hangversenyadó művészi álneve, — még egy leirhatatlan hatású Cantatet énekel, két-három ember tapsol, a többi különösen mosolyog, s az összegyűlték szétoszlanak.

Hová? Esti 7 óra van, s ez időtájban nagyon soknak, kik a hangverseny és színházakat látogatják, felelete e kérdésre ugy hangzik, — hogy a budai szinkörbe. A szinkör divatban van. S ez örvendetes, mert ugyanakkor történik, midőn a pesti német színház az operettek csáberejének egész hatalmával áll elő s a szinkör ugyanekkor szintén operettekkel hódít, melyek kiállítására, előadására és felszereléséből a nemzeti színészet ugyan nem sokat nyer, de legalább magyar társulat szereplése, a sokat hányatott népszínház-társulaté, mely most végre valahára mindig telt házak előtt játszik.

A francia gárdáról szól a dal, hogy a mint a császár parancs-szava megszólal a föllegek között, a gárda minden tagja megint szép sorban áll és a császár sasaival csatákba s győzelemre száll. A mint a népszínház megnyílt, a régi tagok, szaporodva új erővel, mind Budára gyűltek össze, s a régi kedv, kitartás és szorgalommal, hanem sokkal több tapintat, ovatosság- és vigyázattal ismét megkezdődtek az előadások s folyton — nem kis örömeire mindazoknak, kik jó szemmel nézik azon kétségkívül kellemes jelenséget, hogy a magyar színészet Budán ez alkalomkor talán megdönthetetlenül nyer tért.

A színház közönségének jó nagy része most tanulókból áll s a szinkör dicséretére legyen mondva, hogy a mennyire ez az operetteknek épen lehetséges, minden előadás úgy van kiállítva, hogy megnézhetik ifjak s öregek egyaránt, nem igen fordulnak elő oly jelenetek, melyekben valaki meghotránkozhatnék. S most kétszeres hévvel jár az iskolák közönsége a színház, muzeum s a főváros egyéb helyeire, aztán hazafut a könyvek után, s míg a vizsgálati napok verejték-csöppjei fénylenek a homlokokon, a foszló könyv fekete betűi mögül még egyszer előmosolyognak az egész átélt fővárosi év jelenség-csoportozata s mindezeket túl előmosolyognak az otthoni mezők, fák, s a fák között mindazon alakok, kik már várva várják, hogy a hónap lefolytával megint zaj és nevetéssel teljék meg a ház, mely csöndes s néma volt, míg az „ifju urak“ ott fenn a fővárosban csüggtek a tanulmányok kincsein. Azaz „ott fenn“ mindig és minden esetben a távolság, az elbúcsúzást s elutazást jelenti. Az „ott fenn“ napjai legalább két hónapra már legközelebb lejárnak, s az öröm és jó kedv egyelőre csakis „ott alant“ lesz.

Hová? — hangzik megint, a mint a szinkörből kivonulva, s az alagut sötétéből is kibotorkázva, a lánczvidék mellől áttekintünk Pestre, melynek fénylő lámpasorai leirhatatlan bübájjal tükröződnek le a csöndes, nagy folyam felületén, s feleltünk, s körülünk költői csillagfény s az egész főváros, mint egy álmodó tündérkirály terül el az éj csöndes költészetében.

Még nem régen ez „a hová“ oly helyet jelentett, melyen magyar népdalosok énekeltek, vagy magyar zene szólt. A magyar népdalosok még most is énekelnek, de „szegény énekeseknek“ most már nincs közönségük. A magyar zene pedig szintén a ritkaságok közé tartozik. Nyilvános helyeinken nagy komoly arcu cseh vagy német muzsikuskok klarinétoznak ropant hangjegy-halmazból, a bodros fűrtű fővárosi ifju elsörnyed a Komló zajától, a békén nyugvó polgár álmát már alig zavarja a jurátusok dala; tulajdonképen nincsenek is jurátusok, s mindent összevéve, napról-napra mindinkább tömörült a fővárosi fiatal emberek egészen külön csoportja, melynek nem lesz sok közössége a vidéki fiatal emberek sem észjárása, sem azon tárgyak iránt, melyek amazi érdeklik. Mi ez? Haladás? Azt mondják, hogy igen. Higyük el. Az idő éjféltre jár, s az e pont feletti vitát át kell engednünk olvasóinknak. — ö. —

Budapesti hírvivő.

✿ (*A honvéd-alap*) javára Pestváros nyilvános gyűjtéseket rendelt el s e gyűjtések eredménye máris megközelíti a másfélezer frtot. A hivatalos lap ezenkívül naponként hoz néhány nevet s e nevek mellett 200, 100, 50 frt áll, mint a menyit egyes lelkes honfiak s különösen a képviselők e nemes nagy cél javára egyre-másra felajánlanak.

✿ (*Az áradások.*) Valami csapásnak mindig kell lenni. Ha nincs aszály vagy fagy, — van áradás. A felföldről egész rémhírek érkeznek. Az e hó elején történt esőzések folytán a határszéli hegyek medenczéi mind megteltek roppant víztömeggel, a már ugyis átáztatott talaj nem volt képes a vízmennyiséget magába szívni s a víztömeget felárasztá az egész Bodrogköz. A pusztítás mindenütt tetemes. Az aratásba fektetett szép remények e vidéken mind meghiusultak. Néhány emberélet is az ár áldozatául esett. Egyéb felföldi vidékekről is hasonló híreink vannak. Eperjesen a víz áradása folytán két napig meg volt szakasztva a közlekedés. Ungvár körül egész tenger terült el. Sárosmegyében a Japoly és az Ondava f. hó 9-kén kiöntvén, megszámlálhatlan károkat okozott. Malmokat, majd minden hidat s ezerekre menő vetéseket vitt el pár óra alatt a dühöngő vizár, úgy, hogy a kár kipótolhatlan, a közlekedés pedig sok helyütt hetekig meg van akadva. Erdélyből hasonlóképen tetemes áradásokról írnak. Az ország azon részei, melyek az idén jó termésnek örvendenek, bizonyára résztvevőn fognak megemlékezni a szegény kárvallottakról.

✿ (*A budai clipszen.*) e költői szép ponton, honnan esténként, t. i. a szép holdvilágos estéken, egész gyönyörűség végig tekinteni Buda-Pestre, csütörtökön igen diszes tánczestély volt a buda-pesti honvédegyelet javára. Igen sokan voltak jelen a polgári körökből s e szép estély, mely a nemes czélra kétségkívül csinos jövedelmét juttatja, talán a jövőre is meg fogja kedveltetni e kies helyet.

✿ (*Semmi sem bizonyos*) a föld kerektségén, de az bizonyos, hogy szerdán este 8 óra tájban, mikor a fővárosi közönség egy része a császárfürdői bálra készül, az ég beborul s esni kezd. De bizonyos az is, hogy 9 óra tájban a láthatár ismét kiderül s a kik daczolni mernek az esővel, azok költői szép éjt élveznek át a császárfürdői udvar susogó lombjai alatt. Így történt ez még mindig s így történt a legutóbbi szerdán is. Szolgáljon ez ujjsmutatásul a jövőre, a mennyire az időjóslatokban épen megbízhatni. A legutóbbi szerdán kis, de csinos közönség volt együtt a bálon, nevettek az idő szeszélyei felett és jól mulattak.

✿ (*Az „1848“*) ez élénk s érdekes kis napi-lap, megszünt. De csak egy időre. A kiadó-tulajdonos, Emich szünteté meg azért, mert a Szent-István-társulat különben el akarta tőle venni nyomtatványait. A szerkesztő, Frankenburg, erre Bécsbe költözött. A lap munkatársai azonban, tehetséges fiatal írók, kik már évek óta a hírlapirodalom munkásai, mint beszélők, újra egyesültek, s most saját kiadásukban fognak új lapot kiadni, mely legalább mentve lesz a kiadók szeszélyeitől. Az új lap a „48“ czímet fogja viselni és szerkesztőjeül Toldy Istvánt emlegetik.

✿ (*Klimkovics Ferencz*), kitűnő arczképfestőnk, elkészíté Deák Ferencz és néhai Lonovics érsek életnagyságu arczképeit. Deákot Abaujmegye festeté le a megyei terem számára, s a képet már el is szállittatá, Lonovics arczképe pedig a művész termében még néhány hétig lesz látható. Érdemes megtekinteni, mint az arczképfestészet egyik legjobban sikerült példánya.

✿ (*Dr. Batizfalvi István*), a pesti ev. gymnasium egyik tanára, három évvel ezelőtt ez intézet ifjai számára tápintézetet nyitott, mely csakhamar közkedvességnek örvendett s valóban minden tekintetben pártolásra méltó. Az intézet tulajdonosa a jövő évre tetemesen leszállitá az évdíjt, úgy, hogy most ez intézet ifjai egész ellátásért csak 160 frtot fizetnek.

✿ (*Tűzoltó-egylet*) van Pesten már régóta alakulóban, de csak nagy nehezen halad elő. Az ügy élén gr. Széchényi Ödön áll. Az előbbi években ez egylet alakulását is folytonosan akadályozta a kormány, mert veszedelmes dolognak tartotta az államra nézve, ha van egy magán-társulat, mely egy csomó csákány, kötél s néhány vízi-puskával rendelkezik. Most természetesen a kormánytól nincs mit tartani, de a veszteglés némi részben lelohasztá az aláírók kedvét. Mult vasárnap e tárgyban értekezletet tartottak s abban állapodtak meg, hogy aug. 5-kére tűzték ki véglegesen az alakító közgyűlést.

✿ (*Kossuth Lajos*) legifjabb nővére, Rutkay Luiza, e hó 11-dikén érkezett vissza Amerikából Budára, hol egyelőre letelepedett, hogy itt lakó beteges árva unokája, Meszlényi Ilonának istápolója legyen. Kossuth három nővére közül csak ő él még; Meszlényiné és Zsulavszkyné New-Yorkban haltak el, hol honfiai kegyelet emelt nekik a greenwoodi temetőben emlékszobrot. Rutkay Luiza 1866-ban egy napot töltött Budán, hová súlyosan beteges huga, Meszlényi Gizella ápolására jött volt, de az akkori kormány intézkedései folytán azonnal el kellett távoznia. Most pedig, alighogy Rutkayné megérkezett, a pesti polgárság köréből ünnepélyes küldöttség kereste föl, hogy a legszívélyesebben üdvözlje a haza földjén s megmondja neki, hogy mily nagy tisztelet és ragaszkodással viseltetik itt mindenki a Kossuth-család iránt. Rutkayné a legmeghatóbban felelt. A száműzött nevében — úgy mond — köszöni a szeretetet, hisz' családjának egyedüli kincse a nép szeretete. — Aztán meghívta a küldöttséget, hogy tekintené meg egész lakását, mire a tisztelgők helyet foglalva, néhány perczig ott időztek. „Az egyszerű szegénység — így kiált fel az egyik tisztelgő — tükröződik itt le minden lépten-nyomon. Mig a Brukok, Bachok milliókat raktak zsebre, addig Magyarország kormányzója fillér nélkül bujdosott a nagy világban. De azok gazdagságán a nép átka van, mig a nagy száműzöttet a nép szeretete és áldása veszi körül!“

✿ (*Horváth Mihálylyal*) közelebb nagyon sokat foglalkoztak a lapok. Mindnyájan, a clericalis lapokon kívül, igen helyesen őt emlegették mint a megüresedett kassai püspökség legjogosultabb jelöltjét, szóltak aztán arról, hogy ki vagyis kik ellenzik kineveztetését, s a vita folyamában természetesen oly

személyek és tárgyak is kerültek szőnyegre, melyeknek ily irányban való emlegetése Horváth püspökre, ki Pesten csöndes magányban az irodalomnak él, nem a legjobban hathatott. Ennél fogva b. Keményhez intézett nyílt levélben fölkerlte jóakaróit és ellenségeit egyaránt, hogy ne bántsák az ő ügyét, foglalkozzanak inkább közkérdésekkel, semhogy az ő személyét tegyék ki ingerült felekezeti s pártkérdések czéltáblájává. — Természetesen ez is oly nyilatkozat, melyben a sorok között is elég olvasni való van. Ugyancsak Horváth kijelenté, miszerint nem tartja valószínűnek azt, hogy a külföldön eltemetett hőseink sirjaira emléksobrokat állíthassunk, miért is nem vállalta magára a kezdeményezést.

☼ („Egyenlőségi kör“) van Pesten alakulóban, melyről azonban részleteket senki sem tud, mint azt, hogy ily czim alatt társas-egyletet akarnak némelyek alakítani s mult szombaton megvitatták az erre vonatkozó alapszabályokat. A czim most kissé furcsán hangzik, de ha a lényeg a czimnek megfelelő, úgy ily egyesülésre valóban szükség van. Most mily sokan kapkodnak a nemesség, hivatal vagy egy-egy rendjel után! Pedig jól mondja a nagy politikai író, Mohl Róbert: „Késő századok bizonyára nevetni fognak a mi bohóságunkon, melylyel egy-egy piros szalag vagy fényes kereszt után sóvárgunk, épen úgy, mint az indián a tarka toll vagy színes üveg-kláris után!

☼ (Két tábornok levele.) Türr István, olasz tábornok, nemrég levelet intézett egyik szerb barátjához, melyet e napokban közöltek a lapok. A levélben Türr a nemzetiségi igazgatásokról szól, s figyelmezteti barátját, hogy a nemzetiségek Oroszországtól nyerhetnek ugyan nagy birodalmat, de szabadságot épen nem. — Czecz, magyar tábornok pedig Amerikából, Buenos-Ayrosból, hol most mérnök, intézett levelet a „Napló“ szerkesztőségéhez. A levélben a tábornok örömet fejezi ki közviszonyaink jobbra-fordulta felett s írja, hogy mennyire szeretne haza jönni. Ugy látszik, hogy a levél írásakor táviratokból volt tudomása a koronázásról, de az ezt követett királyi elhatározásokról nem, mert még többeket is említ, kik nagyon szeretnének haza térni, de kiket a hatalom szava még távol tart. — A legnagyobb hatalom, a nép szava, most hazahívja mindazokat, kik elszórtan, távol a hazától ütöttek tanyát, itthon lelkesedve várja őket mindenki, s munkás kezeknek áldottabb föld ez itt benn, mint ott künn a távol messzeségben!

☼ (A b.-füredi fürdő) ez évben is látogatott lesz, s a szokásos Anna-bál sokat ígér, ha csak a folytonos eső nem fogja akadályozni a mulatni vágyókat. A jeles fürdő-igazgatóság minden lehető megtesz a fürdő élénkítésére és a vendégek kényelmére és kellemes időtöltésére.

☼ (A pesti állatkert) a napokban két tudós látogatta meg Tiflisből. Ezek Constantin nagyherceg rendeletére minden európai állatkertet meglátogatnak s tapasztalataikat a Tiflisben felállítandó állatkert körül fogják érvényesíteni. Emli-tendő, hogy eddig a mi állatkertünk volt kelet felé a legszélsőbb, most az oroszoké lesz az.

☼ (Fiumében) a bekeblezés napjára nagyszerű ünnepélyekre készülnek, a megválasztott állandó bizottság már két hó óta működik. Hogy mily nagyszerűek lesznek az ünnepélyek, már abból is kitűnik, hogy magából a városi pénztárból 12,000 frt lett e célra utalványozva. A tengeri kivilágítás rendezése ügyében már alkudozások folynak azon vállalkozókkal, kik Viktor Emanuel olasz királynak Velenczébe történt bevonulása alkalmával ott a kivilágítás vezetésével voltak megbízva. A magyar felelős miniszterek, ugyszintén az országgyűlési képviselők mindnyájan hivatalosak lesznek.

☼ (Vegyes hírek.) Ebergényi Julia k. a. a brünni „Maria Schul“ világi nemesi hölgy-alapítvány tagjául nevezetett ki. — Nagy hadgyakorlatokat fognak ősz felé Pest vidékén tartani, Gödöllő körül, az isaszeghi lapályon. — A bécsi udvari színházak főintendánsául b. Münch-Bellinghausen, a Halm Frigyes álnév alatt kitűnőleg ismert német drámaíró nevezetett ki. — Bettelheim Karolina k. a.-t, a bécsi udvari opera-színház volt énekesnőjét, e magyar születésű, nagyírű művésznőt, tegnap vezeté oltárhoz Gomperz Gyula bankár és birod. tanácsos ur. Bettelheim k. a. lemondott a szinpadról. — A váci kerületben aug. 1-én lesz a követválasztás. Ez kétségkívül a legfontosabb az összes eddigi választások között; jelöltül Kossuth Lajos van fölléptetve. — Az „Esti Lapok.“ Pálffy Albert, e nagy tehetségű publicista szerkesztése és kiadása mellett ily czimű új politikai napi-lap indult meg. Ez a miniszterium egyik közlönye.

☼ (Megható szomorú gyászünnepeleynék) voltunk tanui f. hó 12-dikén. A pesti ág. hitv. segédlelkész Teörek Gyula temettetett el, színtoly lelkes, mint nagy tehetségű fiatal pap, az oltár méltó szolgája, ki néhány napi betegség után, hágmázban halt meg hirtelen halállal. Még öt nappal azelőtt künn járt, s örvendve beszélt mindenkinek, hogy a cultus-miniszterium prot. osztályához fogalmazónak neveztek ki. Néhány napi betegség, s a gyászravatalon terül el. A virágos koporsónál Székács superintendens tartotta a halotti beszédet oly megindulással, hogy könnyek fénylettek szemében. S nem maradt egy szem sem szárazon azok közül, kik e kiváló elköltözött szellemnek megadták a földön az utolsó tisztességet.

☼ (Halálozás.) Tiszta-Rofról szomorú hír érkezett. Domonkos Mihályné szül. Borbély Julia asszony, e vidék egyik legkiválóbb hölgye, szellemi tulajdonai s nagy jótekonysága által egyaránt kitűnt urhölgy e napokban hunyt el. 43 éves volt.

Budai szinkör.

Julius 19-kén.

Jul. 13-kán: „Dunanan apó és fia utazása,“ operette, 3 felv. — Jul. 14-, 15- és 16-kán: ugyanaz. — Jul. 17-kén: „Egy férj vétke,“ vígjáték, 2 felv. és „A szerelmes török,“ táncjáték, 1 felv. — Jul. 18-kán: „A szent korona varázsa,“ színmű, 3 felv. — Jul. 19-kén: „Gyönyörű,“ „Siketnek kell lennie“ és „Két anyós egy helyett,“ vígjátékok, 1 felv.

Mindenfélék.

☼ (A belga királyné) e hó 12-dikén Miramareba utazott Sarolta császárnéhoz. A királyné tudvalevőleg az áldott József nádor leánya, Sarolta sógornője s azért utazott le, hogy a nagy szerencsétlent a belga udvarhoz vigye, rokoni körébe. Hogy vajon sikerül-e ez? még nincsen tudva.

☼ (Francziaország,) melyből egykor a népek szabadsága áradt ki az egész világra, most sulyosan görnyed a császárság vas-pálczája alatt. Alig képzelhető zsarnokibb jelenség, mint a minő közelebb Párisban történt. A törvényhozó testület ülésében ugyanis Saint-Beuve, a szellemdús író és senatort igen durva módon félbeszakasztá Lacase senator, mire az előbbi méltóságteljesen felelt. Lacase erre párbajra hívta ki Saint-Beuvet. Ez azt felelte, hogy a kihívást nem fogadja el, hanem az összes közönséget hívja fel, hogy ítéljen felettük, kinek van igazsága. Lacase kormánypárti, Saint-Beuve az ellenzékhez tartozik. Beuve az Ecole normale tanító-képző-intézetnek volt tanára s

ez intézet ifjúsága üdvözlő-feliratot intézett hozzá, a miért a kihívást el nem fogadta. Ezért a kormány vizsgálatot intéztetett a felirat tervezője ellen. Az ifjúság kijelenté, hogyha itt bűnről van szó, mind egyaránt bűnösök. Erre a kormány bezáratta a tanintézetet s a növendékeket mind haza küldé. Ily esetek történnek most a szabadság nagy forradalmainak földén!

✱ *(A hogy Afrikában házasodnak.)* Franciaország tudvalevőleg három spahi-ezredet tart az Algir, Oran és Constantine tartományok számára. E spahik arab létükre francia katonák s úgy okoskodnak, hogy Allah bűneik megfenyítésére hozta a mohamedán igazhivőkre az idegen uralmat, s így Allah akaratára szerint cselekednek, ha minél nagyobb erőfeszítéssel harcolnak saját vallás- s fajtársaik ellenében. A spahik rendszerint nők, s korán nősülnek, mert az arab szívesen adja oda leányát „a hatalom férfiának,” kinek vörös köpenye is van. E nősülés nagyon eredeti módon történik. Rendesen megjelenik egy küldött a spahi előtt s ajánl neki egy leányt, kinek atyja a vörös köpenyesek ótalma alá akarja adni magát. Ha a spahi megegyezik, a kérdéses leány a többi leánynyal a kutnál megjelenve, narancsvirágot tűz övébe. A spahi így ismeri meg, hogy ez a menyasszony. A mint a spahit a leányok meglátják, elkezdenek nevetni és hangosan kiáltják: Sba-dija „jön az oroszlán!” A spahi azonban nem száll le lováról, hanem hallgatag ellovagol a nevetők csoportja mellett, s ha a leány neki megtetszett, elvágat ahoz, a ki neki öt feleségeül ajánlotta. Mindketten aztán az apához mennek, ki leányát meglehetősen olcsón — így kívánja ezt a népszokás — adja el. A föltételeket hamar teljesítik. Egy hét múlva „szól a löpor,” a mint az arab mondja. Vagyis a házasságot lövések által hirdetik ki. Másnap összegyűlnek a törzs főnökei s ételeket hordanak össze az após sátorába. A vendégek mind lóháton jelennek meg s mindegyik elsüti fegyverét a sátor körül. Aztán leülnek, lakmároznak és sorban járja a pipa. Csak a vőlegény van távol. Annak csak akkor szabad a sátorban megjelenni, mikor a menyasszonyt oda hozzák. A lakoma után a menyasszonyt sűrűn lefátyolozva vezetik el a férfiak mellett a szabad térre, hol szép sorban ezután a férfiak is megjelennek, megszólal a zene és megkezdődik a táncz. Ez nagyon különös zene és még különösebb táncz. A zenekar duda és sivitő klarinétból áll. A nők egészen európai módra kéretik magukat a tánczos által, míg a tánczban megegyeznek; bár már előre ki van csinálva, hogy melyik nő kivel fog tánczolni. A táncz abból áll, hogy megszabott mérték szerint ide-oda forognak, tánczos és tánczosnő shawlt tartanak kezükben, míg karjukkal mindenféle kapkodásokat visznek végbe s a fővel verik ehhez a tactust. Ez nagyon furcsa jelenség. De még furcsább az, hogy a mint valamely tánczos jó barátjának neje mellett megy el, mézzel egy darab kis pénzt kell a nő homlokára ragasztania. Ez a tisztelet jele, s ki van számítva, mikor történjenek e találkozások. Az udvarlás — természetesen csak a leányoknak — még furcsábban történik. Az európai báli udvarló így kezdi: „Mily szépen áll önnek hajában a virág!” Az arab e helyett fegyverét süti el a leány felé. A Sahara leánya azonban erre szintugy mosolyg, mint az európai báli hölgy chignonjaival. S mikor a táncznak vége van, a menyasszony tevére ül s onnan nézi a spahik fegyver-játékát, melylyel az ünnepély véget ér. „Én láttam e játékot, — kiált fel utazónk, a ki után e rajzot elmondjuk, — láttam sok vad dolgot, de ennél vadabbat sohasem!”

✱ *(A quäkerek.)* Az angol quäkerek nem rég tartották meg évi gyűlésüket, melyben azok rájuk nézve mindenesetre nem öröndetes tényről győződtek meg, hogy felekezetük foly-

tonosan apad. Az egész felekezet Angliában nem áll több, mint 13,786 tagból. A felénél több a nő, a mi mindenesetre nagyon különös jelenség. A quäkereknél ugyanis még mindig szentül fennáll a tilalom, hogy nem szabad e felekezetbelieknek a színházat, táncmulatságokat, s egy szóval, a nyilvános vigalmakat látogatniok. Azelőtt a zene is tilos volt, de most erre nézve már engedékenyebbek, úgy szintén a toilette tekintetében is. Mult év óta a quäkerek 11 taggal szaporodtak, mi, tekintve a népesség általános előhaladását, határozott hanyatlásnak tekinthető. Midőn e tárgy szóba került, egy „testvér” ki nyilatkoztatta, hogy már e számlálás eléggé bizonyítja a felekezet aláhanyatlását, miután a fejek megszámlálása, mint az Dávid királyról tudva van, tilos dolog s Isten azt vétekként bünteti meg.

✱ *(Mégmérgezett város.)* Würzburgban e hó elején szintoly különös, mint szomorú dolog történt. A város lakóinak tetemes része meg volt mérgezve. Az orvosok egész napon át futkostak házról-házra s nagy volt mindenfelé a zavar. A mérgezés úgy történt, hogy a város legnevezetesebb sütőjének boltjában mireny keverődött a liszt közé, s a mely lakósok az itt készített süteményekből ettek, azokon mind a mireny-mérgezés jelenségei álltak be. Hogy mint történhetett a mirenynek a lisztbe való keverése, azt még eddig nem sikerült kipuhatolni. Szerencse, hogy az orvosi segély mindenütt kéznél volt s haláleset így nem fordult elő.

✱ *(Ponsard,)* a híres francia drámaíró, jul. 8-dikán Párisban meghalt. 1814-ben született Vienneben. Ő a jelenkor legnevezetesebb drámaírói közé tartozott. Racine és Corneille iskoláját követé s több alkotása, nevezetesen a „Lucrétia” s a „Corday Sarolta” drámák, valamint „A becsület s a pénz” vígjátéka örökké feledhetlenné teszik nevét. Sajnálni lehet, hogy e műveket a magyar színpadokon nem adják elő.

Gazdasszonyoknak.

Különös jó kiflinek készítése.

Dörzsölj el egy kanál vajat habzásig, adj hozzá 6 tojás sárgáját s egy itcze tejet, élesztőt, sót, lisztet pedig annyit, hogy tészta a poharos fánkénál valamivel lágyabb legyen, verd föl jól s hagyd kelni, azután tedd ki deszkára, tégy közé félannyi írósvajat, mennyi a tészta, nyujtsd ki háromszor, mint az íróstészta szokták, minden nyújtás után hagyd kissé pihenni, negyedszer pedig nyujtsd egy késfoknyi vastagságra, szögletesen darabold fel, tégy azt belé, formálj kifliket belőle, tedd vas-táblára, hagyd kissé kelni, azután az elkészült kifliket tojás fehérével kend meg, hintsd be mandula-morzsával, melyben előbb czukrot és fahéjat vegyítettél, azután hagyd szépen kiszűlni.

Mandula-hajtokák.

Vég egy negyedfont finom lisztet, félfont szitált czukrot, három negyedfont hosszúra aprított mandulát, ezt mind tedd egy tálba, tört vaniliát és citromhajat is adva hozzá, keverj bele annyi tojást, hogy sűrű legyen, azután tedd a fölvertet egy írósvajjal megkent pléhre, hintsd meg jól czukor-porral, mikor elolvadt, hagyd sülni kissé kihűlt kemenczében; mi-helyt a tészta sárgulni kezd, vedd ki és vagdald el két ujjnyi szélességre, négy ujjnyi hosszúságra és újból tedd kemenczébe; s hagyd benne, míg a mandula alul-felül sárga lesz; azután egy vékony késsel szedd le a pléhről, hajtsd vékony nyujtóra s úgy add fel.

E. Eszti.

Divattudósítás.

Mult heti mellékletünk magyarázata.

A 1-ső szám: a sztalteritők, függönyök, ággytakarókra, sat. való himzés rajza. Asztalteritőt ha csinálunk, színes cashemiron, posztón vagy ripsen kell azt himeznünk, a leveleket és virágokat különféle színes selyemmel tambourirozni. Ha nem sajnáljuk a nagyobb munkát, úgy e munkát díszesebbé tehetjük, ha az egyes virágokat és leveleket előbb fekete bársonyból, vagy színes tafotából kivágjuk és egyenkint a szövetre tambourirozzuk, a levelek belső ágazatát pedig arany- vagy ezüstsálakkal kivarjuk. — Ha e rajzot fehér függönyökre vagy ággytakaróra akarjuk alkalmazni, úgy a könnyű, átlátszó szövetre a leveleket szintén egy másik, fehér szövetből vágjuk ki és tambourirozzuk reá fehér pamuttal.

A 2-dik és 3-dik szám: betétek, fehér moll-ingecskék elejére alkalmazhatók, fekete himző-fonállal dolgozandók.

A 4-dik szám: Katalin név, zsebkendőkre.

Az 5-dik szám: Krisztina név, ugyan e czélra.

A 6-dik szám: Mariska név, szintén zsebkendőkre.

A 7-dik szám: F betű koronával.

A 8-dik szám: T és C betűk egymásba fonva.

A 9-dik szám: gyermek-előke rajza, finom fehér piquet-en, fehér himzőpamuttal himzendő.

A 10-dik szám: kis nyakkötő végébe való himzés rajza, fehér vagy színes fonállal dolgozandó.

A 11-dik szám: Mária név, finom zsebkendőbe való.

A 12-dik szám: kis levélké, himzések betöltésére használhatók.

A 13-dik szám: B betű cifrázattal.

A 14-dik szám: egy kis lábzsámolyra alkalmazható himzés rajza, színes szörkermén tarka selyemsálakkal himzendő.

A 15-dik szám: fehér nyakkötő sarkába való himzés rajza.

A 16-dik szám: betét rajza, fekete fonállal kivarrandó.

A 17-dik szám: kis tűpárnára való lapos himzés rajza.

A 18-dik szám: A és C betűk egymásba fonva.

A 19-dik szám: T és E betűk, fehérneműekre.

A 20-dik szám: T és O betűk koronával.

A 21-dik szám: egy gömbölyű lámpatálczára való keresztöltéses himzés rajza, a mintalapon kijelölt színekben, czérna-token himzendő. Ezen rajzot azonban nemcsak tálczákra lehet használni, hanem gömbölyű pamlagpárnákra, lábzsámolyokra, zongora mellé való gömbölyű székekre, sat. Ez utóbbi esetekben természetesen vastag czérna-token és kasztor-pamuttal kell a munkát himezni.

(Vége köv.)

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alak: reggeli kimenő öltözkéket tüntet elő. A ruha finom francia mosó-piquetből készült. E szövet rófnai szélességű, ára pedig 1 frt 60 kr. A hosszú szoknya és rövid felöltő ugyanazon szövetből készült. Ez öltözkékre való díszítés a tulajdon kelméből áll. — A kalap-féle fejdísz ára 8 frt.

A második alak: feketével nyomtatott fehér toile-ruhát mutat be. Az alsó szoknya díszítése a szövetbe nyomott rajzból áll, a felső szoknyaé is, csak hogy az még köröskörül rojttal van díszítve. A derék, valamint a szűk ujjak is rojttal vannak díszítve. — A fehér és rózsaszínű kalap ára 9 frt.

A harmadik alak: utedzai öltözkéket ábrázol. A ruha sima drapp szörkerméből készült, a díszítés rajta pedig sötétebb színű tafotából áll. A szövet ára 15 frt, tafotával elkészítve 35 frtba kerül, szörkerméből való díszítéssel azonban 24 frton is ki lehet állítani. — A kalap ára 8 frt.

Nem hagyhatom e rovatban említetlenül azon két szövetből készült ruhákat, melyek most közhelyeinken némi feltűnést okoznak. Állanak pedig ezek egy magas dereku, például fekete vagy szürke selyemruhából, melynek tetejére egy másik, például lila vagy kék, szintén selyemruha járul, a melynek ujj nélküli, szintén magas, elől nyitott dereka van, szoknyája térdén alul ér, elől pedig, valamint a derék, nyitva áll, úgy, hogy a felső ruha az alsó ruhát elől nem takarja el. De alig hiszszük, hogy ezen új divat általánosságra tudna vergődni, nem csak költséges volta miatt, hanem azért is, mert — őszintén megvallva, — sem célszerűséget, sem pedig igazi izlést nem láttunk még kifejtve egyetlen ilyen módra készült ruhán sem.

Számrejtvény.

Oszlányi Máriától.

- 3, 13, 12, 7. A molnár csak ebből örli a jó lisztet;
8, 5, 1, 11. E nélkül malomból nem visesz élelmet;
11, 7, 5, 8, 13. { Péter és Pál napján feni ezt a magyar;
Gyors munkája után, hogy maradjon ugar;
8, 7, 2, 13. Szép megyéink egyikének ez a neve;
3, 9, 12, 3, 7. A hajdanna vérengző, gyilkos fegyvere;
7, 2, 2, 13, 6. Izlam népeinek buzgó sohajtása;
6, 7, 2, 1, 2. Éltünk szikrájának kínos kialvása;
13, 12, 7, 3. { Város hazánkban, régen volt itt egy hongyülés;
Napjainkban van nagyszerű kereskedés;
5, 4, 12. Utadban, ha ez nagy, kikerüld széken;
12, 4, 11. S ha nem lehet, úgy teszesz, mint ez a vízben;
10, 1, 5, 8. Ilyen alkalommal mulatsz te vidoran;
7, 12, 13. De ennél magát ki érzi boldogabban;
6, 13, 2, 1, 5, 8. Tisza folyónk partján illet sokat találasz;
6, 13, 2. A vidra ezekre sokszor lopva vadász;
5, 13, 5. { A nagy csak a szikla magas ormán tanyáz;
De a kisebb nálunk csirkék után portyáz;
6, 1, 8. { Nappal itt lakol, éjjel pedig itt alszol;
Hogy meg ne lepossék eső és vihartól.
1—13. A honfi és honlány buzgó szent imája,
Istenem és uram! mondj egy ament rája.
Megfejtési határidő: augusztus 15-ke.

A f. é. 25-dik számban közlött rejtvény értelme: „Tisza Kálmán.” Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Streck Sámuelné, Theisz Hummel Emilia, Nagy Netti, Fekete Flóra, Erdős Eszti, Magyar Paulin és Terka, Debreczeny Dánielné, Gyenes Mariska, Szepessy Róza, Boronkay Csicseri Lila, Royko Hodoly Laura, Pásztolyi Danielovich Emilia, Govrik Irma és Jozéfa, Boross Lila, Lukinich Matild, György Erzsébet, Szomráky Ajtay Fáni, Bernáth Berta és Irma, öz. Deák Zsigmondné szül. Szalavetz Janka, Török Zelmira, Oszlányi Mária. Santa Bórhalmi Antónia, Lepossa Karolin, Nitsch Emilia, Ármos Sándorné, Hering Julia, Schreier Emma, Körrey Laura, Siska Anna, Szilágyi Lidia, Varga Borbola Laura, Mudry Pálkuty Janka, Szokolay Zsigmondné, Komáromy Klára, Styukovsky Jozefin, Kalenda Árminné, Tótfalusi Eszter és Terka, Trajtler Vitalis Erzsébet, Gulyás Amália, Csutor Jozéfa, Halász Fauni, Kollár Mari és Antónia, Herbály Mari, Lázár Zakiné, Kritsa Nina, Radó Emma, Pongrácz Juliska, Molnár Vilma, Térfi Czili, Soltész Károlyné, Dubányi Róza, öz. Kelemen Jánosné, György Alberta.

A „Tied vagyok, tied hazám”-féle rejtvény megfejtését utólag beküldték: Pongrácz Julia, Nádasdy Terka, Dubányi Róza, öz. Kelemen Jánosné.

A jelen havi dijsorsolás alkalmával következő t. rejtvény-fejtők lettek díjnyertesek:

1) Royko Hodoly Laura: „A nyomorék,” Tolnay Lajostól, 1 kötet.

2) Török Irma: „Egy rab álmai,” Szelestey Lászlótól, 1 kötet.

3) Lázár Zakiné: „Az arany hágesó,” angol regény, 2 kötet.
A nyeremények — szíves üdvözetünk kíséretében — már postára vannak téve.

Tartalom.

Az irigységről. — Ciego que apuntas, Thaly Kálmántól. — Mire az ifju nagyon vágyik, P. Szathmáry Károlytól. (Folyt.) — Dalok, Vas Tamástól. — Rege a három szép hercegnőről. (Vége.) — A legnagyobb gyémántok, Vértessy Arnoldtól. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Budai szinkör. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: július-havi 2-dik divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 forint. Egy-egy félelvi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezenkívül 30-30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap

két iven színes borítékkal.

30. szám.
Julius 28-án.
1867.

Havonként két színezett
dívatképpel. Mindenszám mel-
lett külön melléklettel. Évenként:
két történelmi műlap és hat kötet
könyvmelléklettel.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért 8 kr.

Arany szabályok a házasságról.

A nő és férj soha sem a követelés, hanem a szeretet hangján beszéljenek egymással. A két élettársat a kölcsönös szeretet és tisztelet kapcsolja: a szív és ész erős kapcsolai fűzzék egybe és mindkét félnek folyvást azon kell lenni, hogy a két kapocs közül egyik se távolodjon. Továbbá, soha sem szabad kivetkőzniök természet-adta jellemökből, vagyis: a férj elég edzett legyen, kiállani az élet viszontagságait és meg nem törni alattuk, hogy a nő, kit magához fűzött, benne lehetőleg biztosítva lássa jövőjét és célját; a nő viszont a szelidség és hűség, a részvét és biztatás, a kitartás és béketűrő, a csin és megelégedés példányaként üditse és támogassa életét.

A férfié az élet sulya, a nőé a család rendje, csendje és kényelme; de mint mindenben, úgy itt is: a túlság elvétől el kell térni. Vegyük például azt, hogy a nőnek a ház belsejéről, a férjnek pedig a házon kívüli teendőkről kell gondoskodni, ez áll; hanem azért le kell a férjnek térni az efféle szójárássokról:

— Mi közöd hozzá asszony! Konyhába, tűzhelyhez fehéren! — hanem szépen és szelíden be kell őt avatni minden ügy és érdekbe, a mi őt foglalkoztatja és a család vagy az ő életére vonatkozással van; azért a nő nemcsak nő, hanem feleség is. Egyáltalán nem áll az, hogy a nő semmit se tudjon a férj külső dolgai- és gondjairól, már csak azért sem, mert vajmi könnyen jöhet egy sodró vihar, a mely a férfit, a ház oszlopát kidöntheti, és vajmi jó, ha ilyenkor egy másik oszlop áll ott készen a családi élet megtámasztására. Nem fog akkor a ház, annak élete, békéje és jóléte romba dőlni, mert a nő, ki a férjtől annak életében a család külső viszonyaiba is be volt avatva, minden nehézség nélkül fogja átvenni a ház kormány-gyeplőjét, és avatott kézzel fogja vezetni az anyagi biztonság szekerét, melyet az soha sem fog a nyomor árkába dönteni. Már ezen okból is szükséges, hogy a

férj minden fontosabb eseményt és tervet nejével közöljön, de ohajtandó és üdvös ez még azon okból is, mert vajmi sokszor kaphat a szerető nőtől oly tanácsot, melynek nagy haszna van. A jó tanács soha sem megvetendő, a feleségé pedig mindig érdemel meghallgatást. A lángelmű Bonaparte csak addig volt boldog és csillaga addig ragyogott, míg nejének csitító, higgadt tanácsára hallgatott, és hogy mi hasznát vette Nagy Péter orosz csár neje, Katalin tanácsának, azt nem kell említenünk, mert az a tanács egy óriás orosz birodalmat alkotott. És Angolország ki alatt vetette meg a világ uralmának alapját? Egy nő, Erzsébet királynő alatt. És a mostani boldog Angolország fölött is egy nő: Viktoria uralkodik. De nem is kell oly messzire mennünk; csak saját hazánk történelmét kell kissé lapozgatni; ott ragyog gyémánt-fényben magyar Erzsébetnek neve. Mit nem művelt Szilágyi Erzsébet, mint alkottak a győzedelmes anyai kezek ott, hol a férfi kétségbeesett, arról, úgy hiszem, eleget tudnak mondani szép olvasónőink. De csak közelebbről is, Mária Terézia nem mentett-e meg egy nagy birodalmat akkor, midőn már a legbátrabbak is kétségbeestek, midőn már az európai közvélemény a lélek-harangot is kongatta az osztrák birodalomnak? Egy szó ajkairól egy félvilág ellen védte meg ingadozó trónusát. És mit mondjunk mostani Erzsébet királynőnkéről, az anyagi nemtörő? Mit tett ő értünk, honunkért, mindnyájunkért? Elég hangosan felelnek erre a sokat szenvedett honunkba visszatért béke és a lelkesülés a honfi-keblekben, valamint a remény és bizalom a birodalom jövője iránt.

A nő, oly férjjel szemközt, ki beismeri, hogy élettársát valóban olyanul becsüli, ki nem csak gazdasszonyát, szakácsnőjét vagy gyermekeik fölnevelőjét tekinti, hanem hogy az élet belrendjén kívül a család külső ügyeiből is meg-

Smir.

felelő rész illeti meg őt és ezt a részt hű szerető szívvvel megadja neki, az olyan nő felmagasztalva, megbecsülve érzendi magát és bizonyára kettős buzgalommal fogja főhivatását, a háztartást vezetni, az otthoni hajlékot kellemessé varázsolni és családi körében és gyermekei nevelésében legfőbb boldogságát lelteni.

Ha a nő néha nem mondana helyes tanácsot, ha nem volnának okai valók, nézetei igazak, — a mi bizony a férfiak részéről is sokszor megesik, — úgy kötelessége a férjnek őt felvilágosítani; de nem katonásan, nem úgy, mint a vén, dörmögő fráter az ujonczot, hanem — mint fentebb is mondták, — a tisztelet és szeretet hangján. Tán a rózsának sem volna tövise, ha durva kezek nem nyulnának hozzá és a méhnek nem volna fulánkja, ha az emberek annyi kiméletlenséggel nem illelnék.

Semmi sem idegenitheti el inkább a nőt a férfitől, mint a kemény, válogatlan szó; minden durva bántalmazás egy-egy tördőfés érző szívének. Sőt még csak tréfából sem szabad e gyöngéd érzelmét bántalmazni. Hazánk nagy bölcsé ezeket mondja egy barátja serdülő fiához irt levelében: „És soha ne kísértsd meg, még csak tréfából sem, valakit leélczezni vagy rajta gúnyolódni, még ha az illető legjobb barátod volna is; mert bár meglehet, hogy elménczkedésed által őt perczeleg megnevetteted és földerítet, de a derű elmulta után keblében visszamaradt fullánk, mely személyét sérté, nem enyészik el és el fog mérgesedni, bár az élcz mézén keresztül szivárgott is legyen az keblébe! Deák Ferenczünk e szavai a házastársakra is alkalmazandók. Ők is irányadóul tekintsék e bölcs mondatot egymás iránti viseletökben és szent lesz a béke.

És viszont, ha a nőt érdekli a külvilág, kell, hogy a belső élet a férjet is érdekelje. És a mint a nőt felvilágosítja a férj saját munkássági körét illetőleg, úgy kell viszont a nőnek is férjét beavatni az ő hatáskörébe. Tudjon a férj is minden főbb mozzanatáról a háztartásnak. Hogy ez mennyire szükséges, arról elég gyászos eset tanuskodik. Avagy nem mindennapi felajdulások ezek:

„Istenem! mi fog történni a szegény gyermekekkel, ki fog már most gondot viselni rájuk!” stb.

Es e felajdulásoknak, fájdalom, nagyon is sokszor komoly és aggasztó értelme van. Elhunyván a szerető édesanya, minden főbb gond az atyára esik. Csakhogy ő többnyire könnyen bánik el az ily gondokkal, és ez természetes is, mert nem ért hozzá; a nő vagy nem iparkodott őt a házi viszonyokkal megismertetni, vagy — a mi még gyakoriabb — a férj maga vonatkozott tájékozást szerezni magának a ház belső gondjai felül, és mind ennek mi a következménye? — az, hogy fenekestül fordul fel a ház, semmi sem lesz a maga helyén és rendjén, csak a cselédekre fog bízni minden. A mit gondos anyai kezek a gyermekekért tőnek, az a legrövidebb idő alatt romba dől; a gyermekek testét tiszta és hó-fehér fehérmű helyett rongy és piszok fogja fedni, a szükséges táplálék vagy erősebb, vagy gyengébb, vagy több, vagy kevesebb lesz, mint a hogy üdvös; a hol eddig egy garas kellett, ott most tíz kell és még sem lesz köszönet benne.

Ime, ezek a lenézés és részvétlenség szomorú következményei, azért nagyon is megfogható, hogy a nő megholtával a jó szívu szomszédok felsohajtanak:

„Már most ki fogja a szegényeknek gondját viselni!”

(Vége köv.)

Egy kis mese. *)

(Azokról a jószívu gyermekekről.)

Jankai Józseftől.

Az énekes a háznak udvarában
Lantot ragadva, zengi hő dalát,
Fázik, didereg a megkopott ruhában,
A szél zilálja nagy, tömör haját.
Saját bajáról nem szól semmit ajka,
Fájó szívéből másokért sohajta.
És zeng dala oly búsan s édesen:
„Kenyért anyám! mert én úgy éhezem.”

S bár volt a háznak sok nagy ur-lakója,
Sok cifra köntöst lát az énekes,
Közüle nem lett neki hallgatója,
Könyört ezeknél hiába keres.
N a p s z á m o s is volt sok, kik dolgozának,
Mert a v i h a r ártott a h á z f a l á n a k;
De mit törődnek ők ez éneken!
„Oh jó anyám! én szörnyen éhezem.”

Nem könnyezett már, megállt könnye árja,
Megdermedett a csörge kis patak,
A sok fagyos sziv szele fujt reája,
Könnycsöppjei mind jéggé váltanak.
Fázik, didereg a megkopott ruhában;
Annál nagyobb tűz gerjed hő dalában.
Middön zokogja oly keservesen:
„Oh jó anyám! lásd, én úgy éhezem.”

„El innen, el!” lantját keblére fogja:
„Oh itt hiába zenge hő dalom.”
De jó szívének nincs boszu- s haragja,
Ám benne dul még kinzóbb fájdalom.
És a dal elvész?... Istenség van abban!?...
Oh nem veszett el, érzelemre lobban
A tiszta, jó sziv a bús éneken:
„Kenyért anyám! mert én úgy éhezem.”

Indul a dálnok búsan a világnak,
S utána futnak fürge gyermekek!
„Lantos! megálljon!” így kiáltoznak,
S nyulnak felé a jóltevő kezek.
Ki egy darab kenyért, ki egy garast ad,
Odaadja mind legédesebb falatját:
„Vigyen nekik, azoknak is legyen,
Kik sirva mondják: oh mint éhezem.”

Megáll a lantos, könny ragyog szemében,
De nem keservnek gyilkos könnye ez,
És a kebelnek édes érzetében
A gyermekekhez egy dalt zengedez:
Az emberek szívében pusztaság van,
S elhangzott a dal e pusztaságban,
Csak tiszta lélek érti énekem:
„Oh jó anyám! lásd, én úgy éhezem.”

Az emberekhez szóltam hő dalomban
S viszhangra gyermek szívében talált,
A tiszta sziv dalának hangja — honnan
Fölzenge — újra tiszta szívbe szállt.
Jó gyermekek! ha meg nem értenétek,
Nem lesz azért ez énekért se vétek,
Majd visszagondoltok rá édesen:
„Kenyért anyám! mert én úgy éhezem.”

*) Így kezdődött egy pesti lapban a télen megjelent szép költeménye Jankainak „Az éhhalók” címmel. Ama költeményt a jó magyar gyermekek nem csak megtanulták és egyre-másra szavalták, hanem áthatva annak kellemétől, egy szép összeg pénzt gyűjtöttek a szűkölködők javára és azon lap szerkesztőjéhez egy melegen és értelmesen írott szép levelük kíséretében — mely közölve volt — be is küldötték. Ezen jó szívu gyermekeket énekli itt meg a költő.

Szerk.

Mire az ifju nagyon vágyik.

Történeti beszély,

P. Szathmáry Károlytól.

(Vége.)

— Kegyed nem tudja, mit kíván tőlem.

— S oly nehéz a főhadnagy urnak ezt teljesíteni?

— Könnyű és nehéz egyszerre, — mondtam.

— De ha én kérem! — viszonzá a reábeszélés édes hangján.

Az ellentállásnak vége volt. Lovamat a kapunak fordítám s a következő perczben ott ültem mellette a kerti padon.

Keskeny, fehér kacsóját nyujtá felém, melyet én forró érzellemmel emeltem ajkaimhoz.

— Magyarázatot kérek előbbi szavaiért, — fogá fel a társalgás fonálát.

— Ne kívánja magyarázatát kisasszony, az én és saját nyugalmáért ne! — viszonzám szomoruan.

— Ezt még kevésbbé értem. Csak nem sértettük önt meg valamivel.

— Oh nem: semmivel! De kegyed érdekében jobb, ha egy szomorú emlékeket keltő, s talán alkalmatlanná válható embertől megszabadul s nekem tanácsosabb nem járni a lány körül, mely mint lepkének, szárnyaimat égetheti le.

Izidóra hosszan, részvétellel tekintett reám; vizsga szem-sugarai elől kénytelen valék lesütni szemeimet.

— Ön igen halvány, főhadnagy ur. Talán beteg volt, mióta nem láttuk?

— Nem tudom, mit válaszoljak, kisasszony, — mondtam elfogultan. — A lélek bajairól még az orvosoknak sincsen talán oly határozott névsorozatuk. Azt hiszem, hogy sokat szenvedtem.

— Ön egészen idegen városunkban s nem jól teszi, hogy minket is megvet, ki önnek annyival tartozunk s örömeit részt veszünk bajaiban. Azonkívül a véletlen közel állítá önt hozzánk s a fájdalmak kicserélése éppen közös lenne.

— S akkor is tegyem, ha éppen ezen közeledés által csak növekedését hiszem szenvedéseimnek?

— Ön nem tarthat bennünket annyira érzéketleneknek; mi, bármi bánat érne önt, csak enyhíteni tartanók azt kötelességünknek. Aztán nem ön vigasztalt-e azzal, hogy ifju nővényeken a seb könnyebben beheged?

— S nem kegyed czáfolt meg ugyanakkor?

Izidóra elhallgatott; talán megújuló fájdalmas visszaemlékezése hallgattatá el, vagy éppen szavakat keresett.

— Azt hittem, — mond végre, — hogy szivem sem tudja túlélni ez éles fájdalmat; most már hinnem kell, hogy önnek volt igaza, s miért ne mondjam meg, hogy megnéptelenült, üressé vált szivem sohasem volt fogékonyabb egy jó barát elfogadására. És önt becsülni tanultam s nem szép, hogy annyira ügyekszik e barátság elől visszavonulni.

Pár percznyi szünetet csak a kert csalogányai töltöttek be kedves csicsérgéseikkel.

— Értsük meg egymást kisasszony. Mondja csak, nem lesz-e szentségtörő, ha egészen őszinte leszek?

Izidóra meglepetéssel tekintett reám.

— Semmi esetre uram. Mi lehetne most reám nézve meglepő?

— És mégis az, mit mondani fogok, meg fogja lepni. Izidóra! Azon percz óta, hogy szép szemeibe és még szebb lelkébe bepillantottam, ígézet alatt állok, mely elmém eddigi

szabályos futását száz különböző irányba térítgeti. Ne ítéljen meg; nekem eddig ez érzelmről nem volt tiszta tudatom és sokkal vakmerőbbnek láttam a czélt, melyet ez tüzött ki, hogyszem felhívás nélkül elárulni merjem. Én szeretem kegyedet Izidóra. Szeretem oly érzelm tüzével, mely éppen azért, mert most kelt föl először s mert erőszakkal akartam elnyomni, százszoros hatalommal tör elő s uralmát követelve, lelkem minden érellyén, szivem minden más érzelmén zsarnokhatalomra vergődött; sajnáljon engemet; el vagyok veszve!

Felelt volna-e Izidóra, vagy nem e megtámadásra, nem tudom; mert anyja a kertbe lépett s igen szívélyesen asztalhoz szólított, hol hárman kedélyes beszélgetésben töltöttük az est többi részét. Izidórával külön ez alkalommal nem beszélhettem többé.

De távoztomkor anyja igen szívesen meghívott gyakori látogatásra, s midőn Izidórával kezet fogtam, mintha a szokottnál melegebb kézszorításban részesültem volna.

V.

Mindennapos lettem Izidóráéknál.

Természetes, hogy a magánytalálkozások folyvást érdekesebb tárgyuak, melegebbek és vonzóbbak lettek.

Három hét múlva azok az ajkak, melyek Gyula barátom ajkainak voltak szánva, az én lángoló ajkaimra tapadtak s az a gyűrű, melyet ő féléven át viselt ujján, az én ujjamra vándorolt át.

Igen boldog voltam. Béla ugyan eszembe jutott, hogy az az idő, mely barátom halála és az én szerelmi boldogságom között létezik, rövid; hogy a feledés Izidóránál nagyon is hamar bekövetkezett.

De nem forradalmi időket élünk-e? Forradalmi időket, midőn egy óra alatt évtizedekre való történik; midőn a szenvedély perczek alatt életkorszakok ugrik át? S végre is, minél ifjabb és szerelmesebb az ember, annyival hamarabb elhiszi, hogy képes volt percz alatt forró, lángoló szerelmet költeni.

Elég, hogy ismét, s még teljesebb mértékben éreztem magamat boldognak s mint képzelgő, ábrándosan szerelmes ifju szokott, egész élettervet alkottam magamnak.

Említettem volt, hogy a dévai hegyi-várat lassankint egészen kiigazítottam.

E szerint már Déván semmi dolgom nem lett volna. De a szerelem találékony.

Egész középkori ábránddal beleképzeltem magamat az ódon kastélyba, s miután tele pinczék, raktárak, ágyuk s töltények kellő mennyiségben állottak volna rendelkezésemre, egyéb nem hiányzott, mint kinevezési okmányom a várparancsnokává.

Ez sem látszott én előttem olyan elérhetetlen magasságnak. Hiszen a vár összes őrizetére és védelmére nem kellett több 150 embernél, mennyi az én századomban is volt s a várparancsnoksághoz korábban elég volt néha a kapitányi, sőt hadnagyi rang is.

Folyamodásomat azonnal megírtam s beküldém a főparancsnoksághoz.

Izidórával közöltem tervemet s ő is könnyen magáévá látta azt tenni.

E terv szerint ő és mamája e közelgő oroszok elől a kastélyba az én védelmem alá menekültek volna. Az oroszoknak természetesen nem lesznek ostrom-ágyuk s így a legnagyobb szégyennel kell a vár ágyui alól elvonulniok. Ezalatt a magyar fegyverek diadalt aratnak s én hősies magamtartásáért legalább

s egyszerű pléh-gallért kapván, Izidórát nőül veszem s így élvezendjük a haza csendes, nyugalmas boldogságát.

A kegyes olvasó észreveheti, hogy nem volt ez valami ügyetlen terv magában. Kár, hogy bizonyos föltételekhez vala kötve, melyeken ugyan mi magunkat előre túlképeltük, de a melyeknek hibájuk vala, hogy nem teljesültek.

De azért mi „utólagos jóváhagyás reményében“ egy hétig kiválóan boldogok valánk.

Egy szép reggel azonban megkaptam a főparancsnokság válaszát.

Nem volt sem kellemes, sem hizelgő reám nézve.

Pár sornyi pirongatásból állott, a miért Déván oly hosszasan ülök tétlenül (ez ám nem volt igaz), s parancsból, hogy azonnal vonuljak csapatommal Szász-Sebesbe, hol jelenleg a főhadi-szállás létezik. Volt még említés egy más körülményről is, melyet kérvényemben megemlíték bizonyos sánczkáplár elmozdítása végett, kinek arcját sohasem szenvedhetém. Erre csak azt kaptam válaszul, hogy a mihez nincs közöm, abba ne elegyedjem.

Egemből cseppentem alá. Ime, a mit oly forróan ohajtottam, mire szerelmem egész jövő épületét alapítám, megsemmisült. Elég volt még öt sor (nem is magyar) írás, hogy a semiség elnyelő mélyébe temesse.

Ha az újabb korszak növendéke vagyok, valószínűleg főbe löttem volna magamat. De miután ez időben volt elég, ki főbe löjjön bennünket, egészen más életbölcseességet követtünk.

Miután rózsafelhős álmaimat elsirattam, eszméket keresék, melyek jegyesem megnyugtatóására alkalmasak legyenek s miután katonáimnak a holnap reggeli indulásra parancsaimat kiosztám, Izidórához siettem.

Egész uton kerestem a szavakat, hogy e váratlan csapást legalább egyelőre elviselhetővé tegyem.

Mind e mellett eleinte nagyon megütközöttnek látszék, bár a mérget csak csöppenként adtam be. Csak utójjára mondtam meg, hogy még ez estén válnunk kell, természetesen csak egy időre.

Későbbben azonban sikerült őt megnyugtatom.

Mint ifju szerelmesek, forró csókok és örök hűség-fogadások között váltunk el egymástól.

VI.

Ugy emlékezem, augusztus 12-kén reggel közeledtem Szász-Sebes felé.

Alig hagytam el Szászvárost, már hallottam a szakadatlan és sűrű ágyuzást, mely nem épen kellemes gyanítgatásokra adott alkalmat.

E szerint a kószának tartott hír az oroszok gyors előnyomulásáról s a segesvári vesztett csatáról kezdett valósulni.

Már Gyalmárnál az összes lovasságot futóban találtam, mely gyalog csapatomat is megzavarta s egy szintén futó törzstisztől értesültem a szász-sebesi nevezetes csatavesztésről.

Jövő órában már csakugyan az egész seregrommal találkoztam s együtt tértem vissza Szászvárosra.

Az eddigi lelkesedést kétségbeesés, a figyelmet rendetlenség váltotta fel.

Aznapi Szászvárosban éjszakáztunk s másnap délre értünk az emlékezetes piskii hidhoz.

A sereg már több nap óta nem volt rendesen élmezve; most Déváról néhány szekér kenyér érkezett s épen ezek kiszédésével foglalkozott a legénység, midőn egyszerre megreszke-

dett a föld lábaink alatt, ezt iszonyu, tompa dőrej követte s midőn azon tájak felé tekinténk, mely felől a hangot hallók; ime a dévai várdomb mintegy két részre válnak tűnik fel, melynek a légben függő felső és megmaradt alsó darabja között a kék eget lehetett látni.

A dévai vár egész előrésze a löportárral s parancsnoki lakkal együtt légbe repült.

Ha a mire annyira vágytam, beteljesül, minden valószínűséggel magam is fölrepültem volna. Ezt ugyan később gyakran kívántam, bár így történt volna, de akkor és most más véleményben voltam és vagyok.

Déván, hová visszavonulásunkban estére értünk, magától a fenn volt századostól hallám, hogy ő maga azáltal menekült, hogy ablakából kikönyökölve, az erő a váron kívüli hegyoldalra vetette, mutogatta is e miatti sérüléseit.

Közhir szerint az az osztrák sánczkáplár vetette volna fel, kivel annyira ellenszenveztem, s ki aznapon el is tűnt e vidékről.

* * *

Izidórának alig mondhattam pár búcsúszót, mert másnap délben az orosz előőrsök megjelentére odább vonultunk s meg sem állottunk Sesnekig.

Még egyszer találkoztunk itt az „öreggel“ (Bem tábornok-kal), ki visszavezetett Déváig.

De végre ő maga is kétségbeesett az ügy jövője felől, s aug. 18-kán reggel eddigi vezérünk, Steinnaal együtt elmenekült, a sereget Beke ezredes kezében hagyván, ki még aznap délután letétette velünk a fegyvert s mi eddig vidám, büszke harcosok, nyomorult foglyok, majd még nyomorultabb zsoldosokká lettünk.

* * *

Midőn kiszabadultam, első gondom Izidóra vala.

Arra gondoltam, hogyha a hazafi boldog nem lehet, legyen legalább az ember.

Dévára értem s megszálltam a vendéglőben.

Itt épen egy régi ismerőssémmel találkoztam, ki által sok érdekesről értesültem; de Izidórát nem mertem előhozni.

Az ablak, melynél álltunk, épen a térre rugott, melyen most egy osztrák százados karján gyönyörű termetű nőt láttam közeledni.

— Ki ez a szép termetű nő? — kérdém ismerősimet.

— Hát nem ismered? Hiszen egykor magad is udvaroltál neki. A szép N. Izidóra. Ez már a harmadik, kit kegyeire méltat az itt lévő tiszti-karból.

— Lehetetlen! — kiáltám, s jó, hogy fálnak voltam támaszkodva, különben alig álltam volna meg lábaimon.

— Épen ő. Anyja igen szabadon nevelte, s a leány szive is, úgy látszik, hajlandó, különböző forma-ruhákhoz idomulni. A forradalam alatt egy huszár s gondolom te valál közelében; azután egy könnyű lovas és egy gyalog hadnagyot vett kegyébe; most, mint látod, épen századosra tett szert. Beszéli, hogy mindenikkel jegyet váltott; de ezt nem tudom; ezt azonban saját szememmel láttam, midőn a lovas hadnagygyal kis kertjükben csókot váltott.

Felsohajtottam. Az illúzió eloszlott.

Tehát ifjúkori szerelmeimmel épen úgy jártam volna, ha czélhoz ér, mint ifjúkori nagyravágyásommal.

Szerelmem is légbe röpített volna, mint az.

Magamban hálát adtam jó Istenemnek s jóízűen megebédelvén, visszahajtottam Szászvárosra.

— 252 —

Keletről jött egy nagy felhő . . .

Mária Luizától.

Keletről jött egy nagy felhő sötéten,
Homályos lett tőle a nap az égen,
Sötétén jött, szomorún, mint a bánat,
Mely a szívből oly fájón sirva támad.

Mi bajod van barna felhő? kérdezém.
Megvigasztallak, ha tudlak, te szegény,
Ha beteg vagy, elvezetlek messzire,
Hol a bú-bánatnak nincsen tengere.

Elvezetlek, hol a fénynek nincs árnya,
Jőjj el velem, menjünk el messze tájra,
Hol meggyógyul, a ki halálos beteg,
Örök a lét és örök a szeretet!

Hagyj el engem jó lányka, — mond a felhő,
Halld csak, mi fájdalmasan zúg az erdő,
Elég azok, a melyek elkísérnek:
Sötét gondok, búbanatos keservek.

Vigasztallak sötét felhő tégedet,
Pedig engem majd a bú el nem temet,
Lesz-e oly nap, hogy oszlik lelkem árnya,
Áttörve rajt' a nap egy fénysugára?

Uj sohajtás, bánat nyomja lelkemet,
Mindennap tetézi szenvedésimet.
Én Istenem! Adj nekem új világot,
Hogy a lelkem maradhasson te nálad.

Hogyan házasodtam én meg.

Egy komoly tréfa,

Pap Endrétől.

A budai népszínház tagjai tőlük kitelhetőleg igyekeztek megfelelni a különböző igényeknek, bár a néző-közönség igen csekély számból állott.

Ha jól emlékszem a „Szép Mará“-t adták, melyben épen a harmadik házasság szerencsés megkötésén fáradoztak, midőn én végig nézve a közönségen, az átelleni páholyban egy kis fekete embert pillantottam meg. Azért mondom fekete embernek, mert haja, szakállja, bajsza, arcaszíne, ruházata, egy szóval, tetőtől-talpig fekete színben tűnt fel a szemlélő előtt.

És e fekete ember ismerősnek tetszett nekem, bár el nem tudtam gondolni, hogy hol és micsoda körülmények közt találkozhattam vele? Végre felhagytam a sikertelen kutatással s e helyett mellette ülő leányát vagy hugát szemléltem, a ki igen szende, szép leányka volt. Nagy két szemeit folytonosan a színpadon legeltette, s úgy látszott, hogy a szerint apadt és növekedett öröme, a mint a színészek szomorú vagy vig jelenetbe fognak.

A függöny végre legördült.

A fekete ember nem vett részt a szerző kihívásában, hanem kis szomszédnőjével együtt gyorsan elhagyá a színházat; én pedig nyakamra csavarintva shawloamat, megindultam szállásom felé, a mi is valahol az országuton volt.

Szép olvasónőim ebből azt gyanítják, hogy én valami gazdag kereskedő honpolgár vagyok, mivel sokat láthattak az említett házson, midőn megunva a főváros örök moráját, üde léget szívní s madárdalban gyönyörködni a városligetbe kocsikáztak; nem, én nem voltam e diszes rendből való. Én is polgár voltam, polgára az egyetemnek, a mennyiben már harmadik éve jártam el e közhasznú intézet falai mellett.

Hopp! czélnál vagyok! A csengettyű fogója után nyulok, hogy a házmestert, e vén medvét, kiverjem mély álmából.

Karom valaki hatalmasan megszorítja.

Visszatekintek s a gyér világosság mellett a fekete embert ismerem fel.

— Uram, ön . . .

— Elismerem, hogy szokatlan módon bánok önnel, de megenged, ha legelőbb is bocsánatát kérem.

— Nyilatkozzék, uram, hogy mi cél vezérlé hozzám?

— Mi már találkoztunk egy ízben a „Prófétá“-nál. Akkor a véletlen úgy hozta magával, hogy beszédbe ereszkednk. Ön azt mondá a többek közt, hogy szeretne megnősülni s azt is kivettem szavaiból, hogy nem bánná, ha a sors gazdag emberré, urrá tenné.

— Mi tagadás benne, biz' én nem bánnám.

— Én az első pillanatban kitünő lelki vonzalmat éreztem ön irányában, midőn pedig az imént ismételt szavait hallám, föltettem magamban önt gazdaggá tenni.

— Hogyan, uram? Azt hiszi, hogy én öt-hat ezer forintot fektethetek önnek vállalataiba, a mit egy év múlva kétszerezve fog visszafizetni?

— Oh nem, én egészen más módon akarom önnek szellemi s anyagi boldogságát megalapítani.

— Beszéljen, uram; én e perczen egészen füllé váltam.

— Testvérem gyermekét szántam önnek, a ki igen csinos kis teremtése az Istennek és milliomos.

— Tjhű! ez nagy szerencse volna rám nézve, uram; az első perczen nem is tudom egész terjedelmében felfogni.

— Tehát határozzon, hogy akarja-e szerencsáját elfogadni, mert . . .

— Én már határoztam, de ő, ő?

— Oh, ő határtalanul szerelmes önbe, s midőn ide jöttem, csak az ő kívánságát teljesítém.

— De hogyan szerethet, ha még soha sem látott?

— Csalódik. Ő mindennap látja kegyedet s mindannyiszor el van ragadtatva.

— Hogyan?

— Ő többnyire ablakánál ül s onnan bámulja kegyed szépségét, a mint gyakran megjegyzi. Ha elhatározta magát, azonnal követnie kell.

— De hová?

— Lakásomra, a hol már nagy társaság van összegyűlve s egyedül önre várnak, egyedül önre.

— De így csak meg nem jelenhetek azon diszes társaságban!

— De igen! Hermin még rongyokban is érdekesnek találja önt. Kövessen!

A fekete ember megindult s én akaratlanul követém lépkeit, utközben azonban meg nem állottam, hogy némely megjegyzéseket ne tegyek.

— Hogy méltathatott ön engem bizalmára, mikor azt se tudja, hogy mi fán termettem?

— Ne higgye, én ismerem legkisebb körülményeit is. Atyja, Hagymási Gáspár, földbirtokos Gömörmegyében; édesanyja már a túlvilág gyönyöreit élvezi; négy testvére van az apai háznál, kikkel, midőn meg fog osztolni, egyre-egyre két száz hold föld jut, minden legelő competenciával együtt. Szóljon, igazat beszél-e?

— Magam sem tudtam volna körülményeinket jobban leírni, — mondám csudálkozva.

Egy két-emeletes ház előtt állottunk, melynek első eme-

leti ablakai egészen ki voltak világítva; a kapunak mindkét szárnya ki volt tárva s egy buzogányos kapus csaknem a földig hajtá magát látásunkra.

A lépcsőkön fölhaladva, kis terembe léptünk.

— Itt tegye le felöltőjét, — mondá vezetőm — s haját, bajszát, rendbe szedheti, ha tetszik.

Én szó nélkül engedelmeskedtem, s midőn a tükörbe tekinték, igen sok igazítani valót találtam magamon s sokért nem adtam volna, ha ujdonat új attilámat s egy tiszta gallért ide parancsolhattam volna. De hát lehetetlenséget minek kíván az ember?

Egy, kettő, három, a szomszédteremben megszólalt a zene, a leggyönyörűbb, a legmagyarosabb dalt huzzák, épen azt, min a hajnácskói fürdőben sok szép lányt kiforgattam a szebb időkben. Egy perc alatt mind eszembe jutottak e mulatságos napok, egészen elmerültem emlékeimben, s csak a fekete ember vékony, metsző hangja verte ki fejemből.

— Készen van már, édes barátom?

— Oh igen; ha úgy tetszik, további rendelkezésére adom magam.

— A fekete ember karon fogott s nagy ég! a tánczterembe léptünk.

Szemem fényét csaknem elvesztém, oly fényes volt itt minden; a hölgyek, kik körülbelül huszan lehettek, arannyal s gyémánt-kövekkel terhelve, mindnyájan oly mosolygók, oly csábítók s gyönyörűek valának, a férfiak mind csinnal öltözve, túláradó kedvvel pengették arany- és ezüst-sarkantyúikat, a csilárok vakító fényben tündököltek; a falak minden oldalon fénylő arany-szövetekkel voltak bevonva; az ablakmélyedésekben szebbnél-szebb külföldi virágfajok diszlettek; köztük itt-ott vékony vizsugarak emelkedtek fel, apró gyöngyökben hullva vissza származási helyökre.

Csaknem elkábultam.

Kevés idő múlva egy fénynyel öltözött hölgyet vezetett helyére tánczosa. Ez Hermin volt, kit a budai színházban láttam.

Vezetőm hozzá vezetett és bemutatott neki:

— Ime, itt van Hagymási Aladár ur!

A szép hölgy mosolyogva nyújtá parányi kis kezét, mit én ajkaimhoz emeltem.

— Nagyon jól tette, hogy eljött. Vártam önre.

— Hogy érdemeltem meg e nagy kitüntetést? — kérdém kissé elfogultan.

— Ön bátyám barátja s még egyszer sem látogatott meg bennünket, pedig annyira ohajtottuk, — s gyönyörű fekete szemeit szemérmesen lesütötte.

Én el voltam ragadtatva, s miután engedelmet kinyertem, melléje telepedém s kifogyhatlan voltam a magasztalások, az istenítések s a szerelmi vallomásokban.

Hermin gyönyörű arcza kipirosodott s egy gyöngéd kéz-szorítással felelt vallomásaimra.

A zenészek franczia négyesbe kezdtek.

Mi is tánczoltunk, s ha áttekintem élettörténetemet, még nagyobb kedvvel soha sem tánczoltam, mint ez este. A hatodik figurában forró csókot nyomtam Hermin kezére, mit ő gyöngéd mosolylyal fogadott.

Midőn Hermin helyére kísérem, a fekete ember karon fogott s egy szomszéd-terembe vezetett. Ez is pazarul volt kiállítva. Onnan egy harmadik, onnan egy negyedik terembe léptünk. Itt különféle asztalok voltak, magas sorompókkal körükerítve.

— Ez az én irodám s általában üzleti termem, — mondá szünet után, — s hogy meggyőzzem előbbi állításom igazságáról, bemutatom vagyonomat, a mit az esküvő után azonnal megosztok önnek.

Egy Wertheim-szekrényhez vezetett.

— Itt vannak bankjegyeim, — szólt mosolyogva s kincsek halmazában turkálni kezdte.

— Szent Isten! mennyi ezres! — kiálték meglepetve, — Még ennyit soha sem láttam.

A fekete ember mosolyogva hagyta helybe megjegyzésemet.

Tovább mentünk. Egy második szekrénynek nyitak fel ajtai.

— Ezek itt váltóim s a részvényjegyek nagy mennyiségben.

Én nem birtam szóhoz jutni.

Ismét tovább haladtunk. A fekete ember egy harmadik szekrényt nyitott fel.

— Itt vannak arany- és ezüst-pénzeim, arany-rudaim, drágaköveim.

— Jöjjön, uram, vezessen Hermin kisasszonyhoz, s ha ő is úgy akarja, mindjárt megtarthatjuk az esküvőt, mert én szeretem, imádom a bájos angyalt.

— A fekete ember a tánczterembe vezetett s hugának elmondá kívánságomat.

Hermin kezét nyújtá s szemlesütve beleegyezését adta.

Ekkor bemutattattam a társaságnak mint Hermin jegyese, s midőn ez megtörtént, egy mellékszobából fekete öltözetű lelkész lépett be, kezében aranyvágású imakönyvvel.

A teremben síri csendesség állott be, a légy röpülését is meg lehetett volna hallani, ha szívem fennen nem dobogott volna.

Mi egymás mellé állottunk s a lelkész rövid ima után egymáséba tévé kezünket s megesketett, hogy egymást soha el nem hagyjuk, sem jó, sem balsorsunkban, s hogy szeretni fogjuk egymást a sírig, az örök sírig.

Ereim feldagadtak, homlokomon borsó nagyságu izzadság gyöngyözött s nem is tudom, hogy mi történik velem, ha a fekete ember egy pohár jeges-vizzel meg nem kínál.

Esküvő után oszolni kezdett a társaság. A férfiak és hölgyek kaján mosolyok közt búcsúztak tőlem. Mi pedig kocsiba ültünk Herminnel s a Lipót-városba repültünk, a hol leendő lakásunk már a legpompásabban el volt rendezve.

Itt éltünk mi véghetetlen boldogságban egy egész hónapig. Egy hó múlva ilyen levelet kaptam a fekete embertől:

„Kedves rokon! Igen csudálkozom, hogy ön csak úgy él, mint egy lord s mitsem törődik jövőjével. Bocsásson meg, de végre ki kell jelentenem, hogy Herminnek semmije sincs, épen úgy, mint nekem, kinek egyedüli vagyonom az, mit havonkint K. ur irodájában kapok s ez nem több szerény harmincz forintnál. Különben Hermin a legbecsületesb s legjobb nő a világon, s ha ő nem, úgy senki sem képes egy férfit boldogítani.

Hű rokona,

Zeller Tóbiás.

U. i. Azon tömérdek pénz, váltó, sorsjegy, mit önnek bemutatam, főnökömé volt, ki e kis eselt megengedte s midőn megtörtént, véghetetlen nagyokat kaczagott rajta.

— Jaj nekem! — kiálték, midőn e levelet elolvastam s rohantam a fekete ember lakására, hogy megkéseljem; de szerencsére nem volt odahaza. Azután rohantam az utcákra, s mint az örült, szaladoztam fel s alá, míg végre régi szállá-

somra, az ország-utra értem, s ott egészen kimerülve dültem ágyamba.

Csak nagysokára tudtam elaludni, ekkor is sok zöldeket álmodtam össze-vissza. Midőn fölébredtem, Hermin térdelt ágyam mellett.

— Hát te mit akarsz itt? Takarodjál innen! Semmi közöm hozzád.

Hermin sirt, mint a gyermek s végre megengedtem neki, hogy maradhasson. Napok mulva én kértem őt, hogy maradjon velem ez egyszerű lakban, mely kicsi volt, de két szerető szívének épenséggel elegendő. Hermin maradt s a legjobb nő vált belőle széles e világon és most — három év mulva — ama bankár minden kincseért nem adnám, hogy őt nőül birom.

A fekete emberrel csak egy év mulva találkoztam. Hoszasz vita után sikerült kibékitnie, valamint nekem is a fűzfán füttyörgő herkópatereket egész nyíltsággal káromló atyámat. Megbékéltettem pedig, mert imádott nőm megtanított amaz arany igazságra, hogy nem a pénz, sem az urhatnámság, hanem a becsületes munkásság a legnagyobb kincs a világon. Néhány év mulva nekem is lehet majd Wertheim-szekrényem.

A selyembogár.

Megszoktuk már mosolyogni a chinaiak együgyű ge fölött, pedig egész serege a legfontosabb iparágaknak és föl edezéseknek tőlük ered. Együgyűeknek tekintjük őket, de sokban ők voltak a mi mestereink.

Évezredek óta fonták már Chinában a selyemszöveteket, mialatt a mi világrészünkön még teljesen ismeretlen volt. A monda szerint 4000 év előtt a szép császárné, Szelingh, egyszer meglátta a kis fehér lepkét, Ti-Szang-ot, s pártfogása alá vette egy csunya, ragadozó madár ellen, ki el akarta nyelni. Ápolta őt s a kis lepke hála fejében, mint a szép császárné gondolta, elhunyt előtt egy csomó apró gyöngyöcskét hagyott neki hátra.

Szelingh az elhunyt lepkét egy thea-szekrénykébe zárta, betakarta viráglevellel, a gyöngyöcskéket mint a hála szent hagyományát fölébe tette s a kis koporsót fölfüggesztette a szederfa ágaira, mely ablaka előtt állt, palotájának termét beárnyékolva s némán szemlélve a magasrangu hölgy kimondhatatlan unatkozását.

A mint eljött a tavasz s egy szép meleg napon Szelingh az ablakon kinézett és pillantást vetett a kis függő koporsóra, mily nagy lón meglepetése, látva, hogy a gyöngyöcskék eltűntek, hanem egy sereg apró hernyócska lepte el a fának gyöngye zöld leveleit!

E kis állatkákat senki sem küldhette neki más, mint az ő kedves Ti-Szang-ja, hogy magányában legyen valami kis mulatsága, gondolá a császárné; s ámbár e kis barna hernyók nem tetszettek neki úgy, mint az ő kedves, röpkedő Ti-Szang-ja, (chínai nyelven: selyemmadár), mégis, mivel tőle jöttek, tehát ápolni akarja őket.

Szelingh védte őket eső és vihar ellen s a falánk állatkáknak mindig újabb zöld ágakat adogatott. Ezenközben észrevette, hogy lassankint nagyobbak és nagyobbak lőnek és négy-szer váltottak már ruhát, természetesen csak azért, hogy a szép Szelinghnek tessenek; mert a színváltoztatás bizonyára nagy élvezet, főleg egy kínai szemnek.

Mikor a szép császárné falánk pártfogoltjainak már fájának majd minden levelét fölládozta s 40 nap mulva látta, hogy nyugtalanul ide-oda szaladoznak, a mellett szép sárgás-fehér

ruhát öltenek föl, mely hasonlít a boldogul elhunyt Ti-Szang öltözetéhez, belátta, hogy a megboldogult kedves lepke akar újra társalogni vele ez alakban a lélekvándorlás útján.

E fölött annyira gondolatokba mélyedt, hogy ez föltűnt magas férjének, a nap fiának. Ti-Hoang-Shi, ámbár a nap fia volt, csak oly féltékeny volt, mint bármelyik férj, a kinek szép felesége van, s kövérsége daczára heves ingerültségre lobbant, látván, hogy neje kezdi őt elhanyagolni.

Kémekeket állított ki mindenfelé, hogy leskelődjenek a császárné után.

Két álmatlanul töltött éj után egy kém végre jelentést tett a császárnak, hogy neki úgy látszik, hogy a császárné titkos szerelmi viszonyban áll az ablaka alatt lévő szederfával, mert ő halk gyanus beszélgetéseket hallott, a fa pedig, a mint látszik, emésztő szenvedélytől sorvad, minthogy már nincs is egyetlen levele sem.

A nap fiának ez ugyan kissé furcsának látszott, hogy féltékeny legyen egy kopasz szederfára, hanem azért gyanuja nem csillapult s minden áron bizonyosságot akart magának szerezni. Egyszer tehát reggel, ép azon pillanatban lepte meg a császárnét, mikor ez néhány gyöngye, sárgás tojáskát, melybe az általa ápoltt állatkák befoták magukat, egy száraz ágról leszedett.

A császár felbőszülve azon, hogy e hiábavaló játék annyira lekötötte Szelingh figyelmét, hogy magas ura és férje iránti kötelességeiről is megfeledkezik, fölmarkolta a tojásokat s bedobta a forró vízzel tölt theás-kannába, mely épen az asztalon állt; egyszersmind a szép Szelinghet száműzte császári szívéből.

Midőn a nap haragos fia eltávozott, Szelingh kiszedte a vízben úszó tojáskákat, gondosan megszáritotta s kíváncsian föl akarta bontani; finom, fehér szál akadt kezébe s csillámló fény-nyel huzódott csaknem a végtelenségig.

Miután Szelingh minden szálát legombolyított, csendes magányában egy szalagot font belőle, melyre a Ti-Szang madárka ápolásának és ártatlan szerelmének történetét szépen leírta, elküldvén a szalagot aztán császári férjének.

Ti-Hoang-Shi rég megbánta vak féltékenységet, hanem a uap fiának nem szabad mutatni, hogy ő tévedhetett s oka van megbánni valamit, de a szalag alkalmat nyújtott neki, hogy császári méltóságának megsértése nélkül, újra visszafogadhassa kegyeibe a szép Szelinghet; sőt most elhalmozta új fény-nyel s kérte, hogy menyei birodalmában ismertesse meg az egész országgal e szép mesterséget, melyre bizonynyal egy Isten tanította meg őt a kis Ti-Szang madárka alakjában, erényeinek jutalmául.

Szeling boldog volt, mert a sárga tojáskákból maradt még néhány az ágakon, azokból aztán újabb Ti-Szang madárkák repültek ki s a selyemtenyésztés ily módon elterjedt egész Chinában, minek következtében a kínai császárné mai napig mindig főpártfogónője a selyemtenyésztésnek.

Minden év kilencedik hónapjában jelenleg is nagy ünnepélyt ülnek; ez a selyembogár ünnepe. Áldozatokat mutatnak be ez alkalommal a selyem első fölfedezőjének s a császárné végzi a szertartást.

Történetileg bizonyos, hogy Konfuczius idejében (Kr. u. 497) a selyembogár tenyésztése már ősrégi szokás volt, s létezett egy törvény, mely szerint minden család, a melyeknek 5 holdnyi földbirtoka volt, tartozott bizonyos számú szederfákat ültetni, mert az idősebb családtagok tartoztak selyembe öltözni.

A valódi selyembogáron kívül a chinaiak tenyésztettek még néhány más fajt is.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Julius 24-én.

Athén és Pest. — Szeretnek és dalolnak. — Ott künn s itt benn. — Két sétatny, melyekről meg kell mondani, hogy miért nevezik azokat sétatnyoknak. — A mire nincs jogunk. — A sípládások s a hárfázó szépség. — A dalár-estélyek. — A miben mindenki gyönyörködhetik.

Mit csinálnak Athénben? — kérdezték a spártaitól, a ki a szép hellasföld e Párisából tért haza. „Dalolnak és szeretnek“ — hangzott a megvető felelet. Mi nem vagyunk Athén, nem is látogatnak el hozzánk spártaiak, nem is fogjuk itt az egész világ hallatára elmondani szerelmes dolgainkat, de annyi bizonyos, hogy a mi a dalolást illeti, dalolunk eleget. Csupa dal és zene vesz körül, itt, ott s mindenütt; a levegő oly fényes, mint a langymeleg görög ég alatt, habár nem oly tiszta, mint a minő lehetne s a minőnek illenék lennie.

Mindenütt zene vagy reunio. A ki végig tekint falragaszainkon, elrémül azon, hogy honnan kerül ide annyi sok zenész. Shakespeare mozgó zöld erdejeként egész hangszer-hadsereg.

A szegény sípládások, kik egykor oly pontos kiszámítással jártak tornáczról-tornáczra, bejárták az egész város minden házát s minden kapu alatt eltrombitálták épületes, rekedt hangokon nótáikat, most künn a külvárosok közönségét gyönyörködtetik, s nekünk lipót- s belvárosiaknak jogunk van, hogy a távolabbi közönséget ezért barátságosan megszánjuk. Nekünk az érczfuvó-hangszerek, a hatalmas dob, a példásan betanított ezred-eb, a czinn-tányér s a Széchenyi-sétatér ártatlan cseh muzsikusi maradtak meg.

Az igazán gyönyörűség. Az osztrák katonai zene kétségkívül a legjobb az egész világon minden katonai zene között s el is lehet hallgatni, midőn opera-nyitányokat vagy magyar indulókat ad elő, de nálunk mindehez még oly függelékek járnak, melyek nem tartoznak a legkellemesbek közé. Katonai térzene hetenkint néhányszor van az Erzsébet-sétányon, melyet bizonyára csak azért hívnak sétatnynak, mert ott rendesen egy csomó ember forog a körben, mit sétatnak is nevezhetni; de nem azért, mintha birna oly kellemetességekkel, minők a nagy, sőt fővárosi sétatnyt méltán megilletnék. Áthatlan portömeg lebeg itt az egész sétatny felett s a szép „zöld lomb“ a mythosz ritkaságai közé tartozik már. Itt minden szürke s e szürkességben nem egyszer mindenféle hangváltoztatban belesir egy-egy pajkos fiu, míg a dob és czinn-tányér hatalmas riadása elnyomja a családi jelenetet a sétatnyon. Az erre lakók, a mint a nap-isten kocsija alárobog, szépen kinyitják az ablakot, s a zenével szépen beszáll a por, ellepi a butort, szemet s a szép arany-keretes képeket, hogy egész gyönyörűség mindezt nyugodtan nézni és tűrni.

Az estéken át az egész városrész lakóira még kellemesb meglepetés vár. Ekkor megszólal a Széchenyi-sétatnyon — ezen elhagyatott helyen, melyet csak azért neveznek sétatnynak, mert egy vendéglő van benne, melynek asztalai néhány akácza alatt állanak, — a cseh zenekar, a klarinétos gyönyörűségeken dolgozik, a ríktó hangok bejárják az egész vidéket, s Budáról, az elipsz ormairól — melyeken most majd minden másodnap van tánczestély, — ismét megszólal a czinn-tányér s a dob; a kla-

rinét s a czinn-tányér hangja barátságosan átölelkeznek a levegő végtelen ürében s mi olyasmi kellemetességet érezünk, mint egykor a „Ringelspiel“-ban, midőn erőnek-erejével rátettek a sallangos kantáru lóra, s úgy megsarkantyuztuk jobbról-balról, hogy végre is nagy hősiségünkben még akkor is igen bizonytalanul keringett velünk az egész láthatár, midőn otthon hallgattuk a prédikációt, hogy mint is mertünk ráülni arra a czifra sarkantyus szörnyetegre.

Nem, nem, nekünk nincs jogunk arra, hogy a távolabbi külvárosok közönségét barátságosan megszánjuk. Ők feles számmal gyönyörködnek kegyetlen mulatságaikon, míg mi elszőrnyedünk a magunkétól. A mi elkényeztetett „apró szenteink“ sirásra fakadnak, ha kissé nagyot szól a dob, míg ott künn a kis hamis Guszti, az arany haju Etelka s a többi kis hatalmasság örömujongva fogadja a hárfázó német szépséget, a sípládást czifra, bólintgató alakjaival, s a külvárosi repertoír egyéb kitünőségeit. Homok és por ott is elég van, sőt több, mint itt minálunk, de itt nem törődnek ilyes csekélységekkel. Letánczolják a port. A kétköznapi meg van a maga munkája és sípládása, az estnek a maga holdvilága, csillaga és nyugodalma, a vasárnapnak pedig reunioja, a városliget szürke porköpenyeses lombjai, vagy a zugliget völgyei, árnyas bokrai s a mi legfőbb, tiszta levegőjében.

De vannak oly estélyek is, melyekben mindenki gyönyörködhetik, a ki azokban részt vesz.

Ezek a dalárdák estélyei.

A dalárda tulajdonképen nem magyar találmány, de ezért megnyugodhatunk, csak jó legyen. S a dalárda nem csak jó, hanem lassankint, mint például néhány pesti dalegylet s nevezetesen a pesti „Dalkör“-nél tapasztaljuk, lassankint s mindinkább hozzá simul a magyar elemhez s a magyar társasélet egyik tényezője lesz. Habár még uton-uttfélen a német Jägerliederrek zendülnek meg daláraink ajkain, — dalról s dálnokról szólva, illő költői elnevezéseket kell használnunk, — habár a magyar quartetteknek a magyarországi dalárdák sorából még nagyon szerény közönségük is van, de ha más valaki a magyar quartettet saját koczkaztatására kiadja s aztán találkozik más valaki, a ki azt a dalárda számára megveszi, a dalárda ezt bizony el is énekli. Ezzel természetesen nem akartunk czélozgatni a derék pesti, vagy a még derekabb budai dalárdára, melyek magukban többet tesznek a magyar dal érdekében, mint a többi dalárdák összesen. Ezek érdekes találkozások. Egyszerű fehér vagy piros ruha, kis piros vagy kék szalag a hajban s megvan a dalestély öltözéke. A hölgyek szépen elfoglalják a lövölde-terem székeit, a férfiak, — az estélyek „e fekete gárdája“, mely ilyenkor mindig fekete marad, bármily tarka színben villogjon is az idény, — tehát a férfiak mögöttük, a dalárda-jelvényes dálnokok szemközt az emelvényen, és megkezdődik a dalelőadás, melyet e hálás, jó közönség nagyobb figyelem- s nagyobb elismeréssel hallgat végig, mint a páholypok urai és urhatnámjai, kik bizonyosan a fürdők szökőkútjai s lombjai mellől mosolyognak a mi reunióink mulatságaira. A dalárokat, mint illik, derekasan megtapsoljuk, közben-

közben egy-egy művész s művésznő hallatja énekét, majd egy virtuóz hangszerét: a dal, zene egymásra váltakozik, aztán jön a táncz, s tart kivilágos-virradtig. Czigányaink, igen, a mi czigányaink, kik akkor leghivebbek hozzánk, mikor leesik a hó, tehát a mi czigányaink valahol Parádon, Szliácson vagy Bártfán muzsikálnak, egyelőre kisegít a pápaszemes, kottás „német“ vagy a katonai zenekar hatalmas fanfara-dejaival, s a költői éjelen át, a langy meleg levegőben úgy dalolunk, tánczolunk és... igen úgy, mint Athénben, minden „és“ nélkül. Az ilyes tréfákat a tárczairó uraknak meg is tiltjuk ezennel a legkomolyabban. Ugy bizony.

S dalolunk és tánczolunk a honvédalap javára. Minden dalárda e célra rendezi versenyezve dalestélyeit. Az Isten áldjon meg minden dalárdát!

— 6. —

Budapesti hírvivő.

✿ (*Ruttkayné Luiza*) asszony, Kossuth Lajos nővére, budai lakását egyre-másra fölkeresik tisztelgő polgári küldötségek, hogy kifejezést adjanak ama lelkesedésteljes tiszteletnek, melyben Kossuth emléke a magyar nemzet szívében él. S ily alkalmakkor nem egy megrázó jelenet színhelye azon szegény lak, melyben a nagy száműzött nővére beteges unokája felett virraszt. Így nemrég Táncsics Mihály volt ott tisztelgésen egy polgári küldötség élén, jó polgárnők pedig úgy fejezték ki tiszteletüket, hogy Ruttkayné asszony számára egy igen diszes tortát csináltattak s ezt négy kis leány nyújtá át. Ruttkayné nem tudta visszafojtani könnyeit, a mint Táncsics vele kezét szoritott, midőn pedig a négy kis leány lépett be hozzá, a legszívélyesebben megcsókolta a kedves kis apró szenteket.

✿ (*A borsodi hölgyek*) a politikai mozgalmasság idején sem feledkeztek meg a női szent hivatás: a jótékony-ságról. Mult héten alakult ott meg a nőegylet. Elnöke lett a nemeslelkű főispánné: b. Vay Lajosné szül. gróf Teleki Erzsébet, másodelnökké: Kotzné szül. Palóczy Judit urhölgy, járási elnökök: Pilita Jánosné, Melczér Gyuláné szül. Vay Róza bárónő, Hosszúfalusy Jánosné és Gombos Miksáné urnők; tollvivő: Nyilas Samu, jeles költőnk és miskolci lelkész.

✿ (*Budán*) a külön honvédegylet, bár élénk volt az ohaj, hogy a fővárosban csak egy, a budapesti honvédegylet legyen, megalakult s mult vasárnap volt az alakító-gyűlés a zugligetben, a „Fácán“-nál. Elnöknek Farkassányi Mihály honvéd-századost választák meg, tiszteletbeli elnökül pedig gr. Andrassy Gyula, honvédelmi minisztert, mint volt honvédezedest. A közgyűlés elhatározta továbbá, hogy ő Felségöknél küldöttségileg köszöni meg az arany-adományt. S alighogy reggel a „Hon“ egy véginségben levő honvédre hívta fel a közfigyelmet, még az nap délelőtt megjelent az egylet küldötte a „Hon“ szerkesztőségénél, jelentve, hogy ama honvéd-bajtársnak az egylet pénztára rögtön rendelkezésére áll. Ez szép és nemes cselekedet volt.

✿ (*Egy honvédnő.*) A pesti honvédbizottmánynál e napokban egy honvédnő igazoltatta magát. Ez Szilágyiné Ida asszony, ki méltó büszkeséggel tekinthet vissza a harc napjaira, melyekben élénk, tettleges része volt. Szilágyi asszony egy szathmármegyei lelkésznek leánya. 1849-ben, midőn a házára tornyosodó veszélyek mindinkább növekedtek, a bátor leány nem fojthatta vissza honszeretetét, s hazulról eltűnve, Kolozsvárott honvédeknek állt be. Ottlik Géza századában szolgált és mai na-

pig is úgy emlegeti, mint legbátrabb honvédjét. Több csatában vett részt, míg végre az osztrákok kezébe került. Itt sokáig volt fogva, halálra akarták ítélni, de végre nagy nehezen baza bocsáták. A harc lezajoltával férjhez ment, s most a legszerényebb viszonyok között él Pesten, úgy, hogy alig tudja fiát iskoláztatni. A bátor, jó nőre a honvédbizottmány remélhetőleg kiváló figyelemmel lesz.

✿ (*Székhács József superintendens*) súlyosan meglátogatott szerencsétlen családok nevében fordul a könyörülő közönséghez. Ocsován, Zólyomban, ugyanis f. é. jul. 7-kén a templom, a torony és a harangok, a pap és a tanító-lak, az iskola s azon ház, melyben a jótékony gyülekezet két papi- és két tanítói özvegyet saját költségén élelmezett s mely az utazó szegények szállásul szolgált, minden gazdasági épületekkel együtt porrá égtek. 2920 frtig voltak biztosítva, de a kár 20,000 frtra megy. A biztosítás azért volt oly csekély, mivel az épületek fekvését annyira kedvezőnek hitték, hogy a tűzvész által elérhetetlennek tartották. A roppant vihar, mely az egész tűzvész alatt dühöngött, keserűen játszotta ki számításukat. A sokat szenvedett község nem képes reá, hogy az Ur leégett hajlékát a jótékony-sági házzal fölépíttesse, s a superintendens ur ezennel a jó lelkek könyörületességéhez fordul. Minden adomány hozzá küldendő. S ez adományok a mi közönségünk részéről is kétségkívül számosak lesznek, hisz' a nő édes gyönyöre — a jó cselekedet.

✿ (*Minisztereink*) most majdnem mindnyájan nyaralnak. A miniszter-elnök Ischlben van, a belügyminiszter, b. Wenckheim, ki-kirándul Békésbe, a kereskedelmi miniszter, Gorove, Szolnokra, az igazságügy-miniszter, Horváth Boldizsár, Karlsbadba utazott, a cultus-miniszter, b. Eötvös, Széchenyi-hegyi villájában nyaral, s csak a pénzügy-miniszter, Lónyay urnak, nincsen nyugta. Jár-kel Pest s Bécs között. A ki a pénzzel bajlódik, annak van a legtöbb baja.

✿ (*B. Pongrácz Emiltől*) megjelent a „Rózsabimbók“ költeményfűzér. A 10 ivnyi „gyémánt-kiadásu“ kedves kis kötetet a szerző arczképe díszíti. E kis kötetet bizonyára sokszor fogják forgatni a magyar olvasónők. Nem egy szép költemény során a leggyöngédebb költői érzés vonul át, s az oly gyönyörű kis művek, minők például „Kedvesem gerléi“ vagy „Hermine dala,“ kétségkívül csakhamar közkedvességük lesznek. Jó lélekkel ajánlhatjuk a közönség pártfogásába. Ára fűzve 1 frt, diszkiadásban 2 frt, s minden könyvkereskedésben kapható.

✿ (*Táncsics Mihály*) a budai és pesti polgármesteri, ugy-szintén a pestmegyei alispáni hivataloknál 100 darab könyvet tétetett le saját munkáiból oly kéréssel, hogy a fővárosi alsóbb iskolák és a környékbeli német iskolákban némi csekély ösztöndíjra osztassanak ki oly szegény sorsu gyermekek közt, kik német anyanyelvük mellett a közös és országos magyar nyelvet is kitünőbb szorgalommal tanulják. Ezen kis munkák a „Magyar nyelvtanítási kézi-könyv,“ „Világkrónika,“ „Magyar Krónika“ és „Bordács Elek, a gyalog árendás.“ — Táncsics-tól közelebb új mű is jelent meg „Fővárosunk“ czime alatt. Ára 50 kr. Kapható Bartalics Imre lipót-utczai nyomdájában. Megvételre ajánljuk annál is inkább a közönségnek, miután ez által a világtalan aggastyán és családjának szomorú sorsán lendít.

✿ (*A nemzeti színházról.*) Jul. 28-dikán megnyitlak az egy hónapon át zárva maradt kapuk s megint szerencsénk lesz Radnótfáy urhoz. De nem sokáig. Egészsége tetemesen meg van rongálva s az intendáns ur benyújtani szándékozik lemondását. Öszintén ohajtjuk, hogy egészsége megjavuljon, de nem kevésbbé öszintén ohajtjuk azt is, hogy lemondását minden esetben s

mindenesetre benyújtja. Tőle nem várhatunk többet, mint jó-akaratot s ezzel összesen se megyünk sokra. A játékrend augusztus-hó folytán előreláthatólag nagyon érdektelen lesz, mi különben nem oly nagy baj, hisz' akkor úgy sincs közönség. S őszre majd valószínűleg jobb kezek, s jobb, élénkebb másorral találkozunk. Ugy legyen.

✿ (*Voggenhuber K.-né*) a nemzeti színház egykori drámai énekesnője, jelenleg Pesten időzik. A lapok ez okból emlegetni kezdték, hogy Voggenhuber a nemzeti színházban fel fog lépni, hogy szerződtenet fogják s több effélét. Mind e hírek-ből azonban semmi sem való. Voggenhuber továbbra is külföldön marad, Bremába van szerződtenetve, és sem ő nem ajánlkozott, sem a nemzeti színház igazgatósága nem hívta meg vendégszereplésre.

✿ (*Rákossi Jenő és Berczik Árpádtól*) a nemzeti színház-nál egy-egy mű van elfogadva. Rákossitól a „Régi dal régi gyűlölségről“ című színmű, mely nyomtatásban közelebb megjelen. A színmű a zsidók társadalmi helyzetét Magyarországon tünteti elő, s így különösen most kétszeres érdekű lesz. Különben ez érdeket nem tekintve, önálló költői becsű mű. Berczik Árpádtól pedig egy vigjátékot fogadtak el. Ugyan tőle szeptember-hó folytán Budán előadják a „Fertály-mágnások“ című vigjátékot, mely a vidéken már köztetszést vívott ki.

✿ (*Zrinyi a költő*) címe egy nagy „látványosságnak“, melyet a budai szinkörben szombaton adnak elő először. Ezt ismeretlen szerző irta Jósika hasonzimű regénye után, s miután a szerző a névtelenség tág köpenyébe burkolózik, a szöveg nem a legnagyobb reményeket keltheti föl. De aztán annál szebb lesz a kiállítás. Csataképek, vizesések, várostrom, amazonok, s ki tudná mindazon csudadolgokat előszámolni, miket a kiállítás részleteiről öles falragaszok hirdetnek utca-szerte. A Zrinyiászból is be van szöve egy ballada, melyet Némethy Irma k. a. fog elszavalni.

✿ (*Liszt Ferencz*) a római Dante-csarnokban e hó 11-kén adatta elő „Il Christo“ nagy oratoriumát. Bibornokok, püspökök, monsignorik, nobilek, diplomaták, törzstisztek és hölgyek-ből állt a 400 személynyi közönség, a római társaság színe-java. Az oratorium szöveg-könyve latin, a szent írásból van véve s három részre oszlik fel: A megváltó születése — működése — a kinszenvedés és feltámadás. Az előadás esti tized-félkor kezdődött s mire éjfél lett, azt vették észre, hogy az egészről összesen is csak az első részt hallották. A további részeket a következő napokra kellett halasztani. A hatás nagyszerű volt. Különösen fenségesnek mondják a nagy szabásu kar-dallamot, mely az egyház alapíttatását ünnepli. A mint ez megzendült, a közönség a legnagyobb lelkesültséggel tapsolt.

✿ (*Az orosz izgatások*) Magyarországon ma — fájdalom, hogy úgy van, — már sokkal több, mint ijesztő kép, melyről még azt is lehetne állítani, hogy csak némelyek képzeletében létezik. Erős nyomok látszanak sok felé. S közelebb Erdélyben el is fogtak egy Candianu nevű küldöttet, a ki nyiltan bevallja, hogy a haza s alkotmány ellen izgatni jött az erdélyi havasok közé.

✿ (*A horvátoknak*) is lesz most már tudományos akadémiájuk. Az alapja, mint a miénk, közakadozásokból gyűlt össze, melyben azon derék mágnások, kik a Magyarországgal való unio legbensőbb barátai, a legélénkebben résztvettek. Az akadémia tagjai az erre kiszemelt alapító-választmány által kijelöltetvén, Ő Felsége által kinevezettek. A tudományos intézet „délsláv akadémia“ név alatt alakul, s mint e címe is mutatja, a horvátokon túlterjedő irányzata van. Megnyitása f. hó

28-dikára van kitűzve, miután azonban attól tartanak, hogy ez kelletlen tüntetésekre fog alkalmat adni, minden nyilvános ünnepélyességet betiltottak.

✿ (*Lenkey tábornoknak*) állítandó emlékszoborra gyűjt az „Arader Ztg.“ Lenkey a többi hős tábornokkal 1849-ben az aradi várban szintén halálra ítéltetett, de a vértanu-halált csak az által kerülte ki, hogy a haza elveszte feletti fájdalmában szelleme megtörött s a börtönben megőrült. Később a legnagyobb nyomorban halt meg, s az aradi temető zugában van eltemetve, hol egy névtelen emberbarát egyszerű fakereszttel jelölte meg sirját. E tragicus sorsu, vitéz lovas-tábornok emlékére indítványoz az „Arader Ztg.“ szobrot, s meg is kezdte a gyűjtést, mely bizonyára legrövidebb idő alatt eredményez anynyit, hogy ama sirt illő emlékkövel lehet földiszíteni.

✿ (*A boldogtalan mexikói császárné*) mellett egy volt pesti gyakorló orvos is van mint rendes orvos alkalmazva. Ez dr. Mashik Béla, ki a pesti közkórházban volt másodorvos. Innen mult májusban meghívást kapott Miramareba, s az ottani udvar annyira megkedvelte, hogy most rendes udvari orvosnak nevezetett ki, s a császárnét elkíséri Brüsszelbe.

✿ (*Az aradi országos dalárünnepély*) programja a következő: Augusztus 9-kén, pénteken, a bejelentett dalár-egyletek délutáni 6 óráig megérkezvén, esti 9 órakor a „Fehér kereszt“ című szálloda nagy termében ünnepélyes elfogadás. Szombaton délelőtt összpróba a lovardában és szükség esetében ismétlés délutáni 3 órakor. Vasárnap reggel katonai riadó; 8 órakor összejövetel a dalárda helyiségében; 9 órakor nagy mise a szentháromság szobra előtt, mely alkalommal az aradi dal-egylet zászlójának fölavatása is végbemegy; délben ünnepélyes kivonulás a városligetbe, a bankett helyére; 2 órakor bankett; 5 órakor bevonulás a dalárda helyiségébe, és ott a dalárok versenye. Hétfőn reggeli 9 órakor a dalárok közgyűlése a „Fehér kereszt“ termében. Délután 4 órakor zenedei hangverseny. Este 8 órakor bál a ligetben.

✿ (*A váci követválasztásra*) nézve a baloldali s a szélső baloldali párt abban állapodott meg, hogy közakarattal egyhangulag Kossuth Lajost választják meg, s ha ez a bizomány gyakorlati valósitását el nem vállalná, szintén egyhangulag gr. Károlyi Sándort, a baloldal jelöltjét fogják megválasztani.

✿ (*Perczel, Kalpka és Vetter*) haza érkeztek! Itthon a hazában vannak, kik mindig hivek voltak a hazához. Mily emlékek, minő viszontlátás! Perczellel együtt jött meg neje s a mint Uj-Szöynél a haza földjére léptek, a lelkesedés és közöröm nem ismert határt. Mindenki oda tolult a hőshez, hogy legalább ruháját érinthesse Banderiumok és sok ezernyi közönség kísérte, a nép lelkesedése a rajongásig fokozódott, kifogták kocsijából a lovakat, s a nép vont a kocsit Komáromba. Itt a megye színe-java volt együtt s a viszontlátás örömmámoru lelkesedése a legnagyobbjában nyilvánult. Perczel az üdvözlésre meghatottan felelt. „Imádott hazája“ felé vont mindig s mindenkoron szíve vágya s hogy viszontláthatja — élete legédesebb pillanata. S ki mondhatná meg, hogy mit érzett, gondolt, midőn körülötte látta a sok ezer embert, a forró lelkesedést — most szintugy, mint akkor, midőn lobogó zászlói alá gyűlt a haza ifjusága, szólt a harczi kürt s az ágyu, s a történelem megtelt a legdicsőbb lapokkal! Perczel Komáromból Kömlődre utazott övéi körébe, innen Tatába megy, hol elfoglalja az ottani honvéd-egylet elnöki székét, melyre a legzajosabb lelkesültséggel megválaszták, innen pedig Pestre jön. — Klapka és Vetter irányában még nem volt alkalma a köz-

lelkesülésnek nyilatkozásra. Legyenek a legforróbban üdvözlve! — Görgey Arthur múlt vasárnapon Pestre érkezett s néhány napot itt időzve, visszautazott Klagenfurtba.

✿ (*Hymen frigyei.*) Kapnik-Bányán múlt hó 16-kán vezette oltárhoz a pesti körökben is kedvezően ismeretes Markgraf Vilmos, jeles fiatal orvos-tudor ur az ottani művelt körök egyik szép és kedves hölgységét: Lengyel Vilma k. a.-t. — Bohus László ur esküvője Görgey Bertha kisasszonnyal a jövő hó közepére van kitűzve. Isten áldása legyen a hű szerelem a szent frigyein!

✿ (*Vegyes hírek.*) Pestbelvárosi orvosnak ismételt szavazás útján dr. Halász Gézát választották meg. — A közép-dunai gőzhajó-társaság az új-pesti hajó-gyárban új személy-szállító gőzöst épített, mely augusztus közepén kezd meg járatait Pest és Esztergom között. Az új gőzös neve: „Honvéd.“ — Legifj. gróf Bethlen János, e tehetséges ifju mágnás, ki, mint mondják, a pesti egyetem legszorgalmasabb ifjai közé tartozott, e hó 20-kán tartá az egyetemen jogtudori vitatkozását. — Olyan hatalmas bokkrétát még alig látott a világ, minőt Innsbruckból küldött egy kertész a párisi világkiállításra. E bokréta 7000 db alpesi virágból áll, s különösen említendő, hogy a legjobb állapotban tette meg a hosszú utat. — A kolozsvári „Korunk“ lapot Kővári Lászlótól Sándor József, e kitűnő erdélyi publicista vette át; a lap címét „Unio“-ra változtattá s ezentul is a Deák-párt szellemében lesz szerkesztve. — Egy szép fiatal leányt Kolozsvárott néhány barbár fiatal ember úgy bszult meg, hogy macskazenét csapott ablaka alatt. Hogy nem szégyenlették magukat! — Kalocsa Róza pesti nőnevelődjében ma, július 28-kán, van az évi vizsga. Előre tudjuk, hogy a növendékek most is igazolni fogják e jeles intézet országos jó nevét. — Tokajnál a Tisza néhány nap óta gyorsan nő, az utóbbi 3-4 nap alatt 5-6 lábot emelkedett és az ártérnek már nagy részét elöntötte.

✿ (*Halálozások.*) E hó 12-kén hunyt el Konkoli Tege Rudolfné, életének 47-dik évében. — Palatkán közelebb báró Inczedy Zsigmondné hunyt el. Nem csak az anyához méltó leánya, de sok nemes és szép ügy gyászolja e jeles honleány égbé költözését. Béke hamvaikra!

Budai szinkör.

Julius 26-kán.

Jul. 20-kán: Dunanan,“ operette, 3 felv. — Jul. 21-kén: „Saml,“ szinmű, 5 felv. — Jul. 22-kén: ugyanaz. — Jul. 23-kán: „Dunanan,“ operette, 3 felv. — Jul. 24-kén: „A jó falusiak,“ vigjáték, 5 felv. — Jul. 25-kén: „Csak mama“ és „Férjem kószál,“ francia vigjátékok. — Jul. 26-kán a szinkör zárva volt.

Mindenfélék.

✿ (*A zarskoje-seloi palota*) felé áhitattal tekint az orosz. A minden oroszok csárjának nyári-laka ez, a gazdagság és fény álmokképe megvalósultan, a minővel csakis oly ur bírhat, ki uralkodásában nem ismer más törvényt, mint az önkényt és szegény politikai foglyokkal művelti bányáit. E palota templomában történt jul. 8-dikán Olga, Constantin nagyherceg, a csár testvére leányának eljegyzése I. Györggyel, a hellenek királyával. Mint írják, az ünnepély fénye szemkápráztató volt. Az ifju menyasszony ezüsttel átszótt és rózsákkal díszített öltönyt viselt. Haja gyöngyökkel átfonva hullt le vállára. A jegyesek

gyűrűjét Alexandra nagyhercegnő cserélte ki s a mint ez megtörtént, a megindulás általános volt s a menyasszony anyja arczán könnyek peregtek végig.

✿ (*Pompás találmány*) az, mely most a többi találmány között a párisi világkiállításon látható. Ez „a villanyos ékszer-ek“ találmánya. Az ékszer mell- vagy nyaktükből, melyek gombjai különféle alakokat, nevezetesen állatokat tüntetnek elő. A ki ilyen tüt megvesz, tokot kap hozzá, melyben villanyos készlet van, de az egész oly picziny, hogy kényelmesen elhordható a mellény-zsebben. E picziny készlet finom sodrony által összeköttetésben van a tü gombjával s mihelyt a mellény-zsebben vízszintesen nyugvó tokot függőleges helyzetbe teszszük, a villanyfolyam működni kezd, a tügomb megelevenedik s a rajta levő állatfejek mindenféle torzképeket vágnak. A ki nem ismeri az összefüggést, azt kénytelen hinni, hogy bűvészzsel van dolga. Ha e találmány sikeresnek bizonyul be, jó hasznát fogják venni, kik a tréfák s a titkos jeleknek — melyek bizonyára nem is oly megvetendő dolgok, — barátaik.

✿ (*Borzasztó örökség.*) Nem kevesebb, mint 22 milliónyi örökségről van szó. De e roppant pénznek roppant szomorú s bonyolódott története is van.

A következőkben elmondjuk:

1681. okt. 30-kán a montasoni kerületben bizonyos Buzerin Márton született. Ezen ember a kalandok és szerencse embere. Bejárta az egész világot, tetemes összegeket szerzett Algirban, aztán Indiába jött s itt egy fekete fejedelemnőt vett feleségül, — akkor még divatban volt, hogy a fekete fejedelemnők európaihoz menjenek nőül, — kinek szépsége kétségkívül nem vetekedhetett kincseivel. A házasság gyermektelen maradt s Buzerin fiául fogadott bizonyos Somre Renard Jánost. Ez 1778-ban halt meg s nevelő-atyja 1787-ben követé a halálba, egy végrendelet hátrahagyása mellett, mely mai napig megvan. Somre Renard János egy fiut hagyott hátra, Navab Mocsuffa Alajost, s ez egy leányt, Terézt, ki Dyce György Sándorhoz ment nőül. E házasság is gyermektelen volt, s Dyce György Ochterloni Dyce de Sourre Dávidot fogadta fiául, ki 1808-ban született. Ez ember, ki Londonban 1852-ben halt meg, a legutóbbi örökhagyó. Körülbelül 22 milliónyi vagyon maradt utána s egy végrendelet, melyet Párisban három közjegyző állított ki. E végrendelet szerint a vagyonnak ősapja, Buzerin Márton rokonaira kellett volna szállani. Nejéről, kivel nem a legjobb lábon állt, akként gondoskodott, hogy az igen tisztességesen élhetett volna; szintugy nővéreiről. A végrendeletet azonban e legközelebbi rokonok megtámadták s gonoszul ügyes ügyvédek közbejöttével, oly eset következett be, mely az angol igazságszolgáltatás körében nem tartozik épen a ritkaságok közé. A végrendeletet, néhány évvel halála előtt, Olaszországban elfogták, Londonba hozták s örültnek nyilvánítván, az elmebetegek intézetébe zárták. Halála után a végrendelet, mint örültségében készült, érvénytelennek nyilvánított. Ily értelemben ítélte a legfelsőbb angol törvényszék is, mely ellenében nincs föllebbezés. A törvény szerinti örökösöknek nem maradt más hátra, mint hogy a tényleges birtoklók nagylelkűségéhez folyamodjanak. Ezt kísértették meg nemrég, s ez alkalomból a külföldi lapok hasábszámra menő cikkeket irtak ez esetről. A kísérlet azonban hasztalan volt. Az özvegy nő azóta már ismét férjhez ment és pedig egy angol ezredeshez, a nővérek — ketten vannak — szintén mind „fényes parthiekat“ csináltak. S a 22 millió ura az örültek intézetében, örültnek nyilvánítva, halt meg.

Gazdasszonyoknak.

Vagdalt szömörösök-gomba.

Egy félfont borjúhust, néhány marék gombát egy lábasban felolvasztott vajban vagy zsirban meg kell párolni, finomra vágott petrezselymet hozzá adván; ha a hus meg van sülve, finomra vágatik, só és bors, valamint egy tejben ázott zsemlye jó hozzá, ezt pedig egy mozsárban jól meg kell törni, néhány kanál tejfellet meghigítani és két tojás székét is belé ütni. Azután szép nagy gombokat kell besózni, egy darabig állni hagyni, többszöri megmosás után szárazra megtörölni, a csurkáját gyengén kiszedni, a hustölténnyel megtölteni és a csurkáját ismét visszahelyezni, vajba megsütetik, mozsárban egy fél tejben ázott zsemlyére megtöretik, ezután egy darabka vaj finomra lekevertetik, a velőt bele, két egész tojást és két székét, valamicske zsemlyemorzsát és kicsike csuszákat idomít belőle, jó levesbe megfőzetnek és barna vagy más levessel feladatnak.

Angol sütemény.

Négy lat hámozott mandulát egy kevés tojás fehérével együtt finomra megtörni és aztán szitán átdörzsölni és egy negyedfont citromon ledörzsölt és finomra tört cukorral, hat tojás sárgájával habosra elkeverünk. Ezalatt nyolcz lat írósvajjat föl kell olvasztani és a keveréket kanalankint belé keverni; a tojás fehéréből kemény habot verve, hat lat finom lisztet, két lat finom, apró szőlőt, két lat cukorba főtt és kis kockákra elvagdalt diót is hozzá kevervén, az egészet vajjal kikent és liszttel kiszórt sima mintába kell önteni és lassan megsütni. Ez meglevén, a tésztát szitára kell borítani, hűlni hagyni és csak akkor szép szeletekbe vágva, szépen elrakva, feltálatni.

Sz. Mária.

Paprikás pogácsa.

Vegyünk lisztet a nyújtó-deszkára tetszésünk szerint és gyúrjunk belé zsirt, egy pár tojás sárgájával és tejszínnel együtt, paprikázzuk meg és kemenczében süssük meg szép sárgára.

P. St. Erzsé.

Divattudósítás.

(A 28-dik számhoz mellékelt női munkák mintalapja magyarázatának vége.)

- A 22-dik szám: finom zsebkendő sarkába való himzés rajza.
V és B betűkkel a két medaillonban.
A 23-dik szám: F és B betűk, fehérneműekre.
A 24-dik szám: keskeny betét rajza.
A 25-dik szám: F és A betűk.
A 26-dik szám: D betű.
A 27-dik szám: a blakpárnára való színes himzés rajza, a kijelölt színekben, keresztöltésekkel himzendő.
A 28-dik szám: Jolán név, zsebkendőkre.
A 29-dik szám: N és O betűk.
A 30-dik szám: Gizella név, zsebkendőkre.
A 31-dik szám: Selma név.
A 32-dik szám: zsebkendő sarkába vagy gombostűpárnára való himzés rajza, finom francia himzés.
A 33-dik szám: F és Z betűk.
A 34-dik szám: Julia név, zsebkendőkre.
A 35-dik szám: Luiza név, ugyanarra.
A 36-dik szám: nyakkötő sarkába való himzés rajza.
A 37-dik szám: papírtartó rajza, világos bőrön, nyitott selyemmel és aranyszálakkal himzendő; lapos, finom himzés.
A 38-dik szám: kis párnára való finom himzés rajza.
A 39-dik szám: fehérneműk szegélyezésére való himzés rajza.
A 40-dik szám: Heléna név, zsebkendőkre.

A 41-dik szám: T és L betűk, fehérneműekre.

A 42-dik szám: J és D betűk.

A 43-dik szám: nyakkötő sarkába való himzés rajza.

A 44-dik szám: zsebkendőre való finom francia himzés rajza. A zsebkendőt előbb egy ujnyi széles szegélylyel kell körülvarrni és csak a szegély mellé tenni a himzést.

A 45-dik szám: betét rajza, fekete fonállal dolgozandó.

A 46-dik szám: fehérneműekre való keskeny kimzés rajza.

A 47-dik szám: D és G betűk.

A 48-dik szám: a 37-dik szám alatt levő papírtartó második része, szintén bőrre, színes, nyitott selyemmel himzendő. Es végre a 49-dik szám: apró levélke, himzések betöltésére.

Mai mellékletünk magyarázata.

Mai mellékletünk pedig egy nyári felöltő szabását mutatja be t. előfizetőinknek. A rövid és bő felöltők közül az ezen formára készültek a legkedveltebbek közé tartoznak jelenleg és többnyire a ruha szövetéből készülnek, ugyanolyan díszítéssel, mint a milyennel a ruha alja van díszítve.

E szabás olyan egyszerű és egyszersmind olyan világosan mutatja ki az egyes részeket, hogy alig kell valamit mondanunk magyarázatul, azért nevezzük meg csak az egyes részek számait.

Az első szám az előrészt jelöli, a második az oldalrészt, a harmadik a hátrészt, a negyedik és ötödik pedig az ujjakat. Az elő- és oldalrészen levő bevágást zsinorokkal lehet díszíteni vagy a szövethöz illő színes tafotával beszegni.

Számrejtvény.

Nagy Cornéliától.

- 2, 3, 2. Boldogságot is jelképez;
1, 2, 3, 7, 5. Nem mindig igazán hív ez;
7, 8. Ha zöld, díszíti a fákat;
5, 2, 5, 4, 3. Ez is pusztítá hazánkat;
5, 4, 3, 6, 2, 6, 7, 8. A jó műveli a lelket;
5, 6, 7, 1. Ez sokakat jégre vezet;
1—8. Ezt érezve, boldog vagyok,
Ha üldöznek is a bajok!

Megfejtési határidő: augusztus 29-ke.

A f. é. 26-dik számban közlött rejtvény értelme: „Rég veri már a magyart a teremő.” Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Royko Hodoly Laura, Streck Samuella, Fiedler Ottilia, Theisz Hummel Emilia, Török Zelmira, Erdős Eszti, Nagy Netti, Török Irma, Ármos Sándorné, Hering Julia, Szilágyi Lidia, Fray Bozoki Betti, Siska Anna, Varga Borbola Laura, Mudry Pálkuty Janka, György Erzsébet, Szokolay Zsigmondné, Govrik Irma és Jozéfa, Komáromy Klára, Styukovsky Jozefin, Tótfalusi Eszter és Terka, Jersin, Molnár Anna, Trajtler Vitalis Erzsébet, Bernáth Berta és Irma, Csutor Jozéfa, Gulyás Amália, Lázár Zakiné, Kritsa Nina, Radó Emma, Kollár Mari és Antónia, Kampis Ilka, Molnár Vilma, Tótfalusi Csili, Soltész Károlyné, Dubányi Róza, öz. Kelemen Jánosné, György Alberta, öz. Noszál Jánosné, Suták Michnay Ilona, Szepessy Karolin.

Tartalom.

Arany szabályok a házasságról. — Egy kis mese, Jankai Józseftől. — Mire az ifjú nagyon vágyik, P. Szathmáry Károlytól. (Vége.) — Keletről jött egy nagy felhő, Mária Luizától. — Hogyan házasodtam én meg, Pap Endrétől. — A selyembogár. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Budai szinkör. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Szerkesztői nyiltelevek. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: nyári felöltő szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 3 forint, félévre 6 forint, egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 kódot könyvmellékletért ezenkívül 30-30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap
két íven színes borítékkal.

31. szám.

Augusztus 4-én.
1867.

Havonként két színezett divatképpel. Minden szám mellett külön melléklettel. Évenként: két történelmi műlap és hat kódot könyvmelléklettel.

Szerkesztői és kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.
Hirdetmények díja:
Egy négyszer hasábozott sorért 9 kr.

Arany szabályok a házasságról.

(Vége.)

A jószívű szomszédok sohajai nem azt teszik, hogy a férj „Katuska” legyen és a háztartás mindennapi dolgaiban vezérszerepet játszszzék; oh nem! nincs ennél megalázóbb mind a férj, mind pedig a nőre nézve. Nem az a tér az, a mely a férfit megilleti és csak bizalmatlanság jele a nő esze és szíve irányában. A nő világa a családi hajlék, boldogsága e hajlék szép és ép volta, e birodalomban tehát őt illeti meg az első szó, a vezérszerep, és a mely férj e szabály ellen vét, önönkezzével dulja föl nem csak a család, hanem neje és önönsszive boldogságát. Az ilyen nő nem érezheti magát jól házi-körében, a házban kívül keres tehát magának kárpótlást az elrablott boldogságért és megsértett önérzeteért. A házi-rend a cselédekre van bízva, a kik pedig az asszenynak nem engedelmeskednek, mert ennek tekintélyét a férj maga ásta alá, és az „ur”-nak szintén nem engedelmeskednek, mert az ilyen „kötönyes” urnak nincsen tekintélye a cselédek előtt. Szemben duzzognak vagy kétszínűsködnek, háta mögött pedig kinevetik, vagy meglöpják.

Tehát egyáltalában nem azt mondom, hogy a férj az afféle „minden lében kanál” legyen, hanem azt, hogy neje után a ház apróbb bajai és gondjai felül értesülést szerezzen magának. Ne „derogáljon” neki, ha üres óráiban a nő ilyen reá nézve aprólékosságokról beszél vele; bármilyen magas körben forogjon is élete vagy szelleme, ez aprólékos dolgok mégis tanulmányosak és hasznosak lehetnek reá nézve, ha egyébként nem, hát az által, hogy hű neje a szereteti jelnek veszi az ily érdeklődést az ő bajai iránt. Végre pedig ez által legalább általános fogalmat szerez magának a háztartásról és azon esetre, ha az Isten ő előtte ki találná szolítani nejét, nem lesz

annyira kitéve azon fájdalomnak, hogy házát, gyermekeit menthetlenül pusztulni lássa.

A családi életnek egy igen fontos tényezője a cselédség, legfontosabb feladata pedig a gyermek-nevelés; e két fontos dolog szoros összeköttetésben van egymással; mert a cseléd sokat árthat és egyszersmind sokat használhat, a szerint, a milyennek s a mint velük bánunk. Sokan, fájdalom, nem látnak bennük egyebet, csak vak eszközt, alacsony teremtetést, sőt fizetett ellenséget, és ez nagy baj; ez lelkileg is szolgává és rosszszá teszi a szolgát. Öseinktől nem maradt ránk e gyarló felfogás, ez csak a legujabb kor egyik kinövése. Öseink bámulandó, most már egész a meséig hű szolgálkakkal bírtak. Olyan volt az akkori szolga a hűség dolgában, mint az eb; követte urát mindenütt, a család békéjében, vagy a csaták viharában, szabadján vagy fogságában, mindenkor hiven követte őt. Ugy megosztá vele a nyomort, mint a jólétet, gyilkosa az ő gyilkosa is volt, barátja az ő barátja is. És hogy a nő-cseléd nem maradt vissza a férfitől, azt könnyen megfoghatjuk, ha meggondoljuk, hogy ama korban a ház asszonya is, bármi nagy urnő volt is különben, távolról sem szigetelte el magát annyira a háztartás és annak gondjaitól, mint mostanában sok nagyuri delnő. Most ez másképp van; a ranggóg és az udvarok által ápolt arisztokratikus ferde nevelés sok nőben olyan szerencsétlen önzést és elbizottságot támasztott, hogy a mi alatta van, azok neki csak ténfergő apró férgek. Megvetés és gyűlölet az igen gyakran, a mivel a cseléd kemény munkája mellett találkozik, nem is az igazi arisztokratikus körökben, hanem azok részéről, a kik, mert az arisztokratia hibáit majmolják, azt képze-lik, hogy őket is arisztokratáknak fogja a világ tartani. Ezek

Emil

kínozzák a szegény cselédet lenézéssel és megvetéssel, az a szó „cseléd“ egyértelmű előttük a barommal, egy cseléd nekik mindenki, a ki munkája után él, és mi annak következménye? az, hogy a szegény, neveletlen cseléd rövid időn csakugyan azzá lesz, a mivé ők képzelik: gonoszoszó vagy butává.

Ha tehát azt akarjuk, hogy jó cselédeink legyenek, soha sem szabad megfélemlenünk arról, hogy azok is ép olyan emberek, mint mi, és épen azért, mert nem olyan neveltek és sokkal boldogtalanabbak, mint mi, nagyon kíváncsiak tehát, hogy lehetőleg szeliden bánjunk velök. Nem mézes-mázos szavakat értek én a szelidség alatt; a mézes-mázos szó kétszerte keserűvé lesz, ha a mellett durva és szeretetlen bánásmódban részesül; hanem úgy bánjunk vele, hogy emberi méltóságának érzését ébren tartsuk benne. Az igazság érzete megvan mindegyikünk keblében, azt megsérteni a legnagyobb bűn és ártalmasság. Pedig mennyit szenvednek e részben szegény cselédeink, és mi sok bajt okoznak maguknak és övéiknek ezen bánásmódjukkal a zsarnok uraságok!

Igazság legyen jelszavunk és hűség és szeretet csatolja cselédeinket hozzánk és a miéinkhez.

Az idegen és nem kialakított munkát a cseléd akkor és azért végzi duzzogva, immel-ámmal vagy roszul, mert először emberi méltóságát, másodsor igazság-érületét megsértették. Emberi méltósága érzetét az által, hogy egy őt joggal nem terhelő munkára durván ráerőszakoltuk és mert az ily ráerőszakolt munka jog- és igazság-érzetét megsérti. Azért nem lehet eléggé ajánlani, hogy vele úgy bánjunk, hogy se tiranusoknak, se despotáknak ne tekintessünk. Ilyen esetekben tehát, midőn cselédünkől valami reá nem tartozó munkát akarunk, nem parancsnak, de a szelid szónak van helye a gazda vagy urnő részéről és ennek sokkal jobb és nemesebb hatása van, mint a parancsnak.

De pusztá szavakkal sem lehet mindig a szegény cselédet jóllakatni, mert ennek csak egy tőkéje van, s ez munkáereje, melyet természetesen lehetőleg megbecsültetni és kamatoztatni ohajt. A gazda- és házi-asszonynak pedig igazság szerint nem szabad erről megfélemlkezni. Egy elismerő szó, néha-néha egy kis ajándék legyen a hűség és szorgalom jutalma. Egy fésű, egy kis kendő, kötény, egy ócska ruhadarab és más ily apróságok valóban nem tesznek szegényekké, a szegény cselédnek pedig nagy örömet szereznek és megerősítik a jó ügykezetben, kettőztetett erővel és pontossággal végzendik teendőiket és szeretet- és ragaszkodással van uruk és urnőjük irányában.

A cselédséggel szemközt még egy igen fontos kötelességünk van (fájdalom gyakran elhanyagolva.) Nem csak a munka által, de erkölcsi tekintetben is kell, hogy ő hozzánk legyen fűzve. Teste, lelke egyiránt mi ránk van bízva, s az Ur számot fog tőlünk kérni mindegyikért. A felelőség terhe a mi vállainkon fekszik és a rosz erkölcsű cseléd a család erkölcsére is ártalmas befolyással van. Erkölcsi élete felett tehát mindenkori szülei szigorral kell felügyelnünk. A makacs azonnal elküldendő; inkább adjunk valamivel több bért, csak jó cselédünk legyen, mert az olcsó roszat mindenkori nagyon drágán fogjuk megfizetni; hátra veti a gyermek fáradsalmas nevelését; egy rosz szava vagy példája elegendő, hogy hetek, hónapok, sőt évek nehéz munkáját romba döntse. A kicsapongót, ha meg nem javul, el kell bocsátani, míg a jó, erkölcsös cselédet meg kell becsülnünk, tőle a gyermek csak jót fog tanulni, segédeszköze lesz a nevelésnek, mert a nevelő szavait és tetteit rajta igazolva látva, abban megnyugszik, azokhoz ragaszkodni fog. A jó cselédet megfizetni nincs elég pénzünk, ez áldás

a háznál, s az ilyennel elismerésünket nem éreztetni a legnagyobb bűn és hálátlanság. A cseléd mindenkor úgy tekintes-sék, mint a család kiegészítő tagja; részt kell neki engedni a magunk örömeiből és résztvennünk az ő fájdalmában, s ha ezt teszszük, lehetetlen, hogy világos tudattá ne váljék az az édes, nemesítő érzés, hogy ő is jó emberekhez tartozik, és neki a szolgálati hely: kedves otthonja.

Csillag - e s é s.

Románcz,

Pájer Antaltól.

Magas csillaghoz a magas hegy szóla így:
„Szállj kebelemre fényes csillagom!
Hagyd el rideg pályád sikamlós utjait,
Aranybányáim lábadohoz rakom.

Harmatos koszoru lesz mindennap, ha kell,
Sugár fűtőkben gazdag fejedén;
Fehér tagjaidat nap szállta s keltivel,
Langyos virág-illatban fürdetem.“

Hallá a csillag e szót éjszakákon át:
S — mi tagadás? — megtetszett az neki,
Nem is habzott soká, szétbontja fátyolát,
S tűzszármait röpülésnek szegi.

Száll, száll, a levegőt hasítja sebesen,
Villámlásnak lehetne tartani.
De ah! közelb, közelb majd örültté leszen,
Ugy megrettenti őt itt valami.

Mi baj? mi vész? — Im' a hegy kékes oldalán
Irtóztató ür s kigyók serege;
S kigyót, irt látva, már félutjáról talán
Fájdalma egy mocsárba rántja be.

Ha kétkednél e szép csillag sorsán, baján,
„Hogy meggyőződjél, mily valók ezek:
Am jő és lásd egy holdvilágos éjszakán,
Hogy most is a tó fenekén rezeg.

Hivom, kecsegtetem, szépen mondom neki;
Oh, kelj ki onnan, ékes csillagom!
De csak fejet ráz, és búsan ezt feleli:
„Sáros lennék, szavad nem fogadom!“

A bolognai diákok.

Történeti elbeszélés,

Vértesi Arnoldtól.

I.

Az összes tudós világban a leghiresebb főiskola volt a XIV. század folytán a bolognai egyetem s a törvénytudománynak oly jeles professorait, mint itt, sem Olasz-, sem Franciaországban találni nem lehetett, a többi barbár nemzetekről nem is szólván, mely barbár nemzetek kétségkívül csak a végre teremtettek, hogy az olasz tudományosságnak bámulói legyenek.

Ezer meg ezer tanuló hallgatta áhitatos figyelemmel, bámulva a hires professor: Giovanni d' Andrea előadásait. A derék tudós a canon-jogot tanította. De nem kevesebben bámul-ták a tudós professor szép unokahugát, Constantiát.

A merre lépett, minden szem felé fordult, sok szív hevesebben dobbant meg, sok kebel lánggra lobbant, sok ajk sohajtott

s sok ifju érben forróbban keringett a vér; de a szép leánynak szive hideg maradt. Szerelmes pillantás meg nem indította, deli ifjak látása föl nem hevítette, sohaj és holdvilágos éjben epedő dal nem hatott szívére, hideg, büszke maradt, hasonló a szép márvány-szobrokhoz, kik a bolognai paloták csarnokaiban álltak, mosolygó ajkkal, hideg kőkebellet.

Nem ismerte még a szerelmet, vagy talán úgy volt alkotva, hogy soha ne is ismerje, mint azok a fehér márvány-szobrok nem ismerik azt.

Sok deli ifju megfordult Bolognában, mindenféle nép és nemzet fiai, olaszok, németek, francziák, magyarok, csillogó ifjak a Provence-ból, Nápolyból, büszke barbárok gyönyörű hősi termettel a távol észak országaiból; sok közülök hűtellen lett otthon hagyott arájához s szerelmes lett a szép Constantiába; hasztalan, Constantia kevély szive nem ismerte a szerelmet.

Tizenöt ezer diák tartózkodott ez időben Bolognában, e roppant sereg közt számtalan volt, ki a tudós professor unokahugáért lángolt, és e sok szerelmes ifju közt találkozott egy, ki hevesebb és vakmerőbb volt valamennyi társánál. Valence Jakab volt neve, franczia ifju, szép és gazdag, társai és professorai szerették s a bolognai leányok is szerették volna, ha oly eszeveszetten belé nem szerelmesedik Constantiába.

Egy ünnep alkalmával látta őt a templomban. Ott mindjárt lángra gyuladt szive, elkábult feje, az Isten házában csak a szép leányt látta, csak ő rá gondolt. Elfelejtette az imádságot, ajkán félbe szakadt a szent ének, szemei mereven ott fügtek a szép leány alakján, s mikor nagysokára mint valami nehéz bódultságból föleszmélt, megrezsent és vallásos lelke reszketett az önmagának tett szemrehányások súlya alatt.

Körül nézett s úgy látszott neki, mintha a szentek szobrai köröskörül fölállnának talpköveikről s kárhóztatólag intenének felé fejeikkel, az oltár fölött a márvány-alakok emelkedni látszottak s a szent szűz képe a nagy oltáron mintha szomoruan elborult volna.

— Ah, a sátán kísértése, ki szép nők alakjával csábít! — gondolá az ifju s buzgóan lehajolt térdeire és verte mellét.

Mintha a szentek mind óvták volna a gonosz lélek csábításai ellen. S az ifju borzadt az Isten házában imádni földi leányt.

Félve emelte föl fejét. A nép imádkozott, a szent ének fölszállt a templom magas boltiveire, a tömjénfüst az imádkozók fejei fölött lebegett és betöltötte a tágas ürt föl a csúcs-ives oszlopok tetejéig s a napsugár, mely a színes ablaküvegeken átvillant, a szívárvány színeit csillogtatva, derengett át a füst ködében.

És a mint Valence Jakab fölnézett, a tömjénfüstben a szép leány képe tűnt elé lebegve, lelki szemei előtt ez alak lebegett most szüntelen és hiába hunyta be szemét, akkor is látta, mindig és mindenütt őt látta.

Forró vérének elég volt egy szempillantás, hogy lángra gyujtsa, a szerelem erőt vett szívéen s gyönyörködve elmerült a szép leány nézésében.

Mikor kijött a templomból, keresztet vetett magára, meghintette magát szentelt vízzel és áhitatos bűnbánattal meghajolt, azután szerelmére gondolt, a szép Constantiára. Ez lett gondolatainak tárgya éjjel-nappal.

Keresett alkalmat közeledni hozzá, talált is. Akkor égő ajkkal, forró szavakkal kezdett beszélni szerelméről; a leány hidegen hallgatta s büszkén utasította el. De e hidegség nem hűtötte le szerelmének hevét, inkább növelte azt. Egész ben-

seje tűzben égett, minden idege reszketett és fejében, szívében csak egy gondolat, csak egy érzés uralkodott: a szerelem.

A könyvet félre tette, a tudományt lázas agya most nem volt képes megérteni, arcza sápadt volt, kedve eltűnt és barátai sajnálkoztak rajta.

Sajnálkoztak, de nem segíthettek. Constantia szerelmét Valence Jakab nem bírta megnyerni, szépsége és gazdagsága meg nem hatotta a leány szívet, forró szerelme, lázas fájdalma, mély búbánata Constantia szívet meg nem lágyították. Hiába remélt, hiába esdekelt, epedett és égett; Constantia büszke, érzéketlen maradt.

A sok szerelmes ifjunak nem kellett aggódni, láthatták jól, hogy nincs okuk félni az új vetélytárostól; csak oly boldogtalan, epedő szerelmes az is, mint ő.

Arra nem gondoltak, hogy Jakabnak talán bátorsága lehet merészebb tettel szerezni meg a szép leány szerelmét. Arra senki sem gondolt, hogy Jakabnak eszébe juthat: elrabolni a leányt.

Mikor az ifju kifáradt már az esdeklésben, nem bírván többé szenvedélyét elnyomni, a lázas indulattól elhódítva, kétségbeeséstől és égő vágytól hajtva, egyszer este fegyveres kézzel tört Constantia atyjának házára.

Az apa épen nem volt honn. Ezt az időt választotta ki Jakab, s egy csoport jó barátától kísérve, heves vérű, vakmerő ifjaktól, az esti homály leple alatt, kivont karddal lépett a ház küszöbére.

Senki sem állt ellent neki. A szolgálk félrehúzódtak, elő sem jöttek, s jól eldugták zsebeikbe a szép aranyakat, melyeket ez ildomos magaviseletért a nemes Romeo de Pepoli pénzes-zsákjaiból kaptak.

II.

A nemes Romeo de Pepoli soha sem sajnálta a pénzt, mint mondani szokta, ha jó barátainak tehet vele valami szolgálatot. Jó barátja volt pedig minden ember, a kit a törvény üldözött s a kinek a bírakkal meggyűlt a baja, vagy a ki valami olyas cselekedetet akart elkövetni, miből gondolhatta, hogy baja lesz a bírakkal.

Lehet képzelni, hogy ilyen módon sok jó barátja volt a nemes Romeonak.

A bolognai reszpublika polgárai ép úgy czivakodtak egymás közt, mint a többi olasz városok polgárai. Ez már századok óta szentesített szokás volt az olasz köztársaságokban.

Minden városban kellett guelfeknek lenni, a kik azt mondták, hogy ők az olasz szabadság- és függetlenségért küzdenek, nekik kell adni minden hivatalt s a ghibellineket, a császár hiveit, a hazaárulókat ki kell kergetni a városból. Voltak aztán szintén minden városban ghibellinek, a kik azt mondták, ők a népuralmat, a demokratiát akarják megalapítani, a császár pártfogása mellett, adjon a felséges nép minden hivatalt nekik, mert ők a nép barátai s aztán kergesse ki a felséges nép a városból a guelfeket, mert azok zsarnokok, arisztokraták, a nép elnyomói.

A felséges nép azonban, mely mindenkor bámulandó bölcsességgel kormányozta a reszpublikákat, azzal segített a dolgon, hogy fölváltva egyszer a guelfeket, máskor a ghibellineket száműzte, politikai érettségét ily módon fényesen tanusítván.

Bolognában is voltak guelfek és voltak ghibellinek, pártok versenyeztek egymással, mindegyik uralkodni vágyván, természetesen mindegyik csupán csak a közügy érdekében. Két hatalmas párt állt a reszpublika élén: a Maltraversa-párt s a

Scacchese (a sakktábla pártja), mely nevét onnan kapta, mivel főemberei, a Pepoliak, czimerökből sakktáblát viseltek.

A Pepoli-család ghibellin volt, a nép barátja s minde- nekfölött a családnak uzsoráskodásban meggazdagodott nemes sarjadéka.

Romeo volt a nép embere. Ő volt azon időben leg- gazdagabb ember egész Olaszországban, pedig ott sok gazdag polgár lakott Genuában, Velenczében, Pisában, kiknek kincses hajói alatt meggörnyedt az oczeán s vitorláik messze lengettek minden tengeren.

A nemes Romeo előbb bőrig lenyuzta a szegényeket uzsor- ráskodással s aztán a szegények pártfogójává tolta föl magát. Védője lón minden elnyomottnak, kit a törvény üldözött s min- den szerencsétlen, kit azon szomorú csapás ért, hogy rablás vagy gyilkolás miatt a bírák elől futnia kellett, menhelyet lelt házában.

Nagylelkű és nemesszívű férfiú volt, nyájas mindenkire, a legszegényebhez is és adakozó. Minden naplopó számára ta- lálkozott nála legalább egy pár kis ezüst pénz.

20,000 arany évi jövedelemmel bírt, gazdagabb volt sok fejedelemtől. Hogy mily uton szerezte ő maga és elődei ezt a pénzt, arra senkinek semmi gondja, azt a nép nem kérdezte; akármily uton szerezte, Romeo a nép barátja, s ez elég, hogy mindenki által becsültessék, mindenki által szeretessék.

És a nép nagy becsülésben tartotta a sakktáblás czimert, főleg azon nép, mely rongyos volt s melynek gyakran baja akadt a törvényszékekkel. Romeo de Pepoli mindenkin segített, a kin csak segíteni lehetett. Egy oklevélhamisításon ért jegyzőt fegyveres kézzel szabadított ki a törvényszolgák körmei közül, vitézül megtámadta a poroszlókat, szétverte őket s a csőcselék tapsolt a jeles férfiú diadalán.

— Soha, mig élek, nem engedem, hogy a republikának egy szabad polgárát ily csufos rabságba hurcoljanak, — szól- lelkesülten a nemes Romeo. — A nép számíthat rám, mig kardomat emelni bírom, védni fogom a szegényeket és elnyo- mottakat.

Mindig egy csoport nép kísérte a nemes Pepolit a pi- aczra, a tanácsházba, palotája telve volt gyanus emberekkel, jártak-keltek a csarnokokban, éljenezve és dicsőítve a nép ba- rátyját, a nemes Romeot.

Zsákokban állt a pénz kamráiban s a nagylelkű férfiú osztogatott belőle mindenfelé s itatta és etette a népet. Nem volt Bolognának több ily jeles polgára.

A tanuló-ifjúság iránt is igen barátságos hajlamokat tanu- sitott.

Valahányszor valami kihágást követtek el, mindig párt- fogása alá vette őket, nyíltan kárhoztatván a tanári testületet, ezeket a rideg, szívtelen embereket, kik az ifjúságnak a leg- kisebb ártatlan csínyt sem akarják megengedni, s mindjárt szi- goru büntetésekkel állnak elő.

Efféle ártatlan csínynek nevezte Constantia elrablását is. Egy kis tréfa, semmi más. Szegény derék ifju csak nem hal- hat meg boldogtalan szerelem miatt.

Romeo szívesen segédkezet nyújtott s pénzét sem kímélte. Valence Jakab elfogadta az oda nyújtott jobbot, hiszen az a kéz a legnagyobb bolognai hazafi keze volt.

Romeo megölelte az ifjut s megölelte társait is, jó sze- rencsét kívánt nekik és a heves diákok szeretetét egészen meg- nyerte.

Mily önzetlen, derék férfiú! Semmi más czélja nincs, mint segíteni a bajban lévőkön.

S midőn az ifjak kiléptek a palota kapuján, tollas kalap- jaikat megemelve, fölkiáltottak:

— Éljen a nemes Romeo!

És a nép utánuk kiáltotta, nem kérdezvén, hogy miért:

— Éljen a nemes Romeo!

(Folyt. köv.)

Első szerelem.

Noszlopy Constantiától.

Még csak egy sugár és aztán mindörökre,
Mindörökre kialszik már e szív reménye,
Mint midőn alkonyuló nap végsugára
Kétes fényt áraszt hervadó őszi tájra.
Szeretsz-e ifju ma még? talán kérdehetem,
S mint egykor a hit, most e kétely mindenem,
De ha csalódtam, mégis csalódtam benned,
Ha méltatlanra tékozlom szerelmemet,
Sötétebb leszek, mint a föld, ha napja tűnt,
Sötétebb, mint ki ismer minden bűnt,
Hideg leszek, mint az éjszaka tenger-jége,
Melyet nem olvasza fel még a nap heve;
Fájdalom és rideg nyugalom lesz életem,
Emlékim majd ápolgatom, majd széttépem.
Lelkem megvet, mit ér? szívem örülten ég,
És arcod lelkem dicső körében lebeg még;
Képed erőszakkal oh régen száműzém,
De nem feledhetélek soha szent eszmény
S melyben láttalak minden óra, pillanat,
Ennyi élvét kétszer az élet mért nem ad.

Nem kárhoztat e szív, véle bármit tevé,
Nem, hogy vétkem nélkül rég elfeledél,
Te vagy multam és te vagy jövőm forrása.
Minden, mi szép bennem, lelked kisugárzása,
Örökre elvevéd, örökre magadat,
De nem rabolhatád emlékim, multamat,
S midőn e szív lelkesülve már nem dobog,
És minden lángja csak ravatalán lobog,
Midőn mult keserve új örömtől óvja,
S új halált hoz neki minden újabb óra:
Feltűnik előttem verőfényes lelked,
S elfelejtve minden, a mit e szív szenved;
S mert e földön szerelmem nem boldogítád,
Mennybe száll lelkem, Istent karolva át.

Egy lengyel honleány.

Történeti beszély,

Filep Györgytől.

Szabadság, szerelem!
E kettő kell nekem.
Szerelmemért fölálldozom
Az életet,
Szabadságért fölálldozom
Szerelmemet.

Petőfi S.

Elrejtett, de fájó sebeimet szaggatom föl mindannyiszor,
valahányszor, édes nemzetem vagy a rokonézelmu lengyel nem-
zet történetének lapjait forgatom. Szememben önkénytelenül könny
lopódzik, mely a szabadságot szerető lelkem mélyéből emelkedik föl
keservem bizonyosságul. Lelkem szemeivel mintha látnám ama
kétségbeesve küzdő hősokeket, kik magasztos ihlettel harcolnak
édesanyjuk: kedves hazájuk szabadságáért. Látom erős karjai-
kat, melyeket villámcsapásként bocsátanak a sötétségért har-

czoló tömegre, s emelt fővel rohanának a bizonyos halál semmisítő torkába. Látom a gyermekeket, miként készíték a fegyvereket a bátor apáknak; a nőket, miként kérék összekulcsolt kezekkel férjeikre a győzelem áldását! Mind oly szivre eső látvány, hogy lehetetlen keserű kebellem nem gondolni vissza, kivált midőn az igazságos győzelem helyett a szolgaság jármával s a börtönök rablánczaival jutalmaztattak meg, kik a dicső csatásokon el nem vérzettek! Pedig szent és igaz elvért küzdöttek, s mégsem arattak győzelmet! Nem, mert az Isten még nem tartotta érdemeseknek őket arra, hogy azt élvezhessék, mi csak testvériesen egybetartó nemzeteknek nyújt élvezetet; a lengyel nemzet pedig soha szorosan egybetartó és egy elvet követő nem volt, az olyan nemzet pedig, melynek keblében belviszályok és árulások dülnek, a szabadságot és nemzeti jogot üdvösen felhasználni képtelen. A „nie pozwelam“ megásta a lengyelek sírját s a belviszályok és egyeseknek, saját nemzetének megvetésével és elárulásával való tekintély-szerzése az önkényű uralkodók előtt, örökre el fogja temetni! De bizzunk az igazságos Istenben, kinek minden nemzet egyformán gyermeke s ki az igazságost és jogszerűt szereti, mert atyai gondossága senkit el nem hágy s segélye akkor van legközelebb, midőn legnagyobb a veszély!

Egy beszélykét akarnék elmondani a szép olvasónőknek, egy jeles honleányról, s ennek szerencsétlen családjáról, ha meghallgatnának.

I.

Orosz-Lengyelországban, a lublini kerületben, a legszebb családi csendességben élt egy tisztességes lengyel család. Pár évvel azelőtt, hogy a lengyel fölkelés történt, Lublin városában lakott a család, de miután egy szép falusi jószágnak jutott birtokába, falura költözött s itt éldelé azon legszebb gyönyört, mit csak békés, egyetértő család tud élvezni az életben.

A családapá, a fehér haju Preznánczky, mintegy 60 éves lehetett, de azért tekintete, bátor arca, izmos vállalai és karjai még férfinak mutaták őt. Családjával megelégedve, békében élt, mert neje, a kedves Juszina, minden bűt és örömet megosztott vele; de azért mégis mindig komoly és bús volt, mert süllyedő hazájának érdekét szíven hordozá s ez annyira aggasztólag hatott rá, hogy még szeretett családjának körében sem tudta egy percig sem elfeledni édes nemzetének elnyomással fenyegető veszélyben forgását.

Preznánczky két fia, János és Lajos, miután tanulmányát bevégezte, atyja oldala mellett szép sikerrel gazdálkodott a terjedelmes falusi birtokon. A két fiúnak igen szép, nagy birtoka volt, de mindenkinek felett legtöbbet ért azon kis birtok, mit atyjától nyert, a nemes sziv, melynek gazdag jövedelme mind a haza oltárára lőn feláldozva. Ők korán megtanulták, mit tesz e szép fogalom: szabadság, mert atyjok beléjük csepegtette e nemzeti szentséget még kis korukban, hogy midőn felnőttek lesznek, áldozni tudjanak érte mindent, mit hazájok megkíván.

Ilyen szép tulajdon volt a 18 éves Fruzinában is, Preznánczky legkedvesebb gyermekében. Tudott ő himzeni, varrni, fonni, de azért az irodalommal foglalkozni a legnemesebb foglalkozásnak tartotta, mert lelkének valódi gyönyörűségét csakis ebből merithette. Ha nemzetéről szomorú történeteket olvasott, a nemzetét szaggató belvillongásoktól vagy az idegen nemzeteknek édes hazájokban tett kínzásairól, szívtelenségéről: komoly és vigasztalhatlan lett, mintha maga előtt látta volna az iszonyu küzdelmeket, melyekben annyi honfi vérzett el alattomos uton, börtönökben vagy orgyilkosok által. Ha a történetek lapjain néhol hazáját dicsőfényben látá tündökölni, lelke kimondhat-

lan örömmel lett telve, szíve hangosan feldobogott s ajkai hámlát rebegetek az égnek, hogy egy oly honnak lehet leánya, melyet sok vér áztatott ugyan, de dicsőség is koszorúzott hősiesség és elszántsággal. Ő valódi honleány volt: szíve kesergett, vérzett, örvendett, remélt s ez mind hazájáért volt.

Gyakran szobájában asztala mellett óráig ült elmerülve egy-egy történelmi könyvbe s hol árulással, igazságtalansággal, embertelenséggel találkozott, egy tört sohaj rebbent ki kebléből s szemeiben könnyek csillogtak, arcát halvány pir futotta el, mintha szégyenelve fájlalta volna azon szerencsétlenek sorsát, kiknek neveit a történelem gyalázzal egybekötve tüntet a világ szeme elé. Bárha fiatal volt s az életet még most kezdé ismerni, mégis annyira tudott aggódni hazája sorsán, mint egy érett lelkű hazafi vagy költő. Ha a gondok elfáraszták s szívé a bú nagygyon kezdé gyötörni, zongorája mellé ült s a legbúsabb lengyel dalt játszák el, melyet szíve keservével egybeolvadt mélabús énekek kísért.

Igy tölté napjait gondokkal családjá körében; társaságba nem igen vágyott, mert családjában föllelé mindazt, mi keble ohajtását kielégíté. A szerelem még nem bántá keblét, mert nem költették fel benne, s így nem is vágyott utána, mint-hogy nem ismerte. Oh, pedig ki ezt érezi, mennyi minden életben forgó dolgot megismer, megtanul! Megtanul hinni vagy nem hinni az embereknek s ezek tettét, bizalmas szavainak. Megtanul igazán örvideni, a legbensőbb rokonszenvet érezni; de aztán megtanul némelykor is halálosan gyűlölni, megvetni és boszút állani is!

Az 1793-diki forradalom mind jobban-jobban harapódzott el az egész országban. A fegyverfoghatók seregéstől gyülekeztek össze egy-egy rengetek erdőben, hol szervezve magukat, mint megsértett, dühös oroszánok, úgy rohantak ki az őket sokkal nagyobb számmal bábortató ellenségre, s vagy győztek, vagy egytől-egyik elvérzettek a dicső csatamezőn. Bátran mentek a halállal szembe, mert nem kellett nekik az olyan élet, mely kínosabb a halálnál. Előttük a szabadság világolt, szíveket ez töltötte el szép reményével s ennek elnyeréseért akartak inkább elveszni, mint ezt nem élvezni.

Már egész Lengyelország forrongott s a honfiak tömegétől siettek áldozatot vinni a haza oltárára. Borzasztó volt nézni is azt a hideg elszántságot, mely a nép arcán honolt. Egy-egy titkos pinczében vagy földalatti barlangokban összegyűltek sokan, s ki kaszákat vert nyélre, ki öldöklő hegyes vasat reszelt, hogy tüzze egy hosszú nyélre; ki rozsdás löfegyverek kijavításával foglalkozott, hogy a népnek kiosztva, legyen mivel védje magát.

II. Szaniszló, lengyel király, a dühöngő nép kíváncsiának eleget nem tudván tenni, odahagyá az országot, s Katalin, orosz czárnő kíváratára, kinek a király kegyenceze vala, Pétervárra utazott. Tarnowiczban a forradalmi összeesküvés lobbort vetett s erre az egész ország felgyuladt. A nép mindent, mit ellenesnek tartta, s mire csak dühe vezérelte, rombolt.

(Folyt. köv.)

Világtárlati levelek.

Páris, július 24-kén, 1867.

Ha nem tartoznám azon emberek közé, kik ígéretöket bármi áron be szokták váltani; ezen sorok nehezen látnának napvilágot. Nem azért, mert Párisban, kivált most az idő szerfelett s a szó teljes értelmében drága: hanem mivel e világ-

kiállítás roppantsága, kivált első napokban az ember minden érzékét annyira igénybe veszi, hogy nem hogy bírálati, vagy ismertetési megjegyzésekre, hanem a látottak emlékezetben tartására vagy rendezésére is alig képes.

Szerencsére azon helyzetben vagyok, hogy Páris, mint város már kevésbé érdekel, miután 1858-ban hosszasan mulattam benne; mind e mellett első tekintetre be kellett látnom, hogy miután nem mulatni, hanem tanulni jöttem ide, szorosán fölvetett tárgyamnál kell maradnom, ha 10–15 nap alatt ezt el akarom végezni.

Kitűzött osztályom: a munka vagy emberi mivelttség története („histoire du travail”) az öt kör közül, melyet a kiállított tárgyakra nézve fölvettek, a közbelsőt és így a legkisebbet képezi, mind e mellett e tanulmányra mind gazdagsága, mind fontosságánál fogva sok időt fog igénybe venni.

Miután azonban az emberi képesség mint mindenben, úgy a figyelmes munkában is korlátozott; pár órai megfeszített figyelem és jegyezgetés után, képtelen vagyok az időt pihenésre, azaz oly tárgyakra fordítani, melyek szakmámhoz kevésbé tartoznak s inkább mulattatók, mint gondot adók.

És ime, ezen munkaszünetek alatt megtekintett tárgyak futólagos leírásával kedveskedem e lapok olvasónőinek, remélve, hogy e roppant gazdagság szegényes leírásáért elnézők fognak lenni.

Tájékoztatóul előre kell bocsátanom, hogy a kiállítási főépület a Mars-mezőnek („Champ de Mars”) egy roppant hosszúságú négyszögnek a közepét foglalja el, hosszas, tojásdad alakban és a kiállítás összes helyiségével együtt 642,000 négyszögmetert (3 és egy tized láb) foglal el.

Öt párhuzamos kört képez, mely egy középső kertet övez, honnan minden irányba sugarakként futnak az utcák a kiállító országok szerint, míg a párhuzamok, mint említve volt, a szerint vannak beállítva.

E roppant ovalszerű épület a tér négy szögletét természetesen üresen hagyta s ez a négy főbejárás által ugyanannyi főrészt osztva, képezi a kiállítás parkját, melyben egyházak, tornyok, csudásnál-csudásabb alaku épületek ragadják meg a figyelmet.

Kezdjük a legkellemesebb részen, a kertészeti negyeden, mely a nagy térnek délkeleti szögletét foglalja el.

Ezt a belga kiállítás pótlék-épületein kívül egy a pusztá homok-buczkáktól felséges parkká varázsolt kert foglalja el, melybe mérsékelt díjért léphet be a közönség.

Ha e kertbe (jardin réservé) a posta- és táviráda-hivatal melletti bejáraton megyünk be, első, mi szemünkbe ötlük, egy mesterséges szikla-csoport a délsziget legpompásabb növényzetével körülövezve, melyről gazdag zuhany csattog alá.

Ez az édes-vízi állatok viztartója. Művészien alkotott cseppegő barlangba lépünk, melynek falait itt-ott kristály-üveggel foglalja el, felülről megvilágítva. Itt folyvást frissített édes vízben mozognak, usznak, viczkándoznak és mászkálnak az édes vizek száz meg száz halai, békái, rákjai, hol elrejtözve a számokra alkotott sziklácskák üregeiben, hol egymást üzve és kergetve s gond nélkül játszva a nagy közönség szemeláttára.

Innen kiérve, jobbra az óriási virágházat (serre monumental) találjuk, melyet épen azért emelünk ki, mert a többi is ekként, vas- és üvegből van kristály-palotává alkotva s az egy nagyban a kicsinyek képét is láthatja az olvasónő.

Merészen és magasan emelkedik ez a kert közepében; előtte bő vizű tó, melybe művészi vizesés önti habjait. Benn pálmák és óriási levelű keleti és délszaki növények mint királyok büszkélkednek szemben a mi szerény, de kellemesebb színű és szagu növényeinkkel, melyek ezer meg ezer csoportot képeznek ez óriási palotában. Alig lehet e gyönyörű ellentét szemléletével betelni, s ha a nap e roppant kristályboltot be nem melegitené, lehet, hogy órákig maradna benne a virágkedvelő. E nagy virágházzal szemben, mint legméltóbb helyen, a császárné pavillonja emelkedik, (a császáré más helyütt van). Képzelteti a nyájas olvasónő, hogy ebben a mit csak a világ szőnyeg-, butor- és apróságokban, a mit a kertészet különösség, ritkaság és szépségben felmutathat, minden megvan. Szőnyeg-festései s a fehér fajú butorok faragványai rendkívül szépek.

A pavillon körül, valamint az egész kertben kifejtett kertészeti művészetre nézve meg kell jegyeznem, hogy ez nem virág-ültetés többé, hanem valóságos himzés; mert itt minden csoport egy-egy felséges arabeszk, melyet lehetetlen szoborban és szabályosabban bármely finom munkával vászonra tenni. A különbség csak az, hogy ott himző tű, itt ültető kéz; ott a természetet utánzani akaró haraszt, itt a valódi élő virág áll rendelkezésre.

Bámulatos különösen azon gyepek finomsága és eleven színe, mely a kertet ellepi s melyhez hasonlót uri-kertészeink talán nem is képesek előállítani. Ennek megfajtása alkalmasint a mindenütt jelenlevő vízben fekszik, melylyel a kertészek fáradtság nélkül előnhetnek füvet, virágot egyaránt és nagy fáradtság nélkül. Csak egy csövet kell az illető csapok helyére csavarniok s kerekeken jobbra-balra fordítaniok s a körzet bő vízben van fürösztve.

De menjünk tovább. Jobbra a tengervízi tartány (aquarium maritime) mely a tenger apró szörnyetegeit mutatja fel. Ennek azonban hire nagyobb a valónál. Sokkal érdekesebb ennél Peters aquariuma a Sz. Martin Boulevardon, melyben Hugo Victor híres polypjait is láttatni, természetesen csak keztyű nagyságban. Ezren meg ezren bámulják e kis szörnyeket naponta.

A kert háttérében van tömördek apró virágházán kívül egy hosszú félszer alatt a rózsza-kiállítás, melynél felségesebbet alig láthatni valahol. A legsötétebb verestől a legfehérebbig; a kicsinységben feltűnőtől az óriásiig, a mi csak rózsában szép képzelhető, itt együtt van. Némely gyűjtemény már büszkén hirdeti nyert díját.

Az apróbb virágházakban egy-egy kertésznek, vagy kertészeti társulatnak kiállításai láthatók. Gazdag az egyik felséges ananászokban, a hollandi kiállítás felséges kaktuszokban.

De természetes, hogy mindezekről írni csak holt betű. Ugyanezen parknegyedben van még a belga művészeti pótlék-kiállításon kívül a hollandi gyémánt-köszörűs, Coster ur kiállítása, melyről megemlékezni nem lesz érdektelen.

Itt láthatni a gyémántot durva termékállapotán elkezdve, mindennemű fokozatán, mignem a nők kedvenczvé, a szemgyönyörködtetőjévé válik. Azt tudja a nyájas olvasónő, hogy a gyémántot csak őmágával lehet köszörűlni.

Ez egy kis vízfektes korongon történik, mely 2500-szor fordul percenkint, s ez adja meg a gyémántnak azon lapocskákat, melyek szerencsés fekvése e követ oly ragyogóvá teszi.

Coster ur e mellett még némi kiállítást is rendezett, melyben a híres Ko-hi-noor s a déli csillag (etoile du sud) utánzatain kívül valódi gyémántok is szépek vannak. Az első, mely köszörületlen 186 karatot nyom; de azért becséből nem vesz-

tett, csak nagyságából. A gyémánt-köszörülést Berquen Lajos találta fel 1470-ben.

E negyedben még van egy érdekes művészeti darab: az anversi kapu. Fehér kővekből rakott kapuzat fölé két bronz óriás könyököl, a hajdani Germania két óriása, kik mintegy tiltják az anversi erődbe bejutást. Feltűnően hatásos mű.

És most elhagyjuk e kertnegyedet, hogy jövő alkalommal egy sokkal érdekesebb részben találjuk fel egymást.

A viszontlátásig!

P. Szathmáry Károly.

A selyembogár.

(Vége.)

Shautong tartományban minden bikkfán és bokron tenyésztik a saturnia mylitta-t, melyet ők kien-sheu-nek neveznek. Ennek gubójából font szövet még tartósabb, de nem oly szép, mint a valódi selyem; színre nézve csak barna, szürke és fekete szöveteket lehet belőle készíteni.

Vannak még más fajok is.

A valódi selyembogarat nagy gonddal ápolják Chinában s különös házakat készítenek nekik, épen úgy, mint nálunk, hogy az idő változásai ellen védve legyenek. A szoba, melyben ápolják, lejtősen van építve s egy folyócska megy át rajta, mert a tojásokat szeretik folyó vízben kiöblíteni.

Mély csendnek kell köröskörül lenni, mert minden zaj, kutya-ugatás vagy kakas kukorikolása megijeszti a selyembogárkakat s ártalmasan hat egészségükre.

A melegségi fokot pontosan meg kell tartani. Ezt vagy a nap melege által eszközlik, vagy kis kályhák vannak a szoba szögleteiben. Az ajtókat délnek helyezik, sohasem észak felé s hogy a hideg légvonatot elhárítsák, matrácokat tesznek elébe. Az ablakokat beragasztják fehér, átlátszó papirossal s ide is matrácokat tesznek, hogy a világosságot tetszés szerint beoeshassák vagy elzárhassák; ez egyszersmind ótalmul szolgál a hideg szél ellen.

Az előszobában áll néhány macska. Ezek képezik az őrizetet egerek és mindenféle más állatok ellen.

Polezokra vesszőfonadékok vannak helyezve; erre másznak föl a selyembogarak. Mivelhogy nagyfontosságú, hogy mind egyszerre egyenek, egyszerre legyenek ébren és egyszerre aludjanak, ügyelnek rá nagyon, hogy mind egyszerre keljenek ki a tojásból.

A chinaiak nagy gonddal válogatják ki a tenyésztésre alkalmas gubókat. A lepkék alá szederfa héjjából font papirost terítnek ki s betakarják őket könnyű takaróval. A tojást 4-5 napig betakarva tartják. Akkor a papiros-iveket gyöngén összegöngyölgetik s fölakasztják a szobában. Január elején sós-vízbe áztatják, megszáritják s ismét összegöngyölítik. Némelyek szederfa-hamuból készült lúgba áztatják s aztán hirtelen jéghideg vízbe mártják.

A mint a szederfa leveleket kezd hajtani, kikeletik a tojásokat. A chinaiak az ősszel leszedett s napon megszáritott szederfa-levélből finom port készítenek, mit légmentes edényekben elzárva tartanak tavaszig; akkor a mint a bogárkák a tojásból kibujnak, ezt hintik nekik enni, s úgy látszik, ez nagyon ízlik nekik.

Most minden szoba számára külön ápolónőt rendelnek. Mindig, mielőtt a szobába lépne, meg kell neki mosdani s újra átöltözni; nem szabad semmi erős szagu ételt ennie vagy valami virágot érinteni, mert a bogárkák igen érzékenyek min-

den szag iránt s könnyen meghalhatnak tőle. Továbbá könnyű szövetből kell ruhát viselnie, hogy a melegségi fok változását azonnal észrevehesse. A chinaiak azt mondják:

„Mindennap egy egész év négy évszakkal a selyembogár számára; reggel van a tavasz, délben a nyár, este az ős s éjjel a tél.”

A leveleket két nappal a használat előtt gyűjtik s kezdetben összevagdálva adják enni. Az első napokban óránként kétszer kapnak enni, későbbben mindig ritkábban és ritkábban. Ezek az állatkák aránylag rettenetes sokat esznek.

A bánásmódnak a leggyöngédebbnek kell lenni. Hely szűke, hol sokan össze vannak szorítva, árt nekik, ép úgy, mint gyöngédtelen bánásmód. S talán nagy részben a gondos bánásmód hozza létre a chinaiaknál azon fényes eredményeket, melyet a selyemtenyésztésben értek el.

A selyembogarakhoz hasonló gonddal ápolják a szederfákat. A jó fajnak nem szabad gyümölcsöt hozni.

Ezután következik a selyem földolgozása, a mi ép oly szertartásos és figyelmes gonddal történik, mint a chinaiak minden munkája. Nagy figyelemmel kiválogatják és osztályozzák a gubókat, aztán forró vízzel telt kannába vetik, ép úgy, mint az egykori Ti-Hoang-Shi császár; csak hogy most e vízhez a thea helyett félunczia retek-olajat s egy unczia sót adnak, hogy a selymet könnyen lehessen legombolyítani.

A selyem használata Chinában csaknem általánosabb, mint nálunk a vászoné, a kormány tehát nagy figyelmet fordít ez iparágra.

A világ egy országában sem emelkedett a selyemtenyésztés oly magas fokra, mint Chinában és Japánban. Kelet több tartományában nagyban tenyésztik ugyan a selyembogarakat, például Perzsiában; de ez nem versenyezhet a chinaival. A perzsa selyem sárgás és nem bír a chinaiak szép fehér színével.

Minden ember ismeri a történeti hagyományt, hogy Justinian császár idejében. (560 Kr. u.) két zarándok, két jámbor szerzetes, kik Indiából jöttek, hozták belül kifúrva levő botjaikban az első selyembogár-tojást Európába. Némely jelek azonban arra mutatnak, hogy már ez idő előtt ismerték Európában a selyembogarat.

A selyemtenyésztés először Olasz-, Francia- és Spanyolországban terjedt el, onnan lassan tovább észak felé, úgy, hogy most már nemcsak magyar hazánkban, de északi Németországban, Poroszországban is tenyésztik.

A selyemtenyésztés kiterjedésével azonban az utóbbi években veszélyes, pusztító betegségek törtek ki a selyembogarak közt s ekkoráig minden óvszer e bajok ellen sikeretlennek bizonyult be. 1856–1857 években legszörnyűbb alakjában lépett föl e betegség; a ragály elpusztította déli Franciaország egész selyemtenyésztését ezer és ezer munkás család jutott ezáltal koldusbotra.

Olaszországban ép oly pusztító volt a betegség; megkísérlették tehát a francia tenyésztők északi Németországból hoztatni a tojásokat. E kísérlet azonban mit sem használt, a német selyembogarak ép úgy megkapták a betegséget, mint a hazaiak.

Nálunk, Magyarországon, hol a selyemtenyésztés, minden eddig e célra irányzott kísérletek dacára, jelentéktelen csekély, a pusztító betegség mégis mutatkozott köztük.

S talán az egyetlen eszköz ez öldöklő ragály eltávolítására; követni a chinaiak példáját, gyöngédebb bánásmód. Gyöngéden bánni üdvös emberek és állatokkal egyiránt.

Egy hét története.

Julius 31-én.

Jön Perczel! — Perczel megérkezése. — A branyiszkói zászló. — A mit Perczel beszélt. — Perczel éje. — Tovautazása. — A Zrinyi a költő. — A tatár Khán Budán s a szultán Pesten.

„Jön Perczel!” — hangzott mindenfelől s néhány óra alatt betelt e hirrel az egész város. Ez mult szombaton volt. Az e napi reggeli lapok írták ugyan, hogy Perczel este felé Komáromból megérkezik, de a közönség eleinte nem akarta elhinni e hirt. Különösnek tetszett és pedig annyival inkább, mert a lapok már néhányszor megírták, hogy itt van Perczel, Klapka, Vetter, s mind e hírekből egy betű sem volt igaz. Végre a délutáni órákban a budapesti honvéd-egylet falragaszok által hirdetteté ki, hogy Perczel aznap este megjön s a magyar hajóra száll. Ez villanyfolyamként hatott. A város közeli s távoli részeiből egyaránt roppant közönség seregelt össze a dunaparton, úgy, hogy legalább is huszezer ember állt mozdulatlanul, mint kőfal, majdnem két órán át, a míg a bécsi hajó, melyen az ünnepelt honvéd-tábornok jött, megérkezett. A lelkesedés, elragadtatás édes heve szállt e tömegben ajkólról ajkra, s nem egy visszaképzelte magát ama korba, midőn fenndobogó szívvvel állt a zászlók alá, melyek úgy két évtizeddel előbb magasan lobogtak a haza bércein s most egyre-másra a nemzeti muzeumban letéteményeztetnek.

A budapesti honvéd-egylet ujonnan fölszerelteté a 46-dik, a branyiszkói honvéd-zászlóaljnak az országos honvéd-gyűlés alkalmával átadott lobogóját, ez lobogott most az egylet tagjai élén s néhány pillanat alatt mind ide sereglettek össze a honvédek s hatalmas zászlóaljat képezve, zárt sorokban álltak, várván a tábornokot. Az egylet választmányának tagjai a kikötő váró-termében csoportosodtak, s a mint a hajó közelgett, bevonultak a hajó-hidon, hogy a gőzös földéjzetén üdvözlőjék az ősz tábornokot, ki a haza ügyéhez mindig hű maradt, ki a csaták tölgy-koszorúja mellett legméltóbban viseli a polgári érdemek babérját.

A hajó kikötött. Lehetetlen leírni azt az érzelmet, mely a parton állókat elfogá, midőn a gőzös földéjzetén kibontakozott a tábornok alakja, a mint az őt üdvözlő honvéd-bajtársakkal kezét szorított, régi ismerőseit átölelé, s a mint az üdvözlők e lelkes, zajos felkiáltással fejezték ki örömteljes elragadtatásukat: „Éljen a haza!” Ez szép és nagy pillanat volt.

Perczel kiszállt, megölelte a kiszálló-hid elején őt üdvözlő Böszörményit, feltűzte a honvéd-bajtárs által átnyújtott fehér tollat s a mint a kövezetre lépett, a honvédek vállakra felragadták, a körülte összecsoportosult közönség pedig a legzajosb éljenriadás, kalap-, kendő-lobogtatás- s oly lelkesedéssel fogadta, mely a főváros tiszteletteljes hódolatának s ama nagy, becsületteljes népszerűségnek, mely Perczelt oly méltán megilleti, illő kifejezése volt.

Az ünnepelt hazafi, kinek neve a dicsőség korszakának lapjain mindenütt legelől ragyog, ott állt a tömeg felett kimagasodva, mint intő jel a multból s intő jel a jövőre nézve egyaránt. A száműzetés szomorú évei egészen megőszíték, termete is kissé megtört, de szeméből teljes épségében csikázott

elő azon meghódító tűz, a szellem-frissesség s erélyes lélek e visszasugárzata, s a mint kezével intett s kalapja lobogtatásával viszonozta a lelkes éljen-riadást: az örömteljes fölhevülés a legmagasabb fokot érte el. E jelenet leirhatatlanul nagyszerű volt.

A mint a honvéd-zászlóhoz értek, a budapesti honvéd-egylet alelnöke, Beniczky Lajos üdvözölte néhány meleg szóval. Perczel, röviden, meghatottan felelt. Lelke mélyéből köszönve a fogadtatást, melylyel polgártársai megtisztelték, hangsúlyoztatá, hogy nem bocsánatot kérni jönnek haza a menekültek, hanem bocsánatot adni azoknak, a kik megtértek. De ne a keserű visszaemlékezéseknek legyenek szentelve e napok. Nagy munka vár reánk, mely mindnyájunk erejét igénybe veszi. E munkára, a fonal folytatására, mely 49-ben megszakadt, egyesüljünk mindnyájan.

Költői langyos este volt, az ezernyi közönség a kiválóbb helyeket legzajosban megéljenezé, majd elhallgatott, csöndes néma volt, úgy, hogy a szónok szavai a legtisztábban voltak érthetők távolabb is, s a csöndet semmi sem zavarta, mint a víz hömpölygése, mely gyöngéd morajjal ütődék a partokhoz. Tudom, hogy a kik e jelenet tanúi voltak, azt soha sem fogják elfelejteni. E jelenetnek történeti becse van, s maradandó tanulságául fog szolgálni annak, hogy mint fogadta a főváros a száműzetésből hazatért első hű honvédtábornokot.

A mint Perczel elhallgatott, a legzajosb éljen dördült meg mindenfelé, az éljenek között vitték a magyar gőzhajótársulat kikötőjébe, hol Perczel azonnal hajóra szállt.

A magyar gőzhajótársulat zászlók- és virágokkal a legdiszesben ékítetté fel kikötőjét és hajóját. A hajón diszes lakoma tartatott, s másnap reggel megindult az lefelé, Tolnára. Ez valódi diadal-ut volt. Minden állomáson tömegesen összeseregelt a nép, hogy hódolatát mutassa be a hű tábornoknak. A napilapok hasábkra menő tudósításokat hoztak. Ercsin úgy, mint Abonyban, Pentelén, Vecsén, Földvárrott, Pakson, Kalocsán és Domborin, egyaránt ezrivel sietett ki a közönség az állomásokhoz, a mozsarak dördültek meg mindenfelé, zászlók lobogtak s a legzajosb éljenzés fogadta mindenütt Perczelt, a merre járt.

Ezek szép, a hazafiság s a dicsőség szép napjai voltak. Sokáig fogjuk emlegetni, mint a hazafiúi érdemek kitüntetésének nagybecsű mozzanatait, úgy fogjuk emlegetni, mint a nemzet elismerését azok számára, kik ez elismerésre méltókká tették magukat.

Perczel jötte egészen felvillanyozta a pesti közönséget. Élénkség-, öröm- és lelkesedéssel telt meg a főváros s az idő is megfelejtkezett arról, hogy most augusztus, a forró napok, az érett kővék s az általános kirándulások napjain lenne a sor. Az idő hűvösre változott, a felöltönyök után nézünk s nem annyira a zöld lombok, mint a gázlámpák s a festett tájképek elé csoportosodunk: színházba járunk, mint az őszi és téli idény legvirágzóbb napjaiban.

Nem a nemzeti színházba, mit őszintén sajnálunk. De ott még nincs sok élvezni való. Vasárnapon megnyílt a „Két Barcsay”-val, de oly szereposztás mellett, mi nem lehetett nagyon csábító. A legkitűnőbb drámai erők még vidéken pihennek; —

a legkitünőbb operaiak pedig el vannak szerződötve Bécsbe, Londonba, vagy tudja a jó ég, hová; csak minálunk nincsenek. Pauliné asszony most az első énekesnő, a miért gratulálhatunk magunknak, de ez aztán minden is. Carina k. a szerepeiben az apró istennők osztzkodnak, a mi szánalmasan mulatságos jelenet lesz.

Ne beszéljünk többet róluk. Menjünk a budai szinkörbe. Ott nagy látványosságot adnak elő, „Zrinyi a költő” czim alatt. A szöveg egy nagy semmiség, vagy ennél is kevesb. Semmi összekötő fonala sincs, s csak némileg szolgál arra, hogy a kiállítás magyarázza. De ez aztán szemkápráztató. Nagy szabású történeti képek mellett — minő „a szigetvári hősök halála,” nagy márvány-csoportozat, — várostrom, szerb amazonok, csatazaj, összedülő vár, romok, Rákóczi- és szerb induló, táncz, dal, táborozás és nagyszerű kivilágítás. Elmondtuk egy lélegzetre mindazt, a mi benne látható. Érdekes és változatos csoportozatok.

A mű a magyar és szerb nemzetiség közötti testvéreledést ünnepli, nagy csata-képpel végződik, melyben a magyar és szerb közösen megveri a tatár khánt.

A véletlen úgy akarta, hogy épen akkor adják elő ezt, midőn Abdul-Aziz, az igazhivő mohamedánok khánja, a hatalmas nagy ur, fővárosunkba jön. Épen most készülünk fogadására. A gőzösön, melyen eléje szállitanak, hogy Vác körül üdvözöljük, már csöngettek. Szeretnénk még néhány szót. Nem lehet. Indulunk.

— ö. —

Budapesti hírvivő.

— ö. — (*A szultán elé*) elindultunk tehát, de rögtönzött utazásunk nem volt épen a legkellemesb. Azt hittük, hogy legalább is Uj-Pest körül találkozunk vele és eljutottunk szépen Vácig, a mig hajónk a Szultán hajóival találkozott. A hirre: „Jön a török!” — mindenki a földélzetre sietett és zajos éljenekkel fogadtuk ő török Fölségét. Elöl jött a „Mátyás király” gőzös a Szultán unokabátyja, Murad effendivel, aztán a „Széchenyi” a Szultánnal, s a „Kronprinz Rudolf” a Szultán kíséretével. A mint e három hajó mellettünk elvonult, a mi hajónk is megfordult, s tiszteletteljes távolban követtük a Szultánt Pestre. Ez szerdán esti 8 óra tájban volt. 9½ órakor Pestre érkeztünk. A partokon nagy közönség csoportosult össze, a Gellért-hegyről megdördültek az ágyúk, a kikötővel szemközt levő dunaparti házak ki voltak világitva s mindenfelől megszólalt az éljen. A Szultán hajója a budai rácz-városban kötött ki s a török felség itt töltötte az éjt. Másnap 10 órakor történt a bevonulás a budai várba. A hajó állomásától kezdve a várig katonaság képezett sorfalat, és ez egész ut hosszában szép számú közönség gyülekezett össze. A menetet a városi huszárok s a budai banderium nyiták meg, ezt követte a két jelenlevő miniszter: b. Wenkheim s Gorove, a budai tanács s azután a Szultán. Minden tekintet reá volt függesztve. Igen érdekes arczu, középtermetű, kissé elhízott férfiú, sűrű, fekete körszakáll és beszédes nagy szemekkel. Ki figyelmesebben nézte, lehetetlen volt arczában bizonyos életunságot észre nem vennie. Talán őseire gondolt, kik hatalmas hadsereg élén vonultak be Buda várába, talán arra, hogy itt egykor rettegés szállt mindenfelé, merre a félholdas piros lobogót magpillantották, s most a barátságos tisztelet jeléül vonjuk fel ugyan e lobogót a lánczhid, a városháza s a kikötők árboczainak lobogó-diszébe. A szultán barátságosan köszönt, kezét fezéhez emelvén. Vele szemközt ült fia, halvány arczu 10—12 éves kis fiu. Ugyane kocsiban — ez

kétfogatu nyitott udvari hintó volt — ült Fuad basa s a császári hadsegéd, ki a szultánt az ország határáig kíséré el. Utánuk következtek a szultán kíséretének egyéb tagjai, aranyos himzésű, érdemjeles, egyenruhás török főtisztek s a cserkeszek festői hossznyáik, pisztolyos övük s egyéb szemkápráztató czifraságaikkal. Mindez érdekes, szép kép volt, melyről sokáig fogunk beszélni. A királyi palotába érve, a szultán elfogadta a város és megye részéről tisztelgő küldöttségeket, aztán kis sétakocsizást tett a városban, majd ismét visszatért a „Széchenyi”-re és d. u. 4 órakor megint megszólaltak a Gellért ágyui s a szultán tova utazott, haza — Konstantinápoly felé.

✿ (*Buda városa*) a szultánnak érdekes kis emlékekkel kedveskedett. Ez csinos ezüst hamu-veder, melyben föld van a Budán eltemetett török szent dalnok, Ghül Baba sírjáról. A vedert zománczos ékitmények, a városi s országos czimer s e felírás diszíti: „Föld Ghül Baba sírjáról.”

✿ (*B. Sina Simon*) a koronázás alkalmával hazafias célokra tízezer frtot ajánlott fel. Ez összeg fele most a pesti vakok intézetének, fele pedig a pesti „Erzsébet” árvaleány-intézetnek adatott át.

✿ (*Kugler László*,) jelesül ismert pesti műárusnál ismét két új zenemű jelent meg. Egyiknek czime: „La sentimentale, polka tremblante” („Az érzélgő, reszkess-polka”), zongorára Klepsch Károlytól, ajánlva Térey Antoinette k. a.-nak; a másiké: „Honvéd-induló,” Sipos Antaltól, ajánlva az 1848/9-diki honvédeknek. Egynek-egynek ára 54 kr.

✿ (*Ama ház*) megjelölésére, Félégyházán, hol Petőfi mint csecsemő élt, Reményi kezdeményezése folytán diszes emléktábla készült 61-ben, a felállítást azonban a változott viszonyok lehetetlenné tették. Reményi most fölkéri a félégyházi kaszinót, hogy e tárgyban végleges határozatot sziveskednék hozni, hogy ama táblát illő ünnepélylyel helyére lehessen illeszteni.

✿ (*A névmagyarítások*) egymást érik, s ha nem egy szörnyűséges név kerül is ki a gyakorlati szócsintanárok gyáraiból, a jelenség, mint a magyar elemnek külsőleges megszaporodásának is tanúsága, természetesen örvendetes. A mult héten azonban Petrovics nevű budai lakos — „Petőfire” változtatta nevét. A nemzeti hiuság gyöngéd sugallma erre felszólalt egy pesti lapban, hogy hagyták volna meg e nevet egyedül annak, ki azt alkotta és világra szóló dicsőséggel halmozta el. Bár csak annak hagyták volna!

✿ (*Szombatról vasárnapra*) virradó éjjel nagy égi-háboru járt. Szobon a villám becsapott a templomba s azt fel is gyújtá. Vasárnap este pedig roppant szél-vihar dühöngött, mely a személyszállító-gőzösek menetét is tetemesen késlelteté s Buda körül több malmot megrongált.

✿ (*Váray Ferencz*,) budai karmester is irt egy koronázási misét, melyet a király születése napján, aug. 18-kán, fognak előadni a budavári Mátyás-templomban. A misének következő romantikus czime van: „Ferencz József király békélő miséje.”

✿ (*A honvéd-zászlóaljok*) felállításáról a napokban tömerek hir keringett, s már azt akarták tudni, hogy gr. Andrássy miniszterelnök ez ügy miatt időzik Bécsben. Andrássy Bécsben volt ugyan, most is ott van, de egészben más okokból. S úgy látszik, hogy a honvéd-zászlóaljok felállítása jobb jövőnek van fentartva s egyelőre a jámbor ohajtások közé tartozik.

✿ (*Az izraeliták magyarosodása*) oly örvendetes jelenség, melyet a lapok mindig különös kedvteléssel emlegetnek. Így örömmel hallottuk, hogy Nagy-Abonyban „magyar izraelita tár-

sas-egylet" alakult, mely máris 40-nél több tagból áll s azon nemes feladatot tűzte ki, hogy a magyar nyelvet és irodalmat a lehetőleg terjeszsze. Ez igen szép s elismerésre méltó czél s remélhető, hogy elérésére is a legjobb eszközöket fogják választani. Nem volna azonban jó, hogyha ez eszközök között a társulat olyasmi rendezése fordulna elő, mely annak a vallás felekezeti kaszinó jellegét adhatná. Az ilyesmi szörnydolog, s egyaránt nem helyeselhető, akármily vallásfelekezet tervezze. Ne arra törekedjünk, hogy az egyes osztályok között számosan még fennálló válaszfalakat szaporítsuk, hanem arra, hogy a társaséletben ne ismerjünk más mértéket, mint a minőt a becsület és érdem nyújt.

✿ (Horvátországból) most egyre-másra a tüntetéseket tiltó rendelkezésekről érkeznek tudósítások. A nemzetellenes izgatás ott széles alapot nyert, s így az erély, melylyel a kormány ez ellen föllép, indokolva van. Legujabban is több hivatalnok nyugdíjazásáról érkezett a hír, s ezzel összefügg, hogy a magyar tengerparton több izgató plebánost elmozdítottak helyéről, az északi olvasó-egyletet pedig betilták. Jul. 28-dikán volt Zágrábban a délszláv akadémia megnyitása. A hatóság betiltott minden zajosb jelenetet s így az ünnepély egész csöndben ment végbe. Este az ottani dalárda, a „Kolo," hangversenyt rendezett, mely nagyon látogatva volt. Hangverseny után a közönség egy része kiment a temetőbe s az 1848-diki forrongás alatt elhullottak emléksobránál gyász-dalokat énekeltek. Másnap az akadémia megnyitása alkalmából a horvát nemzeti színházban diszelőadás volt, s a diszelőadásra — mi szintoly különös, mint jellemző, — a „Tíz leány s egy férj sem" operettet, valamint egy Posszét adtak elő.

✿ (Hymen frigyei.) Jászberényben e napokban vezeté ol-tárhoz Szekeres Lajos, karczagi birtokos ur, a jeles honleányi tulajdonokban gazdag Farkas Anna urhölgyet. — Máramaros-Szigeten Váradi Gábor, országgyűlési képviselő bájos leánya, Gabriella, e napokban kelt össze Hieronymi Károly, miniszteri titkárral. Isten áldása kísérje szent frigyüket.

✿ (Vegyes hírek.) Vukovics Sebőt, az 1849-diki igazságügyminisztert, közelebbre haza várják. Vukovics Londonban lakik, hol széles ismeretsége s tapasztalata folytán az emigratióknak kitűnő szolgálatokat tett. — Sz. István napját az idén különös fényvel ülik meg ős Buda várában. A szokásos körmenetet a herczeg-primás fogja vezetni s remélik, hogy az ünnepen a királyi pár is jelen leend. — Pápa város egyhangulag ismét Szabó Imre, cultus-miniszteri tanácsost, választotta meg országgyűlési képviselőnek. A m.-kövesdi kerületben Mocsáry Lajos helyére elvtársa Majthényi Dezső választott; a nagy-mihályi kerületben pedig Kazinczy István. — A pesti nemzeti dalkör június 20-kán a honvédelap javára igen diszes dalestélyt rendezett, mely e nemes czélra 271 frt 78 krt jövedelmezett. — Jókai Mór egészsége helyreállítása végett a kies B.-Füredre ment, ott azonban a napokban súlyosan megbetegedett. Vajha minél előbb arról értesíthetnők olvasóinkat, hogy a nagy költő és jeles hazafi teljesen jobban van ismét.

✿ (Halálozások.) Szilassy György meghalt. A régi jó magyar világ patriarchális alakú, áldott emlékü képviselője volt; azon férfiak egyike, kiknek sora napról-napra fogy. Korunk „nivelliroz" s a régi jó világ emberei egyre-másra a sírba költöznek. Emlékezzünk meg róluk szeretetteljes tisztelettel. Ez méltán illeti meg Szilassy Györgyöt is. 1848 előtt Pestmegye főbírája volt, azóta pedig Pándon lakva, ott egész kis paradi-

esomót varázsolt maga körül. Gyönyörű parkot, faiskolát és gyümölcsöt, s e fák között nyílt a magyar szívélyesség és vendégszeretet egyik paradicsoma is. Szilassy azon bölcsészek egyike volt, kik a házára sulyosodó balcsapások fájdalmai között a természetben kerestek vigaszt és enyhülést. Mindenki tisztelte s oly kedélyes jó öreg ur volt, hogy talán nem volt egy ellensége sem. 60 évet élt, s a himlő ragadta el a tevékeny s érdemes életpályáról. Most ott pihen a pándi park lombos fái alatt, ama helyen, melyet koporsója helyéül maga jelölt meg. — Tisza-Lökön mult hó 22-kén hunyt el báró Vay Henrik huszárkapitány, b. Vay Miklós koronaőr ő excellentiájának fia Nyugodjanak Istenben!

Nemzeti színház.

Augusztus 2-kán.

Jul. 28-kán: „A két Barcsay," Jósika drámája. — Julius 29-kén: „Bibor és gyász," Hegedüs Lajos drámája, 5 felv. — Jul. 30-kán: „A bűvös vadász," Kind Frigyes operája, 4 felv. — Jul. 31-kén: „Szeleburdi," francia vigjáték, 3 felv. — Augusztus 1-én: „A sevillai borbély," Rossini operája, 2 felv. — Aug. 2-kán: „Eszter és Dávid," vigjáték, 2 felv.

Budai szinkör.

Augusztus 2-kán.

Julius 28-, 29-, 30- és 31-dikén: „A költő Zrinyi," nagy látványosság, 4 felvonás és számtalan képben. — Aug. 1-jén: „Aesopus," vigjáték, 3 felv. — Aug. 2-dikán: „Samil, vagy a cserkesz szabadságharcz, látványosság, 4 felv.

Mindenfélék.

✿ (Londonból.) A francia császárné a mult héten Angolországban időzött, de hogy mi volt utazásának czélja, azt mély titok fedi. Csak annyit tudnak róla, hogy két napig Osborneban időzve, ismét hazatért. Kétszer kocsizott ki a királynővel, vele lefényképeztette magát, a királyné egész családjával a partig kísért, s még onnan küldte és küldette búcsú-üdvözlését a császárné felé, ki a „Reine Hortense" gőzhajón visszautazott haza. — A szultán londoni tartózkodása alatt a királyi udvar s a nép részéről egyaránt a lehető legnagyobb figyelemben részesült s a londoniak bizonyára még sokáig fognak beszélni ama napokról, melyeket Abdul-Aziz khán a Themse melletti városban töltött. A szultán meglátogatta Palmerston, a nagy angol államférfi özvegyét, s ez volt az egyetlen magánlátogatás, melyet Londonban tett. Azt mondta az özvegynek, hogy néhai férjével leginkább szeretett volna megismerkedni, de miután azt nem tehette, ezennel hódolni kíván nevének, meglátogatva az özvegyet. A nagy szívélyességnek, melylyel a szultánt Angolországban fogadták, tanujeleül szolgálnak a búcsú-táviratok, melyek közte s a királynő között folytak. A királynő ezt táviratozta a szultánnak: „Osborne, julius 23-kán. Legszívélyesebb kívánataimat küldöm a szultán szerencsés hazatérése, boldogsága és jóléte iránt. Viktoria." A szultán így felelt: „Buckingham palace, julius 23-kán. Köszönöm felségednek a jóakarát új biztonyságát, melyben elutazásom perczében részesülök. Mindig hálásan fogok visszagondolni a szíves fogadtatásra, melyet Kegyednél, a királyi családnál s az angol népnél találtam. A legőszintebben kívánva felséged drága

napjainak meghosszabbítását, a kellemes napokra, melyeket Angolország vendégszerető földén átéltem, örökké fogok visszagondolni. Abdul-Aziz khán."

☛ („*Az afrikai nő*"-t) a párisi nagy operában e napokban adták elő százötvenedszer. E 150 előadás 1,511,584 frankot jövedelmezett s így minden előadásra 10,076½ frank esik.

☛ (*Weimarban*) aug. 28-kán megy végbe a Wartburg-ünnepély. Ezen Liszt Ferencz és Reményi Ede is jelen lesznek. Liszt saját vezénylete alatt adják elő a „Sz. Erzsébet-oratorium"-ot.

☛ (*Egy királyné története.*) Az összes fejedelmek között, kiket a tavalyi háboru trónjaiktól megfosztott, a hannoverai világtalan öreg király, a „Georg rex," a mint magát aláírni szokta, a legtöbb részvétet keltette föl. Valami megrázón szomorú van sorsában, a mint jelleme a lovagkori becsületfogalmak mintaképe. Árulás vette körül harci táborában s árulás fosztotta meg a tróntól. Ő most Bécs mellett lakik, de visszamaradt Hannoverában neje. A királyné korábbi éveiben pazarló és könnyed kedélyű volt, de férje és házának balsorsa erőssé tette a küzdelemben, a létező hatalom elleni harcában, az elfoglalt földön nevezetes dolgokat vitt végbe. Középkori lovagvára, Marienburgban lakott, s hősi ügyesség s férfias kitartással működött férje ügyében. Néhány hónappal ezelőtt nagy szabásu összeküvésnek jöttek nyomába, mindenki sejté, hogy a fonalak Marienburgig terjednek, de senki sem bizonyíthatott. A porosz kormány eleget elkövetett a királynő megkeresítésére, de kiutasítani nem merte. Végre a királynő belefáradt a reménytelen küzdelembe. Jul 22-dikéről jelentik, hogy a királyné elhagyta Hannoverát s férjéhez Bécsbe költözött.

☛ (*A hogy babát szerezhetni.*) Berlinben a Schwedter-Strasse 2. számú háza előtt mult szombaton délután egy királyi fogat állt meg s egy ur szállt ki belőle pompás babával. Az ur egy Heber Anna nevű kis leány után tudakozódott, s miután azt egy pincze-helyiségben megtalálta, a szülék nem kis csudálkozására átadta neki a babát, mint Frigyes Károlyné, királyi hercegnő ajándokát. E babának a következő története van: Jul. 10-dikén, míg a szülék távol voltak, a 11 éves leánykának azon különös gondolata támadt, hogy babáért a hercegnőhöz ir. Erre leül s megírta a következő levelet: „Kedves Anna Mária, Frigyes Károlyné hercegnő! Szüléimnek nincs pénzük, hogy nekem babát vehessenek, s miután én azt nagyon szeretném, Kegyedet kérem, hogy küldene nekem babát. Kérem, hogy a baba legalább is egy röfnyi nagy legyen, aztán szép ruhát viseljen és haja is szépen meg legyen fésülve. Kérem, ne feledje el a babát. Engem Heber Annának hívnak s lakásunk a Schwedter-Strasse 2. szám alatt van. Kérek minél előbb választ." — E levélre aztán ráírta a következő czimet: „Frigyes Károlyné, porosz hercegnőnek, a királyi palotában," s bedobta a legközelebbi levél-szekrénybe. A levél szerencsésen el is ment Potsdamra, a hercegnő kezébe. A hercegnőnek a kis leány okos, nagy betűi végtelenül megtetszetek s elküldötte a babát. Az most ki van állítva, mint a szegény család legdrágább birtoka. A szüléknek e levélről semmi tudomásuk sem volt, a míg a baba megérkezett.

Gazdasszonyoknak.

Kerti munkák augusztus havában.

Vetendő: fejes-saláta, spenót, endivia, hónapos retek és arany-sárgarépa.

Ültetendő: endivia és fejes-saláta az őszi szükség-

letre; kel és virágos-kel a téli szükségletre. — A fokhagyma és vereshagyma eddig már megértek; kiszedik és ritkásan légjártas padláson teljesen meg hagyják száradni. — A zeller és káposzta most javában fejlődnek; a földüket gyakran kell porhanyítani és folytonos nedvességben tartani. — A cardy (spárgapótlék) és halvány zeller levelei szalmában összekötendő, hogy használatra képessé tétessenek.

Az igazi sáfrány hagymái ezen hónapban trágyázatlan földbe tétetnek, így aztán október- és november-hóban szép virágokat hajtanak és fűszeres illatu szálcskákat eregetik. A kerti eper elültetésére és eper-ágak rendezésére szintén most van a legkedvezőbb időszak.

A virágos-kert. A jövő tavasz első ékességéül elvetendő a szilénefélék közül a Siléne pendula, a mécsvirág, (Lychnis Laeta) nefelejcs, (Myototis) Viola maxima és néhány más, a telet jól kiálló virágfaj.

Elültetendő: a fehér lilium hagymái (Lilium candidum) fritillaria, Ixia Leucojum vernum; a többire nézve minden tisztán tartandó, szorgalmasan felkötendő, a talaj pedig porhanyítandó, nemkülönben dúsabb és tartósabb virágzat czéljából minden elvirágzott inda azonnal megnyesendő.

A gyümölcsös. A szemzést folytatni kell, az érett gyümölcsöt pedig, a mennyire lehet, mindig csak reggel szedjük le a fáról, mert akkor frissebb és zamatosabb, utóérés végett pedig hűvös helyre tegyük. Különösen figyelmeztetem gazdasszonyainkat, hogy minden lehullott gyümölcs fölszedendő a fák alul, azért is, mert igen jól lehet használni vagy a marha számára, vagy eczetre, sőt keményítő-készítésre is; másrészt pedig, mert ellenkező esetben, ha t. i. a fa alatt el hagyjuk rothadni, a mindenféle rovarfajok, melyek miatt épen a gyümölcs lehullott, a gyümölcsből a földbe másznak, ott elbugázzák magukat, és jövő tavasszal megannyi bogár vagy pillangó alakjában az új gyümölcsben ezer meg ezer tojást raknak! Azért nem lehet elég gondot fordítani a rovarok pusztítására, valamint a rovarokból élő madarak és bogarak (futonczok) megtartására. Sáfrányhagymák: 100 darab 2 frton, 20 db 30 kron, eperbujtoványok, a régibb fajuakból 100 db 2 frton, folyvást termő, indákkal vagy anélkül: 300 db 3 frton; új fajtájú: 12 darab 60 kron, valamint minden fentemlitett virágok magva és hagymái, a legokoszerűbb miveltési utasítással, nálam kaphatók.

Mark F.

volt műkertész, mag- és facsemete-kereskedő.

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Mind a három alak utczai öltözékeket tüntet fel.

Az első alakon látható ruha világos lila mosambique-ből készült. (Röfje 90 kr, szélessége ¼.) Az uszályos, hosszú szoknya alja egészen sima és diszítését csak az elején látható magyaros zsinorzás és gombok képezik. Az egyforma rövid, bő felöltő diszítése az elején és az ujjakon is magyaros zsinorzásból áll. A fehér szalmakalap fekete bársonnyal van beszegve és elől fehér kócsagtollal diszítve. Ára 9 frt. A zöld béléstű tafota-napernyő ára 6 frt.

A második alakon levő ruha sima sűrű barège-ből való és két szoknyával készült. Az alsó szoknya diszítése három sor fehér tafota-szegélyből áll; mindenik fehér szegély mellé egy-egy sor keskeny fekete csipke van felvarrva. A felső szoknya diszítése egy sor fehér tafota-szegély, a mely mellé szintén egy sor fekete csipke van felvarrva. E felső szoknya oldalt fel van hasítva, és ott derékig fehér tafotával szegélyezve. A sima derekon nincsen diszítés, csak egy

sor zöld gomb elöl és egy fehér selyem-öv, a mely elöl fekete zománcz-gyöngyökkel van kivarrva. E ruha ára egészen elkészítve 40 frt. A $\frac{3}{4}$ rőf széles barége rőfe pedig 60 kr. A fehér crêpe-kalap fekete bársonnyal van beszegve és hátul széles fehér fátyollal diszítve. Ára 8 frt. A finoman himzett fehér mollnyakkendő ára 3 frt.

A harmadik alak fekete selyem-ruhát mutat be. A hosszú szoknya alján nincsen diszítés, csak a deréktól lefelé két oldalt és hátul huzódik lefelé kék tafotából álló diszítés. A kék tafota körül gazdag selyemgombkötő-munka látható. A bő felöltőnek diszítése szintén kék tafotából áll. E felöltőn minden oldalon két ujj látható; az egyik szűk, a másik pedig bő, mely utóbbi egyenesen lóg le a vállról, és inkább csak diszítés, mint igazi ujj. E gazdag kiállítású ruha ára 70 frt. A fejdísz-féle kalap fehér és kék crêpe-ből és egy nagy fekete tollból áll. Ára 10 frt.

A nyári kelmék között leginkább a nyomott barége divatos. Ilyen van fehér alapon kék vagy lilaszín keskeny csíkokkal, $\frac{3}{4}$ rőf széles, rőfe 60 kr.

Fehér alapon kék, lilaszín, zöld, hamuszun, apró Knicker-bocker-féle nyomással, rőfe 60 és 70 kr.

$\frac{4}{4}$ széles fehér alapu, szinte Knicker-bocker mustrájú mosambique, rőfe 1 frt.

$\frac{4}{4}$ széles különféle hamuszínű árnyalatú mosambique; rőfe 90 kr.

$\frac{6}{4}$ rőf széles melírt vagy csíkos mosambique lila vagy hamuszinben, rőfe 1 frt 60 kr.

$\frac{4}{4}$ rőf széles sárga alapu mosambique, fekete mustrázattal, rőfe 1 frt 20 kr.

$\frac{4}{4}$ rőf széles chine mosambique, rőfe 1 frt 20 kr.

Ugyanaz chamois alapon, apró, tarka virágokkal, rőfe 1 frt 20 kr.

Barége után nyári-ruhákra az itt leírt mosambique-szövetek a legczélszerűbbek és sok esetben még előnyösebbek is a barégenél, miután minőségük finomabb és sűrűbb szövésüknek fogva nemcsak nyáron, hanem később, az ősszel is használhatók.

Figyelmeztetjük a t. hölgyeket Alter és Kiss divatcsarnokában létező foulard-ruhákra. Vannak chamois vagy hamuszín alapon apró virágokkal vagy csíkokkal, tökéletes beosztással; darabja 35, 36, 38, 40 és 45 frton.

Az őszi szövetek között megemlítendő a Mousse-Marine, mely sima szövet, sűrűn közbe szőtt vastag, bozontos gyapju-szálakkal. Ezen kelme mindenféle színben fordul elő. Szélessége $\frac{4}{4}$, rőfe 90 kr, 1 frt és 1 frt 10 kr.

Sultan glacé, két színt játszó, egészen finom szörkelme s oly szép fényű, hogy selyem helyett lehet használni. $\frac{4}{4}$ rőf széles, rőfe 2 frt 40 kr.

Favorite nevű szintén sima csak mellírozott, igen finom szörkelme, minden színben és rőf szélességben, rőfe 2 frt 30 kr.

Bijon, gyapjuban a lehető legfinomabb gyapju-kelme, kis alakozott (façonirt) mustrázattal, mindenféle színben és rőf szélességben, rőfe 2 frt 50 kr.

Ezen utólag megemlített négy kelmefajta egészen új s nehezebb minőségénél fogva őszi viseletre is alkalmas.

Long-shawlok között, melyek hűvös napokon viselhetők, legczélszerűbbek a cashemir-shawlok. Ilyenek nagyjából előfordulnak fehér fekete csíkokkal vagy kockákkal 18, 20, 22, 24 és 25 frton.

Közönséges Whatmoul-Longshawlok szinte csíkos vagy kockás mustrában vannak 12, 14, 15, 16 és 18 frton.

Nehéz angol flanell-shawlok, melyek vastag, szőrös kelméből állanak és mindamellett nem súlyosak, léteznek 22, 25 és 28 frton.

Tulajdon kelméből kendők, melyek úgy, mint az efféle schawlok is csak csíkosak vagy kockásak, vannak 10, 12, 14 és 15 frton.

Alter és Kiss divatcsarnoka tart folytonosan kész ruhákból is nagy raktárt, melyek mind a legújabb divat szerint vannak elkészítve és pedig vagy simán vagy dupla aljjal. Egyszerű ruhák sima szoknya és paletóval vannak 24, 25 és 26 frton. Finomabb ruhák gazdagon diszítve, kettős aljjal és paletóval 32, 36, 40 és 45 frton.

Sakkrejtvény.

Orosz Irmától.

tyol	s	dön?	e	el-	tét.	tő-	münk
föl-	de	fá-	jó-	Hol	nek	is	—
ság	köd-	e	ham-	láng	—	rel-	vis
des	nő	Ám-	ba-	pá-	vad,	láng-	—
kép,	rát-	lya;	Tű-	ja.	Hű	a	Sze-
Csak	é-	itt	ma-	zel-	nek	—	dó?
hát	Mi	van	sziv	ál-	—	me,	szent
itt	a	rad	—	Mi-*	ér-	lan	—

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő: szeptember 1-seje.

A f. é. 27-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

„Epedvén zengő lant után
A gyermek-ifjú kebele,
Szólt a dalisten: itt a lant!
De boldogság nem lesz vele!
S hogy csendesesen zendült a hur:
Lén a vidám fiu komoly,
Nem érté, keble mért dobog?
Nem tudta, könnye mért omol!”

Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be:

Ármos Sándorné, Hering Julia, Streck Sámuelné, Theisz Hummel Emilia, Gyenes Mari, Trajtler szül. Vitalis Erzsébet, Gulyás Amália, Radó Emma, Magyar Paulin és Terka, Royko Hodoly Laura, Soltész Károlyné, György Alberta, Suták Michnay Ilona, Kollár Mari és Antónia, Szepessy Karolin, Csákányi Irma, Póch Mariska, Mudry Pálkuty Janka.

A „Rég veri már a magyart a teremő“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé: Moll Teréz.

A „Tisza Kálmán“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé: Moll Teréz.

Tartalom.

Arany szabályok a házasságról. (Vége.) — Csillag-esés, Pájer Antaltól. — A bolognai diákok, Vértesi Arnoldtól. — Első szerelem, Noszlopy Constantiától. — Egy lengyel honleány, Filep Györgytől. — Világtárlati levelek, P. Szathmáry Károlytól. — A selyembogár. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Budai szinkör. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Diavattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: augusztus-havi 1-ső divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel:)

Évnyegyedre 8 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 forint. Egy-egy félelvi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezenkívül 30-30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap
két íven színes borítékkal.

33. szám.

Augusztus 18-án.
1867.

Havonként két színezett ábrával. Minden szám mellett külön melléklettel. Évenként: két történelmi műlap és hat kötet könyvmelléklettel.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért 8 kr.

A nő és a műveltség.

(Folytatás.)

Még sok más ismertető-jel van az igazi műveltségre nézve, melyek közül csak a következőt emelem ki:

A művelt ember fékezni tudja indulatait; soha sem engedi át magát nemtelen szenvedélyek vad kitöréseinek; mikor haragszik, sem feledkezik meg az emberi méltóságról sem önönmaga, sem haragosa irányában. Az a férfi vagy nő, a ki indulatos perceiben kiabál, káromkodik, az bármilyen finom modoru és szép lelkü legyen is különben, nem igazán művelt; azaz, sem igazán jó, sem igazán szép. Nem jó, mert az igazán jó ember senkit sem bánt, senkit sem kínozt, sem tettel, sem szóval; még a kivel nem rokonszenvez is, nem üldözi, nem akar bántani, mindössze is ügyekszik ártalmatlanná tenni ellenségét, de nem hagyja magát boszuvágytól vezérelni tetteiben, nem gondol visszatörésre, hanem bocsánatra.

És hogy a féktelen indulat nem szép, azt szükségtelen is bizonyítgatnom. A mennyire a nemes érzés nyilvánulása széppé tesz, annyira elrutit a nemtelen indulat kitörése, testet-lelket egyaránt. Csak a tükörbe kellene nézni ilyen pillanatokban és bizonyynyal minmagunktól elborzadnánk, olyan ruttá, ijedelmessé, elundorítóvá torzítja az arcot minden nemtelen indulat, és mikor a nemtelen indulat már rég elcsillapult, e rut, ijesztő, elundorító kifejezés még soká ott marad az arcon, a szemekben, az egész lényben; nem lehet lemosni semmiféle szagos vízzel, sem eltakarni szépitő-szerekkel. És minél gyakoribbak a nemtelen kitörések, annál mélyebben vésődnek az arcba, a szemekbe, a hangba, a test és lélek minden izébe, hogy végre a legszebb vonásokat fölemészti és a legigézőbb fej egy Meduzához hasonló. Csak gondoskodjanak egy kissé, kedves hölgyeim, mindnyájan találunk példányokat, melyek igazolják

ezen állítást, arcokat, melyek néhány évvel ezelőtt még szépek, kedvesek voltak, és lassan-lassan visszajesztoleg rutakká lettek. Nem a szegénység nélkülözése, sem a szenvedés kintja idézte elő a szép arcznak ezen irtóztos átalakulását; a szegénység és szenvedés is barázdákat hasítanak az arcba; de a meg nem érdemlett szegénység vagy ártatlanul szenvedés hasított barázdák nem fosztják meg vonzó bájától, a mély barázdák fölött a tiszta lélek nemes fonsége lebeg és részvétet, tiszteletet és szeretetet kelt, ha művelt a lélek, a mely így nyomorgott és szenvedett; elékteleníteni csak a rut indulatok, a nemtelen hajlamok éktelenítik el az arcot. A legrejtettebb gonosz tettek és gondolatok így jönnek napfényre és így lészen az ember saját magának vádlója és bírója, öntudatlanul, kérlelhetlenül. Valóban, ha más okból nem, önzésből is műveltség után kellene törekedni az embernek.

Csak az öreg arcját nézzük. Nem olvashatni-e le arról egy egész életet? A szívnek minden szenvedélye, minden indulata, minden melegebb érzése le van nyomva az öreg ember arcán. Milyen szép, nemes, tisztelet- és bizalom-gerjesztő az egyik, és milyen rut, durva és félelem-gerjesztő a másik! Ez mind a műveltség vagy műveletlenség tanuságtétele. Azok a szép és nemes érzések, melyek amannak szívében egy életen keresztül otthon voltak, simították le lágy angyalszárnyakkal az öregség redőit, a lélek tisztasága adja meg a beesett szemeknek ama nyájas, áldásos tekintetet, és a szép iránti mély fogékonyság lehelí ama fiatalos búbájt a roskatag alakra; míg viszont — csak nézzük meg jól amaz arcot, — az a kietlen barázda: abban az irigység rakott magának fészket; amott meg a gög, itt meg gyűlölködés, ott meg a pazarlás, amott meg az

Endy

élvágy, a hiuság, a babona és előítélet, a türelmetlenség, mind ott találjuk az arcokon, egyiken ezt, másikon ezt, kinek-kinek mi rossz vagy jó tulajdona volt; hogy mikor róvják fel magukat az indulatok az orcákon, az ajkak és szemek körül, vagy a homlokon? Sötét éjtszaka; mikor alszunk; nappal bírnunk velük, el tudjuk őket zárni szívünk fenekén, hogy a világ ne lássa; de éjjel, mikor alszunk és elveszítjük magunk felett a hatalmat, akkor előbujnak rejtekökből, kiszállnak az arcra és belevésik abba saját életünk igaz történetét; mi érzünk valamit belőle, a mint sirjaikból feltámadnak és élénk állanak, de nem tudjuk, hogy nyomot hagynak maguk után; álmaknak tartjuk, röpke légi tűneményeknek, és másnap reggel, mikor a tükörbe tekintünk, szintén semmit sem veszünk észre, legfőlebb egy kis halovány vonalkát, egyéb semmit, és ez így tart évekig és ezek a kis halovány vonalkák egyre mélyebbek lesznek, egyre határozottabb alakot öltenek, míg lassan-lassan egész más jelleget adnak az arcznak és minden ember leolvashatja róla: ilyenek valánk, ezek voltak a mi érzelmeink, gondolataink, tetteink, a mi rossz és jó tulajdonaink; mind fölróvták azt oda azok a röpke légi tűnemények, az éjszakai álmak, észrevétlenül és letörölhetetlenül. Milyen jó tehát, uralkodni az indulatokon. Milyen boldogság: akkor is szerettetni, mikor az arc rózsái már rég elhervadtak: az öreg korban, szerettetni és tiszteltetni minmagunkért, minden érdek nélkül, szeretettől kísérve közeledni a halál felé; milyen nagy boldogság az igaz műveltség!

De nem elég irtani a gyomot, a nemes csemetéket is ápolni kell; nem elég, fékezni a rossz indulatokat, a szeretetet is, mely helyökben előfakad, ápolni kell a szívben és ez második ismertető jele az igaz műveltségnek. Ha tudni akarjuk, a műveltség mely fokán áll valamely nép, osztály vagy társaság, csak néznünk kell, mily mértékben nyilatkozik kebelében a szeretet. A ki a bűnösben csak a bünt látja és nem egyszersmind az embert, az Isten javítani képes mását, az nem erkölcsös ember, nem művelt ember. Azért a művelt ember soha sem gerjeszt rossz híreket másokról; még ha igaz is, a mit valakiről tud, akkor sem bírja terjesztetni, és annál kevésbbé, ha nem tudja bizonyosan, hogy igaz. A szeretet csak segíteni tud és sajnálkozni, de ártani és kínozni nem. És épen oly kevéssé tud boszút állani; hisz' a szeretetnek egyik édes testvére: a megbocsátás, a másik: a szelidség. Emberek vagyunk, gyarló, esendő emberek, de a mig lelkünk édes gyönyört nem talál a bocsánatban és a mig szent kötelességének nem ismeri: megkérlelni azt, a kit habár öntudatlanul is, megsértett, az nem művelt ember. Ne szóljon az ilyen ember büszkeségről, jellemről, mert rendesen azzal áll elő az ilyen konok, megátalkodott lélek, a ki, a milyen hamar kész másokat megsérteni, annyira nem veheti reá lelkét, hogy bocsánatot kérjen és ellenét megengesztelje. Nagy ok is a büszkeségre azon tudat, hogy egy embert és legyen bár a leghitványabb, magamra haragitottam! És nagyon fényes jellemről tesz tanúságot az a tudat, hogy megsértettem valakit és mégsem kérek tőle bocsánatot! Csak gondoljunk vissza ama kínos öntépelődésre azon idő előtt, a mig háborgó szívünk megköti magát és „csak azért sem” siet teljesíteni a szeretet parancsát; csak gondoljunk vissza azon sivár, kellemetlen érzésre, mely ilyenkor szívünket összehuzza, mennyire nem vagyunk magunkkal megelégedve, mint neheztelünk az egész világra; és viszont, gondoljunk vissza azon édes, kellemes érzésre, mely egyszerre szívünket elárasztja, midőn erőt véve a büszkeség álarcza alatt lappangó gőg és hiuságon, szépen megkövettük, megbékéltettük, a kit

megsértettünk, vagy midőn igaz lélekkel megbocsátottunk az ellenünk vétettnek, milyen derültté válik egyszerre az élet és milyen édes, égbe ragadó érzések fakadnak szívünkben, és azonnal tisztán áll előttünk, hogy mi az igaz műveltség.

Harmadik ismertető jele az igaz műveltségnek: a munkásság. A ki nem dolgozik, az beteg. A testi betegségről nem szólok, Isten csapása ez, melyet önmegadó, hívő lélekkel el kell viselni. De van lelki betegség is. Sokszor a búbanat annyira erőt vesz az emberen, hogy — ha nem bir elegendő erkölcsi érzéssel, vagyis: ha nem bir elegendő műveltséggel, — leroskad alatta, elhagyja magát, közönyössé lesz előtte haza és emberiség, nem törődik az emberekkel, nem önmagával; nagyon veszélyes egy betegség ez, mert elfásultságában nem talál kedvet a munkában, pedig csak ez a legbiztosabb orvosság e szörnyű betegség ellen. A mi a harmat a növényéletnek, az a munka az embernek; új erőt és újabb-újabb munkakedvet ad. És a kiben igaz műveltség van, az nem is fásulhat el annyira; bármilyen méltatlanul bánjanak is vele, bármilyen kevés sikere legyen is munkásságának, bármennyire félreismerjék is törekvéseit, azért csak tovább dolgozik, tovább küzd és fárad, mert nemcsak önmagáért, hanem az emberiség kedvéért küzd és fáradoz, az pedig olyan magas eszme, hogy az emberek méltatlankodásai és bántalmazásai odáig el nem juthatnak; küzd és fáradoz, mert nem lehet el munka nélkül; munkálkodni, használni, ha lehet, sokaknak, ha nem lehet, övéinek, ez az élet, ezzel róhatni le az Isten iránti nagy tartozást és a műveltség az a tudat, hogy sokkal, nagyon sokkal tartozunk a multnak és jövőnek. Lehetnek nagy urak, a kik másképp vélekednek e tárgyban, a kik a munkát megalázónak tartják; ha jól emlékszem, Japánban is így vélekedik az uri osztály; és azok, megengedem, hogy nagy urak, de hogy egyszersmind művelt emberek volnának, azt becses engedelmséggel nem engedem meg. (Folyt. köv.)

Égbe szállt angyalomhoz.

Dobó Lászlótól.

Még őröm itt a drága képet:
Szép arcodat, szerelmem!
— A szívet, bárha összetépett,
Meg nem törhette semmi sem.

Még mindig az vagyok: a régi,
A hű, ki véled elmulat;
— A multat újra visszaélni:
Szemlélgetem szép arcodat.

Ez arc, ez édes, drága emlék,
Hányszor fenntartá lelkemet!
Mikor fejemre vész gyülemlék,
S már azt hívém, hogy eltemet.

Lelked kísért a rögös pályán —
Velem volt az emlékezet...
S ha állt előttem csábos bálvány:
Nem balra: jobbra vitt kezed.

Ugy tudtam, mintha vélem járnál,
Örömben, búban hű felül;
— A hajnal-pirban s esthomálynál
Sohase' voltam egyedül.

Reám borultál édes-lágyan...
— Ah! hogy nem te! csak szellemed,
S minden reményem, kínzó vágyam
Perczenkint újra született.

Mint kit a lombos ág megvérzett,
Pihenni mégis oda tér:
Lelkem megszállta édes érzet,
Tőlem bár messze költözél.

Szívemben él örökre képed:
Rég messze szállott angyalom!
Szívem bár össze-visszatépett:
Ezt illetetlen hordozom.

A zászlót bárha összetépte
A fegyver éle, gyilkos ón:
Középen ott áll Mária képe,
Csak meg se' sértve, ragyogón. . .

A bolognai diákok.

Történeti elbeszélés,

Vértesi Arnoldtól.

(Folytatás.)

IV.

Nem aludt.

Lázás agyában zagyva gondolatok kergették egymást, a vér sebesen lüktetett erein át s rohanva tódult a szívbe s föl a fejbe. Lélegzete nehezzé vált s csaknem megfult.

Kimagyarázhatatlan volt az érzés, melyet érzett, valami csudálatos nyugtalanság, mely minden idegét kifeszítette s rezegve hullámozott a fejtől a szívig, égetve, mint valami lap-pangó tűz.

A mult éj eszményei vonultak el lelki szemei előtt. Láttá az ifjut lángoló arczczal, szikrázó szemekkel, szerelemtől részegen; aztán láttá, mint esdekel kétségbeesetten, véresen, és végre, mint viszik összekötözve börtönbe.

Nem érzett már Constantia oly heves gyűlöletet szívében az ifju iránt; valami szelidebb hang is emelkedett ott a vakmerő védelmére s mintha szólamom szállta volna meg keblét, szomoruan gondolt az ifju sorsára.

De nem engedte szívében megerősödni a szólamat.

— Sajnálkozzam-e fölötte, ki rabló kézzel tört reám? Értje büntetés a vakmerőt!

S erős szándékkal igyekezett megkeményíteni szívét s kiölni belőle a fejlődő szólamat.

— Mi közöm hozzá? Nem akarok reá gondolni. Viselje sorsát, a mit örült észszel keresett.

De mégis, ismét és ismét csak reá gondolt. Nem tudta elfelejteni.

Homloka mint izzó parázs égett, ajkai kiszáradtak; egy pohár vizet ivott, aztán másikat, megint másikat, de forrósága nem mult s ajk és torok száraz maradt.

Később fölkel s felöltöztött. Szépen, ékesen akart ma felöltözni, vidám akart lenni, mutatni, hogy őt nem érdekli ez egész dolog s mig vakmerő imádója ott senyved a börtön fenekén, ő büszkén és nyugodtan sétál végig az utcán.

Ha birt volna nyugodt lenni! Hiába akarta. Egész testében remegett.

— Mért reszketek? — biztatá önmagát. — Lehet fél-nem valamitől? Ujra szabad vagyok s a rabló nehéz lánczon ül a sötét börtönben.

De e tudat nem adott neki nyugalmat. Percről-perc-re növekedett izgatottsága, szemei lázas tűzben csillogtak.

— Valami bizonyosat kell tudnom róla, mi történt vele?

— szólt önmagához.

S megkérdezte atyját.

— A podesta most hívatta össze a tanácsházba a birákat. Egy óra mulva kihallgatják a bűnöst.

— Aztán, atyám?

— Aztán az Isten legyen irgalmas hitvány lelkének.

Constantia a magas karos-székre fogódzott. Ugy tetszett neki, mintha térdei megtörnének alatta, lábai roskadoznának. Összeszorította ajkait s erőt vett magán, aztán csendesen leült, kezeit leeresztette ölébe és látszólag nyugodt maradt.

De nemsokára izgatottan fölkel s újra kérdezősködött.

Az apa leányának villogó szemeibe, égő arczába nézett.

— Ne félj, meg léssz boszulva. Nem öltem meg a gaz fiut, életben tartottam, hogy hóhér kezétől megszessen el.

A boldogtalan apa azt hitte, hogy leánya csak a boszú-vágytól ég.

Most jött Constantiának nagybátyja, a tudós professor Giovanni d' Andrea.

— Szörnyűség, — szólt fölháborodva, — hogy egy tanuló-ifjut bátorodik a podesta a város törvényszéke elé állítani. Így megsérteni, lábbal taposni az egyetem privilegiumait! Egy tanuló-ifjut!

— Egy ifjut, ki leányomat, hugodat gyalázatosan elrabolta, — viszonzá a sértett apa, boszúsan felelve fivérének kifakadására. — Pártját akarod fogni a gaznak te magad?

— Én nem fogom pártját, de az egyetem privilegiumai mindenek fölött az elsők! Én nem fogom pártját; bűnös, lakoljon, megbüntetjük mi, az egyetem tanárai, a főiskola senatusa. Megbüntetjük érdeme szerint. De az egyetem privilegiumait megsérteni nem engedem.

— Mit akarsz?

— Főntartani az egyetem jogait. A tanuló-ifjak a mi hatóságunk alá tartoznak, a podestának semmi hatalma fölöttük. Nem, ezt nem tűrheti egy törvényes férfin sem. Azt akarom, hogy Valence Jakab bocsáttassék ki rögtön a város börtönéből s adassék át nekünk, törvényes biráinak; azt akarjuk.

— Meg akarjátok menteni a bűnöst, ez a ti czélotok. Szégyen reád, hogy el bírod felejteni a családunkon ejtett gyalázatot! A poros könyvek gyáva bűvára vagy, ki az Andrea név becsületét sárral hagyod dobálni, hanem pergő nyelvvel kiállsz védelmére hitvány papiros-rongyaitoknak.

A tudós professort irtóztatatosan föllázították e szavak.

— Hitvány rongyok a bolognai egyetem privilegiumai?

— szólt elszörnyedve. — Inkább meghalok, mintsem csak egy paragrafust is elemedjek belőle; inkább tüzes vasfogókkal hagyom széttépni magamat. Inkább! De azt nem engedem, hogy az egyetem jogait csorbitsák, soha meg nem engedem!

És ingerülten elrohant.

Constantia remegő nyugtalanságban várta, mi fog történni. Atyja kiment, meg bejött, komoran, fölhevülten.

— Meg akarják szabadítani a nyomorult rablót, a diákok összecsoportosulnak, de Istenemre, ennek nem szabad megtörténni! A bolognai reszpublika még elég erős s az én kardom sem fog hüvelyében maradni. Ne félj, Constantia, te meg léssz boszulva.

A büszke patricius felkötötte kardját s hevesen járt föl s alá a szobában, aztán az ablakhoz lépett, mely épen az egyetem felé vezető utcára nyílt.

Már lehetett látni nagy csapatokban végig menni az utcán a diákokat, némely része fegyvertelen, másik része fegyveresen, kard és dárda, bot és mindenféle fegyver volt kezeikben. Közben-közben egy-egy csoport hozzájuk csatlakozott a nép

csöcselékéből. Rettenetes kiabálásokkal siettek a városháza felé, hol a magas signoria tanácskozott.

Aztán jöttek újabb csapatok. Egy pár tanár is volt velük, kik rendre intették a tömeget s a fegyverek lerakására. Csak fegyvertelen menjenek a magas signoria elé, a magas signoria bizonyára meg fogja hallgatni igazságos követelésüket.

Megint mások jöttek, s az egész mindinkább fenyegetőbb alakot öltött. A zürzavar növekedett, a tanuló-ifjúság nagy zajjal követelte privilegiumaik szentségbentartását. Adják ki nekik tüstént elfogott társukat.

Constantia látta mindezt s e látás a föltámadó szálnalmat kiölte szívéből. Büszkesége visszatért s a veszély növekedésével nőtt daczossága. E perczen újra úgy érezte, hogy gyűlöli, forrón gyűlöli Valence Jakabot.

Atyja mogorván támaszkodott az ablak párkányára s ajka csak akkor nyílt meg keserű, gúnyos szóra, mikor a lármás lázongók közt egy pár előkelő polgárt pillantott meg a Scacchese pártból.

— Ah, a shaktábla is részt vesz ez alávaló lázongásban! Gyönyörű társaságba keveredtek a nemes polgárok! A czimert nem merik még kitűzni a ravaszok. Mily gyalázat!

Ezalatt szolgálai jöttek mentek, az egész ház fegyveres védelemre készült. Nagy volt a zavar az egész városban.

Giovanni d' Andrea jött újra fivére házába.

— Legyetek nyugodtan, öcsém, ne félj édes hugom. Mily lázas arcod! mily forró kezed! Legyetek nyugodtan. Nem fog történni semmi. A magas signoria bizonynyal engedni fog.

— A magas sognoria nem fog meghajolni gyerkőczök és utczai csavargók csoportja előtt, — vágott közbe fivére.

A tudós professor újra fellobbant, de haragja rendesen csak egy pillanatig szokott tartani, könnyen megbocsátott s öcsének mostani állapotában épen mindent megengedett.

— Legyetek nyugodtan, — folytatá szünet mulva; — a magas signoria engedni fog az egyetemi ifjúság jogos követelésének, az elfogott ifju kiadatik s azután elveszi érdemlett büntetését a tanári testülettől. Legyetek nyugodtan, szigoruan fogunk itélni fölötté.

S midőn látta, hogy sem öcsese, sem unokahuga nem felelnek szavaira, nagy erős fogadással kezdte bizonyitgatni, hogy szigoruan, a legszigorubbán fogják elítélni a bűnöst.

Még folyvást beszélt a tudós professor, midőn másik rokon jött, ifju törvénytudós, ki a tanácssháznál volt hivatalban.

— A praetorok elhalasztották az ítélet kimondását, — szólt, gyorsan belépve; — a podesta maga sajnálja a szép és nemes ifjut.

— Elhalasztották az ítéletet! — kiáltott föl mindenki meglepetve.

— A gyávák megrémültek egy csoport gyerkőcz kiabálásaitól! — tévé hozzá Constantia atyja.

— Az előljáróság nem rémül meg senkitől és ismeri kötelességét, — viszonzá az ifju rokon.

— Tehát kiadják a foglyot? A signoria elismerte az egyetem jogát? — szólt örömmel kitörve a professor. — Én tudtam előre, hogy a város előljárósága, annyi jeles törvénytudó férfin nem sértheti meg a törvényeket.

— A törvény a mi kezünkbe adja a bűnöst, — felelt az ifju; — bátyám és nemes uram, nektek hozzá semmi jogotok. Tanuló ifjaitok kihágásait nem bünteti a város törvénszéke, titeket illet ott az ítélethozás, de minden fejbenjáró vétség a mi törvénszékünk elé tartozik. A magas signoria nem ismer el a republika területén semmi más hatalmat, semmi más tör-

vényszéket, mely élet és halál fölött ítélhet, egyedül a republika törvényes bírósága.

A tanár hevesen felelt vissza, de az ifju komolyan szólt:

— Vitatkozni nem jöttem s nincs arra most idő, midőn egy ember feje fölött a hóhérbárd függ. Valence Jakab még nincs elítélve, de el lesz ítélve. A miért én jöttem, nem az, hogy boszúszomjakot kitörését hallgassam, vagy jogaitok bizonyitgatását, melyet ott az utczán ifjaitok kardokkal és botokkal bizonyitgatnak épen most, nem pergamen oklevéllel és törvényes szóval.

— A tanári testület a rendet helyre fogja állítani, — viszonzá Giovanni d' Andrea.

— Meglehet, hogy böles szavaitoknak nagyobb hatalma lesz, mint Romori de Pepoli aranyainak, — felelt az ifju kissé gúnyos mosolylyal; — bocsásd meg, hogy én nem hiszem. De mindegy. Én csak azért jöttem, mert Constantiával akarok beszélni, egyedül vele. Megengeded, nemes hölgy?

Constantia fejével intett s nemsokára egyedül ketten maradtak a szobában. (Folyt. köv.)

A mi életünk.

Szalóczy Bertától.

Te is tudod, hogy szeretlek,
Én is tudom, hogy szeretsz,
Mégis, mégis sokat kínzol,
Mégis, mégis kinevetsz. . .

Oh! ha tudnád, mily fájdalmas
Minden szidás ajkadon. . .
Nem tekintesz könnyeimre,
Bántalmazol szabadon.

Mit más talán meg se látna,
Szemed előtt oh! mi bűn. . .
Ha csak másra rátekintek,
Szép mosolyod messze tűn' . . .

Ugyan ugy-e? no lám, hát így?

— Szórja ajkad gazdagon —

Dicső urfi tán meguntál?

— Hűtelen vagy, jól tudom!

S mig előtte nem borulok
Könnyes szemmel térdre le,
Oly bánatos, egész napon
Nem beszélhetek vele.

Járok untalan utána,
Mindig kezét csókolok,
Végre égő könnyeimhez
Olyan furcsán mosolyog!

Ámde néha én is, én is
Megriasztom jó nagyon,
Rá sem nézek egy-két órát,
Sohajtván, gondolkozom.

Akkor hozzám jó mosolygva,
Kérve kérlel, simogat;
„Oh! mi bajod, panaszkod el,
Beszéld el fájdalmadat!

És ilyenkor hosszú képpel
Elfordulok komolyan:
Mit illethet mindez téged?
Férfinak sok gondja van!

És ilyenkor nem tud szólni,
És ilyenkor kesereg . . .
Szomoruan csak lehajlik,
Mint a fűz a tó felett.

Csak reám néz, nagy szemével
Lesi, várja sohajom,
A míg egyszer én jövök meg
S lábaihoz lerogyom.

Oh! mi igen furesán élünk,
Harcz, háboru jelszavunk;
Terv tervet ér, hogy lehetne
Egymást jobban kinzanunk.

És e kínos háboruban
Olyan édes tudni azt,
Hogy szerelmünk él s állandó,
S csak növeli a panasz.

Hogy szerelmünk nem hideg sír,
A mely mindent eltemet,
Hogy szerelmünk hajlongó fa
Fenn a szellős bérce felett.

Ott az élet, hol vihar s csend
Egymást hűen váltja fel,
Hol örömből s fájdalomból
Egyaránt nyer a kebel.

Egy lengyel honleány.

Történeti beszély,

Filep Györgytől.

(Folytatás.)

III.

Az orosz kormány, a mint a forradalomról értesült, s látá, hogy annak reá nézve veszélyes következményei lehetnek, azonnal orosz csapatokkal tölté meg az egész Lengyelországot. A legdurvább tisztek és a leggorombább katonák nyomultak az országba, kik nemcsak a fölkeltekkel bántak embertelenül, hanem a védtelen nőkkel és tehetetlen gyermekekkel is.

Lublinba is érkezett egy nagy csapat katona, mely, hogy a népet visszaretentse a forradalomtól, a városba szállásolta be magát s kemény nyomozásokat indított. Kire legkisebb gyanu volt, terhes bilincsekbe verték és sötét börtönök fenekére vetették. Díjakat tűztek ki azoknak, kik a lázangók menhelyét tudtul adák, vagy a forradalomban résztvenni ohajtókat följelenték.

Az olyasok, az elvetemedettek, kik nem borzadának vissza ezen legbűnösebb keresettől, ráadták magukat, s több szabadságra törő lengyel családot feladának, mint lázadókat.

A Preznánczky volt cselédje, Latoka is ráadá magát az olyas keresetre. Lublinba ment s az oda érkezett katona-parancsnoknak bejelenté, hogy egy a forradalomban résztvenni akaró családról kíván jelentést tenni.

A katona-parancsnok beoacsátá Latokát s kikérdezé.

Miután megértett mindent, egy hadnagyot hivatott s megrendelé neki, hogy vegyen maga mellé 30 katonát s Latoka utasítása szerint, menjen Kowojba és a Preznánczky-családot fogja el s vigye be Lublinba a hadi-törvényszék elé.

A hadnagy engedelmeskedett, a 30 katonát maga mellé vette s Latoka kalauzálása mellett elindult Kowoj felé.

Kowoj nem több, mint 3 órányi járásra esett Lublintól, s így éjjél után 2 órakor már oda érkeztek. A falun csendesen vonultak át, hogy az embereket föl ne keltsék álmaikból, hanem az elfogás titokban történjék. Nem is történt semmi zaj, míg a Preznánczky udvara kapujáig nem érkeztek. De a zaj most kikerülhetlenné lett, mert a kapuk bezárva valának, s hogy bejuthassanak, azokat be kelle törniök.

Hozzá is fogtak. A hadnagy intett, s a katonák feszítése alatt a kapuk hangos recsegések közt széthullottak. A katonák

csendes léptekkel az udvarhoz közeledtek, azt körülvették, s töltött fegyvereiket az ajtók és ablakok felé irányozták, hogy, ha menekülni vagy támadni akarnak, készek legyenek.

A zaj nem kerülé ki a bennlevők figyelmét, kik még akkor is fenn valának, beszélgetve és búcsúzódva. Kissé megrettentek a kapuk döngetésének zajára, de azért nem féltek. Fegyvereik elkészítve, töltve valának, s ezekben és bátorságukban bizva, nem könnyen férhetett szívökhöz az ijedtség. Kardjaikat felköték, löfegyvereiket kézbe vevék s az ajtó felé közelítének, hogy bizonyos tudomást vegyenek a zaj felől.

Fruzina is hasonlólag volt fölfegyverkezve, mint atyja és testvérei. Arcza neki is épen oly hősies elszántságot mutatott, mint a férfiaké.

Mielőtt az udvarra nyíló ajtót megnyitották volna, hogy szemlélődést tegyenek, a kert felőli ajtón szép csendesen egy szolga simult be s az ősz Preznánczky elé ment egyenesen. Akadozó lélegzete s arcza sápadtsága elárulá, hogy künn nagy veszély van. Szólni akart, de ijedtsége még nagyobb lett, a mint a férfiakat fegyverben látá, mert tudta, hogy a következmény igen gyászos lesz.

Végre az ősz Preznánczky megszólítá a remegő cselédet, ki az ajtót támasztva tartá előttök, a kimenést akadályozva.

— Mi baj van künn? Kik döngetik a kapukat s mit akarsz?

— Veszély van uram! — mond remegő hangon a cseléd, — az egész udvar orosz katonákkal van körülvéve. Mind fegyveresek. Fegyvereik úgy tündökölnék a sötétben, mint a csillagok. Oh, uraim, ne menjenek ki; rejtsek el a fegyvereket, mert különben veszve vannak!

— Orosz katonák! — ismétlé Preznánczky mormogva. Gondoltam, hogy így lesz. Ezt az estéli rejtélyes alak eszközölte. De már mindegy, ha így áll a dolog, megküzdünk, s míg lőszerünkben tart, addig lödözünk; ha ez elfogy, kardjainkkal védjük magunkat, de gyávák módjára nem engedjük meg, hogy elfogjanak.

— Oh, uram, de nagyon sokan vannak künn, — mond a szolga reszketve.

— Mindegy már, jó atyám, — mond Fruzina, atyja felé fordulva, lángoló arczczal, pisztolyának ravaszát felhuzva, — rohanjunk ki s üzzük el az éjjeli rabló-csoportot!

— Nesze fegyver! — mond a remegő szolgának, s kezébe veté puskáját, — lőj te is, viaskodjál, s ne rettegj a haláltól, mert férfi-szíved van s az ilyenhez nem szabad félelemnek férnie!

A szolga bámulva fogadá el a fegyvert, mert az ifju vitézben a ház kisasszonyát látá. Szívét a félelem helyett bátorság tölté el, mint hajdan Gedeonnak, midőn az Ur angyala védelmi csatára küldé őt a bálvány-imádók ellen. Ugy tetszett a szolgának, mintha Fruzina egy védangyallá változott volna, ki a családot meg akarja menteni a végenyészettől.

— Nem; ki nem megyünk, mert az nagy veszélylyel járna. Támadni nem fogunk, védeni fogjuk magunkat.

Ezen szavak után Preznánczky az ajtók zárjait előre fordítá, s kemény vaspántokkal megerősítének minden ajtót.

Alig végzék be ezt, s a folyosó ajtaja hangos pattogásokkal adá tudtul, hogy erőszakos kezeknek engedelmeskedett s szét hullott.

Erre mindenki biztos állást vett magának. Az ősz Preznánczky a bátor szívű Fruzinával a folyosóból benyíló ajtóhoz állanak, János és Lajos az ablakközökhöz, a felbátorodott szolga a kert felőli ajtóhoz. A fegyverek ravaszát mindenik felhuzza s készen áll a lövésre.

Fruzina éles szemekkel vizsgálódott az ajtó melletti ablaknál. A vizsgálódás nem volt felesleges, mert éppen akkor, midőn az ablakon kitekintett, egy zord kinézésű katona közeledék, előre nyújtott fegyverrel az ajtó felé.

Fruzina rászegzé pisztolyát, czélozott; de karja reszketett, arca elhalványult s szíve összeszorult, mert ő soha nem lőtt még semmire. Most kellett lőnie először s akkor is halálra küldeni valakit! Ez érzés fogá el keblét s karját ez reszketetté, arcát ez halványítá el.

De a mint a katona fegyverét az ajtóra emelé, hogy azt beverje, Fruzina pisztolya szólott s a katona halva terült el az ajtó előtt.

Fruzina, a mint hallá a halálos nyögéseket, halvány arcát elfordítá az ablaktól, szemeit égre emelé s sohajtott egyet, mintha imát remegtek volna kis ajkai a kimultnak lelkeért.

De alig voná el szemeit a magasról, s ime, anyját lábainál látá elterülve, arczczal a föld felé borulva.

Hirtelen anyjához hajlék, őt átölelé s a földről fölemelve, szívéhez szorítá.

— Oh, anyám, mi lelte, ki bántotta, hadd álljak halálos boszut sérelméért, mert inkább én halok meg százszor, csak anyámat láthassam sértetlenül, élve!

— Senki sem bántott gyermekem, — mond Preznáncz-kyné, — csak elborzadtam a te iszonyu elszántságodtól. Kimélj meg, jó gyermekem, vezess engem el e küzdhelyről, mert idegeim annyira meg vannak gyengülve, hogy itt nem tudok tovább maradni. Vezess le ama rejtek helyre, melyet atyád emelte, mert ott tán nyugodt leszek, ha a zajt nem hallom. Jőjj gyermekem, légy gyámolóm, hagyd itt e borzasztó helyet; nem neked való hivatás az ilyen küzdelem! Lásd, orczáid olyan halványak, kezeid úgy reszketnek! Jőjj gyermekem!

Fruzina anyját átkarolá s az alig lépdelő agg nőt bevezeté a Preznánczky szobájába, hová ama titkos rejtek ajtója nyílt, melyről az este említés volt. Itt egy gyertyát vett kezébe, kardjával az ajtót fölfeszítette s kinyitotta, mely rémes csikorgást viszhangoztatott a szobában, minthogy nagyon rég nem nyitogató senki. Azután anyját szorosan magához szorítá s a lépcsőkön csendesen haladának lefelé.

Alig értek le a nedves rejtek fenekére, midőn egy átrezgő lövés hallatszott, s a jól ki nem támasztott ajtó hirtelen lecsattant.

A két nő egész testében megrezzent s összeborzadt. Ugy érzék magukat, mintha a halált kerülve, isszonyubb halálba vetődtek volna. A sötét föld gyomra oly rémesnek, oly sötétnek s a komor, pókhálókka beszótt sziklafalak oly visszataszító ijedelmeknek tündek fel, hogy egy lépést sem tudtak sem előre, sem hátra tenni.

Végre Fruzina mégis összeszedé minden bátorságát, anyját a rejtek egyik zugába vezeté, anyjának egy kendőjét s saját dolmányát a földre terítette, anyját leültette s gondosan betakargatta; aztán ezt mondá:

— Legyen nyugodt, jó anyám, itt nem fogja bántani senki, míg életben leszünk. Nekem kell fölmennem, mert kötelesség vár rám, mit helyettem senki nem teljesíthet. Ilyen körülmények közt egy is nagyon sokat tehet. Ha látjuk, hogy küzdelmünk sikertelen, lőszerünk elfogyott, akkor mi is ide jövünk, jó anyám, mert itt biztos menedéket találunk éltünk megmentésére. Most vigaszt, türelmet, bátorságot, jó anyám!

S egy hálás gyermeki csók után elválva anyjától, sebes léptekkel haladt vissza a penészes lépcsőkön. Az ajtóhoz érve, azt felnyitá, s miután áthatolt rajta, szép csendesen visszakeresztette.

Az atya szobájában megtölté pisztolyát s készen indult a küzd-terembe a legnagyobb elszántsággal és hidegvérűséggel.

Alig hagyá el atya szobáját, s egyszerre négy lövés hangzék a nagy teremből, s utána az ajtók iszonyuan ropogtak, reccgtek. Erre hirtelen a terembe ugrék s előbbeni helyét ismét elfoglalá.

Kétségbeesetten védék magukat mind, s olyan állást választának ki maguknak, hogy a támadók lövése kárt nem tehete bennök. Az ablakokon át a legbiztosabban lődözheték azokat, kik az ajtók felé merészlnék közelíteni. De a védelem nem tartott soká, mert a lőszer már fogyatékán volt. Megtölték még egyszer a megmaradt lőszerrel fegyverüket, hogy egy töltényig mind védelemre legyen fordítva, mit a csatamezőre akartak elvinni. Az utósó öt lövés is eldurant, s feleletül rá keserves jajgatás hatott füleikbe, mely a jó lövések hatásáról tanuskodott.

Most, miután a lőszerből kifogytak, a rejtekbe akartak menekülni mind. Már rohanni is akartak, de késő volt!

A dühös katonák a kert felőli ajtót betörték s előre tartott fegyverekkel rohantak tömegesen a terembe, s a menekülni akarókat körülvették.

A legelkeseredettebb viaskodás fejlődött most ki. A Preznánczky-család, miután lőszerök elfogyott, a kardra bizá élete megvédését. Kardot ragadott mindenik, s a legvakmerőbb elszántsággal védé magát a fegyveres katonaság ellen. A megmaradásra már nem is gondoltak; csak azt akarák mégis elérni, hogy ha már el kell veszniök, haláluk áldozatai is keserűlői maradjanak mentől többen a durva katonák közül. Ezt el is érik, mert az első rohamot, mit a katonák elfogatásukra intéztek, vakmerően visszaverték s négy katonát a halál áldozatának adtak. De a második roham már őket küldé el a földi életről, mert a katonák, miután elfogni nem tudák őket, löfegyvereiket irányzák reájuk s egy-egy halálos golyó földre teríté az elszánt küzdőket! Lelkők, szívők kívánsága teljesült s boldogok lettek; mert egy szabad, szép és boldog országba költöztek, mit csak akkor lehet föltalálni, mikor a végtelen bölcsességű Isten igazságos trónjához közel juthatunk.

(Vége köv.)

Egy házi-barátnő története.

Mintegy harmincz évvel ezelőtt élt Bostonban, Észak-Amerikában, egy Devis nevű különös emberke, a ki feltűnő öltözködése és főleg czikornyás, virághimes beszédmódja által a nevezetességek közé küzdötte fel magát. Mindazonáltal e különöz ember igen ügyes gépész volt, kinek viziművű gépei szép hirt szerettek neki és az ottani gépészek örömet fordultak hozzá tanácsért, ha valamiben fennakadtak.

Igy 1839-ben két bostoni polgár kereste föl, a kik nagy zavarban voltak. Az egyik látszerész volt, a másik tőkepenzes, és az egyik tudományát és eszét, a másik pedig pénzét évek óta arra fordította, hogy egy kötő-gépet feltaláljanak és végre sükerült is nekik valami készüléket előállítaniok; de hiába feszítették meg minden erejüket, nem voltak képesek működésbe hozni az új találmányt, nem akart forogni. És ezen most ismét Davisnak kellett volna segíteni. Fejesóválva hallgatá ez egy ideig a feltalálók magyaráztatását, a kiket a műhelybeli összes személyzet állt körül, és egyszerre csak az ő hóbortos módorában kipattan:

— De ember, az Isten szerelmére, mit bajlódik egy kötőgéppel? Miért nem csinálnak inkább varró-gépet?

— Az ám, csak tudnánk! — viszonzá mély sohajtással a gépész is, a töképezés is. — De ha nem megy!

— Dehogy nem! — mondá Davis barátunk. — Majd megmutatom, hogy megy; egyszeriben varró-gépet szerkeztek össze.

— Az ám, Davis ur, — viszonzá mosolyogva a másik, — csak meg kell csinálni, és annyi pénze lesz, mint a köles.

Ezen beszélgetés után aztán abban maradt a dolog. Tudták, hogy Davis beszéde nem a szent-írás, és nem is jutott neki sohasem eszébe, csak megkísérteni is egy varró-gépet feltalálni.

Segédjei közt azonban, a kik tanui voltak ezen jelenetnek, egy Howe Eliás nevű fiatal ember is volt, a kit csak nemrég fogadott fel segédnek és a ki akkor körül-belül husz éves lehetett. Erre az a megjegyzés, hogy egy varró-gép föltalálása a meggazdagodás kutforrása lehet, hatalmas benyomást tón. Éles elméjű ifju volt, a ki már nem egy találmánnyal próbált szerencsét, de legkevésbé sem volt gyakorlati ész, a mellett korához képest ügyetlen és gyermekes és mindenekfelett ellensége a munkában való megerőtetésnek; a varró-gép azonban, melyre azelőtt sohasem gondolt, most egyszerre rögeszmévé vált nála; éjszaka is vele álmodott; ott lebzelt a szabóknál és újra meg újra nézte a varrás minéműségét oly figyelmesen, hogy az emberek végre kételkedni kezdtek eszén. Hangosan felkaczagtak, látván, mint vizsgálgatja a felszabdalt posztó-halmazokat, melyek mind valamennyien ugyanazon egy öltés által öltönyökké illesztetnek össze, és hallván azon panaszkodását, hogy egy olyan egyszerű, kevés erőt igénylő eljárás gép által nem eszközölhető, — hanem arra, hogy álmainak, okoskodásának és fürkészésének eszményképét valósítsa, kísérletet sem tett.

Évek multak így. Howe a maga kezére gépész-műhelyt nyitott, de nem igen boldogult üzletével. Telve életgondokkal üldögélt nyomorult padlás-szobájában, nem egyszer azon búsulva, hol vegyen kenyeret éhező családja számára. Hanem azért egyre forgatta elméjében varró-gépét és nem egyszer kelle ismerőseitől, sőt saját feleségétől is hallani azon szemrehányást, hogy mennyivel okosabb volna azon törekednie, hogy övéinek nyomorát enyhítse, semmint üres ábrándképeket kergetnie, a melyekből ugyis soha semmi sem lehet.

Végre miután száz meg száz óra hosszat mindig csak azon egy eszmét forgatta volt elméjében és már utolsó dollarját reá vesztegette, 1844-ben egyszerre reá jött a nyitjára. Nem az emberi kéz öltés-módját kell utánozni, hanem máskép, és ez volt a döntő pillanat. Két szál czérnát kell venni, a varrást pedig egy vetelő és egy görbe, lyukas végű tű segítségével eszközölnie, és azonnal tudta, hogy elérte, a min annyi éven át gondolkodott és elmélkedett. Még azon év október-havában kísérletet tehetett és a fa és sodronyból összeállított mintával is meggyőződhetett, hogy az általa feltalált gép valósággal varr. De mikép másokat is meggyőzni erről, mikor nem volt képes, egy az óra művezetének biztonságával működő, acél és vasból készült gépet előállíttatni? Egy fillére sem volt ezen kellékek megszerzésére!

Szerencsére volt neki Cambridge-ben egy Fisher György nevű iskola-társa, az fa- és szénkereskedő volt, a ki röviddel azelőtt örökösödés útján egy kis vagyonhoz jutott. Többször beszélt ezen barátjával az eszméről, a mely egész lelkét megtöltötte, és most, hogy gondolatait ugyszólván kézzel foghatólag elő birta tüntetni, sikerült neki Fisherben is érdeket gerjeszteni iránta, elannyira, hogy ez kész volt szövetkezni vele ezen találmány kizsákmányolására. A hajdani iskola-társ nemcsak a gép előállítására szükséges pénzt adta, hanem azonfelül

Howet és családját is házába fogadva, mindennel ellátta. Ennek fejében aztán tulajdonos-társa lön a szabadalomnak, t. i. azon esetre, hahogy a találmány szabadalomra méltónak találtatnék. Egyébiránt Fisher volt az egyetlen ember, a ki akkoriban bizott barátja terveiben; a többi mind, még Howe feleségét sem véve ki, kinevette a feltalálót, mint ábrándos tervezőt, és guny és megvetéssel halmozák el. Régi dolog ez már, a miben fájdalom, minden előre törő ész, és az emberiségnek minden ujitója részesül.

Az 1844/5-diki télen át Howe serényen munkálkodott a gépen, mely olyan világosan állt lelki szemei előtt, hogy azon csekély fennakadások, melyek ilyen dolgoknál kikerülhetnek, egyáltalában nem zavarják őt tervének kivételében. Végre áprilisban varrta az első szegést az új gépen és május közepén készen volt munkájával, júniusban pedig két teljes öltözék készült el gépen, az egyik saját maga, a másik barátja és társa számára és a varrás olyan erős volt, hogy túlélte a kelmét. Ezen első varró-gép, mely annyiszor tette meg az utat az atlanti tengeren oda és vissza, még mai nap is ki van állítva Howe üzlettermében, New-Yorkban, és minden részre hajlatlan, szakavatott szemlélő bevallja, hogy még nem volt feltaláló, a ki első kísérletével annyira tökéletesen megvalósította volna eszméjét, mint Howe varró-gépével. Csekély kis dolog ez az első varró-gép, egy másfél négyszög lábnyi katulyában kényelmesen belefér, azóta pedig mintegy hétszáz-féle varró-gép készült, hanem egyik csak úgy, mint a másik, a Howe által feltalált rendszeren alapszik.

A gép tehát fel volt találva és szemmel láthatólag működött, hanem azért a hosszú szenvedés története csak most vette igazán kezdetét. Midőn a gép első helyes öltéseit véghez vihette, Howe egy ismert bostoni szabóhoz ment, hogy ez az új találmányt gyakorlatilag megvizsgálja, néhány darab öltönyt elkészítene rajta és aztán nyilvánosan véleményt adna föléle. De a derék férfi épen nem volt hajlandó kísérletet tenni vele. A nemes vitézek lehetlennék tartották ugyan, hogy a gép megfeleljen céljának, de azért mégis abban a hitben voltak, hogy az tönkre teszi üzletüket és teljes tíz évig megmaradtak ezen vélemény mellett, daczára annak, hogy Howe alkalmat nyújtott, meggyőződni gépének sikeres működéséről és megczáfoltatlan okokkal bebizonyította nekik, hogy üzletök ezáltal nem hogy szenvedne, de sőt feltűnő lendületet nyerend. Egy nagy nyilvános teremben állította fel gépét és késznek nyilatkozott bármi varrást, a mit csak eléje tesznek, elkészíteni rajta. És jöve vala egyik kételkedő szabó a másik után az ő megvarrandó öltöny-nemeivel és látá, mint származnak elő a legterjedelmesebb varrományok, kétszázötven öltéssel minden perczben, tehát hétszerte gyorsabban, semmint emberi kézzel végbe vihető. Így varrt Howe két álló hétig reggeltől estig boldog-boldog-talan számára, gyönyörködte mellette a tisztelt publikumot mindenféle mű- és diszöltésekkel és egyéb remekeivel. Végre felszólítá a város öt leggyorsabb és legügyesebb varrónőjét versenyre gépével. Tíz darab egyenlő hosszúságú szövetet vettek, ebből egyet-egyet az öt varrónő, a többi ötöt pedig összesen a gép egymagán volt megvarrandó. És a műterem tulajdonosa, a ki az órával kezében a versenybíró szerepét vitte, hittel bizonyította, miszerint az öt varrónő ezuttal a rendesnél gyorsabban dolgozott és hogy általában legfőlebb egy óráig állhatnának ki ilyen gyors varrást, — hanem azért Howe mégis előbb lett készen az öt szélével, mint az öt varrónő a maguk egy-egyével és a gép munkája a legtisztább és legtartósabb volt, a mit csak előállíthatni, a mint azt egy szakférfi, t. i. egy szabó, szintén hittel bizonyította.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Augusztus 14-kén.

Rosz aratás. — Arad és Rimaszombat. — A legszebb hymnus. — Egyleteink. — 48 és 60. — Túl a határon! — Két színház. — Egyetértést.

Mindenki arat, már t. i. a kinek van mit, csak mi tárcza-írók nem aratunk.

Nem, ez igen rossz bekezdés, eldobom. Vagy nyáron ez is megjárja? Csakugyan, a nagy melegben az olvasmány csupán imádság Morpheus ő excellentiájához, hogy szálljon pilláinkra. És mégis, hányan vannak, kik nem alszanak, ime a tudósok sem alszanak. Az akadémia kapui ugyan zárvák teljes két hónapra, de a tudományok ápolói nem pihennek. Őket soha sem engedik nyugodni, dolgozniok kell Rimaszombaton, s midőn e sorok napvilágot láttak, már a taraczkdurrogás elhangzott, füstje is eloszlott és a programm néhány pontját a rossz idő hihetőleg elmosta.

De nem csak Rimaszombat vendégszerető házai nyitak meg az összesereglett idegenek előtt, nem csak az idős kor mulat, azaz azon kor, melyet tisztesnek neveznek magyarul, mulat az ifjúság is. A természettudományok vándormadarai regényes, hegyes vidéken gyűltek össze, hol sok virág nyílik a kövér fű között s a természet a hű buvároknak bűbajos, nagy-szerű dolgokat mutat, az ifjúság lapályon tartja gyűlését, hol mi sem állja a dal útját, hol a viszhang irigyen vissza nem csapja a neki vetett hangot, hol a mélység el nem fojtja magába.

Mikor ez a téntacsepp lepereg tollamból, az utolsó aradi s vendég-dalár ajkairól is elosont, ellebbent a végső hang, a vértanúk földje újból a mindennapi életé lesz s ledobta ünnepi köntösét.

De mind Aradról, mind Rimaszombatról a vendégszeretet száz meg száz bizonyítékán kívül egy édesb emléket, egy szép tény tudatát viszik az illetők magukkal. Az összetartozás szent láncza megerősödött s az egyetértés szép harmóniája a legszebb hymnusként cseng ki az aradi dalokból s a rimaszombati iker-diktiókból. A művészet, a tudományok iránti szeretet terjesztetett, ellentétes eszmék összesurilódtak, jó emberek érintkeztek, szép gondolatok csereforgalma növekedett, ime, pár vázlatos szóban, pár sorban az összes eredmény nagy eredménye e szép napoknak.

Ez pedig nagy nyereség.

Ugy sem erős oldalunk az összetartás.

Abban a lelkes korszakban, mely zárkövét a világosi nap-pal megtalálta, eleinte Széchenyi, aztán Kossuth vezérlete alatt mindenfelé alakultak a kaszinók, egyletek, gyűldék. Gyönyörű, lelkes egy idő is volt az, nincs az a husz éves ifju, ki több rajongással, égőbb vágygyal, több pihenni nem tudó szenvedéllyel rohanna élte legdrágább célja felé, mint akkor a nemzet.

Mintha csak husz éves lett volna.

Hanem aztán!! ki is csudálkoznék azon, hogy egy évtizeden át társadalmi életünkben ha a kapocs nem is hiányzott, mert hiszen a közös bánat összetartott, mégis ez egész társadalmi életnek oly összefüggetlen, szétbomlott kinézése volt? A

bánat kapcsa csak arra való volt, hogy össze ne kössön, hogy szétválasszon, kiki élt magának, az ő maga bujának.

1860 óta megváltozott társadalmunk képe; sok egylet, sok gyűlde abból a régi jó korból feltámadt, a természetvizsgálók egylete is ilyen tetszhalott volt s a dalárdák tulajdonkép csak akkor születtek. Elvértve, szétszórva léteztek már rég-óta szanaszét a hazában, de egyletet nem képeztek, egy lélek, a testvéresülés szelleme át nem lengte őket.

Most másképp van az és igen jó, hogy másképp van.

Egész Európa zsufolva van egyletekkel és naponkint új meg új támad. Az összetartozás szelleme lengi át Európát. A legkisebb közügy nem elégli be azzal, hogy szétszórta, itt-ott fölkaroltassék, hanem kíván többeket, kik egyesülve neki szentelik kezük, szellemük munkáját.

Ily közügy a budai népszínház is, mely a provizorium által megöletvén, az új kormány, az alkotmányos uralom alatt feltámadt. Egy idő óta a pesti lapok naponkint új meg új dolgokat hoznak a népszínházról, s a legjobb akarat mellett sem hozhatnak semmit a nemzetiről, hacsak nem azt, hogy operája rossz lábon s a téli idényre nincs, egy-két darab kivételével, drámai ujdonsága, ha ugyan ezek el nem süppednek a „véletlen akadályok“-ban.

Nem részrehajlás, nem elnézés, nem merő hazafiság a journalistikának e kiváló figyelme a budai intézet iránt. Jogosult az tökéletesen. A nemzeti színházat mindnyájan szeretjük, hogy oly művészi erővel bír, minők a világ első színpadjainak diszére válnának, habár csakis a vigjátékra, mert a dráma Tóth Józsefen, Szigetin és a fáradhatlan Lendvay-n kívül más méltó képviselőt nem találhatott; hanem ki ne látná, mily kopott játékrendje, ki ne látná, mily keveset ad azon roppant segédforrások mellett, melyekkel rendelkezik, hol ad egy-egy tökéletesen szép kiállítást? Itt-ott, néha, elvértve, de akkor is mindenféle zsinorpadlási malheurök megrontják az illuziót. Ezzel szemben látjuk a népszínházat, egy bizottmány s egy művezető: Molnár állanak élén, két hava egy fillér nélkül kezdék az előadásokat s maig sincs más forrásuk a napi jövedelmeknél. A sajtó elmondta azon tönkrejutott állapotot, melyben a népszínház volt, egy jó diszitmény, egy gombos kabát nem maradt, s e zűrzavarban nem csüggedt, hanem folyton új meg új darabokkal, csinosnál-csinosabb kiállításokkal lepte meg a közönséget.

Igaz, hogy nagy művészi erői nincsenek, de főképp női személyzete törekvő és tehetséges. Némethy Irma a drámai hősnőkben oly szegény időben nagyon megbecsülendő, Boér Emma fiatalsága daczára értelemmel s kedvességgel játszik, s nemcsak szépsége által bilincseli le a közönséget, szintugy Kocsisovszky Borcsa, Hetényi Antónia, Császárné. Késmárky Mari, Vinczéné, Gesztessy Etel egytől-egyig jó tagok. Férfi-személyzete Timár szerződése által kitűnő erőt fog nyerni. Már eddig is nagy látványossággal vilanyozta fel a közönséget s „Nagy-Sarló“ majd szeptemberben megteszi! Jámor Páltól „Nagy Sándor“-t s több más írótól sikerült műveket készít elő. Ha — a mint bizton hiszszük —

gonddal fogja előadni, minden magyar író oda viendi műveit, mert ha a főszereplők nem is oly művészek, mint a nemzeti színháznál, de a szorgalom, igyekezet nagyobb, a játék jobban összevág, gyorsabban foly, a kiállításra többet költhet (mert nincs operája), s főképp, nem várhatja a szerzőket úgy, mint a kerepesi-uton.

Ezek miatt karolta fel a sajtó Molnárt, felkarolta fáradhatlan, nyugtalan tevékenysége s dús leleményessége miatt, mely új meg új fogásokban és forrásokban sohasem szűkölködik, — s így meg is érdemli a pártolást, — versenyezzen a két intézet egymással különféle téren s kösse össze az egyetértés kapcsa, ezt kívánjuk a nemzet s a művészet érdekében.

Budapesti hírvivő.

☼ *(Népnevelési egyletek)* életbeléptetését indítványozta közelebb b. Eötvös József, vallás- és oktatás-ügyi miniszter; a gyönyörű tervezetet politikai és iskolai lapjaink egész terjedelmében közölték, volt tehát alkalma megismerkedni vele, a kit ez ügy érdekel, és kit ne érdekelne a közművelődés szent ügye! Igen természetes tehát, nehogy ez eszmét számos vidéken felkarolták és máris készüléteket tesznek népnevelési egyletek alakítására. Csak attól tartunk, hogy a lelkesedés tüze hamar ellobbanjon ismét. Ajánljuk tehát e nemes láng buzgó élesztgetését hölgyeink figyelmébe. Egy kis buzdítgatás az ő részükről csak javára válik e nemes ügynek, természetesen csak úgy négy szem közt, magánuton, a nyilvánosság terét a férfiaknak kell átengedni; köszönet fejében aztán a férfiak tán arról is megemlékeznek, hogy a nép alatt a nőnemen levők is értetnek és a nőnevelésnek is szentelnek egy kis helyet az alakítandó egyletekben.

☼ *(Maros-Vásárhely)* város-tanácsa 130 frtot küldött a magyar belügy-miniszteriumhoz oly czélból, hogy ez összeg a néhai Kralovánszky György által a székelyek kivándorlásainak megakadályozására alapított összeghez csatoltassék.

☼ *(A budapesti honvédegylet)* bizottmánya felhívást intézett a haza összes fiók-egyleteihez, felszólítván őket közreműködésre, az 1849-ben elhunyt honvédek neveinek följegyzésére. E jelesek névsora a közgyűlés jóváhagyása mellett külön könyvben közzé lesz téve. Igazi díszalbum lesz az, és czimről is gondoskodva van már: „Magyar Pantheon.”

☼ *(Honvéd-zászlók.)* Gróf Eszterházy Pál, honvéd-ezredes, híven megőrizte a dicsőségesen harcolt 15-dik, 40-dik és 98-dik honvéd-zászlóaljak zászlóit és a múlt héten a honvédegyletek központi bizottmányának adta át.

☼ *(Az Eszterházy-képtárt megvették.)* de nem mi, hanem a francziák; egy millió nyolczszázezer frt volt az ára, és a mi pénzügyminiszterünknek nem volt arra annyi pénze; az a világhírű műkinestár külföldre vándorol tehát és nekünk megmarad az az öntudat, hogy tulajdonosa a hazának ajándékozta volt, azon kicsi föltétel alatt, hogy a tulajdonosi jogot magának tartja fenn. Azt pedig nem tudta, hogy mikor azt a föltételt tette, akkor az ő tulajdonosi jogai már mind hitelezői zsebében válnak. Egy lelkes hölgy pedig azt mondta előttünk, ha kétszáz gazdag ur egyenkint 5000 frtot tesz össze, megvehetnék e képtárt a nemzet számára. Igen ám, ha ez nem egy képtár volna! Hol találni erre nálunk kétszáz bőkezű gazdag urat!

☼ *(Színházi hírek.)* A nemzeti színháznak még mindig nincs első hősi énekesnője. Woggenhuber Vilma, a pestiek egykori kedvence, itt volt ugyan, de az igazgatóság nem volt haj-

landó. szerződtetni e jeles művésznőt. Az igazgatóság két év előtt minden ok nélkül elbocsátotta és azóta külföldön általános tetszést aratott. Aztán még magyarul is jól beszél! — B.-Bognár Vilma is itt van és ő is nyereség lett volna színházunkra nézve, de azt sem akarta szerződni az igazgatóság, mert ennek is minden igaz ok nélkül felmondott a múlt évben. Most a jeles művész a pesti német színházhoz szerződött. Könnyes szemmel írta alá a szerződést.

☼ *(Radnótfáy ur)* beadta lemondását. Ha ez a hír való, — mert eddig csak beszéltek, hivatalosan még nem tudatták, — úgy csakugyan reményünk lehet, hogy a nemzeti színészet szabadulni fog ezen hátramozdítójától, mert a méltóságos commité ezuttal tán mégis csak be fogja látni, hogy a közvélemény nem hiába nyilatkozott évekig ez igazgatói rendszer ellen.

☼ *(A budai népszínházban)* egymást érik az érdekes előadások. — A „Zrinyi a költő” alig tette meg hatását, Északy Károlytól két új vigjátékot tanulnak be. Az egyik „Páris almája,” a másik „A királynő,” mindkettőt igen dicsérik. Több éve már, hogy a szelleműs szerző fiókjában heverték, inkább hevertette, semmint a nemzeti színházhoz benyújtja. Északy Károlyal történt az eset, hogy benyújtott egy vigjátékot a nemzeti színházhoz, elfogadták, de nem adták elő, Északy sürgette az előadást, de mindig volt valami kifogás, míg végre azzal vigasztalták a szerzőt, hogy vigjátéka elveszett! És csakugyan nem került többé elő.

☼ *(Rimaszombat)* fényes napokat élt a lefolyt héten. A természettudósok gyűlése az ország minden vidékéről hívta ott össze a természet és tudomány barátait. Levelezők is egyike levén a tudósoknak, a szép napok részletes leírását későbbre halasztá és első levelében csak azon fényes fogadtatás és páratlan vendégszeretetről értesít, melyben részesültek, a miről azonban az egész haza előre meg volt győződve, mert hisz Rimaszombat magyar város! Némethy György igazgatása alatt színelőadás is volt. A természettudósok gyűlés-ideje alatt „Napi közlőny” is jelent meg Rimaszombaton, természetesen a napok szellemében, nagyon tudományosan, dr. Oláh Gyula ur által szerkesztve.

☼ *(Klapka György.)* magyar tábornok, mult kedden Pestre érkezett. A kitűnő hazafi fogadtatására hetek óta nagyszerű készülétek tettek fővárosunkban, ő azonban minden feltűnést kerülni akarván, elébb érkezett meg, mint várták. Hanem azért mégis nem váratlanul jött.

☼ *(Perczel Mór)* a napokban Pestre érkezett, egyik levelében pedig kinyilatkoztatja, hogy azon szavakat, miszerint ő azért jött volna vissza a hazába, hogy ott folytassa, a hol 1849-ben elhagyta, ő soha sem mondta, hanem igen is azt, hogy a haza javára irányzott munkálkodását, a mit 1849-ben erővel félben hagytak vele, fogja ő most újra fölvenni. — Vetter tábornok is Pestre érkezett e napokban. Nemsokára tehát mind itthon lesznek azon jelesek, a kik a magyar szabadságharcban halhatatlanokká tették nevüket.

☼ *(Magyar fényképészet.)* A párisi világkiállításon a magyar osztály csak igen szerény kis helyecskét foglal el ugyan, a mint eddigi szomorú viszonyainknál fogva nem is lehet csúdlakozni, mert hiszen, mint a költő mondja, „csuda, hogy még élünk”; hanem azért egy pár czikk ott is tanúságot tesz életrevalóságunkról. Lisztünk, borunk, dohányunk, sat., e világ-versenyen is diadalt arattak, az iparczikkek közül pedig többek közt Beregszászy zongorái tűntek ki. Általános feltűnést azonban a magyar fényképészeti kiállítványok okoztak, úgy, hogy ezekre nézve egy a vélemény, az, hogy a magyar fényképekkel

semmiféle más nemzet nem versenyezhet. De ez tán onnan van, mert a mi hölgyeink szépségével sem mérközhetik más nemzet.

✿ (Horváth Mihály és Rónay Jácint) eltávoztak fővárosunkból és ezen egyszerű dolgot már úgy kezdték terjesztetni, hogy a két jeles hazafi ismét kibujdosott a hazából, holott az egészben csak annyi van, hogy Horváth Mihály történelmi okmányok tanulmányozása végett Münchenbe ment, Rónay Jácint pedig Rimaszombatra, a természettudósok gyűlésébe és rövid időn mindketten ismét körünkben lesznek.

✿ (Kolosvárról) következő szerencsétlenségről értesít a „M. Polgár”: Egy helybeli hivatalnok két fia kiment a Szamos partjára játszani és nyilván madarakat löni. A nagyobbik megtölti pisztolyát és a leverő vesszőt benne feledi. E közben a pisztoly véletlenségből elsül, s a mellette álló öccse nyakát keresztül lövi a bentfeledett vesszővel. Midőn látja, hogy öccse földre esett, azt hívé, tréfából akarja ijeszteni, ez azonban nem mozdul. „Sándor, ne bolondozzál, kelj föl!” szól és lehajol öccséhez, kinek midőn vérző nyakát meglátta, rémülten veté el pisztolyát és egyenesen a Szamosnak tartott, hogy bele vesztse magát. Szerencsére a közelben járkálók észrevették, s mielőtt öngyilkossá lehetett volna, feltartóztatták, megmentve ezáltal az apát a második csapástól. Az ifju most vigasztalhatlan öccse sorsáért, kit szeretett, szüleinek pedig rettentő példa ez jövőre, hogy fegyvert gyermekkézbe ne adjanak soha és semmiféle körülmények között.

✿ (Hymen frigyei.) Gróf Károlyi Alajos esküvője Erdődy Francziska grófhölgygyel, e hó 7-kén ment véghez a bécsi szt-Péter-templomban. A menyasszony drága csipkével ékített egyszerű fehér öltönyt viselt, hajában sötétzöld myrthuskoszorú, fehér virágbimbókkal. A vőlegény gazdag ezüst himzetű veres bársony-attilát és e fölött kék bársony-mentét viselt. Nyoszolóleányok voltak: Erdődy Johanna, Julia és Valéria és Széchenyi Mária grófhölgyek. Vőfélyek voltak: gróf Károlyi Sándor, gróf Erdődy Gyula és László, fényes magyar öltözékben. — Ifju Galanthai gróf Eszterházy Imre e hó 10-kén tartá esküvőjét a kitünő szépségű Rossi Alexandra grófhölgygyel, a primási palota kápolnájában. A menyasszony anyja Sonntag Henriette, a világhírű énekesnő leánya, a ki tudvalevőleg később Rossi olasz gróf neje lett. Az új pár még aznap Párisba utazott. — Bródy Zsidmond, fiatal író társunk, e hó 15-kén vezette oltárhoz a szép és művelt Stern Adél kisasszonyt.

✿ (Vegyes hírek.) A Belezna-y-kertet, fővárosunk egyik kedvelt nyári vendéglőjét, közelebb Dreher, a híres serfőződe tulajdonosa vette bérbe több évre. Megengedjük, hogy azután jobb sört lehet ott kapni; hanem azért eddigi bérlője, Baráth ur, testestül-lelkestül magyar ember. — A fővárosban egy idő óta hamis aranyokat hoznak forgalomba. Ugynevezett „tantusok” azok, aranynyal befuttatva. A család természetesen leginkább az úgy is szegény, tapasztalatlan földművelők közt úzik bűnös praktikájukat. — A gödöllői kastélyban a disztési munkálatok már nagyrészt be vannak fejezve. Már csak az utcza-seprés van hátra, a mit talán még sem fognak bécsi emberek által végeztetni. — Horváth Boldizsár igazságügy-miniszter rövid időre Párisba utazott. — Mult kedden éjjel Czegléd és Irsa közt egy tehervonat kipattant a sinekről és megakadt. Néhány percz múlva egy másik tehervonat jött Czeglédre és a másikba ütdődött. Nagyobb szerencsétlenség azonban nem történt. — Kövessy Ede, magyar bűvész, e hó 4-kén Makón előadást tartott és jövedelmének felét az ottani szegények közt osztá meg. Ez aztán nemes szemfényvesztés. — Dessewffy Arisztid, szabadságharcunk

egyik dicső vértanujának, Sáros-megye emlékszobrot állítand. — Az egyetemi fűvészkertben egy hét óta egy Agava amerikai teljes virágompában diszlik. Gyönyörű szép. A virág szára 6 láb magas. — A közös-ügyi munkálatok nagy buzgalommal folynak Bécsben, és daczára a fogadott titoktartásnak, egyik másik dolog mégis csak ki-kiszivárogo a nyilvánosságba és ezek mind a legszebb eredményt engedik sejtetni. Többek közt a mult héten a magyar küldöttség tiszteletére Becke, osztrák pénzügy-miniszter fényes ebédet rendezett, nemzeti színű terítéssel és roppant sok édességgel. Eddigé ez volt ott a legélvezetesebb ülés és az osztrák és magyar urak késő estig a legszebb egyetértéssel közös-ügyeztek. — A szt-andrei szerbek tegnap, szombaton, tömegesen rándultak be Budára, a „Zrinyi” előadására. Külön hajó szállította, őket és a szinkörben háromszáz jegyet rendeltek meg. — Kárász Anna és Kárász Katalin a honvéd-alap növelésére 100 frtot adományoztak. — Párisban Juarez fényképét árulgatták e napokban. Miksa császár szerencsétlen vége óta minden, a mi Mexikóra vonatkozik, Párisban igen kapós, és így a köztársaság elnökének arcképéből is mindjárt első nap sok ezer példány kelt el; és csak aztán vették észre, hogy az nem Juarez, hanem Deák Ferencz, a mi bölcsünk arcképe. A vevők egyébiránt semmit sem veszítettek a cserén; Deák nem kisebb ember Juareznál. — Tisza Kálmánhoz és általa az országgyűlés összes baloldali képviselőihez Miskolcz város 400 polgára bizalmi nyilatkozatot intézett. — Tordán e hó 1-sején honvéd-egylet alakult. — A veszprémi megyei honvédegylet alaptőkéje 52 ezer frt. — A magyar általános hitelbank legfelsőbb helyen 50 évre engedélyeztetett. Részvénytőke 30 millió; egyelőre azonban csak 15 millió frtnyi részvényt bocsát ki a társulat. Egy részvény ára 200 frt. Ezenkívül egy angol-magyar bank is van alakulóban gr. Széchenyi Béla elnöklete alatt. — Siklóson kölcsön-segélyző-egylet van alakulóban. — A debreczeni honvéd-emlék egy oroszánt ábrázol, mely egy magyar czimmerrel disztett zászlón pihen. — Nógrád megye Csalár helységében egy ásvány-forrást fedeztek föl, mely Than vegy-elemzése szerint sokkal hatályosabb a koritnyiczainál. — A koronázási ünnepély költségei Pest városa részéről összesen 118,809 frtot tettek, a bevétel pedig 119,326 frt volt; e szerint ez ünnepély csak 517 frtba került a városnak. — Doboka-megye Magyar-Derzse községében mult hó 28-kán olyan iszonyu vihar dühöngött, a minőre ott a legöregebb emberek sem emlékeznek. A forgó szél egy embert, a ki éppen egy szénaboglyát tetőzött, felragadott a levegőbe és mire a földre ért, meg volt halva, az össze-vissza cikázó villámok ölték meg. — Szeged város képvisellete folyamodott a miniszteriumhoz azon régi intézkedés visszaállításáért, hogy rögtönítelő bíróságoknál a halálos ítéletet csak a bírák egyhangu szavazata alapján lehessen kimondani. Ha már végkép nem lehet eltörölni a halálbüntetést, legalább lehetőleg szűk korlátok közé szorítsuk. — A budai császár-fürdőben már a téli-mulatságokra gondolnak; az új bérlők az egész fürdő-udvart üveg-födéllel szándékoznak ellátni és a tél folytán hangversenyeket, táncz-vigalmakat, sat. rendezni e diszes helyiségekben. A czélszerű átalakítások közé aztán bizonyynyal a jó társas-kocsikról való gondoskodás is tartoznék.

✿ (Halálozások.) A herczeg Karagyorgyevics-családot súlyos csapás érte. A 21 éves Helén herczegnő e hó 7-kén Comóban meghalt. Csak néhány hete, hogy Pesten Simics urral esküvőjét tartá, az esküvő után az új pár Olaszországba utazott. Comóban megragadta a hagymáz és néhány nap alatt ki-

oltá életét. — Jobaházy Dörny Ádám, országgyűlési képviselő, e hó 5-kén Jobaházán meghalálozott 53 éves korában. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Augusztus 16-kán.

Augusztus 10-kén: „Az afrikai nő,” Mayerbeer operája, 5 felv. — Aug. 11-kén: „II. Rákóczy fogsága,” Szigligeti drámája. — Aug. 12-kán: „A jó barátok,” Sardou vigjátéka, 3 felv. — Aug. 13-kán Schwarcz Róza k. a., a szinképezde növendékének harmadik föléptetül: „Troubadour,” Verdi operája, 3 felv. — Aug. 14-kén: „XI. Lajos,” Delavigne Kázmér tragoediája. — Aug. 15-kén: „Az afrikai nő,” opera, 5 felv. — Aug. 16-kán: „Az elkényeztetett férj,” vigjáték, 1 felv. és „Angyal és daemon,” vigjáték, 3 felvonásban.

Budai szinkör.

Augusztus 16-kán.

Augusztus 10-kén: „Stern Izsák, a házaló zsidó,” énekes vigjáték, 3 felv. — Aug. 11-kén a krisztina-városi búcsú alkalmából két előadás volt; 4 órakor: „Dunanan apó” és 7 órakor: „Zrinyi a költő.” — Aug. 12-kén és 13-kán nem volt előadás. — Aug. 14-, 15- és 16-kán: „Száz rabló,” spanyol eseményű melodráma, énekekkel, tánczokkal és nagy képletekkel, 4 felvonásban, zenéjét szerző Lusztig Károly.

Mindenfélék.

✱ (Salzburg.) Ez most a legelső szó a diplomácia szótárában, mivelhogy e hó 18-kán III. Napoleon és neje e kies városban látogatják meg Ferencz József császárt. Fényes készülétek azonban ezuttal nem tétetnek, mert Miksa császár gyászos vége a legfényesebb pompa fölé is fekete fátyolt borítana; nincs is — úgy mondják, — más czélja e látogatásnak, mint vigasztalni a császári családot a nagy veszteség fölött; a diplomácia azonban, az a mindenben bizalmatlankodó, örökké ólálkodó Argus, azt hiszi, hogy hátha mégis! és előre nyújtja csápjait és kurkász és találgat, és hallani véli a füvek növését. Az egyik már ki is sütötte e látogatás igazi czélját. Nem a porosszal való háboru, oh nem, arra III. Napoleon nem gondol, esze-ágában sincs! hanem igen is a szerencsétlen Miksa császár naplója! Ezt szeretné ő francia Fölsége kézhez kapni, mert e naplóban olyan adatok vannak, a melyek kétségkívül teszik, hogy a mexikói gyászos catastrophák és ő francia felsége közt némi-némi összeköttetések vannak; ezt a naplót tehát szépsze-ivel el akarná tüntettetni a világ színéről. Akkor — persze! senki sem fog többé ilyes összeköttetésekben hinni a világon!

✱ (A szegény gróf.) Ezen czim alatt Bécsben e hó 12-kén egy szélesebb körökben ismert egyéniséget kísérték örök nyugalomra a — közkórházból. Az elhunyt 1847-ben, atyja halála után, három nagy háznak és készpénzben egy félmilliónak jutott birtokába. 1850-ben egy gazdag nagynénje halt meg, kinek gyermeke nem levén, szintén ő lett örököse. 1854-ben Bécsben egyik leggazdagabb polgár leányát vette nőül, a kivel 100,000 frtot kapott, és 1860-ban mindezen gazdagságnak vége volt! Mind el volt prédálva, elannyira, hogy neje, ki nem láthatván többé e pazarlást, elvált tőle, csak nagy ügygyel-bajjal menthetett meg annyit százezer frtnyi nászhozományából, hogy most egy kis vidéki városban szegényesen megélhet. A férfi pedig, a még pár év előtt mindenütt szívesen látott világfi, mindig mélyebben-mélyebben sülyedt, az italnak adta magát, megháborodott elméjében és a közkórházban vétetett föl, a hol haláláig tengett. Szegényes

halotti kocsit szállította temetőbe azon férfi holttestét, a ki mig 10 évvel ezelőtt a prater fösétányán közbámulatot gerjesztett pompás fogataival. Sem gyászoló, sem barát nem követte a halotti kocsit, a mely egymagán végig döcögött az utcákon és azok közül, a kik a „szegény gróf”-ot hajdan ismerték, csak kevesen értesülhettek most haláláról.

✱ (Jégkészítő-gépek) már eddig is voltak, ujabban azonban egy Carré nevű francia nagyon tökéletesítette azokat. Egy ilyen készülék a párisi világtárlaton van kiállitva és innen bizonyosan nemsokára az egész világon el fog terjedni, mert használhatósága mellett nem is drága: 60 frank. A gép egy bezárható edényből áll, a víz számára, és egy légszivattyuból, melynek segélyével a víz légmentessé tétetik. A mily mértékben a lég az edényből fog, ugyanazon mértékben párolog el és hidegül meg a víz. Van még egy osztály, melyben kénsav van és a vizpárák a szivattyu segélyével ezen kénsav-osztályon vezetnek keresztül, hol azonnal elenyésznek. Ily módon merevedik a víz jéggé és pedig 4 percz alatt 1 liternyi mennyiségbe.

✱ (Offenbach jövedelme.) Nehéz azt fölszámítani; némi kis fogalmunk azonban mégis lesz fölöle, ha megtudjuk, hogy csupán Párisban, a „Gerolsteini nagyhercegnő” maga 100 előadás után 474,561 frankot jövedelmezett; a „Szép Heléna,” a „Kék szakállu” és a „Párisi élet” összesen két millió ötszáz ötvenöt ezer háromszáz nyolczvan frankot jövedelmezett neki, csak Párisban, pedig a világ minden nevezetesebb városa adózott és adózik folyvást neki egyik-másik művéért.

✱ (A chinai ellencsászárnak egy levele,) melyet dr. Ayer, amerikai orvoshoz intézett, következőleg szól: „Az idegen országok nagy barbarorvosának! Vettem a Kend 12 gyógy-golyójából (labdacs) és illatos cseresznye-izű gyógy-cseppekből álló aján-dékát. Haladéktalanul megküldték azt Hug-sen-Tseunek, a rettenetes és nagyerejű Ming dynastiából való hatalmas császárnak. Ő Felsége meghagyta hatalmas mandarinjainak, hogy azokat a betegek között eloszssa, megparancsolván, hogy a tolmácsok által fordított használati utmutatást kövessék. Legyen teljesen boldog, tudós barbar, mert én Yang-seu-Thing, azt mondom Kendnek: a Kend gyógyító golyói és cseppei adatva lettek a betegeknek és jót tettek nekik. Legyen felette boldog élete folytatában, mert ez értésére lön adva a hatalmas chinai császárnak, a ki helyben hagyván a Kend szándékait, megengedi, hogy orvosságaiból nagyobb mennyiségeket küldjön a sok millió emberből álló fegyveres csapatok számára. Megküldhetők azok Chian-Lui, a vörös bot fő-mandarinjának Lang-haiba, a ki theát, selymet és aranyat fog Kendnek azokért adni. A nagyságos chinai mandarinok hallottak beszélni a Kend tudományos ismereteiről, melyek meghaladják valamennyi többi idegenéit és törekeshnek hasonlókká válni a mi tanáraink nagy tudásához, a kik olyan gyógyszereket készítenek, melyek a pillanatban gyógyítanak; megelégedésünkre szolgál, hogy Kend félelemtől reszketve, meghajol a mi hatalmunk előtt. Iratott Yang-seu-Thing, a visszahelyezett Ming uralkodó-család első minisztere által.”

✱ (Ira Aldridge,) a világhírű szerezsen színművész, a ki tíz évvel ezelőtt a pestieket is bámulatra ragadta művészetével, e hó 7-kén Pétervárába utaztában, Lodz, lengyelországi faluban meghalt. Ritka halandónál esik olyan messzire egymástól a születéshely és sír, mint e híres szerezsen színművésznél, a ki Afrikában látta az első napvilágot és egy lengyelországi kis városkában erős idegláz áldozata lön. Atyja néger-főnök volt Senegalban; ezt egy protestáns hittérítő New-Yorkba szöktette és ott a keresztyén vallásba avatta. Később visszatért hazájába,

rövid idei uralkodás után azonban kénytelen volt elmenekülni onnan és azóta Felső-Afrikában élt. Itt született Ira 1805-ben. A fiu a szülőkkel Amerikába költözött, eredetiben papi pályára volt szánva, de már kora ifjúságában nagy hajlamot mutatott a színészet iránt és New-Yorkban föl is lépett. 1835-ben atyja Angolországba küldé, hogy ott hittani tanulmányait folytassa; de egyre erősebben vonzá őt a színpad, és rengeteg viszontagságok után szerződöttetve lőn a Convent gardeu-színházban, a hol először mint Othello lépett föl és legott ezen első fölléptével nagy hírét megalapítá. Ez időtől fogva felváltva Angolországban és a szárazföldön játszott, míg ama lengyelországi kis városban — utósó szerepét eljátszta.

Gazdasszonyoknak.

Kossuth-kenyér.

Hat lat czukrot finomra törve, egy egész tojással és három sárgával habzásig el kell keverni, azután két nagyobb tábla csokoládét megreszelvén, 4 lat tisztított mandulát meg kell vágni, egy késhegynyi fahéj és szegfűszeget is a czukros tojás közé keverni, s végül nyolcz lat finom lisztet hozzá keverni. Ekkor egy kis lemezt vajjal kikenünk, a tésztát belé teszszük, úgy, hogy egy jó ujjnyi vastagságu legyen, a tetejét tojással bekenjük és czukros mandulával behintjük. Ekkor a sütőbe teszszük, mikor pedig jól megsült, tetszés szerinti darabkákra lehet fölszeldelni.

Czukor-kiflicskék.

Félfont czukrot egy kis vanigliával igen finomra törvén, sőt a finom czukrot még szitán is átszítálván, két tojás fehéréből habot verünk és a czukorral félóránig folyvást keverjük. Ekkor ezt félre kell tenni s egy óráig állni hagyni. Ezalatt négy lat mandulát jól összeválni, a kevert czukorból dió nagyságunyt a kávé-skanállal kiszaggatni, a mandulába hengerítve, kis kiflicskékre formálni, s ezeket egy sütő-pléhre tett papirosra rakni, s csak langyos sütőben szép testszinűre megsütni.

G. Iza.

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alak: magas dereku jaconat-ruhát tüntet elő. A rózsaszínű alapba finom fekete rajzok vannak nyomva, a melyek nem csak széles bordúrt képeznek, hanem a szoknya aljától egész a derékig érnek. A sima, magas derék és a félszűk ujjak diszítése is a szövethé nyomott rajzból áll. E szövethé egy ruhára való 14 frtba kerül.

A második alak: kimenő-öltözéket ábrázol. A fehér mosambiqueből készült ruha két szoknyára van varrva: az alsó egészen sima, a felső azonban hegyes ivekben ki van vágva és sárgás drap tafotával befoglalva. A felöltőnek bő és szűk ujjai vannak; mind a kettő tafotával van diszítve. E ruha ára egészen elkészítve 42 frt. A finom olasz szalmakalap barnás szalaggal és fátóval van diszítve. Ára 10 frt.

A harmadik alak: fiatal leányka kimenő-öltözékét mutatja be. A ruha az előbbihez hasonlóan, két szoknyára van szabva és sima fehér lustreből készült. Az alsó szoknya rézsut fekvő kék tafota-szegélyekkel van diszítve, a felső szoknya pedig öt részből álló ivalaku darabból áll, szintén kék tafotával beszegve és minden összevarrásnál egy-egy kék csokorral diszítve. A magas derék elől mélyen ki van vágva és az, valamint az ujjak kék tafotával diszítve. A nyakig érő magas ingváll is kék csokorral van diszítve. A ruha ára 40 frt, az ingvállé pedig 5 frt.

Számrejtvény.

Sötér Kornéliától.

- 2, 1, 16, 6, 4, 5. Jaj néked, ha ez elhagyott;
16, 3, 14, 5. S ha kebled rejt ily bánatot;
3, 7, 9. Földi nagysághoz ez vezet;
15, 11, 10, 7, 9. Éjszakra hatalmas nemzet;
2, 10, 16. Rég mult idők bús emléke;
7, 10, 16, 15, 12, 5. Hazánk egyik vármegyéje;
8, 15, 11, 7. Keze mindenütt elérhet;
7, 9, 1, 11, 3, 4, 5, 8, 6, 12. Még szebbé teszi a szépet;
1—16. A hölgyek földje.

Megfejtési határidő: szeptember 19-ke.

A f. é. 29-dik számban közlött rejtvény értelme: „Áldás hazánkra.“ Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Fiedler Ottilia, Magyar Paulin és Terka, Theisz Hummel Emilia, Nagy Netti, Bukovszky Blanka, Csákányi Irma, Póch Mariska, Moll Teréz, Nitsch Emilia, Mudry Pálkuty Janka, Pásztolyi Danielovich Emilia, György Erzsébet, öz. Deák Zsigmondné szül. Szalavetz Janka, Nagy Pálné, Térfi Czili, Molnár Vilma, Vályi Lajosné szül. Sándor Szidónia, Tótfalusy Eszter és Terka, Kalenda Árminné, Varga Borbola Laura, Károlyi Róza, Govrik Jozéfa és Irma, Divia zky Sir Irma, öz. Noszál Jánosné, Mayer Vincze, Birró Intze Katalin, Kovrig Tivadarné, Winkler János és Rudolf, Dirner Mariska, Erdős Eszti, Herbály Mari, Székely Berta, Czeitlinger Ilka, Melichár Ferdinandy Luiza, Duhek Vilma, Bogdanovics Ignáczné, Csutor Jozéfa, Bernáth Berta és Irma, Reindl Terka, Fliehr Ida, Gál Eszti, Dubányi Róza, Kollár Mari és Antónia, Ármos Sándorné, Zelles Szidónia, Szepessy Karolin, Sárkuty Dugovich Pálné.

A „Teleki László“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldték: Herbály Mari, Székely Berta, Bogdanovics Ignáczné, Oszlányi Mária, Bernáth Berta és Irma, Gál Eszti, Baranyai Mária, Dubányi Róza, Kollár Mari és Antónia, Ármos Sándorné, Zelles Szidónia, Sárkuty Dugovich Pálné.

A sakkrejtvény megfejtését utólag beküldték: Baranyai Mária.

A jelen havi dijsorsolás alkalmával következő t. rejtvényfejtők lettek díjnyertesek:

- 1) Nagy Clementine: „Az angol forradalom története,“ Zichy Antaltól.
- 2) Csákányi Irma: „Egy rab álmai,“ Szelestey Lászlótól.
- 3) Póch Mariska: „Losárdy Zsuzsanna,“ Szász Károlytól.
- 4) Dirner Mariska: „Rózsabimbók,“ b. Pongrácz Emiltől.

A nyeremények — szíves üdvözetem kíséretében — már postára vannak adva.

Tartalom.

A nő és a műveltség. (Folyt.) — Égbe szállt angyalomhoz, Dobó Lászlótól. — A bolognai diákok, Vértesi Arnoldtól. (Folyt.) A mi életünk, Szalóczy Bertától. — Egy lengyel honleány, Filep Györgytől. (Folyt.) — Egy házi-barátnő története. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai színház. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora. — A havi sorsolás eredménye.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki táreza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: augusztus-havi 2-dik divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

A CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET KÖZLÖNYE.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA

Szeptem. 8 án.

Khór és Wein gyorsajtónyomása.

Pest 1867.

HETI NAPTÁR.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p-nyegta			
							kelt		nyegta	
							d.	p.	d.	p.
Szeptem. 8	Vasárnap	F.13. Kisasszony	F. 12. Kisassz.	27 A. 12. Poemen	8		5	27	6	28
9	Hétfő	Gorgon vért.	Adumár	28 Mózes	9		5	28	6	26
10	Kedd	Tolet. Miklós	Menodora	29 János fejev.	10		5	29	6	24
11	Szerda	Protus, Jácint	Prótus	30 Sándor	11		5	30	6	21
12	Csütörtök	Guido, Silvinus	Tóbiás	31 Mária öve	12		5	32	6	19
13	Péntek	Móricz püsp.	Lorán, Mór	1 Szeptember	13 Ráhel	☾	5	24	6	17
14	Szombat	Kereszt felm.	Salome	2 Mamantus	14 Sab. K.-T.		5	26	6	14

V i d é k i t á r c z a.

Ungvár, augusztus 18-kán, 1867. (*Eredeti levél.*) J ó t é k o n y c z é l u s z i n i - e l ő a d á s. Tisztelt szerkesztőnő! Mult hó 18-kán nagyszerű népünnep volt az 1848- és 49-diki hadjáratban sérült honvédek, azok özvegyei és árvái fölsegélésére. Az ungvári (dr. Turner Ferencz ur igazgatása alatt működő) szinműkedvelő- és a helybeli dalárda-társulat közreműködésével szini-előadás, bál s nagyobbyszerű tűzi-játék tartatott, egyéb részletekkel összekötve. Mely alkalommal az „Éva leánya“ című 1 felvonásos vigjátékban Kelemen Ilka, Rompolt Mari kisasszonyok, Kusnyiri Gyula, Fábry Gyula és Jónás József urak különösen kitűntették magukat. Játék végén az alig tizenegy éves Turner Ilka „Az ezred leányá“-ból: „Ifjúkorom“ dalával kedvesen gyönyörködtette a közönséget. Hangja alt, tiszta és érthető. A tűzi-játék egy-két röppentyű nem sikerülése daczára is, kivált a katafalk — nem csak a sikerült kivitel, de a nagyszerű compositio tekintetéből is — meglepő volt. Tűzi-játék után a tánczvizgalom virradtig tartott. Tiszta jóvedelem 229 frt 75 kr o. é. Reméljük, hogy az ünnepély művezetője, dr. Turner Ferencz ur még egy hasonló élvezetet nyújtó ünnepélylyel meg fog bennünket örvendeztetni.

Többen.

Báza, aug. 26-kán, 1867. (*Eredeti levél.*) F ü r d ő i é l e t. — S z t - I s t v á n - n a p j a. — T á n c z v i z g a l o m. — T e s t v é r i s é g. — K e g y e l e t e s m e g e m l é k e z é s. — F á k l y á s - ü n n e p é l y. Tisztelt szerkesztőnő! Bátor vagyok némi kis újdonsággal kedveskedni, föltéve, ha csakugyan kedvesen veszi és ha megengedi. Itt vagyok egy pár nap óta, és valóban, igen jól mulatjuk magunkat. Van minden héten bál, minden nap kétszer zene, kirándulás a közel vidékre és mi a földolog, oly hatása van az itteni gyógyviznek, hogy csaknem csudákat művel, s a mellett igen kellemesen esik benne a fürdés is, sem nagyon hideg, sem nagyon meleg, úgy, hogy e meleg napok alatt időtöltésből is fürdünk, s észre sem vesszük, csak meggyógyulunk.

Egy nagyszerű ünnepélyünk is volt, nagyszerű külsejű itt e kis helyen, de sokkal nagyobbyszerű kebleinkben, mert oly sok szenvedés, oly hosszas némaság után már az is jól esik lelkünknek, ha fennhangon szabad azt mondanunk: éljen a hon! éljen a magyar! és éljen minden becsületes magyar szivben azon nagy király emléke, ki nekünk e hont megalkotá, s ez volt a mi ünnepélyünk.

Szent István, az első magyar király dicső emlékét ünnepeltük meg itt, és ez ünnepély valóban igen megaló volt.

Itt csak evangélikus templom van, s oda gyűltünk össze; két nemzeti lobogó már kora reggel ki volt tűzve; ez hirdeté

az ünnepet; 10 órakor összeseregeltünk a zászlók alá, három lövés hirdeté a templomba-indulást, oda érve; elénekeltük a Hymnust és Szózatot, az oda való lelkesz igen szép beszédet tartott, templom után újra a lobogókat kísérve, szép rendben hazamentünk, a sétatér közepén éltetve a hont, a királyt és a testvériességet; aztán ebédhez ültünk, mely a sétatéren levő asztalokon volt föltálalva s ott örömmel ittunk a hazáért. Egész 6 óráig tartott az ebéd, akkor fölkelve az asztaltól, csoportosan egy sétát tettünk a közeli erdőbe, nemzeti lobogók elővitele és a Rákóczy-induló lelkesítő hangjai mellett, ott estig tánczoltunk, akkor aztán fáklásmenet rendeztetett, s mikor haza értünk, a kivilágított sétatérre, a gulába rakott fáklák fényénél elénekeltük a Szózatot s még egy pár népdalt, azután kezdődött a bál és tartott reggelig. Ugy-e bár, ennyi mulatság elég egy napra? A legszebb az volt, hogy valóban társas-mulatság volt, mert rang- és nemzet-különbség nélkül mind részt vettek a vendégek. Csak azután ne csak ünnepnap szokás legyen ezen egyetértés! Hanem a sok mulatság közt sem feledtük el azokat, kik tán nem mulatnak, azon jó ötlete támadt valakinek, hogy gyűjtsünk egy kis összeget az országos honvéd-alap részére, s megmutattuk, hogy mi nem csak inni tudunk a hazáért.

S most megbocsásson, kedves szerkesztőnő, hogy ily soká vettem igénybe figyelmét. *)

K.-né.

Száravolla, aug. 29-kén, 1867. (*Eredeti levél.*) A l á n g o k á l d o z a t j a. Kedves barátném! E hó 14-kén egy meglehetősen eset adta elő magát Nagy-Szt-Miklóson. Eznapi délután 4 óra tájban egyik itteni előkelő család a szőlőbe akarván indulni, a kedves házi-asszony előbb cselédeinek a teendőkre nézve paraucsoakat akart osztani, a konyha-ajtóban azonban a mosónő által odavetett tüzes vas volt, mit a házi-asszony észre nem vett volt és ennek következtében egészen könnyű nyári ruhájának uszálya pillanat mulva a vastól tüzet fogott, lángot vetett és mire észre vették, hogy hol ég, a szegény nőnek akkorára már jóformán egész ruhája égett. Rémületében futni kezdett, a körülötte levők is mindnyájan elveszték lélekjelenlétüket, a nő pedig menekülni akarván, egy ágyba vetette magát, az is lángba kapott és így a kedves, jó nőn csak a tüzes krinolin-abroncs maradt meg, a többi rajta levő ruha mind testén égett hamuvá és a szerencsétlen áldozat egész teste néhány percz alatt egy égési seb volt!

Képzeltetni a borzasztó kínokat, a mit a szerencsétlen nő szenvedett, és 14 napig kellett azokat szenvednie. Hiába

*) Sőt kérem, tiszteljen meg minél gyakrabban szives tudósításait. Szerk.

volt az orvosi tudomány, 15-öd napra a kedves fiatal nő, szerető férjének és gyermekeinek leirhatlan fájdalmára meghalt. Egy páratlan jó anya és jeles házi-asszonyt vesztettek benne, és nem csak ők, hanem az egész környék gyászolja e köztisztelőben és szeretetben állt nőt. *) Béke hamvaira!

Hány ilyen gyászestéről nem értesültünk csak az utolsó időben is! És fog-e ez újabb figyelmeztetésül szolgálni arra nézve, mennyire idején volna már végkép száműzni a krinolint az öltönyök sorából? vagy legalább arra nézve, hogy a hosszú uszályokat száműzzük a divatból? De mikor hallgattott a divat a józan észre!

M. R.

Parádon a fürdő-helyiségben közelebb nagy szerencsétlenség történt. A tánc- és társalgási termekre leszakadt a plafond. A robaj, a rombolás a legnagyobb zavart idézte elő. A terem fölött a leszakadás pillanatában három fürdős leány volt a ruhák mosásával elfoglalva. A szerencsétlenek a plafondal együtt hulltak le s irtóztatón megsérültek. Kettő közülök egészen elvesztette emberi alakját, egyik kezét és lábát törte. Nagy szerencse a mellett, hogy a termek ép akkor üresek voltak.

Lapunk f. é. 34-dik számában egy Kaposváron történt kellemetlen esetről van említés téve, melyre nézve a következő felvilágosító sorokat vettük, melyeknek közlésére szívesen adunk helyet:

Nem a kaposvári gimnázium igazgatója az a Németh Ignác, kivel Roboznak baja, hanem annak atyja, egy ottani köztisztelőben álló öregúr, a ki már több mint harmincz év óta gimnáziumi tanár; az fogott tollat fia érdekében. Továbbá ifj. Németh Ignác, jelenleg megyei aljegyző, nem rabolta el a kérdéses metszvényeket a nyomdából, hanem csak néhány lenyomatot vitt el a nyomdából e metszvényekből, azokat is a nyomdász-személyzet tudtával, és meggyőződén, hogy e képek tönkre tennék becsületét, felszólította Robozt, ne nyomassa ki e képeket, és Roboznak azon feleletére, hogy azt nem teheti, mert e képek neki pénzébe kerülnek, lovagias elégtételre hívta fel őt, és csak miután Roboz neki azt nem akarta adni, verte meg őt Németh Ignác nyilvános helyen.

Megbizások tára.

Jász-Ladányra B. J. I. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Tisza-Földvár B. A. urhölgynek: Azonnal intézkedtem. B. J. urnak szíves üdvözlétemet kérem átadni.

Rettegre Sz. Gy. urnőnek: Köszönet szíves figyelmeztetéseért. Reménylem, vette soraimat?

Szt-Lőrinczre S. A. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

Nagy-Váradra B. J. urnőnek: Magánsoraim meg fogják győzni, hogy egészen rendesen jártam el.

Tisza-Kórodra B. I. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

Komáromba St. T. urnőnek: Fogadja legszívesebb köszönetemet jószágáért!

Szászvárosba T. Zs. urhölgynek: Mult hó 19-kén fizettem elő az illető lapokra, a mint azt a kezemenél levő nyugták bizonyítják. E nyugtákat most elküldtem az illető

kiadó-hivatalokba, és így ezek bizonyára rendbe hozták a dolgot. Legközelebb magánlevelet írok.

N.-K.-Madarasra H. M. urhölgynek: A kedves sorokért szíves köszönet. A kívántakat megküldtem.

T.-Ujhelyre D. K. urnőnek: Magánlevelet írtam.

Rékasra R. M.: A második küldemény is postára van adva.

Öcsődre J. J. urnőnek: Magánlevelet írtam.

Zentára P. S. urnőnek: Én csak kötelességemet teljesítem, midőn azoknak, a kik az első félévben a „Hölgyek könyvtára“-t 30 kron maguknak meghozatták a lapot a második félévben is megküldöm. A költsétek pedig kölcsönös.

Győrré: Kohn Mórinczné urnőt ezennel ujjalag fölkérem, küldje vissza nekem a „Hölgyek könyvtára“ három első kötetét.

K.-Sztapárra M. A. urhölgynek: Magánlevél kíséretében megküldtem.

H.-Szöllőssre K. N. K. urnőnek: El van küldve.

Ny.-Adonyba G. A. urhölgynek: Magánlevelet írtam.

Paulisra Cs. I. urhölgynek: Eddig bizonyára vette már küldeményemet.

Komáromba M. H. L. urnőnek: Magánlevelet írtam.

Szabadszállásra Sz. L. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Szajánra D. M. urhölgynek: Igen szívesen tettem, azon hitben, hogy szívesen látott vendég lesz az.

Csermőre Szt. S. St. urnőnek: Magánlevél kíséretében küldtem meg a megrendelteket.

Czabunára P. J. urnőnek: Szíves üdvözlét mindnyájunktól.

Szt-Benedekre V. J. urnőnek: Magánlevelet írtam.

Mokcsára M. I. urhölgynek: A legszívesebben megküldtem.

Görgény-Szt-Imrére T. L. urnőnek: Megküldtem

Gy.-Tölgyesre L. M. urhölgynek: Magánlevelet írtam.

Jolsvára F. K. N. urnőnek: A csomag el van küldve, számos szíves üdvözlét kíséretében.

Abauj-Szántóra P. M. urhölgynek: Várom szíves sorait, ha küldjem-e a kívántat.

D.-Porpácra D. I. urhölgynek: Reménylem, vette soraimat.

Paulisra Cs. I. urhölgynek: Igen örülök, hogy a sorsnak ilyen csekély kedvezése is örömet szerzett. Kegyednek.

M.-Szenygelre K. M. urnőnek: Magánlevelet írtam.

Simára M. A. urnak: Hat nappal becses sorai vétele előtt a csomag már postára volt adva. Ama műlappal pedig csak 3-4 hét múlva fogok szolgálhatni. Ujból kell nyommatnom.

Leleszre N. Sz. M. urnőnek: El van küldve.

Komáromba B. A. urnőnek: A legszívesebben megküldtem.

N.-Iklozra L. M. M. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Kötegyánra G. J. urhölgynek: A könyvekért járó 30 krt nem vettem. Szíveskedjék a jövő előfizetéshez csatolni. A kívántakat azonnal megküldtem.

Pazonrya E. G. urnőnek: A mult félévben nem vetük a könyvilletményért járó díjat.

M.-Kaszonrya H. K. R. urnőnek: Legközelebb küldöm a csomagot.

*) Mint más uton értesültem, Töttössy Emilia volt e szerencsétlen áldozat, egy valóban minden tekintetben jeles nő! Szerk.

Cs. kir. kizáról. szabad.

FOG-SZIVARKÁK

legujabb s legjobbnek elismert szer

fogfájás ellen,

egyedüli feltalálója **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész

Pesten, király-utca 7-dik sz. a.

Egy egész tokocska ára 1 ft, egy kisebbnek 50 kr.

Kaphatók a birodalom minden nagyobb gyógyszerertárában.

Az „Orcosi Hetilap” 1867. január 1-én ezt írja:

„Török József, helybeli gyógyszerész fogszivarkái. Kétséget nem szenved, hogy helybeli bántalmak ellen legésszerűbben és legsikeresebben hathatunk oly szerek által, melyek a baj eredési pontján alkalmaztatnak. Ujabb időben ennél fogva a helybeli gyógymód mind nagyobb tért vívott ki magának. Ezen elven alapszik Török József gyógyszerész találmánya, t. i. az ideges és csúzos fogfájásnál alkalmazható fogszivarkák, melyek gyógyanyagja füst alakjában beszívattván, a bántalmazott idegvéggekkel közvetlen érintkezésbe jön, s ekkép csillapítólag hat. Hogy a hatás tökéletes legyen, a foltaláló ur ajánlata szerint, a füstöt néhány percig a szájban kell tartani, s azután az orron át kieresztetni. Az észme mindenesetre életrevaló, miért azt bizvást ajánlhatjuk ügyfeleink figyelmébe, különösen miután Török ur eljárása mellett még az egyszerűség és könnyű alkalmazás előnye is szólak.”

Köszvény-

VÁSZON

mindenfélé köszvény, csúz (Rheuma), in-szaggatás, mell-, gerinc-fájdalmak, keresztcsontfájás (Hemischuss), lábköszvény, s több effélék ellen.

Egy csomag ára 1 frt. 5 kr., kettős erejű 2 frt. 10 kr.

Dr. BURON általános sebtapasza

mindenfélé sebek, genyedések és daganatok ellen, — Egy köcsög ára a használati módszerrel együtt 70 ujkr., kisebb köcsög 35 kr. — Postán küldve 15 krral több.

Valódián Pesten egyedül kaphatni csak **TÖRÖK JÓZSEF** ur gyógyszerertárában, király-utca 7. sz. Profuma W. urnál az egyetemterén, Sárkány urnál a váciutcában, Glatz és Kreische uraknál a sütőutcában. — **Debreczenben:** Rothschneck ur gyógyszerertárában. — **Szombathelyen:** Pillich Ferencz ur gyógyszerertárában. — **Mohácson:** Kögl A. ur sorsszámszedésében. — **Kolozsvárt:** Wolff gyógyszerész. **Miskolcz:** Spuller A. urnál.

Sassaparilla-essentia

a párisi „COLBERT”-gyógyszertárból,

a legrégibb és leghatalmasabb tisztítószer a vér csipőssége által okozott betegségekben. Saját módszerrel, nagyban készítve sokkal becsesebb más feldicsért vértisztító készítményeknél; ezenfelül egészen hiteles vegybensok által be van bizonyítva, hogy nincs benne se jód, se higany. A leghíresebb francia orvosok több mint 50 év óta nagy sikerrel javallják e szert az arczorban, a kútegek és sémör ellen, ugyszintén a régi betegségek által a vérben hagyott kórananyagok kitisztítására. Ára egy üvegnek 2 ft 50 kr, csomagolás 20 kr.

GYOMOR - LABDACSONK,

(Pilules stomachiques Colbert),

melyek 50 év óta készítettnek a párisi COLBERT-gyógyszertárban, hascsikarás nélkül működnek; meggyógyítják a szorulást, epekor és nyálkasságot, felélesztik az étvágyat, könnyítik az emésztést és megszüntetik a szédülést.

Ára egy doboznak 1 frt 50 kr, csomagolás 10 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF-nél, Pesten, király-utca 7. sz., továbbá Aradon: Szarka, Debreczenben: Borsos, Egerben: Weszely, Eszéken: Deszátly, Gyöngyösön: Koczianovits, Kolozsvárott: Wolf, Szathmárt: Böszörményi, Maros-Vásárhelyt: Jeney, Pozsonyban: Piszatory, Rimaszombathban: Hamaliár, S.-A.-Ujhelyen: Kollner, M.-Berény: Nárcisz.

Minden régi köhögés ellen.

mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, a tüdő nyálkásodása ellen a több orvos által megpróbált

FEHÉR MELLSZÖRP.

oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkiegítőbb eredmény előidézésére nélkül. Ez a szörp már az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, sőt a gőresős- és hőkburutnál elősegíti a nyúlós és megrekedő nyálka köhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyesebb szárazbetegségi köhögést és a vérhányást is. Ára ezen szernek az ausztriai cs. k. birodalomra: 1 egész üveg 4 frt, 1/2 üveg 2 frt, 1/4 üveg 1 frt ezüstben, vagy ennek értékében. Postai megküldéssel üvegkint 20 krral több.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár van Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál király-utca 7. sz. — Kapható továbbá Pesten: JEZOVIČ MICHÁLY gy. sz., — Budán: az udvari gyógytárban.

A következő helyeken vannak letétményi raktárak, hol a Mayer G. A. W.-féle fehér mellszörp kapható:

Arad: Geyer A., Debreczen: Borsos Ferencz, Eger: Ertinger F. gyógyszer., Eperjes: Holomia Gyula, Eszék: Karolovich gyógyszer. Győrt Passberger Antal gyógyszer., Kassa: Novelly Sándor, Kaposvár: Kohn Jakab, Lőcse: Dapsy Gyula, Mohácson: Kögl Rudolf gyógyszer., Nagy-Váradon: Kuma: Milotinovich Simon; Rózsahegy: Makoviczki testv. S.-A.-Ujhely: Reichhard testv., Sopron: Boek Gyula, Sz.-Fehérvár: Lögman Alajos, Szeged: Fischer és Schopper, Temesvár: Lachmann C. F., Trautenau: Czerny J. Vincze gyógyszer., Ujvidék: Kostich F. János, Veszprém: Guthard Tivadar fia, Zombor: Heindlhofer B. uraknál.

Jelentkezések más helyeken leendő letétményi raktárak felállítására végett elfogadtatnak, és a szives kérdésekre a közelebbi feltételeket közlendő Mayer G. A. W. Breslauban.

LOHSE

szakál- és szemöldök-növesztő-szere.

(Cydonia Crème).

Ezen szer egy év alatt európai hírre vergődött, miután ezer meg ezer férfiú tömött szakállat s számtalan hölgy szép tömött, sötét szemöldököt nyert tőle.

A szakállnak a kívánt állást lehet vele adni, s a vöröses vagy színehagyottak selyemfinomnak, s a hajhoz hasonlóknak lesznek általa.

Egy eredeti nagyobb tégly ára 3 frt. Egy kisebb tégly ára 1 frt 60 kr.

LILIOM-VIZ.

Fancia- és Angolország legelső orvosai által ajánlott bámulatos sikerű

szépítő- és mosdóviz,

mely a hölgyek öszhangzó véleménye szerint páratlan, s a melyről föltalálója kezeskedik, hogy a napégetést, szeplőt, kiütéseket, sárga bőrt, májfoltokat, szóval minden bőrtisztítatlanságokat eltávolít, az arczot, nyakat, vállakat, karokat, kezeket, hófehérré, puhává, finommá teszi, s azoknak friss ifjú kinézést kölcsönöz.

Ára 1 nagy palaczknak 1 frt. Ára 1 kis palaczknak 1 frt 60 kr.

„Extrait d'Herbes Végetales” hajviz.

Táperejű növény-extractusból készítve Orfila M. a párisi egyetemen a vegtan tanárának utasítása szerint.

E hajviz élesíti, erősíti és szilárdítja a haj növést, tisztítja a fejbőrt az ugynevezett korpa és egyéb tisztátalanságoktól, a melyek a haj kihullását okozzák, és hathatós szer mindennemű hajbetegségek elhárítására.

Egy nagy palaczk ára 3 frt, kisebbé 1 frt 60 kr.

Középponti raktár: LOHSE-nál Berlinben, Jägerstrasse 46. A porosz kormányzó herceg, a sachsen-meiningi herceg, Schwarzenburg-Sondershausen és Lippe hercegek udvari szállítója, — és

Pesten a magyarországi főraktárban TÖRÖK J. gyógytárban, király-utca 7-ik sz. a.

Vidéken kapható következő gyógyszerész uraknál: Debreczen Borsos, Léva Bolemann, Szatmárt Böszörményi, Csuz Rózsai, Nagy-Várad Molnár, Kolozsvárt Wolff, Nyiregyháza Matheides, Lőcse Lehrer, Szeged Aigner, Eszék Deszátly, M.-Berény Narcisz, Temesvár Pecher, Budán az udvari gyógytárban.

Előfizetési díj (illetményekkel:)

Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 forint. Egy-egy félelvi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezekeivel 30-30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap
két íven színes borítékkal.

36. szám.

Szeptember 8-án.
1867.

Havonként két színezett
divatképpel. Minden szám mel-
lett külön melléklettel. Évenként:
két történelmi műlap és hat kötet
könyvmelléklettel.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért 8 kr.

A nő és a műveltség.

(Folytatás.)

A szerelem rózsakora is elmulik, az egymásért dobogó szíveket a hűség esküje köti össze egy egész életre. Egy egész életre! Csak e három szó értelmét ha minden szüle egész valójában felfogná vagy szem előtt tartaná, akkor bizonynyal jobban iparkodnék azon, hogy leányát alapos műveltségben részesítse.

A férjre nézve e három szó egészen mást jelent, mint a nő, a hitvesre nézve. A férjnek a családi életen kívül is van élete, míg a nőnek egész világa a családi hajlék, élete a férj szerelme és tisztelete, ha ezt elveszti, a boldogság is el van veszve számára; pedig multhatlanul el kell azt vesztenie, ha műveltség nélkül szükkölködik. Csak az életre kell egy tekintetet vetnünk; hány házasság boldog? Azt mondják, ez azért van, mert nem szerelem, hanem érdek köti mai nap a házasságok nagy részét? Megengedem, de mit bizonyít ez? azt, hogy a nők művelődésére nem fordítanak kellő gondot.

Művelt leány inkább holtig hajadon marad, semhogy vásárcikké aljasíttassa magát és inkább meghalna, semhogy hamis esküvel ajkain lépne át azt a küszöböt, melyen belül a legmagasztosabb hivatás várja. Ezt a hivatást, az anyait, a hitvesit nem lehet Isten áldása nélkül betölteni!

De vannak, és legyenek áldottak érte, a kik csak hű szerelemmel szívükben lépnek az oltár elé és azok boldogok is, csak hogy, fájdalom, kellő műveltség nélkül ezek boldogsága sem tart sokáig. Tudom, hogy most olyasmit fogok mondani, a mit sok fiatal leány el nem hisz, sőt egynémelyik tán meg is neheztel reám érte; de ez ne tartóztasson vissza az igazságtól és az illetők gondolják meg, hogy ezt egy olyan nő írja, a ki egykor épen úgy ábrándozott, mint ők, és a ki még most

is, öreg napjaiban, szent kegyelettel őrzi szívében ama boldog ábrándok hervadt rózsaleveleit.

A mit mondani akarok, az, hogy a szerelem nem holtig tartó; kérem, ne értsenek félre; nem azt akarom ezzel mondani, hogy az igaz szerelem mulandó; nem; az igaz szerelem nem mulhat el soha; hanem azért még sem az a későbbi években, a mi az arany fiatal korban. Mint minden érzés, mint maga az ember, változásoknak, átalakulásoknak van alávetve és mint minden, a mi a földön van, úgy a szerelem, még a leg-tisztább, legmagasztosabb is, anyagi és szellemi alkatrészekből áll. A fiatal ember megszeret egy leányt, szerelmi rajongásában azt hiszi, hogy csupán lelkébe, szívbéli nemes tulajdonába szerelmes, pedig csalódik, szerelmének tárgya ép úgy lehet a leány szép külseje, mint szép lelke. Szerelmének első lángjában ő ezt nem tudja, nem bír még számot adni magának arról, mi az, a mit a leányban megszeretett; csupa lelket, csupa tökélyt, csupa eszményt lát, ezen káprázattal szívében vezeti oltárhoz imádoztját, és:

„Mit dem Gürtel, mit dem Schleier
Reiszt der schöne Wahn entzwei,“

a mint a lángelmű Schiller ép olyan szépen, mint találóan mondja.

Belépven a házasság-életbe, csakhamar kibontakoznak azon alkatrészek, melyek az ifjút a leányhoz vonzották és ez ifju most már férje, élettársa! Az eszményt, a mit látni vélte, most már gyakorlatban ohajtja birni és az első, a mi iránt közönyössé lesz: neje szépsége. És legyen az bár maga a Venus, pusztán szépségével nem fogja férje szerelmét magának biztosítani. Általában jó tudni minden szülőknek és fiatal leányoknak, hogy csupán szépséggel csak

szeretőt — e szó megalázó értelmében — hódíthatunk meg, férjet soha; mert ennek élettárs kell, az pedig csak olyan tulajdonok mellett lehetséges, melyek egy egész életen át nem csak hogy el nem mulnak, mint a szépség, hanem évről-évre szebbé és nemesebbé fejlődnek. Hiába mondja neki tükre, hogy ő még most is olyan szép, mint menyasszony korában: a férj előbb közönyössé lesz e szépség iránt, később pedig még undorodik is tőle, mert ez volt az ő megrontója, ez hitette el vele, hogy megtalálta eszményét és megcsalta őt oly rutul, hogy neki kötötte le életét és most egy egész életen át nem lát egyebet, ezen álnok szépségnél! Oh, hányszor nem kívánja az ilyen férj magában, bár csak már tiz-husz évvel idősebb volna, hogy már egyszer rutnak látná ez arcot, annyira terhére van neki.

És nem kevésbé megcsalatra látja magát az a leány, a ki a házasság-életet csak a boldog ábránd-kor folytatásának képzei. Nagy terhek és súlyos kötelességeknek hosszú láncolata ez egész a sárga, melyeket csak az képes rendületlenül elviselni, a ki a szerelem mellett a szív és elme minden nemes erejét kifejtve hordozza magában, különben fele uton ellankad, leroskad és boldogtalan lesz. Nézzük csak egy kissé a házasság-életet. Nagyon csalódik, a ki azt hiszi, hogy mikor a nő jó gazdasszony, már akkor jó feleség is; az igaz, hogy a rossz gazdasszony nem jó feleség, megfordítva azonban nem áll ez állítás. De tegyük föl, hogy úgy van, jó gazdasszony és jó feleség egy fogalom, abból még nem következik az, a mit egy némely rövidlátó nagy hangon hirdet, hogy annál fogva felesleges dolog: alapos műveltségben részesíteni a nőket. Mert jó gazdasszony alatt nem csak azt értjük, hogy jól sütni-főzni tudjunk, vagy azt, hogy a férj szerzeményét el ne harácsoljuk, hanem azt, hogy e szerzeményt gyümölcsözővé és áldásoossá tegyük a miénk számára. Mit használ a legnagyobb vagyon, ha gyermekeink számára becsülést nem szerzünk általa, vagy arról nem gondoskodunk, hogy gyermekeink azt el ne harácsolják? Nem mindennapi tapasztalat, hogy fősvény szüléknek tékozló gyermekeik vannak? És ez természetes. Mikor a szüle a gazdálkodás mellett egyszersmind a jó és nemes erények gyakorlására nézve példát nem mutat, akkor a gyermekek sem a szülék, sem pedig szerzeményeik iránt nem fognak tisztelettel viseltetni, rövid idő alatt vége lesz a vagyonnak és kiderül, hogy minden fukarkodás mellett rossz gazdák voltak.

Ahoz tehát, hogy igazán jó gazdasszonyok legyünk, szintén műveltség kívántatik; a művelt nő nem csak azon iparkodik, hogy a család anyagi vagyona, hanem azon is, hogy szellemi és erkölcsi értéke gyarapodjék. Midőn arra mutat példát, hogyan kell takarékosan bánni a pénzzel, egyszersmind arra is mutat példát, hogyan kell esekély kiadással nagy élveken részesülni, ezek pedig a szellemi élvek; példát ad nem csak a szorgalom és munkásságra, hanem arra is, hogy a lélek el ne siváruljon, és a szív el ne dudvásodjék; magától megvon minden felesleget, de nem a szegénységtől a szükségset, midőn neki feleslege van, mert tudja, hogy ha gyermekei szívében azon érzést gyökereztetni meg, hogy kevésbé is sok jót lehet tenni, az a legbiztosabb mód a pénz megbecsülése és a jó gazdálkodásra; míg ellenben a pusztá anyagi takarékoság mellett „a mit nyer a réven, elveszti a vámon”; könyvekre röstel évenként 20 forintot? jól van, majd fizet leánya ruhájáért kétszázat és ez persze nemesebb hatással van a lélekre a könyvnél! A szegényt éhen hagyja elmenni ajtaja mellől? jól van, fia-ura majd annál bőkezűbb lesz a korbély-kompániákban és ezek persze derék embert faragnak belőle! Avagy nem úgy van ez az életben? nem tapaszt-

talni ezt mindennap? Ime, tehát a jó gazdasszony czime alatt is valamivel több rejlik, mint az, hogy jól sütni-főzni és a cselédekkel csörölni-pörölni tudjunk! Ahoz is megkívántatik, hogy szívünk és eszünk helyén legyen.

És hol van még a többi kötelesség? Mert a férj nem csak azt akarja, hogy jó gazdasszonya, hanem mindenekfölött azt, hogy jó felesége legyen; ha azt nem bír benne és legyen bár a nő a legjobb gazdasszony, sem ő, sem a férj nem lesz boldog, mert szeretet nem deríti hajlékát, szerelem nem hevíti szívét. Magasztos jelentősége van e szónak: feleség, és nagy lelki erő kívántatik hozzá, méltóan viselni e címet. Jobb feléne lenni egy embernek, a ki velünk megosztja életét és kedvessé tenni neki ezen osztályt, hogy soha meg ne bánja azt, az elhatározását, hogy miattunk mondott le függetlenségéről; olyan kedvessé tenni neki az otthoni hajlékot, hogy örömet fáradozzon és munkálkodjék érte és pihénését és szórakozását ne másutt, a zajos társaságokban, hanem itt, e csendes magányban keresse és találja; közepette a világi kéjelmeknek: ébren tartani szívében a nemesebb érzéseket és a szép és gyöngéd iránti fogékonyságot; óvni őt egyfelől attól, hogy az anyagi érdekek utáni küzdelmei a becsület és igazság vezérszínait el ne homályosítsák szívében és másfelől attól, hogy az élet számos viszontagságai és keserű csalódásai a munkavágyat és munka-kedvet meg ne zsibaszszák; elűzni homlokáról a bánat felhőit, a vigasz balzsameppjeit csorgatni csüggedt szívébe és mégis örökön-örökké csak második személy lenni mellette; mosolyogni akkor, midőn önöniszívünket is a kétségbeesés hasgatja, mosolyogni úgy, hogy mosolygásunk férjünknek ne fájjon és azért hogy szomorú szívében reményt fakaszszunk; engedni őt tenni kedve szerint mindent, és mégis örökölni felette és visszatartani őt a rosztól; birtokában lenni minden gondolatának és mégis soha meg nem illetni az ő felsőbbbségi érzetét; ezek és még számtalan más nagy és súlyos feladata van az igazi feleségnek; nem lehet azokat elősorolni, mert mindennap tizszer, százszor van szüksége újabb-újabb lelki erőre; most könnyeket kell fölszárítania, majd sebeket kötöztetnie; ma a férj indulat-kitöréseit kell zaboláznia, holnap egy nagy veszteségért megvigasztalnia, holnapután meg haragja vagy boszuvágya kitöréseit megakadályoznia; lehetséges-e ez műveltség nélkül? Nem lehet, azért van annyi boldogtalan házasság és annyi boldogtalan házasság dacára is azt állítják, hogy a nőnek nem szükséges műveltség lenni!

De mikor a férj sem művelt! vethetik ellenembe; és az igaz, hogy elég műveletlen férj van még a világon, a kik a nemesebb nő életét is megkeserítik; de mégis korántsem keserítik meg annyira, mint a műveletlen nőét. Először azért, mert a művelt nő férje lelkületére is szelidítő, nemesítő hatással van, és nem ritkák a példák, hogy a műveletlen férj igazán művelt nő mellett nemes jellemmé lett átidomítva. De ha ez nem történhetné is, ha a férjre a szelidség és türelem, az önmegtagadás és lemondás, a szorgalom és szeretet példái mind hatástalanok volnának, akkor, — még csak akkor bizonyul be a valódi műveltség nagy előnye a műveletlenség fölött. Mert ilyen szerencsétlen körülmények között a műveletlen nő a műveletlen férj példáját követve, szintén féket veszített indulataival, a durvaságot durvasággal, a nemtelenséget nemtelenséggel torolja vissza és kész a földi pokol az egész családra, és a botrány az egész világra nézve; nemcsak a két házastárs, hanem a szegény gyermekek világa is föl lesz dülva és ártatlan szívök megmértelyezve az egész életre; míg ellenkező esetben, mikor a nő művelt, akkor csendes önmegadással viseli a nehéz sorsot, a mit Isten reá

mért, megnyugvást talál tiszta öntudatában, kárpótlást gyermekeiben, a kikért él, és kiknek boldogságáért örömmel kész nyugodtan tűrni és szenvedni és mindennap újra meghalni, csak-hogy az ő szívöket ótalmazza a rossz behatások ellen. Egész élete szenvedésből állhat és azért mégis senki sem hallja őt panaszkodni, még gyermekei előtt is eltitkolja boldogtalanságát, nehogy a világ nyelvére vegye házát és a szeretett gyermekei szívbéli boldogsága feldulassék. Mi szükségesebb tehát, az-e, hogy a férfi, vagy az, hogy a nő alapos műveltségben részesüljön? Ha a nő boldogtalan, mit veszít vele a világ? Mi egy nő élete vagy halála a polgári társadalomban! De ha a férfi boldogtalan, a férfi számára nyitva minden pálya, küzdhet, teremthet, szerezhethet halhatatlan hirt és dicsőséget, és a haza és emberiség mindettől meg lesz fosztva — egy nő műveletlensége által!

(Folyt. köv.)

Tudnál-e szeretni? . . .

Benedek Aladártól.

Tudnál-e szeretni, ha rejtett magányom
Csendjében látnád hulló könnyeim?
Látnád, milyen nagy, elszánt tusát kell kiállnom,
Csupán azért, mert nem lehetsz enyim?!
Tudnál-e szeretni, ha látnád, mint rejtem
Vánkosom közé égő arczomat,
Hogy ott elzokogjak, hosszan, önfeledten,
Mig fájdalomában lelkem elszunyad? . . .
— Oh, ugy csak szeress!

Tudnál-e szeretni, hogyha késő éjen
Hallanád keblem tépett sohajit,
Miket föl-fölszagat lázas szenvedélyem,
Mely elaltatva sem nyugodhatik?
Tudnál-e szeretni, ha neved rebegve,
Hallanád halk mély, könnyörgő panaszt,
Mely épen ugy szólna a bús éji csendbe,
Mint a beteg, mely valakit maraszt?
— Oh, ugy csak szeress!

Tudnál-e szeretni, ha ismernéd lelkem,
Mely szerelmedért oly tisztán eped,
És a metsző kételyt, mely gyötör szünetlen
S alkot napokból hosszú éveket?!
Tudnál-e szeretni, érezve a sorsot,
Mit lemondás szül s őrvöngés nevel?
Mely bús életéből minden fényt elorzott
S melyre minden tárgy csüggedést lehel?
— Oh, ugy csak szeress!

Tudnál-e szeretni, ha tudnád, hogy majdan
Síromba is e fájdalom temet,
S hogy még ekkor is csak rólad suttog ajkam,
S lelkem még túl a síron is szeret?
Hogy még onnan is majd néma éjszakákon
Visszaszáll hozzád gyöngéd szellemem,
S mig lágy bilincsekben tart az édes álom,
Meg-megsimogat titkon, csendesesen?
— Oh, ugy csak szeress!

Oh, de ha még ekkor sem tudnál szeretni,
Ugy isten véled drága hölgy-alak!
Én élek még, ah, de nem foglak feledni,
Én meghalok, de mindig áldalak!
— Mig élek, te leszel az ábrándim Mekkája,
Hitem dajkája, bűm költészete!
És ha lelkem a port magáról lehányja:
A békéről egy szép, örök mese!

A kis árva.

Beszély,

Tóvölgyi Titusztól.

I.

Hallgattuk a fülemülét, fülemüle bús énekét, pedig vadászni voltunk. Kezünkben a fegyver, az emberi irigységnek és önzésnek feltalált eszköze, szívünkben a vágy: ölteni, és mi a fülemüle bús énekét hallgattuk. A természet parányi zenészenek dalát, mely mint a gyémánt a szénenyből, ez a dalból van megtestesülve, s azért bir lelkeink előtt oly nagy becses, mert oly nagyon kicsiny.

A lomb, az erdő keble, épen oly pusztá dal nélkül, mint az emberi kebel. A dal, a lélek szívdobogása, az élteti és ragadja ég felé, a fülemüle mindnyájunk lelkéből alkottatott.

A szív, mely szerelemmel, a lélek, mely költészettel van megtelve, a szabadba vágyik, ugy és ott akarja az Istent imádni, a mint és a hol van, nem mint azt az emberek elébe teremtettkék. Mig a művész várost keres, hogy az emberi kéz és ihletesség alkotta tárgyakban gyönyörködhessek és szívjon magába új ihletet, a költő a szabadságot keresi, az ő művésze az Isten és annak művéből szívja ihletét.

De térjünk vissza a tárgyra: mi a fülemüle bús énekét hallgattuk. Nándorral egy terebélyes tölgyfa alatt ültem és néztem őt, tanulmányoztam arcát, a szemek mozdulatlanságát s az annak mélyében égő tüzet, mely ott figyelt belül és kisugárzott a szabadba, mert az a tűz a lélek volt. Nándort elandalítá a dal, nem tudta, hogy hol van, s mintha a fülemüle éneke a ború csalogatója lett volna, Nándor derült homlokán a bú felhőinek egy-egy foszlányát kezdém fölfedezni.

A fiatal ember perczről-perczre mélyebben és mélyebben sülyedt az ábrándok tengerébe, de a lélek, mely a tenger felett lebegett, mintha a búbanat sötét vitorláját lobogtatta volna, elkomorítá, mert talán számadásra vonta őt.

A nap koronája emelkedni kezdett keletről, a hegyek fölött megjelent ama fényes ostya, melyet a természet láthatatlan keze emel fel, s midőn az égbolt íve e világ-templom alatt s a világ felett legmagasabban ragyog, midőn amaz Istennek áldozó láthatatlan kéz fejünk felett tartja azt, megzendül a ministráló emberek keze által a csengettyű, — a déli harangszó. De még csak reggeli öt óra volt. A napnak még csak sugár-szegélye látszott. A hindu ilyenkor mellét veri és a földre borul, Mekka felé fordul a mohamedán; és a keresztény? az égre tekint, lelke nem hajlik a föld felé és nincs földi irányba igazítva, de oda repül, a hol a nap van, s mintha az ég megnyíló ajka volna az, megcsókolja ezt.

A nap első sugarának érintésére a fülemüle is elhallgatott, az ájtatos kis madár éneklő ajka megnémult, mert a valódi áhitatnak nincsen hangja.

Én is hallgattam, szívem azonban telve volt érzellemmel, szerelemmel, de nem volt nő, kit ez érzellemmel átöleljek, kit szerelmem imádságában füröszszek meg, keblem feszült és az érzelem, hogy enyhülhessen, hangot keresett.

— Ne búsulj Nándor pajtás! — szóltam, barátom kezét megfogva, — búbanatoddal meg fogod engesztelni a sorsot, sőt minél inkább fáj, annál jobban fogja az szorítani szívedet, a sors, édes barátom, gyönyörködik az ember kínjába. Rázd le magadról a bú terhét, löd ki fegyveredet, hadd fus-sanak el a gyötrésedre ide gyűlt szörnyetegek!

Nándor nem felelt, kebléből nehéz sohaj emelkedett fel, s szemeiben nagy és nehéz könnyecseppek ragyogtak. A nap su-

garai e könnyben fürödtek meg és égni kezdtek. Láttam, hogy barátomnak a vigasztalás mit sem ér, de a fülemüle is újra megkezdé csattogását, — tehát elhallgattam.

A nélkül tűntek el a perczek, hogy csak egy szót is szólunk volna egymáshoz.

A fa, mely alatt ültünk, hegytetőn volt, alattunk egy gyönyörű tojásdad kis völgy virágzott, s a virágos pázsit közepét a nap sugaraitól ragyogó patakocska szelte át. A patak mellett, szomorú fűzek alatt, egy sindelyes malmocskában kelepelt a pitle s a kelepelés zaját fel a hegyre hozta hozzánk a hajnali szél. A malom udvarán futkosott s repdesett az apró tollas sereg, s a mint hangjáról ítéltem, valami cocinchinai nagy kakas mély bass-tonusból kikarikolta el a jó reggelt.

Nándor ismét felsohajtott:

— E kakas szólását nem először hallom most, — mondá tompán.

Novella-író létemre kétszeres kíváncsisággal álltam fel s léptem hozzá:

— Valami emlék köt téged e helyhez Nándor, úgy elnézed ezt a malmot, mintha kedvesed sírja volna, s hallgatod a pitle kelepelését, mintha a sírban kopognának.

Nándor megrázkódott e szavaimra, aztán reám emelé tekintetét:

— Szivemen találtál. Igaz, a malmot úgy nézem, mintha egy sír volna az, és a pitle kelepelését úgy hallgatom, mintha a sírban kopognának. — Nándor e szavak után lecsüggeszté fejét és könnyei sűrűbben kezdtek hullni.

Ez igazi, e tiszta és mély fájdalom iránt részvétet kezdtem érezni, most nem mint novella-íróban, mint barátban ébredt fel bennem a kíváncsiság, szerettem volna megismerni a bánat azon férgét, mely barátom szívét rágja. Gyakran voltam Nándorral társaságban, és épen olyan gyakran tapasztalám, hogy legvidorabb kedélyéből, mintha a vidorság szellemét egy vilámcsapás ölte volna ki kebléből, egyszerre búskomorra lőn. A változás oka felől nem tudakozódtam, mert tudtam azt: hogy vannak a szívnek hurjai, melyeket pengetni vétek. Most azonban, úgy látszott, hogy a magány, a természet s az érzelem annyira megtölték barátom szívét, hogy az, ha barátjának, minőnek engem ismert, nyilatkozhatik, fog csak is könnyebbséget érezni.

Nem csalódtam, Nándor megfogta kezemet:

— Ülj le ide mellém, hallgass és tanulj.

II.

— Tél volt és rettenetes hideg; reggel derült volt az ég, a vizek be voltak fagyva és a hó ropogott. Béres-gazdám jelentette, hogy a nyilast, melyet az s... i erdőn vettem, most alkalmas idő lenne levágnatni.

Télben hat órákor szoktam fölkelni s e jelentés úgy hét óra felé történt, tehát már akkor talpon voltam; összeszedetém embereimet, a faluból még néhány napszámost hivattam, válamra vettem a fegyvert és megindultam az erdő felé. Utközben megnéztem néhány gödröst, s egyben találtam is egy nyulat. Jó lövő vagyok, meglőttem. Szegény nyul! Sokat gondolkoztam már azon, valjon mi czélja volt a Teremtőnek, midőn a nyulat alkotá! Véghetlen jóságától nem lehet azt föltenni, hogy csupán az üldöztetés kedvéért teremtetett legyen egy állatot. Végre eszembe jutott, hogy a nyul azért van teremtvé: hogy lerágja az apró facsemeték héját, ezáltal az erdész és kertész figyelmét ébren tartandó.

Mire az erdőbe értem, már embereim ott voltak. A téli

nap bágyadt fénye emelkedni kezdett a láthatáron, s a hó, mintha gyémánt-liszttel lett volna beszítálva, ragyogott. A fák ágain is csillogott a zuzmara, s gyöngyei csörögve hulltak egyik száraz levélről a másikra. A tél nem adhat a fáknak lombot, s így megfagyott lehelletével fedi be azokat; méltánytalanság volna tőle többet követelni, kötelességét jobban teljesíti, mint az emberek, felruházva ápoltságait, persze hogy a ruha, melyet ad, hasonlít a halotti szemfedőhöz, de ha őt halálnak alkotó a természet, nem tehet róla.

De ez nem tartozik a dologhoz. Embereim hozzá fogtak a favágáshoz, az erdő viszhangzott a kopogástól, én pedig tüzet raktam, s ilyenkor rendes reggelimhez, a szalonna sütéséhez fogtam. Hidd el édes barátom, a ki még nem volt vadászni, s kifáradva, saját maga által süttött szalonnát még nem evett, az nem tudja, hogy mi a jó. Nevesd ki a hercezet, ki neked pompás reggelik felől beszél.

Mintegy két óráig tarthatott a dolog, már sok fa meg volt fosztva életétől, s úgy heverték körültem, mint megannyi halottjai a vadregényességnek. Két óra mulva azonban az ég beborult, a vidék elhomályosodott s nagy, darabos hópelyhek kezdtek hullni. Az előttem égő tűz sistergett, a föld nedvesedni kezdett körültem, s már elhagyandó voltam a helyet, midőn béres-gazdám fagalyakból ügyesen egy sátorot csinált, betertette szűrökkel és gubákkal, s én ismét jól kezdtem érezni magamat, de mint a meglegedés minden perczei, úgy ezek sem sokáig tartottak. A hó mindig sűrűbben és sűrűbben hullt, embereim felhagytak a favágással, kiki szűrőbe bujt, és sátorom, e légbe épített vár, csakhamar megszűnt lenni.

— Nézz oda, — mondá Nándor, az előttünk magasló hegyre mutatva, — ott a vágásban három fát láthatsz egymás mellett; azokat a fákat én hagytam meg; emlékeim, melyek minden tavasszal ki szoktak zöldelni, megújulnak, mint fájdalomam. — Barátom felsohajtott és néhány másodpercig hallgatag ült mellettem.

— Azok a fák nem messze voltak hozzám, — kezdte újra, — onnan tökéletesen lehet látni a malmot, még jobban, mint innen. Ide a kerekeknek csak zugása hallatszik, az is csak akkor, ha csendes éjjel onnan fúj a szél, ama három fától azonban lehet látni forgásukat.

— Ha a hó el nem áll, — mondá béres-gazdám, — nem dolgozhatunk, s hogy egyhamar nem áll el, annyi bizonyos, már egészen elborult. Ne áztassuk itt magunkat hiába, a teinsuron sincs épen valami átázhatatlan gúnya, jó lenne, ha a malomba mennénk, úgy is ott szoktunk öröltetni, a molnár bizonyosan szívesen fogja látni a teinsurat.

Beláttam, hogy béres-gazdámnak igaza van, nem sokat gondolkoztam tehát, s embereim élén megindultam a malom felé.

A mint a hegyen lefelé mentünk, én megcsusztam a sikamlós uton és elestem; fegyverem elsült, s egy utánam jövőnek karjába furódott egy szem serét. Csontot nem ért, a seb csakhamar begyógyult és adtam az embernek száz forintot, bár olyan lövést, akkori pénzsűk helyzetemben, talán ötven forintért is kiálltam volna.

Mintegy negyedóra mulva a malom elébe értünk. Nagy bozontos ebek fogadtak s ugatásukra csakhamar megnyílt az ajtó. A molnár lépett előnkbe. Midőn béres-gazdám megmondta kilétemet, a molnár lekapta bárányszőrű sipkáját, roppant szívesen kezdett lenni, feltárta előttem az ajtót és bevezetett a meleg szobába.

Négy-öt órai hideg átázás és átfázás után, képzelheted,

hogy a meleg lég igen jó hatással volt reám nézve. A búbosnak nevezett nagy terjedelmű kályha válláról beléptemkor egy roppant nagyságú macska ugrott le, s mintha a legrégibb ismerősök lettünk volna, be sem várva, hogy leüljek, — durúzsolva kezdett lábaimhoz dörgölődni, — a hideg és nedves csizmától azonban csakhamar visszaretent, ismét felugrott a búbosra, hogy megnedvesedett szőrét felszárítsa.

És most beszéljünk a molnárról.

A molnár negyven éves, szőke, tót ember volt, de magyarul beszélt és magyarnak vallotta magát. Legjobban haragudott azért: ha tótnak nevezték. Ha az ember világos-kék szemeibe nézett, jó szívet vélte benne felismerhetni, arczkifejezése szívélyes volt, s az ajkak mindig nevetésre álltak. Szőke szakálla állón ki volt beretválva, bajusza azonban meglehetősen nagyra volt növesztve. Kékes hamuszín öltönyt viselt, melynek színét azonban a lisztől alig lehetett látni.

A molnár székkal kínált meg, aztán bocsánatot kért, hogy kimehessen, felesége — ugymond, — a konyhában van, s rá fog parancsolni, hogy tojás-rántottat csináljon. Én hiába szabadkoztam, hiába mondtam, hogy már reggeliztem, nem ért semmit.

— És míg én kint leszek, — mondá a molnár, — mert hiába, a garat után is utána kell nézni, — addig beküldöm a czinegét, hogy mulattassa a teinsurat. S e szavak után magamra hagytott.

— Valjon miféle czinegét fog ez mulattatásomra beküldeni? — intéztem magamhoz e kérdést, elgondolkoztam, s e gondolkodás közben széttekintettem a szobában.

Egy félpasztos, félmesteremberes szoba volt az, két magas ágygyal, melynek tarka dunnái egészen a szoba tetőzetéig voltak felrakva. A két ágy közt egy négy fiókos szekrény, ugynevezett kaszli állt, réztányérral övedzett kulcs-lyukaival, a kaszlin poharak, metszetek és metszetlenek, köztük egy két-szines, aztán fehér fénymázos tányérok kék pettyekkel koszorúzva, a poharak és tányérok közt egy kopott aranyozású alabastromoszlopos óra, melyet a gazda vagy gazdasszony valamely árverésen vett, s mely a múlt században járt valamikor. A szoba másik oldalában egy almárium állt, tetején egy roppant nagy eczetes-üveggel, mely kukoricza-csutkával volt bedugva. A közepén egy tölgyfa-asztal foglalt helyet, a kályha felett a gerendához szegezett két lécezen pedig, furók, balták, kővágók, sat. molnárnak szükséges eszközök voltak rendbe rakva. Ezek és néhány szék képezték a szoba butorzatát.

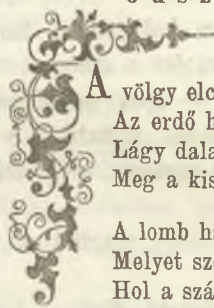
A malom zúgását hallgatva, elmerengtem, s azon gondolkodtam, hogy ily egyszerű, szegényes szobában is megélhet az ember, és talán még boldog is lehet.

E merengésemből az ajtó nyikorgása ébresztett fel. Egy kis négy vagy öt éves leányka lépett be azon, egész öltözete egyetlen szennyes ingből állt, lábcskái térdig kékes-veresek és repedezettek voltak, a hideg, a szél és a hó-viztől, karjai szintén sötét-vörösek, haja szörnyen boglyos és behintve liszttel, arcának különben finom vonásai a durvaságnak indulva, nagy fekete szemei alatt pedig egy kék karéj volt szembetűnőleg látható. A leányka a búboshoz sompolygott, felmászott annak patkájára, s az oda terített zsák-darabra ült, mely zsák-darab, a mint később megtudtam, ágyául szolgált. A leányka barna volt, s a mint jobban megnéztem, vonásai oly ismerősök kezdtek lenni előttem, s egy bizonyos nőre emlékeztettek.

(Folyt. köv.)

Nyári est.

J u s z t i n á t ó l.

A völgy elcsendesül,
Az erdő hallgató,
Lágy dalomként zendül
Meg a kis est-harang.

A lomb halkal zizeg,
Melyet szellő ölél,
Hol a szárnyas sereg
Vig dalát zengte el.

A távol hegyeket
Sötétlő köd-lepel,
Az esti szürkület
Homálya rejtje el.

Lassan elsötétül
A közel láthatár,
Szemére álom ül,
Imát zeng egy madár.

Majd új élet támad
A fülemile dalán,
Bús hangja árjától
Fölébred a magány.

S a méla hold körül
Számítalan csillagok
Sugáros mezétől
A mennybolt úgy ragyog.

S ez égi világok
Csillámló fényitől
A szív csillagjai
Szendén rezegnek föl.

S lelkünk a képzelet
Honába szerte jár,
Főnséges nyári est,
Tünésedért mi kár!

A m i N e l l y n k.

Angol elbeszélés.

(Folytatás.)

Nelly egészen közel ült hozzám a kereveten, vállamra támasztá fejcskáját és titkolózó, panaszos hangon susogá:

— Valóban rettenetes, kedves nagybátyám; azt hittem, hogy az ön jó régi udvariasságából van még valami ezen a világon, de tévedtem.

Ezen hízalgő bevezetésre én nem feleltem semmit, hanem közelebb vontam a hölgyecskét és figyelmesen tartottam neki füleimet.

Nelly hangosan elnevette magát, azután megint komoly képet öltött.

— Ön, kedves nagybátyácskám, kedvesebb nekem minden másoknál, kivált ezeknél a bókoló ficzkóknál! Mit mondok, kedvesebb? oh, ezerszer kedvesebb! Ők kínoztak volna, hogy megtudják, mi történt, s én nem mondtam volna nekik egy szót is. A fiatal urak mindig gondolják, hogy a fiatal leányoknak nagy titkaik vannak, midőn semmi titkok sincs; a leányok csak úgy tesznek egy kicsit, mintha lenne nekik. Ön, uram, ön nyugodtan hallgatja mindezeket, és ez egy kissé túlságos bölcsesség öntől.

Nelly szünetet tartott ezen erkölcsi szemlélődésnél; panaszára gondolt, melyet elő akart adni, s újra felölté komoly arcját.

Mi engem illet, nem szóltam, hallgattam. Ezen okos taktika meg lett jutalmazva, Nelly rátért a dologra.

— Dale Harry, — szólt, — igen műveltnek hiszi magát. A legudvariasabb gentlemannek tartatik, s kétségkívül igényli, hogy én azután is, a mi történt, még mindig annak tartsam.

Én türelmesen várok, hogy megtudjam, mi történt hát; nem is csalatkoztam.

— Sétálni mentünk, — folytatá Nelly; — a nevezett uron kívül Hetherton Milby is velünk volt, és a folyam fölötti hídra értünk, nagybácsi. Én a karfára hajoltam. Ekkor hirtelen eszembe jutott, hogy megtudhatnám, melyik szeret jobban. Őn tudja, kiállhatatlan ember, hogy mit akarok mondani, hisz' oly gúnyos tekintettel néz rám. Azt akartam mondani, hogy megtudhatnám, melyik viseltetik irántam nagyobb barátsággal. Kis eselt gondoltam ki, mely által bizonyosságot valék szerzendő erről. Lábamat a karfa alsó részére tettem (Nellynek véghetetlenül szeretetreméltó kis lába van), és cipőmet esetlegesen, érti ön, nagybátyám, — de ön megint nevet, uram, várjon! — tehát egészen esetlegesen a vízbe ejtettem kissé, ez volt az, nem szép? bronz-szinű maroquin, zöld himzés és vörös rosettek.

— Ezt ejtetted a vízbe? Nos, valósággal, nagyon nehéz lehetett megoldhatnod a problémát, Nelly.

— Nos, a cipő felbukott, ismét a felszínre jött, s mint csónak uszott odább. Magam mellett láttam Dale Harry urat és Hetherton Milby urat, nem Hetherton Milbyt és Dale Harryt, mert az utálatos Harry kiállhatatlanul feszes. Gondolja ön, hogy csak egy lépést is tett? Nem, ő nagyon előkelő volt erre. Könyökével a karfának dőlve, legkevésbé sem látszott tekintetével találkozni akarni az ifju ur. Ez utálatosság. Sőt még azt mondta, hogy cipőm valóságos kis csónak. Ez fogalmat ad önnek szemtelenségéről.

— Hm, — mondtam, — e bizony nagyon hüvös magaviselet volt; és mit tett Hetherton Milby?

— Ő igazi gentleman módjára viselve magát; lefutott a vízbe, egészen bele, s visszahozta cipőmet. Az egész visszajövet szót sem váltottam a kevély Harryvel. Nem volt-e borzasztó az ő viselete?

Magánkívül volt az izgatottságtól a delnőcske.

Én nem szóltam semmit, mert nem tudtam, hogy mit szóljak.

Harry magaviselete nagyon különös volt. Hogy fülíg szerelmes volt Nellybe, nagyon jól tudtam.

Miért vonakodott hát oly nyakasan megtenni azt, a mit ez ohajtott? Még mindig tünődtem e fölött, midőn Nelly közbe szólt.

— Nos, nagybácsi, ne szóljon semmit. Látom, hogy védeni akarja őt, mert kegyencze önnek. Én valóban nem tudom, mi dicséretreméltót talál ön rajta! Minden, a mit mondhatok, az, hogy ő utálatos, gyűlölsreméltó, kiállhatatlan.

— Csak te találod annak.

— Nem, ő valóban az. Azelőtt szeretetreméltónak tartottam, de most gyűlölöm. Hm, talán nem vagyok én méltó a nemes ur figyelmére? Nem érek annyit, hogy miattam valaki fusson.

— Hogy magát bevizezze, kedvesem.

— Bevizezze? nos, igen! — monda harsogó kacajjal. — Mit is gondol ön, hogy nézett ki Hetherton Milby, a mint vissza-

jött? Szép fénymázos topánkájából csurgott a víz; nadrágja — de, valóságos Isten! — kiálta föl hirtelen megrettentve a delnőcske, s kezeit ajkára nyomta, (Nellynek bájos kezecskéje s szájacskája van), mit beszélek! Nos, az egész ur úgy nézett ki, mintha az egész napot a folyóban töltötte volna.

Ezzel megint vidám nevetésre fakadt.

— Valóban, nagy udvariasság volt Milby urtól, — mondtam alig észrevehető mosolylyal, — mely a bölcs férfiak sajátja, s hiszem is, hogy megjutalmazta érte.

— Megjutalmazni? — kérde Nelly, — miközben csudálkozó képpel az értetlent iparkodott játszani, de egy, az enyémhez hasonló mosolylyal elárulta magát.

— Csak azt gondolom, hogy az előzékeny gavallérnak megengedted fölhuzni cipődet.

— Mindenesetre, — monda kissé nem egészen biztos hangon Nelly. Hanem ismét visszanyerve lélekjelenlétét, vidáman fölkiáltott:

— Igazán, nagybátyám, azt tettem. Valjon nagy volt tán a jutalom?

— Nem, bizonynyal nem. Tehát ő fölhuzta neked a tudvalevő esetlegesség folytán leesett cipődet?

— Igen, uram. Mest hát élelzen, de nekem az mind-egy. Ő fölöttebb finoman hajtotta azt végre; letérdelt, lábamat kezébe vette, azután . . .

— Ohó? Lábadat a kezébe vette? Én inteni fogom a fiatal embert, őrizkedjék a lábtól. . .

Nelly nevetett és hátra vetette fejcskáját s mint egy elkényeztetett szépecske, mintha mondani akarná: Ő nagyon boldognak érezheti magát, hogy megengedtem neki fölhuzhatni cipőmet, meg is volt elégedve!

— Az nagyon egyszerű, — folytatá, — lábamat kezébe vette, nem tehettem másképp, bácsi, azt ön is belátja!

— Szegény fiu! Tökéletesen belátom, kénytelen volt vele, akaratja ellenére!

— Hm! (e hang nagyon kifejezésteljes volt Nelly ajkán), de hagyja ön folytatnom, uram. Nos, ő fölhuzta cipőmet. Tudja-e ön, hogy oly tisztelettel fogta meg lábamat, mintha egy szenté lett volna.

— Igen lovagiasan!

— Nemde? Az az utálatos Harry bizonyosan úgy bánt volna vele, mintha a magáé lenne, vagy pedig, mintha én gyermek, ő pedig dajka lenne. No, én kifizettem őt goromba magaviseleteért. Egy szót sem szóltam vele visszafelé jövet, a mit pedig Hetherton Wilby mondott, mindenben nevettem. Oh, ő nagyon sokat beszélt, s én beláttam, hogy ő csakugyan jobban szeret.

Miután e bátor szavakat füleimre bizta, adott egy csókot és — elrepült.

Magamra maradván, egy óráig tünődtem Harry magaviselete fölött, de nem tudtam eligazodni. Miért mutatott ily közönyösséget? Hogy halálosan szerelmes Nellybe, azon legkevesebbet sem kételkedtem és különben is a helyzet egyáltalában nem volt minden veszedelem nélkül. Nem volt-e Hetherton Wilby egy félelmes vetélytárs, kinek mindenkiben félelmet és elővigyázatot kelle keltenie? Miért engedte meg Harry, hogy vetélytársa hozhassa ki a cipőt a vízből és egy mosolyt raboljon el előle az imádott ajkairól?

(Folyt. köv.)

Világtárlati levelek.

IV.

Páris, augusztus 31-kén, 1867.

Azt hittem, hogy előbbeni levelemben a kiállítási palotán kívül nevezetesebb tárgyakat kimerithetem; csalódtam; annyi itt a nagy érdekű tárgy még, hogyha sokat mellőzünk is, mindig elég marad.

Meg kell jegyeznünk, hogy általában a parkban létező tárgyak és gyűjtemények kétfélék: olyanok, melyek valamely nemzetnek vagy országnak teljesen külön álló találmányát, gyűjteményét stb. képviselik, vagy pótlékok a palota belsőjében levő kiállításokhoz.

Ez utóbbiak között kétségtelenül legbecsesebb a sweiczi kép- és szobortár, mely különösen tájképekben gazdag. Legnagyobb kincsét azonban kétségtelenül egy Ofélia-szobor képezi, mely a bánat és csöndes örület együttes kifejezése által nagy hatású. Az egész világtárlás szobrai között ez s a palotában levő I. Napoleon (Fontenebleauban) találnak legtöbb nézőre.

Würtemberg egy érdekes geológiai korszakot állított ki; egy egészen eltemetett világot (a Jura-képletet) utánzótt növényzetével és állataival; ugyanezen épületben van felhalmozva egy csomó mindenféle fa, melyet egy gép összevagdál, téstávé gyur és papírrá készít.

A spanyol és portugál gyűjtemények is elég becsesest foglalnak magukban; de maradandó nyomot az emlékezetben e műtárgyak egyike sem hagy.

Minthogy közel vagyunk hozzá, megemlíthetjük a Dréher-féle nagyszerű bécsi sörbázat, mely roppant keletnek örvend, bár valóban drága. Sörét különben jég között szállítja egyenesen Bécsből, s III. Napoleon császáron kívül ő bizonyosan legtöbbet tesz arra, hogy a párisiak lassankint borról sörre szoknak. Maga a császár szép nejével együtt több ízben betekintett már ide, hogy Dréher jéghideg sörének megízeltetésével a tűzvérű francia népnek jó példát adjon. Ha a francia nép sörre szokik, kevesebb lesz benne a forradalomra való hajlam.

Itt a Dréher-féle szálloda háta megett szerénykedik egy kis épület, az úgynevezett „magyar csárda,” üresen; valami st. Marc nevű uri-ember legalább fedelét használta fel hirdetésnek. Ilyen a felemás dolog; tökéletesen példázza az akkori magyar kormányt.

Még sok apróságot, mely azonban önmagában véve mind nagyság, kellene megemlítnem. Ilyenek lennének a számtalan népeleti kiállítások, a festék nélküli gyors sajtó, mely névjegyünket egy perc alatt elkészíti s a galvanoplasztika nagymérvű haladását, mely által a legbecsesebb műemlékek a csalódásig hiven vannak utánzóva s mely a tudományra nézve is megmérhetlen hatással lesz stb., de minthogy ezek különben is, inkább csak szemléltethetők, mint szemléltethetők: ezek helyett sokkal érdekesebbnek tartom pár sort azon nyüzsgő élet ismertetésének szentelni, mely e kiállítási parkban akkor nyílik meg, (esti 6 óra után), midőn a park nem kiállítás többé, hanem a közönség mulatóhelye.

Öt óra tájban megkondulnak a kiállítási palota legkülső körében (a gépek osztályában) kiállított porosz harangok s megzendülnek a harangok felett elvonuló felső járdán létező orgonák, mintegy esteli berekesztési imául.

És a roppant látogató közönség, mely állítólag még sohasem tett volna kevesebbet 50,000-nél naponta, kezd kioszolni

az iszonyu Babylonból; a gépek egyenkint megszűnnek tűszögöni, vizet okádni, szöni, fonni, stb. A nők nagy része az elfáradás miatt csinos kerekés tám-székekben hagyják el a roppant üveg-vasboltokat s azon 16 kapun át, mely a közép-parktól, a hétkörű palota-soron át, a szabadba vezet, mintegy megbolygatott kasból roppant raj, omlik a szabadba; míg 6 órakor a nagy vas-kapuk egyszerre bezárulnak.

A legkülső palota-sort félfedelű szin veszi körül, melyeket köröskörül különböző nemzetek fogadásai foglaltak el az illető országok ehető-íható és füllel élvezhető termékei és művészetével.

Például az osztrák osztályban Fanta méri sörét Patikárus Ferkó czimbalmos és gyakran megtapsolt zenéje mellett; odább porosz zenészek szorongatják nagy fuvószerkeiket; a hollandi konyhája élményeit tárja fel, melyen túl a francia-afrikai gyarmatok előtt serbetet szörpölnek, ananász s más déli gyümölcsöket mérnek, míg a fogadó feletti kis félemeletben, fülsértő hangon szól a zöngő dobbal kísért tuniszi zene. A francia traiteurs, a konyhák e nagymestereit, százankint önti el a megehezett közönség, mely kétségtelenül jobb ebédet is találhat itt Champagne jégben hűtött pezsgői között, mint odább az angol konyhán, melynek azért szintugy megvan ezekre menő látogatója.

Most egyszerre felvillannak a födelekről óriási gyöngyök-ként aláfüggő gázlámpák, melyek ez óriási krinolint — bocsánat e különben találó hasonlásért — mint pompás gyöngysor foglalják körül.

A 10—20-féle zenébe melancholikus hangokat vegyít a 105 harangból álló Carillon (harangzene) s némelyeket a park nyugati szegletéből felhangzó chinai zene a 8 órai színházba csal, hol chinai delnők és urfiak játékában gyönyörködhetik, vagy a szomszéd japáni kávéházban költi el fekete kávéját. Mások a keleti oldalon levő „Theatre internationale” (nemzetközi színházba) sietnek, hol mindennap különböző előadás folya legnagyobb változatosságban.

A közönség nagyobb része azonban rendesen elhagyja e kertet, hogy a világáros valamelyik színházában (ilyen van gondolom 33) a „Gerolsteini herczegnő” vagy „Biche au bois” csudáiban vagy a Theatre français magasabb rangú élvezetében részesüljön.

De már akkorra a két óriási lámpa is felgyul, a két (angol és francia) világító-toronyban, melyek roppant forgó tengerei sugaraikat körülforгатják az elsőtől világáros felett, míg egy kisebb toronyból a távozót vonzóan kék villanyfény kíséri, mely forgása közben a lobogókra, palotákra és fákra tündéri és játszi fényt vet.

A hazajutásról nincs miért aggódni. Kis szajnai gőzösökön kívül százai robognak elő és vissza az omnibuszoknak, míg túl a Jéna-hidon, egy csupán e célra állított lovas-vasut áll rendelkezésre. Ezeken kívül bérkocsi, a mennyi kell, jó, ügyes és olcsó, melyek oly sürgő közlekedést folytatnak, hogy a gyalog járó-kelők élete minden perczen veszélyezve van. (Azaz lenne, ha jó policzia nem lenne.)

S mindezt, kérem a pesti vagy alföldi olvasónót, képzelje por nélkül, sőt bizonyos üdeség körzetében, mert a 3 millió ember porát az utcákon állandóan folyó viz s a folytonos öntözés hosszú kerekcsövekkel, melyek minden 20 öl távolban összeköthetők a vízvezetéssel, röghöz köti. E nélkül itt élni sem lehetne.

P. Szathmáry Károly.

Egy hét története.

Szeptember 4-kén.

A nagy esemény. — A szuronyok s a „Magyar Ujság.“ — Az ujság-írói toll s ennek dolgai. — Mi történik a nemzeti színházban. — A Dunán túlról.

Kossuth levele! Mindenki erről beszél, a lapok óriási cikkeit közölnék róla, s az egész magyar lap-irodalom csatárlánczot képezve a „Magyar Ujság“ ellen, ez utóbbinak ugyan meggyült a dolga. Ezt az egy lapot ugyan többet emlegetik, mint a többi lapot összesen véve. S e mellett a „Magyar Ujság“-ot azon balsors is érte, hogy egyszer csak szuronyos városi őrség jelent meg nyomdájában s a Kossuth leveléből még fennlevő példányokat mind elkobozták. Aztán szerte-szélylyel táviratoztak az országban s azon vidéki lapokat is, melyek Kossuth levelét közölték, lefoglalták, s most az esküdszék dolga lesz meghatározni, hogy ez eljárás mennyiben s mikép indokolt.

Eközben a „Magyar Ujság“-ot természetesen mohón olvassák s azt még ellenségei sem tagadják meg tőle, hogy nagyon érdekes lap. Bátran vág jobbra-balra oly modor- s oly hanggal, a minő a világon mindenütt a szélső árnyalatok hangja. S most, midőn oly sok helyütt szólnak róla, midőn nemsokára az esküdszék fogja hallatni amaz irány felett szavát, melyet a „Magyar Ujság“ követ, a pillanat érdekének teszünk eleget, ha néhány tollvonással megismertetjük amaz író társainkat, kik a „Magyar Ujság“ rendes munkásai.

A „Magyar Ujság“ azon lap, mely a lefolyt holt idényben is közlött híres férfaktól vezércikkeket. Kossuth nyilatkozatait nem számítjuk ezen rovatba; de ott vannak az öreg Ludwig, Irányi és Ujházi cikkei. A lap lelke maga a szerkesztő: Bőszörményi László, kinek politikai ellenfelei elcsudálkoztak, midőn látták, hogy most csak oly ügyesen forgatja a tollat, mint egykor a kardot. Pártja a szélső bal, a tizenhármak e szövetsége, a lap irányára természetesen döntő hatást gyakorol, s ha Madarász polgártársunk a címekre egyáltalában adna valamit, őt neveznök a lap szerkesztőtársának. Bőszörményi oldala mellett, mint főmunkatárs ott van Vajda János, e sötét kedélyű költő, kinek erőteljes, magvas irányú rendkívüli hatást gyakorol. Mint külmunkatárs van érdekelve a lapnál a két Mátyus: Izidor és Arisztid, oly két képzett és kiváló fiatal ember, hogy a fővárosban nincs sok párjuk. Ott volt a legutóbbi időkig Szini Károly, a három című lap szerkesztője, kinek helyét most egy fiatal író pótolja. Ott van mint újdondász Hevessi Géza, szelleműs tárczairó s az egyéb folyórovatokra Kubinyi Lajos meg Mudron Soma.

E férfiak alapíták meg és tartják fenn csüggedetlen erővel a lapot, mely a szélső bal álláspontját foglalva el, eddig szokatlan erővel támadja meg naponkint az összes létező politikai viszonyokat. Különös sulyt kölcsönöz a lapnak természetesen Kossuth föllépte s az ellene írott cikkek nyilai mind e kimagasló pontra vannak irányozva. S hogy hullnak, zúgnak e nyilak! A tollharcz naponkint nő terjedelemben s oly forrongást idézett elő, hogy a miniszterek különféle nyaralóikból sietve

siettek a fővárosba s a nagy hullámzat ellen legbiztosb védfalul tűnik fel az országgyűlés, melyet is e napokban már összehívának. A forrongás oly tetemes, hogy ime — behallatszik a női toilette-szobák redőnyei közé, s a hét történetének jelvények az illenék, a mit mi is kezünkbe forgatunk: tiz águ kacs-karingós ujságírói toll.

Igazán senki sem képzelte volna, hogy e tollnak éppen most lesz annyi dolga. Ime, mulatságaink is most jó nagy részt nem a közönséges vasárnapi műsorozat egyes számai, hanem miután kiváló közczélokhozák összeköttetésbe, helyet kérnek a fekete betűk birodalmában is. Az írói segély-egylet javára az új-pesti szigeten rendezett zene-estélyt az Orczy-kertben követő hasonló mulatság, hol szép számu közönség volt jelen. Kitűnő zene, akrobaták mutatványai s tűz-játék mulattatá a megjelenteket, kik derült jókedvvel tölték el a szép délutánt és estét a kert árnyas utai és kies bokrai között. Aztán ott van a mult szombati császárfürdői bál a honvéd-alap javára, mely nagyon szépen volt ugyan kigondolva, de a valóság éppen nem felelt meg a tervezetnek. Szép ugyan a minél nagyobb jövedelem szempontjából oly bált rendezni, melyre a jegyek semmi ellenőrzés alá sem kerülnek; de nem szép ennek helyéül éppen a császárfürdőt választani, hol a rendes heti-báloknak megszokott zárt közönsége van, melynek egyes töredékei nagyon elcsudálkoztak a betóduló idegen elemeken. S aztán a császárfürdő: gyógyhely, melynek bennlakó közönsége van, s az megérdemelné, hogy megkíméljék az oly jelenetektől, minők az ily bálokkal elkerülhetlenül járnak. Különben mindössze is a bálon nem sokan voltak jelen.

Különösen említendő azonban, hogy a helybeli cs. kir. katonatisztek ezen ugynevezett honvéd-bálra feltűnő számmal jelentek meg.

Színházaink is most sok említésre méltó dolgot szolgáltatnak. A nemzeti színháznál új s természetesen győnge szereposztással színre hozták a „Zampát“ s kételkedő kíváncsisággal tekintünk a közelebbi napok elé, midőn majd Wagner s Gounod nagy alkotásaival is megbirkóznak operánk mostani apró istenei. A színház ily szomorú állapota mellett kétszeres érdekel bir a jövődő terveiről fölmerülő hír, mely szerint majd új színházat építenek, ebből lesz az opera, a dráma pedig a ke-repesi-uton marad, s megtartva eddigi segély-forrásait, szabadon fejlődhetik majd mint igazi nemzeti színház. Ez kétségkívül mind szép dolog s nagyon ohajtjuk is, hogy minél előbb valósuljon, de egy nagy lap, melynek különös öröme telik benne, hogy a többieknek mindig megmondja, mikor nem beszélnek igazat, kikürtölte, hogy mindez most még csak olyan terv, hogy nem is lehet róla komolyan beszélni.

Oda át Budán pedig megint egy csinos operettet hoztak színre: „A matrózokat“, s egy új nagy honvéd-darabra készülnek, mely „1848 és 1867“ czim alatt lép majd fel a világot jelentő deszkákra.

Ez nem más, mint a párisi cirque imperiale nagy látványos műve, „a marengói csata“, melyet egy ügyes toll a magyar viszonyokra alkalmazott, s Molnár, e leleményes fő, me-

gint úgy fog berendezni, hogy majd ötödször is megnézi, a ki már négyszer látta.

Ilyen az „1848-diki táborozás” nagy csataképe is, melyet mult vasárnapon adtak elő. Leirhatatlan felvillanyozó hatása az, midőn a bokréta honvéd-huszárok bebokáznak a nemzeti zászlóval, vagy a végjelenet, melyben a magyar tábor terül el a közönség szeme előtt, a háttérben Damjanics lóháton, körülte a honvéd-sereg, e mögött egy honvéd koszorúval, melyet az elhullottak sírjára tűz, köröskörül tábor-tüzek, e mellett kaszás nép, honvéd-husár s a kar ajkán megzendül a dal: „Kossuth Lajos azt izente.” A lelkesedés elképzelhető. — 6. —

Budapesti hírvivő.

☼ (*Haynald Lajos*.) kalocsai érsek, ki nevezetessé tette az érseki székre való beigtatását azzal, hogy minden költséges ünnepélyességet kerülve, jótékony alapítványok s a szegények megvendégelésével ünnepelte azt, közelebb az akadémiai alapítványok javára tízezer pfrtról szóló földtehermentesítési kötelezvényt ajándékozott. A napi-lapok ez alkalommal általában emlékeztetik tudományos s művészeti közczéljainkra azokat, kik az idén dús termésnek örvendhetnek s idézik gr. Széchenyi István gyönyörű szavait: „Nem a nagy szavak, melyekkel sokan a haza iránti kötelességet leróni vélik, hanem a tudományos emberfő mennyisége; ez a nemzet igazi hatalma.”

☼ (*Nyilvános köszönet*.) A győri jótékony nőegylet választmányja kedves kötelességének ismeri, a nyilvánosság terén hálás köszönetet mondani a budai érdemdús irgalmas szerzet főtisztelendő rendfőnökségének azon önzetlen s emberbaráti készségeért, melylyel az egylet által pártfogolt s segélyezett Mayer Béla hosszas kézбайban szenvedő szerencsétlen árvát budai gyógyintézetébe orvosi kezelés alá főlvenni, hat hétnél tovább élelmezés- és szállással ellátni, s neki az ásvány-fürdő élvezetét díj nélkül nagylelkűleg megengedni kegyeskedett. Győrött, aug. 26-kán, 1867. A választmány megbízásából Csepely Pál, egyleti titkár.

☼ (*A honvéd-segélyezés*) ügyében a miniszterium már megtette az intézkedést, hogy azok, kiknek helyzete rögtön segélyt kíván, később megállapítandó nyugdíjak vagy segély-járandóságukba betudandó előleget kaphassanak. Erre nézve egy bizottságot nevezett ki Budapesten, mely addig, míg a törvényhatóságok beküldik a szükséges adatokat, a segélyezések ügyét vezetni fogja. A bizottság elnöke Tóth Vilmos, belügyminiszeri tanácsos; többi tagjai Aschermann Ferencz, honvédelmi miniszteri titkár, Gorove Antal, gróf Vay László, Szathmáry Miksa, Hauser Károly és Czillich Edmund, volt honvéd-tisztekből áll. A bizottság már megkezdte működését.

☼ (*Perczel Mór*) tábornok mult pénteken foglalta el elnöki székét a budapesti honvédegylet körében. Mily jelenet volt ez! A gyűlés a megyeház nagy termében tartatott, mely egészen megtelt a honvédegylet tagjaival, míg a karzatot nagy számu egyéb közönség foglalta el. Ott volt Perczel mellett Beniczky Lajos, Vidacs, Gáspár, sat., az asztal körül a honvédkorszak számos más kitűnősége. Láttunk egy pár oly alakot is, mely nagyon élénken eszünkbe juttatá, hogy mily sürgetőleg szükséges volna a honvédsegélyezés azonnali folyóvá-tétele. Ott volt egy pár béna honvéd, kit egyébkor ott az utca sarkán láttunk, s most eljöttek a terembe, hogy tanui lehessenek tábornokuk fogadtatásának. Ott néhány vak, kiket gyermekük vagy nejük vezetett be s kiket testvéri szeretettel fogadtak a

szerencsésebb bajtársak. Perczel el volt ragadtatva s elragadta közönségét. Ugy tetszett, mintha mozgó tábor élén állana, mely buzgó lelkesedéssel követi minden léptét-nyomát. Arról szólt, hogy önálló nemzeti hadsereg nélkül nincs állam s kijelenté, hogyha azon uton nem lehetne azt kivívni, melyen az országgyűlés most halad, majd kivívjuk másképp. Elképzelhető, hogy a honvéd-közönség e szavakat mily roppant lelkesedés és tetszéssel fogadá.

☼ (*Gr. Andrássy Gyuláné*.) a miniszterelnök ur neje, ki a fürdői idényt a Királyné ő Felsége körében Ischlben tölté, szept. 15-dikén visszajön Budára. Még e hó folytán a miniszterelnöknél nagy estély lesz.

☼ (*A főváros élénkülne kezd.*) A vidéki közönség eloszlott a szállodák s közhelyekről, s ugyanott a rendes pesti közönség minél nagyobb számmal kezd ismét feltűnedezni. A hónapokon át zárva tartott ablakok jobbra-balra megnyílnak, a redőnyöket felvonják és sok mindenféle ember s közöttük a tárcza-írók is mindkét kézzel üdvözlik a megjöttöket.

☼ (*Az időjárás*) egyszerre hűvösre változott. Szerdán tartós forróság után beállt a kellemes, kissé hűvös őszi lég, s most ismét élvezhetőbbé lettek a kirándulási s mindazon helyek, melyek a forróság miatt megközelíthetlenné voltak. Azzal is kecsgetjük magunkat, hogy miután az egészségesebb időszak már bekövetkezett, mentve leszünk „a fekete vendég” s egyéb járványoktól, melyekkel ijesztettek.

☼ (*Isidórától*.) a meleg érzelmű költőnőtől, közelebb „Naplóból” cím alatt egy könyv jelent meg, mely csak egy kötetből áll ugyan, de szép és változatos tartalmánál fogva sokaknak igen kedves élvezetet fog nyújtani. A kiállítás is díszes.

☼ (*Stein János kiadásában*) két jeles mű jelent meg; az egyik: „Viszhangok az életből” Cserey Druzsianától, melyre már egy ízben figyelmeztettük volt olvasóinkat; a másik: M. D. Lévi Alvarez „Népszerű természettan”-a, Deák Farkas által fordítva. Ezt a művet még nem értünk reá áttekinteni, de a nagyíró szerző és a jeles fordító neve elég kezesség a műjóságáról.

☼ (*Horváth Mihály*) püspök, kit a lapok s az egész hazai közönség a kassai püspöki szék legméltóbb jelöltjének tekintett, bizonyos más befolyások győzedelmeskedvén, továbbra is egyedül az írói asztal hive marad. Közelebb külföldön időzött, honnan e napokban tért vissza, hogy folytassa munkáit, melyek a nemzet egyik dicsőségét képezik.

☼ (*Damjanics tábornok*) pecsétét Nagy Sándor, most Arad első alispánja őrizte meg s azt e napokban a tábornok özvegye, a kitűnő honleánynak küldte át. Damjanicsné aszszony a következő levélben köszönte meg: „Igen tisztelt alispán ur! Fogadja legbensőbb hálanyilatkozatomat azon érdekes ajándokért, melyet szerencsés valék Ön megbízásából Varga Ferencz ur kezéből átvenni. Ugy tekintem azt, mint fölmerülő mosoly a multakból, és vajha mindazon a rejtekből napvilágra került tárgyak, imádott hőseink szellemétől áthatva, szegény hazánkra szerencse-jóslatokká válnának. Én ugyan magam úgy vélem, hogy a honvédelmi bizottmány által a muzeumban letéteményezve, a többi emlékek közt megőrizve, a legjobb helyen leend; még most azonban birtokomban van. Még egyszer köszönet jelölül fogadja jobbjomat a távolból, és honleányi érzettel vagyok Alispán urnak Pest, aug. 27-kén, 1867. őszinte tisztelője Damjanics János özvegye.”

☼ (*A nemzeti színház*) igazgatója közzé tette a lapokban a számadást mult évről. A számadási kimutatásban „kedvezőnek” nevezi a mult évet és pedig azért, mert 3,965 frt és 31

kr maradt a pénztárban erre az évre. A színház összes bevétele volt 249,793 frt 76 kr. Ebben benne van az előbbi évből fennmaradt 10,000 frtnyi fejedelmi subventió, a 40,000 frtnyi subventió és a 16,800 frtra rúgó országos segély. A napi-bevételek 103,902 frt 60 krt tettek, s a bérletekből 61,991 frt 25 kr gyűlt be. A kiadásokból megemlítjük, hogy az összes személynét díja 156,994 frt 53 kr volt. Diszítványokra és öltönyökre 16,968 frt 23 krt fordítottak. Az eredeti művek díjazása került legkevesebbe. Ez összeg kicsinysége által tűnik föl. Az eredeti művek szerzői ugyanis 2,734 frt 43 krt kaptak összesen. Nem is tekintve ezt, mi a számadásokról természetesen egészen más véleményben vagyunk, mint az igazgató ur. Oly csekély művészi lendülés mellett nagyon keveset bizonyít az, hogy csak háromezer és néhány száz frt maradt meg. Ez viszonylag véve igen rossz gazdálkodás. S ha csak az volna a jó igazgató, a ki minél több pénzt gazdálkodik meg, legjobb volna a színházat bezárni s akkor mindent meggazdálkodunk. Radnótfáy ur, az igaz, elég takarékos s lelkiismeretes; de nem bír a kellő művészi tájékozottsággal, s így minden szép tulajdonának bárhol másutt sokkal jobb hasznát vennék, mint épen a nemzeti színház élén.

✿ (Szép öltözék.) Prielle Cornélia mult szerdai öltözetéről most egész Pest beszél. Prielle a „Gauthier Margit“-ot játszta, s ez estén háromféle egyaránt feltűnőleg szép öltözékben jelent meg. Különösen szemkápráztató volt a báli jelenet alkalmával öltözéke, mely nehéz sárga selyem-ruhából állt fehér rózsákkal, hasonló virágkoszorú, s az apró csecsebecsék oly csilámló s mégis egyszerűen szép alkalmazásával, hogy mindenki el volt ragadtatva. S aztán az a leirhatatlan finomságu játék! Prielle e szerepre költészetet lehel, s Dumas ur bizarr alkotását a színpadon csakis ez teheti tűrhetővé.

✿ (A műkedvelői előadások) az aradi vértanuk emlékszobra, a honvédalap javára s ily nemes hazafiui czélokra vidéken egymást érik. Pesten is már néhány hét óta terveznek e czélra ily előadást, de miután a pesti társaság legnagyobb része még távol van, azt október közepére halaszták. Reménylik, hogy ez oly nagyszerű előadás lesz, a minő a horvát vagy a hazai szűkölködők javára rendezett előadás volt.

✿ (Szacsavay Imre) a 49-diki évek egyik nemes áldozatának arczképét keresi Nagyvárad városa, melynek egykor képviselője volt. A kik ilyennek birtokában volnának, szíveskedjenek azt Komlósy Pál ügyvédhez küldeni N.-Váradra.

✿ (A vidéki színészet rendezése) oly tárgy, mely méltán megérdemelné a kormány s a törvényhozás figyelmét. Még eddig azonban nem lehetett hallani, hogy egyik vagy másik vele foglalkoznék, miért is időszerűnek találjuk annak fölemlyítését. A mi viszonyaink nem oly fejlődöttek, hogy a szabad színház mellett lehetne lelkesednünk. A mi színészetünk még ápolás s gyámkodásra szorul, s ezek között nem a legutolsó az, hogy minél inkább kevesbitsék azon tényezőket, melyek a színészet hitelének ártalmára vannak. S a ki ezt megengedi, meg fogja engedni azt is, hogy a színészet hitelét mi sem rontja le inkább, mint az oly színház-igazgató, ki állomásához semmi képességgel sem bír s kitől nem is követelték, hogy az engedély elnyerésére képességének adja tanujelét. Ezuttal csak ezen egy pontot akarjuk fölemlyíteni, mint mely körül a többi csoportosul.

✿ (Zeyk Károlyt) a nagy-enyedi és vidékbéli nők igen diszes emlékekkel lepték meg. Az emlék pompás albumból áll, mely Zeyk születési háza, enyedi laka, Nagy-Enyed városa és környékének képeit tartalmazza, s e mellett oly feliratot, minőt csak jó magyar nők lelkes honszeretete sugallhatott a tollba.

A felirat ékes nyelven emeli ki Zeyk sokszoros érdemeit, a hálás érzelmet, melyet ez érdemek felkötöttek s kifejezi a kérést, hogy midőn Zeyk hazulról távozik, hogy a törvényhozás s államkormány dolgaiban részt vegyen, fogadja szívesen a magyar hölgyek ez emlékéit. Elképzelhető, hogy Zeyk mennyire érezi magát megtisztelve a szíves figyelem és kitüntető hazaszeretet e szép ténye által.

✿ (A fővárosnak) közelebb megint nevezetes vendége lesz. Türr tábornok ugyanis, ki ez idő szerint nejevel Napoleon herczeg Chateau de Prangins birtokán időzik, még e hó folytán haza jön látogatni. Isten hozta nálunk!

✿ (Igen tragicus eset) történt a napokban a Zimonytól fölfelé jövő gőzhajón Kalocsa mellett, Fogtűnél. A hajón ugyanis a viddini orosz consul utazott el családjával, kit azon hir, hogy Törökországban két orosz emissariust agyonlőttek, annyira meghatott, hogy megtévelyodott. Elmezavarában Fogtűnél a Dunába ugrott, s a hullámokban elveszett. Neje és gyermekei Pestre jöttek s itt a megrázó esetet a hatóságoknak azonnal bejelenték. Ezek minden kitelhető gyámolításban részesíték a szerencsétlen családot. Le is küldték Pestről Josipovics gör. keleti lelkészt, hogy a consul holttestét, melyet a Dunából kifogván, Kalocsára szállítottak, ott illő díszszel temettessék el.

✿ (A Konstantinápolyban) levő magyarok az idén Ferencz József király születése napján megjelentek az ottani ausztriai követségnél, hogy szintén jó kívánataikat tudassák. A küldöttség szónoka Mehmed bey volt, ki senki más, mint a pozsonyi születésű Bangya emigrans hazánkfi, ki a világosi nap után török földre menekülve, ott a mozlim hitre tért s beállva a török hadseregbe, most már ezredesi rangra emelkedett. A követségi tanácsos, ki a tisztelgőket fogadá, a főti dal szavaival felelt: „Első magyar ember a király, érte minden honfi karja készen áll!”

✿ (Az általános katona-kötelezettség,) mint előre látható, a jövő év folytán már életbe lép. Bécsből e napokban küldtek le Budára az ottani hadügyminiszteriumtól egy ezredest, ki e tárgyban a magyar miniszterium megbízottjaival értekezék.

✿ (Budaváros közgyűlése) elhatározta, hogy gyűjtéseket rendez az aradi vértanuk emlékszobra és Kisfaludy Sándor sírszobrára. Egyszersmind a honvédek özvegyei s árvái segélyezésére, nem épen nagy megerőltetéssel, felajánlott 200 frtot, s azt 20 évi kezelésre az árva-pénztárba tette le. Husz év mulva ez az árva-tökéhez csatoltatik.

✿ (A magyar gőzhajó-társaság) folytonosan s mindinkább nagyobb tért foglal. Közelebb a felső-dunaparton és Budán is akar kikötőket állítani s Budavárosához azért is folyamodott, hogy a lánczhid közelében ügynöki hivatal építésére alkalmas helyet engedjen át.

✿ (Szép végrendelet.) Kálmánczhey Gábor, debreczeni polgár, nevezetes végrendelettel tette magát emlékezetessé. E végrendeletben jótékony czélra a következő tetemesb adományozások fordulnak elő: a debreczeni ingyen-tanításra 2000 frt, két főiskolai tanulónak ösztöndíj fejében 2000 frt, a tápintézetnek 1000 frt, az eklézsia közpénztárának 300 frt, az uj-fehértői ref. ekléziának 400 frt, s ezeken kívül még számos apróbb hagyományban tüntette ki jótékonyágát s a közügyek iránti buzgalmát.

✿ (Néhai Karagyorgyevics Ilon) herczegnő temetése Belgrádon nagy ünnepélyességgel ment végbe. A holttestet Comoból Pestre vasuton, innen pedig Belgrádra külön gőzhajón szállították. Belgrádon a papság, a rokonok és nagy résztvevő közönség fogadta, mely az ifju szép herczegnőnek megadta a

végtségességét. A hercegnő férje a Simics-család sirboltjában temettette el.

✿ (Vegyes hírek.) Báró Sina Simon, a magyar nábob, a koronázási ünnepélyek alkalmából a pest-városi leány-árva-háznak 5000 frtot ajándékozott, mely összeget e napokban szolgáltatták át. — Heinrich Ede, pesti arczkép- és történeti festő, ki a kardvágást a koronázási dombon igen sikerült aquarell-képen festé le, azon kitüntetésben részesült, hogy ezért a Ferencz-József-rend kis keresztjét nyerte. Művészeink közül most általában sokan nyertek egy s más kitüntetést; esudálatos, hogy ezek között a magyar művészvilág kitűnő veteránja: Barabásról egészen megfélekedtek. — Uj póstabélyegek kerültek forgalomba e hónaptól kezdve. Ez uj jegyek 25 és 50 krajczárosok. Az előbbiek viola-, az utóbbiak halvány rózsaszínűek s mindkettő a király képével van ellátva. — A nagyváradi-kolozsvári vasút építése végre valahára tény. Fackh, miniszter-tanácsos, Thomann, a vonal építő-igazgatója és Nagy, vasuti mérnök, most járják be a kiczövekelt vonalat. Azt hiszik, hogy a vonalat két év alatt kiépítik, s mily pompás dolog lesz, ha majd — mint állítják — Váradról Kolozsvárra négy óra alatt robogunk át. — Vajda-Hunyad várát, a Hunyadiak e dicsőségteljes emlékét most egy bécsi tanár vezérlete alatt magyar és német mérnökök rajzolják és csinálják a terveket, melyek szerint a várát majd megújítani lehet. Bár e tervek, melyek mellett Arányi, egyetemi tanár, oly sokat fáradozik, valósulnának is! — Emich Gusztáv, akadémiai könyvnyomdász, a párisi világkiállításra küldött diszkidványáért a bajor király a Mihály-renddel tüntette ki. — A nemzeti színház drámabíráló-bizottmánya tudatja, hogy a „Lakváltoztatás“ czimű 3 felvonásos eredeti vigjátékot nem fogadta el. — Óváry Lipót hazánkfia, ki Nápolyban telepedett le, ott egy szabadelvű olasz politikai lapot alapított, mely „Il progresso nazionale“ („Nemzeti haladás“) czimmal jelen meg.

Nemzeti színház.

Szeptember 6-kán.

Aug. 31-kén: „Zampa“, opera 3 felv. — Szept. 1-én: „Don Caesar de Bazan“, francia dráma 5 felv. — Szept. 2-kán: „A szövetségesei“, vigjáték 3 felv. — Szept. 3-kán: „Fra-Diavolo“, opera 3 felv. — Szept. 4-kén: „Gauthier Margit“, színmű 4 felv. — Szept. 5-kén: „Zampa“, opera 3 felv. — Szept. 6-kán: „Rang és szerelem“, francia vigjáték 3 felv.

Budai szinkör.

Szeptember 6-kán.

Aug. 31-kén: „Szép Galathea“, operette és „Kényes megbízás“, vigjáték 1 felv. — Szept. 1-én: „Az 1848-diki táborozás“, színmű 3 felv. — Szept. 2-kán nem volt előadás. — Szept. 3-kán: „A matrózok“ és „Szép Galathea“, operettek. — Szept. 4-kén: ugyanezen két operette. — Szept. 5-kén: „Az 1848-diki táborozás“, színmű 3 felv. — Szept. 6-kán nem volt előadás.

Mindenfélék.

✿ (Európai művelődés Chinában.) Miután Japán már lassan-lassan fogékonnyá kezd válni az európai művelődés iránt, most már maga China is kezdi belátni, hogy a nyugat tudománya irányában továbbra nem maradhat közönyös. Japán uralkodója, az európaiak által rendszeren Kong hercegnek nevezetve, többekkel a főbb hivatalnokok közül azt az ajánlatot tevő a császárnak, hogy állítson egy főbb iskolát, melyben Európa

nyelvei és tudományai taníttassanak. Uoyen miniszter ez ellen nyilatkozott s a császárhoz egy emlékiratot intézett, melyben a következőket mondá: „Oly nagy birodalomban, mint China, milyen tehetségek nem volnának itt találhatók? Ha a csillagászat s a többi tudományok szükségesnek bizonyulnak be, találni fogunk chinai tudósokat, kik azokat taníthatják.“ A császár erre egy rendeletet bocsátott ki, melyben egy az európai tudomány tanítására szánt tanintézetnek felállítását, meg nem változtatható s komolyan eldöntött dolognak nyilváníttja, s továbbá a következőket rendelé: „Uoyen találja fel azon tudósokat, kikről említést tesz; megbizzuk őt személyesen vele s felhatalmazzuk, hogy egy tanintézetet nyisson meg, a melynek ő legyen vezetője s a melyben mindazon tárgyak taníttassanak, a melyek az európai tanintézetben taníttatnak. A vizsgálatok majd a maga idejében ki fogják mutatni a mindkét intézetben nevelt növendékek képességét. Kong herceg és Uoyen tegyék meg mindketten kötelességüket; ezen rendelet ne tekintessék csak üres papírmázolásnak. Erre ügyeljenek!“ Ezen rendeletet ne tartsa senki egy ujság-író tréfájának, szóról-szóra így bocsáttatott ki, bár majdnem gúnynak tűnhetnék fel, hogy a császár a szegény Uoyenre az európai tudományok taníttatását parancsolta rá, még pedig oly gyakorlati módon. Száztiznél több mandarin jelentkezett már, hogy az európai tanintézetbe főlvétessék.

✿ (A wartburgi ünnepély.) Büszkén, dicsővedzetten áll Thüringia szép vára, a költői Wartburg, melyet egy király-leány szent nymbusza, költők dalainak varázsa s a reformatió nagy emberének ott időzése egyaránt érdekessé tett. Itt élt Erzsébet, a magyar király-leány, itt volt Wolfram Eschenbach, a német lovag-költő nagy dalversenye s itt élt Luther. A Wartburg nyolczszáz éves s a weimári herceg költői gyöngédséggel ünnepelte meg aug. 28-dikán ősei várának e nyolczszázados jubileumát. Németország minden részéből összereglettek a kitűnőségek a weimári herceg udvarába. Az ünnepély kiválólag egyházi jellegű volt. Isteni-tiszteletek egyházi beszédekkel váltakoztak, s ezekhez csatlakozott Liszt nagy oratoriuma, a „Sz. Erzsébet“-nek előadása, a szerző személyes vezérlete alatt. 150 énekes és zenész működött közre, s az oratorium a hercegnek annyira megtetszett, hogy a magánénekesek s énekesnőket mind nemesi rangra emelte. A kitűnő vendégek között ott volt Liszt veje, Ollivier, ott Gotschall, a híres német aesthetikus, ott volt a nagy költő: Bodenstedt. A lakomáról emlitendő, hogy mind az ősök izlése szerint készült ételekből állt s az étlap is a régi német nyelven volt szerkesztve. A feliratot viselő: „Banket uf Wartburg.“

✿ (Dumas Sándor) a napokban azt a tréfát követte el, hogy Napoleon császárhoz, mint „collegájához“ irt, s bizonyos röpiratok kiadását kérte tőle. A levélben a „collega“ czimzést azzal indokolta, hogy a császár megírta Julius Cäsar életrajzát, tehát író és így collega. A levélnek meg volt az a hatása, hogy Napoleon a kért röpiratokat azonnal kiadatá.

Gazdasszonyoknak.

Kerti-munkák szeptember-havában.

Vetendő: téli-saláta, spenót, arany-carotta (sárgarépa), galambbegy és marczelella-kel telelésre. — Palánta-tenyésztés céljából korai hajtásra vetendő kartifiól és káposzta, melyeknek palántái aztán ládába átültetendők és az üvegház közelében a hideg-házban teleltetendők. Gyalog-borsót és gyalog-babot is

lehet vetni, melyeket korai fagyok ellen óvni lehet, és e szerint folytonosan zöld hüvelyneműekkel rendelkezhetünk.

A most már nagy mértékben beálló harmatoknál és a hosszabb éjekenél fogva föl lehet hagyni az öntözéssel, és így a főmunka e hónapban az ágyak tisztántartásában és a talaj porhanyításában áll.

E hó végén az eper-ágyak megtisztíttatnak, porhanyíttatnak és finom trágyával betakaríttatnak.

A gyümölcsös-kert. A legfőbb munkát most az érlelő gyümölcs leszedése képezi. Rendszerint azonban hibát követnek el ezen egyszerű munkánál, idő előtt leszedvén a gyümölcsöt, a mi kivált a finom vaj-alma (renet) és a később érő vaj-körténél ártalmas következményeket von maga után, mivelhogy ezáltal sokat veszítenek jó izlésükből és eltarthatóságukból. A vaj-alma és vaj-körte annál fonnyadtabbakká lesznek, minél korábban leszedetnek. A szalma-ba-tevés nem segíthet többé a leszedés által elkövetett hibán.

A virágos-kert. E hóban mindazon növények, melyeket a hideg-házban kiteletetni szándékozunk, mint teli-tőzike, sárga-viola, dupla-szegfű, továbbá minden dísz kedvéért kiültetett virágok cserépbe ültetnek. A tavasz első díszül ültetnek: nefelejcs, szilénék, pendulák és pensée (viola maxima). A hónap vége felé ültetendő még szarkaláb (delphineum), melyek ennek következtében a legpompásabb díszszel kedveskednek, sokkal dúsabban, mintha tavasszal elvetjük. A virág-ágyak most teljes virágzatban vannak, a legfőbb munka tehát itt is az ágyak tisztántartása.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Tudom, szíves szolgálatot teszek tisztelt előfizetőimnek mai mellékletünkkel: a legújabb őszi kelméminták lapjával, Kánya József jelesül ismert kereskedéséből, a melyről az új szöveteket nemcsak leírás után ismerhetik meg, hanem valósággal is megláthatják. — Ötféle szövetet mutat be a mintalap, t. i.: a popelint, a cameleont, esmeraldát, lustret és joinvillet. Mind az öt szövet őszi-re való, de azért például a cameleonnak és popelinnek még télire is jó hasznát vehetni. A popelinre nézve azon észrevételelem van, hogy nemcsak vörös és fekete csíku, hanem zöld, kék, barna, szürke, lila, egyszínű vagy fekete és sárga csíkokkal is kapható. — Ugyanolyan változatos a cameleon, a mely szürke és fekete, lila és fehér, barna és fehér, barna és sárga, zöld és fehér, kék és fehér mellirozással, nagy változatosságban kaphatók. — Az esmeralda egyszínű alapon keskeny csíkokat tüntet fel, szintén többféle alapszínen, p.: lila alapon fekete és fehér vonalakat mutat, vagy feketén fehéret, vagy szürkén sárgát, sat. — A lustrekben a sima alapon apró kis vonalozott rajzok vannak elszórva. Legkedveltebbek a szürke, drap, barna, vadgalamszín, kék, világos-szürke alapon látható rövidke pontozott fekete rajzok, melyek az alapszín szépségét nagyon előnyösen kiemelik. — Végül pedig a joinvilleről azt kell mondanom, hogy nemcsak mellirozottan, de egyenes vonalakban is kaphatók, a legkülönbözőbb színekben, p.: kék és fehér, lila és fehér, zöld és fehér, vörös és skót, vörös és fekete csíkokban, nemkülönben szürke alapon fekete-barna mellirozással, kéket fekete és sárgával, vagy lilát fehér és feketével tarkázva.

Ha valamely tisztelt előfizetőmnek őszi kelmére szüksége van, csak rendelkezék velem, a mintalapon meg van írva, melyik szövet mily áru, és ezen áron azonnal megküldöm neki a kívánt szövetet.

Végül pedig a legbiztosabban ajánljuk Kánya József ur kereskedését t. előfizetőink pártolásába, mint olyant, a hol a lehető legjutányosabb módon, a lehető legjobb szövetet kaphatni. És ajánljuk nemcsak az őszi szöveteket, hanem nagy, őszi és téli kendőkkel, sháwlokkal, vásznakkal, sat. dúsán felszerelt raktárát mindenki szíves figyelmébe.

Sakkrejtvény.

Thurner Vlaszaty Annától.

Nem	A	lag,	lag.	gyok	mi-	a	bo-
sen	gyok.	va-	ször-	Mely	rus	én	éj-
gyog:	csil-	bal-	va-	De	nyű	dőn	sok
Fe-	me-	fé-	pusz-	az	Te-	sza-	nap,
kis	ra-	ren-	Nap	nye	tá-	mil-	réz.
mér-	és	rult	is	czy	ég	se	ká-
bo-	egy	nem	kőzt	Az	Va-	nak	li-
hold	Sze-	el-	gyok	Még-	ó	nak	hold

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő: október 3-ka.

A f. é. 32-dik számban közlött rejtvény értelme: „Balassa János.” Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Theisz Hummel Emilia, Fiedler Ottilia, Magyar Paulin és Terka, Simony Huszágh Netti, Suták Michnay Ilona, Nagy Netti, Erdős Eszti, Pásztolyi Danielovich Emilia, Belbe Jánosné, Póch Mariska, Schwarcz Éva, Steinsdörfer Józsefné, Erdélyi Mikes Róza, Govrik József, özv. Deák Zsigmondné szül. Szalavecz Janka, Körrey Laura, Dirner Mariska, Tótfalusy Eszter és Terka, özv. Kelemen Jánosné, Erdélyi Anna, György Erzsébet, Nagy Pálné, Schreyer Emma, Mudry Pálkuty Janka, Molnár Persin Anna, Szalavecz Lenke, Birró Domokosné, Intze Katalin, Varga Borbola Laura, Szegedy Antalné, Károlyi Róza, Vizkelety Irma, Kalenda Árminné, Ballagi Lehoczky Ida, Csákányi Kovács Berta és Juliska, Mészáros Emilia, Fülöpp Bertalanné szül. Máry Krisztina, Müller Zsófia, Varga Jolán, Asztner Cornélia, Török Ella és Ida, Nagy Pistáné szül. Térey Leopoldina, Rózsay Fáni és Mariska, Fehérváry Riza, Stettner Anna és Teréz, özv. Noszál Jánosné, Gál Eszti, Herbály Mari, Széky Berta, Térfi Czili, Molnár Vilma, Streck Sámuelné, Sárkuty Dugovich Pálné.

A múlt havi sakkrejtvény megfejtését utólag beküldték: Kalenda Árminné.

Tartalom.

A nő és a műveltség. (Folyt.) — Tudnál-e szeretni, Benedek Aladártól. — A kis árva, Tóvölgyi Titusztól. — Nyári est, Jusztinától. — A mi Nellynk. (Folyt.) — Világtárlati levelek, P. Szathmáry Károlytól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai szinkör. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: legújabb őszi kelme-minták.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évesre 3 frt, félre 6 frt, egész évre 12 forint. Egy-egy felvétel 2-2 kötet könyvmelléklettel esetenként 30-30 kr.</p>	<p>MEGJELENIK minden vasárnap két íven színes borítékkal.</p>	<p>37. szám. Szeptem. 15-én. 1867.</p>	<p>Havonként két színezett dívatképpel. Minden szám mellett külön melléklettel. Ezenkívül két történelmi műlap és hat kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>Szerkesztői és kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy negyszer használt sorért 5 kr.</p>
---	--	---	---	--

A nő és a műveltség.

(Folytatás.)

Végig tekintettünk az élet napvilágos szakain, a gyermek-, az ifju- és az érett korban, még csak egy életszak van hátra: az öregkor; vessünk erre is egy futó tekintetet; olvasóim nagy része úgy is fiatal és nagyon messze van még azon zuzmarás évektől, melyekben nem a tükör a legkedvesebb házi-butor.

Oh, mint irtózik a fiatalság attól a gondolattól, hogy egykor az a gyönyörű, dús hajzat fehér, az a telt, üde arc beesett és ránczokkal tele, az a ragyogó szempár bágyadt és fénytelen, az a szoborszerű alak hajlott és erőtelen, és nem a bámulat, hanem a szájalom tárgya lesz.

És ha csak a szájalom tárgya volna! De a gúny és bosszankodás is követi lépteit! Avagy nem úgy van, kedves, fiatal barátnőm? Persze, hogy úgy van és ez nagyon természetes, mert valóban, nagyon sok okot adnak azok az öreg emberek, de kivált az öreg asszonyok arra, hogy a fiatalság velük megelégedve ne legyen. Milyen zsémbesek, mogorvák, aggatódzók-faggatódzók, bujtogatók, irigyek, egy szóval, kiállhatatlankok! A hol csak megjelennek, onnan eltávozik a béke és a vidámság; összevesztik a férjet a feleséggel, szomszédot a szomszédossal, megszólják a félvilágot, de leginkább a fiatalságot; mihelyt ez egy kicsit mulatni akar, már rosznak, romlottnak híresztelik és az új ruhát tiz körmükkel szeretnék róla letépni; örökös szemrehányás és soha egy jó szót, egy nyájas tekintetet nem kapni tőlük; avagy nem úgy van-e édes, fiatal barátnőm?

Pedig nem úgy van, édes, fiatal barátnőm; de ha úgy volna is, hát elfelejtették, hogy a kiről szólunk, a kinek mind-ezen hibákat szemére lobbantjuk, az egy öreg asszony? és

nem tudják-e, hogy ez a szó: öregség, annyit tesz, mint betegség? Avagy van-e az öreg embernek egy igazán jó napja? egy igazán nyugodalmas éjtszakája? Hogyan lehet tehát a beteg emberre neheztelni zsémbelődése miatt vagy faggatódzásai miatt? vagy rosz néven venni, ha a fiatalság örömeire rosz szemmel néz? Gondoljanak magukra, édes, fiatal barátnőim, milyen kedvők van Kegyeteknek, mikor például csak egy foguk fáj; pedig az még nem olyan nagy baj, mint az, hogy már nincs a mi fájhatna, — a fogatlan szájbán! És mikor Kegyed, kedves, fiatal barátnőm, otthon kénytelen unatkozni, valjon nem irigykedik-e szintén arra, a ki éppen akkor vig mulatozásra készül? Kár tehát olyan nagyon szigorúan venni az öregek gyöngeségeit!

És mindamellett nem úgy van, nem minden öreg asszony olyan, a minőnek főnebb festettük. Oh nem, olvasóim is, magam is, akárhány olyan öreg asszonyt ismerünk, a kik nem hogy terhére vagy alkalmatlanságára, de sőt: valódi áldására és örömére vannak gyermekeiknek, unokáiknak és egész környezetüknek; öreg asszonyokat, a kiket az évek hosszú sora csak jobbá, nemesebbé tett, a kiknek ősz feje tele van öreg tapasztokkal és szívők tele fiatal szeretettel; öreg asszonyokat, a kiknek a fiatalság szeretettel és bizalommal tárja föl szívét és kegyeletes áhitattal hallgatja meg nézeteiket és követi tanácsukat, mert tudja, hogy azok csak javukat akarják és csak javukra válhatnak; öreg asszonyokat, a kik nem hogy irigylenek vagy megkeserítenek a fiatalság ártatlan kedvtelését, de ők maguk ügykeznek minél több édes órát szerezni neki; öreg asszonyokat, a kiknek fonynyadt orcáit fiatalos pir futja el és bágyadt szemök ifju ragyogásban tündököl fel, ha a női hivatás

magasztosságára, vagy a haza, az emberiség nagy szellemeire gondolnak; öreg asszonyokat, a kik a természet bűbájos kebelén vagy a költészet tündérvilágába merülve, elfelejtik törődöttségüket és újra fiataloknak képzelik magukat; öreg asszonyokat, a kiknek nincsen egyéb gondolatjuk, mint eloszlatni az egyenetlenséget és közelebb hozni a jó szíveket egymáshoz, mindenkinek használni, mindenkinek szívességet tenni és magukat sehol sem mutatni, mindenkit szeretni és hálás szívvvel fogadni a szeretet legkisebb jelét; ugy-e bár, kedves olvasóm, vannak olyan öreg asszonyok is, mindnyájan ismerünk ilyent és mindnyájan könyörgünk mindennap, hogy az Isten még nagyon sokáig tartsa meg nekünk őket!

Isten tartsa meg őket és adja, hogy a mi öregségünk is olyan boldog és áldott legyen, mint az övéik. Mert az igazi boldogság vagy boldogtalanság tulajdonképpen csak az öregségben lesz az ember osztályrésze. A míg az ember birtokában van erejének, és szívében remények élnek a jövő iránt és mások is hasznukat várják tőle, addig nem lehet teljesen boldog; nem élvezheti teljesen az örömet; vagy még jobbat kíván, vagy bekövetkezendő rosztól tart és az előretörekvés időt sem enged neki, teljesen átadni magát az élvezetnek. Mindez másképp van az öregkorban.

Akkor már számot vetettünk az étellel, reményeink vagy teljesültek, vagy — a mi valószínűbb — meghiusultak és ujak nem fakadnak többé szívében; az emberektől nem várunk többé semmit, mert mi sem adhatunk nekik többé semmit, és azért a mi jóban és szeretetben részesülünk, ajándéknak nézzük és annál édesebben esik, annál nagyobb gyönyörrel élvezzük, és elég időnk van, egészen átengedni magunkat az örömek élvezetének; az idő, mint vérünk, immár lassan forog és mi minden perczen annyi sokat gondolunk! Oh, milyen jól esik akkor a mosoly kedveseink ajkain és a szeretet tapasztalata az emberek részéről! Az emberek az egész életen át azért fáradoznak, hogy öreg napjaikat az anyagi gondoktól biztossá, pedig a lelki élvezetek százszor, öreg napjaikban pedig épenséggel ezerszerre boldogítóbbak az anyagiaknál. Mit érnek az öregkornak a földi kincsek? Diszítetheti-e magát ragyogó ékszerekkel? tetszetheti-e többé ezáltal? és van-e neki kedve ezáltal tetszeni? Vagy a szórakozások lenge sajkáján ringathatja-e magát általuk? Az ám, legkedvesebb szórakozása neki csendes otthonja; még a napsugarat sem keresheti föl többé, annak is őt kell fölkeresnie, ha zsidbadt tagjait jótékony melegével egy kissé fel akarja üdíteni; és az az egy meleg napsugár kedvesebb most neki a föld minden ragyogványánál, épen úgy, mint a szeretet, melyet az emberektől tapasztal; mindez ajándék neki, melyet hálás örömmel szívébe zár és százszor, ezerszer elővesz és újra meg újra elgondolkodik, elgyönyörködik rajta, mint a gyermek, olyan egész átengedésével a szívnek, de nem olyan változandósággal, mert ő minden legkisebb szeretetet szépen összerakosgat szívében, egy mosolyt sem hágy elveszni, mindeniket elrakja, mindenik kedves neki és mindenik számára van most hely szívében és minél többre gyülekeznek e szereteti jelek, annál boldogabb; bármennyit szenvedett légyen egész életén át, mind el van már felejtve, mint az álom, mint a képzelet, csak a mit most tapasztal, az valóság; a mostani szeretet a régi szeretetet, a mostani boldogság a régi boldogságot is életre kelti, nem emlékszik semmi roszra, mert semmi rosz indulat nem, hanem csak jószág él már szívében; azért olyan áldásteljes ama jó öreg asszonyok minden tekintete, olyan béketermő minden szavuk és olyan felmagasztaló utósó órájuk. Míg ez óra közeledtére a mi szívében a nagy veszteség súlya alatt le-

roskad, az alatt az ő kedves öreg arcukon a túlvilág derűje terül el, nemes szívőknek minden szeretete még egyszer, utójjára felsugárzik e drága vonásokon és egy áldással, egy mosolylyal ajkaikon lehelik ki drága életüket és napsugár és csillag árja fogadják föl tiszta lelküket.

Ilyenek a jó öreg asszonyok utósó évei és utósó órái és most mondják meg kedves, fiatal barátom, ha igazán oly irtó-tos-e az a gondolat, hogy egykor Kegyetek is olyan öregek lesznek?

Ugy-e bár, nem? A hajzat, igaz, fehér lesz akkor, de az a fehér fő a béke fehér zászlajaként maga körül gyűjti majd a kegyeletet; a telt, üde arcz be lesz esve, de a szép és jó iránti fogékonyság mindennap újra a boldogság teli őszi rózsáit fakasztja ki rajtuk; a szemek fénye elbágyad, de a gyermektiszta jószág annál vonzóbbá tekint ki belőlük; a szoborszerű alak hajlott lesz, de minden kéz sietni fog megtámasztani azt, és minden nemes szív a szeretet édes ajándékaival közeledik majd hozzá és az lesz a boldog, a ki minél derültebbé teheti öreg napjaikat, mert Kegyetek is bizonynyal azon öreg asszonyok közé fognak tartozni, a kiknek öreg napjai áldás a gyermekeknek, az unokáknak, egész környezetüknek.

Mert ebben a boldogságban csakis a művelt nő részesül, a műveletlenre csakugyan szerencsétlenség az öregség; terhére van önönmagának épügy, mint másoknak; az anyagi világ elvesztette előtte érdekét, a szellemi gyönyörök pedig, mert ismeretlenek voltak előtte ifju korában, öreg korában is ismeretlenek előtte. A természet szépsége, a költészet bűbája, a művészet fensége nem vidítják föl élete telét, nincs semmi, a mi egy kis örömet varázsolna elhagyatottságában; a multak emléke pedig még sivárabbá teszi neki örömtelenségét; haragszik a pártos élvezetekre, a miért elpártoltak tőle, haragszik önmagára, a miért egész életén át csak ilyen haszontalan érdekeknek élt, haragszik azokra, a kik mint ő, ilyen haszontalanságoknak élnek, és haragszik azokra, a kik nemesebb célokat tűztek ki maguknak, szóval, haragszik az egész világra, innen az az örökös zsembeskedése, aggatódzása, kiállhatlansága. Szíve el van keseredve önönmaga ellen, innen a keserűség minden iránt a világon. Legyünk türelemmel iránta, mert valóban szánalomra méltó; ha még annyit vétkezett volna is, mind lebűnhődne vétkeit e néhány év alatt; egy hét alatt többet szenved, mint a mennyit egy évtized alatt élvezett; legyünk szánalommal iránta és gondoljuk meg, hogy nincsen az Istennek szüksége egy túlvilági pokolra, hogy a roszakat megbüntesse; nagyobb Isten ő, semhogy olyan pokolra szüksége volna; tud ő itt e földön is poklokat teremteni a bűnösök számára; minden ember saját szívében hordozza poklát vagy mennyországát, a melytől nem menekülhet; az öregkorban egy perc: egy egész életnyi boldogságát vagy boldogtalanságát foglalja magában; nem kell ahoz más világ, hogy „a szegények gazdagokká, a gazdagok pedig szegényekké váljanak“; mindez bekövetkezik az öregségben; akkor a művelt lélek, ha még olyan szegény is anyagi javakban: gazdaggá, a műveletlen pedig, ha még olyan gazdag is földi kincsekben: olyan szegénynyé lesz, hogy megirigyli a koldust, a ki ajtaja előtt egy falat kenyeret kért.

És mégis, milyen kevés gondot fordítanak arra, hogy a nők ezen igazi boldogságban részesüljenek!

(Vége köv.)

Szerelem és kor.

Angolból,
Szász Károlytól.

Virágok közt játszám veled,
Hat éves voltam és te négy.
Füzért fonánk, — s hegy-völgy felett
Mindenütt nyomodban menék.
Merengve kis madár dalán,
— Körülünk zöld füves határ —
Kéz kézben jártunk föl s alá . . .
De annak hatvan éve már.

Majd rózsás lánykává nővel,
Kora szerelmünk tartta még;
Nem hozza gondot nyár, se tél,
Mindig mosolyga ránk az ég,
Olyan nagyon szerettelek:
Csak kimondhattam volna bár!
Hívém: szived szintoly meleg . . .
De annak ötven éve már.

Más széptevők vettek körül,
Varázsoló évről-évre nőtt.
Tömjénnek szivecskéd örül,
Nap voltál, csillagok között,
A régi hű feledve volt;
Szemed, vágyad, kincs- s rangra vár.
Oh! szívem kínban haldokolt . . .
De annak negyven éve már.

Megéltem. És más lett a nőm,
S nem bántam meg, hogy elvevém.
S hogy gyermeked lett: a midőn
Hallám, nem fájt, hogy nem enyém.
Kis nyájam is növekedék,
S ha nyájas kis körébe zár:
Mily boldogság, mily égi bék! . . .
De annak harmincz éve már.

Nyájas kövér matróna lől;
Szép palotában volt lakod.
Engem a sors nem kapa föl,
De adott sok vidám napot.
Szebb fényben szem nem ége még:
Mint kis tüzhelyünk lánginál,
Hogy utolszor keresztelénk . . .
De annak is husz éve már.

Idősb leányom eladám
S már szürke nagyapó vagyok.
Négy éves pajkos unokám
Velem sétál s vigan gagyog,
Azt a völgyet járom vele,
Szintoly virágos a határ;
Köténykéjét szedé tele. . .
Annak is majd tiz éve már.

De bár az első szerelem
Hő lángja régen kialudt,
Képedet folyvást viselem
S végnapomig eszembe jut.
Öröklét űzi az időt,
A mi napunk mindjárt lejár . . .
S hogy a virágokat szedők:
(Mi nem örjük!) száz éve már!

A kis árva.

Beszély,
Tóvölgyi Titusztól.
(Folytatás.)

— Ki vagy te kis leány, avagy hogy hívnak? — kér-
dém, a belépő leányka felé fordulva.

— Czinege vagyok, — felelé az vékony, reszkető hangon.

— Czinege? — tehát te vagy a kis czinege! És ki adta
neked e nevet?

— Nem tudom, — volt a felelet.

— Apád vagy anyád nevezett talán így el?

— Nincs apám, nincs anyám; — válaszolá a vékony,
reszkető hang.

— Se apád, se anyád! tehát árva vagy szegény kis
leányom.

— Árva vagyok. — A gyermek oly érzékenyen mondá ki e
szót, hogy azt kezdém hinni: miként már gondolkozni is tud.

— És hogy jöttél ide a malomba?

— Nem tudom; mióta élek, mindig itt vagyok.

— És mit csinálsz itt?

— Nyáron át a libákat, télben a malaczokat őrzöm.

— Persze van jó meleg ruhád, ugy-e?

— Nem meleg; néha fázom, nagyon fázom.

— És minő az a nem meleg ruha?

— Ez ni, — felelé a leányka, vörös kezeivel megfogván
a szennyes inget.

— És ezenkívül nincs más ruhád?

— Nincs.

— Ebben őrzöd a malaczokat?

— Ebben.

— Hátha esik?

— Akkor is.

— És gyakran kell kívül lenned?

— Mindig.

— De csizmáid talán vannak?

— Nincs.

— Tehát így mezitláb jársz a hóban?

— Így.

— És nem fájnak lábaid?

— Oh fájnak, igen fájnak. — és a leányka most sziszegve
fogta meg bal lábát, s fölemelve mutatá nekem a mély és vé-
res repedéseket, melyek talpán voltak.

Szívem elszorult, midőn ez ártatlan kis leány meg nem
érdemlett büntetését láttam. A molnár kinézéséből nem ítéltet-
tem semmi rosszat, sőt az ember jószívének látszott. De hogy
bánhatott így e gyermekkel?

Nem sokáig gondolkozhattam, mert az ajtó megnyílt, s
azon egy magas, szikár női alak lépett be, kezében tányérral,
melyen szép sárga tojásrántott párolgott.

— Jó reggelt kívánok, tekintetes ur, Isten hozta nálunk!
— szólt a nő, nyájasan mosolyogva felém, mialatt kezéből a
tányért az asztalra tette.

A nő mosolygott, az igaz, de arczkifejezésében, sőt ma-
gában a mosolyban volt valami visszataszító, a mi igen kelle-
metlen hatást gyakorolt reám. Az arcz sovány volt és csontos,
az orr hajlott és vékony, a szemek nagyok és kidüllettek, a
homlok magas és szegletes, fején a szőke-vereses haj ritka és
szemöldei alig látszottak. Tarka karton-ruhát viselt, kék kötöt
és fehér vászon fejkötőt. Kezei és lábai nagyok voltak.

Ez az asszony volt a molnárué. A mint belépett a leányka,

mintha rúgóval rántották volna, leugrott a búbosról és remegve huzódott az ajtó felé.

— Megállj! — kiáltott rá az asszony.

A leányka reszketve állt meg.

— A malaczkokat hajtsd ki a szurdok alá, értetted; ott krumpli volt ültetve, hadd turkászszanak. De haza ne merj jönni estig, mert kitekerem a nyakadat!

A kis leány nem szólt semmit, piszegve sompolygott ki a szobából, ha nem csalódtam, sirt szegény!

Nándor arcza fájdalmas kifejezést öltött, s feje melére hanyatlott. Sokáig és szótlanul nézte a földet, s mire fejét fölemelte, szemei nedvesek voltak.

— Nehéz, roppant nehéz ezt elbeszélnem, — szólt felsohajtva, — ez elbeszélés egyik legnagyobb büntetés, melylyel magamat büntethetem; de te jó barátom vagy, gyakran látod búskomorságomat s nem bírod okát megmagyarázni; már régen szándékoztam, s mintegy kötelességemnek tartom, neked e történetet elbeszélni:

— A molnárné a leányka távozta után ismét mosolyogni kezdett, nevetve szedte ki az asztal-fiókból a kést, villát és kenyert, s épen oly nevetve tette azt elé. Nekem azonban se kedvem, se étvágyam nem volt az evéshez. A leánykát láttam most is magam előtt, reszkető vörös tagokkal, kisírt szemekkel és ismerős arcvonásokkal.

— S nem fog a kis leány megfázni kívül? — kértem az asszonyt, — A hó igen esik, a szél is fúj s nagyon vékony öltözetben van szegény.

— Hozzá van már az szokva, tekintetes ur, — felelt könnyedén a molnárné, — három esztendő alatt csak megszokhatta. Aztán bizony, ha meghalna, se nagy kár volna érte; se apja, se anyja nincs az Isten adtának; kegyelemből tartom, az is szép tölem, ha nem hagyom éhen meghalni. Még csak négy hónapos volt, midőn hozzám került, azóta sokat megett, az Isten adta; ha kiszámítanám, már száz forintra is rámenne. Aztán mit tesz? a malaczkokat és libákat őrzi; na bizony, dolog is az.

— De hiszen négy éves leánytól nem is lehet dolgot kívánni!

— Hiszen ha lehetne, nem is hagynám így heverni! Egy dajka hozta hozzám, igaz, hogy egy csomó pénzzel, de mikor az a pénz már régen elfogyott; de csak szenvedjen meg azért, a mit megeszik.

III.

A hóesés elmúlt és derülni kezdett. Béres-gazdám bejött jelenteni, hogy az idő tisztul, s így, ha tetszik, újra hozzá foghatunk a fa vágatásához.

Mintegy félóra mulva már előbbi helyemen voltam. A tűz, melyet rakattam, persze hogy kialudt és befedte a hó, annyira meghült, hogy ez még csak el se olvadt rajta. De különben meglehetősen hó is esett. A merre jöttünk, végig a völgyön és fel a hegyoldalon, nyomaink után egy-egy hóbarázda alakult, mintha a sors a telet felszántatta volna velünk, hogy jövőre ki ne fogyjon a magva.

Uj tüzet rakni, nem kis fáradságba került. A galyakról leverettem a havat, s minden darabot meg kellett törölnünk, hogy valahogy, de még akkor is csak nagy bajjal, lángra kapjon. A nyers fa végre rettenetes nagy füstölés, sziszegés és sziszterikelés után meggyult, a galyak közül itt-ott ki-kivereslett egy-egy lángnyelv, mintha valami felingerült ördögi szellem csúfolódott volna. Nem haragudtam azért a tűzre és egy cseppet se féltem ijesztgetésétől. A fázót a meleggel, az égőt a hideggel nem igen lehet megijeszteni.

Meglehetősen, sőt nagy hideg kerekedett; embereim, hogy egy kissé nekihevüljenek, tüzesen fogtak a favágáshoz. Az erdő visszhangzott a kopogástól, a csapások raja felriasztotta a csendet, a mit vágtak, nem jajdult fel, pedig minden fejsze élő testet sujtott.

Akkor is ily ábrándos és gondolkodó voltam, mint most, bár nem ily bús és nem ily méla. Gondolataim csakhamar egy kört képeztek körülöttem, e kör lett aztán láthatárom, minél tovább aztán nem láttam. A mi e körön kívül történt, az mind egy volt reám nézve. Eközben azonban, nemsokára megmozdult valami, s engem figyelmessé tett. Egy élő test, mely betolakodott, mely figyelmemet magára vonta. E test egy farkas volt. Tetszett neki, hogy átlépje a szellem láthatárát és figyelmeztessen az anyagra, még pedig az anyag leganyagibb részére, az éhségre.

A farkas valamit czipelt agyari közt. A mint gondolkozva egy vizmosáson, mintegy látcsón, végig néztem, mozdult meg előttem az állat és vettem azt észre.

Kezdetben csak néztem, anélkül, hogy gondolataim fonálát elvesztettem volna, sőt ez egy vezető fekete pont volt, mely után eszméim haladtak. A farkast még csak szemem látta, de lelkem nem és testem, e szolgál, miután még nem hallotta a parancsszót, nem mozdult.

Midőn a lélek el van merülve, valami figyelő őrt állíthat a szemhez, de az őt most aludt.

A farkas már eltűnt, a vizmosás mélyedése eltakarta, s mintegy számára készült biztos folyosón haladhatott célja felé. A cél nehezen lehetett egyéb, mintegy félre eső hely, hol talált vagy rablott zsákmányának háborítlanul elköltéséhez foghasson.

Háborítlanul! Mily nagy szó ez és mily kevés ember dicsékedhetik azzal, hogy e szó értelmét leírja. A szegény épen úgy nem, mint a gazdag, a szénégető gunyhójában, mint a palota bársonnyal szőnyegezett fala közt, mint a kedélylyel örökösen küzdő haramia, megjelenik az emberi nyughatatlanság. A szív, míg mozog, nem lehet nyugodt, s ha megszűnt mozogni, megszűnt élni, és a mi él, az háborgattatik.

A farkas is élt. Az embernek ha nincs más háborgatója, lelke az, de az állatnak mindig van háborgatója: az ember. Az emberi önzés, mert nyughatatlan, nem enged pihenést semminek.

Fölbredtem, a fekete közeledő pont eltűnt szemem elől, és ez fölkeltett. Midőn megjelent, nyugodtan, megdöbbenés nélkül néztem, mert birtokomba lépett, de midőn eltűnt, nem maradhattam nyugodt, talpra ugrott bennem az emberi birvágy.

Most kezdtem gondolkodni azon, a mit láttam, gondolataim őrök lettek és megindultak a farkas után, igen, de belekapaszkodtak agyamba és maguk után vontak engemet is.

A fegyver mellettem volt, ez az emberi társ, mely szintén célzt keres mindig: a mások szenvedését.

Önkénytelenül álltam fel helyemről, felhúztam a sárkányokat s lábujjhegyen, mely elővigyázat az emberben lakó tigris szokta kölcsönözni, megindultam a vizmosás felé.

A hó nagy volt és puha, nem félhettem attól, hogy zajt okozok, mégis lábujjhegyen mentem.

A szél ellenkező irányból fújt, s így a farkas nem kaphatott semmiféle szagot; biztosítva voltam, hogy fölfelé fog haladni a vizmosáson, mely vizmosás egy nagy árokba szakadt. Lehet, hogy a farkas ezt az árkot akarta elérni; lehet, hogy ez volt ideiglenes otthona, haszonbérbe vette ki a természetől, és fizetett neki a mások csontjával, mint más szokott fizetni, a mások verejtékével.

Haladtam, a farkas is haladhatott. Két különböző czél vezetett bennünket: egyik, hogy azt egye, a mit megölt, a másik, hogy megölje azt, a mi enni akar.

Már csak néhány lépésnyire voltam a vizmosás szélétől, midőn valamit elsuhanni láttam magam előtt, mintha az a hó fölött repülő két madár lett volna. Később e felett gondolkozva, kitaláltam, hogy nem két madár, de két fül volt, a farkas előre hegyezett két füle, mely kilátszott az árokból.

Egy szökéssel a vizmosás mellett teremtem, s a nélkül, hogy időm lett volna a tűnődésre, fegyverem agyát arczomhoz emelém, s az előtttem mintegy negyven lépésre haladó állatot megczéloztam. Két lövés dördült el egymásután, és a farkas hármát négyet fordulva, véresen nyujtódzkodott végig a fehér havon.

Mohó vágygyal rohantam oda, hogy a haldokló végvonaglásait láthassam.

Te ismersz engem, én nem vagyok rossz szívű ember és mégis szenvedélyem a vadászat. Valóban, azt hiszem, hogy a vadak azért teremtetek, miként legyen, a mi az ember gyilkolási vágyát kielégíti, mert ölni szeretünk, annyi tagadhatatlan, és lehet, hogy egymást ölnők. Ha valaki meghal közülünk, szóval, s talán akarattal is sajnáljuk, de belsőkben, azaz legbelőkben, a központon, hol az önzés lakik, mely még azt a léget is irigyl, a mit embertársunk beszív és azt a kicsike kis helyet, melyet elfoglal, megzendül valami hur, melynek hangja talán örömbang.

A vonagló vadhoz rohantam tehát, s még jókor értem, mert még láthatám azt, midőn vért tajtékzó szájjal a hóba harapott, midőn hátsó lábaival pontot keresett, melynek nekivethesse magát, hogy könnyebben kiszoríthassa melléből az utolsó lehelletet. Szemei elhomályosodtak, mintegy átfordulni látszának és a farkas nem volt veszedelmes állat többé.

És most szóljunk arról, a mit a farkas szájában hozott: Az egy malacz volt. Egy talán három hónapos malacz, torkán a fenevad fogainak helye, a fogaknak, melyek a malaczt megfojtották. Tetten értem tehát a zsványt és lakolt érte. Büne volt, mert ölt és bűnhődött, mert megöletett. Az ölési jogot elrabolta az embertől és e rablás nem lett neki megbocsátva.

A lövésre embereim közül néhány elfutott és egyik jobban hálálkodott, mint a másik: hogy t. i. a világot egy veszedelmes állattól megszabadítottam; még kezét is akartak csókolni, de én kezemet visszahúztam, furcsa, keresztényietlen valami jutott eszembe: a hóhér keze.

Kettő a favágók közül vállaira vette a farkast, és diadalmi ujjongatások közt vitték azt a tűzhez, mely már majdnem kialudt, csak itt-ott piroslott még egy-egy zsarátnak. A malaczt is elhozattam, a minek embereim nagyon örültek, egy mindjárt annak felbontásához fogott. Lám, a farkas mily lakomát szerzett és rabolt volna el tőlük! Kikaparta a gesztenyét a tűzből és mindjárt akadt ember, a ki megegye.

Télben hamar beköszönt az alkony. Délutáni négy óra volt, a nap már ráhanyatlott a Mátrára és a verebek sietve röptek a tanyák felé; hamar hazaértek ugyan, mert a veréb, mint az élődi ember, nem hagyja el messze a helyet, hol a mások szorgalmából táplálékot nyerhet.

Nem birtam megállni, hogy itt Nándor szavába ne vágjak:

— Pajtás, te roppant embergyűlölő lettél; elbeszélé-ed óta mindig felhasználtad az alkalmat, hogy éles sarkasmussal végig vágass az emberi nemen; e tulajdonságodat még csak most kezdem ismerni.

Nándor ajkán keserű mosoly vonult végig:

— Nemsokára meg fogsz ismerni engemet is és e tulajdonság okát. Ne hidd, én nem gyűlölöm az emberiséget, abban csak egy van, a kit gyűlölök: saját magamat. Az emberekre nem gondolok és nem tanulmányozom őket, mert ha tanulmányoznám és társaimra lennék bennük, akkor valóban gyűlölném az emberiséget is. Ha egyiknek vagy másiknak tette rossz benyomással van reám, elfutok mellőle és nem gondolok reá, nem akarom megutálni a világot, s előlni keblemben a hitet. Egy van, a mi táplál s a mi az élet ösvényén még fenn tart: hitem az Isten jóságába, ezt a hitet nem akarom megzavarni; ha azt tenném, lebuknám. De hallgass tovább:

A nap lement és hideg, de nagyon hideg lett; embereim, miután hirtelen sötétedett, felhagytak a favágással. Más alkalommal együtt szoktam velük ülni a tűznél, most azonban inkább maradtam egyedül, s a mindinkább beálló esthomály s leereszkedő köd sötétjében a fel-felnyúló lángokat szemléltem. Haza nem volt szándékom menni, elhatároztam, hogy a molnárnál hállok, a kis árva ismerős arcza részvétet kezdett ébreszteni bennem. Feledtem a farkast, a malaczt, melyet embereim a másik tűznél vig hahota közt sütöttek, s egyedül a szerencsétlen leánykáról gondolkodtam. Valjon otthon van-e már szegényke? nem fagyott-e meg a rettenetes hidegben?

Istenem, mily fájdalma lehetne egy anyának, ha gyermekét ily körülmények közt látná!

A tűz, mert meglehetősen megraktam, most magasan kezdett lobogni. Fehér volt körütem minden, csak a lángok hóra hulló fénye hintett arra némi sárgaságot, s világítá meg a tért néhány ölnyire köröskörül. Ha volt, a ki nézte e tüzet, úgy hiszem, messziről lehetett látni.

A téli pásztor-tűz szokatlan, s így nem tetszik úgy, nem hat oly regényesen a kedélyre, mint a nyári, pedig még fényesebben tűnik fel a fekete láthatáron, de éppen mint gyászfátyolra a gyémánt, úgy a pásztor-tűz se illik a téli tájra. Mindennek megvan a maga ideje, a virágnak is, a pásztor-tűznek, időn innen vagy időn túl, már erőltetett minden.

Mindegy, én nem azért ültem a tűz mellett, hogy lássanak, de mert hideg volt, és akkor is, mint mindig, el tudtam andalodni a lángok mellett. Én nem tudom, hogy miféle érzés az, melyet éjjel a lobogó tűz közelében érzek, nem tudom megmagyarázni, csak annyit mondhatok: hogy fájó, de mégis kedves érzés.

(Folyt. köv.)

A mi Nellynk.

Angol elbeszélés.

(Folytatás.)

Dale Harry, egy külvideki birtokos fia, kinek igen szerény vagyona s féltuczat gyermeke van. Harry nem valami különös szép ember és nincsenek is valami kitűnő külső tulajdonai. Nekem legalább szerencsém van ismerni több fiatal hölgyet, kik ezen a véleményen vannak. Mindazonáltal nekem szabad ellenkező véleményben lennem e hölgyecskékkal, sőt merem állithatni, hogy Harrynak vannak tulajdonai, melyekkel szívet hódíthat. Az ő gondolkozásmódja mindig becsületes, szava és tette egyenes, viselete egyszerű, jelleme komoly és egész életében nem követett el egyetlen büntetésre méltó rossz tétét sem; atyja egészsége folyton gyengülőben van, s így Harry a család egyedüli támasza, reménye. Azon uapig, melyen Nel-

lyt meglátta s megszerette, soha nem gondolt még másra, mint a családi vagyoni lehető hasznos kezelésére.

Körülbelül már kimondtam, hogy Hetherton Wilby veszedelmes vetélytárs lenne. Ő igen elegáns ur, s általában oly tulajdonokkal bír, melyekkel egy fiatal ember nagyon könnyen boldogulhat a világban. Társalgása könnyed és vidám, jól tánczol, jól lovagol. Megjelenésével mindenütt figyelmet kelt. Atyja leggazdagabb ember a grófságban. Hetherton máris birtokában van egy terjedelmes anyai jószágának, ha ehhez még atyjáét is megkapja, nagy vidéken nem lehetend hozzá hasonló gazdagságú embert találni. Szép látvány, midőn tüzes pejpapírára pattan; karcsu növése ilyenkor még inkább kiemelődik; sokszor láttam, a mint a fiatal hölgyek szorongva tekintettek utána, ha kevély lovát ágaskodtatta. Hanem egy-két árnyékvonás is van e fiatal emberen. Tréfái nagyon mindennapiak és az egész alak semmi igazi mélységgel nem bír e csillogó külsőn belül, és igazán megvallva, itt-ott olyan észrevételt is hallottam már, hogy a szép Hetherton ur hosszabb ismeretség után nagyon követelő s unalmas ur. Kell ennél rosszabb?

Még egy vonás van e fiatal uron, a mi semmiképen sem képes rokonszenvet kelteni iránta. Nevére és vagyonára, nevezetesen, annyira büszke, hogy végtelen kevésre becsüléssel bánnik azokkal, kiknek kevésbé van szerencsájuk a sors által kegyeltetni. Én semmi esetre sem rosszalom a méltó és okos értelemben vett családi büszkeséget, sőt egyik legjogosultabb érzésnek tartom azt, de Hetherton Wilby családi büszkesége nem egyéb hiu önszeretetnél.

Ezzel ellenkezőleg Harry Dale leányában van valami komoly méltóság, mely még vetélytársa fölött is fölényt gyakorol és azt lefegyverzi.

II.

A főnebbi sorok leírása óta néhány hónap mult el.

Azóta minden a maga nyugodt rendjén történt, a mi csendes falusi életünkben azonban egy kis kivétel mégis fordult elő.

Ez az eset nagyon megijesztett engem, még most is dobog a szívem, ha rágondolok a veszedelemre, a mely a mi kis Nellynket fenyegette.

Az ablaknál ültem, karszékemben, midőn véletlenül föltekintve, Nellyt látám nagy sietséggel a ház felé futni; mellette Harry volt, kivel, miután a cipő-viadalt valószínűleg elfelejtették, sétálni mentek.

A leány arca halvány volt, mint a fal, vonásai szétdultak és egész lénye roppant izgatottságban; a fiatal embert sokkal gyorsabban vonta maga után kezénél fogva, mintsem az őt követni hajlandónak látszott.

Harry balkarja, melyről az öltönyujj erővel letépettnék látszott, gondosan be volt kötve Nelly kendőjével.

Sietve eléjük szaladtam s csakhamar megtudtam a remegő leánytól, hogy Harryt egy igen mérges kigyó megcsipte.

Anélkül, hogy a közelebbi körülmények elmondását bevárnám, visszafutottam a házba, elkészítendő bizonyos tapaszt, mely ily szerencsétlenségekre nagyon jóhatásuként volt ajánlva.

Harry utánam jött.

— Nem fog használni, — szólt nyugodt, komoly hangjával, — hasonló sebben egy cselédünk meghalt, daczára mindennemű orvoslásnak. Itt csak egy mód segít. Van éles kése önnek?

Oda nyújtám neki tollkésemet, mely oly éles volt, mint a borotva.

Harry minden további szó nélkül leborítá kezéről a kendőt s a megmérgezett hust a seb körül gondosan kimetszé. Vonásai eközben hajszálnyt sem változtak, s csupán egy önkénytelen idegrángatás árulta el a test fájdalmát.

A kart aztán bekötöttük, mire a fiatal ember, nem hallgatva kérésünkre, lovára ült és csendesen haza felé léptetett.

Tíz percz múlva az egész ház megtudta a közelebbi körülményeket a még mindig reszkető leánytól.

A tóparton fölriasztott Nelly egy kigyót, mely abban a pillanatban lábán termett, de ép oly gyors volt Harry, s pusztá kézzel lerántá azt ismét; hanem a kigyó most karjára tekerőzván, mérges fogaival karjába harapott.

Nelly halálra ijedve, egy padra roskadt. Midőn magához tért, a kigyót széttiporra látta a fiatal ember lábai alatt.

Harry letépte öltönye ujját, s a sebből, mit a kigyó ütött, eltávolítá hamarjában a mérget.

Nelly mind e körülményeket sápadt arczczal, remegő ajkkal mondta el, azután heves zokogásra fakadván, szobájába ment, lassan töredezzre: „És mindezt én értem!”

Harry egyedül okosságának, lélekjelenlétének köszönhetette életben-maradását.

Néhány nap múlva megint eljött hozzánk és mosolyogva biztosított bennünket, hogy karja majdnem egészen ép megint; semmi nyoma sem látszott a méregnek, s hasonló esetre ajánlotta eljárás módját.

Ő és Nelly sétálni mentek a rétre s nagyon hosszú értekezést tartottak egymással.

Mikor Harry távozott, a szép kicsi félig mosolyogva, félig duzzogva, de égő arczczal jött hozzám.

— Lehetséges az, bácsi? Gondolhatja ön azt? Harry oly goromba volt irántam, a milyen csak lenni képes!

— Aha, kisasszonyom, — gondoltam magamban, — te őt egészen egyszerűen csak Harrynak nevezed. Ő nem Dalle Harry ur, hanem csak röviden Harry! Nagyon jól van, kisasszonyom! — Azonban e megjegyzéseket magamnak tartván meg, elégnék gondoltam válaszolni:

— Goromba? Harry goromba ön iránt, Nelly? Ebből egy szót sem hiszek.

— De ő mégis pedig az volt, ismétlem! Csudálatos egy ember. Mit gondol ön, mit mondott nekem? Ama sétáról beszéltünk . . . tudja, mikor a cipőmet lejtettem . . .

— Esetlegesen? — merészeltem közbe vetni.

— Nem, uram, — viszonzá Nelly duzzogva is mosolyogva is egyszerre — szántszándékkal. Meg akartam kérdezni Harryt pusztán tréfából, érti ön, hogy miután oly nóbél módon kockára tette érettem életét, miért nem akarta cipőmet is kihozni a vízből, miáltal pedig nem lett volna kitéve egyéb veszélynek, mint hogy kissé bevizesedjék . . . Mit gondol ön, mit adott nekem feleletül a szemtelen fiatal ember? . . . Nem, ő teljességgel gyűlöletes ember. Egy halálos sebet nem sajnált értem és mégis — mégis — ah, én egyáltalában nem vagyok boldog. Szomorú világ! Nem igaz, nagybácsi?

A kedves kurikó kérdőleg nézett rám nagy nevels szemével és egészen mélabúsan sohajtott:

Én részemről nevettem magamban és gondolám: Bravo, Harry mester! Te egy szerencsés ember vagy és mellé nagyon jó diplomata. Már annyira vitted őt, hogy hidegségeden panaszkodik. Boldog szerető!

(Folyt. köv.)

A hasis hatásáról.

Török Damaszkusban írt naplóból.

Pap Jánostól.

Ezen szó: hasis, arab nyelven fűvet teszen, és miután az arabok általában minden zsege növényt hasisnak neveznek, úgy ezen kenderfajt is hasisnak, vagyis fűnek hívják. Ezen kender, mint a virágot kertekben, cserepekben, sat. lehet természeteni, de ha nem valóságos indiai a kender, nem lesz az a hatása, mint a hasisnak, mivel ezen kenderfaj a meleg, vagyis inkább forró éghajlatnál fogva erősebb. Nálunk Magyarhonban, vagy másutt is a kendernek szintén igen nagy hatása van az emberek és állatokra; ezt észre lehet venni kender-nyüvésnél a pórasszonyokon és leányokon, áztatásnál a halakon; a kender-áztató patakokban a halak annyira megzavarodnak tőle és oly változást tesznek rajtuk, hogy testüknek barna része egészen megfehéredik és feljönnek a víz színére, úgy, hogy kézzel megfoghatja az ember. De az indiai hasisnak sokkal nagyobb ereje és hatása levén, roppantul hat az ember idegeire; az állatok, mint például a kutyák, ökör, szamár, teve, sat. idegei annyira megrendülnek tőle, hogy alig képesek állni, egész testükben reszketnek s szemeikkel folytonosan hunyoritnak; a macskák rugékonnyabb idegzetüknél fogva ugrándoznak, szökdösnek és sokszor attól kell tartani, hogy megvesztek már.

Az emberekre különféleképen szokott hatni, t. i.: a milyen kedvben találja az embert ezen hasis; például, ha széles jókedvben talál, szüntelen nevetni fogsz egy hosszú ideig, a mig csak nevetési tehetségedet egészen ki nem fárasztotta, aztán ezt elhagyod s kezdesz sohajtni, s addig sohajtozol, mig az sirásba ki nem tör; későbbben bögni fogsz, mint a legkétségbeesettebb ember; ebbe beleunván, bosszankodik a nélkül, hogy tudnád, miért gyűlölz, haragszol a legnagyobb mértékben és mérgeledől olyan esetekért, melyek máskor eszedbe sem jutnak. Mikor mindezekből egészen kifáradtál, — mert valóban igen elfárad benne az ember, — kezdődik ismét a nevetés, mely a leghangosabb hahotába tör ki, mikor pedig mindenben kifáradt az ember, elalszik; azután jönnek a mennyei vagy pokoli álmak ismét a szerint, micsoda kedélyben talál, és az a különös benne, hogy az ember mindezeket akaratlanul teszi: önkénytelenül nevet vagy sir, és az tart 24-től 48 óráig, sőt némelyiken tovább, a szerint, a milyen adagban veszi valaki a hasist. Egyszer rajtam 48—60 óráig tartott, midőn próba gyanánt bevettem, de megjegyzendő, hogy Eberhardt ezredes akkor az ő hasis-adagját is nekem adta, tehát egyszerre két adagot vettem be belőle.

Az is különös benne, hogy a mit az ember ezen hasis mámorában művel vagy tesz, gondol vagy lát, azt mind kijózanodás után is a legélelénkebb színben látja maga előtt, sőt az álmak is úgy tűnnek elő, mintha csak pár percczel azelőtt valóban látta vagy cselekedte volna azokat, mit hasis állapotában látott vagy művelt; onnan van az, hogy az arab dervisek azt tartják, ha sirt, búsult, szomorkodott: rosszul, ha pedig nevetett, szép paradicsomot, szép nőket, sat. látott: jól mulatta magát. Megtörténik az is, hogy az ember oly szép paradicsomokat, briliáns hegyeket, gyémántos pázsitokat, különféle gyönyörű színű drágakövekkel vegyest lát, melyet elbeszélni vagy leírni lehetetlen; például oly meglepő szépségű színeket, és a minden eddig látott fényességű és ragyogású színeket meghaladó köveket is lát az ember, melyeket sem nem képzelt soha, sem pedig megnevezni nem tud, és ezek az emberben oly kellemes érzést idéznek elő, hogy a legkitünőbb író sem volna

képes a mostan használatban levő bármely gazdag nyelv szópompájában leírni; mivel azon látványokat és érzelmeket még körülírással sem képzelhetem lehetségesnek előadhatni.

Első hasis-próbám alkalmával látottaknak s rajtam törtéteknek igen gyenge vázlatát megkísérleltem itt némileg megközelítőleg előadni.

Legelőször bevettem egy fél mogyorónyi nagyságu hasis-adagot, azután Eberhardt a neki szánt adagját is nekem adta, s mivel az első igen jól esett, mert cukros volt, ezt is belevém; erre vacsoráltam oly étvágygyal, hogy soha életemben oly sokat és oly jóízűen nem ettem; vacsora után egy negyedóra mulva azon vettem észre magamat, hogy egészen megkábultam, fejem szédelt, de minden fájdalomérzés nélkül; lassan-lassan feledni mindent kezdtem; ha beszélni akartam: a tárgyat, melyről kezdtem beszélni, elfeleltem, egy szóval, összezavartam mindent, fejem egy chaos volt. Néhány percz mulva azon gondolatra jöttem, hogy megtévelyodtam, megőrültem és ezen gondolat annyira kínozott, annyira mardosott, hogy csuda, ha valósággal meg nem bolondultam, s ki nem tudtam kibontakozni azon eszméből, hogy én e mostani tévelyből soha ki nem jőznodom! E miatt a legborzasztóbb gondolatok, kínok és az örütségig való bú gyötört; haragudtam magamra, miért vettem be hasist. Borzasztó állapot is volt az; örütségemnek okát a legélelénkebb színekkel vettem magamnak szemére; azon aggódtam, búsultam oly mértékben, mely csakis hasis által idézethetik elő, melyről másnak, ki vele élt, fogalma sem lehet. Ezen állapot egy jó ideig uralkodott rajtam és kínozott, mig valahogy más tárgy akadt agyamban, melyen ismét búsultam, aggódtam, mint azelőtt és ez volt hazám állapota, melyen tépelődtem; itt annyira aggódtam, búsultam, hogy szerettem volna sirás által könnyíteni szívemen, de keblemet és szívemet úgy megfogta valami fojtó szorongás, hogy nem hogy sirni tudtam volna, de lélegzetet venni sem voltam képes, annyira, hogy közel voltam a megfulláshoz, s aléltan rogytam össze. Ezek után egy divánra fektettek, hogy gyötört s bágyadt állapotomat kipihenhessem, azután behunytam szemeimet; mire egyszerre Magyarországon láttam magamat barátim s rokonaim között a legnagyobb meglepődésben és örömben, s ezt nem mint álmot, vagy képzelődést láttam, de a valóság legelevenebb képzetével éreztem barátim s rokonaim öleléseit, és fenhangon hozzám intézett örömkifejezéseket, egy szóval, köztük valósággal sem fogom magam soha úgy érezni, mint ekkor, úgy, hogy mikor kijózanodtam, sem tudtam volna magammal elhitetni, hogy nem voltam köztük Magyarországon, ha nem tudtam volna, hogy hasist vettem be. Ezen boldogság addig tartott, mig Damaszkusban a szobában, hol feküdtem, ott levő barátim kezeikkel meg nem delejezték fejemtől kezdve le a lábaim ujjáig, a mint arczezal fölfelé hanyatt feküdtem. Ezen delejezést úgy éreztem, mintha mind a tíz ujjait rajtam végig huzzák volna, pedig arasznnyira voltak távol testemtől. Mikor így folytatták, s újra kezdték a fejemnél, becsukott szemeim felső bőrén keresztül láttam kezeiket, s azt, a mit művelnek, pedig szemeim mint mondám, be voltak hunyva. Ezen delejezés annyira megrázott, hogy szemeim akaratlanul kinyitlak, pedig sehogy sem akartam magamat megfosztatni azon boldogságtól, melyet hazámban látván magamat, éreztem: de barátaim nem hagytak fel delejezésökkel, mert azt tartották, hogy ez segíteni fog rajtam s kijózanodom.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Szeptember 11-kén.

Üdvözlét. — Bemutató. — A színházban. — Tópercz k. a. — Dráguss ur. — A mi vasárnap történt. — A ligetben. — A Rákoson. — Alapos czáfolat.

Isten hozta! Hiába kacérkodik a nyár mosolyaival, a fényes napsugár s mindazon dolgokkal, melyeket már meguntunk, ráismerünk önre, sőt több, örömmel üdvözljük. A fürdők s nyaralók vendégei összeránczolja ugyan szemöldöküket, a mint közeledtét majd észreveszik; nálunk azonban nagyon szívesen látott vendég. Ráleheli a búsongás ama leirhatatlan szép költészetét a levegőre, mely az örökös ragyogás után oly végtelenül jól esik, új érdeket ad hegy, völgy s mindennek, a mi nek joga van, hogy a főváros köréből magához kicsaljon, benépesíti a szőlőt a szüretelők dalával, a ház eresze alatt megszólaltatja a kukoricza-fosztók meséit s azt a végtelen csudás alföldet betakarja a regék, a költészet bűbajos szemfedőjével.

Jöjjön, jöjjön, de mézes heteink tartsanak minél tovább! A mig ő sz asszony olyan kedves, hogy nem felelte el a nyár minden hagyományát: a langyos napsugarat, a későn nyíló rózsát, s a tündérszép tiszta éjszakát, olyannyira, megszeretjük, hogy, mint az új hódítások körében általában szokás, az ő kedvéért elfelejtünk minden előbbi szépséget. A tavasz, a nyár, e hiú kacérságok, a messze távolba készítenek kalandra, az ősz, mint az igazán okos asszony, szép szolid, háziasakká tesz, az estét nem egyszer szépen otthon töltjük s a párolgó thea gőze az egész összegyűlt család felett kovályogja be czifra karikáit. S ha majd túlleszünk a mézes heteken, ha majd az ősz elfelejti a nyár minden hagyományát, szürkévé festi az égboltozatot, tarlóvá teszi a mezőt s egész napon át a nehéz esőcseppekkel kocogtatja meg az ablakot: akkor — — — ne merengjünk a távolba, hét óra van, a színház hiv.

A nemzeti színház operájának közelebb oly estéje volt, midőn nagyon sokan érdekléltek a kerepesi-uti házba. A szinlap azt hirdeté, hogy ez estén — szombaton — Tópercz k. a. teszi színi kísérletét, a Faustban Margitot énekelvén.

Kezdő énekesnő és Margit! A vállalkozás sokkal merészebb volt, semhogy érdeket ne költsön. S Tópercz k. a. jött, énekelt s nem győzött ugyan, de megmutatta, hogy oly tehetség, mely kisebb szárnyalásu szerepben kétségkívül győzni fog. A Margit ének-szerepe köztudomásulag e recitativvel kezdődik: „Nem vagyok sem szép, sem kisasszony; kísértetét el nem fogadhatom!“ Margit a templomból lép ki, s mig az egész szinpad figyelme az ő alakján központosul, a nőiesség gyermeketeg büszkeségével s elmélázva megy át a deszkákon. Ez kétségkívül oly bevezetés, mely gyakorlott erőket is zavarba hozhat. S így annál meglepőbb volt, hogy Tópercz k. a. e jelenetben bátran megállt, s a recitativet oly elfogulatlanul, tisztán énekelte, mintha e szerepet már akárhányszor énekelte volna. Ez természetesen mindjárt megnyerte a közönséget, melynek tetszése az előadás folyamában nem egy sikerült mozzanat által még inkább fokozódott.

De mind a mellett nagyon nehéz volna e szerepből mondani ítéletet Tópercz k. a. tehetségeiről. Már az is, hogy

könnyen felfogható aggodalmasságból mindenben Carinát igyekezett utánozni, nagyon hátrányára vált, mert így saját felfogásának semmi tanujelét sem láthattuk. Hangja igen szép terjedelmű, lágyan, simán átesuszik a registereken s aligha nem igaza lesz azon bírálónak, ki a kisasszonyt arra figyelmezteté, hogy ne a drámai operák erős légköre, hanem a lyraiak gyöngédebb éghajlata felé irányozza vitorláit.

De a nemzeti színház drámájának is közelebb említésre méltó estéje volt. Ez a hetfői est, midőn Hamletet adták elő. A Hamlethen Dráguss Károly lépett fel, e szorgalmas, törekvő vidéki színész, ki a conservatoriumnak is növendéke volt. A Hamlet oly szerep, melyet lehetetlen egészben hatás nélkül játszani. Láttam legjobb s legrosszabb előadóitól, de azt még nem láttam, hogy valaki e szerep minden mozzanatát mindon siker nélkül tüntette volna elő. Ez képzelhetetlen. Az érzelmek és nyelv bensősége, a jelenetek összeütközése, a nagy harc önmagával: mindez elragadja az előadót, és szavaljon bármily hamisan, a költészet ereje itt-ott előtör, a mint az elásott kincs felcikkázik a föld rejtekéből.

De egyes jelenetek véletlen hatása, különösen Hamletnél, mit sem bizonyít. Itt minden az egész tanulmány felfogásától függ, mi természetesen a legkiválóbb színészi erőket igénylő feladat.

A Hamletnek vannak mintaképei, melyeket aztán az epigonok nemzedéke borura-derüre lemásol. Így Dráguss Egressyt utánozza, és pedig még az oly jelenetekben is, melyek — mint a „Lenni, vagy nem lenni“ párbeszéd eredeti felfogása — Egressynek legsajátosb alakításai voltak. Hanem ez egészben véve gyöngye utánzat volt. Drágussnak hangja sem bírja meg Hamlet szenvedélyes szavallatát, s a lélektani nagy harc, melyet a költő a dán király-ifjában megtestesít, Dráguss kezében művészietlen siránkozás lett, mely itt-ott visszataszítólag hatott. Különbben szívesen elismerjük, hogy szerepére nagy gondot fordított, s hogy, miután egyéb szerepeiből is ismerjük, kétségkívül oly tehetség, mely más szerepkörben a legnagyobb vidéki szinpadoknak is díszére válhatik.

Oféliát Prielle játszotta: oly gyermeketeg gyöngédséggel, mely elragadott. Ha ehhez hozzá tesszük Tóth József játékát és Szigeti (színész) szavallatát: elsoroltuk a shakespearei est minden élvezetét. De ime, most vesszük észre, hogy annyira belemélyedtünk a színház dolgaiba, mintha egyébről nem is volna mondani valónk; pedig itt már az az idő, midőn a fővárosi társas-életben is kezd történni valami. Mult vasárnap is olyan sok mindenféle történt, hogy egész héten át ezekről beszélnénk, ha ezen a héten egyéb érdekes dolog nem történt volna.

Vasárnap mindnyárt reggel nagy egyházi ünnepély ment végbe, melylyel felszentelték a Mária-szobrot a Róchus közközház előtt. E szobrot Lengyel egri kanonok ajándékozta Pestnek. Ő tulajdonképen Egernek szánta, de a felállításra nézve az ottani városhatóság olyan feltételeket kötött ki, hogy a kanonok ur elkedvetlenedett, s Pestnek ajándékozta, mely azt természetesen a legszívesebben fogadá. A szobornak, mely mint-

egy tizenhatezer frtba került, nincs ugyan valami kiváló művészi értéke, de mint a vallási buzgalom szép emléke az ugyis kopár térnek diszére válik.

S aztán ott van a magyar gazdasszonyok által árvaleányházuk javára rendezett városligeti népünnepély, melynek csak az a baja volt, hogy ugyanekkor a Lipót-mezőn is búcsút tartottak, melyre mindig ezrivel siet ki a közönség. A városliget számára így nem jutott oly tömeges látogatás, minőt mind az érdekes ünnepély, mind a nemes, jó czél oly méltán megérdemelt volna.

A népünnepély abból állt, hogy zenekarok járták be a liget minden útját, sátrak s bódék alatt folytak az oly bohó jelenetek, melyek a népünnepélyek rendes kiegészítő részei szoktak lenni, s ezeken kívül mászó fák, sorsjáték s versenyek mulattatták a közönséget. Este felé csinos tűz-játékot is rendeztek s a tó környéke oly csinosan volt kivilágítva, hogy e pontok még regényes színezettel is birtak, mi mindenestre nem mindennapi mesterség eredménye volt.

S ugyanekkor a Rákoson is érdekes ünnepély ment végbe. Normanap levén, melyen nincs színházi előadás, a nemzeti színház tagjai a Rákoson gyűltek össze, hogy megünnepeljék a színház megnyitásának harmincz éves jubileumát. Ez érdekes kis multság volt. Lelkes, megható áldomásokban emlékeztek meg a színház alapító-tagjairól, kik közül még a következők élnek: a magyar dráma nagy hősnője: Jókainé Róza, Szigligeti Ede, László József, Szilágyi Pál, Telepi György, Balogh István, Udvarhelyi Sándor; a zenekarból Ellenbogen és Jerzsek, a segéd-személyzetből Graffmiller decorator. A zenekari tagok Ellenbogen és Jerzseknek emlékül ezüst billikomot nyújtottak át. Bécsből Doppler, Bignio és Benza táviratilag üdvözölték pályatársaikat.

Ily sok mindenfélével köszöntött be a mult vasárnap, mi-ből kitetszik, hogy mennyire igaz állításunk, hogy az okos asz-szony házasakká tesz és szépen otthon töltjük az estéket.

— ö. —

Budapesti hírvivő.

☼ *(Az új évnegyed)* közeledtére én is szétküldöm előfizetési fölhívásomat. Vannak lapok, melyek sok ezer példányban melléklík a toborzási iveket, a melyek aztán a haza mil-lióinak kezébe kerülnek. Én azt nem tehetem, magam le-vén kiadója lapomnak, az előfizetési fölhívásoknak más lapokhoz melléklete nekem sok pénzembe kerülne, holott én a mi pénz la-pom útján begyül, hasznos könyvek- és mellékletekül visszaadom ismét pártolóimnak. De azt hiszem, az én eljárásom nem kevésbbé helyes arra nézve, hogy lapom terjedjen. Eddigi pártolóim, a kiknek minden új évnegyedben újabb alkalmuk van tapasztalni, mennyire ügyekszem megfelelni feladatomnak és kielégíteni a művelt hölgyek igényeit, nem fogják elhányni az új előfizetési ivet, mely, miután ők ugyis előfizetnek a lapra, reájuk nézve felesleges, hanem el fogják azt küldeni olyan csalá-dokhoz, melyeknél e jó irányu és aránylag leg-olesőbb lap szívesen látott vendég volna. Erre kérem fel ezuttal eddigi szíves pártolóimat, hadd növekedjék számuk, és teljesedjék minél előbb azon forró ohajtásom, hogy minél több könyvvel kedveskedhessem nekik köszönet fejé-ben terjesztésükért.

☼ *(A zeneművészek segélyző-egylete)* alapító-tagjai lettek legújában 100 frt alapítvánnyal Deutsch Vilmos, Madarász Ede, Straub A., Zolyomi Samu urak és Joannovics Mária ur-

hölgy. — A pesti joghallgatók magán zene-társulata részéről annak feloszlása után a pénztárban maradt felesleg (11 forint) hasonlóan a zene-művészek segélyző-egylete javára adományoz-tatott. Farkas István ur „Borsodi Emlék“ című zeneszerzeményé-nek 120 példányát szintén az egyletnek adományozta. Mit is az egylet részéről hálanyilvánítással ezennel a t. cz. közönség tudomására juttatunk.

☼ *(József főherczeg és neje,)* kik az egész nyarat Alcsu-thon töltötték, onnan e napokban elutaztak Linzbe, hol a telet rendesen tölteni szokták. József főherczeg neje, Klotild főher-czegnő, a magyar irodalmat melegen szereti, s lapunk is dicse-kedhetik azzal, hogy a főherczegnőt rendes előfizetői közé szá-mítja.

(Türr István és neje) Pestre érkeztek. Mily óriási változás! Türrben a szellem diadala és a szerencse egyik legkritkább nyilat-kozányát látjuk. A forradalom után besoroztatva, egyszerű osz-trák káplár volt, midőn az olasz hadsereghez tért át, génialis tulajdonaival fokról-fokra emelkedett, s most méltán a legünne-peltebb férfiak közé tartozik s házassága által a világ egyik leghatalmasabb uralkodója, Napoleon császárnak rokona lett. Pesten nagy számú közönség volt együtt a parton a tábornok foga-dására, lelkes éljenek hangzottak mindenfelől s Türr néhány meleg szóval köszönte meg a kitüntetést. A tábornok olasz utle-véllel, mint olasz altábornagy utazik s a bécsi udvar melletti olasz követ értesítve s illetőleg utasítva lön iránta, mert Türr utja nem egészen magán-vágy: viszontlátni a hazát, hanem egyszers-mind küldetés is a florenczi kormány részéről, a Duna völgyé-nek tanulmányozására nemzetközi kereskedelem szempontjából. A tábornok hihetőleg egész a fekete tengerig fog menni. Ő pár éve, hogy a rendes szolgálatból visszalépett, hogy idejét és te-vékenységét az iparnak szentelhesse, a minthogy igazgatója is lett két társaságnak, mely a turfa-sajtólásra alakult s Lombar-diában és Toskanában már nagy sikerrel, hatalmas gyárakban működik. Katonai rangját Viktor Emánuel király egyenes ki-vánatára tartotta meg, s egyszersmind ő Felsége tiszteletbeli hadsegédei közé neveztetett ki. Nejének anyja, Letitia Bona-parte, Luciennek volt leánya, s így első unokatestvér III. Na-poleon császárral. — A tábornok ur bájos nejével csütörtökön este a nemzeti színházat látogatta meg és a szép számú közön-ség ott is több ízben nyilatkoztatta ki örömét a fölött, hogy kitűnő hazánkfíát ismét itthon láthatja. Az „Idegesek“-et ad-ták; e darabban Felekinek egy helyütt azt kell mondani Szer-da-helyinek: „Takarodjál, nem tűrlek házamban,“ mire Szerda-helyi ez alkalommal azt a feleletet rögtönözte: „Nem megyek, mert ma mindenkit szeretnek, a ki tűr (Türr); erre a szójá-tékra az egész ház legalább öt perczig tartó éljenre fakadt. — Ugyancsak csütörtökön este a lövölde helyiségein fényes estély volt a kitűnő tábornok és neje tiszteletére; annál fényesebb volt e társas-lakoma, minthogy nem egy párt vagy osztály, hanem az összes főváros értelmisége rendezte, minden párt és minden osztály egyiránt nyilvánította képviselői által örömét, hogy e kitűnő hazafit tisztelhesse. Hogy az estélyt számosnál-számosabb és jelesnél-jelesebb felköszöntések fűszerezték, nem szükség mondanom.

☼ *(Stéger)* közelebb ismét Pesten vendégszerepelt, de sajnos, hogy nem a nemzeti színházban, melyhez talán állandó tagul is meg lehetett volna nyerni. A német színpadon lépett fel jótékony czélra s vendég-játéka ezer frtnál többet jövedel-mezett. A nemzeti színházhoz különben tenoristára egyelőre nem is lenne oly nagy szükség — hisz' Ellinger valahogy meg-állja helyét, — hanem annál inkább első drámai énekesnőre.

És semmit sem hallunk, hogy e hely betöltéséről gondoskodnának!

✿ (*A nemzeti színház*) műsorozatát nem szoktuk közölni, de az igazat megvallva, nagyon kevészer is szokott nyújtani valami érdekeseget. Most azonban kivétel állt be. S így meg kell említenünk, hogy a jövő héten két drámát készülnek új szereposztással előadni, e két dráma: „Macbeth” és a „Harmadik magyar király” Tóth Kálmántól. Aztán, ha hitelt adhatunk a keringő híreknek, az őszszel a következő új művekhez leend szerencsénk: „A honvéd” s a „Kedv és hivatás” Szigligetitől, a rég várakozó „Jó falusiak” Sardoutól s két „Reggeli előtt,” melyek egyikét Rákossi írta és körülbelül egy év óta várja előadását, a másikat gr. Fedsó lengyel vigjátékiró. Ez egyforma című két darabot egy este szándékoznak előadni.

✿ (*A budai népszínház*) bizottmánya a bérletnek új, igen egyszerű s nem rossz módját fogja behozni. Öt forintért ugyanis több szelvénynyel bíró jegyet adnak s e szelvényeket akkor használja a bérlő, a mikor neki tetszik. Az említett összegért 10 szelvény kapható zártszékre, 16 a földszintre s 8 a kör-székre. Októbertől huszvéig bármily előadásra lehet használni e szelvényeket s így remélhető, hogy bő keletük lesz.

✿ (*Pest város*) tanácsáról egy idő óta különös hírek keringtek s most sajnosan kitűnt, hogy e hírek alaposak voltak. Azt beszélték, hogy a főpolgármester Szentkirályi s a főkapitány Thaisz között — szomorú versengés, sőt viszály foly, s ime kitűnt, hogy a dolog csakugyan így áll. A szerdai közgyűlésben mind ezt előadták s ezzel azt is, hogy a főkapitány a tanács kikerülésével tett jelentést a kormánynak, a kormány pedig szintugy irt neki, sat. A közgyűlés az egész dolgot a jogi és sérelmi bizottmánynak adta át, hogy az mondjon véleményyt róla.

✿ (*Buda és Pest*) között valaki társas-kocsikat tervez felállítani, hanem e tervnek, miután közbe esik vámjával a lánczhid, egyelőre elég akadálya van. Eközben egy lapnak jó ötlete támadt. Azt mondja, hogy legjobb volna, ha az alagútból megnyitnák a várba azt a feljárást, mit gr. Széchenyi István tervezett. E feljárást már el is kezdték ásni, de aztán megint abba hagyták. Hogyha pedig ez létesítenék, azáltal az a nagy dolog lenne elérve, hogy kellemes hűsben mehetnénk fel az alagútból egyenesen a Szent György terére.

✿ (*A Zugligetben*) az egyik közelebbi estén gyönyörű négyes dalok csendültek meg, úgy, hogy a nyaralók lakói meglepettettséggel tekintgéltek szét, hogy minek köszönhetik e gyönyörködtető dallamárt. A talány megfejtése egyszerű. A dalokat a nemzeti dalkör éneklé, mely dalárda Zimay karmester vezetése alatt ez estén szerenádöt adott a Zugligetben tartózkodó gr. Széchenyi Ödön és bájos nejének.

✿ (*A Lipót-mezőn*) múlt vasárnap tarka-barka jelenetek népesíték be a hegyet és völgyeket. Ekkor volt ugyanis a budai hegyek között regényes szép helyen fekvő Remete Mária búcsújáró helyen a búcsú, hová mindig sok ezer nép szokott kiözönlenni. Délután aztán az egész közönség a Lipót-mezőn csoportosodik össze. Itt rendszerint valóságos népünnepély szokott kifejlenni: mindenféle bohóság, jókedv, zene és messze elhalatszó zajjal. Így volt ez az idén is. Lenn a mezőn folyt a táncz, a hegyoldalban sátrak alatt mérték a bort, s a jókedv és táncznak nem volt se vége, se hossza. E napon 28,000 ember haladt át a lánczhidon, s ezek jó nagy része a Lipót-mezőre tolt.

✿ (*Sir Mózes Montefiore*,) angol parlamenti-tag s a híres zsidó-barát, mint tudva van, közelebb Bukurestben is járt, hogy

ott a kormánynál az üldözött zsidóság ügyében járjon közben. Montefiore sikerrel járt, a mennyiben több engedmény ígérését nyerte meg. Hétfőn Bukurestből jövet Pestre érkezett, s innen másnap kora hajnalban tova utazott. Említendő róla, hogy azon emberek közé tartozik, kik egyáltalában nem szeretik a tisztelgő-s köszönő-küldöttségeket, s Pesten egyetlen — egy ily küldöttséget sem fogadott el.

✿ (*Lichtenstein Ferencz hg.*) a lovasság tábornoka, törvényszékiileg bebizonyított elmebetegség miatt gondnokság alá helyezettett. A hg. hosszabb ideig szenved e gyógyíthatatlannak látszó bajban, mely, mint mondják, a königgrätzi veszteség feletti búbanatában szállta meg.

✿ (*A „Büszke” ló*) csakugyan büszke lehet. Gr. Károlyi Gyulának híressé lett lova ez, és pedig azáltal lett híressé, hogy szept. 6-dikán a bádén-bádénai nemzetközi lóversenyen megnyerte a nagy akadályverseny-díjat, mely 10,750 frankból állt. A „Büszke” három lóhosszal gyönyörűn győzött s megnyerte Hamilton herczegnek egy híres lovát. Oly kevesen hittek, hogy győzni fog, miszerint számosan fogadtak ellene s gr. Károlyi Gyula e fogadásokból majdnem százezer frankot nyert.

✿ (*A lánczhidon*) hétfőn éjjel borzalmas öngyilkosság történt. Valaki felmászott a pesti hidoszlop tetejére, s ott meglötte magát, úgy, hogy a vízbe hullt. Reggel megtalálták a pisztolyt. De az öngyilkos kilétét semmi nyom sem sejteti.

✿ (*A magyar népdékesekről*) a lapokban a következő helyes felszólalást olvassuk: A magyar népdékesek is nagy vitézségnek kezdik már tartani, ha olcsó kétértelműséggel, melyeket a bécsi Volkssänger-Literaturából ültettek át, hozzák zavarba a hajadon lányakkal megjelent tisztas anyákat, sőt az ügyefogyott fordításu, trágár tartalmu férczelményeket nem állják műkereskedések útján is kiadni. Jól teszi a sajtó, ha az ily kétértelműségeket ostromozza, akár a színpadon, akár az irodalomban merülnek föl. Meg kell óvni e mételytől erkölcsünket, s megbélyegezni azokat, kik ily mételyek által vadásszák a hatást. — Teljesen osztjuk a megjegyzést.

✿ (*A Margit-sziget*) fürdő-épületének tervei csakugyan valósulnak. Ezt a „csakugyan” természetesen a legnagyobb örömmel írjuk ide. A sziget tulajdonosa, József főherczeg, helyben hagyta a fürdő-épületeknek Ibl által készített terveit s az építéssel a tervek valóítására már meg is köttetett a szerződés.

✿ (*Vegyes hírek.*) A császárfürdőben a rendes fürdői vendégek számára három egymás után következő szerdán ismét bálók rendeztetnek. E bálók azonban nem csak nem zártak, hanem belépti-díj sincs, s részt vehet bennök mindenki, a ki akar. — Dr. Bakody a párisi nemzetközi orvosi gyűlékezett előtt az általa feltalált tüdőkészülékekkel nagyon kitűntetett magát. Előadása után több nagy hírű orvos látogatta meg. — Kugler László, derék műárusunk legújabb kiadványa: „Liszt-induló,” zongorára szerzé és dr. Liszt Ferencznek ajánlta Sipos Antal. Ára 1 frt. — Kléh István, pesti ügyvéd, lemondott a közvádlói állásról. Mint hírlík, e lemondás azért történt, mert több lap-lefoglalást az ő tudta nélkül, sőt egyes kikerülésével vittek végbe. — Eger városának képviselő-testülete Kossuth Lajosnak bizalmi szavazatot küldött. — Nagy hadi-gyakorlatokat tartottak közelebb Pesten. E hadi-gyakorlatokra Albrecht főherczeg Bécsből leutazott Pestre.

✿ (*Gyász hírek.*) Almási Balogh Pál meghalt. A magyar tudományos világ egyik kitűnőségét, a magyar akadémia egyik legrégibb rendes tagját, a főváros egyik legkitűnőbb, nagy hírű orvosát vesztette el benne. Em lékét tudományos mű-

kódése maradandó nyomokkal jelölte meg, míg sikeres orvosi gyakorlata a legszélesebb körökben áldottá tette nevét. Ő volt Széchenyi házi-orvosa s egyáltalában a legkiválóbb családok reá bízta a legföltettebb kincs, az egészség gondozását. Egyéb tudományos munkássága és orvosi gyakorlata mellett ő volt a társadalmi tudományoknak is legteljesebb előharczósa s az ő buzgalma valósította, hogy magyar orvosok és természetvizsgálók e tudományok számára külön szakosztályt alapítottak. Neje, Balogh Pálné volt az, ki az 1848- és 49-ben megsebesült honvédek ápolása körül oly fenkölt nemes buzgalmat tanusított, melylyel a közelsímeresen kívül Kossuthtól kiváló kitüntetés nyert. 73 éves volt, a társas-életben a legkedveltebb egyéniségek közé tartozott, és nagyon sokan mindig a legszeretetteljesb emlékezettel fognak gondolni a jó kedvű, tiszta lelkű öreg ur képére. Szerdán d. u. 1 óra tájban halt meg s másnap temettetett el. — Sterka-Sulut, erdélyi g. e. püspök, a románság egyik zászlósa, Balászfalván e hó 7-kén halt meg s nagy ünnepélyességgel 10-kén temettetett el. Béke poraikra!

Nemzeti színház.

Szeptember 13-kán.

Szept. 7-kén: „Faust,” Gounod operája, 5 felv., Tópercz Ilka k. a. föllépte. — Szept. 8-kán nem volt előadás. — Szept. 9-kén: „Hamlet,” Dráguss Károly föllépte. — Szept. 10-kén: „Lammermoori Lucia,” Donizetti operája, 3 felv. — Szept. 11-kén: „Londoni arszlánok,” angol vigjáték, 5 felv. — Szept. 12-kén: „Az idegesek,” Sardou vigjátéka, 3 felv. — Szept. 13-kán: „Brankovics György,” eredeti szomorujáték, 5 felv., Dráguss Károly föllépte.

Budai szinkör.

Szeptember 13-kán.

Szept. 7-, 8- és 9-kén: Kratki-Baschik bűvész előadásai. — A következő napokon nem volt előadás.

Mindenfélék.

✱ (A párisi erény-díjak.) Mint tudva van, a francia akadémia külön osztálya létezik, mely az évenkénti erény-díjak kiosztásával foglalkozik. A legszegényebb néposztály oly nőinek kitüntetése ez, kik az emberbaráti szeretet vagy jótekonyság terén nevezeteseb tetteket vittek végbe. Az idén a díjak kiosztása mult pénteken történt. Első, kit a koszorúzottak közül föl-említették, Mahais Agata nevű gyümölcs-árusnő, kinek egész élete szakadatlan sorát képezi az önfeláldozás s önmegtagadásnak. 10 éves korától kezdve árván maradt, testvérei fenntartásáról gondoskodott, s egész életén át arról tűnődött, hogy mint tehessen minél több jót embertársaival. Sok kérője volt, ezek között több igen előnyös férjhez-menetel is kínálkozott, de ő nem fogadott el egy kérést sem, hogy egészen embertársai nyomorának enyhítésére élhessen. Egyszerű, jámbor nő, ki szíve tiszta egyszerűségében a legnagyobb erkölcsi jelentőségű tetteket vitte végbe. Kétezer frankot adtak neki, s midőn a pénzt megkapta, bizonyára nem is sejtve, hogy mily szépet mond, így szólt: „Bizony szép pénz ez szegény fejemnek, kinek sohasem volt semmim; de e pénzzel sok embernek fogok majd örömet okozhatni.” Még más öt nőt tüntettek ki ez alkalommal, s mindegyik története a felebaráti szeretet egy-egy mintaképe. Az olvasók talán emlékeznek, hogy az ily kitüntetések jelentőségét mily szépen hangsúlyoztatja Sue regényeiben. „Jutalmazuk a jókat — ugymond — s elejét vesszük a bűnnek. A tár-

saságnak ne legyenek csak börtönei a bűnösök számára, de legyen áldó keze is azok számára, a kik kitüntették magukat.” Valjon az ily kitüntetések példáját nem volna-e jó másutt is alkalmazni? A jó cselédek kitüntetése másutt már általánosan elfogadott eszme, — adjunk a gondolatnak kissé szélesebb keretet s befoglalhatjuk ebbe az erény-díjakat is.

✱ (A francia trónörökösrel) is megtörtént az, a mi nem egy család körében szokott előfordulni. Szüléi sehogy sincsenek megelégedve a képzettség azon fokával, melyen a korona-herceg jelenleg áll, miért is eddigi nevelőjét, Monnier urat elbocsátották. A kis herceg dolgozatait összehasonlították egyéb hasonkoru gyermekek dolgozataival, s az összehasonlítás a herceg hátrányára ütött ki. Korához képest már oly ismeretekkel kellene birnia, hogy az ötödik osztályba léphessen, míg a negyedikre is alig találták képesítettnek. Különösen a helyesírás felől a hercegnek még nagyon különös fogalmai vannak. Ez birta a császárt arra, hogy a herceg mellé más nevelőt adjon.

✱ (Érdekes számítások.) Európát jelenleg Badajoztól Nisni Nowgorodig, a Tajótól a Volgáig 850 mértföldnyi hosszú vasut hálózza be. Ez összes vasutakat 117 óra alatt lehetne bejárni. Az európai mozdonyok évenként 36 millió mértföldnyi utat robognak be, az összes vasutkocsik évi utja pedig 1000 mértföldet tesz, vagyis oly utat, melyet egy irányban folytatva, hetenkint el lehetne a földről a naphoz jutni. Az európai vasutak 18 ezer mozdonyát, 40 ezer személy- és félmillió teherszállító kocsijait egymás mellé állítva, ezek olyan hosszú tért foglalnának el, a minő a Párisból Sz. Pétervárra vezető út. E vasutak építésére 150,000 millió mázsa nyers anyagot fordítottak s létesítésükre 65 ezer kisebb s nagyobb hidakat kellett verni és 21 mértföld hosszú alagutakat vájni a föld alatt. És mégis mind e mellett a kezdetnek csak kezdetén állunk! Gondoljuk meg, hogy csak 1830-dik évi szeptember 15-kén nyiták meg Európa első vasutját, a Liverpool és Manchester közötti vonalat, gondoljuk meg, hogy az eddigi eredményt 40 év munkája létesíté, hogy azóta a pénz mennyivel megszorodott, az emberek leleményessége mily sok mindenféle megkönnyebbitést szolgáltatott a vállalkozók kezébe: gondoljuk meg mindezt, s megdöbbenünk amaz óriási arányokon, melyeket az általános haladás s így a vasut építésnek is újabb évtizedek múlva fel kell öltenie.

Gazdasszonyoknak.

Rák-beosnált.

Egy diónyi nagyságu vaját felolvasztván, egy kanálnyi liszt jó hozzá, melylyel egy-két perczig sülni kell hagyni, de úgy, hogy ne piruljon meg, hanem szép világos sárga maradjon. E kis rántást jó marhahus-lével föl kell eresztetni, két maroknyi sült borjухust, melyet előbb kis koczkákra vagdaltunk, belé kell vetni, valamint egy kis vajban párolt gombát, spárgát, megfőtt rákfarkacskákat és ollókat (ez utóbbikat kiszedvén előbb kemény héjaikból), végül pedig néhány kanál tejfölt és tetszés szerint egy fél citrom levét hozzá adni, egy karimás tálba önteni és vajas-tésztával körítve, betálalni.

Párolt gomba tojással.

A gombákat tisztára megmosván, szép kis szeletekbe kell vagdalni és egy kis zsiron és vörshagymával addig megpárolni, míg a belőlük kiforrt lé el nem párolgott. Ekkor egy kis zöld petrezselymet, 3—4 egész tojást és egy kis finomra tört fekete borsot hozzá adván, néhány perczig a tűzön kell

hagyni, míg a tojás kissé megkeményedik a gombán, aztán pedig akár marhahus, akár más husos étellel együtt, vagy a körül betálatni. Egy kis tejfölt is lehet a gomba közé vegyíteni.

H. Zerna.

Burgonya-tészta.

Mintegy nyolcz vagy kilencz szép lisztes burgonyát megfőzván, melegen meg kell hámozni és azonnal szitán áttörni. Ezután egy félmeszely tejfel, egy kanálnyi liszt, hat tojás sárgája és só jól össze lesznek keverve és tűzre téve, a hol folytonos keverés mellett addig kell hagyni, míg péppé nem lesz, a melybe most a reszelt burgonyát is lehet tenni. Miután e pép egy kissé kihült, a nyújtó-deszkára jó sűrűen lisztet kell hinteni, és a burgonyás-tésztából mintegy ujjnyi hosszú és vastag kolbászkákat formálni, habart tojásba és finomra reszelt zsemlyemorzsába mártani és használatig sorban szitára rakni, aztán pedig forró zsirból hirtelen szép sárgára kirántani és díszesen hajtogatott asztalkendőn forróan betálatni.

F. Juliska.

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alakon világos selyemruha látható, olyformán díszítve, mintha két szoknyára volna szabva. A díszítés kék vagy barna tafotából áll, az oldalon három nagy bojttal és köröskörül kis rojttal díszítve. A derék eleje és az ujjak is tafota-pántokkal vannak felcífrázva. Ára ezen díszesen kiállított ruhának 65 frt.

A második alak: kimenő-ruhát tüntet elő, fehér finom lustreből. Ez öltözék két szoknyából áll; az alsószoknya díszítése két sor kék tafotából áll, a felsőszoknya alja egészen sima, és csak felső részén látható hat pánt, melyek szintén kék tafotából készültek, és a felsőszoknyát hat helyütt szép festői ránczokban huzzák fel. Az ezen öltözközékhöz tartozó otthonka elől és hátul is két-két tafota-pánttal van díszítve. Az ujjak szürkék és egészen simák. Ára az egész öltözközéknek 40 frt. — A kis fejdísz fehér és kék tafotából készült. Ára 9 frt.

A harmadik alak szintén kimenő-öltözközéket ábrázol. Az alsószoknya zöld tafotából készült, a felső pedig feketéből. A fekete tafota-szoknya zöld selyemből készült tekercsekkel és zöld selyemmel áthuzott gombokkal van díszítve. Elöl a tekercsek kötőalakban vannak felvarrva, hátul pedig a felsőszoknya hosszabb, mint elől. A magas derék egészen sima, csak elől van egy sor zöld tafota-gomb felvarrva; az ujjak szűkek és a kéz fejenél zöld tekercsekkel vannak díszítve. Ezen fekete öltözközékhez egy az alsószoknyával és a díszítéssel egyforma tafotából készült zöld kendő is tartozik, mely a mi „Zsuzsi-kendő“-ink módjára, elől keresztbe van hajtva, hátul csokorba kötve, hosszú végei pedig a szoknyára esnek. Ára 60 frt.

Szórejtvény.

Szigethy M. Bertától.

Első szó:

Ez szorítja először melléhez
Szerelmi záloga főjelét;
Ez hordja védkarjain, s ha éhez,
Ő nyújtja első eledelét.

Második szó:

Járj mindig a tiszta erény útján,
Ne birjon mi se gonosz tetterre,
Ugy, ha előbb nem, sirod után
Méltó leszesz e nevezetre.

Harmadik szó:

Mig az egymást szeretők
Ennyi szív, ennyi lélek lakja:
Bátor szalmás-gunyhó fedje őket,
A boldogságnak lesz az laka.

Negyedik szó:

Emberi ész és kezek munkája
Az elemek vihara ellen,
Mely téiben a hideget kizárja,
S árnyékot nyújt nyári melegben.

Az egész:

Egy nagy és erős vár, mely a reá
Írányzott vészek ellenére:
Miután mindazokat kiállá
Már tizenhatsz századot ére.
Megfejtési határidő: október 10-ke.

A f. é. 33-dik számban közlött rejtvény értelme: „Erény és szorgalom.“ Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Fiedler Ottilia, Theisz Hummel Emilia, Steinsdorfer Józsefné, Nagy Netli, Okolicsányi Erzse, Erdélyi Mikes Róza, Govrik Józsefa, özv. Deák Zsigmondné szül. Szalavec Janka, Körrey Laura, Dirner Mariska, Tótfalusi Eszter és Terka, özv. Kelemen Jánosné, Nitsch Emilia, György Erzsébet, Nagy Pálné, Széchenyi Fanni, Magyar Paulin és Terka, Mudry Pálkuty Janka, Molnár Fersin Anna, Schwarcz Éva, Erdélyi Anna, Szalavec Lenke, Erdős Eszti, Simony Huszágh Netli, Varga Borbola Laura, Póch Mariska, Károlyi Róza, Vizkelety Irma, Belbe Jánosné, Kalenda Árminné, Ballagi Lehoczky Ida, Csákykányi Irma, özv. Noszál Jánosné, Szepessy Karolin, Gál Eszti, Herbály Mari, Székely Berta, Térfi Czili, Molnár Vilma, Streck Sámuelné, Sárkuty Dugovich Pálné, Bernáth Berta és Irma, Halászy Fanni, Gáger Antónia, Bukovszky Blanka, Nagy Krisztina, Kollár Mari és Antónia, Suták Michnay Ilona, Melichár Ferdinandy Luiza, Duhek Vilma, Varga Erzsi, Fejér Teréz, Jánoky Róza, Benkő Ila, Sárváry Etelka, Nagy Amália, Zihor Gáborka, Dudinszky Olga, Nyáry Emilia, Dubányi Róza, Jakabffy Erzsike, Pásztolyi Danielovich Emilia, Schreyer Emma, Vályi Piroksa, Kozma Ferenczné Miklós Róza.

A „Balassa János“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldték: Bernáth Berta és Irma, Halászy Fanni, Gáger Mari, Bukovszky Blanka, Nagy Krisztina, Kollár Mari és Antónia, Melichár Ferdinandy Luiza, Duhek Vilma, Jakabffy Erzsike, Vályi Piroksa.

A jelen havi dijsorsolás alkalmával következő t. rejtvényfejtők lettek díjnyertesek:

- 1) Vályi Piroksa: „János király,“ Shakespeare drámája, fordította Arany János.
- 2) Suták Michnay Ilona: „Naplómból,“ Izidórától, 1 kötet.
- 3) Erdélyi Anna: „Beszélyek,“ Homoródtól, 1 kötet.
- 4) Theisz Hummel Emilia: „Viszhangok az életből,“ Cse-rey Druziannától, 1 kötet.

A nyeremények — szíves üdvözetem kíséretében — már postára vannak adva.

Tartalom.

A nő és a műveltség. (Folyt.) — Szerelem és kor, Szász Károlytól. — A kis árva, Tóvölgyi Titusztól. (Folyt.) — A mi Nellynk. (Folyt.) — A hasis hatásáról, Pap Jánostól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai színház. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Szórejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora. — A jelen havi sorsolás eredménye.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: szeptember-havi 2-dik divatképünk és lapunk előfizetési felhívása.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évesre 3 frt, félre 6 frt, egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 kéti könyvmellékletért azokkal 30-30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap

két íven színes borítékkal.

39. szám.

Szeptem. 29-én.
1867.

Havonként két színezett dívatképpel. Minden szám mellé két külön melléklettel. Évenként: két történelmi műlap és hat kötet könyvmelléklettel.

Szerkesztői és kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy sorra ezer hasznosított sorért 5 kr.

A nő és a műveltség.

(Vége.)

A valódi műveltség — mint már e cikksorozat elején mondtam, — nem más, mint az igazi erkölcsösség; és ezt tudva, nem lesz nehéz kijelölni az irányt, melyet az alapos nőnevelésnek követni kell, hogy céljának megfeleljen.

Az igaz erkölcsösség alapjellegei: becsületesség, jószág, szeretet, gyöngédség, munkásság, mértékletesség és szemérmesség. A milyen mértékben ezen tulajdonok valakiben megvannak, olyan mértékben művelt, a milyen mértékben pedig hiányoznak benne, olyan mértékben hijával van a műveltségnek és egyszersmind az erkölcsösségnek.

És most csak az a kérdés, milyen eszközök által lehet ezen tulajdonokat gyermekeinkben kifejteni; mert ezen kérdés helyes megfajtásától függ gyermekeink czélszerű, vagy czél-ellenes nevelése.

Vegyük először a jóságot, szeretetet és gyöngédséget; mert ez a három tulajdon voltaképen ugyanazon egy forrásból fakad a szívben.

Pusztá szóbeli buzdítás által nem lehet azokat életre serkenteni; a pusztá szó általában nagyon csekély hatással van a gyermek lelkére; tények és események kellene annak, melyek képzelmet elfoglalják; elvont eszmék felett elmélkedni a fiatal ész nem igen képes. Azért van olyan kevés eredménye az ugynevezett hit- és erkölcs-tanításnak, a mint azt iskoláinkban üzik. Hét-nyolcz éves korában már ezzel kínozzák a gyermeket; kínozzák mondom, mert a mit meg nem érthet, az kínos neki; megtanulja, el is mondja, de szívében vajmi kevés nyomódik le belőle, mert elméje még nem képes felfogni az elvont elméleteket. Csak ugy 10-11 éves korában van ideje

ilyen elvont eszmékre irányozni figyelmét, előbb inkább káros, mint hasznos.

Egy másik mód ezen jó tulajdonok felköltésére és megszilárdítására a példaadás. És ez bizonyára nagyon üdvös módszer, de nem elégséges arra, hogy az egész életre kiható erőre kapjanak és rendületlenül meggyökeredzenek a szívben. A gyermek követi az apától anyától látott példát, de csak gépíleg, nem tud magának számot adni arról, a mit látott, és azért megeshetik, hogy rossz körökbe tévedve, a rossz példák látása előli, a mi jót a szülei ház példaadásai életre költöttek szívében. Az állhatatlan, ingatag jellemek rendesen ily módon lesznek. A gyakorlat elmélet nélkül tehát épen olyan elégtelen a jó tulajdonoknak a gyermek-szívben kifejtésére és megszilárdítására, mint az elmélet gyakorlat nélkül.

E kettőnek tehát karöltve kell járni, de hogyan, midőn, mint mondtam, a gyöngé gyermek-elme nem képes felfogni az elvont eszméket?

— Ugy van, de hát mire valók a képes-könyvek?

Nem azon képes-könyvekre czélzok, melyeket kis gyermekeinknek kezébe adunk, hogy fogalmi világuk gyarapodjék; hanem azokra, melyek nagy emberek számára készültek. Ezek tele vannak nagy bölcsességgel és fenséges tanulságokkal annak számára, a ki e képek értelmét meg tudja magának fejteni és azért minél nagyobb és jelesebb valaki, annál nagyobb gyönyörűséggel forgatja lapjait és nem is volt még a világon erkölcsi nagyság, a ki nem ezekből merítette volna nagyságát és erkölcsösségét.

E képes-könyvek egyike: a természet.

Ezt tárjuk föl gyermekeinknek; ismertessük meg vele

D. Mih.

alkotásaiban az Istent és az igaz vallásosság és erkölcsösség tiszta elveit ültetjük el ez által szívében. Avassuk be gyermekeinket a természettudományokba, hadd teljék el lelkük bámulat- és elragadtatással a legkisebb virágcsa látára; hadd birja fölérni eszével azt a nagyszerű lánczolatot, mely a tenger-fenek csudás világától a felhőkön túli magasságban tündöklő csillagokig az összes mindenséget egy kölcsönösen egymásért létező, egymásért élő egészszé csatolja össze; hadd érje föl észszel azt a bámulatot háztartást, mely szerint ugyanazon egy eszközzel millió meg millió teremtes külön-külön a maga életét fentartja; mikép éli minden teremtes külön-külön a maga életét a maga örömeire és mikép segíti elő mégis ösztönileg más teremtesek életét és örömeit; mikép boszulja meg magát az örökkévaló törvénynek legkisebb megsértése; mindezt ismertessük meg vele és azután mutassuk meg neki az embert is a maga igaz valóságában, azaz, mint olyan teremtest, a mely, ha a jó tulajdonok uralomra emelkednek benne, fényesebben ragyog a napok sugarainál és hasznosabb a buzakalásznál; míg viszont, ha a gonosz indulatok felülkerekednek benne, undokabb a fenevadnál és ártalmasabb a pusztító fürgetegnél; és akkor lehetetlen, hogy imádat ne töltse el szívével. Az iránt, a ki e könyvek-könyvét előhozta és minél mélyebben merül el ezen képek szemléltetésében, annál jobban erősödik meg szívében a szeretet, a jóság és a gyöngédség.

A másik képes-könyv pedig a történelem. Ez is ugyanazon örök igazságokat hirdeti és azonkívül megtanuljuk még belőle a becsületességet, a munkásságot, a mértékletességet és a mi minden erény kútforrása: megtanuljuk szeretni a hazát és az emberiséget.

Csakis a ki a történelem képeit, az emberiség ezen évezredes hírcsarnokát figyelemmel vizsgálta, lehet igazán áthatva azon igazságtól, hogy az erény diadalmaskodik és a gonoszság ki nem kerülíri érdemlett bűnhődését, ez a tudat pedig a becsületesség, jellemesség, illedelem és emberszeretet talpköve. Ne csudálkozzunk azon, ha tapasztaljuk, hogy ez vagy amaz lánynak teljesíti a haza iránti szent kötelességeket és csak köznapi énjéről forog minden gondolatja; és hasonlóképpen ne csudálkozzunk, tapasztalván, milyen könnyelműleg pazarolja el ez és amaz Istentől nyert gazdag ajándékait; mind onnan van ez, mert nem fejtették meg neki a haza és az emberiség történetlapjait. Nem tudja az ilyen, mi történt századokkal azelőtt és nem gondolja meg, mi fog történni, mikor ő már nem lesz többé; míg megfordítva, a ki tudja, mit tesz e szó: haza, minő rendeltetése van e nemzetnek éppen ezen földön, és milyen dicsőség élni-halni ezen rendeltetésért; vagy a ki tudja, mi az emberiség hivatása és mint közeledik századról-századra inkább azon dicső polczhoz, melyet isteni származásánál fogva elérni hivatva van, és mint őrzi meg a késő utókor kegyeletesen annak emlékét, a ki bár csak egy tapodtatnyira is megközelíteni segíti ezen dicső czélpontot: az bizonynyal szíve egész teljességéből lelkesülni fog e magasztos rendeltetésért, szeretni fogja az emberiséget, az egyes embereknek minden hibáit melletti, és úgy fog munkálkodni, hogy munkálkodása nemcsak magának, de a köznek is hasznára váljék. És erre nézve nincsen különbség férfi és nő közt; munkálkodhatik a nő is e nemes czélra, a nélkül, hogy ezáltal át kellene lépnie azon határvonalra, melyet a társadalmi intézmények munkásságának szabtak; tehet, jót, támaszthat szeretetet és buzdíthatja nemes cselekedetekre azokat, a kik közel vannak szívéhez: kedvesét, férjét, gyermekeit, és erre semmi sem lelkesít jobban, mint a történelem.

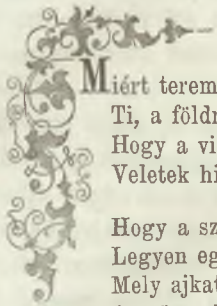
Ime, a munkásság, a mértékletesség, a becsület, a jóság, a szeretet, a gyöngédség, a szemérmesség, szóval, az igaz műveltség és igaz erkölcsösség forrásai. A természettudomány és a történelem érezni és gondolkodni tanítanak, mindenekfölött ezen ismeretekben adassunk tehát leányainknak alapos tanítást; (a földrajzot azért nem említem különösen, mert ez csak kiegészítő része mind a történelemnek, mind a természettannak); ne féljenek, azért nem lesznek leányaink „tudós asszonyok“, nem fognak fennelegni ismereteikkel; a ki alaposan tud valamit, az nem igen szokott eldicsekedni vele, ezek a tudományok pedig éppen szerénységre ösztönzik a fiataliságot.

És azt se higgyük, hogy ezen ismeretek alapos megtanul-tatása valami nagyon sok időbe kerül; ama 7—8 év alatt, a meddig leány-gyermekeinket taníttatjuk, megtanulhatják azokat úgy, hogy egész életükön át örömmel foglalkoznak velök, csak szépen, fokozatosan avassuk be őket, évről-évre beljebb vezessük e fényes eszmevilágba; ezt is megtanulják és még elég idejük marad, hogy a művelődés többi segéd-eszközeivel is alaposan megismerkedhessenek. Ezen segéd-eszközök közt pedig a legelső helyet a hazai nyelv lehető legalaposabb tudása foglalja el. A ki anya-nyelvét úgy nem tudja, hogy gondolatainak minden színezése és árnyalására a kellő kifejezést könnyen megtalálja, az nem tud helyesen gondolkodni; mert a szó és gondolat kölcsönösen hatnak egymásra; a gondolat szót, a szó meg viszont gondolatot fakaszt a lélekben. És az idegen nyelveket is csak akkor tanulhatják meg sikeresen gyermekeink, ha anya-nyelvünket alaposan tudják, az pedig nem olyan könnyű dolog, mint a hogy az avatatlanok hiszik; mert valami nagyszerű, bámulatra ragadó van a nyelvben! Olyan az, mint a csillagos ég. Az avatatlan szem csak összefutó számtalan fényes pontocskát lát az égen, míg az avatott elme előtt megannyi megragadó világ tárul fel bennök. Aztán van a nyelvnek annyi ereje, mint a vihar, annyi bűbája, mint a legszebb zenének, annyi szépsége és illata, mint a legpompásabb virágnak — — de nem erről akarok szólni, hanem arról, hogy tanultassuk meg leányainkkal lehetőleg alaposan anyanyelvünket és irodalmunkat, akkor aztán nemcsak olyan könyveket fognak élvezettel olvasni, melyek az érzékeket izgatják, hanem olyanokat is, melyek szív és elmét érzésekkel és eszmékkel gazdagítják és akkor sokkal nagyobb örömük telik egy szép érzés és fényes gondolatban, mint a fényes ékszerekben.

Ime tehát, ebből áll, a mit leányainkkal meg kell tanul-tatni, hogy alaposan műveltek legyenek; úgy-e bár nem sok? elannyira nem, hogy az órák kellő felhasználása mellett elég idő marad még a zenére is, melyet szintén fontos segéd-eszköznek tartok a lélek művelődésére; mert az a mennyire bűbajos művészet véghetetlenül nemesítőleg hat a szívre, de csak úgy, ha alaposan megtanuljuk, különben kár az időért, a mit reá vesztegetünk. Erről is többet kellene szólnom, de most nem érek reá erre; most még csak annyit mondhatok, hogy az idő kellő beosztása mellett a zenén felül a francia nyelvre, a kézi-munkákra, sőt még a számtan és könyvvitel alapos megtanulására is telik, ha leányunkat 15 éves koráig azon két jeles tanítónő és egy jeles tanító által taníttatjuk, a kiket évenkénti 1000 frton szerződhetünk, azaz ha „leány-nevelő-egyletek“-et alakítunk, különben fájdalom, — minden a régi marad.

A nők. *)

Komócsy Józseftől.

Miért teremtett Isten titeket,
Ti, a földnek ékes virágai?
Hogy a világot óvja, mentse meg,
Veletek híven azt megáldani;

Hogy a szenvedés éjszakáiban
Legyen egy örök, ragyogó sugár,
Mely ajkatoknak mosolygásiban
A csüggedt szívre fényt derít — vár;

Hogy szemeteknek bűvös csillagán
Feltámadjon a haldokló remény!
Tekinteteden asszony! ifju lány!
Annyi vigasz van, mint Isten égén.

Édes hangotok csengéseiben,
Mi elfeledjük a fájdalmakat;
Zaklatott lelkünk ebben megpihen
És álmodik tündéri álmokat;

És szerelmetek: drága záloga
A vesztett éden üdvösségének,
S ez üdvre minden szívnak van joga,
Ha szerelmével hűn érdemli meg!

Lényetekben a költészet ragyog,
Mely életünknek színe, illata,
S én boldog akkor, csak akkor vagyok:
Ha rólatok zeng szívem hő dala!

A kis árva.

Beszély,

Tóvölgyi Titusztól.

(Vége.)

V.

Kint fujni kezdett a szél, a malom-ajtót be-becsapta, melyet az örlősök mindannyiszor nyitva feledének, s a zördülés megrázta az ablakok üvegeit. A malomkövek egyhangu zugása, s a kerekeket hajtó víz locsogása volt mulattatóm; mintegy félóra mulva azonban bejött a molnár, hozott egy tálban megfőzött füstölt kolbászt, hóna alatt egy kenyeret, balkezeiben egy kulacsot, mely tele volt borral, ezen elemőzsiákat lerakta az asztalra, megpiszkálta a mécesest, csizmaszárából elővont két kést, egyiket elémbé tette, ő maga leült, rám köszöntötte a kulacsot, egyet huzott belőle, aztán azt is elémbé téve mondá:

— Tessék, együnk!

Nem utasítottam vissza a kínálást, éhes voltam, s mindketten falatozni kezdtünk. Bort nem ittam, csak néhány kortyot, a molnár azonban annál jobban emelgette a csikó-bőrös

*) E szép költeményt mutatványul közöljük a jeles szerző versgyűjteményéből, mely legközelebb meg fog jelenni, és melyet a költészet iránt fogékony szívek bizonynyal a legmelegebben fognak üdvözölni. Komócsy a fiatal irodalom egyik legkitünőbb költője. Költeményeiben az eszmék szépsége és az érzelmek bensősége elmét és szívet ragadnak meg; zenei lágyaságuk mellett egyszeriben az emlékezethez tapadnak és csak egy kívánságuk, hogy e kiváló költői tehetség oda emelkedjék, a hová a Muzsáktól hivatást nyert: az érdem szerinti elismerés és pártolás. Azért mellékeltük mai számunkhoz az előfizetési felhívást megjelenendő költeményeire. Járuljunk hozzá mi is virágokkal azon koszorúhoz, mely lantját megilleti.

Szork.

kulacsot, míg végre jókedve kerekedett és beszédessé kezdett válni.

— Ez az én feleségem nem rossz asszony, — szólta, a kulacsot letéve és egyet törölve bajuszán, — csak az a hibája, hogy egy kissé nagyon is nyeltes; no de mérges szegény és nem tehet róla; ha nyelvével ki nem hányhatná magából az epét, talán megpukkadna tőle. Verekedni is szeret, az igaz, — e szavaknál a molnár ismét egyet törölt bajuszán s nyakkenőjét igazgatva, büszke öntudattal mondá: — de még engem nem vert meg. Nem is tanácsolnám neki, mert a szót csak állom, de az ütést, — a molnár megcsóválta fejét, — az már megint más.

Házi-gazdám ismét egy nagyot huzott a kulacsból, még beszélt feleségéről valamit, aztán elhallgatott és komoly lett. Mintegy öt perczig ült szótlanul, egyszer csak felkapta fejét és széttétekintett:

— Ni, ni! hiszen uraságod a Czinégét még táncolni se látta, — ezzel fölkelte az asztaltól, a mester-gerendáról levett egy vesszőt és az alvó leány ágya felé közeledett.

— Mit akar? — kérdém, hirtelen felugorva, és megkaptam karját.

— Hadd táncoljék Czinége, — válaszolá, mámortól zavaros szemeit reám meresztve, — azt akarom, hogy táncoljon.

Az alvó gyermek arcza lángvörös és homloka száraz, de forró volt, lélegzetét nehezen vette s keblecskéje sebesen emelkedett.

— Mit akar az Istenért? — kérdém a molnárt és kéréleg tekintettem reá, — Nem látja, hogy a gyermek mélyen alszik, hogy forróságban van! Hátha tüdőgyulladást kap szegény!

A molnár inkább bárgyu volt, mint rossz szívű; fejét lecsüggesztette, darabig pislogva nézett reám, aztán visszakullogott helyére és újra elkezdett inni.

A szél nem szűnt meg ordítani, vadul rázta az ablakokat, s a szobában ülő azt hihette, hogy a hegyeket már felforgatta kívül. Az éj kísérteties volt. Midőn az ablakra néztem, visszariadtam a rémletes sötétől, az üvegek úgy néztek ki, mintha feketére lettek volna festve. Eszembe jutottak a gyermekkoromban dajkáim által elmondott mesék és még ijesztőbbé vált a sötétség.

A kulacsból úgy látszott, hogy már kifogyott a bor, mert a molnár nem igen emelgette. Mámortól nehéz feje mellére csuklott, szempillái perczenként emelkedtek és hulltak le, csak azt vártam, mikor esnek már el egyszer úgy, hogy virradtig nem kelnek fel többé? Csakhamar megtörtént. Még egyszer kétszer feltámaszkodtak és látni engedék a homályos szemlencsüket, aztán véglegesen lehulltak, mint a levegőt vesztett fuvó lebbentyűi.

Fölemelkedtem helyemről, lassan az alvó gyermekhez mentem, megtapintám üterét, s nem voltam képes verését megolvasni, oly sebes volt az. A kezek izzók voltak és szárazak, a homlok forró, mintha zsarátnak lett volna alatta az ágy. Picziny ajkai nyitva voltak és néha susogtak valamit, de oly gyenge és akadozott volt e susogás, hogy nem lehetett megérteni. Nem voltam orvos, de hittem, hogy a leányka tüdő- vagy agyvelőgyulladásban szenved. A könnyek kiestek szememből, midőn eszembe jutott, hogy oly közel áll szegény a halálhoz. Élete pokol volt, talán mennyország lesz számára a más világ! Szenvedtél kicsike kis gyermek sokat, mint egy mátyr, teteden vannak a kínzás nyomai, gyenge és picziny karjaid forrásokkal vannak borítva, mint fájhattak azok, míg sebek voltak, s mikor okoztattak. És miért volt reád mérve e fájdalom?

Apádnak avagy anyádnak voltak oly bűneik, melyekért maguk képtelenek voltak megszenvedni, s te azért születél, hogy büntetésök egy részét örökségül nyerd. Ugy-e nem tudod, hogy miért ütöttek, hogy miért kínoztak, csak annyit tudtál, hogy az ütés fáj és türted, mert nem ismerted a halált. Az, ugy lát-szik, hogy most eljött érted, hideg karjaiba fog ölelni édes gyermek, csókja megszünteti lázadat, ujjai beheggesztik sebeidet, nem lesz kitől és mitől félned, e világon kiszenvedve, ártatlanul mégy a másokra és ott szeretni fog mindenki.

Ily gondolatok közt vánszorogtam vissza székemhez, leültem, a pislogó mécs fel-fellobbanó s össze-összehuzódó lángját bámulva, a többi tárgy láthatlanná kezdett lenni előttem.

A leányka sebes lélegzete fülemig hatott, néha hangját, néha nyöszörgését is hallottam; fel akartam kelni, ágyához akartam menni, de nem birtam; valami láthatlan erő tartott a székhöz kötve; erősebb volt mint én, s így kénytelen voltam engedni. Ugy rémlett, mintha a szoba süllyedni, forogni kezdett volna velem. Az ablakra néztem, sötét, nagyon sötét volt odakint, most is és a szél zúgott, bőmbölt, sivalkodott. Összereztem. Az ablaknál megjelent valami fehér alak, mintha hó-pelyhekből lett volna összeszöve, az üveghez verődött, aztán feje is oda hajlott, szép kis angyali fő volt az, fehér koszorúval, mely jég-virágokból volt fonva. Csak a haj volt fekete, az arcz is fehér volt nagyon, az ajkak még fehérebbek, a szemek is fehérek, nem volt semmi szinezet, semmi pir.

A fő egészen oda hajlott az üveghez és fehér szemeivel benézett a homályos szobába, rám tekintett, aztán rám mosolygott, mintha szeretne és ismerősöm volna. E mosoly felbátorított, s élesebben kezdém vizsgálni az arcot. Furcsa, de kedves, megmagyarázhatatlan érzés futott át rajtam, mintha szívemet simogatta volna ama hófehér bársonykéz, mely most az ablakhoz emelkedett.

Az arcot fölismertem, a kis Czinege arcza volt. Az ágy e pillanatban ropogni kezdett hátam megett, én önkénytelenül tekintettem hátra — és az ágy üres volt.

Most a fehér alak megkopogtatta az ablakot, oda néztem és láttam, miként hívólag int kis kezével, aztán eltávozott az ablaktól.

Főlemelkedtem, nem tartoztatott semmi vissza, mintha az előbb erősen tartó kötelek elszakadtak volna, mintha a test is lehullt volna rólam, könnyűnek, igen könnyűnek éreztem magamat.

Az ajtó felé tartottam, az most magától megnyílt előttem, s a malomba léptem; sebesen járt a pitte, forogtak a ke-rekek, sürgölődtek és forgolódtak az őrlősök, nekem azonban nem volt időm, hogy szemléljem őket, a malom-ajtó is megnyílt és ki kellett lépnem a szabadba.

Kint már holdvilágos volt az éj, a tiszta égbolton a csillagok milliói ragyogtak, s a fényesen csillámló hó felett, fehér szárnyain, hosszú fátyolát a havon huzva, ott lebegett előttem a leányka mesés alakja.

Felém tekintett, reám mosolygott és intett, hogy kövessem. Nekem is szárnyaim nőttek és felkaptak a levegőbe. Oly jól esett, hogy repülhettem. A leányka alakja előttem szállt, hallottam szárnyainak suhogását, s a szélben lebegő hosszú fátyola néha arczomat érintette. De oly sebesen szállt, hogy nem birtam utólréni. Játszott és cikázott a légben, néha óriás magasságba lebbent fel előttem, s akkor ugy nézett ki, mintha egy fehér csillag lett volna.

Repültünk és haladtunk, ívalakot képezve rohantunk át a hegyek felett, az erdők zúzmarás fái alattunk fehérek lettek,

s az előtűnő falak házikói árnyakként sötét lettek a még fehérebb havon. Utunkban valami csendes bús melódia, valami ének kísért, ettől volt telve a lég, mintha láthatatlan angyali kar zengett volna, aztán harangoztak, síri dal és temetési harangszóhoz hasonlított e harmónia; de én csak haladtam az előttem repülő leányka után.

Táj táj után, falu falu után tűnt el, végre egy város fölé értünk, melynek számos tornyai felmagaslattak a házak közül, s a tornyok ércfedelei ragyogtak a holdvilágos éjben. Most alantabb repültünk, ugy, hogy majdnem érinthettük a keresztet. Felismertem a várost, a város szülővárosom volt.

A leányka csak haladt, haladt s fátyola messze lobogott utána. Én követtem őt mindenütt. Végre áthaladtunk a város felett, egy kis dombot értünk el, a dombon fehér templom és fehér keresztek álltak őrt, fehér hófödte halmok felett.

Ez a temető volt.

A toronyban harangoztak, régen, régen nem hallottam e temető harangjának zengését; önkénytelenül keresztet vettem magamra és imádkozni kezdtem, pedig már régen, régen nem imádkoztam.

A temető felett megállt a leányka, néhány pillanatig egy helyen lebegett, mintha keresne valamit, aztán összefogta szárnyait és leszállt egy sírkeresztre.

Én követtem őt. Mellé repültem, hogy megölelhessem, de késő volt, a sir nehéz köve megnyílt, s a fehér alak eltűnt előlem.

Ez a sir családi-sirunk volt.

VI.

Női hangokat hallottam, egyes szót, mint például:

— Ezelőtt négy évvel, ... egy gyermek, ... érte jöttem, sat. ki is lehetett venni. Végre valami hozzám ért, én meg-rázkodtam és a malom-szobában találtam magamat. A nap már besütött az ablakon, lehetett reggeli nyolcz óra. Álmodtam tehát, egy helyzetben, mozdulatlanul aludtam át az egész éjet, a mi a nappali fáradság eredménye volt.

Legelső gondolatom felkeltőtt helyemről s önkénytelenül fordultam a leányka ágya felé. Megdöbbenve vettem észre, hogy az ágy előtt egy lefátyolozott uri-nő térdel, kezeit összekulcsolva tartja és zokog. Rajtam s rajta kívül nem volt a szobában senki más.

A molnártól később tudtam meg, hogy e nő a kis Czinegeért jött, hogy e leánykának hihetőleg anyja volt, mert tudta, hogy mikor került az a malomba, mily öltönyben, meny-nyi pénzzel és elsorolta a testén található jegyeket. De legnagyobb bizonyíték volt e föltevés mellett az: hogy midőn a leányka halálát megtudta, összeroskadt.

Igen barátom, a gyermek meg volt halva, hihetőleg a testétől elvált lélekkel utazhattam keresztül az éjszakát. A mint az ágyhoz léptem, s a sárgás halál-arczot megpillantám, önkénytelenül térdre hulltam én is.

Több percz mult el, se én, se a nő nem szóltunk egy szót, én hangot se adtam, de ő zokogott.

Az ajtó most megnyílt, s a molnárné, hihetőleg a nő fel-szólítására, két faggyugyertyát hozott a szobába, s azokat az ágy két szegletéhez ragasztotta. Szomorú arczot csinált, még a szemét is törölte, mintha fájdalmat érezne, mintha sirna. A nő négy lovas hintón jött, s ez volt oka, hogy a ravasz asszony részvétet színlelt azon halott iránt, mely iránt ily hölgy visel-tetik érdeklél, s melynek gyilkosa ő volt.

Nem szóltam semmit, de megutáltam az embert. A mol-

nárné még egyet-kettőt sohajtott, szemeit még egyszer megtörülte, aztán örült, hogy kimehetett.

A nővel ismét egyedül maradtam.

Néhány másodperc mult el, s a hölgy most felém fordult; sokáig nézett a fátyolon keresztül, én csak szemének fényét láthatám, míg ő minden arczvonásomat szemügyre vette. Most felállt s intett, hogy én is álljak fel.

Teljesítém kívánatát.

— Ez az ön gyermeke, — szól, a kis halottra mutatva és föllebbentette fátyolát.

Én hátra tántorodva kiáltám:

— Emma!

— Igen, uram, én Emma vagyok. — e szavak után ismét lehajtotta fátyolát és kiment a szobából. Én szédültem, s midőn a hintó elrobogott, azt hittem, hogy a föld indult meg alattam.

Sokáig, sokáig álltam mozdulatlanul, tagjaim megmerevültek, nem mertem megkísérteni, hogy előre lépjek, összehulltam volna. Nem tudtam gondolkozni sem, hol sötét, holdvilágos lett előttem, s a ki e sötétségben és világosságban, néha ijesztőleg, néha mosolyogva lebegett, mint egy átszenvedett angvallá változott szellem, ez leányom volt.

Egy félóra mulva azonban mégis éreztem annyi erőt visszatérni, hogy a halott ágyához vánszorogjam és lábaihoz boruljak.

Ki tudja, meddig hevertem ott eszméletlenül. Mire magamhoz tértem, már délután volt, s tekintetem egy élembe tett papírszeletre esett:

„Uram! Egy félre vezetett nő kéri önt, hogy titka szent legyen, egy nő, a kit ön megcsalt, de a kit egy másik nejeül vett és most imád. Temettesse ön el a gyermeket, s ha nem akart atyja lenni, legyen sírjának őre. E.” — E sorok voltak a papírszeletre írva.

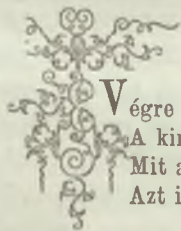
Leányomat oda temettetem, hová szelleme kívánczozott, családi sirunkba.

Ez története és most ítélj búskomorságom felett.

Mire Nándor beszédjét bevégezte, a nap már magasan ragyogott az égen, a fülemüle elhallgatott, s mi szótlánul haza felé vettük utunkat. Sokat tanultam ez elbeszélésből és kíváncsom, hogy tanuljanak mások is.

A két csillag.

Jusztinától.

Vége mégis megtaláltam,
A kire oly régen vágytam,
Mit a felhők közt kerestem,
Azt itt alant is megleltem.

Nem kincs, fény az, se gazdagság,
Hisz' azt elegenden ohajtják!
Mi ohajom volt énnékem,
Hallga tehát, elregélem.

Két csillagot láttam régen
Oda fenn a magas égen,
Most meg itt lent... igen-igen...
Megpillantám szemeiben.

S csudálkozom váltig azon,
Hogy nem csak az égen vagyon
Olyan bűvös fényes sugár,
Mely lelkemen keresztül jár.

Azokat a csillagokat
Ohajtottam én magamnak,
Hinni még se mertem volna,
Hogy másokra ne ragyogna.

Oh! de most már úgy találok,
Hogy azon a mennyországon
Enyém lett e fényes sugár,
A legszebb, legbűvösebb szempár.

A mi Nellynk.

Angol elbeszélés.

(Vége.)

— Harry nagyon büszke, szilárd becsületességű és nagy-lelkű, — folytatá Nelly, — akármily nő büszke lehetne, büszke lehet őt férjül birni; igen, minden nő büszke lehet ily férjre, de hát csakugyan annyira oktalanság volt kívánnom, hogy cipőmért menjen? Hetherton Milby mint művelt férfi viselte magát, Harry ellenben oly sértőleg, a mint az tőle csak kitelhetett. Ő egészen és végképen utálatos ember, és remélem is, hogy nem fog többé szemeim elé kerülni! És én azért nem leszek ám elhagyatottabb, mert majd jó egész sereg új imádó; ez majd féltékenynyé fogja őt tenni. Mindennap Hetherton Milbyvel megyek ki sétalovaglásra. Hetherton Milby dicső fiatal ember. Véghetetlenül kellemes társalgó. Bárcsak még ma reggel eljöne.

— Szerencsére ezuttal már teljesülve van kegyed kívánsága, Nelly; — mondtam, — nézze, mr. Milby most lovagol be a külső kapun.

Nelly fölugrott s iparkodott elfutni karjaimból.

— Kérem, nagybácsi, kérem, engedjen mennem!

— Menni? De hát hová?

— Föl, szobámba!

— Hogy ujra öltözzék?

— Nem! Ön mindig ellenkedik velem, bácsi! Nem, ha mondom, én csak ezt az unalmas Hethertont és örökös mosolyát akarom kikerülni.

Ezzel mint egy madár, a lépcsőre repült karjaimból és futtában ezen nevezetes szavakat kiáltá le hozzám:

— Kedves bácsi, mondja neki, hogy dolgom van, beteg vagyok, meghaltam, vagy a mit akar; én nem jövök le. Ő igazán szenvedhetlen ember.

Nelly eltűnt és én Wilby urat mosolyogva fogadtam. Nekünk, öreg uraknak, egészen különös mosolygásmódunk van.

E mosoly legkevésbé sem esetleges és merő külsőség; ellenkezőleg mindig titokteljes az és mélyebb jelentőségű.

Ily alkalmakkal mindegyikünk, kiknek hátuk mögött van már az ifjuság, egész lassan ezt mondja magában: „Valóban, mennyire megfoghatatlan sokak előtt; de előttem! Kis Nellym, te egy tárgy vagy az én tanulmányaimhoz, még ezen előhaladt életkorban is, melyhez idáig eljutottam; te alig tizenhét éves vagy, s e szerint tehát oly föladmány, melyet nehéz megfejtetni még a bölcsseknek is. Egyedül én birlak fölfogni, hála velem született éleslátásomnak. A te kis szeszélyeid, állhatatlanságod, bogaraid, mind nyitott könyv én előtt, melyben meglehetősen folyékonyan olvasok. Én kitalálok minden okot és ezeredszer csudállak, ifju leány; miközben egyre gondolok arra, kit én szerettem még akkor, midőn mai bölcsességem még nem oltalmazott. Ez az, a mit az én mosolygásom mondani akart.

Nelly természetesen mégis csak lejött, hogy láthassa Hetherton Wilbyt, hanem ez hidegnek találhatta fogadtatását.

A leányka gondolatai valahol máshol voltak és nem akart Hetherton tréfáin nevetni.

Másnap eljött Dale Harry, s tőrnie kellett, a mint kiszidták.

Harmadnap Hetherton Wilby beszélt a kisasszonynyal, de nagyon hamar elbúcsúztak egymástól.

Egy héttel később egy lakodalmon jött össze Nelly Harryval és elfordítá tőle tekintetét.

Hetherthon is jelen volt s a kis leány részéről a legjobb akaratu mosolylyal fogadtatott, miért a gentleman élczekeket mondott neki örömeiben, természetesen mind Harry veszedelmére, kinek jelenlétét a kegyetlen leány egyáltalában nem akarta észrevenni.

A következő estén egy vidám társaságban találkozott mindkét imádójával Nelly. Harry sötét volt és mogorva, Hetherton csapongó kedvű.

Nelly teljes nyugalommal nyujtá puha kis kezét Harrynak és hosszabb ideig hagyta nála, mint a mennyi az én véleményem szerint egy kézszorításra megkívántatik. Hetherton is mellettük ült, de az én tanulmányom tárgya minden habozás nélkül nyult Harry karja után, s a faképnél hagyta Hethertont.

Nevet ön e bohó szeszélyeken, kedves olvasó? Nevezzen legalább keserűség nélkül. Ön talán kaczernek fogja tartani a mi kis Nellynkét, de ő csupán csak valódi — nő. Reméli ön, hogy sólyommá fogja változni látni a kolibrit? Nézze csak a kedves piczikét, hogy csicsereg és röpdes, hogy villog és villog, hogy pattan egyik virágról a másikra, mily túrhetlen vágygyal üti bele kis csőrét, és hogy tűnik el azután, mint a napsugár! És most nézze a sólymot! Mily nehezen emeli szárnyait, mily lomhán evez a levegőben, mint rohan egyetlen fegyverével áldozatának, s mint teríti le végre a földre, erővel és otrombán, a nélkül, hogy jobbra vagy balra tekintene. Nézze ön a különbséget a férfi- és nő-nem közt az emberi teremtményeknél. A sasban tán hízalgőbb hasonlatossági pontot találtam volna nememre nézve, de fájdalom, nagyon kevés sas van.

Ne vádolják önök azért Nellyt, hogy szeszélyes, majd ide, majd oda röpkedő szeretetreméltó kis kolibri és nem sólyom, mely lassu és álnok, s végre mint villám csap le a préda után. A kolibri valószínűleg jobb barát a sólyomnál. Ezzel bevégezem erkölcsi elmélkedésem.

III.

Hat hónap mult el, mióta a főnebbi sorokat irtam.

Egy lakodalmunk volt, mely nagyon vigan folyt le. A mi kedves Nellynkét sem láttam még azelőtt soha csak felényire is ily vidámnak, szépnak és boldognak, mint ekkor.

Harry, jelleméhez képest, itt is komolynak és büszkének mutatta magát.

A vendégek is jól látszottak mulatni és köztük Hetherton Wilby is. Ő kitelhetőleg iparkodott minél elszántabban udvarolni valamennyi jelen volt hölgynek csak azért, hogy halálra boszantsa az új párt.

Én Nelly mellé ültem, hogy szép szemei gyújtó sugarainál melegedjem. Egy tekintetet vetettem Hethertonra, azután Harryra s azután Nellyre, ki mosolygott szemlélődésemre; mosolyogtam vele én is.

— Mikor határozta el eszeckéd, hogy Harry inkább illik hozzád, mint Hetherton? A kigyó-kaland után? — kérdém sugva.

Nelly nevetett, fejét tagadólag rázta és szólt:

— Nem, hanem — a czipő-kaland után!

— Hogyan, kedvesem?

— Mert Hetherton érte ment, és Harry nem akart érte menni. — Azután susogva tette még hozzá a kis tündér — Minden áron akartam, hogy Harry akármi czim alatt, de körülöttem legyen, s minthogy ez az oktalan ifju ur kutyám lenni nem akart, egy gondolatom támadt, s megengedtem neki, hogy legyen uram és parancsolóm.

A kis boszorkány! — De, barátom, épen ilyen a nő.

A hasis hatásáról.

Töredék Damaszkusban irt naplóból.

Pap Jánostól.

(Folytatás.)

Megjegyzendő, hogy az öregségtől szemeimet többé nem tudám felnyitni, de mikor a halál és az óra itt volt, önkénytelenül szemeim felnyitlak s meredten maradtak, mig meg nem haltam.

Mikor így láttam haladni az óramutatót tizenkettő felé, iszonyu borzalom fogott el, azon képzeletemben, hogyan történik halálom? Szemeimet erővel az órára meresztém, s azokat semmi áron le nem vettem volna az óramutatóról; keservesen néztem, hogyan mulnak el perczeim, mig a tizenkettőshöz nem ért a mutató; mikor láttam, hogy azt elhaladta és még sem haltam meg egészen, megörültem, hogy a halál hazudott vagy tréfált velem; de a halál más számra tette az ujját, s ha oda is elért, megint tovább, még egyszer elkialtja magát a halál: „Már nincs több, készülj!“ Midőn ezt kimondá, szemeimet le nem véve az óráról, egyszerre láttam, hogy az óra eltűnt, szemeim kegyetlenül kápráztak, mintha szikrákat hánytak volna; káprázás közben egy igen világos, gyönyörű fehér fátyol huzódott szemeim előtt hosszasan, melyre a halál azt mondá, hogy akkor fogok meghalni, ha azon szín elfogy. Mikor az elfogyott, előjött a leggyönyörűbb mindenféle veres szinből, különféle zöld, kék és minden nemei a színeknek a legszebb minőségben, melyek egyenkint mint folyondár fátyol huzódtak szemeim előtt. Ezen színek által képzeletemben úgy el voltam ragadtatva, hogy csak ily színek közt képzeltem magamat, s már a halálról is egészen megfeledkezve, magamat egy szebb, egy magasztosb régióban kepeletem. Így jött az, hogy most egy tündér-kertben találtam magamat; ezen kert tele volt virágokkal, ezen virágok kád nagyságu cserepekben voltak ültetve, s a virágok is ahoz mért nagyságuak voltak, például mint egy-egy meleg éghajlati citrom- vagy narancsfa nagyságu és terebélyességű volt minden egyes virág; ezen virágok mindenféle szemkápráztató gyönyörű csillogásu drága-kövek színeit játszották; briliántok, gyémántok, smaragdok és minden kigondolható szebbnél-szebb drága-kövekből fénylő, a vakításig ragyogó virágokat láttam csilámlani. Daczára annak, hogy éj volt, mégis ezen virágok oly világosságot terjesztettek, hogy a legszebben kivilágított tánczterem ahoz képest semmi. Sokszor körülnéztem, ha valjon nem süt-e a nap, s midőn a kerten tovább néztem, azt vettem észre, hogy a távolban sötét van, s csak ott van azon nagy fény, a hol ezen virágok léteznek, mivel fényüket önmaguktól nyerték. Ha a virágokhoz nyultam, oly puhák voltak, mint a közönséges virágok; szaglászuk a legnagyobb élvezet adták, s csillogásukat akkor sem vesztették el, ha az ember megfogta vagy szagolta őket. Ezen kert oly szép volt, hogy bármiként is

igyekezzem, azt leírni teljes lehetetlen; azon szépséget, azon gyönyörű színeket nem hogy leírni lehetne, de a képzeletet is felülmulják.

Beljebb menve a kertbe, itt-ott egy női alak mutatkozott és mikor ezeket s azoknak angyali alakjait megpillantottam, az élvek mámorától magamon kívül voltam. Olvastál-e az arany haju tündérekről? Ha igen, akkor röviden csak azt mondhatom, hogy azon leirt tündérek úgy állanak az én menyeyei kertemben látottakhoz, mint a nocerai diga leányok a mesékben olvasott tündérekhez. Ezeknek látására — mint megírom — egészen elragadtattam az öröm s gyönyör mámorától, és most is, valahányszor eszembe jutnak, nem tudom magamnak megmagyarázni azoknak szépségeit, de mondhatom, azokra viszszaemlékezve, most is élvezet szereznek üres órámban, s úgy tetszik mindig, mintha azon gyönyörűséges nőket és tárgyakat valóban láttam volna.

Igen sokáig mulattam e kertben, össze-vissza jártam és minden lépésemnél szebbnél-szebb s új, gyönyörű virágok, szépségek és bűbajos alakok s ujabbnál-ujabb látványok leptek meg; nehezemre esett elhagyni őket és tovább menni, attól tartván, hogy olyat többé az életben látni nem fogok; de tovább lépdelve, mindig szebbet láttam, annyira, hogy az örömtől már annyira elragadtattam, miszerint testem oly rugékonyságot s könnyűséget kapott, hogy az egy ruganyos mézga-lapdánál könnyebb volt.

Ekkor már a nehéz vénség egészen kiment az eszemből, minélfogva ugrándoztam, futkostam, mint a gyermek, s olyanokat szökdöstem, hogy néha magamat a levegőben oly magasan láttam, mint egy két-három emeletes ház, s mikor lefelé jöttem, oly jól esett, hogy mellem egy igen kellemes érzést nyert ezen levegőben való alásuhanás által; azért azt többször ismételtam, míg oly izgatottságba jöttem, hogy bágyadtan rogytam le egy aranyos s gyémánt csillogású puha gyepre. Ekkor összesereglettek a kertből a gyönyörű arany hajzatu nők s igen negédesen kezdtek csevegni hozzám, de szavukat sehogy voltam képes megérteni, s mégis úgy tetszettek, mintha mindenik szerelemről beszélt volna hozzám, s mintha mindenik egyenkint szerelmi vallomást tett volna nekem. Ekkor azt gondoltam, hogy én vagyok a világon egy lény, ki egyedül értem el a boldogság tetőpontját. Ha létezik öröm, melytől meg lehet halni, ekkor az környezett engem. Vérem feltolult szívemhez s agyamba, s egy édes öröm borított el egyszerre, melynek élvezetétől később szívem sajogni kezdett; utóbb fáj ezen sajtás s újra bágyadságba estem, mely bágyadság után sem virágokat, sem kertet, sem pedig az alattam képzelt gyönyörű pázsitot sem láttam többé. A mennyei szép nők is eltűntek, s midőn ezeket szemeimmel keresém, mindenfelé ismét azon a helyen találtam magamat, midőn a színek folyását halálom óráján elhagytam volt, folyondár-fátyol alakban, s ekkor mintha nem is lettem volna soha azon szép kertben, hanem csak folytonosan folytak volna szemeim előtt az öreg- vagyis aggastyán-kori különféle színek, melyeknek elmúltával haláloamat vártam, s a halált is épen azon a helyen, hol azelőtt láttam volt vigyorgni, szemléltem mindig és folytonosan mutatva a színekre, ezen kiejtéssel: „Ha ez elmúlik, azzal te is el fogsz enyészni az élők sorából.“ Így következett folytatólag négy szürke folyondár-fátyol-forma szín, s midőn ez is megtette pályafutását, jött egy sötétebb, míg végre egy egészen korom-sötét fekete állt elő, ez hosszasan tartott, míg lassan-lassan egészen elmúlt, s így vele együtt életem is észrevehetőleg kezdett lassan kihuzódni minden ereimből, a vér ereimben csak nagyon lanyhán működ-

dött, s éreztem, hogy nagyon gyengülök; ütereimet hallottam perczegni, mint az óra, mely a megállás pontján van minden ütésnél; míg végre vérem hűlni kezdett, kezeim s lábaimnál kezdve, míg az egész a szívemig jutott. — Itt, — gondolám magamban, — a lélek koncentrálja magát, hogy egyesült erővel menjen ki, s itt hagyja az öregségtől kifáradt testet. Ugy is volt, a képzelt lélek észrevehetőleg huzódék ki testemből, mely idő alatt úgy fáztam, miszerint azt gondoltam, hogy meg kell fagynom. Miután a lélek kihuzódott belőlem, megmeredt testem felett újra koncentráltta magát, úgy, hogy most a lélekben éreztem életet, annak szemeivel láttam meghalt hideg testemet kinyújtva; lelkem fent lebegett a levegőben, mint egy árnyék, de minden érzékkel és öntudattal felruházva. Három nap örködött lelkem a test felett. Fájdalmasan néztem e három nap lefolyta alatt esett történeteket; láttam, midőn egy ember testem számára vállán egy koporsót hozott, s azt belehelyezte, résztvevő barátok és ismerősök jöttek látogatására; utójjára a fedelet reá zárták és beszegezék; ezután jött nagy tömeg nép egy pár pap kíséretében, kik a halotti szertartások bevégeztével a temetőbe kísérték. Lelkem mindenütt kísérté testét a levegőben, s a temetőben, a sírnál, hol letették testemet, felette a lélek megállapodott, s addig várt ott, míg a szertartások után az utósó hantot rá nem hányták, s míg egy ember ott maradt, mintha féltette volna, nehogy olyan helyre tegyék, melyet ő valaha fel ne találjon. Mikor mind ez megtörtént, s midőn már senki sem volt ott többé, egy kevéssé még ott kerengett; utójjára még egyszer viszsza nézett a sírhalomra, s azzal eltávozott a levegőbe, czél nélkül.

Most lelkem vándorolni kezdett a levegőben ide s tova — mint a régi rómaiak és görögök temetetlen testeiknek lelkei nyugvó helyet keresendő, de azt sehol sem találva; — egyszer eszembe jutott a mi papjaink prédikációiban a mennyország és pokol, melyeknek egyikébe kellend mennie büntelen vagy bűnös lelkemnek; én tehát, ki nem érzem magam oly bűnösnek, hogy a poklot megérdemleném, minden áron mennyország után törekedtem, s boldog valék azon öntudatban, hogy élvezhetni fogom az annyi dicséretekkel halmozott mennyország gyönyöreit, melyről életemben annyi szépet és jót hallék prédikálni a papok szájából; — de oh fájdalom! mind másképen történt.

Ugyanis ide s tova jártamban-keltemben a levegőben, össetalálkoztam egy őrangyallal; ez hasonlított egy 9—10 éves gyönyörű leány-teremtéshez, kinek fehér, átlátszó, felleg-forma hosszú batiszt-öltözete volt; két vállából hozzá mért nagyságu hamuszín tollas szárnyai lebegtek a levegőben, fehér-piros orczáján aranszínű haj-fodrok csüngtek le, buza-virág kék szemeit reám függesztve, igen nyájas hangon kérdé: „Mit keressz?“ „Ejh! — gondolám magamban, — ez a gyönyörű teremtés mily bizalmas hangon szólít meg, per te!“ Erre egészen megzavarodva felelek: „Lelkem nyugalma!“ Mire az angyal azt mondá: „Jer utánam,“ — s előttem csattogó szárnyaival, melyek két ölnyire terjedtek szét a levegőben, hajfürteivel a szél negédesen játszadozva, repkedett, vagyis inkább lejtett a levegőben előttem. Szólni akartam hozzá; de nem mertem, csak magamban gondolám: „Ugyan hová visz ez a gyönyörű angyal?“ Kétségem sem volt abban, hogy ne vezessen most a mennyek paradicsomába.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Szeptember 25-kén.

A legnépszerűbb nevek. — Rémhír. — Bulyovszky Lilla. — Nagy s említésre méltó dolgok. — Isten hozta mindnyájukat!

Az édes fűt az ur. Történjék bármi érdekes dolog itt benn, oly érdekes nem történhetik, hogy ki ne ránduljunk ama végtelen költői síkságra, honnan élénk mosolyg a szőlőgerezd. Buda, Tétény, Kőbánya csak oly népszerű, mint az idény legnépszerűbb nevei s a szüret csak oly nevezetes esemény, mint... itt elő kellene sorolnom mindazt, a mi csak alább, szép egymásutánban fog következni, mi mindnyájunkra nézve elég előnyös lenne ugyan; de miután tiszteljük a fekete betűk jogát, tartsunk sort s kezdjük mindjárt egy rémhírrrel.

E rémhír nem érdekli ugyan önöket, de miután azt a nemzedéket illeti, mely „budát visel s éljent kiált” — talán némi érdeklődéssel bír önök előtt is. Pest egyik említésre méltó nyilvános közhelye, a Fillinger-kávéház nevet cserélt s a történelmi Fillinger nem uralkodik többé a párolgó kávé és bodor fűt országában. Egyszerű, inkább hosszú, mint csinos helyiség volt a Sebestyén-téren, mely azáltal, hogy a jogászok fő találkozási helyül szolgált s a 60-as években innen indultak ki mindazon tüntetések, melyek egy újabb idő bekövetkeztét jelezték, Pesten nagy népszerűség, sőt nevezetességgnek örvendett. A Fillinger a serdülő ifju-nemzedékre nézve az volt, a mi az első bál padlója a hölgy-világnak. Itt avatták fel csak igazán egyetemi polgárnak, itt ismerkedett meg mindazzal, a mit a pesti egyetemi élet tartalmaz. S mert lelkes magyar ifjuság látogatta, e hely szolgált különben csöndes években természet-szerűleg központjául mindannak, a mi azon tanulságot nyújtá, hogy a nemzeti közélet a fővárosban lobot kezd vetni. Itt hordták az első daru-tollat, az első pengő sarkantyút, itt énekeltek először a Szózatot s e helyiség társaságából hullt el a 60-as évek tüntetéseinek egyetlen áldozata: Forinyák; — kinek arcképe gyászfátyollal borítva ott függött a befüstözött falakon.

A névcserevel a helyiség befejezte története első szakát s az egyetem ifjai kíváncsian tekintenek a dolgok újabb fordulata elé.

S hogy e rémhír után szabadalmazott birodalmunk történetét soroljuk elő — szóljunk a színházakról.

Itt van Bulyovszky Lilla — a német színpadon, míg arcképe különféle jelmez-alakban ott függ majd minden kirakat ablakában, a járó-kelők egyre-másra nézik s elsuttognak azon időről, midőn még a nemzeti színpad büszkeségei közé tartozott s nem ragadta kezébe a német színészet vándor-botját... ma itt... holnap ott... s holnapután?

Még néhány héttel ezelőtt komolyan beszélték, hogy ezután a nemzeti színházban fog vendégszerepelni, melynek közönsége kétségkívül nagyon szívesen fogadta volna. Elmaradt. Most ott egyéb nagy dolgok történnek.

Dráguss szerződtetése körülbelül annyi, mint bizonyos, és pedig azért, mert a színházi komité egyik előkelő tagja pártolja, s ily hatalommal szemközt természetesen még most lehetetlen minden küzdelem. Dráguss, mint már többször én is megjegyeztem, igen tehetséges s e mellett nagy szorgalmu szí-

nész, de mindkettőt egyensúlyozza ama határozott szerencsétlensége, hogy oly dolgokra vállalkozik, melyekben lehetetlen sikert aratnia.

A nemzeti színháznál Egressy szerepkörére akarják szerződtetni, tehát oly feladat várna reá, melynek egyáltalában nem felelhet meg. Az ő szereplése a legsiralmasb — mert sikertelen — küzdelmek hosszú láncolata ez, s azok, kik ilyesmire készítek, azok bizonyára épen nem tartoznak jó barátai közé.

Más nagy dolog, hogy a műsor ismét egy shakespearei művel, a „Macbeth“-tel gyarapodott, melyet már két ízben adtak elő, mindig szép számu közönség előtt.

Az természetesen nagy elismerésre méltó, hogy a nemzeti színház minél több shakespearei művel igyekszik előadásait érdekesíteni, de az épen nem elismerésre méltó, hogy a rendezésre nagyon csekély gondot fordítanak.

A ki csak kevésbé ismeri a színházi dolgokat, az tudja, hogy a shakespearei művek berendezése mennyi figyelmet kíván, mily sok apróság van itt, mely az egész összehatásában épen nem másod-érdekű, s tudja azt is, hogy e művekben mindennek, úgy szólva, egymásba kell folynia, hogy a drámai képek kerekdedsége érvényre juthasson.

Ehez nem kívántatik valami nagy tehetség, hanem csak szorgalmas körültekintés, ügybuzgalom és tapintat. A nemzeti színház rendezőségében e tulajdonok nagyon csekély mértékben lehetnek meg, s ennek folytán a Macbethben is nem egy jelet tetemesen megkárosodott. Biznák csak a rendezést más kezek, például Szerda helyire; majd meglátnók, hogy épen az előadások e kültechnicája mily ezerféle csudás dolgot tud végbe vinni.

De a Macbethnél még más szerencsétlenség is volt.

Jókaíné (lady Macbeth) úgy játszott, a hogy a magyar színpadon csakis ő tud játszani. Gyönyörű hangja, mesteri alakítása s az az utánozhatlan hatalmas mimika, melylyel a kézművi jelenetet előtűntet: mindez hervadhatlan friss babért font diadalai közé. Nem úgy Tóth József. Tóthnak már kis hangja sem képes Macbeth hatalmas kitöréseire s felfogása is egyoldalulag színezé a borzalmas királyt.

E szereppel nem is vívott ki semmi hatást, s míg a közönség iránta nagyon tartózkodó volt, a lapok egyhangulag elmondják: hogy ez estét, Macbeth estéjét, Tóth József nem számíthatja diadalai közé.

Harmadik jelentéktelen, de miután Pesten sokat beszélnek róla, a többi között elcsuszanó említésre méltó dolog, hogy a nemzeti színháznál végre eltökélték magukat a reformokra s ezeket ott kezdik meg, hogy elbocsátják a földszinti zártszék-nyitogató nőket s helyettük férfiakat szerződtetnek. Ez természetesen igen nevezetes reform s az igazgatóság dicsekedhetik is vele, hogy ebben nagy újítást tett: olyant, mit egyáltalában nem dicsérhetni meg. Az újítás czélszerűtlen, mert nők e helyen sokkal jobban megfeleltek a feladatnak, mint azt a férfiak tehetik. A nők a legnagyobb tolongásban is könnyedén végig surrantak a közönség között, mely nők iránt mindig több kimélettel van, mint a minőt a férfiak iránt szokott ta-

nusítani. Aztán ha az igazgató kifáradna Párisba, láthatná, hogy ott az ilyesmi szolgálatokat mind a nők szokták teljesíteni és pedig nem csak azért, mert erre alkalmasbak, hanem azért is, mert másutt törekedni szoktak arra, hogy a szegény nők számára minél több kereset-forrást megnyissanak, míg a nemzeti színház irodáiban, mint látszik, ellenkező szempontokból indulnak ki.

S most forduljunk el a színházak nagy s apró dolgaiból, a napi-események nagy hullámzata gyűrűdik körülünk, s hogy e nagy hullámzat tova ne sodorjon, ott van mint világítótorony mindnyájunk előtt az országgyűlés.

Valjon mily kedvvel gyűlnek össze ismét a honatyák távol s közléről, övéik köre, a messze vidék és Bécsből, hol mindkét ház választottjai hetenkint fáradoztak a kör négyszögge tételén, s most kedvetlen előérzettel jelenti egymásra a távirat, hogy megvan, kész minden, rendben mindez, a mint s a menyire csak rendben lehet; valjon mily kedvvel gyűlnek össze?

Tisza Kálmán már néhány nap óta Pesten van, Ghyczy Kálmánt holnapra várják, Deák Ferenczet holnaputánra, s velük s körülük lesznek mindazok, kiket meggyőződésük s elveik e vagy ama táborhoz vonz.

Isten hozta mindnyájukat! A két hó óta, hogy utójára láttuk egymást, nevezetes események történtek, melyek mozgalmába hozták az egész országot. A politikai vitatkozások az egy országház terméből annyi terembe csaptak át, a hány megyeház van az országban, a vélemények mindenütt csoportosultak, tömörültek s most megedzett erővel indul meg újra a harc és vitatkozás mindkét felől.

Isten hozta mindnyájukat! Az elnök már csönget, a padokban már sorakoznak, a karzat telided-teli, első szónok...

Hogy ki volt az első szónok s hogy mi történt azután — alkalmasint elmondhatjuk már legközelebb.

— ü. —

Budapesti hírvivő.

E. Utósó számunk levén ez a jelen évnegyedben, legyen szabad ujjalag fölkerímem lapom eddigi hiveit annak szíves pártolására és terjesztésére. Kegyetek legjobban tehetik azt, mert meggyőződhetek, mennyire törekszem megérdemleni a pártolást és méltóvá tenni lapomat a terjesztésre. Folytonosan lelkem előtt lebeg a nő boldogító befolyása az életre és ezen magasztos cél megközelítésére van szentelve a magam és e lap élete. Bizton tudom tehát, hogy lelkes hölgyeink megteszik nekem és a jó ügynek azt a szíveséget és juttatják előfizetési föl hívásmat olyan új körökbe, a hol ez aránylag legolcsóbb lap szelleme és iránya méltó pártolásra számolhat. Legyenek meggyőződve, hogy nem fogok adós maradni köszönetemmel.

☼ (*Gróf Karácsonyi Guido*) nagy alapítványa (a trónörökös születésére) minden évben nevezetes kamatot juttat jótékony célokra. Az idei kamat 5250 frt. Ezt az alapító jelenleg így osztá fel: 4000 frt a honvéd-alapnak (s ebből 1050 frt a a bácsi, temesi, torontáli és krassói honvéd-özvegyek, árvák és rokkantaknak), 600 frt a „magyar gazdasszonyok“ nevelő-intézetének, 200 frt a budai nőegyleti kised-óvodára, 200 frt az eperjesi nőegylet segédpénztárának s 200 frt a budai krisztinavárosi szegényeknek.

☼ (*A királyt és királynét*) már a közelebbi napokban várják Gödöllőre, minek bizonyágául azt idézik, hogy az udvari pincze- s konyhai felszereléseket s az udvari fogatokat egyremásra szállítják le Bécsből.

☼ (*Irodalmi hírek.*) Végre valahára azon örvendetes helyzetben vagyunk, hogy szépirodalmunk ismétí föllendüléséről is közölhetünk némi hirt. Több tehetséges fiatal író kiadni szándékozik összes munkáit. A sort Komócsi József kezdi meg, az ifju lantos, kinek szép költeményein mély bölcsészeti vonás vonul át. Aztán következik Benedek Aladár — az újabb Pernassus egyik jeles hivatottja, — ki máris szép nevet vivott ki. A beszélyírók közül is többen sajtó alá rendezik munkáikat s a könyvek idénye, a téli idény, így most nem fog üres kézzel beköszönteni. A vevő-, illetőleg olvasó-közönségben remélhetőleg szintén nem lesz hiány.

☼ (*Itt az ősz.*) Hulló levelek a fáról, éles levegő reggel-este, gólya, fecske költözése és az új naptárak megjelenése komolyan tudatják a világgal, hogy készítse elő a thea-főzőket, mert most már csakugyan itt az ősz. Heckenast kiadó az első volt, a ki e nagy igazságra figyelmeztette a világot. Mint évek óta, úgy az idén is egyszerre öt naptárral lépett a sorompókba. Hogy ezek közt jó is van, arra nézve elég megemlítenem az „István bácsi naptár“-t, a „Protestáns naptár“-t és az „Aurora-naptár“-t, melyet hölgyek számára a ragyogó tollu Tóvölgyi Titusz szerkesztett. Van azonkívül egy „Honvéd“-naptár, a dicső emlékü honvéd-világ bajnokainak fametszetű arcképeivel, végezetül pedig a „Lidércz-naptár“ is itt van ismét azok számára, a kik álmakban, hazajáró lelkekben, sat. hisznek, a kiknek száma pedig, fájdalom, még jó nagy lehet hazánkban, különben bizonyynyal nem szerkesztenének külön naptárt számukra. A két elsőnek ára 50—50 kr, a többié 60—60 kr.

☼ (*Kossuth Lajos*) Turinból a váci választókhoz intézett leveléről a „Pesti Napló“-ban megjelent cikkekre ugyan e lapban felel, mely hírlapi vitatkozás rendkívüli érdeket s figyelmet ébreszt.

☼ (*Kath. tanári értekezlet*) volt e napokban együtt a valás s közoktatási miniszter elnöklete alatt, mely a tanrendszerre nézve új javaslatban állapodott meg. E javaslatot most kinyomatják s minden kath. tanintézettel közlik, hogy meghallják mindenünnen a véleményezést, mielőtt a tervet életbe léptetik. Az együtt volt tanférfiakat a miniszter ur mult vasárnapon megvendégelé.

☼ (*Az ág. hitv. bányakörületnek*) is e napokban volt gyűlése Pesten b. Prónay Gábor elnöklete alatt, s e gyűlés emlékeztetre méltó nevezetes mozzanatokkal birt. Midőn ugyanis Zsedényi indítványára elhatározták, hogy az uralkodóhoz a pátens megszüntetéseért hála-feliratot intéznek s a gyűlés egyszersmind abban is megállapodott, hogy a pátens folytán történt zűrzavarokra általában fátyolt von s őszintén testvéri szeretettel kész kibékülni, a pátentálisták részéről oly nevezetes nyilatkozatok történtek, melyek tettelegesen megerősíték a kibékülést. A pátentális töredék vezérei, köztük Hurbán is, a legbékülékenyebb szellemben nyilatkoztak, s a gyűlés azzal végződött, hogy az autonomisták s a volt pátentálisok egymásnak kölcsönösen békejobbot nyújtottak. A testvéri frigy e szép napját lelkes szónoklatok ünnepelelték.

☼ (*A Patti-hangversenyek*) Pesten már óriási falragaszok hirdetik utca-szerte. Rendkívüli élvezet ígérnek. De az a vidék nagyobb városainak is szól, miután ama kis művészi társaság, melylyel Patti Sarolta k. a. jár, Magyarországon körutat szándékozik tenni.

☼ (*Új énekesnő.*) Közelebb emlegetni kezdik Pajor Anna kisasszonyt, ki a drámai énekesnői szakmára készült s kinek, mint mondják, szép hangja s kiváló képzettsége van. A nemzeti színháznál már ajánlkozott is, de...

met minden esetre megérdemelne, hogyha nem is a nemzeti kaszinó ajánlja, hallgatnák meg a próba-teremben, s aztán, ha ott sikert arat, a színpadon. Egy jó drámai énekesnő most a nemzeti színháznak az volna, mint szegény embernek a nagy terno.

⊗ (*Rákossi Jenőnek*) „Régi dal régi gyűlölségről“ című színművét október 7-kén szándékoznak a nemzeti színpadon először előadni. A színmű a mi társadalmi viszonyaink között játszódik, de határozottan shakespearei stílusban van tartva. Azon összeütközéseket tárgyalja, melyek a mai zsidó, mint ilyen, s a magyar társadalom között fennforognak s mintegy ellenképe akar lenni Shyloknak. A tragikai érlüktetés azonban itt a könnyed vigjátéki fölpendülésnek ad helyet, s a mi Shakespeare-nél nagy drámai harc magva, azt szerző a jelen korba átültetve, a sirva-nevető humor élénk színezete s a magyar társadalom mintaszerű alakjaival veszi körül. A mű, mely néhány héttel ezelőtt jelent meg nyomtatásban, irodalmi körökben nagy figyelmet ébresztet s érdekeltséggel tekintnek az első előadás elé.

⊗ (*A Macbeth*) előadása a nemzeti színházban egész kis eseménynyé nőtte ki magát. Nagyon szokatlan, hogy Tóth József, ki körülbelül jelenleg az első magyar színész, ez alakításáról a lapok egyre-másra a legkeserűbb igazságokat elmondogatják. Sőt a megszokott apróbb kritikai tollak mellett felszólalt Szász Károly is a „Közlöny“-ben és a leglelkiismeretesb részletezéssel mutatja ki mozzanatról-mozzanatra, hogy mily téves Tóth alakítása. Ez Tóth művészi jelentőségétől természetesen mit sem von le. Tóth elhagyta eddigi szerepkörét s olyasmire vállalkozott, mit ereje nem bírhat meg. Ez a színházi esemény egész magyarázata.

⊗ (*Különös történet.*) Most már 11 éve, hogy K. L. pesti nagykereskedőtől 11,000 frttal szűkött meg könyvvivője. Akkor nem tudtak nyomára akadni, s az összeg oda lett. A nagykereskedő aztán az 1859-diki válságok alatt megbukott, alig tudta tengetni magát s végre megvakult. Mult augusztusban egy bostoni ház pesti ügynöksége keresteté az öreg tönkrejutottat. Sokáig keresték, míg végre megtalálták egy padlás-szobában. S mért keresték? Mert utalvány jött számára Bostonból, mely utalvány szerint valaki 15,000 dollárt rendelt neki kifizettetni. Tudniillik a megszűkött könyvvivő azóta meggazdagodott Amerikában, s így akarta megnyugtanni lelkiismeretét.

⊗ (*A hűvös napok*) időnye szerencsésen beköszöntött. Mindenki a felöltönyök után kapkodik s a pincékben egymásra rakosgatják a fát. A járdák ismét nem a járó-kelőké, hanem a szabadalmazott uri egyéniségeké, kik hatalmas fejszéssel bának el azon hasábokkal, melyek szintén világosságot és meleget terjesztenek; épen úgy, mint ama másféle hasábok. A nyaralók vendégei nyakra-főre költözgetnek befelé, s néhány nap múlva ismét szépen együtt lesz az egész pesti társaság.

⊗ (*Szentkirályi Mór*icz.) Pest város főpolgármestere, a közte és Thaisz Elek főkapitány között fennforgó versengések miatt lemondott, de a képviselő-testület mult csütörtökön egyhangulag fölkerlte, hogy vonja vissza lemondását s foglalja el ismét a főpolgármesteri széket, mit Szentkirályi e kérelem folytán meg is tett. Most Thaisz Eleken volna a sor lemondani.

⊗ (*A budai lövonatu vasut*) irányára nézve, hosszabb tárgyalások után, végre határozottan megállapodtak és pedig a következőben: A pálya az élelmezési háznál kezdődik, aztán áthaladja a kanizsai vasutat s a Laszlovszky-major irányában a „Szép Ilonka“ táján végződik. Ha a vonal munkálataihoz közelebb hozzá fognak, remélhetjük, hogy két év múlva majd vasuton járunk ki ama költői szép helyekre, melyeket a budai hegyek tartalmaznak.

⊗ (*Nincs szállás!*) Valóban nincs. Akár mennyit építenek, mind kevés s most akár mennyit ígérnek: mind hiába. A szállás-hiány oly nagy, hogy az épülő házakban is a lakásokat egyre-másra lefoglalják, sőt tudunk szállásokat, melyek még egészen nedvesek, s már is behurezolkodnak. Aztán majd még csudálkozunk azon, hogy a betegek s halottak lajstroma folyvást szaporodik.

⊗ (*„Helyi esetek.“*) ez a föliratu rovat a napi-lapokban, mely mindazon apró bajokat tartalmazza, mik a fővárosban naponként előfordulnak. Szörnyűséges, hogy e rovat milyen gazdag. Minden másod-harmadnap egy-egy öngyilkossági vagy erőszakos halálesetet hoz, s mindennap annyiféle büntényt, hogy az olvasó szintén elképed bele. A napokban is igen különös esetről volt szó. Egy pesti nagykereskedő 1000 frtos levéllel küldte szolgáját a postára, a szolga megtartá a pénzt és megszűkött. Pesten aztán nemcsak a megkárosodott kereskedő nyomoztatá, hanem hátra hagyott neje is — és menyasszonya. Nős volt és egy fiatal leánynyal jegyben járt. Nyomozzák mindenfélé, de még eddig se hire, se hamva.

⊗ (*Hymen frigyei.*) Dalmady Győző, jeles költőnk, Pest-megye egyik főjegyzője, e napokban váltott jegyet Hajós Menyhért, pestmegyei gyámfelügyelő bájos, kedves leánya, Hajós Mari kisasszonnyal. — Pestmegye egyik aljegyzője, Hindy Kálmán pedig Vesszely Szidónia kisasszony, egy kedves, ifjú hölgygyel váltott jegyet. — Kis-Terenyén október 14-kén vezeti oltárhoz Zarubay Ferencz, ottani derék és művelt postamester a jeles tulajdonokban gazdag Nagy Emilia kisasszonyt. Legyenek oly boldogok, mint azt minden ismerősük kívánja!

⊗ (*Vegyes hírek.*) A királyné pénztárából Mező-Keresztész tűz által károsodott lakosai 2000 frtot nyertek. — A pesti egyetemen f. hó 28-dikán kezdődnek a beiratások s két hétig tartanak. — A budai lövész-egylet közelebb disz-lövészetet rendez, melyre Magyarország minden lövész-egyletét meghívja. — A színházi conservatorium egyik tehetséges, szorgalmas növendéke, Bogdanovics Krisztin k. a., mult vasárnap tette színi kísérletét a nemzeti színpadon. Az Oberont játszotta a „Szent-iván-éji álm“-ban, oly talpraesett alakítás és helyes szavalattal, mely gondos tanulmány és kedvező jövőre mutat. — Balázs né-Bognár Vilma asszony Kaczori név alatt Berlinben nagy diadalokat arat. Ugy üdvözlök és dicsérik, mint valami rendkívüli tüneményt. E diadalok folytán a színházi ügynökök meg is hívták már Amerikába s minden estéért 500 dollárt ígérnek. Balázs né assz. — mint tudva van, — a pesti német színházhoz szerződött, de e szerződést elveté s most az igazgató: Gundy, a művésznőtől 2000 frt birságot követel. — A budai népszínház bizottmánya egészen csudás dolgokat követ el. Bérletet gyűjt, külön pártolói egyletet alakít: szóval megtesz mindent, a mit tehet és működésének sikere bizonyítja, hogy mily áldás van az ily munkában, melyet szorgalmas kezek végeznek. A népszínházi társulat eddig tízezer forintot vett be, s ebből, minden költség levonása után, kétezer frtot fordíthatott beruházásokra. Szóval, a népszínházra a legkedvezőbb jövő vár.

⊗ (*Halálozások.*) Eötvös Tamás, beregmegyei képviselő, a legérdemesb s legjobb hazafiak egyike, f. hó 21-dikén birtokán, Surányon meghalt. — Angyal Pál, pécs-kerületi képviselő, ki ott oly méltó népszerűséggel örvendett, f. hó 18-kán hunyt el. — Kalocsáról pedig Ábrahámffy János, ottani érseki ügyvéd elhunytát jelentik, ki a kalocsai közintézetek egyik leglelkeseb előmozdítója volt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Szeptember 27-kén.

Szept. 21-kén: „Alvajáró,” opera 3 felv. — Szept. 22-kén: „Szent-iván-éji álom,” Shakespeare színműve 5 felv. — Szept. 23-kán: „Macbeth,” Shakespeare tragoediája 5 felv. — Szept. 24-kén: „Lammermoori Lucia,” opera 2 felv. — Szept. 25-kén: „Az utolsó levél,” francia vígjáték 3 felv. — Szept. 26-kán: „Zampa,” Herold operája 3 felv. — Szept. 27-kén: „Romeo és Julia,” Shakespeare tragoediája 5 felv.

Budai szinkör.

Szeptember 27-kén.

Szept. 21-kén: „Dunanan,” operette 3 felv. — Szept. 22-kén: „Samil,” színmű 5 felv. — Szept. 23-kán: „Dunanan,” operette 3 felv. — A többi napokon a népszínházi előadások előkészületei miatt nem volt előadás.

Mindenfélék.

☛ (*A női munka.*) Nálunk még nem sokat törődnek vele, de az igazat megvallva, még a külföld számos helyén sem. Mint több más dologban, úgy a női munka terén is jó példával megy elől Poroszország, s Berlinben egyre-másra alakulnak az egyletek, melyeknek az a feladatuk van, hogy a női munka értékesítési eszközeit előmozdítsák s másrésről a szegény nők számára minél több kereset-forrást nyissanak meg. Lausarneban a múlt napokban az összes európai munkások tartottak gyűlést, melyben a férfi-munkára nézve több nevezetes határozatot hoztak, de a női munkáról itt is egészen megfejtkeztek. Érdeemes hazánkfi, Horn E., a híres nemzetgazdász, ennek folytán felszólal egy párisi lap, a „L' Avenir National”-ban és keserű szemrehányásokat tesz a munkások gyűlésének. Horn nagyon helyesen kiemeli, hogy őt nem annyira a közrendű napszámosnő sorsa aggasztja, ki utóvégre valahogy mégis megkeresheti kenyerét, mint azon sok gyámnélküli leány és özvegy sorsa, kik minden férfi-támasz nélkül s a jobb életmódhoz szoktatva, egyszerre, sors-csapások folytán arra ébrednek, hogy egyedül kezük munkájára vannak utalva. Horn kiszámítja, hogy ilyen nő csak Franciaországban négy milliónál több van. . . Nálunk természetesen mások az arányok, de a ki társas-életünk viszonyait ismeri, tudni fogja azt is, hogy a baj nálunk is nagyon égető. Mi ismét és ismét szóba hozzuk a dolgot, mert tudjuk, hogy nemes és pártolásra méltó ügyben szólalunk fel. Vajha sikerrel is!

☛ (*Különös jubileum.*) Poroszország egyik városában nem rég oly ember lépett fel követjelöltül, kiről egyáltalában mit sem akartak tudni. A mint beszélni kezdett, mindenfelől rákiálták: hogy nem kell és semmi áron sem akarják. Erre a különös ember azt felelte, hogy azt jól tudja, hogy őt nem akarják, s nem is azért lép fel, mintha remélné megválasztását. Eddig azonban már huszonnégyszer lépe fel, s mindig megbukott, — most tehát föllép 25-ödször, hogy jubileumát ülhessen. Erre fölléptették, szerencsésen meg is buktatták és meg volt a jubileum.

☛ (*Mexikóból*) szegény kivonult hazánkfiak, kiket hír- és kalandszomj vonzott a tengertúlra, most egyre-másra hazatérnek. Jó nagy részben azonban ott veszett a forró mexikói égöv alatt s a hazatértek is elszörnyedve beszélnek ama nagy szenvedések és nélkülözésekről, melyek ott folytonosan osztályrészüket képezték.

☛ (*Nevezetes ember*) halt meg legközelebb a franciaországi Loosban. Ez szomorú nevezetességű ember volt. Arról lett ugyanis híres, hogy 92 évre terjedő életéből 45 évet töltött el a börtönben s különbenféle büntényekért nem kevesebbszer, mint huszonötször volt elítélve. Büntényei között igen sok különös eset van; de a legkülönösebb a következő: 1865-ben Brune tábornagy inasa volt, s ekkor azt a rossz tréfát követte el, hogy egy nap felölté a tábornagy egyenruháját, arcát a tábornagy arcához hasonlóvá alakítá s kivonultatva a tábornagy parancsa alatt álló összes hadcsapatokat, ünnepélyes hadszemlét tartott felettük. De ezt a tréfát aztán keservesen fizette meg.

Gazdasszonyoknak.

Töltött kelkáposzta.

Nyolcz fej szép kelkáposztát megtisztítván durva leveleitől, sós-vizben meg kell abálni, leszúrni és hideg vízbe tenni, onnan könnyedén kinyomni, vágó-deszkára tenni, a leveleket egyenkint szétvenni és azokat a már elébb készített hustöltelékkel megtölteni. E töltényre nézve meg kell jegyezni, hogy az készülhet csibe-husból, akár sültből, akár pedig frissből, vagy marha- és disznó-husból és e töltött kelleveleket aztán egy formába kell berakni, közbe-közbe szalonna-szeleteket és a kel apró leveleit tevén. Tálalás előtt a formát vagy egy órára sütőbe kell tenni, aztán tálra kiborítva, köröskörül sült disznó-hussal és kirántott zsemlyével feldisztve, forróan betálalni. *D. Borbála.*

Kávés-pép.

Nyolcz lat kávé szokott módon megpörkölvén, azon forróan egy itcze forró tejszínbe kell tölteni, jól betakarni és fél-óráig benne hagyni, hogy az izét magához vegye; aztán a tejet megszűrven, hidegre kell tenni. Tálalás előtt vagy egy fél-órával nyolcz tojás sárgáját, tíz lat cukrot, két evőkanálnyi cukrot, egy darabka írósvaját és sót a tejbe téve, azt egy tiszta cassarollba kell tenni és a tűzön a habverővel folytonosan mindaddig verni, míg forradásig megmelegszik. Ekkor az egész tömeget egy kikent formába kell önteni és egy mérsékelt fűtött sütőben szép sárgára megsütni. *D. Borbála.*

Borju-velő szeletekkel.

Hét borjunak a velejét sós-vizben megfőzven, a vágó-deszkára kell tenni, apróra megvagdálni, egy darab zsirt felolvasztani, egy apróra vágott vöröshagymát, egy kis petrezselymet és a velőt belé tenni, megsózni, egy zsemlye morzsáját is közé tenni, valamint egy kanálnyi levest is; ha ez utóbbi befőtt, a lábast le kell venni a tűzről és félre tenni. Ha a velő már kihűlt, két tojás sárgáját kell közé keverni, egy formát vajjal kikenni, a velőt belé és a sütőbe tenni, vagy a formát forró vízbe tenni, hogy ott följön ki az egész.

Ezalatt egy szép darab borju-husból szép szeleteket kell idomítani, zsemlye-morzsával behinteni és a szokott módon kirántani. A velőt gömbölyű tálra kitálalni, a szeleteket pedig körülrakva, forróan betálalni. *K. Julcsa.*

Dívattudósítás.

Több kedves vidéki barátnőm felszólított, hogy nem csak kis leánykák és felnőttek, de néha kis fiuk számára is adjak ruhaszabásokat; azért kedveskedem ma egy 5—6 éves kis fiu részére való nadrág és zubbony szabásával, a melyről tudom, hogy szorgalmas anyáink szívesen fogadják, olyan jó állású az.

Az első szám a nadrág elejét, a második a hátrészét jelöli; e kis nadrágot két ujnyi szélességű korcra kell varrni és hátul három gombbal ellátni.

A 3-dik szám a zubonyka eleje, a 4-dik a hátrészt, az 5-dik és 6-dik pedig az új szabását mutatja.

Ez idő szerint az öltözék leginkább finom posztóból, flanelből vagy bársonyból készül, színes zsinorral vagy a szövethöz jól illő más színű szövettel díszítve, elől kis gombokkal és gombolókka ellátva.

És most néhány szót a legújabb divatról.

Ugy látszik, a ruhák már megsokalták, hogy egy idő óta rövidre szabták. Már megint annyira alá kíváncsoznak a földre, hogy a lábcskáknak, azaz, hogy a cipőcskéknak csakis az orrocskáit engedik látni. Gazdálkodási szempontból tán sajnálni lehet ez újabb változatot, vagyis jobban mondván: visszatérést az ezelőtti hosszúsághoz, szépségeti tekintetből azonban hölgyeink ítéletére kell bíznom annak elhatározását, mi előnyösebb, az-e, ha látni, vagy pedig az, ha csak sejteni lehet a lábak minéműségét. Annyi áll, hogy a költészetnek minden esetre kissé „vad poezis” az ilyen látványosság.

A rövid paletot szintén uralkodása vége felé közeledik. Most a hosszú paletot viszi a divat kormány-pálczáját, és pedig olyanformán, hogy második szoknya-alakot mutatva, öv által simul a derékhoz. Kivált fiatal hölgyeknek igen jól áll az ilyen paletot. Azoknak pedig, a kiket még hölgyeink közül az ilyen dolog érdekel, megjegyzem, hogy e paletokat nemzeti alakba is lehet díszíteni.

Még egy reactionalis hirről kell hölgyeinket tudósitanom. (Hogy még a divatban is szerepet játszik a reakció! Csak aztán a politikai reakciók ártalmasabbak ne volnának a divat-reakcióknál, beh jó dolga volna akkor a népeknek!) A világ, már t. i. a divatvilág, kezd visszafelé haladni a zöld színekhez. Az olajbogyó-zöld színtől kezdve a rezeda- és moha-szinig minden árnyalatban szerepelni kezd és pedig nemcsak a díszítéseinél, de a kelméinél is. E tekintetben tehát visszatértek ama „rég jó idők”, melyekről anyáink, nagyanynánk annyi szépet meséltek nekünk. Ha valjon az arc-szín kedvezően való feltüntetése tekintetből előnyös-e a zöld szín, azt majd a következők mutatja meg; egyelőre csak annyit mondhatok, hogy: „divat”, és mindnyájan tudjuk, hogy e szóban olyan hatalom rejlik, mely előtt a jó izlés is hátrálni kénytelen. Eddig ugyan még csak az előkelő selyemszövetek merészték e bátor lépést tenni visszafelé; de ép azért valószínű, hogy nemsokára csupa zöldet mutat fel a divat; elég azt mondani, hogy előkelő és bizonynyal sokan szépnek is tartják.

Végül még azt a szomorú hírt is világgá kell bocsátanom, hogy nemcsak ré és mezőről, hanem a kalapok és fejdíszekből kihalóban vannak a virágok. Egy idő óta virágok helyett érpe- és gaze-zal díszítik a kalapokat, azonkívül pedig még makkal, no meg kagylókkal és bogárákkal is, különféle ragyogó színekben, sőt e napokban egy tánczestélyen néhány előkelő hölgy fejdíszében egy pár ilyen tündöklő bogárka, rezgő-tűkre tűzve, egész este szép birtokosnők fejcskéin tánczolt.

Türsch F. ur divatcikkek kereskedésében (váczi-utca 19. sz.) legújabbán megérkeztek és legnagyobb választékban kaphatók:

Függönyök és butor-védkendők. Angol csipke-függöny — két szárnyas — egy ablakra 6 frt 75 kr, 8, 10, 12, 14 forintig és fölebb.

Angol csipke-butor-védkendők; 30, 40, 50, 60, 80 krig és fölebb.

Indiai főkendők, oly szépek, mint a valódi batiszt-kendők, egyik sarkába himezve darabja 1 frt. Ezen zsebkendőkből több ezer darab a legrövidebb idő alatt elkelt.

Kalap-fátyolok, darabja 60, 80 kr, 1 frt, 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 75 kr, 3 frt 50 kr és drágább.

Kalap-fátyolok chantilly szövethből 3 frt 75 kr, 5, 6, 7 frt és drágább.

Hosszu fátyolok 3 frt 75 kr, 5, 7 egész 30 frtig.

Selyem-nyakravalók 50, 60, 80, 90 kr, 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr és drágább.

Stulp-manchett és gallérok 60, 80 kr, 1 frt 50 és drágább.

Himzetek, csipke, fehérneműek, meglepő szépek legújabb divat szerinti tárgyak naponként érkeznek s a legolcsóbbtól a legfinomabbig lehető legjutányosabb árakon kaphatók.

Számrejtvény.

Czeitlinger Ilkától.

- 6, 3, 6, 1. Ez kísérjen késő korig;
 - 4, 3, 4. Boldogságról ábrándozik;
 - 5, 4, 3. Erőt ez által fejthetünk;
 - 2, 3. Így csak férfit nevezhetünk;
 - 7, 1, 7. Télen a fák ékessége;
 - 5, 6, 3, 6, 1. Sok állatnak ez védszere;
 - 1, 4. A multa ezt nem mondhatni;
 - 6, 3. Ez szükséges bátorságunk biztosítani;
 - 5, 6, 3. Kedves látvány, ha szépekből alakul;
 - 3, 2, 1. Erős ital, a fej tőle elkábul.
 - 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Kies vidék, két nagy folyam köríti.
- Változatos szépségével az utazót meglepi,
Van jó bora, munkás népe,
Sok jó honfit rejt keblében.

Megfejtési határidő: október 26-ka.

A f. é. 35-dik számban közlött jegyrejtvény értelme:

„Küzdés az ember földi élete,
S hány van, ki léte vad hullámain
Küzdésében mindig csak szenvedve,
S midőn úgy éget és úgy fáj a kín,
Egy résztvevő kebel nem lelhet,
Gazdag reménye gyászos romjain!

Tárkánytól.”

Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Nagy Clementine, Kovács Janka és Berta, Boronkay Csicseri Lila, Sötér Kornélia, Magyar Paulin és Terka, Gál Eszti, Simony Huszágh Netti, Térfi Czili, Molnár Vilma, Streck Sámuelné, Sárkut Dugovich Pálné, Theisz Hummel Emilia, Bernáth Berta és Irma, Halászy Fanni, Orosz Argay Sarolta, Kollár Mari és Antónia, Suták Michnay Ilona, Melichár Ferdinandy Luiza, Duhek Vilma, Erdélyi Mikes Róza, Vályi Piroška, Mudry Pálkuty Janka, Kozma Ferenczné Miklós Róza, Govrik Jozéfa, Csepessányi Berta, Malatinszky Fáy Jolán, Neubauer Jánosné Kóváry Mórca Ágnes, öz. Noszál Jánosné, Oszlányi Mária, Belbe Jánosné, Erdős Eszti, Radák Biri, Kovács Lászlóné, Senki Etelka, Magyar Mariska és Luiza, Lavotta Krisztina, Nagy Tekla, Mészáros Erzsike, Sánta Ottilia, Müller Gáborné szül. Szél Anna, Kalenda Árminné, Lázár Zakiné Kricsa Nina.

A „Gábor Áron“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldték: öz. Noszál Jánosné, Oszlányi Gáborné, Czeitlinger Ilka, Lázár Zakiné Kricsa Nina.

Az „Erény és szorgalom“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldték: Neubauer Jánosné Kóváry Mórca Ágnes, Oszlányi Mária.

Tartalom.

A nő és a műveltség. (Vége.) — A nők, Komócsy Józseftől. — A kis árva, Tóvölgyi Titusztól. (Vége.) — A két csillag, Jusztinától. — A mi Nellynk. (Vége.) — A hasis hatásáról, Pap Jánostól. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai szinkör. — Mindenfélék. — Gazdaszszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Előfizetési felhívás. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: egy 5—6 éves fiúnak való nadrág és zubonyka szabásmintái és előfizetési felhívás „Komócsy József költeményei“-re.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel:)

Évesre 3 forint, félre 6 forint, egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezentúl 30-30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap
két íven színes borítékkal.

40. szám.

Október 6-án.
1887.

Havonként két színezett dívatképpel. Minden szám mellé külön melléklettel. Évenként két történelmi műlap és hat kötet könyvmelléklettel.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy negyven hasáborott sorért 8 kr.

A bátorságról.

Nem az, hogy talán gyöngék vagyunk, hanem inkább az, hogy önmagunkban nem bízunk, oka gyakran annak, hogy olyat nem cselekszünk, olyanhoz nem fogunk, a mi magában véve sokkal kevesebb erőt igényelt volna a kivitelre, mintsem a mennyi bennünk van, — vagyis tisztábban szólva: kevés bennünk a bizalom saját magunk iránt. Az emberi lélek gyakran olyan, mint a kis gyermek, a ki magas fa alatt állva, sovár szemekkel néz föl a madárfészekre; szeretné megkapni, de mert az elérhetetlennek látszik, nem tud mást tenni, mint folyton csak bámulja a fészket, a míg végre valaki így nem szól hozzá: „Másszáll fel utána! Hiszen tudsz mászni!” (Ha ugyan a gyerekeknek magának ez már előbb eszébe nem jutott.) Mondom, az emberi lélek néha épen ilyen. Minél inkább biztatod, annál tüzesebb leszel, s minél jobban ösztökéled, annál készebb leszel olyasmire, a mire azelőtt nem igen vállalkozott volna.

A lélek csak alkalomra vár, hogy tespedéséből ébredhesen; a bátorság ép úgy lesi az alkalmat, hogy oroszlán-körmét a konczba vágassa, s minél nagyobb a veszély, annál nagyobb a bátorság. Shakespeare Macbeth-je így szól: „Én mindent merészkem, a mi embertől kitelhetik; a ki többet merészel, az nem ember.” A bátorság ebben annyira meg van határozva, hogy embertől többet kívánni csakugyan nem lehet.

A ki félelmében esztét veszti, az nem bátran, hanem vakon rohan a falnak. Azért, kérem, tegyünk különbséget az olyan bátorság közt, mely fontolva érleli az eszmét, az akaratot, s az olyan bátorság közt, mely félelemből támad. Enobarbus (Shakespeare-nél) így gondolkodik: „Vak-bátor az olyan, a kit a félelem megijesztett. Mindig látom, hogy hadvezérünknek azon arányban nő szíve, a minőben fogy esze. Ha bátorság a megfontolást fölemészti, úgy még arra is képes, hogy meg-

egye azt a kardot, a melylyel harczol. Arról gondolkodom, hogy mi módon hagyjam el.” Tehát Enobarbusnak nem tetszik az olyan hadvezér, a kit a félelem tesz bátorrá; tudja, hogy az ilyen bátorság hanyatt-homlok rohan a veszélynek. . . A jó Enobarbusnak ez nem izlik, s azon gondolkodik, hogy miként kaphatna egér-utat? . . . És a jó Enobarbusnak igaza is van! A jó Enobarbus észszerűen gondolkodik.

Az erkölcsi értelemben vett bátorság s a lelkiismeret szoros összeköttetésben áll egymással. Legbátrabb a lélek, ha lelkiismerete tiszta. A testi és erkölcsi bátorság tehát két egészen különböző valami. Egyik sem tételezi föl szükségképpen a másikat. Például: valakinek lehet testi bátorsága, a nélkül, hogy lelki is volna és viszont. Természetes aztán, hogy ha testi és lelki bátorság egymással kezdet fog, ott a tágas értelemben vett bátorság is sokkal nagyobb, mintha a testi mellől a lelki, vagy e mellől a testi hiányzik. A nemesebb értelemben vett bátorság mindig — lelki. Csak testi bátorsága van a tolvajnak, ki nyaktörő uton iparkodik vágyainak Mekkájába: a kincses-ládához eljutni. Az ilyennél szó sem lehet a lelki bátorságról. Igaz ugyan, hogy ő is lelkében érleli meg tervét, ő is lelkéből merit erőt a kivitelre, csak hogy ez a lélek elvetemült.

Van a bátorságnak még egy másik neve is: a szemtelen bátorság. Valaki bátran hazudik szemembe, ez szemtelenül bátor. A zsebmetesző, a ki még azután is ki akarja zsebéből a kendőt (jó, hogy még csak ezt!) lopni, mikor csak egy negyed-órával előbb a körmére koppintottam: szemtelenül bátor. Az ilyen bátorság a legboszantóbb.

A mire a kétségbeesés ragad, azt nem nevezhetni bátorságnak. Sappho a fölött, hogy szerelme nem viszonztatik, két-

ségbeesik s a tengerbe öli magát. Ez nem bátorság; mert akár a testi, akár az erkölcsi bátorságról csak ott lehet szó, a hol tudjuk is, hogy mit teszünk. Minő szép terünk nyílnék itt, hogy az öngyilkosságról beszéljünk! hanem e tárgyat szándékosan mellőzve, csak annyit jegyzünk meg, hogy akárhány eset van, mikor az öngyilkosságra éppen nem a bátorság, de sőt a legnagyobb féltékenység vezet. A ki nem mer az élet fáradalmaival szembe szállni, az ritkán mondhatja magáról, hogy éppen bátorság adta kezébe a gyilkos fegyvert. Gyöngeség az és semmi más! Féltékenység az és nem bátorság!

Erőnket nem ritkán csakis képzelt nehézségek törik meg. Ha csak egy kissé mélyebben hatnánk a dolog lényegébe: tapasztalhatnók, hogy e nehézségek nem mindig olyan nagyok, olyan aggasztók, mint a minőknek mi képzeljük. Legtöbbször csak az a baj, hogy fekete szemüvegen át nézzük a világot. Csak egy kissé kellene magunkban többet biznunk s a lélek is azonnal tett-erősebb volna.

A physikai bátortalanság igen sokszor oka, hogy szellemileg is bátortalannokká leszünk, s ez a physikai bátortalanság gyakran már a bölcsönél veszi kezdetét. Oktalan dajkák a gyermekeket rendszerint hajmeresztő rémtörténetekkel iparkodnak elaltatni. A gyermeknek tetszenek ugyan az ilyen mesék, hanem önkénytelenül is féltékenység szállja meg őket. A gondolatlan dajkák nem is gyanítják, hogy félemlítő históriáikkal minő rossz magvat hintettek el a gyermek szívében. Persze, erre azt vetik Kegyetek elém, hogy: a mint felnőtt a gyermek, lassan-lassan észre veszi, hogy nincs hétfejű sárkány, nincs vasorru bába, stb. Igaz! de az is igaz ám, hogy ez az eset nem mindig egyik gyermeknél fordul elő. Száz közül egy-kettő bizonyosan felnőtt koráig olyan félték marad, mint a minő gyermekségében volt; és száz közül egy bizonyosan egész a sírig ilyen marad. A ki magának mindig soha nem látott rémeket alkot, abban a tetterő is megmerevül, megfagy. Ezért tartjuk olyan fontosnak és nagy horderejűnek azt, hogy az anyák az erkölcsi nevelést már a bölcsönél kezdjék. Nem azzal tesszük boldoggá a gyermekeket, hogy már akkor kezdjük tudományával tele tömni, a mint gagyogni kezd, hanem hogy fiatal, fogékony lelkének a jó irányt már ideje-korán kijelöljük. Pestalozzi tanítás-nevelési rendszerét kellene a mi anyáinknak is néha napján olvasgatniok, hogy a gyermek lelkületét ismerni tanulják. Kegyetek mosolyognak s azt hiszik, hogy gyermekeik lelkületét eléggé kiismerték... meglehet, hanem azért minden anyáról még se merném ezt állítani.

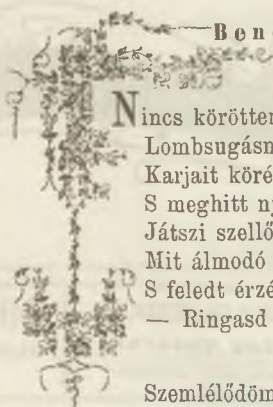
Szellemi életünkre legnagyobb befolyása van a nevelésnek. Ezt vitatnunk fölösleges. Különös mégis az, hogy például a középkorban, mely pedig sok tekintetben volt a sötétség kora, a physikai bátorságnak ép úgy, mint a lelkiné nem egy fényes példájára találtunk; hanem azért még sem csudálkozhatunk rajta, főleg ha eszünkbe jut, hogy a tévesztett nevelést néha — ha nagy ügygyel-bajjal is, de — helyre lehet hozni. Azután meg az, hogy a középkor sok intézményében nem éppen volt a világosság fia, nem zárja ki azt, hogy physikailag és lelkileg is bátor gyermekei lehettek. A test edzése ha nem is mindig, de legtöbb esetben megerősíti a lelket is. Törpe testben lehet dala-lás lélek is. Hanem azért éppen nem következik, hogy, mert valakinek herkulesi ereje van, azért abban a lelki erő is szintoly nagy legyen. Ha a „Fritjofs-Sage“ e mondatát: „A legjobb kard a legkönnyebben hajlítható“ itt alkalmazni akarnók, úgy önkénytelen is arra jutunk, hogy minél athletább a test, azt annál inkább a lélek uralma alá vethetjük. S ebben sok igaz van!

Most már csak azt a kérdést kellene megfejtenünk, hogy: mikor legyünk bátrak? Akár testi, akár szellemi bátorságot értünk itt, de hogy e kérdést megoldjuk, úgy hisszük, arra nem kell többet mondanunk, mint ha Platennel szólunk: „Végy erőt akaratosságodon. Nem fog hiányzani az alkalom, hogy erősségedet jobban kimutasd, mint a fejességedben.“ Ugyanide czélóz Shakespeare is: „Ah, nagyszerű az, ha az óriás ereje van bennünk; de zsarnoki, ha azt úgy használjuk fel, mint az óriás szokta. Mindenki önmaga ítélheti meg, hogy: hol? hogyan? és mennyire lehet bátor? Ezt körvonalo-zni nem igen lehet. A fő csak az, hogy a test edzésével a lelket is erősíteni iparkodjunk.

d. l.

Erdőben.

— Benedek Aladártól.*)

Nincs köröttem semmi, csak az erdő lombja,
Lombsugárnál lelkem nem hall egyebet...
Karjait körém a szelid ábránd fonja,
S meghitt nyugalomnál mást nem érezek...
Játszi szellő lebben s tűn el, mint a lágy nesz,
Mit álmodó lelkem sohajtása kelt...
S feledt érzés száll meg, a mely boldoggá tesz...
— Ringasd tovább, erdő! ringasd lelkemet!

Szemlélődöm, mintha a mit hallok s látok,
Félig érteném csak s félig sejteném...
Nézem azt a halvány, megtörött világot,
Mely lopózva áthat a fák levelén...
Oh, e félhomály az öntagadás képe,
Mely ragyogni nem vágy s élni elfeled...
S elmerülök egy kis madár énekébe...
— Ringasd tovább, erdő! ringasd lelkemet!

Elöttem a porban kis bogárkák járnak,
— Utja mindeniknek másfelé viszen, —
Találkoznak ők is, olykor meg is állnak...
De még tovább mennek, futva, sebtiben...
Ott a füvek alján van az ő világuk,
Egy egész kis világ, mely örül s remeg...
Fáradnak, szenvednek, s mi azt nem is látjuk...
— Ringasd tovább, erdő! ringasd lelkemet!

Távolról egy harkály kopogása hallik,
S álmából a bús csend percze fölriad...
— Ép így háborgatja a jóknak nyugalmit
Egy eszme a kétes győzelem miatt. —
Ámde újra csend lesz az erdő szívében,
Méla lombsugár kél a magány felett:
Ábrándimat újra visszatérni érzem...
— Ringasd tovább, erdő! ringasd lelkemet!

Minden olyan szent itt, minden oly fenséges!
Minden oly szelid és minden oly nyugodt!
Ki a mennyet hinni nem volt soha képes,
Az itt látni fogja, mert belé jutott!
Ez az örök ábránd s tiszta kéj tanyája;
Hol bünt, szenvedést, bút lágy mámor tomet,
S kétes reményinket önfeledés váltja...
— Ringasd tovább, erdő! ringasd lelkemet!

*) Mutatványul komoly törekvésű, jeles fiatal költőnk újabb költeményeire, melyekre mai számunkhoz van mellékelve az előfizetési fölhívás. Szerk.

— Nincs körültem semmi, csak az erdő lombja...
 Lombsugárnál lelkem nem hall egyebet...
 Karjait körém a szelid ábránd fonja
 S meghitt nyugalomnál mást nem érezek...
 Játszi szellő lebben s tűn el, mint a lágy nesz,
 Mit álmodó lelkem sohajtása kelt...
 És ez álom engem újra ifjává tesz! —
 — Ringasd tovább, erdő! ringasd lelkemet!

A zöld könyv.

Beszély,
 Berezik Árpádtól.

I.

Árva Erzse asszony kora reggel fölkelvén, a nagy almáriomból előszedte legdrágább kincsét, azt a titkos álmoskönyvet, melyet sok század előtt a középkori zsidó-üldözések közt egy vén rabbi megirt, s mely azóta csak hagyományként s mély titokban kering a választottak kezei között. — Árva Erzse asszony még arra se figyelt (szokása ellenére) — valjon jobb vagy bal lábával kelt ki az ágyból, annyira elfoglalták éjjeli látomániai, mi igen természetes, mert czethallal és nilusi lóval nem álmodik magyar ember rendesen, magyar asszony meg annál kevésbbé, s bizony Erzse asszony nem ok nélkül gyanítá, hogy a czethal s a nilusi ló fontos dolgokkal lehet összeköttetésben.

Az álmos-könyv ezt mondá: „Czethal = úgy vigyázz magadra, hogy baj ne érjen = 90,“ alantabb pedig: „Ló, nilusi = szerencsével elegy veszedelmes bűbánat, melynek végét nem tudni, de sejteni annál kevésbbé lehet = 5.“

Árva Erzse asszonyt borzadály futotta végig s növekedett borzadása, midőn macskája ép e perczen futott át a szobán, s a nagy almáriomon a fénymázból egy darab kipattant. Rémséges előjelek!

Midőn legjobban töprengett, Vilma nyitott be kávéval s az asztalra rakva tálcáját, megkérde anyját, nem akar-e reggelizni.

— Nilusi ló! — felelt Erzse asszony felháborodva.

— De anyóka, minek nevez el engem? — szólott csudálkozva Vilma.

— Czethal! — volt a válasz.

— Ugyan anyókám, magának megint járja valami a fejét.

— Nem álmodtál semmit? — kérde Erzse asszony, remegve a vizonzástól. — Hiába félt, Vilmácska soh'se álmodik s ha teszi is, ártatlan dolgok azok, olyan haszontalan álmak, melyeken egy ambót se nyerhetni.

Erzse asszony nagy gondolkodások között szürcsölte ki kávéját s Vilma kérdezősködéseire szóval se felelt. — Vilma belátva, hogy édes anyja ma lotteriás légkörben forgolódik, megkérde, nem akar-e a piacra menni, heti-vásár levén, a házat el kell látni élelmi-szerekkel. — Anyja magához tért e fontos intésre s a 90 és 5 számokat följegyezve egy papírkára, nagyhamar rendbe szedte magát s szó nélkül távozott a cseléddel, ki a kosarat utána vitte.

Vilma nem sokáig gondolkozott anyja viseletén, mert megszokta régen s csupán akkor árult el némi meglepetést, midőn Erzse asszony nemsokára mérgesen a szobába toppant.

— Czigánynyal találkoztam, mi a fergeteg hozhatta utamba? — dörömlődött a pamlagra vetve magát, — már ma nincs szerencsém, aztán a keszkenőmet is itthon felejtettem, vissza kellett jönnöm!

Felindulásában kézi-táskáját úgy a kanapéra csapta, hogy perkál-boritékjából a virágok csakhogy ki nem ugrottak. — Erzse asszony nagyon kimélgeti ódon butorait, melyeket jó régecskén, kiházásításakor kapott, s annak bizony már 40 éve is lehet, ha tehát magát kiméletlenül pamlagára dobja, rendkívül felindulva lehet az érdekes asszonyság.

— Vilma leányom, ne sokat nézz, nem látod, hogy anyád nem mehet az utcára? — folytatá ingerülten, — kapd fejedre a kapucznidat, meg a kendőt, ne a kéket, a feketét vedd. Tudod, mi kell a konyhára, vaját ne végy a régi kofáinktól, drágán adja, alkudjál. Ezt a papírt is magaddal vidd, s ha a sarkon léssz, tedd e számokat a lotteriába, jól ügyelj a reskontóra... czethal... nilusi ló... 90... 5... — dörömlögeté magában, mialatt Vilma felkapva kendőjét, utnak akart indulni, de Erzse asszony még egy szóra visszahívta: — Ha Imrével találkozol, mondd neki, ma ne jöjjön el.

— Ugy se jön, — felelte Vilma kelletlenül, — hisz' péntek van.

— Okosan teszi, — viszonzá anyja, — Imre okos ember, pénteken semmit se csinál, te Vilma, jó szemmel nézd, tegnapelőtt is vonakodtál neki kezet adni.

— Nem szeretem, ha csókolják.

— De szeresd, azaz ne szeresd, hanem Imrétől el kell viselned; mondd neki, hogy holnap este elvárom.

— Megmondom.

— 90... 5... el ne veszítsd a számokat.

Vilma kisietett a szobából s Erzse asszony könyvtárába vetett egy pillantást, mely nagyon becses könyvekből állott, ugymint:

„Mária, Urunk anyjának levelei a másvilágról,“ „Pét-rus és a mennyország kulcsa,“ „Lucifer tévelyedései az indusok földjén“ s egyéb ily igaz történetekből, melyeket Erzse asszony még férjétől örökölt, ki jómódu szatócsmester volt a Terézvárosban, s egy tojáson tett speculációval pár száz forintot szerezve, azt hogy, hogy nem megtízszerezve, ép akkor költözött ki e világból, mikor három álmodott száma a budai lutriban ternót csinált s Árva Jeromos uram azon boldog tudatban zárhatá be szemét, hogy felesége s Vilma leánya a hátra hagyott 10,000 forintból urasan megélhet.

II.

Vilma alig tett néhány lépést, midőn háta mögött jókedvű hang hallatszot: — Megálljon Vilmácska, jó reggelt se kíván Bálint bácsinak?

Bálint bácsi hangjára akár mikor megállana Vilma, miért ne most is!

— Jó reggelt bácsi, — szólott nevetve, — milyen jókedvű mindig, megint örömet csinált magának ugy-e, látom, látom, szivarozik, rászánta magát?

— Rá én, — felelt Bálint, — Látja kedvesem, öt napig nem szivaroztam, mert föltettem magamban, hogy örömet fogok magamnak szerezni, öt napig folytonosan örültem a hatodiknak, mikor szabad ugy szivarhoz nyulnom, s ma kora reggel milyen nagy volt meglepetésem, mikor így szóltam: — Bálint, vén Bálint, szivarozz, — fölségesen esik, fölségesen Vilmácska, hát még a pipa! de ahoz csak holnap nyulok.

— Hóbortos ember maga bácsi, — kacagott Vilma, — mikor az ősz szakállu, pozsgás arcú öreg ur kedélyes ingerkedéssel szeme felé fújta a füstöt.

— Nem hóbort ez gyerekem, hanem philosophia; ezen a veszett világon ugy se éri az embert öröm; okos ember az, ki

ilyen apró bolondságokból el tud tengődni, s ha már mások nem is, de maga szerez örömet magának.

E szavai után az öreg ur karját nyújtá Vilmának: — Jöjjön gyerelem, hirbe hozom magát, a kapuig karonfogva meggyünk, ez is egy kis öröm a malmomra, csimpajkodjék belém maga kis feleségem, elolvasta már a könyvemet?

— El én, — felelt Vilma, őszinte szeretettel emelve nagy fekete szemét az öreg urra, — Bálint bátyám az gyönyörű könyv, csakugyan magának köszönök mindent, a mit tudok. Olyan ostoba maradtam volna, mint egy liba, ha maga nem nevel engem.

— Meghiszem... pfü! pompás szivar... krajczáros... hanem öt napi böjtölés után pompás, ... — folytatá az öreg, — meghiszem, hát azt hiszi, hogy ellaknám ebben a házban tiz esztendeje, ha maga nem volna itt? Kinevelem, fölnevelem, hadd legyen gyönyörűségem; látja ez is olyan öröm, melyre tiz év óta készülök s melyet akkor érek el, ha egy szép, derék fiatal ember...

— Ugyan hagyja bácsi, van is eszemben! — szakítá félbe Vilma pironkodva.

— Van is eszemben, — utánzá őt Bálint, — hogy ne volna, ne szabódjék, kell hogy eszében legyen... Nana, hiszen nem azt az istentelen Imrét értem, annak csakugyan nem adjuk ezt a rózsaszálat.

Ekkor a kapuhoz érve, az öreg ur majd hogy fel nem döntött egy fiatal embert, ki az utcán állva, egy kiszegzett czédulát nézegetett, mely végtelen szép írással ezt tartalmazá: „E házban egy csinos butorzatú szoba külön bejárással kiadandó.“

— Gyönyörű írás, — szólt az ifju, — ennek íróját irnokomnak fogadom.

Mondatát alig végezheté be, mert Vilma sugár alakja tűnt fel a kapuban, s az öreg Bálint bácsi közel, hogy neki nem rohant.

— Bálint bátyám!

— Oszkár!

E két felkiáltásból kiészlelheti az olvasó, hogy a szereplők közt valaminek történni kelle, s miután ők két nevet, még pedig egymás nevét, még pedig a meglepetés hangján ejték ki, kiböngészheti azt is, hogy Oszkár és Bálint hihetőleg régibb ismerősek, kiket a véletlen azon kellemes helyzetbe juttatott, egymást fölhalálva s fölismerve, a viszontlátás örömét egy pillanatig végig élvezni.

Vilma el akart surranni, de Bálint megállítá.

— Kedvesem, ne fusson, bemutatom itt önnek egy régi jó barátomnak rossz fiát. Szeghy Oszkár, ki, mint mondja, épen lakást keres, s miután önöknek kiadó szobájuk van, ajánlhatom kegyébe.

Oszkár s Vilma akartak szólni, s hihetőleg igen okosat is mondtak volna, ha egymás bámulásába el nem merülve, hallgatni szándékoznak. Hallgattak s csupán ajkaik gépies erőlködésén volt látható, hogy beszélni akarnának, miután pedig ha három között kettő hallgat, a beszéd sora a harmadikon van, Bálint bátyánk rögtön neki eredt.

— Ez fölséges, fölséges, újra egy öröm, megtaláltam a fiut, — szólt táblabírói elégteliséggel, — ide kell költöznöd Oszkár, egy házban fogunk lakni, én is itt lakom, kinevellek téged is, lesz örömöm, lesz örömöm.

A jó öreg oly kedélyesnek találta a helyzetet, hogy nagyot kezdett kacagni, olyan nagyot, mint csak ő tudott, mert ő a nevetést mesterség módjára üzte s azt tartá, hogy az a

vért élénkíti s üdíti, minélfogva, ki a patikát kerülni akarja, sokat s nagyot nevéssen, föléled egész constitúciója.

— Jól van, áll az alku, bátyám tanítványa leszek, — szólt most Oszkár, ki a szép lány csudálásában magához tért, — s ha a kisasszony megengedi, a kiadó szobába beköltözöm.

— Nem oda öcsém, — vágott közbe Bálint, — ez nem a kisasszonytól függ, hanem Árva Erzse asszonyságtól, édesanyjától. Jer, tisztelegjünk nála.

Vilma megfogta Bálint kezét, szólni akart, de még nem mert, az új ismeretség féken tartá különben élénk nyelvét.

— Mi baj? — pattogott Bálint, — Csak nem akar vetővel közbe vágni?

— Mamám ma rossz kedvű, ma ne menjenek hozzá önök... kegyetek, — susogá Vilma s aztán Bálinthoz fordulva, fülébe sugta: — hisz' ma péntek van s anyóka nilusi lóval álmodott.

— Vagy ugy! — kacagott Bálint bácsi, — Már az más, Oszkár öcsém, a hadjáratot holnapra halasztjuk, fontos státusdolgok gátolnak ma, mély titok, sötét titok, egy nilusi ló lépett közénk, addig pedig jer hozzám egy pipa-szóra.

— Bátyám, én sem a titkát, sem nilusi lovát nem értem... (a „nilusi lónál“ Vilma fenyegetőleg emelé kezét Bálintra), mindazáltal, — folytatá Oszkár, — kezébe adom sorsomat s bátyámra bízom az intézkedéseket.

— Már így jól van, s most ne tartóztassuk a kisasszonyt, mert a mama megharagszik, ha sokáig késnek a piacon, — végzé a jelenetet az öreg ur s kölcsönös ajánlások után az ismerők elváltak egymástól.

* * *

Este csinos, megható jelenetet mutatott Erzse asszony szobája.

Az anya hirtelen lemorzsolva olvasóját a kis lámpa előtt, melyet péntekenként égetni szokott, álmos-könyvéhez látott, végiglapozgatta ócska könyveit, kombinálgatott számokat, mi alatt Vilma szobácskájában egy kis ima-zsámolyon elmerülve, fejét lehajtva, gondolkozott.

Gondolkozott-e, vagy imádkozott?

Minden gondolata ima volt, ártatlan, gyermekdeden, vidor és tiszta kedélye nem ismerte, mi a különbség a gondolkozás közt csendes, magányos órákban s az ima közt; szabályszerű mondókát, összeállított imákat ő nem ismert, ő különös módon szokott Istenhez fordulni, órákig elmerengve csendes buzgalommal, végtelen odaadással végiglebegve egész napján, e nap minden cselekedetén s a cselekedetnél ejtett minden szón s mindezeket összehasonlítá azon erkölcsi és vallásos mértékkel, melyet tiszta lelke magának zsinor-szabályul alkotott s aztán úgy ítélgetett és bírálgatott.

A vidor Vilmácska esténként nagyon festői képet nyújtott sugár alakjával, lelógó fürtivel az ima-zsámolyon. (Folyt. köv.)

Hogyha majd én...

Mária Luizától.

Hogyha majd én hófehérben ott fekszem a ravatalon,
Te illesz majd hajfürteimre koszorút, édes angyalom;
Fonj koszorút, de ne legyen más benne, csak fehér rózsza,
Piros rózsza halvány arcához nem illik a koporsóba.

Ha majd búsan szól a harang, imádkozzál lelkomért,
Hadd találja lelkem ott fenn, a mit itten el nem ért;
Jöjj el néha sírhalmomhoz, ne félj, itt a föld alatt
Szerelmem nem zavarja meg soha földi nyugalmad.

Érzem én azt, tudom is azt, jobb nekem a föld alatt,
Velem együtt koporsóba zárják majd bánatomat;
Jó lesz nekem ott a sirban, velem viszem szerelmemet,
Áldjon meg a három Isten, — hozzák már a szemfödelet.

J o l á n m a m a.

Beszély,

Somkerek Miklóstól.

Kinek nem fogta el szívét egy szent, egy boldogító érzélem, midőn templomba lépett, akkor, midőn öröm vagy fájdalom veré fel hideg egykedvűségéből? Az orgona magasztos hangja s az érző kebelből fakadt ének összhangja kit nem indított meg, ki nem érezte magát megihletve? Valami titkos erő reszketteti meg ilyenkor a lelket, mely érzékeink, gondolataink minden erőit összegyűjti s egymásba vegyíti, mi által lelkesülünk s rokonszenvre képeseknek érezzük magunkat.

Ily gondolatok, ily érzelmek fogának el, midőn a templomban egy alig 12 éves leánynak halk zokogása vonta el figyelmem s mellette egy magas, barna férfi, ki olykor-olykor hozzá lehajolva, úgy látszott, vigasztaló szavakat mond.

— Elég volt leányom, az ének elhangzott, menjünk haza. Nem is vislek el többet, mert mindig hull a könny szeméből.

— Hiszen édesatyám, — szolt az egyházból kiérve a leány, — ott mindig jó anyám jut eszembe, mert nem látom mellettem; de azért kérlek, vigy el minél többször; nekem oly jól esik utána zokogni. Nem látok én ott senkit, mert lehunyt szemeimet és ilyenkor úgy tetszik, mintha anyám mosolyogna előttem, aztán ha szétnézek, s látom a sok nénit, úgy fáj, hogy nekem nincs anyám.

E gyermek nyilatkozatok fájó érzéseket keltettek az apában, mert tudta, hogy gyermeke érzi, mily szomorú: anya nélkül állni a világon, hol a szív mindig szeretetet kér, mit csak anyai kebel pótolhat ki.

Aztán, ha hazaértek, hol minden tárgy a gondos, jó nőre, az édesanyára emlékeztetett: az apának is egy pár könny csillogott szemeiben. Hogy is ne, tekintetes Tarnóczi Gáspárné ezelőtt csak hat hónappal halt meg s emléke még sokkal elevenebb volt, hogysem keserveiket elfeledhették volna. Könnyezték cselédjei is, mert benne gondos gyámjukat temették el. A többek közt különösen Borcsa szakácsné fájdalma volt nagy hangos, mert 15 éves korától fogva itt nőtt fel, mint árvát vette magához a jó Tarnócziné; de ő is elhagyta örökre, s így kétszeres árvaként érezte magát.

Nemes uri-szülék gyermekei közt mindig találunk barátságos viszonyt, így volt ez Borcsa és Klotild között is.

— Kedves Klotild, — szolt néha kisasszonyához Borcsa, — soha sem felejttem el édes mamáját, nem beszélt, nem nézett úgy ki, mint egy angyal; de azért mégis az volt ám. Ne búsuljon érte a kisasszony, mert az Isten még jobban szerette, mint mi, s azért hívta magához; mintha most is látnám, mikor vendégek érkeztek, mily nyájasan fogadta, mily szépen tudott velük beszélgetni; hát engem hogy szeretett, mert izletes ételt tudtam készíteni. — Milyen jó gazdasszony léssz te Borcsa! — mondta sokszor. Oh, Istenem! ő nem mondja többé. — Így a jó asszonyt addig emlegette, míg a könny, mint a zápor hullott szeméből s Klotildnak hasonlóképp. Akárhányszor akarta vigasztalni a kis Klotildot, mindannyiszor úgy megszorította.

Tarnóczi Bányatelnén lakott. Egyszerű, de csinos falu ez; éjszaka szép erdő, délről szőlőhegyek körítették, nyugaton

gyönyörű lapály terült, hol nyáron arany-kalászosokkal játszadozott a szellő. Semmi nagyszerű, semmi rendkívüli nem ragadja ugyan bámulatra a nézőt; de erdő és mező, szőlőhegy s a völgyön átfutó patak oly bájló tájképpé olvadnak össze, hogy az ember mindig ott szeretne lakni.

Tarnóczi Gáspár e gyönyörű helyen mintegy 500 hold termékeny földnek volt birtokosa, békés családok szomszédságában, kiknek társasága közt nem volt egyhangú az élet. A hasonló rangú szomszédok gyakran fölkeresték Tarnóczi családját, hol aztán nem is unta senki magát, mert komoly képeket, erőteltetett nyájasságot, izetlen beszélgetést nem folytatott senki. A házi-nő vidám kedélyével mindenütt élénkséget tudott varázsolni; azon nők közé tartozott ő, kiknek körében jobbaknak, elégültebbeknek érezzük magunkat, kik mintegy arra vannak teremve, hogy áldást vessenek, s hogyha házába lépünk, mindenünnen öröm lép elénk. Ilyen volt Tarnóczi Gáspárné.

De mióta meghalt, néma csend ütött tanyát az eddig élénk családnál, a ház pusztának s benne minden tárgy oly szomorúnak tetszett. A társaság vidám zaja elnémult, a cselédek némán teljesítették kötelességüket, s ha kérdezték, hogy mit dolgozzanak, Tarnóczi csak azt felelte rá: tegyék, a mit jónak látnak.

Ámde az idő jó orvos, a szív sebeit, fájdalmait lassan-lassan begyógyítja; Tarnóczi körülményeit megvizsgálva, átlátta, hogy neki házi-nőre van szüksége, Klotild kis-korusága is azt kívánta, ki őt a házi életbe bevezesse, ki megmutassa az irányt, melyen a jövőben biztosan haladhasson. Így történt aztán, hogy három hónapi utazás után megkért egy nőt. Azonban, hogy megtudhassuk, kicsoda e nő, szükséges lesz, hogy Bányatelnét rövid időre elhagyjuk és Sóvárt keressük fel.

II.

Sóvár különös szellemű város. Hiába fáradoznék bár ki is, hogy polgárait egyes megrögzött, a mai kor igényeinek már meg nem felelő szokásaitól leszoktassa, az bizonyára czélt nem érne, mert ők azt mondják, hogy apáiktól dédapjuktól úgy tanulták, miért változtatnák meg, mikor őseik is meg tudtak úgy élni?! A civisek megtartották a nemzeti viseletet mindig, ma is zsiros magyar nadrágot viselnek, mint hajdan; kik azt mondják magukról, hogy ők urak, azok ma is oly okosak, tudákosok, mint régen voltak, a mesterkelt világ dolgaira mit sem ügyelnek. Szóval, e városnak kiváltságos szelleme van, úgy annyira, hogy e szép kicsi országban hasonlót nem lehet találni. Egyetlen egy család, a mely a korszellem hódításainak alávetette magát: tekintetes Zöld István uram családja, mert ő nem édesatyától, hanem báró Neugirig Filemon urtól sajátította el a bonton, az etiquette minden szabályait. Igen, mert Zöld István uram valaha ő nagyságánál diener volt, mit ő nem igen szeret bevallani, aztán ebben a minéműségben külföldön is sokat utazott, mindez elég ok arra, hogy műveltségére büszke legyen s vele együtt családja is.

Családjában hiu volt három szép leányára, név szerint: Jolán, Olga és Erzsire, honn a háznál nőttek fel francia, német nevelők és nevelőnők befolyása alatt, kik az illető nyelveken kívül zongorát is tanítottak, majd aztán a különböző tehetség szerint Jolán kitűnően zongorázott, Olga remekül szavalt, Erzsinek pedig csalogány volt a neve, mert szépen énekelt.

— A grációk — szokta mondani dicsekedve atyjuk, — örökölték kincset, mely nem vesz el soha.

Hárman egész hangversenyt is adtak, s minél több volt a bámuló, mert hódoló még nem jelentette magát, pedig a két X-et már a kisebbik is meghaladta és a büszke önérzet annál nagyobb volt.

Hogy is ne, hiszen ők voltak a helységben a divatnak, fényűzésnek, általában a bon-tonnak példányképei. Ők önérzetük fenségében eszményi világban éltek. Csak az anyának, szegény Zöld István uramnének volt képe olykor-olykor bús, mert ő érezte, hogy leányai hasonlítanak a külföldről meghonosított ritka nővényekhez, melyeknek élete cifra nyomorúság. Leányai nem voltak gazdasszonyok s hiába is akarta octroyálni, mert csak falra hánnya a borsót.

— Egy cseppet sem graciaöz dolog anyám! — mondták a leányok, — oly szalón-hölgyeknek, milyenek mi is vagyunk, sütéssel, főzéssel foglalkozni! Ah fidonc! francia, német nyelv, zongora, költészet, szavalat, ezek a fontos tárgyak az égiekhez emelnek, hogyan férnének össze olyan prózai dolgokkal! S ilyenkor a jó anyának, mert talán igen is jó volt, könnyfátyol borult a szemére.

Elmerengve sokszor leányai sorsa felett, mélyen sohajtott fel azon gondolatra, hogy leányai soha sem lesznek jó házi-nők. Ellenben az apa azt mondta:

— Nem is szükséges, hogy dolgozzanak; valóságos mág-náshoz neveltem én mindeniket; aztán ki látta, hogy egy nagyságos asszony a konyhában legyen? Lesz szakácsa vagy szakácsnéja mindenkinek.

És a leányok az életnek képét megalkotván ábrándjaikból, e szerint adtak vágyaiknak, büszke reményeiknek irányt, az életet paradicsomnak gondolták, mert annak küzdelmeiről fogalmuk sem volt.

Színházakból, nagy városi bálókból, különös ünnepélyekből sehogy sem maradhattak el, az anyának, ha akarta, ha nem, menni kellett velük, ha a papa megengedte. Erre pedig a három ékes, kényes leány könnyen rá tudta venni a papát.

Itt a fürdői saison! ugy-e kedves atyus, megengeded, hogy fürdőre menjünk? — szólt hozzá simulva Olga; aztán hogy tagadhatta volna meg, mikor a szeretetreméltó lény oly bájlón mondja: „Kedves, jó atyus!”

— Ugy-e papa, Füredre megyünk? Ott van az egész elegans világ. Oly szép, oly kellemes vidéke van annak a helységnek, — szólt játszian Erzsi; aztán feleletül egy csókot kapott homlokára ez okos gyermek.

— Hát Jolán mit szólott mindehez?

Ő csak azt tette hizelgően hozzá, hogy azt a papa legbölesebben tudja, hol töltsék a nyarat, s a hová parancsolja, oda fognak menni.

Zöld István uram aztán mindhármukat megsimogatta azt mondván, hogy egy hét alatt készüljenek el s kérjék meg szépen mamájukat is, mert akkor indulni fognak. Az örömet aztán mindenik kedvencz tárgyával fejezte ki; a zongora és ének teljes összhangban olvadt össze. Olga pedig költeményt szavalt.

Engedd meg kedves olvasó, hogy a három gráciát és beszéljünk más személyeit is fürdőn, egy táncvigalomban mutassam be. Egy pár percznyi idő alatt az egész bemutatás megtörténik.

Ki teheti és ki az élvezetben részesülni kíván, a nyár szép napjait fürdőn tölti el. Fialtal ember itt szép hölgyekre talál s a hölgy viszont imádókra, mindenik a jelen perczeknek él. A nők, míg reggelijüket zene mellett költik el, addig a dandy azon gondolkozik, hol kezdje meg visitjét és hol végezze.

A nő 10 óráig piperézi magát, hogy 11 órakor a látogatást hozzá méltóan fogadhassa el. Az pedig, ki magát a gavallérok gavallérjának tartja, táncestélyt tervez, s mikor készen van tervével, a jó tánczosokat és társalgókat előre meghívja, mert ez a fődolog, nehogy a diszes hölgy-koszorú majd elégületlen távozzék onnan, ő maga pedig jó renoméjából veszítsen.

Vegyünk mi is részt egy gavallér által rendezett táncestélyben. Lépünk be a terembe s nézzünk körül.

A teremről nincs mit mondjunk; szép az, akár milyen, ha szép társaságot látunk benne. Az éltes mamák nagyobb része egymás mellett mint ítélő bírák; nekik szabad az ifju nemzedék közül egyiket vagy másikat megdicsérni, megfeddeni. A leányok majd itt, majd amott mint tarka pillék szállnak mindenfelé.

Itt vannak Zöld István uram leányai, kik hárman ugyancsak vitatkoznak egy dandyval, ki állításait hatalmas védvekkel támogatja, de végre is a gyöngédség, az ildomoság parancsolja, hogy az igazat a három szép hölgynek engedje át, s a szép-tevést azzal végzi, hogy a francia négyes táncban legyen szerencséje Olga nagysádhhoz. A jó mama nem nézegett most a jövő tükrébe, önelégült képpel nézi szép leányait s örömmel hallja a többi nyájas mama megjegyzéseit, kik azt mondják: csak büszke lehet leányaira, mert azok nagyon kedvesek.

A fiuk elvül tartják, hogy társaságban esze annak van, ki legtöbbet fecseg össze-vissza; ez elvet megtartva aztán azoknak, kik előtt szívök megnyílt, szépen tehetik a szépet?!

Férfiak közt legkorosabb s legkomolyabb Tarnóczy Gáspár.

De miért jött ő ide? hiszen neki sokkal mélyebb fájdalom volt, hogysem azt eddig elfeledhette volna! Épen azért jött, hogy azt feledje. Itt új emberek közé lépett, hol senki nem gondolja s nem is tud bánatáról. Otthon minden, a mit látott, részt vett szomorúságában, a jó emberek inkább osztották azt, hogysem kiragadták volna abból, itt legalább hideg, örömtelen nyugalomból kiragadva lesz, s szívsebe inkább beheged.

Jolán és Erzse szüntelen el voltak foglalva. Különösen egy halvány, mint ők nevezék, ábrándos képű, szép fiatal ember tűnt fel nekik; de hiúságukat nagyon is sértette, miért nem szépeleg, ezért kimondták véleményöket róla, hogy bizonyosan nagyon büszke vagy műveletlen. De nekik okvetlenül meg kellett tudni azt is, melyik a kettő közül. Annyit megtudtak, hogy Galambfalvi Jánosnak hívják s inkább csak azért jött fürdőre, hogy gyöngélkedő egészségét helyre állítsa.

— Tudod mit Erzsi? — susogta hirtelen Jolán testvéréhez, — jer, menjünk hozzá s mondjuk meg, hozasson nekünk egy pohár vizet; így mindjárt tájékozhatjuk magunkat.

— Jó lesz biz' a'; mily leleményes vagy te Jolán! Aztán mikor Galambfalvi készséggel hallgatva, de közvetve egy szolgálta által teljesítette kérésöket, Jolán gúnyosan nevetve jegyezte meg: — Bizony csak botra faragott emberke ő!

Tarnóczy nem tánczolt, de midőn a zene elhallgatott, folyvást társalgott, még pedig nagyon sokat Zöld Jolánnal. Jolán arcvonalai-, sima beszédmodoráról fel lehetett tenni, hogy művelt lelkülettel bír s Tarnóczy is, egész fürdői idény alatt a vele folytatott társalgásból, mint szeretetreméltó nőt ismerte meg; azonkívül hallotta, hogy a három leány közül Jolán a legjobb gazdasszony.

Mind ez elég ok volt arra, hogy Tarnóczy a fürdői időszak elteltével Jolán kisasszonyt azonnal nőül kérje meg.

(Folyt. köv.)

A basis hatásáról.

Töredék Damaszkusban írt naplóból.

Pap Jánostól.

(Folytatás)

A mint utána lebegtem, — lebegtem mondom, mert nekem szárnyaim nem voltak, — egyszer vizirányos menetünkből fölfelé tér az angyal s én utána, hol kevés vártatva, egy pár ölnyire tölem egy öreg férfi-alakot pillantok meg egész kényelemmel ülve a fellegek közt. Épen úgy tűnt fel előttem, mint a hogy az Istent szokták festeni; csak azon különbséggel, hogy ez eleven volt, beszélt és mozgott a fellegek közt.

A hogy az Istent elértük, az angyal nyájasan felém fordult ezen szóval: „Számolj!” Ekkor e közönbösség fogott el, mely daczba ment át, mintegy kérdeve magamtól: — Mit számoljak? Háborún kívül senkit meg nem öltem, s akkor is csak hazám iránti kötelességemet teljesítettem azáltal; nem loptam senkitől egy tűt sem soha; mást meg nem csaltam; senkinek rossz akarója nem voltam, sőt ellenkezőleg mindenkinek jó akarója voltam, míg mások engem ártatlanul s ok nélkül mardostak mint a kutyát, s én akkor sem bántottam őket, míg magukba nem szálltak s be nem látták ők maguk, hogy gaz marakodók; s neked, mint Istennek, nincsenek-e villámaid, hogy ilyenkor a gazokat megostorozd, s te mégis engem kérsz számon? — így gondolkodám s ismét magamtól kértem: mit számoljak?! Midőn magamban így tusakodtam, egyszer az Isten hozám fordul s szelíden kérdi: „Fiam, miért jöttél? mit akarsz tőlem?” — Lelkem nyugodalmát keresem, — felelek, — s azt látom, hogy tetőled várhatom csak. — „Jól van, — felelé az Isten, — de emlékszel-e arra, midőn az én létemet többek előtt tagadtad?” — Emlékszem, — mondom, — s azt csak azért tettem, mert nem volt akkor biztos tudomásom az Isten lételéről. — „Hát nem voltak-e oktatóid, kik az én létemet megmagyarázták volna neked?” — Igenis voltak, de azt is tudtam, hogy ők is annyi fogalommal birnak arról, mint én, s ők is csak hagyomány által tapogatódnak s tanítanak, mely tanítások sokszor vakbuzgóságba ment át, annyira, hogy vakbuzgóságuk által azon hitet is tönkre tették sokakban, mely később, a mint a tapasztalás mutatta, üdvözített volna. — „Hát még most is kételkedel-e bennem?” — Most nem, sőt erősen meggyőződve hiszek benned; mert saját szemeimmel látlak. — „Jól van, tudd meg, hogy az olyan, ki az én létemet valaha tagadta, az nem érdemli, hogy a mennyek paradicsomába bemenjen, míg e büntől meg nem tisztul, úgy vagy ezzel te is.” Erre int az angyalnak s „menj!” szóval elint a helyről.

Ekkor én mintha a levegőbeni fentartásomat és minden erőmet elvesztettem volna, sajátságosan süllyedtem lefelé; úgy esett ez, mint mikor hintázik az ember, a levegő körülfolyta lelkemet, mintha puha pelyhek közt lettem volna, s láttam nyilsebességű esésemet lefelé; míg egyszer iszonyu borzadással láttam alattam tátongani a pokol tornáczát, a legborzasztóbb tüzlángok iszonyaival és temérdekségével égni, s épen, midőn már a lángok oly közel voltak hozzám, hogy égetésüket majd-majd éreztem, s midőn a tömördek tűz martalékába estem volna nagy robajjal, — Tolnai János és Földváry Akos barátim benyitnak a szobába, s az ajtót tán szánt-szándékkal becsapták, hogy fölébredjek, mivel ők maguk sem tudták, mire vélni ezen hosszas kábultságomat, és attól tartottak, hogy tán csakugyan örökké rajtam marad. Tehát ezen zöreire a legnagyobb ijedségben fölébredtem s kinyitám szemeimet.

Ezek tüstént hogy-létemről kérdezősködtek, de nehezen tudtak szóhoz juttatni, mivel kínjaim a legszonyubbak voltak, látva magamat elevenen a lángok közé esni; testem csupa fecske víz volt, s látványom oly eleven volt, hogy még minduntalan azon gondolkodtam, ha valjon test vagyok-e, vagy lélek, s valjon lelkem nem süllyed-e még most is elrendelt helyére a lángok közé, s körülnéztem többször, ha nem látom-e még a lángokat alattam égni vagy körültem? Be akarám újra szemeimet hunyni, de attól féltem, hogy a lángok martalékává leszek, s barátim sem engedtek többé fekvé maradnom, sőt kérdéseikkel minduntalan faggattak, azt is gondolva, hogy már a hasis-állapot elmúlt, miután 48 óráig folytonosan rajtam volt. Szóhoz nehezen tudtak juttatni a nagy zavartól, melyben voltam a lét vagy nem lét miatt, vagyis a lángok közti lét halál utáni lét-e, vagy e földi pályámon tovább haladva, testestül-lelkestül még élve létezem-e? Ez volt ekkor a kérdések kérdése, melyre nézve tisztába nem jöhettam.

Ekkor az idő déltájban volt, barátim meg akarták kísérteni, ha tudnék-e már enni, attól félve, hogy az éhségtől megbetegszem, mivel 48 óra alatt mit sem ettem; de én a helyett inkább egy csibukot kívántam; kívánságomra hoztak is egy nagy török csibukot, s hogy meg ne fázzam, egy bundát adtak rám, ezt felöltöttem, a csibukot a számba illesztve, a dívánra felültem, mire azon eszmére jöttem, hogy én egy nagy pasa vagyok, s csibukomat szíva barátimmal, — kik ezalatt többen gyülekeztek látogatásomra, — mint cselédeimmel parancsolgattam. Ezek mindenben kívánságom szerint tettek, s igen meg voltam elégedve önmagammal és sorsommal, természetes, hogy ezen megelégedést a hasis kedélyt felcsigázó ereje eredményezte.

Bezzeg, néhány perc múlva csak elcsudálkoztak mindnyájan, midőn egy pálczával hadarázva ültömben, csapkodtam magam körül, hogy közel ne jöjjenek hozzám, nehogy jobb lábamat, mely csupa kristály-üvegből van, eltörjék! Ezt úgy féltettem, hogy halálosan megütöttem volna azt, ki közel mert volna hozzám jönni, mivel láttam, minő törékeny a lábam, úgy nézett ez ki, mint egy darab gömbölyű, átlátszó, fényes, zöld üveg, melyet magam sem mertem megmozdítani.

Ezután az étel eszméjére birtak hozni, s mivel éhes voltam, könnyen barátkoztam meg ezen eszmével, mely az éhség legfelsőbb fokára emeltetett, s azt gondoltam, hogy a világ ételeit tudnám megenni a nélkül, hogy jól tudnék lakni. Nem-sokára hoztak ételt, azt elém tették, mohón hozzá is nyultam, de midőn számhoz vittem, az mozogni kezdett s nyávogott, mint a kis macska, s ekkor úgy tetszett, mintha az egész étel kis szőrös macskákból állott volna, s az egész mozgott volna, mire nagy borzalommal a falatot visszacsapom a tálba, s vonakodom enni belőle, mondván, hogy velem szőrös macskákat ne étesselek. Erre körültem levő barátim igyekeztek ezen eszméből kihozni, maguk nyultak hozzá, megfogták kezeikkel az ételt és hust, s mondták, hogy az nem egyéb, mint főtt hus és étel, nem pedig apró macskák, míg hosszas szóváltás után nagynehezen rávehettek, hogy számba vegyem, de legalább huszszor is a számtól megint elkaptam, míg az első falatot számba tudtam tenni. Mikor pedig az első falat már a számban volt, az olyan jóízűnek tetszett, hogy már akkor maguk is mondhatták volna, hogy szőrös macska, még sem hagytam volna fel az evéssel, s így elfelejtve a kis macskákat, oly jó étvágygyal, oly mohón ettem, hogy nem győzték hordani.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Október 2-kán.

Már itt van. — Prémés bekecsekben. — Mindenféle csecsebecse. — Mihály uram. — Erdő az utcán. — A feltűzött kandi ruhák. — Napoleon a kerepesi uton. — Az utósó követ Budán. — A röpke fehér iverk, melyek figyelmet érdemelnek. — Két latin szó. — A tárczairók s a tárczák.

Még nem is vártuk s már is itt van. A nyaralók körül kietlenül fűtyöl a szél, egymásután, nyakra-főre menekül mindenki tova, s míg a szüreti dalokat szép prémés bekecsekben dudolgatják, mi, városi nemzedék, gondosan betesszük az ablakot s vágyakozva tekintgélünk a kandalló felé. A naptár lapjait szépen összecserélték, s a máskor költői, langyos október most komor-mogorva, mint a hogy az dicsőségteljes utódját megilletné.

Beállt a tél! Fagyos napjai, hosszú éjjelei, színházai, hangverseny-termei, uri báljai s miután alkotmányos nép vagyunk, — országgyűlésével. Válogathatunk sok mindenfelében, a kinek mi tetszik. Utczai séta, gázfényes est, magasan csengő trillák, nagy s hatalmas szónoklatok, mindenféle csecse-becse, mind egymásután, a mint következik.

Fél-Pest az utcán volt. Sz. Mihály uram az idén is hatalmasan megcsörtetné kulcsait s boldog volt, a ki előre, jó előre biztosítja magát. Folyvást többen leszünk s akár mennyit építnek, mindig sokan vagyunk.

Az irtóztató volt. Nézni, mint rohannak egész napon: ezen az utcán fel, amott le, aztán megint fel s megint le, a körben, jobbra-balra s mind hiába. Nincs, nincs és nincs! Azok a fehér papírkák gondolat-sebességgel tüntek el egymásután a házak kapuiról s néhány nap alatt büszkén mondhattuk el: Pesten nincs lakás! Büszkén mondták el ezt természetesen azok, kiknek van, de kevesebb büszkeséggel hallgatták azok, kiknek nincs. S nagyon soknak nem volt. A Pestre jövők tolulása még alig volt nagyobb, mint most. Fél-Pest az utcán volt — nagyon sokan ott is maradtak. Ez a Mihály-napi tragoedia.

De nem is oly kétségbeejtő, mint tán első pillanatra látszanék. Csak meg kell szokni. Ugyis akárhány ember van, ki napja jó nagy részét az utcán tölti. Aztán ez nagyon mulatságos is.

A járda most mindenütt egy — erdő. Nem egy; tiz, husz erdő, valóságos Bakony.

De nem a zöld Bakony, lombos fái, buja növényzete, hatalmas árnyéka — minek télen különös becse van — s vadregényes költészetével; nem az élő Bakony, hanem a holt, midőn rakásszámra dőlnek le egymásután a fasudarak s aztán szép őlszámra van rendbe rakva a föld egyik büszkesége.

Mindenütt — levágott erdő. Az ember bujkál, ugrál jobbra-balra, míg a hatalmas fejsze villog a szem körül s a hasábok röpkeidnek szerte-szélylyel. Így van ez minden utcán, az emeletes s a földszintes házak körül egyaránt, mi természetesen véghetetlenül mulatságos. Csak meg kell szokni. S aztán fogat fogatot ér. Oly sebesen vágat egyik a másik után, hogy belechikázik szemed, a míg nézed — s aztán nem is igen válo-

gatnak, hanem neki vágatnak a nagy tömegnek, hogy az úgy porzik jobbra-balra, mint utfélen az agyag.

Ilyen a napi-mulatság. De van még más valami is.

Ott vannak a kedves arcok, a mosolygó szemek, s az igéző kandi feltűzött ruhák; ki tudja, mit gondol az a szőke fűrtös fő, meg az a daru-tollas ifju, midőn úgy véletlenül egymásra bukkannak az utca kanyarulatánál; én nem tudom, tán ők se tudják, senki se tudja; — de azt tudjuk, hogy ott vannak a divat urai és hölgyei, a séták örökké mozgó alakjai, úgy ismeri őket mindenki, mint a hatalmas trafik-szultánt ott a váczi-utca közepében, ki az idők örökös egyformaságába fujja hatalmas pipája füstjét, s mint látszik, nem sokat törődik mind e hiábavalóságokkal.

De az esték! A hangverseny-idény még csak hatalmas falragaszaiban jelentkezik, melyekben Grün jelenti nevezetes virtuóz-estéit, meg Ullmann figyelmeztet az ezüst szavu Pattira, s „a nagy csuda-gyermek“, Ketten Henrik, tudatja megérkezését, s a színházi idény Dunán innen és túl hullámokat verdes nagy jelenéseivel.

Dunán innen, már t. i. a nemzeti színháznál, nagy reformokra készülnek. Hogy mikből állnak azok, még a boldog jövő titka; annyi azonban bizonyos, hogy a reformok nem késhetnek soká, mert ezek szükségét most maguk a színészek kezdik érezni s a valóztatást más részről sürgetik. S a mint aztán az intendáns az ilyféle mozgalom hírére hallotta, egészen napoleoni hadi-tervvel maga állt a mozgalom élére s most egyre-másra foly a tanácskozás. Várjuk be csöndes türelemmel: mi jót visz végbe a kerepesi-uti Napoleon.

Dunán túl ezalatt nemcsak készülődnek, hanem a készület eredményeit is látjuk. Így mult vasárnapon a népszínházban sikerült kis bohózatot láttunk, mely érdemes arra, hogy körutat tegyen a vidéken is.

E mű Éjszaky Károlynak: „Az utósó lengyel követ“ című vigjátéka. A színlapon ugyanis vigjátéknak van nevezve, de a mű sok helye, különösen a népszínház előadásában határozottan a bohózatba vág.

Alap-gondolatát azon történeti esemény képezi, hogy a lengyelek, a mint megharagudtak azért, hogy Nagy Lajos leányát, Hedvig király-kisasszonyt, anyja, Erzsébet királyné nem akarta kiadni vőlegénye, a lengyel királynak, s több követtség ez ügyben hasztalanul járt, követül az ország legutósó nemesét, a derék, becsületes, egyenes szívű, de különös modoru Waleroszkit küldték el, ki hű fegyvernőke kíséretében neki is indult a nagy világnak, és szerencsésen haza hozta a várt királynőt.

Waleroszki a sok költészettel rajzolt alak, s az élet s igazi érzelem oly melegsége vonul át ez alakon, minő csak valóban jelentékeny színműírói tollból folyhatott. De a helyzetek, a mi-ben a szerző ez alakot sodorja, nagyon bohózatosak.

A magyar udvarnál meg akarják akadályozni, hogy a követet a királynő elfogadja. Leitatják, majd álomitallal elkábitják s aztán önmagát a követet is sok bajba dönti, midőn egy kocsmárosnét, ki a királynőhöz nagyon hasonló, a királynőnek nézi; majd pedig viszont a királynőt a kocsmárosnőnek. Ezen

Emilia

kivül a fegyvernők is határozottan bohózatok alak. A főbb szerepeket Molnár (követ), Kassai (a fegyvernők) és Némethy Irma k. a. (a király- és koreszmárosnő) játszották.

Különben örvidenünk lehet, hogy a népszínház ilyen egészben véve sikerült művel nyitotta meg előadásait, mely kétségkívül még sokszor igen jól fogja mulattatni a közönséget.

A színházakon kívül az olvasó-asztal is sok érdekes dologgal kecsegtet. Komócsy József és Dalmady Győző egy-egy kötet költeményt adnak ki, Tóvölgyi Titusztól közelebb regény fog megjelenni; mai számunk mellett pedig t. olvasóink Benedek Aladár újabb költeményeire veszik az előfizetési felhívást.

Benedek Aladár gyöngéd lyrai múzsa a Parnassuson, melyen az ifjú költők kobza szól, oly helyet foglal el, mely figyelmet érdemel, s a röpke fehér ívek közül bizonyára nagyon sok fog visszaszállani az ifjú költőhöz annak jelöl, hogy nemcsak figyelmet érdemel, hanem meg is találta, a mit megérdemel.

Aztán itt van — igen itt — az országgyűlés.

Egyelőre azonban — provisoriumban. Ez ugyan nem szép latin szó, de nálunk megértik, mert még nem rég is sokat emlegették.

A képviselőház ugyanis egyelőre, míg az országház átalakításával készen lesznek, — ideiglen — az akadémia disztermében tartja üléseit; a felsőháznak pedig egyelőre semmi dolga.

Az akadémia termét a képviselőház ülésezése számára átalakították, már t. i. úgy, a hogy lehetett. A terem hosszában végtelenségig elnyúló zöld posztós asztalokat állítottak fel, melyek mellett 40-40 képviselő foglal helyet, s ezenkívül a falak mellett is van néhány hely. Az elnökség az ajtó mellett trónol kis emelvényen, a hirlap-tudósítók pedig a terem oszlopai között guggolnak, hallva azt, a mit a véletlen épen feljök hoz, s látva azt, a ki történetesen feljök fordul. A tér mindenütt végtelen szűk s a panasz általános.

Az itteni ülésezés azonban nem tart soká. Legfőljebb négy hétig, s akkor megint egy időre nem lesz nyilvános ülés, hanem osztályonként magán-tanácskozásokban foly a törvényhozás munkája. Akkorára megválasztják majd a Bécsbe menendő tagokat is, a kik alkotják a „delegatiót.“ Ez is latin szó, ez is nem szép; de megnyugodhatunk benne, mert, ha nem is a tárcza-írók fedezték fel, ennek köszönhetjük, hogy vannak egyáltalában — magyar tárczák.

— ö. —

Budapesti hírvivő.

☼ (A magyar gazdasszonyok egyletének) szept. 28-kán tartott választmányi ülésében több kérvény és folyó tárgy elintézése után, bejelentetett a népünnepélyi végleges számadás, mely szerint a jövedelem a pénztáraknál 2128 frt 22 kr: a tombolajáték-bódénál 1080 frt 23 kr; összesen 3208 frt 45 krt tett; kiadás pedig volt: a diszitményekre, világításra, sat. 1141 frt 69 kr; a tombola-nyeremény-tárgyakra a számos ajándékon kívül 986 frt 53 kr; összesen 2128 frt 22 kr; maradt tehát tisztán 1080 frt 23 kr ennek kapcsában.

Elnök, Damjanich János özvegye, benyújtá az általa kezelt inséges pénzről számadását; begyűlt 11,681 frt 72 kr; kiadatott 71 község részére 9335 frt, a szolnoki levesfőzésre 1307 frt 96 kr; ruházatra 183 frt 81 kr; egyes bénáknak 82 frt 11 kr; összesen 10,908 frt 88 kr; maradt későbbi használatra 772 frt 84 kr.

Továbbá elnök által bejelentetett Polák Julia urnő ajánléka: 10 uj gyermekruha és egy kalap; dr. Szohner urtól „A női egészségtan“ című saját munkájából 50 példány eladásul az egylet javára; végre 6—10 kros gyűjtő-iv, Nadányi Albertné, Simig Istvánné, Damjanich Jánosné, Dadányi Erzsébet, Fenczelné és Pauler Tivadarné által gyűjtve 138 frt 25 kr. — Mindezen adományért és közreműködésért az igazgató-választmány nyilvános köszönetet szavazott. A választmány megbízásából Sztupa György, jegyző.

☼ (Haynald Lajos,) kalocsai érsek, ki a jótékony s közadományozás terén máris eltörülhetetlen nyomokkal örökté meg emlékeztét, ujabban ismét nagyszerű alapítványt: 20,000 frtot tett le jótékony czélokra, mely összeg felosztását későbbi elhatározásainak tartotta fenn.

☼ (A királyné ó Felségéről) igen örvidetes családi hirkering a lapokban. A királyné e körülmény folytán felséges férjét nem is fogja kísérni Párisba. A felségek Gödöllőre érkezését e hó közepére várják.

☼ (Horváth Mihály,) a koszorús történetíró, fölkéri mindazon irodalom-pártolóit s barátait, a kik kisebb történelmi munkái kiadására szétküldött felhívási íveken előfizetőket vagy aláírókat gyűjtöttek, hogy ez íveket a netán begyűlt pénzekkel együtt okt. 15-kéig okvetlenül küldjék be Ráth Mór könyvkereskedésébe. — Ha még hozzá tesszük, hogy, a mint már említve volt, Horváth Mihályra nézve e kisebb munkáinak kiadása az, a mi Arany Jánosra nézve költeményei kiadása volt; az olvasók figyelme bizonyára kétszeres mértékkel fog fordulni a hirneves író e művei felé.

☼ (Zimay László) jeles zeneszerzőnk „Dalcokor“ című művére következő előfizetési felhívást tett közzé:

„A magyar zeneirodalom fejlődésére nézve semmi sem lehet lényegeseb befolyással, mint a népdalok válogatott kiadása és terjesztése mellett a magasabb irányú és szellemű magyar műdalok művelése. Mintegy közös forrásból: ezekből sugárzanak ki a különböző válfajok műágai s ezek képezik egy kifejlett zeneirodalom zömét, mely körül annak többi részei sorakoznak s melyből, ugyszólva, életerejüket merítik.

A magyar zeneirodalomban e tekintetben még sok tenni, sok betölteni való van, s a nagyobb, a mesteribb műágak virágzására addig nem is gondolhatunk, míg e részben össze nem hordtuk — kiki tehetsége szerint — az építkező köveket.

Igénytelen zeneszerzői pályámon, előttem is e cél lebegvén, tehetségem szerint igyekeztem porszemóimmal én is hozzájárulni a nagy építkezéshez. Mennyire értem czélt? — ezt megítélni nem lehet az én feladatomban. — A t. cz. közönség határoz e felett, melynek eddig ez irányú műveim iránt tanusított nagybecsű pártfogása és fölkarolása csak ujabban ösztönül szolgál a további működésre zeneirodalomunk érdekében.

Azon reményben, hogy a mélyen t. közönség nem fogja tőlem megvonni nagybecsű pártfogását, négy legújabb magyar műdalom kiadására előfizetést nyitok.

A négy dal egy füzetben „Dalcokor“ czimen f. hóban díszes kiállítással meg fog jelenni s a t. cz. előfizetőknek f. é. nov. 1-én megrendelés szerint szétküldetni.

Előfizetési ár: 1 frt o. é., mely összeget f. é. okt. utózáig tisztelettel kérem nevem és lakásom alatt hozzám beküldeni. (Pest, belváros, molnár-utca 19-dik szám, 2-dik emelet.)

Gyűjtőknek minden hat példány után egy tiszteletpéldánnyal szolgálók.

Pest szeptemberhó 1867.

Zimay László.

A zenekedvelő hölgyek bizonyynyal örömmel veszik ez előfizetési felhívást és sietni fognak viszonzni azt a sok nemes élvezetet, mit a jeles szerző mély érzelmű dalai nekik nyújtott. Tapintatlanság volna tehát különösen ajánlani az előfizetést, miután hölgyeink azt szívük jószántából is örömet fogják pártolni.

☼ (*Felekiné asszony*,) a nemzeti színház közönségének e kedvelt művésznője, három havi szabadságidő után mult pénteken lépett fel először a „Romeo és Juliá”-ban. A közönség nagy kitüntetés-, zajos taps- és koszorúkkal fogadta, s azon megkapó jelenet után, midőn Julia Romeojáért kiissza a kelyhet, többször kihivta. Julia nem tartozik Felekiné asszony legsikerültebb szerepei közé, ő túlzottan, nagy páthosszal veszi körül e legköltoőbb alkotást s általában a szerepnek csak utósó mozzanataiban tud igazi hatást előidézni. Különböznél valóságos gyöngy volt a mellékzereplők s a mű többi előadói körében, kik közül csak Szigetiről szólhatunk elismeréssel. Lendvay Romeo-ján, előbbi előadásaihoz képest, sok tanulmány nyoma látszott meg; ő az egyetlen magyar Romeo, s helyesb szereposztás volna, hogyha Juliát nem Felekiné, hanem Lendvayné asszonnyal játszatnák. Halljuk, hogy ez közelebb meg is fog történni.

☼ (*A pestvárosi főpolgármester és főkapitány*) közötti ügy, mely már hetek óta nagy mértékben foglalkoztatja a fővárosi közönséget, közelebb talán eldől. Legalább szombatra rendkívüli közgyűlés van összehíva, mely egyedül e kellemetlen ügygel fog foglalkozni.

☼ (*Nagyon különös*,) szomorú eset történt kedden d. e. a hatvani-utcában. Egy fiatal ember ment ez utcán végig, kit mindenki megbámult. A fiatal ember levette kalapját, csókot hintett az ablakok felé, szóval, úgy viselte magát, hogy e viselete a legszomorubbát sejteté. Történetesen erre hajtattott egy egyetemi tanár, ki, a mint a fiatal embert megpillantá, megállítatá kocsiját s a szerencsétlent kocsijába ültetve, megszabadítá az utcán járó-kelők kíváncsiságától. A fiatal ember D. A., pesti gyakorló orvos volt. A szerencsétlent, ki igen zülalt életet élt, nem rég hosszabb időt töltött külföldön s nevezetesen Berlinből, szorult körülményei miatt megmenekülni volt kénytelen, a mint ezt több lap s köztük a pesti „Lloyd,” az illető megnevezése mellett nyilvánosságra is hozta, a szerencsétlent aznap reggel örülségi rohamok lepték meg.

☼ (*Petőfi Zoltán*,) nagy költőnk fia, Debreczenben kardalnak. Nyugtalan, megfoghatlan vágy készte a csak 19 éves ifjút a bizonytalan sorsú pályára s itthon édesanyja minden gondja, rokonai minden tartóztatása sikertelen volt. Némelyek ez esetből szemrehányást akarnak tenni a nemzetnek, mintha ez a nagy költő fiát magától eltaszította volna. E vád teljesen alaptalan, miután Petőfi Zoltán számára a legtermészetesb forrás, családjának segélye bőven van nyitva; — de ő, minden ellenkezés daczára, erőnek-erejével lépett a kalandos pályára, melyről azonban még mindig leterithetni hiszik.

☼ (*Tisza-Ujlakon*) Doby Antal ur kölcsön-könyvtárt nyitott, mely abban is különbözik sok ilynemű vállalatától, hogy a hazai irodalom legjelesebb műveit szerezte és szerzi meg folyvást az olvasni szerető közönség számára; de különbözik még abban is, hogy a néptanítóknak vallás-különbség nélkül díjtalanul engedéi át könyveit olvasásra. Látni való, hogy önzetlen hazafiúi szándék indította a vállalkozót e könyvtár megnyitására, és azért valóban megérdemli, hogy az ottani értelmiség támogassa őt törekvésében. A mellett a díj is igen mérsékelt: egy óra 50 kr.

☼ (*Mult szerdán este*) Pesten, az üllői-ut és szénatér sarkán, egy cipész-segéd szerelemföltésből kedvesét egy késsel úgy mellbe szúrta, hogy másnap reá meghalt; és midőn a poroszlók lakásán el akarták fogni, ugyanazon késsel saját torkát metszette keresztül és eddig tán szintén meghalt már. A szomorú eseményt kétszeresen szomorúvá teszi az a körülmény, hogy a ha-

lálisan megsebzett leány jó félóraig feküdt vérében Pest városában! sok ember, sőt két poroszló szeme láttára, a nélkül, hogy csak egynek is közülök eszébe jutott volna bekötözni vérző sebé, vagy egyéb valamit tenni megmentésére. Meglehet, hogy vérvesztés által halt meg!

☼ (*Hymen friquei*.) Csányról vesszük azon örömhirt, hogy ott e hó 2-kán vezette oltárhoz Szalay László, jászkerületi esküdt, a bájos és nemes erényekben gazdag Wolnhoffer Gabriella kisasszonyt, az ottani szegények angylaszivü jóttevőjét. A boldog pár Jászberénybe tette át lakását, melynek társas-körei egy finom műveltségü, lelkes honleányt nyertek benne. — Fényes esküvő ment végbe szeptember 25-dikén a választóti Bánffy-kastélyban. E napon vezette ott oltárhoz a hirneves Wesselényiek ivadéka, Wesselényi Miklós báró Bánffy Ágnes bárónőt, Bánffy Albert b. bájos leányát. Nászasszony volt: legid. gr. Teleki Domokosné, vőfély: gr. Eszterházy Kálmán, nászleányok: gr. Teleki Ilon és b. Bánffy Ceczil. A násznépet az arisztokratia mintegy 60 tagja képezte; e kívül az örömapának összes tisztviselői jelen voltak a menyegzőn, s a helység lakossága is megvendégtetett. A lakodalom tánczczal végződött s a nászsereg másnap délután oszlott szét. Lakodalom után a vőlegény ifju nejét a történeti nevezetességü zsidói jószágára vitte. — Nov. 6-dikán Erdélyben, Nagyaluban, ismét fényes esküvő lesz. E napon vezeti ugyanis ott oltárhoz Bánffy b. másik leányát Bánffy Ceczil bárónőt Zéy Dániel. Szivünköl kívánjuk, hogy e szent frigyeket az ég legszebb áldásai kövessék.

☼ (*Vegyes hírek*.) A magyar északi vasut királyi biztosául Wodianer Albert neveztetett ki. — Bay Bertalan, volt honvédőrnagyot, Szabolcsmegye tisztviselő főjegyzőjét, a pénzügy-miniszter első osztályu adófelügyelőnek nevezte ki. — A pesti kereskedő ifjak társulatának pompás új helyiségeit a váci-utcai Szentkirályi-házban okt. 27-kén fogják ünnepélyesen megnyitni. — Pestnek közelebb híres vendége volt. Ez Jules Simon, a francia törvényhozó-testület ellenzékének egyik legkiválóbb tagja s hirneves író, ki néhány napig a fővárosban időzött. — Az erdélyi kir. biztos, gr. Péchy Manó, e napokban Pestre érkezett. — Gr. Bethlen Gergely tábornok szept. 29-dikén Kolozsvárra érkezett. Nagy kitüntetéssel fogadták és fáklyás-zenét is rendeztek tiszteletére. — Az „Aba-ujmegyei Közlöny” címü kassai lap, egy éves fennállása után, csöndesen egy jobb világba költözött. — Perczel Miklós tábornokot, ki Amerikából már haza felé indult, Pécssett az elhunyt Angyal Pál helyére meg akarják választani országgyűlési képviselőnek. — Reményi Edét azon kitüntetés érte, hogy ő Felsége kamara-hegedűsének nevezte ki. — A titkos orvosi és kurunló-szerekre, melyekkel sokszor rászedik a jóhiszemű közönséget, végre a miniszterium is figyelmet kezd fordítani s felhivta a pestvárosi tanácsot, hogy ily szerek hirdetéseit ellenőrizze. — A herceg-prímás a Sz.-László-társulatnak Esztergamban tartott közgyűlése alkalmával 1000 frtot ajándékozott az ottani kisedővodának. — A pesti állatkert-társulat az épülő giraffe-ház költségeinek fedezésére sorsjátékot rendez. A nyereményeket állatok képezik. A sorsolás okt. 13-dikán lesz az állatkertben.

☼ (*Halálozások*.) Pesten Nagy Jánosné szül. Birghoffer Anna, a legnemesebb nők és legjobb anyák egyike, f. hó 3-kán 33 éves korában meghalálozott. — Tóth József, volt honvéd-ezredes, a képviselőház felügyelője, szept. 30-kán szélhűdés folytán hirtelen halállal mult ki. — Vécsey Sándor, volt honvédszázados, szept. 30-kán Budán meghalt. — Barbieri,

opera-költő, a „Perdita“ szerzője, a pesti német színházak karmestere, mult vasárnap éjféltájban, a Széchenyi-sétatéren, szélhűdéstől érve, halva roskadt össze. Holttetemét csak reggel találták meg. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Október 4-kén.

Szept. 28-kán: „Afrikai nő“, Meyerbeer nagy operája 5 felv. — Szept. 29-kén: „IV. László“, Dobsa drámája 5 felv. — Szept. 30-kán: „Egy millió“, francia vígjáték 4 felv. — Okt. 1-én: „Bánk bán“, Erkel nagy operája 3 felv. — Okt. 2-kán: „Benoiton család“, Sardou vígjátéka 5 felv. — Okt. 3-kán: Schwarcz Róza kisasszony vendégszereplés: „Mártha“, vig. operette 4 felv. — Okt. 4-kén: „Paul Jones a kalóz“, francia dráma 4 felv.

Budai népszínház.

Október 4-kén.

Szept. 29-kén: „Az utolsó lengyel követ“, Éjszaki vígjátéka 4 felv. — Szept. 30-kán és okt. 1-én: ugyanaz. — Okt. 2-kán: „Az uralomvágy“, Benedix vígjátéka 3 felv. — Okt. 3-kán: „Nénemasszony korában“, vígjáték 1 felv. és „A matrózok“, operette 1 felv. — Egyéb napokon nem volt előadás.

Mindenfélék.

✱ (*Garibaldi a fogságban.*) A nagy hő, kit Róma elleni készülődésében Sinatungában fogtak el, most megint Caprera szigeten van. Alessandriában csak néhány napig volt letartóztatva, s barátai, kik itt meglátogatták, hosszú tudósításokat közölnek erről a lapokban. A tábornokkal természetesen a legnagyobb tisztelettel bántak s a katonák, kik őrzésére voltak rendeltetve, ablakai alatt nem egyszer kiálták: „Evviva Garibaldi!“ A tábornok, mint helyzetéből könnyen kimagyarázható, nagyon izgatott volt s barátainak folyvást azt mondá, hogy elfogatásával mit sem szabad változtatnia a nagy ügyön, mit élete feladatául tekint. Egyre-másra irta fogságában a lelkesítő fölhívásokat. Aztán elábrándozott a régi Róma dicsőségéről s lelkesedve kiáltott fel, hogyha még egyszer a hét tornyu városban megjelenhetnék, e napot tekintené élete legszebb napjának. — Leánya, Teresita, a mint atyja elfogatásáról értesült, azonnal hozzá utazott s visszakísérte a csendes Caprerára.

✱ (*Lopez.*) Miksa árulója, a mexikói lapokban most hosszú nyilatkozatokat közöl, hogy ő nem árulta el a császárt. Senki sem hisz neki.

Gazdasszonyoknak.

Harosa, rostélyon sütvé.

Két font szép harcsát megszóván, rostélyra kell rakni és a tűzön folytonosan forró zsírral öntözgetni. Ha egészen kisült, lábasba kell rakni, három lat káprival behinteni, egy félmeszely tejfellel leönteni és felforrni hagyni. Ekkor a halat szép szeletekre vágva, burgonyával, rizsszel, macaronival vagy apró galuskával környezve és a tejeles mártással leöntve, forróan be kell tálalni.

Pisztrángok hidegen.

10—12 kis pisztrángot le kell pikkelyezni, megmosni és mindkét oldalán könnyedén bemetszeni. Ekkor a pisztrángok egy tálba tételnek, sóval, fekete borssal és apróra vágott vöröshagymával behintetnek, finom olajjal és citromlével leöntetnek és e lében 2—3 óráig pihenni hagyatnak, időnkint a pisztrángokat megfordítván.

Kevéssel a tálalás előtt a pisztrángokról egyenkint le kell hagyni csurogtatni a levet, újból finom olajjal bekenni mindkét oldalát és mérsékelt tűzön, rostélyon, szép sárgára megsütni, lapos, kerekded tálra szépen elrakni és vagy majonaise-zel, finom mustárral, vagy eczettel-olajjal feltálalni.

G. Julia.

Alma rizs-héjban.

Tizenkét szép tafota-almát négy részre vágva, szépen meg kell hámozni, félfont cukorral és egy citrom levével megfőzni, ha már puhák, ezüst kanállal vigyázva szitára kirakni, a levét pedig újból sűrű, folyékony szörppé befőzni. Ezen idő alatt egy félfont rizst többször kimosván, kétannyi vízben meg kell párolni, a vizet aztán leszűrni róla, nyolcz lat friss vajjal, egy kis sót és egy fél pint tejszint hozzá adván, egy időre a tűzre kell tenni, hogy forrásba jöjjön, aztán jól befedve a tűzhely szélére téve, csak lassan engedjük a rizst egészen puhára párolni. Három negyedóra múlva a rizs már jó szokott lenni, akkor leeresztjük a tűzről és először keverjük meg főzőkanállal. Most idomitsunk a rizsből egy kerek, sima, pástétom-alaku gömböt, a közepén azonban hagyunk egy jókora üreget és tegyük hideg helyre. Egy órával a tálalás előtt tegyük ez üregbe a már meghűlt almát, vegyítsünk közé még más gőzbe vagy cukorba főtt gyümölcsöt, borítsuk le az egész tálal egy jó nagy casserolle-lal és tegyük be mérsékelt melegű sütőbe. — Az almaszörpet vegyítsük két-három kanálnyi barack-befőttel, és ha a rizs már forró lett és kiveszszük a sütőből, öntsük az almaszörpet reá és tálaljuk be forróan.

D. Jánosné.

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alak: utcai öltözképet mutat be. A ruha kék finom francia popelineből készült, az alján fekete bársony-diszítéssel; ugyanilyen a magas derék és szűk ujjak diszítése is. Ára a kész ruhának 55 frt. A fekete „Perczel“-zubony finom posztóból való, elől kis gombokkal, köröskörül pedig gyöngyös zsenília-rojttal diszítve. Ára 35 frt. Ugyanilyen zubonyokat láttunk Alter és Kiss urak divatterméiben, vörös diszítéssel, szintén a fenn kitett árban. — A szürke nem ez-kalap sima crêpe-fátyollal van diszítve. Ára 7 frt.

A második alakon világos szürke lustre-ruha látható. Az uszályos szoknya alja két sor vörös tafota-szegélylyel van diszítve, mely két oldalt $\frac{3}{4}$ rőfnyi magasságra emelkedik. Az ugyanilyen szürke lustreből készült rövid zubonyka szintén vörös tafotával diszítve, a szélein pedig egy sor finom szürke selyem-rojt látható. Ára az egész öltözkének 56 frt. — A hamuszínű crêpe-kalap elől szalmakalászokkal van diszítve, hátul pedig tekercsekbe fonott fekete bársonyszalaggal. Ára 10 frt.

A harmadik alak szintén utcai öltözképet tüntet elő. A ruha barna tafotából készült és két szoknyára van szabva. Az alsószoknya sima, a felső azonban ivékbe van kivágva, fekete bársonnyal és az oldalán fekete bojtokkal diszítve, hátrészén pedig fekete selyemmel kihimezve. (A himzett ruhák ismét divatba fognak jönni e télen!) E ruha derekát elől és hátul is a szoknyával egyforma himzés diszíti. Ára e gazdag kiállítású ruhának 95 frt. — A „Türr“-zeke hamuszín bolyhás szövetből készült, barna bársonnyal és nagy gombokkal diszítve. Ára 45 frt. — A szürke nem ez-kalap barna tafotával van diszítve. Ára 9 frt.

Türrsch F. ur divatcikkek kereskedésében (váci-utca 19. sz.) legújabb megérkeztek és legnagyobb választékban kaphatók:

Női vászonneműek rumburgi vagy hollandi vászonból.

Nappali ingek darabja: 4, 5, 6, 8, 14 forintig.

Magas éjjeli ingek, darabja: 5 frt 50 kr, 7, 9, 12, 18 frtig.

Nyári éjjeli ingek, „ 6, 7, 9, 12 frtig.

Vánkoshéjak, „ 2 frt 75 kr, 3 frt 75 kr, 5, 6, 10 forintig.

Paplanlepedők, darabja: 5, 7, 9, 12, 16 frtig.
 Alsó-lepedők varrás nélkül — $\frac{9}{4}$ széles, $3\frac{1}{6}$ rőf hosszú —
 darabja: 4 frt, 5 frt 25 kr, 6 frtig.
 Háló-fejkötők hollandi vászonból: 1 frt, 1 frt 50 kr, 2, 3, 4 frtig.
 Recze-fejkötők, szalaggal díszítve: 1 frt, 1 frt 75 kr, 2 frt 50 krig.
 Lábravalók hollandi vászonból: 2 frt 75 kr, 3 frt 75 kr, 4 frt 75 kr, 5 frt 75 krig.
 Lábravalók perkálból vagy sirtingból: 2 frt 25 kr, 3 frt, 3 frt 75 kr, 4 frt 75 krig.
 Lábravalók parketből: 3 frt, 3 frt 75, 4 frt 50 krig.
 Éjjeli köntösök, perkálból vagy sirtingból: 2 frt 25 kr, 3, 4, 6, 10 frtig.
 Éjjeli köntösök, barketből vagy piquetből: 3 frt 20 kr, 4, 5, 7, 10 frtig.
 Fésülő-köpenyek, perkálból: 2 frt 50 kr, 3 frt 75 kr, 5, 7, 10 frtig.
 Alsó-szoknyák perkálból: 7, 9, 12, 15, 20 frtig tuczatja.
 „ barketből vagy piquetből: 4 frt 25 kr, 5 frt 40 kr, 6 frtig.
 „ fésülő-köpenynyel vagy paletot-val: 18, 24, 30 frtig.
 Reggeli öltözékek, perkál- vagy mollból: 25, 30, 40, 50, 60 frtig.
 Kemény szoknyák, fodorral vagy a nélkül: 7 frt, 8 frt 75 kr, 10 frtig.
 Pipere-kendők rojtjal, piquetből: 3 frt 25 kr, 4 frt 50 kr, 5 frt 75 krig.
 Nyári piquet-takarók: 7, 9, 12 frtig.
 Valódi irlandi vászon-zsebkendők, tuczatja: 5 frt 30 kr, 6 frt 50 kr, 8, 12, 15 frtig.
 Valódi nehéz batiszt-zsebkendők, tuczatja: 5 frt 30 kr, 6 frt 50 kr, 8, 12, 18 frtig.
 Valódi könnyű batiszt-zsebkendők, tuczatja: 15, 20, 30, 36, 42 frt.
 Szegett batiszt-zsebkendők, tuczatja: 18, 24, 30, 36, 42 frtig.
 Himzett „ darabja: 2 frt 50 kr, 3 frt 75 kr, 5, 7, 10 frtig.
 Színes nyomott „ darabja: 1 frt 30 kr, 2 frt, 2 frt 50 krig.
 Asztalteríték, legjobb fajta, 6, 12, 24 személyre: 6 forinttól 60 forintig.
 Törülközők, legjobb fajta: 6 frttól 20 frtig.
 Pamut-harisnya, tuczatja: 4 frt 75 kr, 5 frt 75 kr, 7, 10, 15 frtig és fölebb.
 Fil d'Ecosse-harisnya, tuczatja: 12, 15, 18, 24, 30 frtig és fölebb.
 Selyem-harisnya, párja: 4 frt 75 kr, 6, 8 frtig.
 Áttört Fil d'Ecosse-harisnya, párja: 1 frt 40 kr, 2 frt, 3 frt 75 krig.

HELYVÁLTOZTATÁS.

Micsey és Rath

9 év óta a váci-utcában, a „Nádor“-fogadó épületében létezett szalmakalap-gyárukat ideiglenesen — a váci-utcai Szentkirályi-féle ház fölépültéig — **váci- és zsibárus-utca sarkán, 1-ső emeleten** levő gyárüzleti helyiségeikbe tették át.

Ugyanott az őszi és téli idényre gyári áron kaphatók: **női nemez-, bársony- és toll-kalapok** díszítve és díszítetlen, 20 különböző alakban.

Továbbá: *kalvprázak*, „*velours chiné*“, *francia tollak*, *művirágok*, *arany*, *bronz*- és *egyéb legújabb női kalap díszítményei*.

A f. é. 36-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Nem vagyok én nap, se hold,
 Vagyok egy kis csillag,
 Mely a sok millió közt
 Szemérmesen ballag.
 De midőn borus az ég,

Nap és hold nem ragyog;
 A szörnyű éjszakának,
 Az elborult pusztának
 Mégis fénye vagyok.

Ferenczy Teréz.“

Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Theisz Hummel Emilia, Magyar Paulin és Terka, Streck Sámuelné, Vályi Piroska, Mudry Pálkuty Janka, Spáth Gyula, Neubauer Jánosné Kőváry Mórincz Agnes, Simony Huszágh Netti, György Erzsébet, Erdélyi Mikes Róza, Erdős Eszti, Melichár Ferdinandy Luiza, Duhek Vilma, Kalenda Árminné, Szepessy Karolina, Varga Borbola Laura, Guoth Ida, Kollár Mari és Antónia, Tassy Róza, Várady Mari, Fehér Antalné, Gönczy Terezi, Aranyosy Elvira, Köves Emilia, Nyáry Irma, Déry Aranka, Weiss Józsefné, Henning Matild, Lánghy Piroska, Zudor Józsa, Ertl Janka, Szabó Ilka, Schreyer Emma, özv. Deák Zsigmondné szül. Szalavec Janka, Szalavec Lenke, Körrei Laura, Rudér Vinczéné.

A jegyrejtvény megfejtését utólag beküldték: Limbek Dezső, özv. Deák Zsigmondné szül. Szalavec Janka, Szalavec Lenke, Körrei Laura.

Sakkrejtvény.

Schreier Emmától.

meg.	ve-	tör	Sze-	dul,	sok	be-	ko-
az	re-	ja	szen-	csak	rom;	És	a
dés-	Nem	ki	volt	tól.	lül	tét	dett,
tet-	tud-	sze-	bal-	Tóth	Mért	lesz	a
Mért	ből,	ol-	mán-	re-	ga-	ve-	ső-
sem	ből	sen-	tag.	lyan	Kál-	szi-	Gung
De	csak	ros	tett,	lő-	bánt-	ből	szen-
Pi-*	ki	gyü-	ja	tűz-	mért	let;	vet,

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő: november 3-ka.

Tartalom.

A bátorságról. — Erdőben, Benedek Aladártól. — A zöld könyv, Berczik Árpádtól. — Hogyha majd én, Mária Luizától. — Jolán mama, Somkerek Miklóstól. — A hasis hatásáról, Pap Jánostól. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Gazdaszszonyoknak. — Divattudósítás. — A t. rejtvényfejtők névsora. — Sakkrejtvény.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Előfizetési felhívás. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: október-havi 1-ső divatképünk előfizetési felhívás Benedek Aladár „Ujabb költemények“ című versgyűjteményére és Roszner Laura női divatpipere-üzleti jelentése.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

41.
szám.

VIII.
évfolyam.

SALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET KÖZLÖNYE.

SZÉPIRODALMI ÉLVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA

Októbr. 13-án

HETI NAPTÁR.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	Nap-nyugta			
							h.	p.	h.	p.
Október 13	Vasárnap	F. 18. Kálmán	F. 17. Ede	1 Október A 17.	14		6	16	5	16
14	Hétfő	Kalliszt püsp.	Szerencs	2 Cyprián	15 Sátor-ün.		6	17	5	15
15	Kedd	Terézia szüz	Teri	3 Areop. Dienes	16 2-dik ün.		6	18	5	13
16	Szerda	Gál, Florentin	Flórent	4 Hierot	17 Abdiel		6	19	5	11
17	Csütörtök	Hedvig özv.	Hedvig	5 Karithina	18 Abdon		6	21	5	9
18	Péntek	Lukács evang.	Lukács	6 Tamás ap.	19		6	23	5	7
19	Szombat	Alkantari Péter	Péter	7 Sergius	20 Sab. Beres.		6	24	5	6

☛ Teljes számú példányokkal szolgálhatunk. ☛

Vidéki tárcza.

Kirándulás Gödöllőre. Mire e sorok megjelennek, a felséges pár már valószínűleg leérkezett és meglátogatta Gödöllőt, e magyar Schönbrunt, Laxenburgot, a mint nevezni szeretik.

Az ezután odarándulók tehát már biztosra vehetik, hogy meg fogják láthatni az egész királyi palotát, megszűnván az az akadály, mely nekünk gátul szolgált, hogy az egészben gyönyörködjünk.

Nekünk ugyanis azt mondták:

— Most egyáltalában nem lehet minden osztályba bejutni. Később majd lehetséges lesz. Mert most kérem, minden új, s mint ilyent akarnók ő Felségeiknek bemutatni; ha pedig itt mindenki ki- és bejár, akkor vége-hossza nem lesz a látogatásnak, s még sem bírjuk az egésznek új színezetét megtartani. Ha csak egyszer is lesznek benne ő Felségeik, akkor aztán majd megnyithatjuk a publikum előtt.

S némileg igazuk van. Még a férfiak csak hagyján, azok el tudnak járni a kiterített vékony vászonszalagon; de a nők annyi port fölszednek ruháikba, hogy a mint egyszer végigmennek a szobákon, azonnal vége a lakirozásnak. Aztán meg mindent közlőről akarnak látni, mindent megtapogatni és a többi...

Hanem azért est modus in rebus, a mi magyarul annyit tesz, hogy minden dolognak van oka-foka. Azért mégis láttuk a palotát, ha nem egészen is, de legalább több részletében, s a többit egy kis phantáziával hozzá lehet képzelni s így a kép egészen kiegészíteni.

Láttuk például mindjárt a homlokzatot, s megjegyeztük rá, hogy nem valami nagyszerű. Legfőlegbe csinos, ezt lehet rá mondani. Volt köztünk, a ki azt is megjegyezte, hogy milyen szépen tartja a kapu fölött a kétfejű sas a magyar czimert gyomrában.

Innen hátra kellett kerülnünk a kertbe egy verandára, a honnan az ablakon át két szobára engedtek belátást. Két kis szoba ez, a királynő dolgozó-szobái, saját maga által választott színnel, viola selyemmel igen izletesen díszítve. A verandáról szép kilátás nyílik a kert egy részére és a tóra. Csak az a kár, hogy az ujság színén kívül az ujság is tapasztalható.

Nagy kérdésünkre fölvezettek bennünket a fölépcsőn át a nagy terembe s a király dolgozó- és háló-osztályába. A királynő háló- és öltöző-szobáját nem láthattuk. A fölépcsőház valóban díszes. A mint az ember a kissé sötét kapu-boltozat alól az első lépcsőre felér, meglepi a világosság, mely eléje tárul. A lépcsőház tágas, derült. Szép kilátás nyílik belőle a parkra, melynek fái egyenes irányban hosszú fasort képeznek, mely egy

apránként elvesző mély utnak látszik. A kastély előtt különösen két gyönyörű fenyő áll, mely egyenesen festeni való.

A nagy terem gyönyörű. Butorzata veres bársony, arannyal; s itt igazán minden ragyog a fénytől, tisztaságtól és újságtól. A király dolgozó-szobájában különösen szép az író-asztal, mely tömör és igen értékes. A háló-szoba azonban nem nyújt semmi rendkívüli látnivalót, s a komornik és vadász szobái, melyek ezután következnek, még kevésbé.

Egy szűk hátulsó lépcsőn vezettek le, aztán ismét fel az udvari templom karzatára, honnan ő Felségeik fognak misét hallgatni. Vörös bársony-karszékek állanak itt is, bársony térdeplővel; üveg-fal választja el e rekeszt a templom többi részétől, hol a gödöllői lakosság gyűl össze isteni-tiszteletre, mert csak ez az egy katolikus templom van a kis városban. A másik, gondolom, evangélikus.

Aztán láttuk a konyhát. Nagy helyiség, az egyik szárny földszinti részében, óriási tűzhelyekkel, s egy pecsenye-sütő nyárskészülettel. Még azonban nem volt berendezve; az udvar magával hordja a konyhai edényeket.

Ugyanazon épület-szárnyban felbocsátottak az emeletre, Gizella főhercegnő osztályába, illetőleg csak egy szobába, melyben az Ehrbahr féle zongora áll. Csak egy urnőnek közülünk volt megengedve a beléphetés, a ki oly szerencsés volt, a finom zongorán egy futamot játszhatni. Bizonyára illetékes bíró e tekintetben, s mondja, hogy a zongora kitűnő mű. Hangja valóban igen szép. De miután magyarországi királyi palota számára készült, talán meg lehetett volna rendelni Beregszászinál is, a kinek zongorái a párisi kiállításon is jutalmat és dicséretet arattak. Talán tudott volna olyant készíteni, mint Ehrbahr ur? E kérdés azonban a magasabb politikához tartozik; azért tanácsos lesz feszegetéséből ovakodni.

Végigjártuk a parkot, mely tavasszal igen szép lehet, de így őszszel a természet nem sok pompájával dicsekszik; aztán visszakerültünk az első kertbe, a tó mellé. Láttunk egy pár üveg-házat, melyek a Bartl-féle villával nem versenyezhetnek; láttunk a tóban egy pár hattyút, igen sok halat s egy kevés szemetet is.

Ennyiből állott mindaz, a mit a gödöllői királyi palotából látnunk lehetett. Talán az utánunk következők szerencsésebbek lesznek — a fentebb említett ok miatt.

Mind a mellett e kis kirándulás, bár voltaképeni célját teljesen el nem érte, sok élvezetet nyújtott.

Nem választottuk a pest-losonczy vaspályát, hanem a „veres ökör“ szállodából naponként kétszer közlekedő társas-kocsit, mely utazási mód — merem állítani — sokkal érdekesebb. Tág ki-

látás nyílik a vidékre; a kocsi nem halad valami gyorsan. Kényelmesen lehet a környékben gyönyörködni.

Ennek is megvannak állomásai, sőt a kocsis bizonyítgatásai szerint indulásaiban oly pontos, mint a gőzmozdony. Reggel hét órakor indul a „Veres ökör“-ből, délután öt órakor Gödöllőről. Egy percczel sem hamarabb, vagy később. A kocsinak kürtje van, melylyel az induláskor jelt ad; hangja közep-helyet foglal el a lóvonatu vaspályások kürtje és a posta-síp között.

Az állomások: Rákos, Czinkota és Kerepes. Kifelé Kerepesen, befelé a Rákoson állapodik meg hosszabb ideig, vasuti műnyelven: „Zehn Minuten Aufenthalt.“

Társaságban utazni valóban kellemes rajta, kivált olyan társaságban, mint a miénk volt; egy fővárosi művelt család, szép ifju leánykák és kedves gyermekek. A kirándulásnak a leg-szebb idő kedvezett. A vidék gyönyörű, fokozatos emelkedéssel, s különösen Szada táján regényes, festői hegy-, völgy- és erdőségekkel.

Gödöllőt csakugyan valószínűleg a számos gödölléről nevezték el, mert környékén most is nagyon sok kecskét lehet látni.

Befelé kocsisunk hatalmasan durrogatott ostorával és sokkal gyorsabban hajtott, mint ki, a mi egészen természetes, ha meggongoljuk, hogy Gödöllő, fokozatos emelkedésben, csak oly magasan fekszik a tenger színe felett, mint a Szent-Gellért-hegye.

A vissza-utban egy igen derék, barátságos tisztelendő ur csatlakozott hozzánk, a ki hosszan megmagyarázta, hogy nem elég időt vettünk magunknak Gödöllő természeti szépségeinek tanulmányozására.

— A királyi kastély megtekintése miatt, — mondá, — elhanyagolják a természet élvezését, mely maga is elég ok volna, hogy a fővárosiak néha-néha kiránduljanak. Igen szép a vidék. Különösen kár volt elhagyni a bessenyői búcsújáráhely és templom megszemlélését. Valóban érdemes lett volna. Két templom — egymás felett; egyik a föld alatt, a másik felette. Mellette van egy hegy, a melyről tiszta időben el lehet látni Hevesbe, a Kárpátokig.

Igen sajnáltuk, hogy nem tettük meg e kis utat, de már későn volt. Igértük, hogy mihelyt lehet, majd helyrehozzuk a mulasztást.

Igy azon kívül a mit fennebb a királyi palotáról írtam, egyebet nem láttunk, mint az utunk melletti vidéket, Gödöllőn a nagy tért és nagy vendéglőt, mely mindkettő egyiránt piszkos, s az utóbbi még drága is. Révparti.

Tokaj, szept. 28-kán, 1867. (*Eredeti levél.*) Jótékonyczélú tánczvigalom. — Tisztelt szerkesztő! Habár kissé későcskén is, nem mulaszthatom tudósítani a múlt héten nálunk lefolyt eseményről. Ugyanis t. Komáromy Ferencz ur elnöklése alatt a helybeli ifjuság által egy sorsjátékkal összekötött tánczvigalom tartatott a honvédek tőkéje alapjára. A nemes czélt melegen karolták fel mind a hölgyek, kik versenyeztek a kisorsolando tárgyak izlésteljes és művészi kiállításában. Nincs szándékom ezuttal részletekbe bocsátkozni, mindazonáltal el nem mulaszthatom fölemlíteni Pospöschel Emma kisasszony küldeményét, mi valóban remekmű volt. Szívvel sajnáljuk, hogy a kisasszony még nem vehetett részt a tánczvigalomban, hadd látta volna a készítménye feletti elragadtatást; a férfiak pedig azáltal mutatták be áldozatkészségüket, hogy a sorsjegyeket mind egy utósó szálígg megvették, mi által jelentékenyen szaporodott a tiszta jövedelem. A tánczterem egy-

szerű, de izlésteljesen volt feldisítve. A hölgyeket illetőleg pedig leteszem tollamat; azt nem képes egy ily közönséges ember, mint én, leírni; annak költőnek kell lenni, ki azt a szépséget, bájt, izlést és kellemet méltólag leírja; tehát csak annyit mondok, hogy az a paradicsom, melylyel a Korán hívőit biztatja, aligha szebb hölgyeket bir felmutatni, mint a mi tánczvigalmunk. Gönczi nyíregyházi barna társulata pedig úgy a talpunk alá huzta azt a kállai kettőst, hogy csak azon vetők észre, hogy reánk virradt. Adja az ég, hogy minden e nemes czélra adandó vigalom így sikerüljön. — Másnap Aradi szintársulata jött hozzánk, kiknek működéséről annak idejében. *) A viszontlátásig!

G. G.

Megbizások tára.

Árva-Várallyára D. I. urhölgynek: El van intézve. Téthre Sz. I. urnak: A becses soraiban említett 60 krt nem vettem. A könyveket megküldtem.

Püspök-Ladányba T. N. I. urnőnek: El van küldve.

Öreglakra K. M. L. urhölgynek: Örömmel várom.

K.-Szt-Mártonba F. B. B. urnőnek: Igen örülnék, ha izlése szerinti volna minden.

V.-Pécsre F. I. urhölgynek: Azonnal elintéztem.

Szamosujvárra E. L. urnak: Fogadja őszinte köszönetemet lapom iránt tanusított részvéteért.

T.-Becsére K. R. E. urnőnek: 30-30 krral több lett beküldve a mostani előfizetéssel.

Losoncra H. F. urhölgynek: A megfejtését is kérném.

Debreczenbe ifjabb Csáthy Károly urnak: Magánlevelet írtam.

Venterre N. J. urnőnek: Reménylem, vette soraimat?

Neuhofenba M. L. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Mokcsára M. I. urhölgynek: Magánlevelet írtam.

Kötegyánra G. J. urhölgynek: A félévi műlapot még július-hóban küldtem meg, legközelebb pedig a három kötet könyvet tettem a postára.

Sz.-Földvárra T. J. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Vácra F. A. urnak: Az előfizetés alkalmával csak a három utósó kötetre lett beküldve a 30-30 kr.

M.-Sárdra B. D. urnőnek: Azonnal munkába adtam. Ára 2 frt 50 kr.

D.-Porpácra D. I. urhölgynek: Magánlevelet írtam.

Sopronba P. St. E. Köszönet kedves küldeményeért.

Bizony én is sajnálom, hogy nem vettem tudósítást!

Pécsre K. J. urnőnek: Pontosan vettem a küldeményt.

T.-Füredre O. Gy. urnőnek: Bár előbb tudtam volna meg a dolgot!

Eperjesre S. L. urnak: Magánlevelet írtam.

Ungvárra B. Cs. L. urnőnek: Köszönet a küldeményért! A csomag legközelebb indul.

Gyapjura P. Gy. P. urnőnek: A félévi műlapra annak idején el volt küldve a 30 kr és azonnal el is küldtem, most pedig az utósó három kötet könyvet adtam fel postára.

N.-Enyedre K. G. urnőnek: A márciusi előfizetés alkalmával csak a műlapra való 30 krt vettük.

Pazonba E. G. urnőnek: Legközelebb indul a csomag.

Nagy-Váradra S. I. urnőnek: Magánlevelet írtam.

Verpelétre „Zelemér“-nek: Ajánlatát szívesen veszem.

*) Elvárjuk.

Cs. kir. kizáról. szabad.

FOG-SZIVARKÁK

legujabb s legjobbnak elismert szer

fogfájás ellen,

egyedüli feltalálója **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész

Pesten, király-utca 7-dik sz. a.

Egy egész tokocska ára 1 ft, egy kisebbnek 50 kr.

Kaphatók a birodalom minden nagyobb gyógyszerertárában.

Az „Orvosi Hetilap” 1867. január 1-én ezt írja:

„Török József, helybeli gyógyszerész fogszívarkái. Kétséget nem szenved, hogy helybeli bántalmak ellen legésszerűbben és legsikeresebben hathatunk oly szerek által, melyek a baj eredési pontján alkalmaztatnak. Ujabb időben ennél fogva a helybeli gyógymód mind nagyobb tért vívott ki magának. Ezen elven alapszik Török József gyógyszerész találmánya, t. i. az ideges és csúsz fogfájásnál alkalmazható fogszívarkák, melyek gyógyanyaga füst alakjában beszívattván, a bántalmazott idegvégekkel közvetlen érintkezésbe jön, s ekkép csillapítólag hat. Hogy a hatás tökéletes legyen, a foltaláló ur ajánlata szerint, a füstöt néhány percig a szájban kell tartani, s azután az orron át kieresztetni. Az eszme mindenesetre életrevaló, miért azt bizvást ajánlhatjuk ügyfeleink figyelmébe, különösen miután Török ur eljárása mellett még az egyszerűség és könnyű alkalmazás előnyei is szólnak.”

Köszvény-

vászor

mindenféle köszvény, csúsz (Rheuma), izsaggyatás, mell-, gerinc-fájdalmak, keresztcsontfájás (Hemischuss), lábköszvény, s több effélék ellen.

Egy csomag ára 1 ft. 5 kr., kettős erejű

2 ft. 10 kr.

Dr. BURON általános sebtapasza

mindenféle sebek, genyedések és daganatok ellen, — Egy köcsög ára a használati módszerrel együtt 70 ujkr., kisebb köcsög 35 kr. — Postán küldve 15 krral több.

Valódián **Pesten** egyedül kaphatni csak **TÖRÖK JÓZSEF** ur gyógyszerertárában, király-utca 7. sz. Profuma W. urnál az egyetemterén, Sárkány urnál a váciutczában, Glatz és Kreische urnaknál a sütőutczában. — **Debreczenben**: Rothschnack ur gyógyszerertárában. — **Szombathelyen**: Pillich Ferencz ur gyógyszerertárában. — **Mohácson**: Kögl A. ur sorszámszedésében. — **Kolozsvárt**: Wolff gyógyszerész. **Miskolcz**: Spuller A. urnál.

Sassaparilla-essentia

a párisi „COLBERT”-gyógyszertárból,

a legrégibb és leghatalmasabb tisztítószer a vér csipőssége által okozott betegségekben. Saját módszerrel, nagyban készítve sokkal becsesebb más feldicsért vértisztító készítményeknél; ezenfelül egészen hiteles vegyöntások által be van bizonyítva, hogy nincs benne se jód, se higany. A leghíresebb francia orvosok több mint 50 év óta nagy sikerrel javallják e szert az arczorbáncz, a kútegek és sömör ellen, ugyszintén a régi betegségek által a vérben hagyott kórananyagok kitisztítására. Ára egy üvegnek 2 ft 50 kr, csomagolás 20 kr.

GYOMOR - LABDACSONK,

(Pilules stomachiques Colbert),

melyek 50 év óta készítettnek a párisi COLBERT-gyógyszertárban, hascsikarás nélkül működnek; meggyógyítják a szorulást, epekört és nyálkasságot, felelesztik az étvágyat, könnyítik az emésztést és megszüntetik a szédülést.

Ára egy doboznak 1 ft 50 kr, csomagolás 10 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF-nél, Pesten, király-utca 7. sz., továbbá Aradon: Szarka, Debreczenben: Borsos, Egerben: Weszely, Eszéken: Deszathy, Gyöngyösön: Koczianovits, Kolozsvárott: Wolf, Szathmárt: Böszörményi, Maros-Vásárhelyt: Jeney, Pozsonyban: Pisztory, Rimaszombatban: Hamaliár, S.-A.-Ujhelyen: Kollner, M.-Berény: Nárcisz.

Minden régi köhögés ellen.

mellrájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, a tüdő nyálkásodása ellen a több orvos által megpróbált

FEHÉR MELLSZÖRP.

oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkielégítőbb eredmény előidézésére nélkül. Ezen szőro már az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, sőt a gőresős- és hőkhurutnál elősegíti a nyúlós és megrekedő nyálka köhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít mindent, ami még oly haves, sőt magát a legveszélyesebb szárazbetegségi köhögést és a vérhányást is. Ára ezen szernek az ausztriai cs. k. birodalomra: 1 egész üveg 4 ft, 1/2 üveg 2 ft, 1/4 üveg 1 ft ezüstben, vagy ennek értékében. Postai megküldésére üvegkint 20 krral több.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár van Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál király-utca 7. sz. — Kapható továbbá Pesten: JEZOVICH MIHÁLY gy. sz., — Budán: az udvari gyógytárban.

A következő helyeken vannak letétményi raktárak, hol a Mayer G. A. W.-féle fehér mellszörp kapható:

Arad: Geyer A., Debreczen: Borsos Ferencz, Eger: Ertinger F.: gyógyszer, Eperjes: Holemia Gyula, Eszék: Karolovich gyógyszer. Győr: Passberger Antal gyógyszer., Kassa: Novelly Sándor, Kaposvár: Kohn Jakab, Lőcse: Dapsy Gyula, Mohács: Kögl Rudolf gyógyszer., Nagy-Váradon: Ruma: Mitinovich Simon; Rózsahegy: Makoviczki testv. S.-A.-Ujhely: Reichhard testv., Sopron: Boek Gyula, Sz.-Fehérvár: Léman Alajos, Szeged: Fischer és Schopper, Temesvár: Lachmann C. F., Trautenau: Czerny J. Vincze gyógyszer., Ujvidék: Kostich F. János, Veszprém: Guthard Tivadar fiai, Zombor: Heindlhofer B. uraknál.

Jelentkezések más helyeken leendő letétményi raktarak felállítására végett elfogadtatnak, és a szíves kérdésekre a közelebbi feltételeket közlendi Mayer G. A. W. Breslauban.

LOHSE

szakál- és szemöldök-növesztő-szere. (Cydonia Crème).

Ezen szer egy év alatt európai hirre vergődött, miután ezer meg ezer férfi tömött szakállat s számtalan hölgy szép tömött, sötét szemöldököt nyert tőle.

A szakállnak a kívánt állást lehet vele adni, s a vöröses vagy színehagyottak selyemfinomak, s a hajhoz hasonlóak lesznek általa.

Egy eredeti nagyobb tégely ára 3 ft. Egy kisebb tégely ára 1 ft 60 kr.

LILIOM-VIZ.

Fancia- és Angolország legelső orvosai által ajánlott bámulatos sikerű

szépítő- és mosdóviz,

mely a hölgyek öszhangzó véleménye szerint páratlan, s a melyről föltalálója kezeskedik, hogy a napégetést, szeplőt, kiütéseket, sárga bőrt, májfoltokat, szóval minden bőrtisztatlanságokat eltávolít, az arcot, nyakat, vállakat, karokat, kezeket, hófehérré, puhává, finommá teszi, s azoknak friss ifjú kinézetet kölcsönöz.

Ára 1 nagy palaezknak 1 ft. Ára 1 kis palaezknak 1 ft 60 kr.

„Extrait d'Herbes Vegetales” hajviz.

Táperejű növény-extractusból készítve Orfila M. a párisi egyetemen a vegytan tanárának utasítása szerint.

E hajviz élesíti, erősíti és szilárdítja a haj növést, tisztítja a fejbőrt az ugynevezett korpa és egyéb tisztatlanságoktól, a melyek a haj kihullását okozzák, és hathatós szer mindennemű hajbetegségek elhárítására.

Egy nagy palaezk ára 3 ft, kisebbé 1 ft 60 kr.

Középponti raktár: LOHSE-nál Berlinben, Jägerstrasse 46. A porosz kormányzó herczeg, a sachsen-meiningi herczeg, Schwarzenburg-Sondershausen és Lippe herczegek udvari szállítója, — és

Pesten a magyarországi főraktárban TÖRÖK J. gyógytárban, király-utca 7-ik sz. a.

Vidéken kapható következő gyógyszerész urnaknál: Debreczen: Borsos, Léva: Bolemann, Szathmárt: Böszörményi, Csuz: Rózsai, Nagy-Várad: Molnár, Kolozsvárt: Wolff, Nyiregyháza: Matheides, Lőcse: Lehrer, Szeged: Aigner, Eszék: Deszathy, M.-Berény: Nárcisz, Temesvár: Pecher, Budán: az udvari gyógytárban.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezenkívül 30—30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap
két iven színes borítékkal.

41. szám.

Október 13-án.
1867.

Havonként két színezett dívatképpel. Minden szám mellett külön melléklettel. Évenként: két történelmi műlap és hat kötet könyvmelléklettel.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért 8 kr.

Ifjúság.

Ifjúság, te magasztalt, mulandó, illatos, csillogó bimbaja az emberi létnek, hadd tekintsünk egyszer viruló arcodba s kérdjük, miért vagy oly szép? Te magad sem tudod ezt, ép oly kevésbé nem, mint a rózsabimbó, mely a hajnali harmattól csillogva, a napsugár előtt megnyitja csudálatraméltó bájos kelyhét. A viruló, erőteljes lét bűvös varázsa az, mely gyönyörködéssel nyugtattatja velünk tekintetünket minden fiatal, erős alak, minden viruló emberarcz, mely ellenállhatlanul vonz bennünket, s ama benső gyönyör egy részét érezteti velünk, melylyel a tavasz, a zene, a szerelem, s melylyel minden szép a szívet táplálja.

Minden ember vagy fiatal, vagy volt már fiatal, eszerint mindnyájan tudjuk vagy legalább kellene tudnunk, mit tesz: örülni az ifjúságnak; de vajon érezzük-e teljesen és bensőleg ez örömet, a mig fiatalok vagyunk; vagy teljesen visszaidézi-e emlékünke az emlékezet, hogy mi volt reánk nézve az ifjúság s mit mindent nyujta számunkra? Alig! — Az érzések nagyobb foku ingerelhetősége előjoga az ifjúságnak, s eszerint a boldogságra való nagyobb mérvű képesség mellett a szenvedésre való nagyobb képességet is örökölte. Annak, ki minden fájdalmak nélkül élte át ifjúságát, vagy nagyon hidegnek, vagy nagyon ridegnek kell lennie, mert az ugynevezett „boldogok” ifjúsága sincs fájdalom nélkül. Ott áll ez már a csecsemő bölcséjénél; összeszorítja a gyermek szívét, mely a szülék vagy tanító feddései miatt sir s valamely drága játékszer után hiába vágyakodik; gyötri az ifju leány szívét, titkos ohajok akadályozott vágyak képében. — Ah, mindezek való, igazi fájdalmak, s ha eléggé előhaladtunk is már az életben arra nézve, hogy többé ne érezzük azokat, azért még sem tagadhatjuk, hogy léteztek, habár majdnem teljesen el is törle emléküket az idő.

Tehát nem a fájdalomhiány az, a mi az ifjúságot széppé s általános fogalom szerint az emberi élet legszebb szakává teszi, hanem inkább a növekvő erő érzése, az érettebb korhoz való közeledés érzése, mindennemű reményekre való jogosultság, és a vidáman röpkedő vágyak, melyek pillangó-szárnyakkal szálldosnak virágról-virágra.

Igaz ugyan, hogy vannak viszonyok, melyek közt az ifjúság nem fejlődhetik ki természetszerűen az érettségre, midőn tudniillik vétek avagy nyomasztó szükség mérget hintenek a fiatal embersarjra, s boldogsága felvirágzását még csirájában elfojtják. Szánalomraméltók e szegények, kiknek sohasem volt vidám ifjúságuk; az az ember, kinek szíve ifjúságában keserűséget szítt be, ritkán lesz jó, s ritkábban lesz boldog ember.

Azonban ti, szeretett nővéreim, kik boldogok vagytok és fiatalok, kik edött szülei gyöngédség és testvéri szeretet egyengeté a meghaladandó életösvényt, kiknek lelkében csak annyi időt tanyázott a fájdalom, mennyit a reggeli harmat a rózsalevélen, s kik csak teljesített — és nem megtagadott — vágyakkal birtatok: ti fiatalok vagytok, s talán nem tudjátok, mily előnyök ajándékoztattak zavartalan ifjúságtoknak. Talán nem szoktatok gondolkodni, tünődni; dicséret, megelégedés, szeretet, csudálat vesz körül benneteket, s alig van időtök megfontolni, hogy az ifjúsággal egy és más elrepül, melynek mintegy nélkülözhetlen szükségességét már ugyszólván megszoktatok.

Szüleiteket, testvéreiteket a halál vagy ezerféle körülmény elragadhatja mellőletek; az udvarlás elrepül a szépséggel, a külső állapot lényével, s a szeretet csak akkor tart tovább, ha becsülés támogatja.

— Mennyire félek az öregségtől! — kiált föl nem egy fiatal leány előérzetében a nélkülözéseknek, melyeket a későbbi

évek láttávolában magára várakozva látni vél, s részvéttel és titkos aggálylyal, szorongva szemléli nemének elvirágozottait, kiknek arczáról letörölte az idő a rózsákat a nélkül, hogy a házi-asszonyi tisztség koronáját a fejükre tette volna.

Mert a világ, a milyen mindig volt, s a milyen itt-ott még most is, az asszonyoknak még csak megbocsátja valahogy a „megöregedést,” de a leányoknak soha, s eszerint a leányoknak az öregségtől való félelme — ha nem is igazolható, legalább menthető lenne.

Hanem van egy eset, mely az öregségtől való félelmet igazolja is, s ez az, midőn a leány hasztalanul hagyta elmúlni ifjúságát. Ez esetben van oka félni az öregségtől.

Használjátok föl ifjúságtokat, s akkor magától eltűnik az öregségtől való félelmetek. Tanuljatok, iparkodjatok, dolgozzatok, ily módon gondoskodtok arról, hogy az ifjúság virága el ne hervadjon a nélkül, hogy gyümölcsöt ne hozna, s e tudattal vidáman tekinthettek az öregség elé, mint a szántó-vető az aratás elé.

Mindenekfölött az öreg korban ne legyünk öregek!

Ha fiatalon akarjátok magatokat megőrizni, ne zárkozzatok el nyakasan a külvilág elől, mely az emberi szellem csudálatos találmányai által egyre közelebb közeledik hozzátok; mindenekfölött ne maradjatok el a kortól, melyben éltek, vizsgáljátok meg fogalmait, szükségait s nézeteit, illetéknépen megértenditek kortársaitokat, s az előhaladó ifjúság, a jövődöbeli nemzedék kívánságaira és testvéreire nézve nem leendetek hozzájárulhatlanok.

Ha jelentékeny, befolyásos állást foglaltok el, a magukat leélt viszonyokhoz, állapotokhoz és többé nem népszerű fogalmakhoz való megátalkodott ragaszkodástok kegyetlenség lesz azok irányában, kik töletek függenek; ha állástok befolyástalan, úgy efféle korlátoltságok nevetségessé és szeretetre nem méltóvá teend benneteket.

Az ifjúság elsiet, használjátok, nehogy fájdalmas könnyeket sirjatok utána; nem azért, mert nem vagytok többé immár szépek, csudáltak, s nem is azért, mert már most sok minden, a mi egykor örömtökre volt, hidegen hagy benneteket, mint-hogy szívetek uyugodtabban ver; hanem azért, mert nem találhatjátok bensőtökben a kulcsot, mely utat nyisson számotokra, a gazdag kincshez, mely az érettebb évek előjoga.

E kincs: értelmes, okos szemlélődés tiszta élvezete és a kulcs hozzá: ész- és szív képzettség.

Róla álmodtam . . .

Dalmady Győzőtől.

Róla álmodtam . . . milyen éj!
Álmomban keres fel, midőn
Nem lehet kikerülnöm őt,
— S akaratom sem erőm.

Mit akarsz? — kérdém szigorun, —
Tudod, mindennek vége van.
Búsan, leverten válaszolt:
„De én szeretlek untalan.”

Nem mondtad-e: hagyjalak el?
Miattam vagy boldogtalan . . .
Teljesedett . . . Szólt megint:
„De én szeretlek untalan.”

Nem mondtad-e: temessem el
A reményt, mely áldástalan?
Eltemettem . . . Hangzott szava:
„De én szeretlek untalan.”

Nem mondtad-e: felejtselek?
Találhat mézet ajakam
Más ajkon is! — Szólt ujjalag:
„De én szeretlek untalan.”

Nem mondtad-e? Oh hallgatók!
Megátkoztam százszorosan
E szerelmet . . . Ő csak beszélt:
„De én szeretlek untalan.”

Menj tőlem! Már másé e szív,
Ne háborítsd álmaiban!
Szívrazóan sikolta fel:
„De én szeretlek untalan.”

Odajött ágyam széléhez
És csókolt, csókolt hosszasan:
„Üzz el, ölj meg, tégy semmivé,
De én szeretlek untalan.”

Ajkamra nyomta végzetes
Vallomását csókjaiban;
Utána kellett mondanom:
„De én szeretlek untalan.”

Ily álom nem születhetik
A képzelet játékiban;
Azóta folyvást mormogom:
„De én szeretlek untalan!”

A z ö l d k ö n y v .

Beszély,

Berezik Árpádtól.

(Folytatás.)

III.

Ugyancsak sűrögtek másnap Árva Erzse konyhájában a megismerkedési vacsora elkészítésében az új lakos tiszteletére.

Az érdeemes asszonyság nem volt a legjobb véleménynyel az új arcz iránt, mert Oszkár elég vigyázatlan volt elárulni, hogy előtte való nap, azaz pénteken, látta meg a kapun a szobahirdetést s így méltán tarthatott tőle, hogy a pénteki vendég bajt fog szerény házára hozhatni; de a jóindulat, melylyel Sebes Bálint bátyja iránt viseltetett, némileg tetszetőbbé tette előtte a bácsi által pártfogolt fiatal nagy szellemet.

Esti hat órakor Takar Imre ur is megérkezvén, az eső miatt szörnyű esernyővel és sárczipőben, az új vendég e szavakkal köszöntött be:

— Nem tekintendi nagysád kegyéveli visszaélésnek, ha az eső miatti kényszerűségből, mellékelt esernyőmet és ide zárolt sárczipőmet a sarokba rakván, hathatós kegyébe ajánlom szerény személyemet?

Árva Erzse asszonyság a bareaukratát, ki egy magasabb hivatalnál irattárnoki tisztet viselt s aktáiba úgy bele élte magát, hogy irmodorukat is elsajátítá, szívesen fogadá s kérte, sétálna a nagy szobába, hol leánya a vendég-koszorút szórakoztatja, az egész koszorú állván két levélből, melyek egyikét Bálint bácsi s másikat az új lakos képezé.

Takar Imre a konyha egyik szögletébe lerakván érintett holmiját, félresimítá kurta homlokáról szöszke haját, a szoba küszöbén megállott, még egyszer végig nézett magán, kettőt

mintegy önbátorításul, köhintett s halk koczogás után belépett a szobába, melynek közepén vakító fehér terítővel ellátott asztal s az asztalon villogó tányérok s poharak serege mosolygott feléje.

A ház tündére asztal körül sürgölődött s Oszkár bele találta magát helyzetébe, pinczérként segédkezet nyújtott neki az asztalkendők festői elhelyezésében, természetesen sok pajkos nevetésre adott alkalmat, s Bálint bácsi egy nagy zsöllye-székben ülve s rettentő hidegvérrel játszátván két hüvelykujját egymás körül, bozontos bajsza alatt untalan e szavakat dörögölte: — Örömet csináltam magamnak, magamnak örömet csináltam...

Az érdeemes irattárnok belépte felhő volt a társaság lát-határán, mit ő azonban észre se véve, alázatos nyájassággal Wilmához sietett s kezét megragadva, így szólt:

— Jó estét kisasszony!

Vilma kelletlenül bemutatá őt vendégeinek s Imre azonnal felelt:

— Itten van ön is tekintetes Sebes ur, (a czimeket igen pontosan szokta megadni), mi többször hivatoltuk önt fennidézett kisasszonynyal, de tekintetes ur egy ideig láthatlanná tette magát, viszontlátása szívem csak inkább megörvendezteteti.

— Hagyja öcsém, soh'se bajmoldjék; — vágott bele Bálint, végig simogatva irgalmatlan szakállát, — hát hogy vagyunk? Még se nő a bajsza? Ej, ej öcsém, nem szeretem a csupasz állat?

Imre ur e rossz élekre nagy zavarba jött, miután pillantása épen akarva vagy akaratlanul Oszkár csinos, barna pelyhére esett s nagy hálával tartozott a cselédnek, ki belépte által a felelettől megkimélte, miután az ételt nagy becsület-tudással az asztalra rakta. Nyomban követé Árva Erzse asszony, ki vendégeit üdvözölve, az asztalhoz ment, de ott azonnal méltó tárgyat talált a botránkozásra.

— Ki vágta föl a kenyeret? Te tetted Vilma? — e szavakkal fordult leányához.

Vilma aligha nem egy szörnyű véték súlya alatt késett a válaszzsal, mit Oszkár észrevéve, udvariisan magára vállalva a tettet, hogy bizony ő szelte föl a kenyeret, szolgálni akarván a kisasszonynak.

— Megbocsássa a kérdezést, — válaszolt az asszonyság, — ez csak onnan van, mert tudni való, hogy házamnál a kenyeren előbb keresztet szokás huzni, mielőtt felvágjuk, nehogy bajunkat okozza; megkeresztelte ön a kenyeret?

Erzse asszony e szavait oly nyomósan ejté ki, Bálint szemével oly jelentőleg hunyorgatott és Vilma úgy meghuzta Oszkár kabátját, hogy ő azonnal „igen“-nel felelt. De az igenlés nem elégíté ki a tisztas nőt, mert míg Imre helyeslőleg ezt mondá: — Jól mondattatott s helyesen indoklattatott, — Erzse asszony merően Oszkárra tekintve, folytatá: — Becsület-szavára mondta ezt?

Oszkár most hiában ringatá Vilma, a dolog komolyodni kezdett s biz' ő azt felelte, hogy mit is tartana ily hóbotosságot eszében, tette, ha tette, ha nem tette, elfeledte, ő az effélével nem törődik.

Erzsinek ez elég volt, Imrének sok is, mert véleményét ekkép mondta ki:

— Roszul mondattatott, gyöngén indoklattatott.

Az asszony pedig a cselédet, névszerint Zsuzsannát, beszólítva, a kenyeret eltakarítottá s ujat rendelt, mindezt oly léleknyugalommal művelvén, hogy ajka egész véres lett, olyat harapott rajta.

E kis közbeszólás után asztalhoz ültek a vendégek, kissé lehangolt kezélylyel, a házi-asszony legfeszeseb levén közöttük, de már az első tál után új jelenet zavarta meg a békés csendet, mert Oszkár véletlenül a sőtartót feldönté. E pillanattól Erzsók egy falatot se birt torkán bedugni, Vilma feszengni kezdett, Imre meg csak azt mondá:

— Ki sőt dönt, könnyet önt.

E vers Erzsóknak nagyon megtetszett és pártfelére egy hálásan helyeslő tekintetet lövelt; Bálint bátyja azonban nem látszott e véleményt osztani, mert Imréhez fordulva, szólt:

— Jól van öcsém, csak verseljen, attól terem a szakál!

Imrét az öreg ma másodszor vagdalva meg gyönggén s mindig Oszkár javára, úgy, hogy a jeles irattárnok kegyelem-pillantásokat lövelt Erzsók felé, mikből ez megítélheté, hogy a sárból csak a házi-asszony tekintélye huzhatja ki a szösze hivatalnokot. Nem is késett pártfogoltjáért lándzsát törni.

— Soká tart-e még? — kérdé szokatlan nyomatékkal, — míg a 600 forintosok közé jön kedves uramöcsém?

— A 630 frtosok közé, nemde nagysád? — viszonzá Imre gyönyör-ittas pillantással, jól tudva, hová czéloz Erzse asszony kérdése, — A 630 frtosok közé, — ismétlé büszkén, — nem sokáig, már nem sokáig, zárt határidőm van, ugyszólván zárolt határidőm, terminus preclusi. Ő nagysága Vámhegyi tanácsos ur, és ő méltósága Rábakerty is e napokban vállamra kegyeskedtek ütni és biztattattam egyuttal, miszerint folyamodványom rövid időn elintézés elé nézhet s örvendetes tudomásul nem késendem arról nagysádat rövid uton, mondhatnám élczképen hátiratilag értesíteni.

E hosszú beszéd után nagy elégteliséggel megtörlé száját s Bálintot agyon akarta sujtani pillantásával, de az öreg zavartalan nyugalommal Oszkárhoz fordult:

— Mennyit is ígért a zsidó gyapjutokra?

— 10,000 forintot, ha nem csalódom, — felelt Oszkár közönyösen.

— Ne adjátok, — folytatá Bálint, — gazdagodjál egymagad, ha czeruzáltál, hivatalra úgy se adhatod magad, mivel is kínáltak a szervezéskor?

— Elég bolondul főjegyzőséggel.

— Ne vállalj, — viszonzá Bálint, — elkoptattál pár évet gazdamódra, most csapd le a czeruzát (cenzurát) és ülj a birtokba, jön még jobb idő is, — s ezek után Imréhez fordult, szemhunyor-gatva: — Kinek van jó calamussa, az lesz megye fiscariussa hát ezt a verset tudja-e öcsém?

Erzsók asszony az öreg ur e vagdalónáját érzékenyen fogadta s utat keresett indulatjainak, mit a sarokban levő kis szobaseprőn meg is talált. Csak nézte, csak legeltette egy darabig rajta szemeit, mialatt szegény Vilma, ki egész estén át a tomboló elemek között vagy hűledezett vagy lángolt, a szerint, a mint Imre vagy Oszkár nézett rá, a társalgást más térre igyekezett vinni, az almás-rétesnél azt kérdvén Bálinttól, mért nem eszik belőle, mikor az kedvencz étele?

— Nem eszem angyalkám, — szabadkozott az öreg, — két hétig nem eszem, föltettem magamban, beleuntam egy kicsinyt s most örömet akarok magamnak csinálni azzal, hogy csak két hét múlva eszem. Mióta a tilalom áll, egészen belebolondultam, de meg nem szegem szándékomat, annál jobban esik később. Örömet csinállok magamnak, ne kínáljon.

— De bátyámuram, miféle öröme van, ha most enni szeretné és még se teszi? — veti közbe Vilma.

— Nem is annak örülök, hogy most nem eszem, hanem annak a pillanatnak, mikor jól lakhatom vele, — szólt Bálint.

— ne unszoljon, vén medve vagyok én már, ki nem hoz sodromból.

E vitának Erzse vetett véget.

— Ki tette a seprőt a sarokba? — kérdé fenyegető hangon.

Oszkár látta, hogy ujra vihar gyűl Vilma feje fölött s udvariassága nem engedé a szegény leányt szenvedtetni, miért is megint magára vállalta a tettes szerepét.

— Uraságod, — felelt Erzse boszúsan, — a legközönségesebb vigyázatot se ügyeli meg, megadja árát, roszul teszi, Imre ur megmondhatja, igazam van-e?

Imre kapott az alkalmon s szavalni kezdé:

— Ki seprőt tesz sarokba, baj kél vele birokra.

Már ezt nagyon is bolondosnak találta Oszkár s hangos nevetésre fakadva, viszonzá:

— Ne féljen, ne féljen, elvállalok én minden bajt, mit ez a seprő rám mérhet.

De Erzse asszony fölkelte ültéből s valamit morogva, mit Oszkár: „kedves egészségére“-kivánásnak, de Vilma „istentelennek“ értett, a lakomának véget vetett, a seprőt elrakta a sarokból s azt mondta, hogy feje fáj. Ebből az urak kimagyarázhatták a takarodót s a társaság rövid beszélgetés után eloszlott.

Vilma Oszkártól búcsúzván, a szegény leány halvány volt egészen s azt sugta:

— Jaj, anyám haragszik önre, mit csinált?

Oszkár megszorítá a lány kezét s halkal azt felelte, hogy se baj, majd segít ő a dolgon.

IV.

Bálint és Oszkár még az éjjel reggelig beszélgettek.

Oszkár azt találta, hogy Vilma oly urnői külsejű, oly kiváló kellemes modoru, miszerint Erzse asszonyt alig vélhetné valaki anyjának.

— Hát még a szive, a szive, — ellenveté Bálint, — olyan ez a lány, mint a falat kenyér, de meg az esze, az esze! Magam neveltem, végigstudiroztunk kettenként históriát, geografiát, természetrajzot s mindent a föld kerekességén; kineveltem, többet tud ez nálamnál, többet, úgy nézd, hogy többet, a mellett, milyen szerény s jó gazdasszony, hallod-e? aztán oly jámbor gyerek... és ez szép asszonyoknál.

Az öreg megállott a szoba közepén, nagyot fújt, elnyelte további mondókáját s csak annyit talált megjegyzendőnek:

— Ha eszed volna, ha volna!

Aztán nagyot hallgatott, Oszkár meg segítette.

Bálint bátya azonban azon áldott természetek közé tartozott, kik mind elmondják, a mit el akarnak hallgatni, csak hogy más szavakkal, mert míg ő azt gondolta: — Ezt a két veszett gyereket szívemből szeretem s jó pár válnék belőlük, — azt ő ekkép fejezte ki: — Hanem te mi vagy? lóköttő, hasznavehetlen gavallér, lányok után futsz, család rendre, elköltöd vagy-onodat, mindig fáj a fogad valakire, de száz flastrommal meg szerrel gyógyítod, ilyenek vagytok egytől-egyig, ha lányom volna, dehogy biznám rátok, veszett nemzedék! egy csepp ájtatosság sincs bennetek, s azt én nem szeretem; jó, ha az emberben annyi istenfélelem van, hogy az ördög egyenesen el nem viheti, jó egy kis köpönyeg!

Oszkár elmerülten hallgatta, míg végre valami láng kapott bele s arra felugrott, átfogta karjával Bálint nyakát s azt mondta:

— Bátyám, ez lesz a feleségem!

Bálint csakugy szikrázott örömében, de azért szidta és rakta Oszkárt, elnevezgette ennek-annak, s végre azt hozta ki, hogy:

— Okosan öcsém, ezzel én magamnak megint örömet csinálnék; de hogyan, az anyja ide nem adja neked, arra ne számíts, nagyon inpolitikusan viselted magad egész előre, az gyűlöl, mint istentagadó jakobinust, s jól jársz, ha fel nem mondja a lakást s ki nem tuszkol a házból.

— Ne kérdje a módot, elég az mára, hogy szeretem, — szólt Oszkár, — majd lelünk utat-módot.

Mire Bálint azt felelte, hogy jól van, csak ne változzék, s búcsút vett tőle a hátsó lépcsőn, a sötétben mászva föl lakásába, mert — mint mondtam, — felfogadta, két hétig a kivilágított nagy lépcsőt nem használni, s míg ő most a sötétben botorkál és minduntalan a falba ütődik a szűk lépcsőn, előre örül a napnak, mikor kényelmesen a nagyon fog fölsétálhatni.

(Folyt. köv.)

A hontalan.

— Palásti Sándortól.

Messze-messze partján zajló tengereknek,
Ott, hová e tájról felhők sem mehetnek,
Vihar-verte sziklán, keble viharával,
Mint a vésznek réme, áll egy halvány férfi;
Lelke gondolatja messze, messze szárnyal;
A habok tusáját vad gyönyörrel nézi. —

A vész harsonái lelkét elragadják...
Általküzdí újra a csaták viharját;
Dicsőséges harcát igazságos ügynek,
Melyen a szabadság zászlaját emelte;
S tűz gyul tört szemében, arczai hevülnek;
S neki óriásul összegörnyedt teste.

... Elnémul a vésznek harsány orgonája,
Ráborul az éjnek csüggesztő homálya;
A felhőket fáradt szellő szárnya hordja;
Szétfoszolva tűnnek le a láthatárról,
Mintha a szabadság tépett lobogója
Lengne, vértanuknak végső sohajától!

Imádságra gondol, kezét összetéve,
S átok lesz imája, ajakára érve...
Aztán összeroskad, némán, haloványon,
Fejét nedves szikla-vánkosára hajtván;
Széttérint a rezgő tenger-rónaságon;
S elmereng a holdnak andalító arcán...

Nézi, nézi, nézi, s szeme könnybe lábbad,
Mintha fölismerné azt a messze tájat;
Azt az édes-kedves, szép szülő-vidéket,
Melynek földjét még a kárhozott is áldja,
Melynek emlékére üdvözül e lélek;
... Mely be van előtte mindörökké zárva!...

Játszik képzelmével bűvös-bájos látszat,
Mintha jőni látná a szülői házat:
Benn' galamb-hajával öreg ódesatyját,
Kedves, ifju hölgyét, játszó gyermekével;
A fecskéket, mik az eresz alját lakják,
És a golyát, mely a háztetőbe' fészkel.

S mikor már-már belép otthonos lakába,
Rálegyint a szélnek álomúzó szárnya;
Felriad... körül néz... eltűnt a káprázat!
Hidegen locsan föl a hullám szemébe,
A mint parthoz vág egy roncsolt hajó-vázat;
... Ez recsegve széthull... aztán vége, vége...

... Ti! kiknek a sorstól hon s hajlék van adva,
S bétévő kenyértek kijut minden napra;
Gondolatok néha rájuk is, kik jártak
Idegenek földén, hajléktalan, étlen,
S nincsen egyéb bűnök, mint: hogy a hazának
Hű fiai voltak szóban, cselekvésben!

Jolán mama.

Beszély,
Somkerek Miklóstól.
(Folytatás.)

III.

A három szép leány közt tehát Jolán volt az a szerencsés, ki a fürdőn férjet is talált magának. Öröme felette nagy volt, mert Tarnóczi ugyan nem volt mágnás, de elég gazdag; nem volt nagyon ifju, de nem is volt hozzá képest vén; — hogy szerette-e? — ez már más kérdés volt; ő nem szívét, hanem esztét követte; ő Tarnóczinak nem lényét, hanem birtokát, születését, jó hangzású nevét szerette. Jól esett neki, hogy ezután nevét így írhatja le: Tarnócziné Jolán. Azt látta, hogy a b.-t vagy gr.-t neve elébe nem teheti, de azért gondolta, hogy ép oly életrendszert követhet, mint egy mágnás.

Bányatelkét elég regényesnek is találta, a csörgő patak, lombkoszorúta erdő és szőlőhegy bájoló képet mutattak fel neki. Hát még a kényelmes lak? ez már maga a paradicsom volt. Egy forrás, mely mintegy öt láb magasról csorgott alá egy kőmedenczébe, melyre egy szomorúfűz búsan hajtá le ágait, a gyümölcsTERMŐ terebélyes fák mindannyian édes merengésbe hozták.

Nem lehetett itt semmibe kifogása a kényes Jolánnak; de saját vallomása szerint a „reformok“-nak nagy barátja volt s azért gyakran megesett, hogy a szép rendet rendetlenséggé változtatta át.

A kis árva Klotild nevelésében különös rendszabályokat akart felállítani, t. i. a helyett, hogy magához édesgette volna, durva s igen gyakran gúnyos szavaival mindinkább elidegenítette a szegény leányt.

— Melyik volt a maga szobája kis borzas? — szolt hozzá a mostoha-mama.

Klotild a borzas szóra összerázkodott, igen, mert édes-anya soha így nem szolította, sőt ha haja zilált is volt néha, szépen lesimította s azonfelül egy csókot is kapott homlokára.

— Nos, hát nem mondja?

— Nekem nem volt külön szobám, én mamával laktam mindig, — szolt szomorúan Klotild.

— Hát a papa szobája?

— Ez is, meg ez is, amaz is, mindegyik a papáé s a mamáé volt.

— Azt jól tudom, kis ostoba, hogy mindenik a papáé s a mamáé volt, s azt nem is kérde, csak azt, hogy melyikben szoktak legtöbbet lakni.

— No, hátha tudni akarja, megmondom: itt a közép-szoba volt az ebédlő s azt hívjuk palotának, itt a belsőben mama és én háltunk, amott pedig a papa, ebben beszélgettek, mikor a szomszéd bácsiék és nénik ide jöttek.

— Már akárhogy volt, ezután másképp lesz. Klotildnak külön szobája lesz, oda viszi ruhatárát, könyveit, oda vitetjük zongoráját is.

— De tudja azt Jolán mama, — így hivatta magát Tarnócziné a kis Klotilddal, — hogy nekem sem ruhatárom, sem zongorám nincs, mert ez itt az édes mamáé volt.

— Mon Dieu! hát hol tartotta ruháit?

— Én mindent a mamáé mellett tartottam.

— Hát zongorázni sem tanult?

— Nem tanultam.

— Az Isten szerelméért, hisz' maga semmit sem tud! Jól mondtam én, hogy kis ostoba maga; menjen, én magát nem szeretem.

A jó gyermek el is ment, egyenesen a kertbe, anyja sírhalmához, ott leborult a sírra s zokogva panaszkolt el a mostohának durva bánásmódját.

Ezalatt Borcsa szakácsné merészelt belépni e szavakkal:

— Megkövetem a teinsasszonyt, a konyhára vetemény kell.

Tarnóczinének e szavakra lehetett látni képén a harag kinyomatát; a teinsasszony szó vérét zaklatta fel.

— Én nagyságos asszony vagyok, érted-e?

— Értem teinsasszony.

— Nekem eddig mindenki megadta a nagyság czimet, annálkább követelem, hogy egy paraszt-eseléd is megadja. Érted-e?

— Értem biz' én nagyság teinsasszony!

Borcsa úgy megszokta a teins nevezetet, hogy azt elhagyni csak lassu szokás tanította volna meg, s e felelete oly méregbe hozta a nagyságasszonyt, hogy sirva rogyott le a mellette levő pamlagra.

A naiv szakácsné nem tudta, hogy egyszerű, előzékeny felelete által sért, s az még gúnyt is tartalmaz magában, tovább is ott állt s vigasztalva mondta, hogy ne búsuljon a nagyság teins asszony, mert ő szolgálatára mindig kész lesz, bármit is parancsol.

De Jolán mama erre mit sem felelt, így nem volt más mód, minthogy Borcsa a teins ur után siessen s tudassa, hogy szép neje elájult.

Tarnóczi a természet fia volt s gazdaságában nem csak foglalkozást, hanem valódi élvezetet talált. A kora hajnal mindig a mezőn találta, s csak a lemenő nap végmosolya inté, hogy haza kell mennie; e szerint nem igen tudta, hogy neje mivel foglalkozik; csak az eredményekből látta a sikert, vagy ennek ellenkezőjét.

Mikor Tarnóczi haza érkezett, mintha mi sem történt volna, madame Jolán egy francia dallam búsongó hangjait olvastá egybe zongorájával, „Oh ifjúság s öröm felhőbe vont képe,“ s ezzel oly boldogan merengett el a múltba s a jövőbe, hogy belépő férjét csak későn vette észre.

— Ah, kedves Jolánom! szorongó kebellem léptem be szobádba, de hála az égnek, örömmel tapasztalom, hogy semmi komoly baj nem ért.

— Köszönöm szívességedet, édes Gáspárom s bocsáss meg, hogy miattam félbe kellett hagynod dolgoddal; de az a szakácsné és Klotild... — aztán szépen, azaz, hogy csalfán elbeszélte a vele történt eseményt. Elbeszélte, hogy Borcsa szakácsné mily goromba, őt hozzá méltóan tisztelni nem akarja; Klotild pedig szófogadatlan, engedetlen gyermek. S mikor már Klotild rossz magaviselete eléggé le lett volna rajzolva, zokogó hanggal lépett be a szelid kis leány s atyja ölébe borulva, elpanaszolta, hogy a mama sírján levő virágokat csúf hernyók rágják össze. Így a helyett, hogy az apa leányát megfeddette volna, szívében rég nem érintett hurok adtak hangokat, melyek a mult időt örömeivel, bánatival varázsolták elő. Hosszan, némán nézett a kis angyal szemébe s leányát egy forró csókkal igyekezett megvigasztalni.

E jelenet láttára Jolán mama nem érezte magát a leg-

jobban; érezte, hogy e pillanatban feledve van, a szeretetre-méltó lényre való árulkodásnak terhe saját szívére szállt, s ő megszégyelve érezte magát.

Klotildnak máris annyira meghűlt szíve az új mama iránt, hogy szemét sem merte reá emelni; atyjának oly sokat akart mondani, de azt csak egyedül atyjának akarta elbeszélni; talán értette is a jó asszony gondolatát, mert azonnal kivonult a teremből.

Mi is jónak látjuk kisérni, addig, míg a kis árva talán az új mama gorombaságát beszéli el az édesapának.

Az, a ki természetes köréből kiragadtatott, ritkán találja fel egészen nyugalmát; mint a fa, ha idegen földbe ültetik, a legnagyobb ápolás mellett is sokáig senyved s legtöbbször el is fonnyad, annál inkább, minél kényesebb.

Ilyen volt Zöld Jolán helyzete, itt mint asszony, merőben idegen körben érezte magát, s egy oly hiu nőnek, mint Jolán, sok alakban kellett férje előtt megjelenni, hogy annál inkább tetszőbb legyen. Mihelyt pedig a természetes érzés nyilvánulásainak ellentétei, a színlelés, titkolódzás, kerülnek színre a házi viszonyok között, nincs többé családi boldogság.

Jolán e perczen a színlelés mesterségét vette elé. A szalónias ruhát levetette s valóban csinos kis gazdasszonynak öltözött fel, s most már egyenesen a konyhába ment, hol a daloló szakácsné nem csak hogy rögtön félbe hagyta a dalát, hanem azon felül egy szép edényt is a földhez vágott, a mi mind csak azt jelentette, hogy ő nagyon bámul urnőjén, ki a konyhát megjelenésével szerencsétlétette.

— Na, Borcsa, hát olyan ügyetlen, most jövök a konyhába, s most is egy szép tányért tör el; de siessen, hozza elé a kappant, én akarom megölni.

Borcsa, mintha csak gép lett volna, azonnal teljesítette a parancsot.

— Nézze, Borcsa, mily hamar meg fog halni ez a baromfi s azonnal egy gyilkoló kést szúrt át a szegény állat nyakán; de a mint ügyesen akarát véghez vinni a műtétet, az történt, hogy szép rózsaujját is megszurta. Ez pedig úgy megijesztette a szegény asszonyt, hogy azonnal kappant, kést elvetett magától s kisietett a konyhából; de vele együtt a félig meggyilkolt állat is kifutott, mintha jelenteni akarná, hogy baj van.

A szakácsné e jeleneten most már nem bámult, hanem jóízűen nevetett.

— Ki látta, — szolt magában, — hogy a csirkét úgy öljk meg! Ej, ej! hm, hm! bizon, bizon! nem lehet jó gazdasszony a teins nagyság asszony! — s elsietett a félig megölt állat után.

Hát Jolán mama hová tartott?

Ő egyenesen férjéhez ment.

— Nézd, nézd! — szolt siró hangon, — mily erősen megszurtam az ujjamat.

Tarnóczy különben sem volt a legjobb hangulatban, némileg gyöngédtelenül mondá: „Hogy nem szégyenli-e ily csekélységen panaszkodni? Kösse be az ujját, ha fáj, s hallgasson véle.

Jolán, a mire számított, nem érte el; ő azt gondolta, hogy gazdasszonyi ruhájában szeretetre talál férjénél, de csalódott, s az neki ujjánál sokkal jobban fájt.

Több ily apró kellemetlenség Tarnóczyinak eddig csendes, boldog családi nyugalmát felzavarták. A gyenge nő a békés hajlékot megháborította.

Oh ti erős, ti mindig szelid asszonyok! sajnáljátok az oly nőt, ki hivatását betölteni nem tudja; hisz' nem ő oka, hanem a nevelés, melyben részesült!

Tarnóczyi fájdalommal látta át hova-tovább, hogy fiatal neijében nem találta fel leánya számára a nevelő-anyát; czél-szerűnek látta tehát nevelő-intézetbe vinni, s e határozatát legközelebb valósítá is.

Mi pedig rövid ideig hagyjuk el Tarnóczyi családját, engedjük fejlődni a viszonyokat s keressük fel beszélyünk más személyét, kit névről már ismerünk.

Liget-Faluban a jó embereknek sokáig beszéd tárgyuk volt egy ember esete, kinek eddig szép termékeny birtokán egyszerre csak egy nagy tó állott elő; sokan azt mondták: bizonyosan bűnös kell hogy legyen, s az Isten azért bünteti; holott a jó ember egész életében a legkisebb szennyfoltot sem tudták fölfedezni. Hiába, az ily rendkívüli eseteket a nép mindig különös, meg nem fejthető okoknak szokta tulajdonítani. Elegen voltak, kik sajnálkoztak is rajta, s mikor látták a tócsát s benne a sok mindenféle vízi-növényeket, fejüket csóválták, de nem tudtak segíteni rajta, nem, még saját birtokosa sem; megnyugodott abban, hogy sic fata tulerunt. Annál kevésbbé törődött rajta, mert eddigi jövedelméből egy kis tőkét is félretett, miből élte végéig kiérhette. Az némileg aggasztotta, hogy egyetlen fia számára használható birtokot nem hagyhat hátra.

De nem sok idő múlva a vidék lakói a víz közelében holmi rongyos zászlókat láttak felállítva s egy fiatal embert is, ki egyik zászlótól a másikig szaladgál, aztán meg megbuvik egy furcsa, három lábu asztalhoz, s onnan kukucskál mindenfelé. Most már nem sajnálkoztak, hanem nevelték a játékot, mert annak tartották.

Mindezekre aztán kereken kimondták, hogy Galambfalvi János uramnak fia hiába járt idegen országban, mert az még most is gyermek; igen, mert e fiatal ember nem volt más, mint a kivel a fürdőn találkoztunk, a tónak birtokosa pedig hasonnevű édesapja.

Galambfalvi valósággal külföldön volt egyetemen. Végezve tanulmányait, mint okleveles mérnök jött haza. Mi volt természetesebb tehát, mint hogy a vizet, mely oly szépen elfoglalta a termékeny földet, épen oly szépen elutasítsa onnan. Az emberek véleményére semmit sem ügyelve, a munkálatot végrehajtotta s a földet még sokkal termékenyebbé varázsolta.

Most már megint nem nevelték, hanem igazán bámulták. s im ez egyszerű művelet által hirnèvre tett szert. Az egyszerű s néha túlszerű ifju, ki a valódi érdemet nem nyegle magafitogatásban, üres szavakban, hanem tettekben találta föl, a fiatal mérnök, a ki külsőleg még Jolán előtt is oly kicsinek látszott, most már mindinkább szívesen látott vendég kezdett lenni mindenhol. Ugyis, mint mérnök, a többek közt az első rangu helyet foglalta el.

Nem sok idő múlva Bányatekén találjuk fel, hová mint mérnököt, birtoktagosításra hívták meg.

(Folyt. köv.)

A hasis hatásáról.

Töredék Damaszkusban irt naplóból.

Pap Jánostól.

(Vége.)

Mikor már jól laktam, ki akartak vinni a levegőre, hogy magamhoz térjek; rajtam levén a bunda, az utcán annak galérját egészen fel a fülemig huztam, s midőn az utcán jövő-menő em-

berekre néztem, úgy tetszettek azok, mintha mind rám néztek és nevettek volna, a miért is én a bundám gallérját szememre fordítottam s magam is egészen elfordulva, háttal vagy oldalvást haladtam előre, egyre azt mondván barátimnak, hogy üssék pofon, mivel az én kezeim meg vannak kötve, — miért csufol és nevet szemtelenül?

Pedig a szegény arab maga sem tudta, miért fordulok el tőle.

Ezt látva, barátim nem nézhették, hogy az utcán ily furcsaságokat miveljek, becsaltak egy arab kávéházba, de ott sem volt jobb dolguk, mert az emberektől elfordultam, s hangosan kacagtam, azt gondolva, hogy a kávéházban levő emberek is kacagnak, pedig nekem természetemnél fogva máskor nem nagy hajlandóságom van nevetni, annál kevésbbé kacagni, s mégis ekkor a legkitörőbb hangon hahotáztam.

Miután kiittuk fekete kávékat, barátim itt sem maradhattak, mivel restellették, hogy minduntalan valami olyast követtek el, mit idegenek előtt maguk is megszégyenlették, s így kivezettek a kávéházból, de kimenve, háttal fordulva mentem ki, hogy ne lássam az utcán menőket, kik úgy tetszettek, mintha megint engem nevettek volna ki.

Haza-menet épen úgy, mint mikor jöttem, a kávéházban azon furcsaságokat követtem el, míg nagy nehezen szállásomra vergődtem barátimmal együtt, a hol ismét lefeküdni kívántam, s úgy elaludtam, hogy 12 óráig föl nem ébredtem, de ezalatt nem emlékszem, hogy valamit láttam volna sem álomban, sem pedig azután, hogy fölébredtem, s csak ekkor vettem észre magam, hogy tökéletesen kijózanodtam a hasis-mámorból.

Ekkor körülnéztem, barátim kérdeztek, hogyan érzem magam? én mind a mellett igen jól éreztem magamat, gyomromra vagy fejemre semmi rossz hatással nem volt, úgy tetszett, mintha ezen hasis-állapot csak pár óráig lett volna rajtam és csak elesudálkoztam, midőn azt mondták, hogy már 60 óra óta tart rajtam, s csak azt éreztem, hogy nagyon éhes vagyok.

Ez volt az első hasis-próbám, mely nagyon megtetszett s józan koromban is sokat elmélkedtem a látottak felett, melyek úgy tetszettek, mintha csak egy pár perczel azelőtt fordítottam volna el róluk tekintetemet, s oly jól esett visszaemlékezni azon szépségekre, melyeket ezen állapotomban láttam; s fölöttem örültem, hogy ezen fölfedezésre jöttünk, mely által, mikor csak kedvem lesz, édent varázsolhatok magamnak; ugyanazért többször is bevettem ebből a hasisból, de ilyen hatásos, ilyen gyönyörű álmaim egyszer sem voltak többé; másodszori bevétel alkalmával tudom, hogy 12 óráig folytonosan fojtogatott valami, a torkom úgy meg volt szorítva, hogy lélegzetet sem tudtam venni, annyira, hogy azt gondoltam, meg kell fullnom s rögtön meghalnom; ekkor föl is tettem magamban, hogy nem fogok többé venni belőle.

Ezen hasis-szenvedély rosszabb az iszákosságnál; ha néhány-szor bevesz az ember, igen nehezen tudja elhagyni, sőt az is megtörténik, ha a szenvedély túlragadja, soha sem hagyhatja el; majd így jártam én is; az első bevétel alkalmával látott szép álmaim a másodszori bevételre is ösztönöztek, de mivel ez már balul ütött ki, s a helyett, hogy szép álmakat láttam volna, kellemetlenül hatott és fojtogatott szüntelen: föltettem magamban, hogy végkép el fogom hagyni, de mégis magamban gondoltam: no még egyszer beveszek belőle s aztán hagyom el; ekkor bevettem, s álmaim közömbösek voltak, minden rossz hatás nélkül; néhány nap múlva újra rám jött a hasis-vágy, visszaemlékezve mindig első álomra; ekkor eszembe jutott, hogy egyszer feltogadtam: többé be nem venni, de min-

den erős föltételek mellett még egyszer és utójára bevettem; ez így történt vagy hatszor-hétszer, mindig erősen feltogadtam magamban, s még sem állhattam meg, hogy megint egy igen erős föltétel mellett be ne vegyek; míg végre erőt vettem magamon, látva azt, hogy káros hatással van idegeimre, s ez olyan szenvedély, melyet, ha tovább gyakorlok, lehetetlen leend elhagyni, a mint már eddig is igen sok szomorú példáját láttam, végre nem szegtem meg többé föltételemet. Sajnos, hogy igen jeles száműzött magyar is ennek esett áldozatjává, s végkép elpusztultak a legnagyobb nyomor és nélkülözések közepett. Ha nem volt pénzük ezen kárhozatos hasist venni, minek okája 400 piaszter volt, vagyis minden drem egy piaszter, ennek megszerzésére eladták ruhájukat, s azt hitették el magukkal és másokkal, hogy ruha nélkül járni dicsőség, mivel a dervisek, török szerzetesek, is így járnak, tovább a Krisztus, Mózes, sat. is így jártak. Télen is így elhitették magukkal, hogy ruha nélkül ők, mint különös emberek, meg nem fáznak, tüzet esznek, tüzet a tenyerükön el tudnak tartani fájdalom nélkül, s valóban tenyerükön tartották is, míg szokszor csontig keresztül nem égett, mely sebet hónapokig kellett aztán gyógyítaniok; ők azonban mindig azt mondták, hogy nem fáj; továbbá, hogy ők étel nélkül el tudnak élni, csak kasisuk legyen, mert abban van az örökkévaló élet, s képesek voltak 5—6 napig semmit sem enni, míg lábaikról le nem estek, s oly soványok lettek sokszor, hogy az ember alig tudott rájuk ösmerni; mert ha pénzők volt, hasisra költötték s másokat is igyekeztek étetni vele; dolgozni nem tudtak olyankor.

Másfelől abban a hiszemben voltak, hogy ők halhatatlanok, vagyis, ők meg tudnak ugyan halni, ha akarnak, és ismét feltámadni; erre magam is sokszor fölkeríttem őket, hogy szeretném látni, mire mindig azt felelték, hogy ahoz igen alkalmas hely kíváncsítatik és rendkívüli jó szeszély, de legyenek meggyőződve azért, hogy annak látását el fogom érni, és mihelyt a fennebb mondott módokra alkalmat nyernek, tudatni fogják velem. Azután kezdték testeiket hegyes vasakkal szurkálni, mutatandók, hogy nekik nem fáj, egy szóval, csudákat igyekeztek a hasis ereje által előidézni, s ez által igyekeztek maguknak követőket szerezni; ha valakit találtak, ki hasissal kezdett élni, beavatták prófétának, a régebben vele élők pedig világ-szabadítóknak neveztek s több efféle, míg végre a nyomor és testeik sok sanyargatásai által halál áldozatjává nem estek.

Ezt józan koromban magamnak megmagyaráztam, példát véve már előttem álló szerencsétlen egyénekből, kiknél láttam, hogy visszalépés nem lehet többé, hogy valaha józan emberek lehessenek, erősen föltettem tehát magamban, hogy míg tökéletes erőt nem vesz rajtam a kárhozatos hasis, egész lelkem megfeszítésével felhagyok vele, bármilyen nehezemre essék is egy pár hónapig. Ugy is volt, egy pár hónapig oly nehezemre esett elhagynom, hogy bármit meg tudtam volna magamtól tagadni, csak hogy még egyszer lehettem volna szerencsés bevenni, de magamnál többé hasist nem tartottam, elmenni és vásárolni erőt vettem magamon, sokszor egész az utczáig elmentem, hogy vegyek, de gondolva rossz következtetéseire, ismét visszafordultam, sőt arra menni, hol azt árulták, magam magamnak megtiltottam. Iszonyu megérőltetésembe került, míg el tudtam hagyni, míg végre mégis annyira vittem, hogy nem is kívántam többé, minek igen megörvendtettem; úgy volt ezzel Tüköry barátom is.

Egy hét története.

Október 9-kén.

A gyászos évforduló. — Az érczlapos asztal s a gyásztér. — Vetter és Perczel. — A hiába mosolygó gényusok. — Zajos helyek. — A „Fertálmágnások“ meséje, sikere és egyéb története.

A komor szürke napokon a fenséges fehér árnyak lebegtek végig, szívük kiomló vére, homlokuk örökké viruló borostyánával. Mindenütt róluk beszéltek, s legtöbb helyütt értük imádkoztak.

A világosi kastélyban érczlap jelöli meg az asztalt, melyen a végzetes okmányt aláírták. Az aradi gyásztéren nem sokára oszlop fogja hirdetni azok emlékét, kik e helyen leheltek ki hősi lelküket. S amaz érczlapos asztal, ama véghetetlen szomoru gyásztér sötét emlékezete koczogtatott be a gyászos évfordulón minden ablakon, ezt hirdették a gyász-misék szomoru zsolozsmái, s e szörnyű fájdalom fájó hurja rezgett végig az egész országon.

A fővárosban méltó csöndes ünnepélylyel ültük meg az okt. 6-diki gyászesemény emlékét.

Előtte való napon Damjanics özvegye mondatott misét üdvözült férje, a hős tábornokért, okt. 7-kén pedig a honvéd-egylet tartatott gyászünnepélyt.

A ravatalra oda borult a gyászterítő a 13 halálfővel, melyet Damjanicsné himzett arra, a viasz-gyertyák fénye bánatos arcokon tükröződött, s a fájdalom nyilatkozatát a csöndes mélység, mely beláthatatlan, mint a tenger, a nemzet nyilatkozata fenségévé avatta fel.

S ép a tizenhárom halott e hetében jött meg az örömhír is, hogy a nagy szabadságharcnak ismét egy kiváló bajnoka köszönti a haza földjét: Vetter tábornok, ki egész csöndben Pozsonyba érkezve, onnan küldte legszívesb üdvözlését barátaihoz.

Vettert Pozsonyban nagy kitüntetésekkel készültek fogadni, de fölkerésére minden zajosb örömnnyilatkozat elmaradt; azt azonban, szabadkozása dacára is meg kellett engednie, hogy tiszteletére diszlakomát rendezhessenek, mely egyszersmind az aradi hősök halotti tora is volt.

S e héten foglalta el helyét a képviselő-házban mint igazolt képviselő Perczel Mór; nevének említésekor a házban mindig megcsendült az éljen s a karzatok látsói folytonosan a legnagyobb figyelemmel fordulnak a hely felé, a hol ez érdekes arczu férfi ül, azokkal a villogó szemek- s ezüst-fürtökkel, melyek megjelenésének egyszerre a bátorság, erély és fenség jellegvonásait adják meg.

A Perczelt illető éljenek voltak talán az egyetlenek, melyeket a képviselő-házban mostan hallottunk.

Komoly, csöndes figyelem uralg az aranyos tetőzetű teremben, hol a ház ülésezése foly s a gényusok, melyek a falakról a gyülekezetre lemosolyognak, megneheztelhetnek, hogy sok képviselőnek még eszébe sem jutott, hogy megcsudálja leomló fürteiket, s a plastikai kart, melylyel a karzat faragványait átölelik.

A milliók beszélnek. A törvényhozás azon ponthoz érkezett, midőn a milliók dolgát kell rendbe szednie, s a törvény-

javaslatok a sok zérussal egyre-másra oda kerülnek a ház asztalára. Ott van a hányad, az államadósság, kereskedelmi szerződés, vasut-kölcsön, mind oly nagy dolgok, melyek átfonódnak az ország legfontosb érdekein s a törvényhozás legfeszültebb figyelmét veszik igénybe.

De aztán annál több zaj volt két más ülés-teremben.

Az egyik a városháza, hol a főpolgármester s a kapitány közötti kellemetlen ügyet tárgyalták, s két napi vita után abban állapodtak meg, hogy a kapitányt hivatalától felfüggesztik s kereset alá helyezik. Képzeltető, hogy e dolog mennyire felzavarta a főváros polgári köreit, mily élénken folyt a vita az egyik s a másik párton, s mily nagy volt a küzdelem, míg gurult a koczka, s oly furcsa ponton állapodott meg, hogy azt senki sem képzelte.

A másik a megyei terem, melynek zöld posztós asztala körül rendkívüli közgyűlésre gyűltek össze a bizottmányi tagok s hosszabb vita után a megyéhez intézett több kormány-rendelet felett hoztak határozatot.

S ezeken kívül van még egy harmadik hely, hol e napokban szintén nagy volt a zaj.

E zaj a tetszés nyilatkozataiból támadt; e tetszés érdekes irodalmi jelenséget illetett s azt csakugyan megillette.

Uj eredeti színmű — és bukás: ez nálunk már-már egy-mást kiegészítő fogalomná vált. E tévhit meg van czáfolva.

Berczik Árpádnak „A fertálmágnások“ czimű vigjátéka a budai népszínházban oly rendkívüli sikert aratott, mely a képzelhetlen dolgok közé tartozott.

A szerző merészen az élet kellő közepébe, a magyar társadalmi viszonyokba nyult, színpadra hozott oly alakokat, melyekben vér és velő van, oly érzelmeket, melyek valódiságára ráismertünk, s innen a hatás.

Mi az a fertálmágnás? Tekintsék meg a „Fertálmágnások“ s megvan a felelet.

Az a mű, melyet a szerzőtől hason czim alatt a vidéken előadtak, csak első kísérlet volt. A szerző a művet újabban átdolgozta s ez átdolgozás szerint került az előadásra a budai színpadon.

Alig képzelhető a divatos társadalmi viszonyok oly összelete, a hol ne szerepelne a fertálmágnás. A közügyekben üres nagy frázisokkal játszó politikus, az életunt roué, ki szivarfüst között szánakozó mosolylyal tekint ifjabb évei piros szalagos levélkéire, a gazdag parthiet hajhászó uracs, a természetes légköréből álfogalmak által kicsalt nő: ezek mind-mind ama nemes lovagrend tagjai, melyet a „fertálmágnás“ össznevezetelével nevezünk.

Az önzés, külmáz utáni kapkodás, az üres fényűzés, a külsőségeknek a belbecs árán való hajhászása: ime az utak, melyek a fertálmágnások társaságába vezérelnek.

Szerző éles figyeléssel tekinté az életet, gyors szellemmel lényképezte le alakjait, s vigjátékírói ereje hatalmas retusirózással adta vissza a színpadra azt, mivel társadalmunk viszonyai között oly sokszor találkozunk.

A mesét néhány vonással megjelölhetjük.

Alice, Oszkár testvére, férjhez ment az öreg Révlakihoz, mert az gazdag volt. Révlaki meghalt s az özvegy s vele fivére is, tetemes vagyonnal rendelkezik. De ez Oszkárnak kevés. Ő másféle tekintélyre is törekszik. A főrendű társaságba akar jutni s kiváló helyet akar elfoglalni a közéletben. Az előbbi cél elérésére Alicet Aurél grófhöz igyekszik férjhez adni, hogy ez uton a főrendű társaságba kerüljön, magát pedig alispánnak szeretné megválasztatni.

Aurél gróf ép látogatóba jön hozzá s Oszkár mindent elkövet, hogy Aurélt s Alicet az oltár elé hozza. Az egyik mellékalak: Alfréd, az életunt roué, ki csak azért nősült polgári körből, mert a leánynak vagyona volt s e nő pedig azért fogadta el Alfréd kezét, mert bámulja ennek uri-modorát. A másik mellékalak: Zsöngi Villi, ez a sarjadzó fertálmagnás-ivadék, melynek egyetlen szenvedélye a botrány, hogy magát hirbe hozza.

A mű csomópontját Oszkár s Alice ármánykodása képezi Aurél ellen, de ez ármánykodással megbuknak. Aurél nem Alicet, hanem Emmát, Oszkár egyik rokonát, egy igénytelen fiatal leányt vesz nőül s Oszkár megbukik az alispánsággal is.

Mindez alakok nagy humorral vannak előtűntetve, a párbeszéd pattog, itt-ott szikrázón szellemű s az egész az elemesség oly játszásága lengi körül, melyben jelentékeny vigjátékírói tehetség nyilvánlik.

De a mű természetesen nincs hiányok nélkül.

Ilyen a csomópont ziláltsága, a kifejtés érdektelensége s végre az, hogy épen a főalak, melyen tulajdonképen az egész cselekmény nyugszik, a háttérbe tolul, s a mellékalakok játékának tarka röppentyű-tüze majdnem egészen eltakarja azon magvas gondolatot, mely a vigjáték jogosultságát adja meg.

E hiányok dacára is a mű rendkívül mulattató s néhány jelenete, mint például a kis birtokosság restauráló értekezlete, gyújtó hatással volt.

Az előadók játéka oly kerekded sikerült, mely a népszínházi személyzet képességének igen hízog bizonyítványt szolgáltat.

A legtöbb taps s a legkitünőbb játék Timáré (Zsongi Villi), ki a népszínház valódi nyerménye. Aztán következnek a nők: Boér Emma, Kocsisovszky Borecs s Némethy Irma; — Molnár s Várhidy. — Szentgyörgyi a mindennek opponáló s a csak opponálva megegyező derék, egyenes lelkű kis birtokost játszott, s véletlenül nagy szakállal s kis piros tollal jelen-vén meg, a közönség e maszkban Patay bácsira vélt ismerni, — s aztán volt taps és nevetés; — a mennyi csak elképzelhető.

Ez sikerteljes, érdekes este volt.

— 5. —

Budapesti hírvivő.

☼ (*A jótékony nőegyesületek*) szaporodása oly öröndetes jelenség, mely egy részről igen kedvezően tünteti föl a nők nem-munkakedvét, másrészt pedig tetemesen lendít a jótékony-ság s emberiség ügyén. Azért mindig a legnagyobb örömmel szólnunk ily jelenségekről, s örömmel tudatjuk a hevesmegyei jótékony nőegylet megalakulását. Az alakuló közgyűlést szept. 29-dikén tartották, s ezen egyhangulag gr. Keglevich Gyulánét választák meg az összegyűlt hölgyek lelkes éljenzés között főelnöknek. Keglevich grófnő meleg szavakban mondott köszönetet az irányában tanusított bizalomért. Alelnökök: Ná-ná-sy-Csernyus Amália és Hellebronth Istvánné. Az

alapító-tagok pedig következők: gr. Keglevich Gyuláné, báró Orczy Bódogné, gr. Szapáry Gyuláné, Brezovay Pálné, Hellebronth Istvánné, Horthy Istvánné, Ivády Miklósné, Kubikné, Kürthy Ferenczné, Petrovayné és Sipossné asszonyok. A rendes tagok száma majd kétszázra megy s miután az aláírások még mindig folynak, a szám még tetemesen megszorodik. S aztán mily sok jót fognak majd tenni az így összecsoportosult nők!

☼ (*A biharmegyei nőegylet*) egy évi tevékenységének és pénztári állapotának bejelentése, valamint más egyéb szükségelt teendők céljából folyó évi novemberhó 6-kán délutáni 3 órakor Nagy-Váradon, a kaszinó-egylet nagy termében, közgyűlést fog tartani. — Egy alkalommal mindazon t. hölgyek, kik a nőegylet gyűjtő-íveit még eddig be nem küldötték, fölkéretnek, hogy az érdeklött aláírási íveket a netalán gyűjtött összegekkel együtt az egylet elnökségéhez folyó évi novemberhó 1-ső napjáig mulhatlanul beküldeni sziveskedjenek. Kelt Nagy-Váradon, a biharmegyei nőegyletnek 1867. évi október 1-ső napján tartott választmányi üléséből. Özv. Veiterschütz Jánosné, alelnökné.

☼ (*Uj vidéki lapok.*) A közélet nagy fölpezsdülését jelzi az is, hogy a vidéken is egyre-másra keletkeznek új lapok. Ugy közelebb is három új lap indult meg: az „Esztergami Köz-löny,” a szombathelyi „Vasmegyei Lapok” és a nyiregyházi „Nyir.” — Az utóbbiról jut tollunk alá, hogy Nyiregyháza nemsokára alighanem nevezetesebb állást foglal el a hazai városok sorában, mert azt tervezik, hogy oda teszik át Szabolcs székhelyét.

☼ (*Az egyenlőségi kör*) alapszabályait végre megerősíték. A körnek már 400 tagja van, s e szám még tetemesen fog megszorodni. Helyisége igen diszes lesz. Ez a régi posta-utcában van a Neumayer-házban, hol azelőtt a távirda-hivatal volt.

☼ (*A pesti izraelita nőegylet*) a jótékony-ság terén nagy gondolatot valósított meg: izraelita árvaházat állított. Az eszmét először Bischisz Dávidné asszony pendíté meg, s oly nagy visszhangra talált, hogy csakhamar valósult. Hercz-Pollák asszony e célra tízezer frtot adott; s több izraelita hölgy, nevezetesen: Stein Henrikné, Goldberger Frigyesné, Ullmann Józsefné és Deutsch Józsefné asszonyok tettel és szóval oly nagy sikerrel buzogtak az eszme körül, hogy az árvaház máris tetemes alappal bír s a gyűjtések még egyre folynak. Az árvaházat a múlt héten nyitották meg igen érdekes ünnepélylyel. Egy hölgy, Gottesmann Mari asszony, magyar beszédet tartott, mire dr. Meissel főrabbi megáldá az intézetet. Igen öröndetes jel, hogy a jótékony-ság szép cselekedetei mellett, — melyekben az izraeliták mindig kitűntek, — a nőegylet egyszersmind a magyar szellem terjesztője. A megnyitási ünnepélyre is a magyar hitszónokot hívták meg, de ez történetesen megbetegedvén, helyét a német rabbi pótolta.

☼ (*„A zenebarátok egylete”*) czímmel oly társulat van Pesten alakulóban, mely figyelemreméltó. Az egylet célja az, hogy a klasszikai zeneművészetet ápolja, s ezt pedig hangversenyek, oratoriumok, kantáték, sat előadása által éri el. Különös figyelmet fog a magyar klasszikai zene ápolására fordítani. Tagjai háromfélék: alapítók, működők és pártolók. Az előbbieket egyszersmindenkorra 100 frtot fizetnek, a pártolók évenként 6 vagy 10 frtot, a működők pedig 2 frt beíratási díj mellett a közreműködésre kötelezik magukat. A tagok a fizetett díjnak megfelelő belépti-díjakat kapnak az egyleti hangversenyekre. A társulat élén: gróf Festetics Pál, Koltay Jakab, Ritter Sándor,

Grün Jakab, Szubovics Manó, sat. állanak. A tagok az egyleti teremben irhatják alá neveiket, a terem a redoute-épületben van. Az egyletnek természetesen hölgyek is lehetnek tagjai.

✿ (Ketten Henrik,) e bajai születésű ifju virtuóz, okt. 7-kén a nemzeti színházban hangversenyt adott. 19 éves ifju s máris a közönség régi ismerőse. Már öt évvel ezelőtt bemutató magát a nyilvánosságnak s mindenki dicsérte a „csudagyermek” virtuóztatását. Azóta külföldön képezte magát, s most haladása hatalmas arányait mutatá be. Oly brillians technikával zongorázik, hogy megközelíti a legkitünőbb virtuózokat. A bensőség, mondhatnók, a virtuóztatás illata azonban épen nincs meg ily aránynyal játékában. A közönség igen szívesen fogadta s koszorúval is kitünteté. Ez estén Kocsis Irma k. a. több népdalt énekelt és pedig meglepő sikerrel. Ketten még két ízben játszik Pesten: okt. 11-kén és 16-kán.

✿ (Toperczer Ilka kisasszony) másodszor a „Zsidónő”-ben lépett fel a nemzeti színpadon. Recha nehéz szerepét énekelte s meglehetősen sikert aratott. A kisasszony általában oly kedvező előjelek között lép a színpadra, hogy mindinkább több figyelmet ébreszt.

✿ (A nemzeti színházi nyugdíjintézet) hiányai fődözésére az idén 3000 frt kellene. Ez összeg pótlására aláírást nyitottak, mely rövid idő alatt igen szép sikert tüntet elő. Már eddig is 1220 frt gyűlt össze. Az adakozók között első helyet foglal el Wenckheim Krisztina gróf-kisasszony, ki, a mint a hiánylatról értesült, azonnal ötszáz frttal járult fődözésére.

✿ (Gróf Széchenyi Ödön) hajózáásával Pestről Párisba nevezetes utat mutatott. A vonalon, melyen „Hableány”-ával járt, most más országok hajói is egymásután megkísérlik az átmenetelt. A Rajnárról és Majnárról már valami 20 hajó jött le.

✿ (Perczel Miklós,) amerikai tábornok hazánkfia, a volt képviselő, közéletünk kiváló érdemes bajnoka, Amerikából szerencsésen hazaérkezett s a fővárosból azonnal elutazott Bonyhádra, szülőföldjére, hol természetesen nagy kitüntetés s örömmel fogadták. Pécssett általánosan arra készülnek, hogy az elhunyt Angyal Pál helyére Perczel Miklóst válasszák meg országgyűlési képviselőnek.

✿ (Az ellenzéki kör) már megalakult Hevesben Puky Miklós és Isaak László alispánok elnöklete alatt. Ezzel szemközt a Deák-párt is sorakozik és szintén klubokat akar szervezni.

✿ (A gyümölcsfák.) Régi példaszó, hogy a ki egy gyümölcsfát ültet, nagyobb jóltevője az emberiségnek, mint a ki — tíz rossz könyvet ír. De nálunk még nem sok gondot fordítanak a gyümölcsfákra. Most Pesten nagy gyümölcsészeti muzeumot terveznek s e célra a régi lőpor-raktár egy részét ültetik be. Bár követnék e példát országszerte.

✿ (A korai tél.) Panasz panasza jön. A hideg váratlanul, meglepőleg köszöntött be. Erdélyben már szept. 27-dikén beállt a havazás s nem egy helyütt megsemmisíté a szüretbe vetett reményeket. A télre még senki sem készült s a meglepetés, valamint az alsóbb néposztálynál a nyomor általános.

✿ (A pesti ferencziek templomában) a honvédegyelet által az aradi hősökért tartatott nagy requiem után gr. Batthyányi Lajos üdvözölt szellemeért volt gyász-isteni-tisztelet. A gyászszal bevont első padon az üdvözölt özvegye, leánya és fia ült; — ott volt Horváth Mihály püspök is — s a gyászoló közönség hosszú sora, mely áldást mondott a nemes porokra.

✿ (Az október 6-diki évfordulót) Aradon, Pozsonyban s Ipolyságon kiváló csöndes gyászünneppélylyel ülték meg. Aradon okt. 7-dikén volt a gyászmise. A ravatalt borostyán- és cser-koszorú fődte s mellette két csonka honvéd állt

őrt. Az egyiknek karja, a másiknak lába hiányzik. Egyszerű, tiszta polgári ruhában álltak ott, némaságukban is hatalmasan emlékeztető jelek ama nagy kötelezettségre, melylyel a nemzet hőseinek tartozik. — Pozsonyban a ravatal körül honvédek kivont karddal képezték a tisztelet-őrséget s itt ft. Buzcsák Antal ur mondta a misét, ki egykor maga is honvéd-tüzér hadnagy volt. — Ipolyságon a ravatalt cser-koszorús fegyvergulák környezték.

✿ (A rózsás napló.) Kolozsvárott legifj. gr. Bethlen János, e kiváló ifju erdélyi mágnás, a napokban tartá esküvőjét a bájos, kedves Lázár Mari grófhölgygyel. — Csanádmegye első alispánja, Sántha Sándor, e napokban vezeté oltárhoz Makón a fiatal, szép s az e vidéki társas-körökben nagy közkedveltségű Rhon Anna kisasszonyt. Az esküvő nagyszámu vendég-koszorú előtt tartatott meg, s utána a boldog pár azonnal elutazott a menyasszony alföldi birtokára, honnét csak néhány hét múlva tér vissza Makóra. Legyen állandó társuk a boldogság!

✿ (Vegyes hírek.) A lipótvárosi templom továbbépítésére, mely hatalmas kupolájával már most is az egész város felett uralg, a vallás és közoktatási miniszterium 20,000 frtot utalványozott előlegül. — A váczai választó-kerületben az új követválasztás okt. 17-dikére van kitűzve. — Kossuth levelének utánnyomásaért a Kolozsvárott megjelenő „Magyar Polgár” című lapot is sajtóperbe fogták. — A Butter-féle alapítványokra a következő ifjakat nevezték ki: báró Vécsey Kázmér, Csuhá István, Seide Emil, Szabó Elek, Paltzmann János, Bräuer László, Szöllösy István, Lóskay Gábor, Nagy Géza, Dedek Jenő, Braun József, Schweiczer Miklós, Kocsis Árpád s Fehérváry Géza. — A hitelsorsjegyek főnyerője az okt. 1-sei sorsolás alkalmával Aradnak jutott. Az illető sorsjegyet Wallfisch és fiai aradi cég adta el. — A királyi ítélő-tábla a múlt évnegyed alatt nyolczvan ügyvédi oklevelet állított ki. Ha így szaporodnának a mérnökök, gépészek s egyéb szakképzettségű férfiak! — A pesti távirtdai hivatal az egy szeptemberhő folytán 17,000 távsürgőnyt szállított bel-, s 5000-ret külföldi állomásokra. Nagyon élénk szorgalom, de elég nagy baj az, hogy magyarul ott nem igen tudnak s a sürgönyöket oly késedelmezve szolgáltatják kézhez, mintha a villanyos táviró csak olyan gyalog-posta lenne! — Kállay Ödön, a szélső baloldal egyik legjelesb tagja, lemondott képviselői állomásáról. — Liszt koronázási miséjét a Rózsavölgyi-cég készül kiadni, s a szerzőnek ezért száz darab aranyat ajánlt tiszteletdíjul. — A pesti ref. gymnáziumban Thaly Kálmánt, Szakács Mózes és Dömötör Jánost választották meg rendes tanároknak. A gymnázium nagy nyereségei. — Türr tábornok okt. 7-kén Konstantinápolyból Pestre érkezett vissza, honnan Zágrábba utazik. — A prágai lőversenyen a magyar gavaléroknak minden versenyben az első voltak s a Handicap-versenyben gr. Eszterházy Miklós lett a nyertes. — Gr. Karácsonyi Guido, a kifogyhatatlan bőkezűségű főúr, a krisztina-városi szegények számára újabban 200 frtot ajándékozott. — A főváros élénk forgalma jeléül említjük, hogy okt. 1-sejétől 7-dikéig Pesten 1439 idegen volt megszállva. — A végrendelet-hamisításért elítélt gr. Almássy Albert fogságát ő Felsége oda enyhítette, hogy a lánczok levételnek róla s a bört-napok elengedtetnek neki. — Hamburgban ottani hazánkiai magyar együletet alapítottak. — Stroszmayer püspök, a délszláv párt e kitünőségének összes vagyona törvénytörvényzék zárlat alá került. A püspök oly sokat áldozott a horvát nemzeti czélokra, s a mellett oly sokat a horvát izgatásokra, hogy végre is nem tarthatá

fenn az egyensúlyt a bevételek és kiadások között. — Szigligetinek „Az üldözött honvéd” című új drámája f. hó 20-kára van kitűzve első előadásra. — A lánchíd megváltásának tervével végre komolyan kezdenek foglalkozni. Ez nagyon közérdekű gondolat. — Berde Mózsá, belügyminiszteri osztálytanácsost Háromszéken újból megválaszták országgyűlési képviselőnek. — Szini Károlyt, ki négyféle, elég feltűnést tett, de elég ártatlan lapot szerkesztett s adott ki, drakói szigorral büntették meg. Négy heti fogság s 100 frt bírságra ítélték el s mind a négy lapját betilták.

✿ (Halálhírek.) Acsádon a múlt hó végén temették el Szegedy Lajost az ottani családi sírboltba. A kitűnő hazafi rögtön halállal hunyt el. Épen a párisi világkiállításról tért haza neje szül. Majláth grófnővel, midőn Salzburgban roszul lett. Leszállt a vonatról, hogy kipihenje magát, de még azon éjjel meghalt. Béke poraikra!

Nemzeti színház.

Október 11-kén.

Okt. 5-kén: „A zsidónő,” Halevy operája. — Okt. 6-kán: „A harmadik magyar király,” Tóth Kálmán drámája 5 felv. — Okt. 7-kén: „Egy csésze tea,” francia vígjáték 1 felv. és Kettőn Henrik hangversenye. — Okt. 8-kán: „Dinorah,” Meyerbeer operája 3 felv. — Okt. 9-kén: „A halottak emléke,” Szigligeti drámája 3 felv. — Okt. 10-kén: „Hunyadi László,” Erkel nagy operája 4 szakaszban. — Okt. 11-kén: „A fehér hajszál,” francia vígjáték 1 felv. és Kettőn Henrik zongoraművész hangversenye.

Budai népszínház.

Október 11-kén.

Okt. 5-kén: „Dunanan,” operette 3 felv. — Okt. 6-kán: „A fertálymágnessék,” Berczik vígjátéka 4 felv. — Okt. 7-kén: „Az utolsó lengyel követ,” Éjszaki vígjátéka 5 felv. — Okt. 8-kán: „A fertálymágnessék.” — Okt. 9- és 10-kén nem volt előadás. — Okt. 11-kén: „A gerolsteini nagyhercegnő,” Offenbach új operetteje 5 felv.

Mindenfélék.

✿ (A levegőben.) A londoni léghajó-társaság a jövő év kezdetén nagy kiállítást és verseny-hajózást rendez — a levegőben. A kiállítás gépek, rajzok s léghajó-készülékekből áll, s mindez, különösen a verseny, rendkívüli érdeket ígér. A két fődíj közül az egyik azt fogja illetni, ki a léghajó újra való megtöltése nélkül a szárazföld valamely pontjáról eléri Angliát, a másik pedig azt, ki Amerikából szerencsésen elröpül Angolországba. Csak találnák fel a léghajók kormányozhatását: és sok minden megváltozik a világon.

(Gőz-társas-kocsik.) Mig mi Pesten csak most építjük a lóvonatu vaspályákat, Lyonban már a gőz-társas-kocsiknál vannak. A múlt hó végén nyitották meg a vonalat, mely a város főutcaín vezet át s rendkívüli sikert várnak.

Gazdasszonyoknak.

Ürű-czomb sardellával.

Egynéhány napig állott ürű-czombot tisztára mosott és hosszukás szeletekre vágott sardellával ki kell tűzni és nyársra huzni, zsiros papírral körülkötözni és lassu tűznél lassan megsütni. Félórával a tálalás előtt a papírt le kell venni a czombról, a czombot jól megsózni és lassu tűznél szép világos bar-

nára megsütni. Ezen czombhoz barna mártást kell készíteni, abba egy darabka sardella-vajat, egy citrom levét és héját tenni, a czombot szépen felvagdálni, ügyesen ismét összeállítani, és karimás tálba téve, a barna levet fölé öntve, betálalni.

H. Irma.

Alma-felfújt.

Tizenkét szép tafota-almát lehámozván és finom szeletekre vágva, két evőkanálnyi rhummal és három negyedfont czukorral puhára pároltatván, szitán át kell törni és hűvös helyre félre tenni. Ha ezen alma-befőtt igen híg lenne, úgy még egy kis czukorral együtt ismét a tűzre kell tenni és sűrűbbre befőzni hagyni. — Egy félórával a tálalás előtt nyolcz tojás fehéréből kemény habot kell verni, az alma-befőttel összevegyíteni, lapos téstás tálra, úgy mint a habos pépet gömbbé alakítani, czukorral sűrűen behinteni, ha szeretjük, hosszukásra vágalt mandulával kiczifrázni és szép sárgára megsütni. A. Emma.

Czukros-tésztá.

Egy font porrá tört czukor, négy egész tojás, egy kávéskanálnyi hamuszir egy álló óráig keverendő, azután pedig másfélfont finom lisztet adván hozzá, nyújtó-deszkán jól ki kell gyurni, mint a laska-tésztát. A jól kigyurt tésztát aztán három egyenlő részre kell osztani, az egyik részbe egy kevés apróra tört ánizst, a másik részbe apróra vágott citromhéjat és a harmadikba apróra vágott szegfűszeget kell szórni. Mindegyik részt különböző formával ki kell vágni, másnapig így kell pihenni hagyni, és csak azután gyenge tűznél megsütni. D. H. Ágnes.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: horgolási- vagy reczézési minta butortakarókra.

A 2-dik szám: lámpa-tálczára, gömbölyű kis párnára sat. való himzés mintája. E himzést egyszínű ripsen, cashemiron, bársonyon vagy bőrön lehet himezni, tetszés szerinti színes zsinorokkal, gyöngyökkel és színes, vastag selyemmel. A medaillon-alaku rajzot selyem vagy zsinorkák helyett apró kis fehér gombokkal is ki lehet varrni, a mi igen csinosan veszi ki magát.

A 3-dik szám: asztaltakarára való himzés rajza, színes posztón vagy ripsen színes pamuttal vagy selyemmel himzendő. E mintát fehér függönyökre és ágytakarókra is lehet alkalmazni; ez esetben természetesen fehér pamuttal dolgozandó.

A 4-dik szám: finom batiszt-zsebkendő szélére és sarkába való francia himzés rajza.

Az 5-dik szám: M és G betűk, finom fehérneműekre.

A 6-dik szám: H és R betűk, ugyanarra.

A 7-dik szám: nyakkötő sarkába való színes himzés rajza.

A 8-dik szám: A-betű.

A 9-dik szám: fehérneműekre való keskeny himzés rajza.

A 10-dik szám: betét, fehérneműekre.

A 11-dik szám: széles kezelő, dupla batiszt-clairon fekete vagy más színes fonállal orosz öltésekkel himzendő.

A 12-dik szám: Paulina név, egyik t. előfizetők megbízásából készült.

A 13-dik szám: kis virág, akár gomblyukak díszítésére, akár más himzésekre használható.

A 14-dik szám: J és S betűk, fehérneműekre.

A 15-dik szám: A-betű.

A 16-dik szám: M és S betűk, fehérneműekre.

A 17-dik szám: S és K betűk, zsebkendőkre.

A 18-dik szám: C-betű.

A 19-dik szám: R és O betűk.

A 20-dik szám: F és B betűk.

A 21-dik szám: M és O betűk.

A 22-dik szám: reggeli főköteje, finom batiszt himzendő. A kockákat dupla batisztból ki kell vágni és finom öltésekkel oda varrni.

- A 23-dik szám: fehérneműekre való himzés rajza.
 A 24-dik szám: Az elébb bemutatott fejkötő hátrésze.
 A 25-dik szám: alsószoknyákra, gyermekruhákra, sat. való kivarrás rajza. Színes zsinorokkal dolgozandó.
 A 26-dik szám: moll-ingecskékre és más finom fehérneműekre való finom himzés rajza.
 A 27-dik szám: korona, fehérneműekre.
 A 28-dik szám: keskeny színes nyakkötőre való himzés rajza.
 A 29-dik szám: S betű.
 A 30-dik szám: J és E betűk, zsebkendőre.
 A 31-dik szám: M betű.
 A 32-dik szám: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 és 10-dik szám fehérneműekre.
 A 33-dik szám: fehérneműekre való himzés rajza.
 A 34-dik szám: Erzsébet, zsebkendőkre. Megbizásból készült.
 A 35-dik szám: F és B betűk.
 A 36-dik szám: tüpárnára, óratartóra való himzés rajza, színes bársonyon, selyemmel himzendő.
 A 37-dik szám: nyakkendő sarkába való himzés rajza.
 A 38-dik szám: betét rajza, francia himzés.
 A 39-dik szám: betét rajza, fekete fonállal himzendő.
 A 40-dik szám: B és S betűk, fehérneműekre.
 A 41-dik szám: zsebkendő sarkába való himzés rajza.
 A 42-dik szám: gyermek-előke, finom piqueten himzendő.
 A 43-dik szám: fehér alsószoknyákra vagy párnahéjakra való finom himzés rajza.
 A 44-dik szám: felsőgallérka mintája, fekete fonállal himzendő. És végre
 a 45-dik szám: D betű, fehérneműekre.

Türsch F. ur divatcikkek kereskedésében (váczi-utca 19. sz.) legujabban megérkeztek és legnagyobb választékban kaphatók:

Valódi rumburgi vászon, legjobb minőségű, — 1 vég 53 rőf — 30, 35, 40, 50, 60, 80, 120 frtig.

Hollandi vászon, $\frac{3}{4}$ széles, — 1 vég 42 rőf — 18, 22, 25, 30, 40 frtig.

Hollandi vászon, $\frac{5}{4}$ széles, — 1 vég 50 rőf — 40, 45, 50, 60, 70 frtig.

Creas-vászon, $\frac{9}{4}$ széles, — 1 vég 38 rőf — 40, 45, 50, 60, 68 frtig.

Perkál, kitűnő fajta, $\frac{6}{4}$ széles, — 1 vég 14 rőf — 7 frt 30 kr, 8 frt 75 kr, 10, 12, 14 frtig.

Perkál, kitűnő fajta, $\frac{8}{4}$ széles — 1 vég 14 rőf — 10, 12 frt 75 kr, 14, 16 frtig.

Schirting, kitűnő fajta, rőfe: 32, 36, 40, 48, 54, 60 krig.

Kockás kemény szoknya-szövet, $\frac{6}{4}$ széles, rőfe: 62, 68, 75 kr.

Fehér piquet, rőfe: 1 frt, 1 frt 40 kr, 1 frt 75 kr, 2 frtig.

Kész öltözékek és menyasszonyi ruhák.

A derék-mérték szerint készíttetik; az alj mindig a legutolsó párisi divat után. A derék nagysága végett egy jól álló derék beküldése elégséges.

Egy moll-öltözék, alsószoknyával és kész derékkal: 30, 36, 45, 50, 60 frtig és fölebb.

Egy tarlatan-öltözék, alsószoknyával és kész derékkal: 30, 36, 40, 50 frtig és fölebb.

Egy menyasszonyi moll-öltözék, myrtussal diszítve: 40, 50, 60, 70 frtig és fölebb.

Egy menyasszonyi öltözék, illusionból vagy brüsszeli tüllből, myrtussal diszítve: 70, 80, 90, 100 frtig és fölebb.

Egy menyasszonyi atlacz- vagy tafota-öltözék, diszítve: 100, 120, 150 frtig és fölebb.

Egy menyasszonyi sima fátyol: 2 frt 75 kr, 4, 8 frtig; himzett: 4 frt 75 kr, 6, 20 frtig.

Az említett szöveteken kívül más szövetekből is készíttethetnek ruhák.

Gyermekek-vászonneműek.

Nyitott gyermek-ingek: 90 kr, 1 frt, 1 frt 20 kr, 1 frt 75 kr, 2 frtig és fölebb.

Nyitott gyermek-ingek valódi batisztból, legelső használatra: 2 frt 50 kr, 3 frt 20 kr, 4 frtig.

Hosszu-vánkosok vászon- vagy perkálból: 3 frt 75 kr, 4 frt 50 kr, 6, 8, 12 frtig.

Hosszu-vánkosok piquetből: 5, 6, 7, 8 frtig.

Kis vánkosok: 1 frt 50 kr, 2, 2 frt 50 kr, 3, 4 frtig.

Paplan-lepedők: 3 frt 75 kr, 4 frt 75 kr, 6, 8, 10 frtig.

Alsó-lepedők: 1 frt 90 kr, 2 frt 40 krig.

Kád-kendők: 2 frt 50 kr, 2 frt 90 krig.

Pólya-vászonból: 65, 75, 80 krig; viaszos tafotából: 65, 70 krig; flanellből kivarrva: 1 frt. 1 frt 20 krig.

Piquet-takarók: 1 frt 50 kr, 2, 3, 4, 5 frtig.

Vászon-fejkötőcskék: 42, 65, 80 krig.

Háromszögletes kendőcskék: 40, 50, 60, 80 krig.

Számrejtvény.

Nitsch Emiliától.

5, 3, 6, 16, 9, 13, 7. Egy női öltönynek a neve:

8, 5, 18, 17, 10, 5. A sertésnek eledele;

14, 9, 13, 5. Egy neme az eledelek;

6, 15, 5, 6, 5, 18. Szécsen adott hőseinek;

14, 12, 16, 10, 4, 5. A játékszernek egy neme;

10, 13, 9, 16, 6, 5. Szegény utasnak nyughelye;

14, 12, 18, 4, 1, 5. Egy ház sincsen e nélkül;

12, 16. A varga nem élhet e nélkül;

14, 9, 10, 13, 5. {Ez igen jó kis házi-állat,

{Kivált hogyha már nem szalad;

8, 17, 16, 10, 1, 5. Ez egy leányi keresztnév;

14, 5, 16, 6. E nélkül a huszár nem él;

14, 5, 14, 5, 13. Neve egy házi-állatnak;

14, 2, 18, 5. Nagy városa a Bácskának;

5, 3, 11, 5. E név a föld színén a legszebb;

1, 5, 10, 10, 4, 2. Ezen állat színéről a legnevezetesebb.

Megtejtési határidő: november 10-ke.

A f. é. 37-dik számban közlött sakkrejtvény értelme: „Anyaszentegyház.” Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Fiedler Ottilia, Streck Sámuelné, Nagy Clementine, Simon Huszágh Netti, Baranyi Péterné szül. Gál Heléna, Oszlányi Mária, Govrik Jozéfa, Nagy Netti, Erdős Eszti, Nitsch Emilia, Melichár Ferdinandy Luiza, Duhek Vilma, Erdélyi Mikes Róza, Theisz Hummel Emilia, Czeitlinger Ilka, Pásztolyi Danielovich Emilia, Molnár Persin Anna, Guoth Ida, Kollár Mari és Antónia, özv. Deák Zsigmondné szül. Szalavetz Janka, Szalavetz Lenke. Körrei Laura, Lázár Mária, György Erzsébet, Nagy Pálné, Molnár Vilma, Térfi Czili, Magyar Paulin és Terka, Várady Antalné, Pataky Antónia, Fehérvári Róza, Németh Ida, Onhauzer Ottilia, Nyáry Etelke, Schoszer Jozéfa, Torday Jolán, Sággy Gizella, Ujfalussy Teréz, Dorner Ágnes, Halász Rudolfné, Wagner Ilka, Dubányi Róza, Nagy Krisztina, Komáromi Klára, Barabás Lajosné, özv. Kelemen Jánosné.

A sakkrejtvény megfejtését utólag beküldték: Albert Ilka, Birró Domokosné, Molnár Vilma, Térfi Czili, Guoth Ida, Komárom Klára Barabás Lajosné.

Tartalom.

Ifjuság. — Róla álmodtam, Dalmady Győzőtől. — A zöld könyv, Berczik Árpádtól. (Folyt.) — A hontalan, Palásti Sándortól. — Jolán mama, Somkerek Miklóstól. (Folyt.) — A hasis hatásáról, Pap Jánostól. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Emilia

Előfizetési díj (illetményekkel:)

Évnegyedre 8 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezenkívül 30-30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap
két íven színes borítékkal.

42. szám.

Október 20-án.
1867.

Havonként két színezett dívatképpel. Minden szám mellett két történelmi műlap és hat kötet könyvmelléklettel.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért 8 kr.

A szerelem hatása.

Ha egy boldog családi körbe lépsz és mindenünnen, merre csak szemed sugára tévedez, a szív nyíltsága, öröm és megelégedés mosolyg eléd, a kert kanyargó ösvényét hívogató bokrok szegélyezik, a méhkasban száz meg száz méhe vidoran zsongva zsi bong föl s alá, a felejthetetlen estékről sut togó diófa, lomb, a mennyüdvével felérő órák tanyája, az árnyas, kis lugos, a rózsza, szép, okos kék szemeivel a nefe lejts, bokrok árnyában a szerény ibolya, mind-mind azt fogja mondani neked: én a szerelem műve vagyok!

A szerelemé, mely aetherként szétfoly és keresztül hat mindent és mindennek életet kölcsönöz.

Nincs semmi magasztos, melyet ne tudna fölfogni, nincs semmi csekélység, mely iránt közönyösen viseltethetnék, semmi oly akadály, melytől visszadöbbenve, és semmi oly apróság, mely mellett unatkoznék.

Ilyen a szerelem hatása!

Ott áll a pazarló és a könnyelmű, minden óra, perc, mely az idő kerekén leperreg, egy lépéssel közelebb viszi a sülyedéshez; mögötte a nemesebb érzelmek kapui egymásután záródnak be, előtte már látszik a szikla, s a szikla alatt a bélyegzetes örvényt, mely menthetetlenül magába öleli, a habok gúnyos susogása fölhallik, hosszú, nyalakodó nyelveiket mindinkább előre nyújtják, mintha csak az élvet akarnák előállítani, melyet szerencsétlen prédájuk szerzend; a szikla ingadozni kezd, a hullámok susogása mindig erősebben s mindig közelebb hallható; már-már bukni készül az ifju, midőn távolról, mintha mennyből jőne o hang, zeng feléje „A szerelem, a szerelem“ bűbajos dallama; az ifju összerázkódik, arcza kipirul, szemei lángba borulnak, szívét még eddig soha nem érzett csudálatos érzelem zsi bongja körül, fejét fölemeli „s oly édes epedve“ néz

a távolba, honnét a dal egyre hangzék és mindig olvadóbban és mindig közelebb! Lelkét — mely mint a tenger, ha a vihar nesztét érzi, hullámozni kezd, — nem ismert édes keserűség, boldog nyugtalanság foglalja el, a szikla, melyen áll, úgy tet szik, mintha virágokkal volna elhalmazva, benseje mindig izgatottabb, mindig lázasabb s mégis oly boldognak érzi magát, mint eddig sohasem!

A dal mindig közelebb, és im, egyszerre egy kedves lény, nem, egy angyal bukkant elő, egy angyal, kit az istenség földi és mennyei szépségek határtalan kincsével fölruházva küldött világba; piczi piros ajkára úgy oda illett a dal, nevető szemében annyi szendeség, hogy maga a szemérem büszke volt reája!

Az ifju leborult megmentő angyala előtt és mi gyönyör és keserű, öröm és bánat, borzasztó és fenséges e földön létezik, egyszerre egy pillanatban megragadta lelkét. A lányka lehajolt hozzája és szemérmesen megfogá kezét és vezette az elhagyott ösvényen vissza-vissza; a becsukódott zárok egyenkint föl pattantak előttük, a tájék perczről-perczre sugárosabb színben tűnt fel, s midőn az utósó ajtóról is lehullott a zár, az ifju nem állhatván ellent hullámozó érzelmeinek, keblére voná a leánykát és földöntúli boldogsággal lehelé ajkára az első csókot, s e csók vala azon pecsét, mely az ifju megnemesedésének és megjavulásának hitlevelét megerősíté.

Ilyen a szerelem hatása!

Csintalan, eleven kis leányka évődik kalitba zárt kis madarával, annyit cseveg, annyi történetkét regél el vidor bőbeszédűséggel az udvösségről neki, míg a rózsaszín ujjai közt tartott kis czukor-darabkát átnyújtja szegénynek és ekkor is mennyi tanácsot kell hallania, milyen jó legyen, hogy viselje magát, hogy mindenki szeresse, szóval, a kis madár alig győzi

Emilia

hallgatni, s ha mindezt meg akarná tartani, a mit kis urnője tanácsol, aligha jutna idő azt a czukordarabkát megehetni, melyet jó viseletének jutalmául kap. Egy, kettő s a kis megtestesült elevenség alig hogy félre tette kedvencz madarát, édesanyjához repül, piczi piros ajkain a beszéd, mint a patak, mennél tovább halad, annál jobban dagad; ugrál, dalol, kisebb testvéreivel csintalankodik, majd leül közjük s mesél nekik szép arany haju király-leányokról, kik messze-messze, túl a tengeren kerestek menedéket gonosz mostohájuk üldözése elől, kik... most az ajtó nyílik, belép valaki, s a csevegő ajak egyszerre elnémul, valami megnevezhetlen érzés a vért mind arczába kergette, a csintalan elevenség, mint fáról a kéreg, lefoszlott a kedélyről s helyét az ábrándozás s magányba-vonulás foglalá el. A vidor, csevegő leánya merengő és hallgataggyá változott.

Ilyen a szerelem hatása!

A harc javában foly, puska ropog, ágyu bömböl, a golyók élesen füttyörészve röpkednek a légben, s az ifju, kit gyávanak ismert mindenki, s kit a szél erősebb zúgása is megdöbbsentett, mióta a szerelem szívébe költözött, hidegen, bátran néz a körülé röpkedő halál szemébe s óriási bátorságával csudákat művel; hol legsűrűbb a golyók zápora, hol legégetőbb a szükség a segélyre, szerelemtől dobogó kebelével ott terem, igazgat és lelkesít. Százan meg százan hullanak el oldala mellől, egyik golyó gyermekkori barátját, másik vig czimborái egyikét tépte le lováról, s ő mégis ott áll rendületlenül; lelke előtt úgy tetszik: egy göndör fejecske mosolyog, s azok a parányi ajkak, mintha helyeslésüket nyilvánítanák, a hófehérségű kacsók kitarításra buzdítanak, s az ifju szíve azt sugja: „Előre, előre! az ő boldogsága hív küzdelemre!”... És ő megy és vagy kedvese nevét susogva vérzik el a harctéren, vagy babérrel homlokán jó vissza leánykája elé.

Ilyen a szerelem hatása!

A szerelem hatása alatt a szív mélyében gyökeredző minden szép és nagynak csirája kifejlődik: „Legyen gondolat, dal, kép vagy tett, mit az ég a kebelbe teremtett — a szerelem fölhozza mélyéből e kincset.”

Az emberi kebel a szép és aljas tulajdonok csudálatos vegyületét hordja magában. A tiszta szerelem a kebel szép, magasztos tulajdonait, mint a gyűűveg a nap sugárait, magába fölfogja, az aljas és nemteleneket pedig gyökerestül kiejti. Mint a hajó, melynek a delej megszabja irányát, soha utját eltéveszteni nem fogja, hanem egész biztossággal eléri a kikötőt, úgy az ember, kit tetteiben a tiszta szerelem vezérel, célját elérni árutakat nem választ és forró vágyait, ha lassan is, de minden bizonynyal beteljesülni látandja.

A szerelem hatása alatt az igazán szerető szív olyan, mint a folyondár, melyet semmiféle hatalom nem képes az egyszer átölelt tárgytól elszakítani, magára hagyva a földre hull és elhervad a szennyos por ködében.

A szerelem hatása alatt tisztább, sugárosabb fényben ragyog a női gyöngédség és szemérem, mélyebb a férfiúi hódolat, bensőbb és ingatlanabb a jellem.

A nap melege alatt a fa növekszik, a zöld lomboszat díszíti ágait, virágot és gyümölcsöket terem, a szerelem hatása alatt a szív megelégszik sorsával, helyzetével, örömmel teljesíti kötelességét és nagy tettekre lelkesül.

A szerelem tenger, hatása alatt fölverődnek az érzelmekek hullámai és öndagályától emelkedik, kimeríthetlen forrás, melyből a boldogság patakzik elé, s ha kiszárad, az egész világ-tengert ki nem pótolhatja.

Kit igazán szeretünk, az világunkká válik, annyira, hogy

érette magunkról is megfeledekezünk és szívünkrol az önzés kérge lepattan.

A szerelem hatása napsugár, melytől a lélek Memnon-szobra hangokba olvad. Nincs előtte semmi magasztos, melyet ne tudna fölfogni; nincs semmi csekélység, mely iránt közönyösen viseltethetnék, semmi oly akadály, melytől visszadöbbenne és semmi oly apróság, mely mellett unatkoznék!

A szív a szerelem hatása alatt hősiessé válik. Ezután merő tiszta részekből áll, azután csak nagyra és fölségesre támaszkodik; nem verhet ott gyökeret egyetlen méltatlan gondolat sem, mint nem verhet gyökeret a csalán a havasokon. A lélek magasztos és derült, közönséges szenvedélyek és izgalmak nem hatnak reá; e világ árnyain és föllegein, badarságain, a hazugságon, gyűlölségen és hiúságon, a nyomoruságon diadalmaskodik; az ég kékjében lakozik, és csak a végzet mély rázkódásait érzi, mint a hegyorom megérzi a földingást.

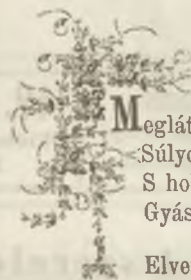
Az utcán igen szegény ifjut találtam, — írja Hugo Viktor — ki szerelmes volt. Kalapja ócska, ruhája kopott, könyöke lyukas volt; a viz csizmaiba s a csillagok fénye lelkébe szivárgott.

Bámulatos, megfjejthetetlen és varázsszerű a szerelem hatása!

D. R.

A gyászoló nő.

Vida Józseftől.

Meglátogattad, uram, házamat,
Súlyos karod reám emelve,
S hol eddig kedv, öröm s jólét honolt,
Gyász borult csendes tűzhelyemre.

Elvetted tőlem, mit magad adál:
Legdrágább kincsét az anyának;
Imát hiába mondtak ajkaim,
Könyeim meg nem indítanak.

Két szép leánykám szememfénye volt,
Üdvöm lelém mosolyaikban;
Szívem alatt együtt feküdtenek,
Együtt alusznak most a sírban.

Előbb az egyiket vevéd, ki, oh!
Anyai gyöngéd karjaimbul,
S alig hogy könnyem letörném, ime!
A másik is utána indul.

S most nincs egyebem gyász és könnyűnél,
Házam üres, mint pusztá fészek.
Oh kedvesim! koldusnál koldusabb,
Kit elhagytok, bús születek.

Mit vétettem, én uram, oly nagyot,
Hogy oly szörnyen lakoltam érte?...
De nem, nem zúgolódom ellened,
Bocsáss meg, ha panaszzom sérte.

Tudom, mind jó, a mi tőled ered,
Jóságod a féreg is áldja,
S mély bölcsességed fennem hirdeti
A csillagoknak miriádja.

Feledd el, oh! hogy ajkam kifakadt,
Mely eddig csupán álta téged,
Hiszen tudod, hallgatva mily nehéz
Tűrni az ilyen veszteséget.

Azt hittem, elmém téboly szállja meg,
S világ nélkül marad a lélek;
Vérző szívem, úgy véltem, meghasad:
Kegyelmed ám nem engedé meg.

Hatalmas ur! a te parancsszavad
Jelöli ki a hold s nap utját;
Te őrködöl a csillagok felett,
Midőn pályájukat befutják.

A te ujjad tüzi ki az irányt,
Melyben röpül a kis bogárka;
Tudtod nélkül tenger hullámi közt
Nem veszhet el a könnyű bárka.

Én is keserves gyászom közepett
Beléd kapaszkodom hittemmel:
Oh, mert te vagy csak annak menhelye,
A ki sehol vigaszra nem lel!

A z ö l d k ö n y v .

Beszély,
Berezik Árpádtól.
(Folytatás.)

V.

Másnap reggel Zsuzsánna azon kérdéssel alkalmatlankodott Oszkárnak, mit álmodott az első éjjel?

Oszkár fejét egyéb dolgok foglalták el, a tegnapi nap lefolyása alatt szíve, lelke tárgult s azt felelte, hogy semmit, mi gondja rá Zsuzsinak.

De Zsuzsi kisüté, hogy ő miatta álmodhatik a ténsur, ő nem kérdi, de az asszony sokat ad az első éjre s számokat akar kapni belőle a lutrira.

Oszkár e babonát teljes lelkéből kacagta s eszébe jutott, majd mond ő valami jó bolondot, min Erzse asszony örökkéig ellapozhat álmos-könyvében. El is beszélte, hogy egy dorongból egy rózsa nőtt, (célzás Vilmára), azt a rózsát egy csuda-állat, kinek feje számárfej, lába kecskeláb, szeme két sárgarépa és a teste mézeskalács, (Imre urat értvén e szörny alatt), ez a vad-állat akarta leszakítani, de... tudja is ő, mi volt a többi, okosodjék ki az asszony ebből:

Oszkár célzott ért, mert Erzse asszony azt mondta, hogy csak ily istentelen ember álmodhatik ily képzelhetlen valamit, ezt a vadállatot ő nem leli könyvében, jámbor keresztyén nem csak olyast álmodhatik, mi az álmos-könyvben áll, s Vilma ne merészkedjék a jakobinushoz közeledni. A rózsa célzatát, mint látszik, megértette.

Az napságtól maga végzett el minden vásárlást és teendőt, Vilmának varrni valót adott egyre-másra, Imrét küldte nyakára ellenőrül, ha hazulról el kelle távozni, úgy, hogy Oszkár méltó bosszúságára tapasztalni kezdé napok multával, hogy Vilmát szigorúan őrzik előtte.

Bálinttal megülték a kupaktanácsot s a jó öreg is bevallá, hogy Erzse asszony öt se kezdi házánál tűrni, mióta benne Oszkár pártfogóját tapasztalja, segítsen Oszkár magán azon ezer apró alkalom által, melyeket a közös fődél alatti lakás az ember kezébe ad, fusson át egy tüért, egy szál gyufáért s ragadjon meg minden pillanatot, melyben Vilmával találkozhatik.

Oszkár úgy is tett, soh'se volt gyufája, soh'se vett inggombot, soh'se talált gombostűt. A csel néhányszor sikerült s pár szót válthatott is Vilmával, ki napról-napra jobban a bánatnak adta magát, de egyszer rajta kapta anyja e találkák egyikén s attól fogva vége szakadt minden látásnak. E találkozásán csak az volt különös, hogy Vilma azt sugta Oszkárnak:

— Szenteskedjék.

S ő nevetve felelte:

— Szeretni tudok, de szenteskedni nem.

Vilma elfutott.

Oszkár kisegítőül Zsuzsit vette elő s ez jó pénzért áthordozgatá leveleit, de válaszul alig kaphatott egy-egy írónnal irt soroskát.

Igy telt két hét s a hó 15-kén kora reggel megkapta a fiatal hős a felmondást, mert az asszonynak a szoba ezentúl saját használatára fog kelleni.

Bálint rögtön értesült e körülményről.

— Mit tegyek most? — szólt Oszkár kétségbeesve.

— Csak egy utunk van... hm!... menykő adta! — dörmögött Bálint, — csak egy utunk, meg kell kísértetni, ha segít, jól van, ha benn maradsz... de te nem bírsz e lépésre elég erővel, mert te is olyan gavallér-fajta ficzko vagy, ki csak nyalja a mézet, hol szerét ejti, de... de... hallod-e, megkérnéd, meg mernéd Vilmát kérni?

De Oszkár még se volt oly „haszontalan fráter,” milyennek Bálint képzelte s ráállott.

Másnap Bálint előadta Erzse asszonynak a tényállást.

Másnap Erzse asszony meg is tagadta Vilma kezét s pedig kereken.

A napok multak s Oszkárnak ki kelle költözni.

Erzse asszony hidegen búcsúzott.

Vilma szót se szólt, még csak halavány se volt, egész hideg arczczal és udvarias szivességgel bókolt.

Oszkár csudálkozva nézte, Oszkár elment. — Mi lelhetne Vilmát?

Másnap reggel már Bálint ajtaján koczogott nagy ijedelemmel, mert Zsuzsi megsugta neki a lépcsőn, hogy a kisaszszony tegnap óta beteg.

VI.

Bálint szobája példája a rendetlenségnek.

Nincs hová leülni, az asztalokon könyvek hevernek, csupa nyitott könyv s előlapjukon egy-egy ajánlással, egy-egy barát-tól vagy ismerőstől; nőcipők, régi, hervadt szalagok, miket szép leányok viseltek hajdan, kik azonban már most semmiféle szalagot nem viselnek, a székeken kopott ruhák, gitárok, hegedűk, a falakon töméntelen kép koszorúkkal, hervadt koszorúkkal körülcizcomázva, vagy fehér s fekete fátýoldaraboktól elfödve a kíváncsi szem előtt, urak képei, asszonyok képei. A butorzat maga is roskatag, ó-divatu, omlatag, valódi emlék-album e szoba.

Ennek is mondja Bálint; a mi emléket egész életén át hű és hűtlen asszonyoktól, jó és rossz barátoktól összeszedett, azt kiterítette szobájában, hogyha órákig el-elüldögél ott, végignézve rajtuk, végiglapozhatta multját, életét, s ha egy kis örömet — mint mondani szokta — akar magának szerezni, elővesz olyan szakadt húru gitárt s egyet pengetve rajta, eszébe jut ez a szép este, mikor Ludmilla, ... vagy az a templombeli jelenet, mikor Arabella ... vagy az a kedélyes ebéd, mikor Teréz ... ki is tudná mind elsorolni ezt a tarka életet! végigemlékszik a multon s leteszi a gitárt, felüt egy könyvet és ...

— Megállj Oszkár, megállj, nyitom már, ne dörömbölj! — kiáltott az öreg, kingorva régi ágyából, hogy nagyot recscent s az ajtóhoz szaladt, kinyitotta. Oszkár befutott.

A fiatal ember nem volt valamely jeles hangulatban, s ha Romeo példájára Lorenzónál nem is hánykolódott a pallón, méltó oka volt Bálintnak bámulni e züllött külsőn, e téveteg tekinteten.

— Megbuktál a cenzurán! — volt Bálint első felkiáltása.

— Van is eszemben! — fakadt ki Oszkár, — soh'se teszem le, soh'se; ördög vigye ezt a cenzurát, az egész világot. Megálljon, ne hátráljon, feleljen...

— Csendesen, ifju, szerezz nekem egy kis örömet azzal, hogy nyugton állsz és beszélj, mint békés polgárhoz illik.

— Nem állok, nem beszélek nyugodtan, — folytatá izgatottan Oszkár, — tudja-e, hogy Vilma beteg?

— Ki mondta?

— Tudom, a cseléd mondta, akárki mondta, annyi áll, hogy beteg, — volt a felelet.

— Jó, jó, azért ne háborodjál fel, lefutok hozzájuk, ha bebocsátanak, — szólt Bálint, s hirtelen az öltözhöz látott, — hanem ma tán józanabb vagy, mint tegnap este voltál, beszélj el, valjon csakugyan oly kimért és hideg volt a jó gyerek a búcsúnál.

— Ne is emlegesse, valami roszt tehettem, tudtomon kívül, — szólt Oszkár, — úgy látszik, neheztel, miért, nem tudom. Se baj, kiengesztelem, ha lelkemet oda kellene adnom, kibékitem, csak az a vén... az a..., nem szólok, nem bánom, ő az anyja, hallgatók, hanem maga bátyám siessen.

Bálint csakhamar elkészült egyszerű öltözkéivel s lesietett, zavarában még fekete attiláját is felkapta, noha fogadása tartá, két hétig csak kabátban járni, hogy aztán az attilával örömet szerezzen magának.

Oszkár türelmetlenül várta s azon negyedóra, melyet az öreg lenn töltött, végtelen hosszú időnek tetszett neki.

— Se baj! — köszöntött be Bálint, — manó lelte, se baj, hurut, csekélység, nem miattad búsul, már jobban is van, fölkel, gyönyörű gyerek, mondhatom...

— Hát csakugyan nem beteg már? — kérdé Oszkár.

— Ha mondom, csak nem fillentek! hanem öcsém, nagyobb baj van ennél, — folytatá ingerülten az öreg, — szobádba az a léha, kurta fráter költözik be holnap s Erzse asszony orrom alá dörgölte, hogy ma-holnap megesik, meg ám, úgy nézd, hogy elkaparítja előled.

Bálint a jámbor irattárnokra nagyon haragudott, soh'se állhatta, s most, hogy egy örömének útját állta, épenséggel a föld alá süllyeszti.

Oszkár is e hír fölviillanyozta.

Segíteni kell, de miként?

Sokáig tanakodtak, végre az öreg nagyot kaczagott.

Néhány napig Erzse asszony boszantására Bálint bátya, hol szerét ejtette, Vilmával sugdosott.

Erzse asszony szemes asszony s vigyázott.

Este leült Vilma ágya szélére.

— Lányom, mit búgysz össze ezzel a vén?...

— Ne bántsa anyácskám Bálint bátyámat, — kérte öszszekulcsolt kézzel Vilma, — sokat, mindent neki köszönök anyám után, ne bántsa őt.

Erzse köhintett, e bálványozás nem volt inyére, de hagyta.

— Nem bántom, — felelt, — nem bántom, de te ne bántsd engem, tudom, az a fiatal csélcsep, az az istentagadó szelverdi fejedben van, de én nem adlak kezébe, nem való az istenfélő feleség férje lenni, nem becsüli meg az a feleségét, ki Istent nem becsüli.

— Jól van anyácskám, ne legyen gondja rá, — válaszolt reszkető hangon Vilma, — nincs ő fejemben, nem gondolok rá.

Erzse csudálkozó szemet meresztett lányára, kérdeni szertelette volna: „Igaz-e, mit mond?” De nem merte, az a szempár oly

szeplőtelen igazsággal tekintett szemébe, egyenesen szemébe, e tiszta ajk oly meggyőződéssel mondta ama szavakat, hogy nem kételkedhetett bennök. Meg is örült ez ujságnak, megcsókolta lánya homlokát s hallgatott. Akart volna mondani valamit, de hallgatott, Vilma azonban értette e hallgatást s a hófehér vánkoston fal felé fordítá fejét:

— Jó éjszakát anyácskám!

Erzse asszony azt gondolta magában:

— Imrét nem szereti még, de Oszkárt már nem szereti, majd kibékül sorsával.

VII.

Bálint bátya szomorú dolgokat mondogatott el Oszkárnak, akárhányszor előhozta nevét Vilma előtt, az válasz nélkül hagyta, levelekről tudni se akart s azt felelte:

— Ne szóljon erről Bálint bácsi.

Váltig törték a titok okán fejüket, végre azon meggyőződésre jöttek, hogy Erzse asszony erőltette leányát e viseletre, s úgy ellene és Imre, az új lakós ellen intézendő a hadjárat. Bálint újra kaczagott, a karszébe dönt s úgy kaczagott, Oszkár boszankodott, ne nevéssen, ha ő búsul.

Imre másnap költözött be.

Zsuzsi pedig este pár bankót számolgotott össze.

E napról Árva Erzse háza kísértetes lett.

Éjjel fejük felett, a padláson, szörnyű dörömbölés ment végbe.

Másnap reggel Irma panaszkodott, hogy egész éjjel be nem hunyta szemét, gonosz szellemek nyivogtak oda fenn, s főleg az ő szobája felett kiállhatlan a láрма.

Erzse asszony reggel kikutatta a pallást, hisz' az ő pallása; de macskának nyomát se lelte s az éji kísértetek úgy kongtak oda fenn, mi lehet az?

Az ijedelem növekedett.

Butorai recsegni kezdtek, ropogtak esténként a sötétben, és Zsuzsi, ki az asszonytól megvizsgálásukra kiküldetett, nem tudta okát adni, az asszony meg félt e tünetény után kutatgatni.

Máskor, midőn egyedül a szobában ül, a fali-tükör a szomszéd-szobában nagy robajjal a földre hull.

Erzsók beszalad, körülnéz, ki tette, de bizony a szobát üresen leli.

Imre meg reggel egész ágyneműjét feketén találja, kiabálni kezd, lármát csap, Zsuzsi beszalad s támad roppant zenebona, Erzsók inquirál, keresi okát, de nem leli, hisz' a szoba csukva volt egész éjjel s este még tiszta volt az ágy.

Más alkalommal Imre sötétben szobájába lép s a falon lángbetűkkel e név áll felirva: „Oszkár!”

Közel volt az elájuláshoz, hitta Erzse asszonyt, mindketten látták a betűket nagy rémülettel, s Irma csak pár óra múlva mert szobájába lépni, akkor meg a fal fekete volt megint, de mikor nyugodtabban az ágyba feküdt, az olyat reccsent, roppant alatta, hogy a veríték kiverődött homlokán.

Ez így folyt napról-napra, jobban mondva éjről-éjre.

Tüzes macskák száguldtak át szobáján, s ő szótlanul, kövémeredten nézte játéukukat, míg a szél (mivel azon éjjel ép viharzott) az ajtót felrántá, az esős szél becsapott s a kísértetek kiszöktek.

Imre soványodni kezdett, az éji meg-megújuló zenebona feje fölött, a tüzes alakok a falon, a recsegő butorok megtörték lassankint erejét.

Ő nem lakik tovább e borzasztó szobában.

Ő meg van babonázva.

Egy éjjel meg, midőn a legnagyobb lármára félálomból, melybe fáradtsága folytán elmerült, fölébredt... Isten bocsássa meg minden jámbor hívő vétkeit... ki ül ágya szélénél?

Fehér lepelben, véres pettyekkel, Oszkár.

Félholtan visszarogyott párnájára, reggel úgy költögették, vízzel öntözgették, s bolond dolgokat beszélt, mesés bolond és vad dolgokat.

Aznap el is vánszorgott Erzse asszony nagy kínjára a lakásból, s a hogy régi szállására ért, lefeküdt s lázba esett, mindig csak tüzes macskát emlegetve.

Pedig a tréfa igen ártatlan volt, pár macska dióhéjjal talpukán, egy kis phosphor, az ágy lába alá gyümölcsmagok, phosphoros macskák, egy tolvaj-kulcs és Zsuzsi, ki a tükröt ledobta s gyorsan elillant a szobából, ebből állt Bálint tréfája.

Imre azóta be nem tette lábát e házba.

Hanem Erzse is szerfőlött búbanatos lett és a pozsgás asszony úgy megidegesült, hogy a legkisebb zajra összerezzen.

Csak Vilma nem félt, szobája oldalvást feküdt s őt semmi se báborgatá, reggelenként csudálkozva hallotta a történeteket. A tervről ő nem tudott semmit, de sejteni kezdé a kisértet-látogatás okát, hanem Bálint bátyát egyszer se láthatta egy idő óta s nem szólhatott neki. (Vége köv.)

J o l á n m a m a .

Beszély,

Somkereki Miklóstól.

(Vége.)

IV.

Bányatelkén a hely ugyan nem változott, de Tarnóczyi körülményei egészen mások voltak.

Mint nyári vihar után, ha kevés ideig tartott is az, a levegő mindig hidegebb, így van a dolog viszálykodások után.

Tarnóczyi úgy járt nejjével, mint ki a hamis pénzt arany gyanánt fogadta el. Később látta át, hogy Zöld Jolán nem az, minek elébb sejtette. Így köztük valódi ellenszenv fejlődött ki, mely után a kellemetlen viszálykodások nem maradhatnak el.

Tarnóczyiné mélyen érzi, hogy nem szerettetik, s ez neki annál inkább fáj, mert a szülei háznál mindenkor mosolygó arcokat látott, melyek szeretettel fordultak feléje. Itt érezte, hogy a boldogságot fel nem találja. Hogyan? Hisz' Tarnóczyi oly gyöngéd, érzelmei valódiak, nemesek — Zöld Jolán pedig igen műveltnak tartotta magát, — — — de talán nem hibázunk, ha azt mondjuk, hogy éppen ebben volt az ok, mert ha a férj csak kevéssé tömjénezett volna neje hiúságának, ez nagyon is jól érezte volna magát. Egy oly nő, ki sokat tart maga felől, ha lelki és testi szép tulajdonait tüntetjük ki, — legyen bár ez hizelgés, — a gyönyör túlteltségében érzi magát s kedves ember a nevünk érette.

De Tarnóczyi nem volt az az ember, ki érzéseiből játékot űzni s annak czégerért állítani helyesnek tartotta volna, ő megmaradt a maga tiszta egyszerűségében. Volt azonban egy más baj is.

Klotild a nevelő-intézetből kellő nevelést és műveltséget nyerve jött haza; anyja természetét, temetségét örököelve, megtanulta, hogy a nőnek világa az ő házi-köre, s ennek vezetésében kell kitüntetni magát. Így Borcsával szépen eligazítottak minden dolgot, ez pedig Jolán mama hiúságát nagyon sértette. De külsőleg is Klotild olyan volt, mint a tavasz fej-

lődő rózsája, tizenhat év a szépség minden bájaival megajándékozta, nemes érző szive dicsfényvel sugározta be arcát. Tarnóczyiné pedig hasonlított egy virágházi növényhez, melynek szirmai már hulló félben vannak. S ez nemcsak hogy nem tetszett a gyöngye jellemű nőnek, de az irigység is feltámadt keblében a szép leány iránt. Pedig Klotild a mult sérelmeit megbocsátá, elfeledte régen, de az észrevehető hideg szívhez most sem közeledhetett bizalommal.

Ily körülmények közt helyzetével nem volt megelégedve, mi arra határozta, hogy Bányatelkét végkép odahagyja. Egy levelet irt jó atyjához, mely így hangzott:

„Kedves Papa!

Ha egy szikrája a szeretetnek él még szivedben, oh kérlek könnyörülj szenvedéseimen. Jelen helyzetemben élő halott vagyok. A bánat tüze megemésztí ifju lelkem virágait. Férjem durva bánásmódja leirhatatlan, leánya hasonlóképp neveletlen, vásott. De atyám s kedves testvéreim körében visszanyeri keblem elvesztett nyugalma, rugékonyságát. Oh kérlek, küldj utánam, mert ha még sokáig kell itt maradnom, idő előtt e gyűlölt helynek sirhantja fog eltakarni. Testem remeg, szemeimben a fájdalom könnyei — többet nem irhatok. A te és mama kezeit, testvéreimet csókolja szenvedő leányod. Jolán.”

Azonban a levél nem juthatott azonnal Zöld István ur kezébe, hanem előbb is Tarnóczyihoz, mert a hű cseléd jelentette, hogy a nagyságos asszony a postára küldi és így a férj a levél tartalmát is megtudá.

— Nem szükség, kedves Jolán, hogy az édes papa ide fáradjon s e költséges utat megtegye, — szólta szeliden a férj. — Oh én szívesen elküldöm még ma, készüljön el csak hamar. Ne féljen, e gyűlölt helyen nem fog meghalni, otthon szerettei körében újra felvirul, újra élni fog.

És úgy történt. Jolán szorongó, néma fájdalommal hagyta el Bányatelkét, hol oly kevés időt töltött el, melynek a megváláskor még határait sem láthatá, igen, mert bágyadt szemeiben égető könnyük tolultak, miket fehér kendőjével eltakarva, zokogva sirt.

Emberi természetünkben van, hogy a hely, melynek végbúcsút mondunk, ha nem is hágy örömemlékeket maga után, a tőle megválás mindig fájdalommal tölti el kebelünket.

Most már Klotild csak egyedül maradt gazdasszonynak; de elhagyott árvaként nem érezte magát, mert szive megnyílt az ifju Galambfalvi János előtt, ki ifju lelkének egész hatalmával szerette őt.

Klotild a legfényesebb világát élte most, egy szívet ismert meg ő, mely érette dobog, egy ajkat, mely érette imádkozik, szemet, mely ragyogó csillagként csak neki fénylik, egy lényt, melyben egy világot birt.

Galambfalvi hasonlóképp érzeménnyel lángjában égett! Klotild több volt neki, mint az egész világ dicsérete; ő mennyországot élt szerelmében. Mi volt hát természetszerűbb, mint hogy e két rokon kebel ne válják el soha egymástól, hanem együtt, egymásért éljen, s hogy szellemök még a síron túl is együtt maradjon.

Midőn Galambfalvi Klotildot nőül kérte, Tarnóczyi örömkönnyekeket hullatott, mert ismerte a mérnök szívét, nemes jellemét, tudta, hogy leánya vele boldog lesz.

A menyegző napja ki volt tűzve. Klotild azt mondta, hogy legyen tavasszal, mikor sok-sok virág lesz, mikor a természet is oly szép, oly bájos. A mérnök azt mondta, hogy ő ezt annál inkább akarja, mert mérnöki munkálataival ekkor lesz készen.

Tarnóczi házábanál ünnep volt, a szívnek ünnepe. A napok vidámak s oly hamar repültek, mert minden óra, minden perc egy fényes jövő boldog reményével volt körülfogva.

De nem így Zöld István családjában. Az ábrándok korszaka lejárt, a föllengző képzelet gyémánt-épülete összeroskadt s helyébe a rideg valóság szomorú képe állott elő. A három leány csüggedt arczzal, megdőbbent kebelével térdelt a jó apa s a szelid anya kórágynál, igen, mert mindkettő nehéz beteg volt. Összekulcsolt kezekkel, remegve küldtek imát Istenhez, hogy tartsa meg számukra szüléiket. De a végzet könyvében az volt írva, hogy apa-anya csaknem egyszerre költözzenek el egy boldogabb hazába.

De olvassunk tovább egy-két töredék lapot Jolán naplójából.

Február.

Szüléim elköltöztek, itt hagytak minket, ah! ha mi is elhagyhatnók e szomorú földet, e kétszeresen kínos életet. Olga és Erzsi vigasztalnak, hogy megélnék a női munkákból. Irtóztató hatalom játszik velünk; ennyi szép remény után szenvedésre akar megtanítani, de hol van a remény, hol van a hit, mely oly szép álmak után vigaszt adjon összedult szívemnek, mely tűrni megtanítson s e reám szakadt élet elhordozására bátorítson! S hát nem-valék-e boldog? nem saját kezemmel taszítam el a szeretetet, mely forrón körülölelt!... Mindenhez ragaszkodtam az életben, csak ahhoz nem, mely lelkem zavartalan csendét, nyugalomát megadhatta volna. Milyen szép, milyen regényes helyen feküdt a kis falu, férjem mily szelid, mily jó volt hozzám, Klotild pedig milyen gyöngéd...

A fájó emlékek! Oh én nyomorult teremtes!

Márczius.

Isten sujtoló kezét hova-tovább mindinkább érzem. Dolgozni nem tudok s testvéreim zugolódva mondják, hogy fogjak valamihez én is, s erre csak könnyeimmel felelhetek. Oh, mert én szüléimmel minden örömeimet eltemettem. Mit tegyek, mihez fogjak? Apám, anyám szelleme, hozzátok fordulok, kérlek, mutassátok meg az utat, merre induljon a boldogtalan gyermek, ki nem bírva az élet súlyát, kezd összeroskadni a pálya felén. Lám, az emberek oly önzők, hideg nyugalommal nézik, mint üzi a sors szeszélyes játékát velünk, még vigasztaló szavakat sem mond senki. A természet ébredése eddig mondhatlan gyönyörrel tölté be szívemet, most mintha csak gúnyolódnék velem. Itt új életerő, nálam sorvasztó halál.

Április.

Eddig még könnyeim voltak, melyek keserveimet némileg könnyítették, most már azok is elapadtak, sirni sem tudok. Szívem mélyéből kísértetek jönnek elé, a multból szomorú meséket, a jövőről borzasztó jóslatokat mondanak nekem, de én nem hiszek nekik, csak nevetem őket. Olga és Erzsi testvérem most nem panaszkodnak reám, hogy nem dolgozom, sőt gyöngéden bánnak velem. Ők olyan jók hozzám, azt mondják, beteg vagyok, pedig nekem nem fáj semmim, csak a mult. Bárhová menjek, bárhová gondoljak, minden tárgy a multat hívja vissza lelkemben, de mit tehetek arról, ha szívem nem tudja mélyebbre temetni emlékeit... Azt beszélik, hogy Tarnóczi Klotild férjhez megyen. Az én leányom, s hirem nélkül történik a menyegző — — — azért sem...

Itt a napló folytatása megszakadt, de Jolán kínos élete még nem. A mint naplójában említi, testvérei azt mondják, hogy beteg. Jolán valóban az volt, csak hogy elmebeteg. Az életről, annak küzdeiméről, a rejtélyes világról mit sem tudva, mindhárman ábrándvilágban éltek. Atyjuk hivatala után nyert

meglehetősen jövedelemből élvezték a jelent. Ezután pedig a szomorú való terheit eltűrni, Jolának nem volt elég erős lelke, mert az ő vesztesége kétszeres volt.

V.

A természet ünnepet szentelt. A gyümölcstermő fák, az egész föld virággal volt behintve. Élet, elevenesség sugárzott mindenünnen. Május volt. Tarnóczi Klotild nászünnepe, az örömnappal elközelgett. Az eskü, a „szeretlek“ szó elhangzott s a két szív feloldhatlanul össze volt kötve. A vendégek áldás-kívánsai örömjaja tompa morajjal növekedett, mit e pillanatban egy éles hahota szakított ketté. Egyszerre mély csend lett. Mindenkinek figyelme a külső zajra irányult. Midőn Jolán vézna alakja fején mezei virágokból font koszorúval a vigadók közé rohant, s a mély hallgatást e szavakkal szakította ketté:

— Nézzétek, mily szép menyasszony vagyok; ugy-e, jól áll fejemen a koszorú; én olyan jó vagyok, férjem úgy szeret, oh, én boldog vagyok!

Az egész társaság szomorúan nézett Jolánra. E perczben senkinek sem volt jó kedve, csak Jolán nevetett.

* * *

Nincs miért fessük e szomorú jelenetet tovább. Elég lesz annyit mondanunk, hogy Jolán mama többet el sem ment többé Bányatekéről. Tarnóczi s családja gondosan ápolták őt. Hová oly ritkán szeretett menni, most leginkább a konyhán ült. Nagyön keveset beszélt, hanem a helyett hosszan, merőn nézett egy-egy tárgyra, a virágokból koszorút fonni volt kedvencz foglalatossága, míg egyszer karjai közt koszorút ölelve, halva találták.

Olga és Erzsi fürdőre, bálókba s mánás férj után nem kíváncskoznak többé. Meg vannak elégedve a kisasszonyok, ha napról-napra varrásból, himzésből éldegélhetnek.

Bretagnei mondák.

I.

Du Guesclin Bertrand fiatalkori története.

— Elmondom most előttetek Guesclin Bertrand fiatalkori történetét, — szolt Kéry, az öreg halász. — Jól idefigyeljétek mindnyájan, kik még nem tudnátok, milyen története volt. Ti pedig többiek, kik talán vélitek, hogy úgy tudjátok már könyv nélkül szavaimat, mint a „Hiszek egy-et“ vagy az „Üdvözlét“-et, mind a mellett csak hallgassátok végig még egyszer, hogy semmit el ne feledjétek belőle s valamikor képesek legyetek helyesen elmondhatni gyermekeiteknek. Te, Jeannie, majd a tüzet éleszted, Pierret pedig idehozza késemet meg a kocsá-dohányt az asztalfiókból.

Ezzel az öreg jókora dohánycsomót a pipájába dugott, lábait kinyújtotta a tűz felé, úgy, hogy szurkos csizmái szinte füstölögtek, karjait keresztbe foná, büszke és nyájas tekintet vetett hallgató-közönségére, mely — mint rendesen — jókora számmal gyűlt össze körüle a napi-munka végeztével, egy pillantással intett az asszonyoknak és leányoknak, hogy vegyék fel megint az orsót, mit a hallandó dolgokat lesve, ölükből nyugodni hagytak, aztán elkezdé.

— Több mint ezer esztendeje, élt itt a környéken egy bűvész, kit Merlin-nek híttak. Tudott mindent, a mi már történt vagy még történendő volt és így egyszer azt mondá: „Valamikor egy sas fog fölszállni Bretagneból s átrepülni egész

Franciaországon és a Pyrenäeken, s nagy karvalysereg menend utána." A Pyrenäek pedig olyan magas hegyek, mintha a Mont Merébre-t a Fenbusque-re tennétek, s még ezenkívül a Montagnes noires néhány szikláját. Soká nem tudták, hogyan kelljen érteni e jövendőlést, jóformán feledésbe is ment már az, míg egyszer nyilvánossá lett, hogy a sasnak egy a Du Guesclin-házból származandó hadvezérnek kell lennie, és a bűvész nagy bölcsességgel választá szavait, mert az e családbeli lovagok régtől fogva egy sast hordanak czimerükön, azaz zászlóikon, paizsaikon, s mindazon szerszámaikon, melyek által a nemesek tőlünk, közönséges emberektől, megkülönböztetik magukat.

Tehát sok-sok esztendő előtt történt, — még mielőtt az én nagyapám nagyapja sem járt a tengeren, — Du Guesclin Róbert ur nőül vette Sens urnőjét, de Malemains Jeanne, (tudniillik az is a nemesek lényegéhez tartozik, hogy nem elégsznek egy névvel, mint más keresztyének); ezen Sens vagy Malemains urhölgy szerfölött szép, erényes és gazdag nő volt, s e szerint méltó volt arra, hogy egy hős anyjává legyen.

Mielőtt legidősb fia megszületett, egy éjjel valamit álmodott, a mi sok gondot okozott neki. Ugy tetszék neki ugyanis, mintha legjobb ruhájában valami nagy csarnokban állva, melyben száz gyertya égett, kezében kis nyitott dobozt tartana, melyben az ő saját és Du Guesclin Róbert lovag arczképe lett volna. Miután a képeket darabig nézdelé, beteszi a dobozt, s most látja, hogy az finom fából készült s arannyal czifrázva, egyik oldalról három gyémánttal, három smaragddal és három gyönggyel van kirakva; a másik oldalon csak egy nagy szürke kő van, durva és nehéz, mint valami kovakő. A hölgy előbb a rút követ kísérli meg kitörni az arany foglaltványból, de nem bírja; végre szolga után kiált, aranyművest hozat, s parancsolja ennek, hogy a kovakő helyére drágakövet tegyen. De az fejét csóválja, kezébe veszi a dobozt, megdörzsöli a szürke követ, mire ez elkezd ragyogni, mindegyre jobban-jobban ragyog, végre nagy gyémánttá válik, s úgy fénylik, ragyog, mint a harmatcsepp, mikor a napsugarak benne megtörnek. Az ember aztán visszaadja a dobozt és eltűnik; a delnő most látja, hogy a gyémánt sokkal nagyobb, mint a többi drágakövek összevéve; de azt is észreveszi, hogy a három gyöngyből egy hiányzik, mire nagyon megijedve fölébredt, mintha boszorkány nehezkedett volna keblére. De az álmra még soká visszaemlékezett.

Nemsokára fia született s Motte Brovn várban nagy lett az öröm az erős, egészséges gyermekén, ki a szent keresztségben Bertrand nevet nyert. De az örömet rövid idő múlva szomorúság váltotta föl, mert a mint elérkezett azon kor, midőn a kis gyermekek emberekhez kezdenek hasonlítani, kitűnt, hogy nem lehet valami rútább, mint a Du Guesclin-ház kis örököse. Roppant csontjai voltak, nagy keze, lába, sörtés-haja, formátlan nagy feje, kis szemei, lapos orra, roppant szája. De Jeanne urhölgy mindezt még elviselte volna; de még mikor karon hordozták, harapdált, ütött, dobott maga körül, mihelyt valaki közeledett feléje, kit nem szenvedhetett. És minthogy torzalakja miatt mindenki ellenszenvvel vagy sajnálkozással nézett rá, nemsokára minden embert meggyűlölött, s mihelyt képes lett maga erejéből járni, jókora botot keresett, melylyel a kastély nagy fűtő-lyukába huzta magát, s csak akkor jött elő a hamuból, ha nagy rivajjal enni vagy inni kért, vagy botjával a szolgálókat vagy gyermekeket akarta megkergetni.

Szegény édesanyja naphosszat szült, imádkozott, a vérző szívű boldogságos szűznek ujdonat-uj ruhát áldozott, misét szolgáltatót, hét font viaszgyertyát gyújtatott meg, csak hogy fia

természete megváltozzék; mind hiába. Du Guesclin lovag egy tudós szerzetest hozatott, hogy fiát tanítsa, de a kis szörny még az abc-et sem akarta megtanulni, s tanítóját — szentelt öltözete daczára — ütötte, karmolta, míg a tiszteletreméltó férfiú vérző szívvel el nem takarodott Motte Brovn várba.

Eközben több gyermek is született még, fiak és leányok, és minthogy ezen kis teremtmények egytől-egyig annyira csinosak voltak, hogy a fűtő-lyukbeli szörnynyel senki sem hihette volna őket rokonoknak. Jeanne urhölgy végre azt hitte, hogy valami gonosz ígézet alá van átkozva legidősb fia. Nagy jutalmat is ígért annak számára, a ki ez ígézet alól föloldandja őt, és a mint ennek hire terjedt, a hány tudós asszony, pásztor és csillagjós csak volt az országban, mind jelenté magát. Az egyik új ruhát, a másik egy sonkát, sőt némelyik egy egész disznót is kapott előre, vagy a mit épen kívánt. El is égettek érte elég tömjént s boszorkány-imádságot is eleget mondtak, de használni, nem használt mindez semmit is: Du Guesclin Bertrand megmaradt továbbra is a világ utálatának és családja szégyenfoltjának.

Végre jött egy vörös fejkendőjű, szürke szemű, vén anyóka, ki oly gonoszul nézett a fiura, hogy ez egészen beásta magát a hamuba, az öreg anyóka pedig kijelenté, hogy a gyermek nem Du Guesclin, hanem a dajka által kicseréltetett; az igazi örökös már rég meghalt. Elgondolhatjátok, mint kellett Jeanne urhölgynek keseregnie! Az öreg anyókanak egy egész tele erszény aranyat adott, hogy csak hallgasson. Du Guesclin lovag azonban úgy vélekedett, hogy az öreg anyóka csak boszúból gondolta ki a főnebbi hazugságot, mert a lovag szolgálai által egyszer falopásért megveretett. Sens urnője pedig most egészen megszűnt szeretni a gyermeket, mit a cselédek észrevevén, nem szűntek meg gúnyolni, csufolni a kis fiut, és ha botjával felelt, ezek ütéssel feleltek az ütésre, s így a gyermeknek egyedül kelle annyi ütést tűrnie, mint a mennyit amazok kaptak összesen, mire dühös és gonoszúsága napról-napra növekedett.

Én nem tudom, hogyan hallhatott róla, hogy hagyomány és törvénytől fogva az ifjabb testvérek alá vannak rendelve a legidősebbnek, elég az hozzá, egy napon, a mint betálatnak és az udvarmester Bertrand testvéreinek fölshozgál, Bertrand dühösten előront kuczkájából, feje körül suhogtatja botját, s a gyermekeket fenyegetve mondja: „Nem szabad nektek nélkülüm vagy előttem asztalhoz ülnötök, mert én vagyok köztetek legidősb." A gyermekek reszkette összehúzódtak, s Bertrand anyja mellett foglal helyet, de botját maga mellé támasztja a padhoz. Ugyan bolondos látvány lehetett a hat vagy hét esztendősb kis gyermek nagy dühös, édesanyja legalább nem fojthatá el nevetését, s maga mellett is hagyta volna őt ülni, de alig ült a kis szörny az asztalhoz, a fölhozott pulyka czombját lerántotta, s oly mohón kezdé rágni a húst a csontról, mint valami éhes eb. Jeanne urhölgyet ez hoszantja, mint minden keresztyén anyát boszantott volna, behivatja az udvarmestert, s parancsolja neki, hogy vezesse el fiát. De Bertrand felugrik, fogait csikorgatja, lábaival tombol, ökleit összeszorítja s úgy meglöki velük a nehéz tölgyasztalt, melyet alig ért föl különben, hogy ez fölfordul, s az edények mind a gyermekek mögé gurulnak, kik sikoltva futnak szét. A leves, mártás, bor, mind szanaszét folyt a márvány-padlatra, a húst a kuttyák kapkodták föl, a cselédség pedig csudálkozással eltelve állongált s nem tudott mit szólni.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Október 16-kán.

Az idény közepében. — Fontos kérdések. — Frivol hasonlat. — Ullmann kis káplárbotja. — Auer hegedűje. — A régi dal. — Lendvayné játéka.

Az idény kellő közepében. . . Már teljesen beleéltük magunkat a fűtött szobák-, bekecsék-, színházak-, hangversenyekbe s a mi ezekkel jár.

Az országgyűlés oly udvarias, hogy nagy lélegzetű politikai vitákkal nem lép az idény rendes jelenségei közé s egyelőre még sokat eltépelődhetünk az ily kérdéseken: hogy mint tetszik Z. grófné fejdísz, hogyan áll S...nak a feltűzött ruha, mily toilettében jelen meg Adél kisasszony az első bálon, vagy hogy mit tartunk Pattiról, vagy — ha irodalmárok és színházba igen, de a nemzeti kaszinóba nem járó közönség vagyunk: mit szólunk „a régi dalról“ mely „a régi gyűlölségről“ a nemzeti színházban közelebb két estén egymás után nagy tetszés között szólalt meg?

Ezek természetesen mind nagyon fontos kérdések; és pedig némelyeknek a fejdísz, feltűzött ruha s általában a toilette ép annyira, mint másoknak Patti s az a régi dal.

S nem is magában Patti, hanem a Patti össznevezete alatt egészen más, mint az mindenki előtt világosan ki fog tűnni, a ki némi figyelemre méltatja azt, a mi itt alább következik.

A Patti-hangverseny mult szombaton ment végbe a redoute nagy termében.

Mint tudva van, a hangversenyeket tulajdonképen Ullmann ur adja, egy ügyes német vállalkozó, ki valóságos művészi ritkaság-gyűjteményt hozott össze s aztán ezzel városról-városra jár.

Valódi, kimagasló, nagy művész e társaságban azonban csak egy van, s ez hazánkfia, Auer Lipót.

Carlotta Patti — e hangversenyek névszerinti főszemélye — úgy énekel, mint kivüle a világon senki sem. Hangjának terjedelme s az a csudálatos könnyűség, melylyel e roppant terjedelmű hanggal a registereken végig fut, mindez oly „hallomány“, minőnek nincsen párja.

A bravour, melylyel a hahota-dalban a hangjegyek merész menetébe belekaczag, rendkívüli tünemény.

De mindez a technika hatalmas játéka, egy neme annak, — bocsánat a frivol hasonlatért, — melylyel Blondin a szédületes magasban tánczol fejünk felett.

A művészet édes melege, az a jótékony hatás, melyet valóban művészi tünemények szoktak a kedélyre gyakorolni: ez Carlotta Patti énekében épen nincs meg.

Ő világhírű, ritka jelenség; de épen nem világhírű művész.

De ott van Auer Lipót.

Leirhatatlan az a művészi bűbáj, melylyel az ő vonása alatt szólal meg a hegedű. Első számokul Spohrt és Paganinit játszott, a jó Gluck-idő reminiscenciáit, azt az egyszerű, fenéges Spohrt, s a szeszélyes s szeszélyeiben elképzelhetlen nehézségű Paganinit.

Az a hatás, mit Auer ért el Pesten, a legnagyobb virtuózok hatásával vetekedik.

De ezt csak a német klasszikus zenével érte el.

De ő oly szíves volt, s a mint magát teljesen magyarnak tekinti, s a hangversenyen magyar ruhában is jelent meg: úgy néhány magyar dalt is játszott.

S e téren már Reményi nagyobb hatást szokott kivívni.

Tán közelebb is van hozzánk, tán jobban is megfelel a mi zenénk jellegének Reményi modora: mindezt nem akarjuk vitatni.

De épen az a nemes egyszerűség, mely Auer játékaának jellemző tulajdona, magyar dalaiban is hódítólag lépett előtérbe, s az egy Joachimon kívül, alig van most hegedű-virtuóz, ki Auer hegedűjének hatalmas költészetével vetekedhetnék.

Gondoljuk még mind ehhez a kitűnő gondolkást, Poppert, s a szintén európai hírű zongora-virtuózt és zeneköltőt, Willmerst, s előttünk van az egész művészi társaság, mely most a vidék főbb városaiban szerepel; természetesen mindenütt elől járván Ullmann kis káplár-botja — mely az ő kezében még karnagyi bot sem, — s a pénztár-kulcsokkal.

S közben megszólalt „a régi dal.“

Ez Rákossi Jenő színműve, melyet a nemzeti színházban vasárnapon s hétfőn adtak elő.

Különös mű, — melynek az egész szín-irodalomban nincsen párja.

A cothurnuszok merész röptü nyelvén szól, s a költészet varázsos ihlettségét cseni be a mai kor embereinek felfogása, észjárása és ajkaira.

Nagy ellentét, mely a külsőségek és lényeg között nyilatkozik, s ezzel a hallgatónak előbb ki kell békülnie, hogy a művet általában élvezhetőnek találhassa.

De a mi közönségünk ezzel csakhamar kibékült.

Kezdetben idegenszerűen hatott reá a modor, de a költészet varázsa csakhamar magával ragadta s ugyanazon álláspontra tudott helyezkedni, melyet a szerző foglal el.

A „rég dal régi gyűlölségről“ azt az ellentétet tárgyalja, mely a keresztyén és zsidó között még mindig megdönthetetlenül van meg.

Ez a társadalmi ellentét.

Hogy Rákossi ezt egész mivoltában feltűntethesse, külsőségekre nézve ideális magyar társadalmat fest.

Ugy tekinti t. i. a viszonyokat, mintha a zsidó-emancipáció, a polgári házasság, sat. már megvolna, hogy így az általa különösen felkarolt gondolat összes arányaiban nyilatkozhasnék.

S csakis e költői felfogás az, melynek alapján ily tárgyú művet a nemzeti színházban most előadni lehet, s ez emeli ki magasra a színvonal fölé, melyen még azon szemrehányás alá eshetnék, hogy alkalmi iránymű.

A mű alapgondolatát Lévi és Tardi, Dezső és Judit képviselik.

Lévi, mint a színlap hozzá teszi, zsidó, humanitás s a

keresztyén társadalom iránti szeretettel közeledik az utcán összeverekedett néphez s kéri azt, hogy oszoljon szét.

A nép azonban erre feldühödten ellene fordul, mert ő zsidó s benne megveri a zsidót.

E tény Lévi lelkében fölébreszti mindazon gyűlölséget, mely egy élet tapasztalatain alapul s mind e gyűlölség egy fej ellen zudul, ki a többiek feje s ez: Tardi.

Lévi Tardihoz megy s elégtételt kér tőle azért, a mily méltatlanságot rajta az ő emberei elkövettek.

Tardi elutasítja a zsidót.

Ez a gyűlölség legmagasb fokára emeli lelkületét s a boszu eszközül azt ragadja meg, hogy összevásárolja Tardi váltóit s ily uton akarja tönkre tenni.

Tardi csakugyan pénzt keres s egyik ügynöke fölkeresi Lévit.

Ez megígéri a pénzt, de csak úgy, ha Tardi őt báljára hívja meg.

Tardi kénytelenségből teljesíti a föltételt, de mindent elkövet, hogy az ohaj valóulását a zsidóra nézve minél keserűbbé tegye.

Ime, a társadalmi ellentét.

Lévível és családjával a bálon csakugyan összetűznek s a házi-ur kiutasítja házából.

A végösszeütközés közel.

Tardi követte akarja magát megválasztatni, de épen, midőn tudtára adják, hogy a választásnál megbukott, ép akkor jelenik meg Lévi váltóival, melyeket Tardi nem tud kifizetni.

Tardi azonban hideg cynismussal néz balsorsa elé, s ez megdöbbenti a zsidót, míg egyéb jelenségek a benne kezdetben úgy is megvolt, de csak a közbenjött esetek által átváltozott rokonszenvét ismét fellobbantják.

Ez egyéb jelenségeket a Dezső és Judit közötti viszony, s a magyar társadalom más ifjabb alakjainak a Lévi-család körüli csoportosodása tartalmazzák.

Dezső, egy keresztyén ifju — ugyanis nőül vette Juditot, a zsidó-leányt s épen azon pillanatban borulnak le Lévi elé bocsánatot-esdők, midőn ez végzetes terve valósitására tör.

Mind ez indok annyira hat lelkületére, hogy átadja fiának a váltókat, ki azokat összetépve dobja el.

Tardi kijelenti, hogy őt nem a betű, hanem szava köti; — Lévi fia megfogja Tardi s atyja kezét s a jelenet magva a következő prófétai előrepillantásban nyilatkozik:

— Legyen.

Az ifjuság a láncszem, mely az elkésett s előre sietett idő két képét összekösse!

Mily gyönyörű költői felfogás! Mily hatalmas drámairói erő, mely itt szintugy, mint a találó mellék-epizódok, a sok alak s az erőteljes, valódi drámai nyelvben nyilvánul.

De e mellett a műnek igen sok s tetemes a hiánya.

Ezek közül a legfőbb az, hogy a költői igazságtétel nem igazi elégtétel s Tardi zsidó-gyűlölete megtorlatlanul marad.

Más tetemes hiányokat is sorolhatnánk elő; — ha e műnek költői bece nem tenné kötelességgé azt, hogy nagyobb tekintettel legyünk a fényoldalokra, melyek mineműségüknél fogva inkább felhívják az illusztrációt, mint az árnyoldalak, melyek úgy is szembetűnök. — Az előadás átalában kerekded volt s különös dicsérettel kell szólnunk Lendvaynérol, ki a zsidó-leányt határozott költői felfogás s oly művészi bensőséggel adta, mely megindító volt. Prielle Kornélia egy fiatal leányt játszott, szokott finom modora és szeretetreméltóságával. A férfiak közül kitűntek: Szerdahelyi, Tóth József, Szigeti, Feleki. — A

mű még sokszor fog megfordulni a szini-deszkán, mint egy költői elme oly alkotása, mely tetemes hiányai daczára, kiváló figyelemre méltó.

— 6. —

Budapesti hírvivő.

✿ (*A király ő Felsége*,) ha a lapok jelenségeinek hinni lehet, okt. 21-kén indul Párisba, hol fogadására nagy ünnepélyeket fognak rendezni. A világkiállítás tartamát is e miatt meghosszabbíták, és pedig nov. 17-kéig. A királyt Andrássy Gyula gróf miniszter-elnök ur is kíséri, ki e célból vasárnap Pestről elutazik.

✿ (*A honvédalap*) javára folyvást tetemesb adományozások történnek. A hivatalos lap szerdai száma is hosszú sorát közli azoknak, kik e szent célra nevezeteseb adományozásokkal járultak, s képviselők, főrendek s egyéb adományozók mellett ott van több közintézet: az egri, miskolczi, sat. takarékpénztár. Valóban, egy hazai pénzintézetnek sem lenne szabad késedelmezni adományával ott, hol ily hazafiui kötelességről van szó.

✿ (*Perczel Mór tábornok*,) mint a budapesti honvédegylet elnöke, az okt. 15-diki egyleti közgyűlésben azt indítványozta, hogy a száműzetésből közelebb hazatért honfiakat: Klapkát, Vettert, Földváry Károlyt, válasszák meg az egylet bizottmányába. Természetesen megválasztották közlelkesültséggel.

✿ (*Az országos honvédeggyűlés*) napjaul e hó 28-dikát, helyül pedig Pest városát tüzték ki. Tudva van, hogy ez országos honvédeggyűlésnek okt. 6-dikán Aradon kellett volna végbemennie.

✿ (*Klapka György tábornok*) e héten Pesten időzött. A tábornok már közelebb élénk, tetteles részt fog venni a közélet mozzanataiban s ennek első lépcsőjét az képezi, hogy az illavai kerületben képviselő-jelöltnek lépett föl. Remélhető, hogy egyhangulag fog megválasztatni.

✿ (*„A honvédek könyve”*) új folyamának 1-ső füzeté e napokban jelent meg és a dicső honvéd-világ több mozzanatát tartalmazza. Ezeket bizonynyal nagyobb gyönyörrel fogja a közönség olvasni, mint az olaszországi magyar legió vezérei közti viszálykodás leírását, a mit kegyeletből is jó egy későbbi kornak engedni át. E füzetnek azonkívül szépirodalmi része is van, mely áll egy beszélyből a szerkesztő, Vahott Imrétől, „Egy nőhuszár” czim alatt, és honvéd-költeményekből Petőfi, Lisznyai, Tóth Kálmán, Sárosy Gyula, Szabados János, Arany János, Szász Károly, Gyulay Pál és Zalár műveiből összegyűjtve, és e szerint hölgyek is érdekes olvasmányt találnak benne. Azonkívül pedig diszítik e füzetet Klapka György, Perczel Mór és Mogyoródy Adolf könyomatu arczképei.

✿ (*Molnár Aladár*,) e nagy tehetségű bölcsészeti író, akadémiai tag s titkár a cultus-miniszteriumban, „Népiskolai könyvtár”-t indít meg, mely tartalma s céljánál fogva közfigyelemre méltó. Első évben vegyes olvasmányt, Robinson Crusoe-t, természetrajzi, történelmi s verses köteteket ad. B. Eötvös József, Jókai, Szász Károly is támogatják e hiányt pótló vállalatot.

✿ (*Zsuzsika dalai*,) A félegyházi Petőfi-ünnepélyen jelen volt írók ott Petőfi több eddig nem ismert szerelmi dalát ismerték meg. Ezeket a költő Zsuzsikához írta. Zsuzsika bájos fiatal leány volt, kihez a költő gyöngéd vonzalmat érzett, s ezt zengő verseit szépen letisztázva nyújtá át neki. Sorsának változása a költőt tovább ragadta és Zsuzsika férjhez ment egy protestáns lelkészhez. A költő verseit azonban hűn megőrzé s

midőn egy évvel ezelőtt meghalt, férjének adta át, ki azokat most leküldte Petőfi Istvánnak. Egy ideig azonban még aligha nyilvánosságot láthatnak.

✿ (*Palotási János*,) jeles zeneszerzőnk, egy „Koronázási emlék”-kel gazdagította zeneirodalmunkat, és e hír annál kedvesebb lesz a jeles zeneszerző számos tisztelőjére nézve, mint-hogy az utána begyülemelő tiszta jövedelmet a Jászberény város pártfogása alatt álló nő-nővelde alaptőkéjének növelésére ajánlotta föl, megszerzése tehát kettős élvezetet biztosít. A kiállítás is igen diszes és ajánlva van gróf Ráday Gedeon, a jász-kun kerületek főkapitányának, ára pedig csak egy új frt.

✿ (*Petőfi mellszobrát*,) mely a félegyházi ünnepélyen lepleztetett, Kugler Ferencz, szép tehetségű pesti szobrás készíté egy minta után, melyet Petőfi élethű arcképe után faragott. Mindazok, kik nagy költőnköt személyesen ismerték, azt állítják, hogy a szobor az eredetinek teljes, élethű másolata.

✿ (*Apulum régiségeiről*) az erdélyi lapokban újabb felszólalások jelennek meg. Legutóbb egy koporsót ástak ki, sok régi kincscsel; de mind e nevezetes régiségek iránt az ottani hatóságok megfoghatlan közönyt tanusítanak s a lakosság egyre-másra szétkapkodja azokat. Míg azonban ezekről ily szomorú hírünk van, mondhatunk örömdetést is, s ez az, hogy Vajda-Hunyad vára, a Hunyadyak büszke tanyája, melyet a gondatlan kezelés tetemesen megrongált ugyan, de még mindig multunk egyik legdicsebb s legépebb emléke, Hunyadmegye kérelmére ennek tulajdonába bocsáttatott s így remélhető, hogy épen fogja azt a mai kegyeletes nemzedék átszállítani a késő unokákra.

✿ (*Ország Antal*,) e kitűnő tollrajz-művész, a koronázási menetről oly pompás képet rajzolt, melynek e nemből bizonyára nincsen párja. Nem csak nagyon szép, de oly élethű is, hogy vetélkedve csudálják. Az érdekes képet a művész a miniszterelnöknek nyújtá át.

✿ (*Színes fényképek*,) A Dorottya-utczában, a Wurmudvar előtti kirakatban nagyon sokan nézik Gévy Béla színes fényképeit. Nem mind sikerültek ugyan, de néhány oly csinos, hogy ritkítja párját. E képek színezése oly találmány szerint történik, mely a feltaláló, Gévy, titka s erre szabadalommal is bír.

✿ (*„A gerolsteini nagyhercegnő”-t*) a budai népszínházban folyvást nagy közönség nézi. Már ötször adták elő fölemelt helyárak mellett s a ház mindig telve volt. „A gerolsteini nagyhercegnő” Offenbach legújabb operetteje, mely a kis udvari életet parodizálja találó humor és sok érdekes jelenettel. Az egészben a legérdekesebb, hogy a szövegíró nem igen folyamodik bántó kétértelműségekhez, hanem az egész — természetesen nem feledve, hogy parodia, s így erősb idegeknek való — oly könnyedén gördül le, hogy bár ki is megnézheti. Meséje az, hogy a hercegnő beleszeret egy közkatonaiba, ezt ezredessé teszi és kezével is kínálja, a közkatona most ezredes, azonban hű marad előbbi imádoztjára, egy parasztleányhoz, s ezt veszi nőül, mire elveszti az udvari kegyet, a hercegnő egy herceghez megy férjhez, az ezredesből pedig ismét közkatona lesz. Néhány alak benne nagyon mulatságos, s az előadók játéka általában tűrhetőleg jó. A kiállítás azonban nagyon fényes, s egy pár részlete, különösen a csak népszínházban látható világításban, valóban szemkápráztatólag hat.

✿ (*Pestről több művész s művésznő*,) így Füredi, Fájl zongorász urak, Szuk Róza s Kendelényi Fauni kisasszonyok, e hó első napjaiban Balassa-Gyarmatra rándultak, hogy az ott a nógrádi honvédegyelet által rendezett hangversenyen közreműködjenek. A hangversenyt bál követé s mindkét uton majdnem 800

frt folyt be a honvédegyelet pénztára javára. Különösen említendő, hogy a művészek s művésznők egyedül a nemes cél iránti szíveségből működtek közre.

✿ (*A váci-utczában*) egy aranyos felirat most nagyon magára vonja a járó-kelők figyelmét. E felirat Alter és Kiss kitűnő divatkereskedése felett pompázik s azt hirdeti: „A királyné ő Felsége udvari szállítója.”

✿ (*Urházy György*,) országgyűlési képviselő, az „Esti Lap” főmunkatársa, ki III. Napoleon császárról terjedelmes munkát írt, a francia becsületrend lovag-keresztjével tüntetett ki. Ezen nálunk szokatlan kitüntető jelt e napokban küldték meg a követség útján.

✿ (*Az őszi löversenyek*) rendszerint oly kevés zajt ütnek, hogy alig vesszük észre. Most is csak a falragaszok hirdetik, nem pedig a sport-férfiak valami mozgalmas készülődései is, hogy f. hó 20-dikán s 22-dikén mennek végbe.

✿ (*A török rendjelek*) csak úgy hulltak e héten. Wenckheim Béla báró és Mikó Imre gróf miniszterek, kik a szultánt az ország határáig kísérték, aztán a pesti és budai polgármester, Fakh miniszteri osztálytanácsos, a városkapitányok mind Medjidie-rendjelt kaptak, természetesen a rang szerint felsőbb s alsóbb osztályukat s még egyéb kitüntetettek is emlégetnek.

✿ (*A debreczeni-szathmár-szigeti vasút*,) az ország egy nagy részének életkérdése, érdekes nyilatkozatokra adott alkalmat a képviselőház szerdai ülésében. Tisza Kálmán ugyanis indítványozta, hogy emelne határozatra a ház még júniusban beadott javaslatát, mely szerint a miniszterium terjesztszen elő törvényjavaslatot e vasút kiépítése tárgyában. A közlekedés-ügyi miniszterium államtitkára, Hollán Ernő azonban kinyilatkoztatta, hogy a kormány úgy is egyik főkötelességének tartja e vonal minél előbbi kiépítését, mire e nyilatkozatot a jegyzőkönyvbe ígtatták és Tisza Kálmán visszavonta indítványát.

✿ (*Türr tábornokot és nejét*) nagy kitüntetésekkel fogadták Konstantinápolyban. A török főurak vetélkedtek e kitüntetés nyilvánításában s háztartásaik küszöbénél egész virágoskertekkel lepték meg a nagyhirű vendégeket. Türrék a múlt héten Pestre érkeztek, de innen már elutaztak Zágrábba.

✿ (*A pesti baloldali ifjúság*) a baloldali képviselőknek diszalbumot fog átnyújtani, mely tárgyban most élénk tanácskozások folynak. A napokban is volt értekezlet, melyből rokonszenves üdvözlő táviratot küldtek a hevesmegyei bizottmánynak, melyet, miuthogy a miniszterium rendeletének végrehajtását megtagadá, a kiküldött királyi biztos, Rajner Pál, feloszlattott.

✿ (*Kossuth Lajos*) a váci képviselő-állomásról, mint tudva van, lemondván, ott e hó 17-kén új választás volt s Drágfi Károlyt, váci ügyvédet, választották meg.

✿ (*Szini Károly*,) a „Márczius” volt szerkesztőjével, kit egy havi fogságra ítéltek el, oly embertelenül bántak, hogy a közönséges bűnösök közé zárták. Csak midőn ez ellen a miniszteriumhoz folyamodott, tették más helyiségbe. A felelősség a városi tisztviselőket terheli.

✿ (*Különös eset*) zavarta meg e napokban egy pesti esküvőt. Vőlegény és menyasszony már a templomba készülnek, midőn egy zokogó fiatal leány toppan be a szobába s a vőlegény keblére borul. A jelenet oly természetes volt, hogy a magyarázat fölöslegessé vált. A menyasszony azonnal letette az arafátyolt, s a fiatal ember sietett az utcára menekülni. A menyasszony, valamint a szülők fájdalmas megdöbbenése elképzelhető. A bűnös könnyelműség mily sok családi drámára adott már alkalmat!

☼ (Vegyes hírek.) Kossuth Ferenczet, Kossuth Lajos fiát, a pécsi kerületben nagy szótöbbséggel országgyűlési képviselőnek választották meg. — Az edelényi kerületben a leköszönt Ragályi Ferdinánd helyére 100 és néhány szavazattöbbséggel Somogyi Lászlót választották képviselőnek. — Ullmann ur, a Patti-hangversenyek rendezéséről azt a tréfás hírt közlik a lapok, hogy a Patti-búcsú hangverseny jövedelmét a honvédalapra fogja felajánlani. Azért nevezzük e hírt tréfásnak, mert Ullmann ur bizonyára nem gondolt reá. — Derék magyar cigány hunyt el közelebb Párisban. Ez Sárközi, ismert cigány-zeneszünk fivére, a Sárközi-zenekar gondnoka, ki azokkal a mély hurokkal a zenekar játéka oly szükségképeni kiegészítő részét szolgáltatta. Sárköziék most Párisban játszanak. — A nemzeti színház nyugdíj-intézetére az adományozások még mindegyre tartanak s legujabban gróf Almássy Kálmán adományozott e célra 100 frtos földtehermentesítési kötelezvényt. — A nemzeti színházban közelebb egy új altista-énekesnő, Saxlehner kisasszony, fog vendégszerepelni, kit kedvező hír előz meg. Csillag Rózánál csakhamar jobb lehet. — A múlt vasárnap Kálmán napja volt, miért is a baloldal tagjai tömegesen mentek a pártvezérek, Ghyczy és Tisza Kálmánhoz, hogy névnapjukon üdvözlőljék. A szónok Várady Gábor volt. — A nemzeti színház férfi-tagjai kis klubbot alapítottak, melynek helyiségeit új felszereléssel e napokban nyitották meg a Belezna-kertben. A nemzeti színházi tagoknak már régóta volt itt külön helyiségük, s azok, a kik itt találkozni szoktak, most rendszeres klubba alakultak. — Patti Saroltáról köztudomású, hogy sánta. Föllépteinél ez azonban nem igen vehető észre, mert kaucuk-lábbal jár. Ugy sántult meg, hogy anyja, ki szintén énekesnő volt, kis leány-korában egyszer mérgében az ágyhoz vágta és lába ekkor sérült meg. — Hartmann Mór, a kedélyes német költő, ki Petőfi költeményeit is németre fordítja, a napokban Pesten időzött. — Ketten Henrik második hangversenye már csekély pártolásban részesülvén, a nemzeti színház igazgatósága a harmadik hangversenyre már nem akarja átengedni a színházat. Azt mondják pedig, hogy erre szerződésileg kötelezve lenne. Bizony nem szép. — Török János, a „Hirnők“ volt szerkesztőjén, az a különös eset történt meg, hogy a szultán a Medjidie-rendet küldte meg számára. Aligha nem azért, mert Töröknek hívják. Egy füst alatt azt is megemlíthetjük, hogy a „Hirnők“ felelős szerkesztését Török János fia, Sándor vette át. — A philharmoniai társulat Beethoven D-dur miséjét is fölvette programjába, de azt csak az utolsó hangversenyen fogja előadni. Bács-Bodrogh megye több helységében, mint Stanisics-, Kricsevlya- és Herczegszőlősen az idén is pusztított a kholera, de az utolsó napokban ott is csaknem végkép megszűnt már. — Hia dor „Nagy Sándor“ című színművére a népszínházban előkészületeket tesznek s már közelebb fogják előadni. — Az Orczy-kert háta mögött új városligetet készülnek alakítani. Bizony nagyon elkelne Pestnek még egy árnyas, gyepes és tágas mulató-hely. Az eddigieken már nem férünk el.

Nemzeti színház.

Október 18-kán.

Okt. 12-kán: „Bánk bán“, Erkel operája 5 felv. — Okt. 13. és 14-dikén: „Régi dal, régi gyűlölség“, Rákossi színműve 5 felv. — Okt. 15-kén: „Zampa“, Herold operája 3 felv. — Okt. 16-kán: „Bánk bán“, Katona nagy szomorujátéka 5 felv. — Okt. 17-kén: „Álarczos bál“, Verdi operája 5 felv. — Okt. 18-kán: „A tündérújjak“, francia színmű 5 felv.

Budai népszínház.

Október 18-kán.

Okt. 12-, 13-, 14- s 16-kán: „A gerolsteini nagyhercegnő“, Offenbach új operetteje 4 felv. — Okt. 15-kén: „A fertálmágnások“, Bercezik vígjátéka 4 felv. — Okt. 17-kén: „A gyermekorvos“, ifj. Dumas színműve 5 felv. — Okt. 18-kán: „A gerolsteini nagyhercegnő.“

Mindenfélék.

☼ (A Patti-testvérek milliói.) Egy párisi hirlap kiszámítá, hogy Patti Adelina 15 millió franknyi vagyont fog összeénekelni, ha eddigi tiszteletdíja (esténként 3000 frank) mellett addig énekel, a meddig Grisi énekel. Carlotta Patti azonban néhány millióval túlszárnyalja testvérét, ha t. i. hangversenyei jövőre is oly roppant sokat jövedelmeznek, mint a mennyit a múlt évben jövedelmeztek. Kitűnt ugyanis, hogy a Carlotta Patti-féle hangversenyek után a havi-jövedelem középátlátszával 40,000 franknál többet tesz, tehát körülbelül fél millió évenként; míg Adelina, ki havonként csak tízszer énekel, csak 30,000 frank havi-díjt kap. Ullmann ur azonban Carlottával havonként legalább is 25 hangversenyt ad. De nem mind arany, a mi fénylik; mert e roppant összegeknek fele a Patti-hangversenyek rendezői, Ullmann és Strakosch uraknak jut. S aztán mindkét Patti-leány külön háztartást visz, úgy élnek, mint akármily hercegnők, de e mellett szegény családjukról is bőkezűleg szoktak megemlékezni. Carlotta csak nem rég hozatta át Amerikából Károly testvérét, ki most a brüsszeli képezdében tanul, s mint mondják, oly kitűnő hegedűs, hogy egykor nem sok vetélytársa volt.

☼ (Furcsa ebéd.) A párisi világkiállítás utolsó érdekesebb mozzanatát azon nagy lakoma kepezi, melyet az idegen nemzetek biztosai adnak a világkiállítás francia bizottmányának. E lakoma oly nagyszerű lesz, hogy alig volt még párja, ha összehasonlítással a régi Róma nagyszerű lakomáit is fölidézzük. A párisi lakoma valóságos nemzetközi ebéd lesz, melyhez minden nemzet azt szolgáltatja, a mit a konyha művészetének szempontjából különös nevezetességgel bír. Anglia szolgáltatja a vadat, Skótszág pisztrángot, s a svéd szarvas a tunisi gazella mellett lesz képviselve, Oroszország fehér nyulat küld, a Pyrenækből zergét küldtek, s még a kis andonai köztársaság sem akar képviseletlen maradni s fehér foglyaival fog a lakomán szerepelni. Mindenekfölött azonban egy óriás halról beszélnek, melyet élve hoztak, s a lakomáig, melynek majd áldozatul esik, a leggondosabban őrzik. A hal oly roppant, hogy hozzá való tál nem létezik, miért is számára külön tálat kellett készíttetni, mely ezüstözött ércből áll. Görög- és Spanyolország borai cseh poharakban fognak fényleni, a magyar tokaji az olasz lacrima christivel fog vetekezni s a Constantia-bor helyettesíti majd a pezsgőt. Az ebéd alatt valóságos nemzetközi zene fog megcsendülni; a tiroli jodlerok felváltva énekelnek a nápolyi pifferákkal. S ez lesz a világkiállítás utolsó nagyobb mérvű jelensége.

Gazdasszonyoknak.

Leves velő-s-gombócossal.

Egy borju-velőt sós-vízben meg kell főzni, a bőrét lehuzni és apróra összevagdálni, vajon kissé megpirítani, sót, apróra vágott petrezselymet és egy kevés borsot belé tevén. Azután mozsárba kell tenni, egy tejben áztatott fél zsemlyével és 3 lat vajjal együtt finomra összetörni, két egész és egy tojás sárgá-

ját hozzá adni és finom zsemlyemorzsával kis gombócokat formálni, a melyeket jó erős hus-lében, akár pedig barnában ki kell főzni.

P. S. E.

Diós-metélt formában.

Egy itcze lisztet deszkára téve, két tojással finom metéltet kell belőle csinálni. Ezalatt két, vagy tetszés szerint több font diót meg kell tisztítani, finomra megtörni, 6 lat czukrot szintén finomra törni, valamint négy lat mazsola-szöllőt is megtisztítani és a többivel együtt használatig elkészítve tartani. Ha a tésztát már kifőztük és vajjal kellőleg megzsíroztuk, az előbb elkészített diót, czukrot és szöllőt közéje kell keverni, végül pedig egy félmeszely jó tejszinbe 3 tojás sárgáját keverni, a fehérét pedig habbá verve, szintén belé tenni, a diós-tésztára önteni, ezt könnyedén felrázni, egy formát vajjal kikenni, a tésztát belé tenni, szép pirosra megsütni és czukorral behintve, forróan betálalni.

Egyszerűen készített piskóta-tésztá.

Négy tojás fehéréből jó kemény habot kell verni, négy tojás sárgáját, 8 lat finomra tört és szitált czukrot és legvégül 6 lat legfinomabb lisztet közéje keverni. Ezen tésztát lehet aztán többféle alakban megsütni és felhasználni; vajjal kikent lemezen megsütve, aztán szeletekbe felvagdálva, bor- vagy theá-hoz igen kedvelt sütemény.

G. J. Iza.

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alak: estélyi öltözképet mutat be. A magas dereku ruha a most annyira divatozó „Bismark” színű nehéz tafotából készült. Ára 48 frt. A két ékszábasu szoknya hosszú és uszályosan van szabva. Az alsó-szoknya egészen sima, a felső azonban fekete csipkével és barna bársony-fonadékokkal van díszítve; a szoknyán és az ujjakon látható rózsá szintén barna bársonyból készült. Az ujjak félszűkek. A fejék dús lombozatu zöld koszorúból áll. Ára 9 frt.

A második alak: utcai öltözképet tüntet elő. Az alsó-szoknya finom lila lustreből készült, fekete bársony-szalaggal díszítve. Az ékben vágott rövid felső-szoknya világos szürke lustreből való, hegyes ívekbe van kivágva és szintén fekete bársony-szalaggal díszítve. A magas, sima derék lila gombokkal és lila övszalaggal van díszítve. A kész ruha ára 40 frt. A fekete meleg felöltő finom posztóból készült, elől és hátul egyforma zsinordíszítéssel. Ára 50 frt. A szürke nem ezka lila virággal van díszítve. Ára 8 frt.

Türsch F. ur divatcikkek kereskedésében (váci-utca 19. sz.) legújabbán megérkeztek és legnagyobb választékban kaphatók:

Gyerme k - vászon neműek.

Szájkendőcskék: 25, 30 kr.

Fürdő-köpenyek: 2 frt 50 kr, 3 frt.

Szorítók, szélesség és hosszúság szerint: 25, 35, 50 kr.

Szakálkák, piquetből vagy viaszos tafotából: 32, 45, 60 kr.

Pólya-szalag, fehér vagy színes: 70, 80, 90 kr.

Bállalt derekalj: 2 frt 10 kr.

Öltöztető-vánkos: 1 frt 60 kr, 2 frt 10 kr.

Lószőr-vánkos, nanquin burkolattal: 3 frt, 3 frt 50 kr.

Selyem-paplankák minden színben: 8, 10 frtig és fölebb.

Szőtt zubonykák: 50, 60, 70, 80 kr; kötöttek: 90 kr, 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 1 frt 75 krig.

Zubonykák és fejkötőcskék kötve, együtt: 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 75 kr, 3 frt 50 krig; szalaggal díszítve: 2 frt, 2 frt 50 kr, 3, 4 frtig.

Keresztelő készletek, gyermek-kosarak és bölcsők.

Moll- vagy tüll-zubonykák és fejkötőcskék, szalaggal izletesen díszítve: 3, 4, 5 frtig.

Keresztelő-készletek minden színben, következőkből, u. m.: vánkos, zubonyka és fejkötőcske: 12, 15, 20, 25, 30, 40 frtig és fölebb; paplannal együtt: 20, 25, 30, 40, 50, 60 frtig és fölebb.

Egy gyermek-kosár kibélelve és földíszítve: 22, 26, 30, 36 frtig és fölebb.

Egy vas-bölcső, kibélelve, függőnnyel együtt: 36, 45, 60, 80 frtig és fölebb.

Számrejtvény.

Erdős Esztől.

- 19, 4, 9, 10, 2. Egy folyónak ez a neve;
12, 18, 14, 8. Még ma is híres a lisztje;
7, 4, 6, 5, 16. A hölgy-koszorú egyik levele;
17, 5, 5, 14. És többeknek ez a neve;
9, 17, 15, 16, 14, 18, 6, 8. Ennek csak jó ám a bora;
13, 1, 5, 1, 2, 19, 10, 18. Magyarország kívánsága;
14, 5, 8, 18, 9, 2, 2, 16. Volt, és a nép ohajtása;
6, 7, 8, 6, 2. Tetteit ez harmatozza;
1—19. Egy koszorús költőnk ohaja
S millió ajak imája.

Megtejtési határidő: november 17-ke.

A f. é. 38-dik számban közlött sakkrejtvény értelme: „Talérossy Zebulon.” Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Streck Sámuelné, Fiedler Ottilia, Magyar Paulin és Terka, Baranyi Péterné, György Erzsébet, Nitsch Emilia, Molnár Fersin Anna, Schwarcz Éva, Guotth Ida, Erdélyi Anna, özv. Deák Zsigmondné szül. Szalavetz Janka, Szalavetz Lenke, Körrei Laura, Rudér Vinczéné, Govrik Jozéfa, Nagy Pálné, Molnár Vilma, Térfi Czili, Dubányi Róza, Nagy Krisztina, Kovács Miklósné Várady Katalin, Komáromi Klára Barabás Lajosné, Klázer Mária Luiza, özv. Kelemen Jánosné, Simay Károlyné Vida Mária, Mudry Pálkuty Janka, Herbály Mari, Széky Berta, Intze Katalin Birró Domokosné, Csukássy Berta és Julia, Vida Magdolna, Kovács Albertné szül. Szűcs Ida, Kozma Kornélia, Farkas Eleonóra és Luiza, Korondy Bella, Fehérvári Eszter és Lina, Vörös Ottilia, Boronkay Csicseri Lila, Zöldy Henriette, Egry Fáni és Antónia, Halász Zsigáné, Daróczy Klára, Fazekas Lászlóné szül. Neogrady Clementine.

Az „Anyaszentegyház”-féle rejtvény megfejtését utólag beküldték: Herbály Mari, Széky Berta, Intze Katalin Birró Domokosné.

A havi-sorsolás alkalmával következő t. előfizetőink lettek dijnnyertesek:

1) Széky Berta: Uj zenemű-gyűjtemény.

2) Kovács Miklósné: „Aurora-naptár.”

3) Csukássy Berta: „Phillis unokahugom,” Caskellné beszéllye, 1 kötet.

4) Baranyi Péterné: „Kalászatok a történelem és élet mezején,” Karay Nagy Máriától, 2 kötet.

A nyeremények — szíves üdvözetem kíséretében — már postára vannak adva.

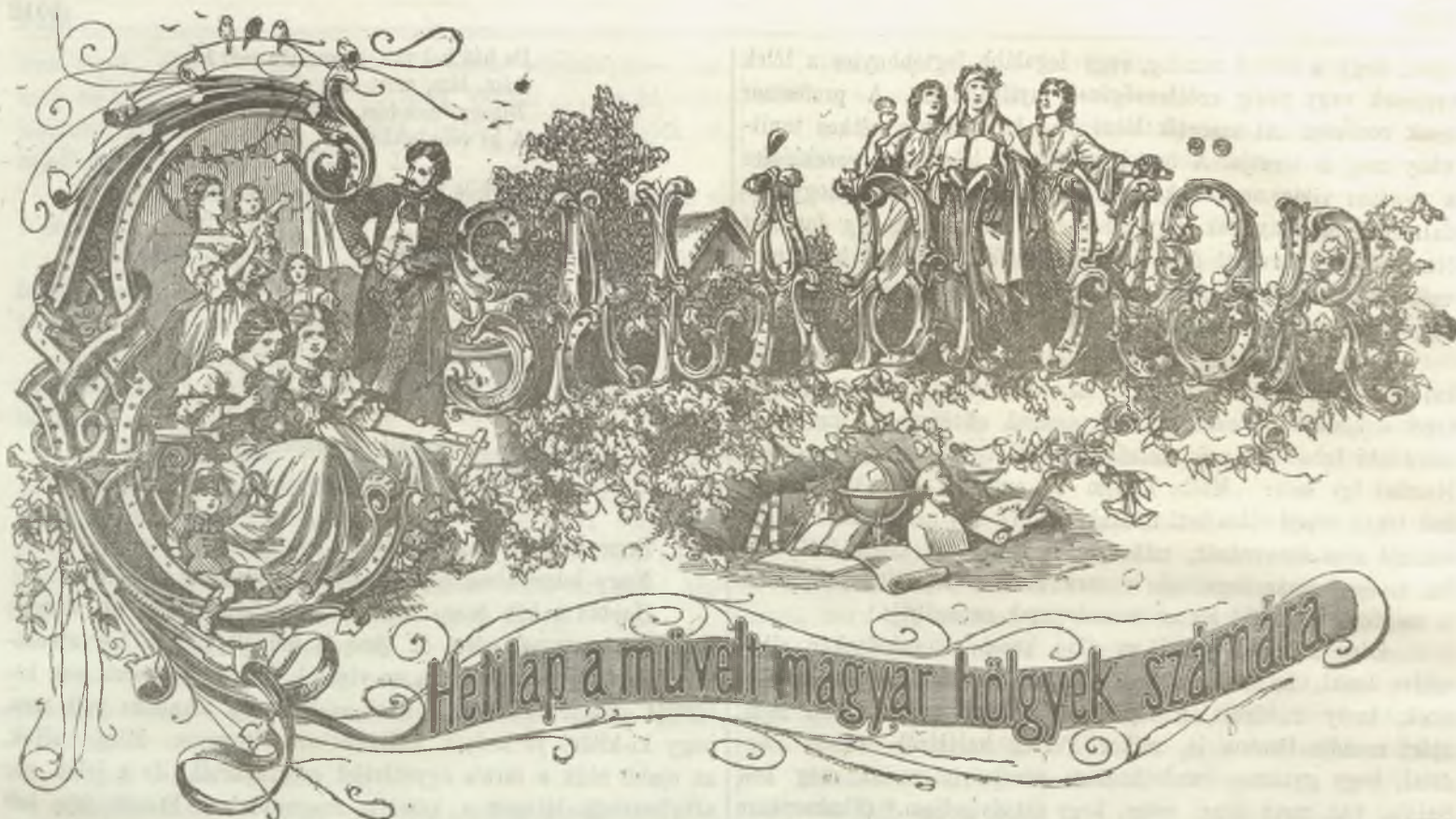
Tartalom.

A szerelem hatása. — A gyászoló nő, Vida Józseftől. — A zöld könyv, Berczik Árpádtól. (Folyt.) — Jolán mama, Somkerek Miklóstól. (Vége.) — Bretagnei mondák. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora. — A havi sorsolás eredménye.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: október havi 2-dik divatképünk.

Felolós szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 3 forint, félévre 6 forint, egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezenkívül 30-30 kr.

MEGJELENIK
minden vasárnap
két iven színes borítékkal.

43. szám.
Október 27-én.
1867.

Havonként két színezett dívatképpel. Minden szám mellett külön melléklettel. Évenként: két történelmi műlap és hat kötet könyvmelléklettel.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért 6 kr.

A lélek-fájdalomról.

A bánat épugy, mint az öröm, csak akkor éri el tetőpontját, ha már nincs annyi erőnk, hogy leküzdeni tudnók. Az örömben vagy mosolygunk vagy sirunk, a bánatban nem mosolygunk, néha nem is sirunk, s a seb ilyenkor sokkal mélyebb, mintsem gyanithatnók. Az a fájdalom, mely könnyebben keres és talál könnyebbülést, sokkal gyöngébb, semhogy a kétségbeesés útjára tévedhetne. Legtöbbit lehet tartanunk az olyan bánattól, melynek nincsenek könnyei, mely a szív közepére veszi magát s háborítlanul evődik önmagán. Hogy hasonlattal éljünk: az ilyen bánat épen olyan, mint a zsarátnok. Felül hamu fődí, hanem azért az izzó szén belül csak tűz marad, s ha végre önmagát fölemésztette, összeesik.

Különös az, hogy az emberek inkább adnak hitelt az olyan fájdalomnak, mely könnyekben nyilvánul, mint az olyan, mely magába vonul s legfőlebb az elborult szemekben, vagy kedvetlenség alakjában mutatkozik. Hozzá vagyunk szokva, hogy azt, a kinek valami fáj, kiáltani is halljuk, s ezen értelemben nevezi Goethe is a könnyeket „a fájdalom kiáltása”-nak. Pedig csalatkozunk! Mert sokkal több lelki-erő kell arra, hogy magamban valamit elzárjak vagy elfojtsak, mely a természet törvényei szerint mosolyban vagy könnyben nyilvánul, mint arra, hogy ezt a fájdalmat csak akkor küzdjem le, mikor az már könnyekben talált enyhülést. Azután meg az olyan fájdalom, mely nem jajgat, nem siránkozik, sokkal több a költészet, mint az olyanban, mely nem tud magán uralkodni. A bánatos Magdolna arca sokkal meghatóbb, mint például az olyané, ki fájdalmában haját tépi.

Azt mondtuk, hogy a bánatos Magdolna arcában „költészet” van. Ugy kellett volna mondanunk, hogy: a legnagyobb költészet van. Ha könnyezik is, csak egy-két csepp fut végig

a halvány arcon; de önkénytelenül is érezzük, hogy e néhány cseppben a fájdalomnak sokkal nagyobb ereje van, mint azéban, a ki zápor-módra önti könnyeit. Magdolna nem sir, csak könnyez. Magdolna szíve a fájdalomtól megkövült. Magdolnának az az egy-két csepp sokkal jobban fáj, (mert megkövült szívből kell azt kisajtolnia), mint másnak a könnyár. Magdolna nem jajgat vesztesége fölött, hanem annál inkább érzi, hogy számára már minden el van veszve, csak egy maradt meg: az önmegadás, a fájdalomnak békén tűrése... Ez az igazi fájdalom! A ki nem hiszi, nézze meg Magdolna képét s aztán vallja be őszintén magának, hogy: látott-e valaha annyi bájt, annyi költészetet, mint ebben? — Krisztus nem sir, mikor megkorbácsolják, mikor a keresztfára feszítik... s azért mégis ki merné mondani, hogy neki nincs fájdalma?!

Schiller „Macbeth”-jében Malcolm így szól Macduffhoz: „Mint férfiú küzdj fájdalmad ellen!” Macduff erre így válaszol: „Akarok is, hanem majd csak akkor, ha mint férfiú érzem!” Macduff tehát félig-meddig tagadja, hogy neki fájdalmai is vannak, mert azt mondja, hogy „mint férfiú” még nem érzi a fájdalmat, vagy legalább semmit sem akar róla tudni. A küzdésnek, az erőnek minő szép nyilvánulása ez! Nem, mert szégyelné magát, hogy neki is lehetnének könnyei, hanem mert érzi, hogy azokat le is küzdheti; előre készül arra a pillanatra, mikor a fájdalom egész súlyával borul majd szívére. S ha ez be is következik, még akkor sem arra készül, hogy nem férfiúhoz illő könnyeket hullasson, hanem hogy ellene harcoljon. Könnyeivel nem akar a rokka mellé ülni... Igen, de hát akkor minden férfiút a rokka mellé kellene-e küldeni, a ki bánatában sirni is képes? Darázs-fészek! Vannak, kik azt mondják: igen! — vannak, kik azt mondják: nem! Annyi azonban bizo-

Emil

nyos, hogy a könny mindig, vagy legalább legtöbbször a lélek erejének vagy pedig erőtlenségének nyilvánulása. A professzor urak rendesen azt szeretik látni, ha kihágását a vétkes tanítvány meg is siratja. A benső bánatra, a lélek igaz vezeklésére a mostani világ nagyon keveset ad. Ha azt akarod, hogy fájdalmadat méltányolják, úgy nincs más mód, minthogy darócztól öltöztettedre, saruidat dobod le lábadról, fejedet hintsd be hamuval, aztán ülj ki az utca sarkára és csapj olyan jajveszékelt, hogy ország-világ oda csődüljön.

Igaz ugyan, hogy az, ki fájdalmait le tudja küzdeni, sokkal több lelki-erőt mutat, mint az, a ki bánatában sir, hanem azért a könnyeket nem mindig szabad elitélnünk, mert nem mindenki lehet oly erős, mint Shakespeare Horatio-ja, a kihez Hamlet így szól: „Mióta lelkem az emberek közt különbséget tud tenni, téged választott mintaképül. Te úgy néztél ki, mint ha semmit sem szenvednél, mikor pedig mindent szenvedtél; férfiú, ki egyformán fogadtad a sors áldásos és sujtó kezét.” Ez a megtestesült erő! Ez az önuralomnak netovábbja!

Édes sejtéssel várni az áldó kezét, s mindenkor elkészülve lenni, ha kell, a legroszabbra is, ime, ez az a nagy titok, mely a türelmet, a fájdalmak leküzdését magában rejt, azért mondja Brutus is, mikor Portia haláláról értesül. „Azáltal, hogy gyakran gondolkodtam arról, miszerint meg kell halnia, van most annyi erőm, hogy azt elviseljem.” (Shakespeare „Julius Caesar”-jában.) Épen ilyen erős férfiú képét nyújtja egy ind monda is, a melyben Rama hercegről így szól fivére: „Kit soha szerencsétlenség le nem zúz és semmi öröm meg nem részegít.” (Vége köv.)

Furcsa jószág az az asszony...

Torkos Lászlótól.

Furcsa jószág az az asszony,
Tudja Isten mit akar!
Nagyobb csudát, mélyebb titkot
Nem találni egyhamar.

Lám, az én kis feleségem
— Már egy éve, hogy enyém —
Tisztességes nőkorában
Kész gyermekké vált szegény.

Bábruhát varr éjjel-nappal,
Ingecskét és fejkötőt,
Kicsi ágyba kicsi vánkost,
Takarót és lepedőt.

Felcífrázza piros, sárga
Szalagokkal ékesen
S oly örömmel, oly vidáman
Mutogatja énekem.

Hozzá már kis ágyat is vett,
Rá zöld fátyolt, finomat,
De a báb, kit mindez illet,
Tudja Isten, hol marad;

Vagy tán nem is bábnak varrja
Azt a sok kis lim-lomot?
Ha nem báb, hát ki legyen más?
Ő nem szól, csak mosolyog.

Mi a neve? vállat vonit,
Szép-e, rút-e? nem felel,
Fi-e vagy lány? — azt se tudja —
No, már ennél több mi kell?!

De hát hol van, mikor jön már?
Lám, lám, most meg elpirul!
Bizony, mondom, ember legyen,
A ki vele boldogul.

Jobb is tehát, hagyjuk, mert csak
Nagyobb lesz még a zavar.
Furcsa jószág az az asszony,
Tudja Isten, mit akar!

A zöld könyv.

Beszély,

Berezik Árpádtól.

(Vége.)

IX.

Erzse asszony napokig búsult, gondolkozott.

Nagy búsultában egyszer Bálint toppan a szobába.

Hajdan a két öreg bizalmas viszonyban élt, az asszony nem rossz szemmel nézte az okos és művelt Bálint beavatkozását leányának nevelésébe, s ez viszont, Vilma kedvéért, sok hóbortját elnézte Erzsének, óriási szakállá ép alkalmas volt arra, hogy ki-kitörő jó kedvét hullámaiban eltemesse. Mint tudjuk, az újabb idők e tartós egyetértést megzavarták, de a jelen per alkalmasnak látszott a kötelék megújítására. Erzsók feje teli volt a múlt napok galibáival, gondjait szeretete volna valakinek elmondani, tanácsot ohajtott volna valakitől kérni, de kitől kérje, kinek mondja el?

Bálint szerencséjére ép eltalálta a percet.

Erzse asszony nem visszautasító hangsúlylyal kívánt neki jó napot, s az öreg ur évek során át megtanult e különös szöveget természetlél elbánni.

— Baja van húgom-asszony? — kérde a helyzethez illő siralmas hangon, — hogy ne volna? Mindenki bajmóldik ebben a siralomházban; hisz' a jó időnek vége, tudja azt húgom-asszony is; bomlik a világ, mi öregek ép a temetkezésre maradtunk még a föld színén; majd elpusztulunk mi is, soh'se búsuljon.

— Inkább ma, mint holnap! — felelt helyeslőleg Erzse, — különös világrendje jár most, kísértetes, istenkáromló világ.

Bálint sejté, hová czéloz Erzse, s ráhozta a társalgást, míg az asszony egészen neki-hevülve, a múlt napok történeteit hiven elbeszélte.

Az öreg ur szakállá azt se tudta, melyik nevetést takarja el legelőbb.

— Csak azt tudnám, — végzé Erzse, — mi lehetne oka mind ennek a szörnyűségnek; hiszen bátyám-uram, a jó Isten látja lelkemet, olyan...

Erzse nem folytathatá, könnyel telt meg szeme s úgy zokogott, hogy hiszen ő jámbor életet él, mit bántja őt az Isten haragja, mely még a nagy fali-tükrét se kímélte, pedig 50 frt volt, az Ur úgy segitsen neki, 50 frt.

Bálint igen tudakos arcot öltött s nem felelt.

— Beszéljen hát szomszéduram, maga okos ember, tán kileli bibéjét, — unszoló a boldogtalan asszony.

Bálint arcza növekedett rejtelmes tudakosságában, de hallgatott.

Erzse megfogta két kezét, úgy könyörgött.

— Ha már szomszédasszony ép akarja, nem bánom, elmondom, — felelt Bálint ünnepélyes hangon s oly lassan, mintha minden szavát harapófóggal kellett volna kihuzni, — de ne gyanitson mondókám háta mögött egyéb szándokot, tanácsolni

nem fogok, csupán igénytelenül elmondom véleményemet, ám, meg ne ijedjen. A dolog oka az, hogy Oszkár... ne háborodjék, nem javára beszélek... tehát Oszkár... eh! hagyjuk ezt, sajnálom, hogy hallgatnom kell, de...

— Beszéljen szomszéd ur, beszéljen, nem bánt engem az a név.

— Azt is megteszem; mint tudja és sejti, Oszkár halálosan szerelmes... meg ne ijedjen, nem magába, Vilmába boldult.

— Mi gondom rá! — pattant ki Erzse, — Én anyja vagyok lányomnak, én oktathatom s vezérelhetem, azért nem büntet az Isten.

— Természetesen, — szólt Bálint csitítgatólag, — az magától értetődik, hanem Oszkár úgy lelkére vette húgom-asszony ellenkezését, hogy meg akarta magát lőni s azért volt Imre ágya véres, én azonban rajtakaptam pisztolylyal kezében s észre térítettem. Felhagyott szándékával, hanem aztán mit tett! képzelve, neki is megvan a Ben Jozafat rabbi könyve.

Erzse csudálkozva nézett rá.

— Ugy ám, — folytatá Bálint, — egy cigány-asszonytól vette falun, s abból megtanulta a szörnyű átkot: „Take, rake, make!”

Erzse sikoltva székébe rogyott.

Bálint kezét dörzsölte, tudnillik a maga kezét.

— Az a Ben Jozafat rabbi könyve azon ritka és nevezetes könyv, mely kevés, kiválogatott, szemszedett asszony kezén kereng még, kik borzasztó titkul őrzik azt, mert az foganatos és hatásos átkokat tartalmaz, álmoskönyvet, csuda-patikát s több afféle hóbotosságot, valami csaló szerkeszthette jó kedvében s látta el e regényes czímmel s egy még regényesb önéletrajzzal, melyben Ben Jozafat saját viszontagságait leírja. Az átkok közt első helyen áll az a take, rake, make, s ezt állítólag Ábrahám mondta egy rossz cselédjének, ki meg akarta ölni s az oly foganatos, hogy míg az illetőről le nem veszik, a kísértetek folyton látogatják.

Sok idő telt bele, míg Erzsók magához tért. Ez az élet megtörte, jajgatott, sirt, könyörgött s végre azt mondta, ő nem ellenez semmit, csináljanak akármit vele, vegye el Oszkár Vilmát, ha szereti, csak vegye le róla az átkot.

Bálint megígérte, hogy beszélni fog Oszkárral.

Elmenet áldta azt a perczet, midőn hajdanában Erzse távollétében az almáriomot, melyben a különben gondos asszony véletlenül a kulcsot benn feledte, kinyitá, s kíváncsisággal átnézte a bizarr könyvtárt, míg szeme Ben Jozafat szörnyű átkán megakadva, nevetését el nem fojthatá.

X.

Diadalérzettel sietett délután Oszkár az előtte oly kedves házba, s utközben ki nem fogyott a dicséretből Bálint jeles ötlete fölött.

Erzsét nem lették honn s az első szobában azonnal Vilma lépett eléjük, kit anyja már tudósított a történendőről.

Bajos volna megmondani, a két fiatal egyén közt melyik volt nagyobb izgatottságban.

Bálint megtörte a jeget, de Oszkár rögtön belevágott.

— Megengedje egyetlen Vilmám, — szólt hűvvel és szeretettel, — hogy cselhez folyamodtunk ön megmentésére; bocsássa meg a gyermekes játékot, melyet ön hihetőleg annak is vett, a mi valóban volt, tréfának, s engedje meg, hogy halálsan áldjam ez ötletet, mely egyetlen vágyamat elérhetővé tette.

Vilma szokatlanul halványabb volt s hangja reszketett, midőn e szavakat mondá:

— Nem sejtem azon okot, mely önöket e játékra kényszeríté, s ha valóban létezik is, s ha ez ok alatt egy vágy lapang, mint ön állítá, ne magyarázza meg, nem szabad róla semmit se tudnom.

Bálint s Oszkár csudálkozva tekintettek egymásra.

— Kisasszony, — pattant ki Oszkár, — ön magyarázattal tartozik. Én egy édes reményt táplálék hiven magamban s a reményeket nem lehet oly könnyen szélnek eresztetni, ön valószínűleg édesanyjának befolyása alatt áll, vagy, kimondom nyíltan, ön... szóval, én szeretem, imádom önt, s édesanyja elleni ez érzelmet, ön pedig mint túlságosan engedelkeny gyermek követi tanácsait.

— Ugy van, úgy, — segíté Bálint, — Vilmácskám maga rosszul cselekszik, ha mamáját követi; szerezzon nekem egy kis örömet; látja, én örömtelenül élek úgy is, örvendeztessen meg azzal, hogy e becsületes fiu kérelmét meghallgatja.

— Köszönöm bácsi, — szólt Vilma mély megindulással, — ismerem jóakarátát és szeretetét irányomban, de e tárgyban egészen saját szegény eszem szerint cselekszem; édesanya nem tiltott meg semmit, én tiltottam meg magamnak e dologról szólani; ne kívánjanak bővebb felvilágosítást, én azt nem adhatom, nem bírom adni.

— Kell adnia, fog adni, — esdekelt Oszkár, — el nem taszithat magától, titkos okát meg kell mondani s én megczáfolom; ön belátja aztán, hogy tévedett, azaz ön nem tévedhet, sohasem tévedhet, csak ez esetben. Vilma! ne gyötörjön, ne kínozzon.

Szegény Vilma nagyon remegő hangon biztosítá, hogy ha nincs szándékában tovább kínozni, hát hagyjon föl minden kísérlettel, az bevégezett dolog.

Bálint észrevette eközben, hogy jelenléte itt gátolja ezt a két hóbotos személyt, s volt oly okos, ügyek ürügye alatt rövid időre haza sietni.

Vilma nem szívesen látta távozását, kérte Oszkárt, távozzék el ő is, jobb lesz az mindkettejükre, már ez úgy van s nem lehet a dolgon segíteni.

Oszkárt mind ez csak még szilárdabbá tette szándékában s ujult esdekléssel fordult Vilmához, szíve egész hevével kérte a szép nőt, emelné föl a leplet a titokról.

Vilma zokogva egy szent kép előtt leborult s arcát tenyerébe rejtve, pár szót suttogott oly halkal, hogy szellőnek is beillett:

— Ön nem tud imádkozni!

Oszkár e különös válasza nem volt elkészülve, csudálkozva nézte a szép, ájtatos gyereket, ki szemét buzgó áhitattal a szent képre emelve, könnyes tekintetével egy világot tárt föl előtte.

Letérdelt melléje s megfogta kezét:

— Veled tudok, csak veled!

Vilma azonban kirántá kezét Oszkáréból s felugrott:

— Ne kérjen, ne hagyjon szenvedni, — szólt, — most mindent megtesz érettem, de látja, én bohó vagyok, s úgy félek azoktól, kikben nincs hit a jó Isten iránt; kik a teremtet se képesek szeretni, hogy szeretnének egy ily árva, szegény nőt, mint én vagyok?

Tekintete megindítón gyermekded volt és szeméből egy fölkelte lélek sugárzott ki:

— Fogok önnek egy kis könyvet adni, zöld kötésű, bocsássa meg, hogy elmentem szobájából, önnek úgy se kell, csak egyszer olvasta, akkor is eldobta s nagy vörös betűkkel ráírta:

„Merő bolondság,” e könyvet én nagyon szeretem, nézze meg s emlékül adja nekem.

Fiókjából a zöld könyvet kivette.

Klopfstock: „Messiása” volt, mely Oszkárnak, e tán kissé anyagi természetnek, sehoggy se tudott tetszeni, úgy, hogy vörös írónnal csakugyan a Vilma által említett szavakat irta rá, de most e perczben, midőn a szegény gyermek ájtatos lelkének teljes lemondó fájdalmában előtte állt, ama zöld könyv különös bűbájos jelentőségre vergődött; Vilmának hite, meggyőződése annyi egyszerűséggel s oly költői, benső igazsággal bírt, hogy Oszkár lelke mélyében megindult, s eszébe jutva ama találkozás, midőn a szegény leány gyorsan elfutott tőle, mert azt mondá, hogy szenteskedni nem tud, megragadta a könyvecskét, megcsókolta s így szólt:

— Együtt olvassuk el, te megtanitsz imádkozni; mert én az imádkozást is szenteskedésnek tartottam.

— Meg tud tanulni, meg akar tanulni? — kérdé Vilma boldogsággal.

— De csak tőled.

— Jól van Oszkár, akkor szabad újra arról szólanunk, miről ma akart beszélni, — mondá Vilma, — akkor nyugodt leszek . . . no, nem szabad nevetni, mert az fáj nekem.

Ugy látszik, Oszkár jó iskolába járt.

Kétkakon a fiatal pár egyszerű s visszavonult életet él, melyet csak Bálint tesz néha zajosabbá, ha magának hébe-hóba egy kis örömet szerzendő, kirándul, mely alkalmakkal Erzse asszony, ki nagyon jól találja magát a falusi légben, el nem mulaszthatja megjegyezni, mily jó és jeles embert csinált ő Oszkárból, még templomba is jár — néha.

Bálint ilyenkor csak egyet köhintget s Vilmácskát megczirogatva, azt sugja neki:

— Nem hiába, én neveltem magát, jó kis menyecske vált magából, — aztán czuppant egyet homlokán, mert mint állítja, — ez jól esik neki s ezzel is örömet szerez magának.

V á r ó l e á n y .

Rege-dal,

Palásti Sándortól.

Piros leány: boldog emlék!

Várja-várja a nap keltét;
Fényes napnak fölkelését,
Szőke vitéz érkezését.

Kőszá szellő száll a tájra,
Suhan, lebben puha szárnya.
— Honnan, honnan, vándor-szellő?
Hová, merre vagy monendő?

„Onnan jövök, honnan keltek
Ejszaki fény, havas felleg;
Oda megyek, honnan feljő
Enyhe tavasz, lanyha felhő.

„Vagyok hirnek hirdetője,
Győztes zászló lengetője,
Győzők öröm-riadása,
Meghalóknak sohajtása.

„Haza térők üdvözlését
Vidám kedvvel hordom én szét;
Búsan azok búcsúzását,
Kik e földet soh'se látják.”

— Jó szellőcske, mondd meg nékem,
Mikor jó el szép vitézem?
Nyög a szellő, tova szállva . . .
. . . Kedvesét a lány csak várja . . .

Vándor-felhő száll a tájra;
Surran, hibban nedves szárnya.
— Honnan, honnan, vándor-felhő?
Hová, merre vagy menendő? —

„Onnan jövök, hova szállnak
Dalai a forró nyárnak;
Oda megyek, honnan jönnek
Sohajai hideg ősznek.

„Vagyok én a könyvek árja,
Miket elsírt özvegy, árva;
Küld engem a hir szellője
Hervadt, tiprott vérmezőre!”

— Örök Isten! ne hagyj engem!
Hátha ő is? . . . hátha?! . . . nem . . . nem!
Sir a felhő, tova szállva . . .
. . . Ne várd, ne várd, szegény árva! . . .

Fehér lyánka: síri emlék!
Várja már a nap lementét;
Sápadt nap leáldozását:
Sötét sírnak megnyílását.

Selim.

Keleti beszély,

Dallos Gyulától.

Amurath, a leghatalmasabb zultánok egyike, bitorlás által jutott a trónra.

Mint rendesen minden bitorló, ő is vaskézzel uralkodott alattvalói felett, kiknek engedelmességéhez nem volt törvényes joga. De mig népek nyögtek zsarnoksága alatt s megrémültek homlokának egy-egy sötét redőjétől, saját szívében a nyugtalan-ság és bizalmatlanság férge rágódott. Nincs nagyobb gyötrellem, mint melyet a bűn tudata és a félelem annak következményeitől, kelt a bűnös keblében.

Amurath tudta, hogy ő közönséges bitorló, hogy az ösvény, mely nagyságához vezeté, király-vérrel van áztatva és vakító fénye közepett egy titkos hang fülébe sugta szüntelenül: hogy az erőszakosan öntött királyi vér egykoron boszuért fog felkiáltani és nem hasztalanul.

A babona, mely rendesen a bűnök titkos társa és mely ama korban és éghajlat alatt még a legtisztább lelkű emberek felett is nagy hatással bírt, még jóval növelte Amurath lelki gyötrelmeit.

Egy híres keleti jós gyújtá meg a dicsvágy veszélyes lángját Amurath szívében. Egy zarándoklás alkalmával megjövendölte jövő nagyságát; de hozzá tévé azt is, hogy dicsósége egét egy felhő fogja elhomályosítani, mig tudniillik a királyi család egyetlen-egy sarjadéka még életben van, mindaddig hatalma és élete nincs biztonságban.

Amurath vad fanatismussal gyilkoltatott le minden férfit és nőt, kinek ereiben tudára csak egy csepp királyi vér folyt és hitte, hogy az egész család ki van irtva a legutolsó sarjadékig. De a félelem, hogy a szerencsétlen család valamelyik tagja még menekülhetett gyilkos keze elől: ezen félelmes gondolat lebegett szüntelenül szeme előtt, és elhomályosítá dicsőségének fényét.

Egy estén Amurath pompás pamlagán ült; arcza a szoktnál sötétebb, magas homloka sokkal redősb volt. Selim, a hatalmas zsarnok meghitt kegyencze és első államminisztere állott előtte, kezében egy nyitott levél, melyet épen elolvasott volt, s melyen bústeljes arcza merengett.

— Tudod-e, ki írta e levelet? — kiáltott fel a szultán ingerült hangon, félbeszakasztván a mély csendet és hasztalanul küzködve, hogy elnyomja nyugtalanságát.

Selim fölemelé fejét eddigi alázatos állásából és remegő, tétovázó szeme a szultán éles és kémlelő szemével találkozott. Végre erőt vőn magán és arcza az erkölcsi felsőbbség kifejezését nyervén, ámbár ajkai most is remegtek, szilárd hangon felel:

— Igenis, tudom.

Egynéhány perczig Amurath mozdulatlanul mereszté szemét kegyenczére. Selim rövid, de merész vallomása megfagyasztott benne minden csepp vért és megtette azt az erkölcsi hatást, melynek felsőbbsege előtt a legdölyfösb zsarnok is kénytelen hajolni. De a percznyi rémületet a dühnek ádáz kitörése követte.

— Hah, nyomorult! — kiálta fel Amurath bösz hangon, — s te merészkedel bevallani szövetségedet az árulókkal? Te, kit én keblemhez fűztem, kit én fölemeltem hozzám, fel egész trónomig, s kit jobb kezemmé tettem? Mondd meg nevét a vakmerőnek, ki ez áruló sorokat írta; különben, a nagy próféta esküszöm! hogy cseppenként öntetem ki áruló véredet.

— Én nem vagyok frigyese az árulásnak, — felelt a vádlott országnagy nyugodt, méltóságteljes hangon. — Hűségem irántad e perczben is oly szeplőtlen, mint valaha volt és én most is megérdemlem bizalmadat úgy, mint eddig birtam. Facsard ki, ha az felséges akaratom, az utósó csepp vért hű szivemből és életem végperczében is hálásan fogok megemlékezni irántam tanusított kegyeidről.

— Nem elég nekem ékesszólásod; bizonyítsd be hűségedet; — felelt a szultán nyugodtabb hangon, de csillapodni kezdvén kegyenczének felette uralkodó befolyása alatt. Mondd meg hát, ki írta e végzetteljes levelet?

Selim nem felelt mindjárt, de hódolat jeléül keleti módra egyik térdre borulván és fejét majdnem a földig lehajtván, néhány percz mulva így szólalt meg:

— Igazhitűek hatalmas uralkodója! Ne kényszeríts, hogy egy szerencsétlen és félrevezetett emberi lényt kitegyek a megérdemlett büntetésnek. Én egykoron ismertem őt, ki ily bűnösen háborgatja nyugalmadat; de évek óta nem láttuk egymást, és rég szakadt el minden kötelék, mely hajdan minket egymáshoz fűzött. Hidd el, hatalmas szultán, hogy ő nem valami aljas bérencz, ki talán orgyilkos módjára törekednék drága életed után. Ő maga legkevésbé sem árthat hatalmadnak. Ő csak tagja egy hatalmas pártnak, mely az elesett uralkodó-ház hiveiből áll és mely kitűzné a zendülés lobogóját, mihelyt megtudnák, hogy a bukott királyi ház valamely sarjadéka még él. Semmisítsd meg e levelet. Tartalma biztosan el van rejtve keblemben. Hűségem záloga hitvány életem, mely mindig kezdedben van és melyet nem akarok megmenteni másnak rovására. Ebben az egyben nem teljesíthetem parancsodat.

— Tarsd meg hát életedet — felel a szultán, — és rejtse titkodat kebledben; de tudd meg Selim, hogy nem ünnepled menyegződet Ibrahim szép leányával, míg föl nem fedezed előttem ez összeesküvést s kézre nem kerited rejtett sarjadékát azon bukott családnak, mely dicsőségem számolyául szolgált. Holnapra volt kitűzve fényes lakodalma; de mondom, hogy nem fogod e napot látni mindaddig, míg nem oszlatod el gya-

numat, mely nevedet homályosítja, és nem teljesíted megbánott urad parancsát.

Selim távozott.

Mielőtt bepillantának lelke mélyébe, melyet e perczben egymással küzdő heves szenvedélyek dultak, meg kell magyaráznunk az épen leírt jelenetet.

Amurath kezébe került egy titkos levél, mely Selimhez volt intézve és melynek tartalma a legsötétebb gyanút és a leg-rémületesb aggodalmat keltette a szultán keblében.

A lázító levél merész és ragyogó nyelven volt írva. Felhívta Selimot, hogy szövetkezzék egy hatalmas párttal, melynek törekvése: visszaállítani a törvényes kormányt. Említést tett a régi dynastia egy herczegségéről, a meggyilkolt szultán egy leányáról, kit megmentettek Amurath vérszomjas keze elől, s kit megvédeni szent esküvel fogadtak.

Selim a levél írójában fölismerte legidősebb fivérét, ki szűknek találván az atyai ház korlátait, merész szellemének sugallatát követve, már ifju korában búcsút vőn szülőföldjétől.

Selim forrón szerette testvérét. Regényes rajongással ragaszkodott hozzá és mélyen elkeseredett, midőn bátyja elhagyta a szülei házat. Ifjusága legszebb álmái nem birtak többé érdekel rá nézve és ekkor történt, hogy fölkereste az udvari köröket. A szerencse kedvezett neki, gyorsan emelkedett fokról-fokra és kitűnő tehetségei által rövid idő alatt Amurath szultán kegyenczévé lett; de mindezeknél drágább kincset birt Ibrahim pasa leányának, a ritka szép Zarah szívében. Selim mélyen érzé mostani helyzetének súlyát. Magára hagyatva látta a tátongó ösvényt, melybe a zsarnoki önkény minden perczben sodorhatja.

Tagadhatta volna tudomását a merész lázítóról, ki őt ily veszélybe ejtő; de tiszta lelke irtózott minden csalfaságtól. Ő elzalogosítá hűségét Amurathnak, kihez a hála feloldhatlan kötelékei fűzték. Bátyjához rajongó testvéri szeretet, a szép és hű Zarahoz a legbűsőbb, a legszentebb szerelem kötő. Megszegie-e hűségét a kegyetlen bitorló iránt, ki őt kitüntetésekkel halmozá és mostani fényes állására emel é s az áruló nevével bélyegezte magát? Soha! Inkább meghalni szeplőtlenül, mint élni a gyalázat rovásán! Feláldozza szeretett fivérét Amurath bösz boszujának? Soha! A természet kitagadná a szörnyet, ki ily erőszakos módon megszegné törvényeit! Megmaradjon-e határozata mellett, mely által mélyen sebzé azt a hű és gyöngéd szívet, mely csak ő érte dobogott? Erre csak egy felelete volt, mely életet vagy halált foglal magában.

E merengések közt járkált Selim éjjeltájban egy kertben, melyet a természet és művészet egyesülten díszítettek legszebb bájaikkal. Dús virágokkal halmozott narancsfalugosok eltölték a levegőt azon édes, finom illattal, mely emlékezteti az embert mindenre, mi kedves az erkölcsi és szellemi világon.

Kristálytisza vizü szökőkutak fellövelték ezüstös sugaraikat magasra a halványan fénylő hold felé; halkal csörgedező patakok folytak sűrű, sötét ligeteken keresztül, míg bűbajos zenéjük elnémult a messze távolban. Leirhatlan szép éj volt ez. A hold azon szende, gyöngyszerű fényvel világított, mely csak a keleti éghajlat sajátja, míg távol udvarától, mely trónját vevé körül, a sötétkék égboltozaton a csillagok elszórva mint megannyi gyémántok ragyogtak, összpontosítva sugaraikat egy csillám-tengerben, melyben mindegyik tisztán tünteté fel sajátos fényét. A teremtés ez ünnepélyes fenségsége előtt lecsillapodott néhány perczig a szenvedélyek dúló vihara Selim keblében. Ki ne érezte már az ily éj hatását? Egy nagyszerű, néma, csendes és szentihletű éj hatását! Ugy érezzük magun-

kat ekkor, mintha a természet benső szentélyébe lépnénk, szabad volna bepillantnunk annak titkaiba. Ily ihletett percekben elfeledjük a földi gondokat és lelkünk szabadon emelkedik teremdjéhez!

Selim ledőlt egy fehér márvány-lépcsőzetre és forró homlokát oda nyomva a sima, hideg kőhez, mozdulatlanul merengett a ragyogó égboltozatra, midőn egyszerre a tiszta fényt valami homály zavará meg, ámbár az égen a legkisebb felhő sem volt látható.

Fölemelkedvén fekvő helyzetéből Selim, egy magas, sötét alakot látott feltűnni a legközelebbi bokor szélén.

Selim felszökött és kardjához kapván, bevárta a titkos látogató közeledtét.

— Selim! — kiáltott fel az idegen az elfojtott érzések benső hangján, s e perczben a kéz, mely erősen markolá a gyilkos fegyvert, remegve hanyatlott le.

Az idő elhomályosíthatja emlékezetünkben rokonaink arcvonásait, vagy elváltoztathatja; de a hang, — ebben valami elfeledhetlen bűbáj rejlik! A rokon-hang rezgésbe hozza lelkünket, mint a szél az elhagyatott hangszer hurjait, és lehelletére fölébred a visszaemlékezés zenéje. Az idegen kitárta karjait és Selim hön szeretett bátyja nyakába borult és zokogott. Elfeledé gyötrelmeit, el veszélyét. A testvéri szeretet elfelejtett keblében minden más érzést. Ő csak gyermekkorának rég nélkülözött bajtársát látta maga előtt; csak szeretett fivére forró könnyeivel érzé áztatni remegő orcáit. De a férfi könnyei nem ömlenek sokáig; a büszkeség hamar leküzdí a természet gyöngegségét.

Solimán fölfedezé öcsese előtt a szent ügyet, melyet élete céljául tűzött ki; könyörgött neki, hogy törje szét az arany bilincseket, melyek őt a kegyetlen bitorlóhoz fűzik, és hivatkozott az élő hercegnő jogaira és méltó igényeire, védelmükre.

Selim megindíthatlan maradt. Amurath ámbár kegyetlen, dicsvágyó és zsarnokoskodó mások iránt, az ő nagylelkű és bizalmas jóltevője. Esküvel fogadta, hogy inkább százszor áldozza életét, semmint testvérét elárulja; de hűségét sem szegi meg Amurath iránt.

— De hol van a szerencsétlen hercegnő, ki családjának bukását túlélte? — kiáltott fel Selim.

— E titok keblemben van rejtve, oly szorosan, mint a drágakövek azon szekrénykébe, mely születésének bizonyítékait foglalja magában. A szekrénykét reám bízta a királyi család egy haldokló hive, ki megmenté a gyermek-hercegnőt a bizonyos haláltól és oly helyre hozta, hol a vérszomjas bitorló keze el nem éri. Még az a férfi, ki karjaiban ringatta és atyai gondnal őrizi, sem tudja, mily drága kincset rejt házában. Selim! az én hatalmamban van e kincs, s hidd el, többre fogod becsülni, mint Amurathnak minden kegyajándékait. Csatlakozzál hozzánk, segíts ez utósó királyi sarjadék védelmében és te megjutalmazva léssz egy angyali szépség hű szerelmével.

— Oh, ne beszélj nekem szépség- és szerelemről! — kiáltott fel Selim hevülten. — Te nem tudod, mit beszélsz.

— Nem tudom! — felelt Soliman. — Azt hiszed talán, hogy szivemben, mivel a nagy világ hideg köreitől utálattal fordult el, kihalt minden nemesb érzés? Kerültem a szívtelen fény és pompa színhelyeit és mást kerestem. Egy angyali lélek női alakban követé elhagyatott ösvényimet, egyengeté annak göröngyeit és eloszlatá homályát. Jer el velem ama barlanghoz túl a hegységben és mondd meg aztán, hogy én nem szólhatok-e szépség- és szerelemről?

— Te nem értesz engem, Soliman, — felelt Selim el-

és keseredett hangon, — az én boldogságom tündér-álmai eltűntek örökre; a szerelem paradicsoma soha sem fogja felvidítani többé ez elhagyatott szívet.

(Folyt. köv.)

Bretagnei mondák.

(Folytatás.)

— Én azt hiszem, hogy Jeanne urhölgy e pillanatban minden szelidsége daczára annyira haragos volt, hogy Bertrant bizonyosan keményen megbünteti, ha egy apácza nem lép a terembe, ki iránt Jeanne urhölgy mély tisztelettel viseltetett.

— Első pillanatban észrevehette akárki, hogy ez nagyon különös hölgy volt; minden embert és minden dolgot oly áthatalag és merőn megnézett nagy fekete szemeivel, mintha mindennek a fenekére akart volna látni; e mellett, daczára kampós orrának és sárga-barna arczszínének, jóságosnak és nyájasnak látszott, és ha úgy föl-alá járt hosszú, szürke ruhájában, oly büszkének tetszett, mint valami királynő.

— Különben egyáltalában nem volt előkelő hölgy, jóllehet a világ egyik legrégibb nemzetségéből származott. Ez talánynak látszik, s én akár reggelig mulattathatnák ezzel benneteket, azonban megmondom röviden, mint áll a dolog: születésére nézve cigány volt, leánya egy bűvésznak, ki őt mindenféle bűvés mesterségre megtanította. Tudott időt jövendőlni, rá tudott olvasni a tűzre, s a vérnek a legelmérgedtebb sebben meg kellett állnia, ha parancsolta; tudott olvasni a csillagokban, s az emberek sorsát és jövőjét kiolvasta tenyerükből.

— Mondtam imént, hogy akkor jött a terembe, a mint Jeanne urhölgy ép meg akarta büntetni legidősb fiát. Üdvözlésén a kastély urnőjét, mely meglátta a gyermeket, a mint lihegve a szögletben állt; azt hívén beteg, hozzá ment, hogy segítsen rajta.

Én nem tudom, mi vihette őt azon gondolatra, hogy ezen a kis csunya ficzkón valami különös van; szemeiben, nagy fején, széles száján ugyan nem láthatott ilyesmit; de közelebből vizsgálta, elbámult a dicső dolgokon, a miket felfödözött rajta s elhalmozá őt hízégszeivel. Bertrand ifju ináit ez nagyon bosszantotta. Megcsóválta botját, s durva hangján oly hangosan kiáltva, a hogy birt:

— Hordd el magadat, vén boszorkány, vagy szétzúrom a fejedet!

A cseléd-nép, mely mindig örül, ha valami látványosságot bámulhat, elfordult s titkon nevetgélt.

— Az apácza azonban nem hagyta megzavartatni magát. Talán valami őtalmazó ereklét hordott magával, vagy tudott valami varázsmondatot, a mi megoltalmaz az ütések ellen, — elég az hozzá, hogy még több gyöngédséget mutatott a kis szörny iránt, és szép szavakkal mondá neki, hogy ő lesz a legnagyobb és legtiszteltebb férfiú, a ki száz és még több év óta nemcsak Bretagneban, hanem egész Franciaországban élt. Erre elkezdett az udvarmester nevetni, s azt mondá az apáczának, hogy ugyan ért hozzá, hogyan kelljen valamit vén asszonyokkal elhitetni, mert ez a gyermek a legnagyobb semmirekellő jókora kerek földön; a többi cselédség is nevetett, a gyermekek megtörülgették szemeiket és közelebb sompolyogtak, hogy lássák, mi történik, Jeanne urhölgy pedig nem tudta, hogy barátnője szavait komolyan vagy gúnyképen vegye-e.

— Az apácza most ő hozzá fordult azon kérdéssel, kié ez a gyermek? Mire az anya könyek közt viszonzá: az az ő

legidősebb fia, a ház nyüge, testvérei réme, szüléi szomorúsága és az ő, Du Guesclin - nemzetség, szégyenfeltja. — De az okos apáca megvigasztalta őt s mondá, hogy e gyermekből nagy hadvezér leend, hazája büszkesége, családja dicsősége s testvéreinek oltalma. Guesclin urhölgy sohajtott s hallgatott; a szolgálók nem tudták, mit tegyenek, a kis gyermekek visszatértek játékaikhoz, Bertrand pedig elfutott s egész áldott nap nem látta magát.

— Mikor másnap délben megint megjelent a teremben, mindenki elbámult, hogy arcza és keze meg van mosva, haja lesimítva s ruhájánál minden hamu leporolva. Az asztalnál anyja balján foglalt helyet, — jobbról az okos apáca ült — és csöndesen viselte magát, mint gyermekhez illik. Az apáca tiszteletére páva-pecsenye volt feltálalva, a mi annak idejében igen finom eledelnek tartatott. A mint az udvarmester a nagy madarat behozta, Bertrand fölugrott, takarosan kivette az udvarmester kezéből a nagy ezüst tálat, aztán az apáca elé tevén az asztalra, tiszteletteljesen meghajtá magát — először élteben — s mondá: bocsássa meg neki a néne, a mit tegnap tett, megavitandja magát s jövőre mindenki megelégedésére fogja magát viselni. Erre megint egy vakarintást tett lábával, fejével pedig bólintott, a mint ezt előkelő emberektől mai napság is látjátok, aztán a pohárszékhez lépett, tele töltetett borral egy serleget, mit az apácához vitt, s kérte, hogy igyék az ő egészségére.

— Mennyire örült Jeanne urhölgy fia udvariasságán, én ki nem mondhatom. Ebéd után háló-szobájába ment az apácával, hogy gyermekéről és mindenféle más dologról fecsegen vele, s egyszersmind elbeszélte neki álmát is a három drágaköves dobozról. A tudós apáca nem soká gondolkozott az álom megfejtésén. — Jegyezze meg, Du Guesclin urhölgy, a képesdoboz azon nemzetséget jelképezi, melyhez kegyed jelenleg tartozik, s az azon levő kövek és gyöngyök kegyed gyermekei. Kegyed tehát tíz gyermeknek leend anyjává, s az egyik oldalon levő három gyémántban Olivier, Guillaume és Róbert fiara kell ismernie. A smaragdok azt tudatják kegyeddel, hogy leányai közül hárman férjhez mennek, s erény és becsületesség által tüntetik ki magukat. A három gyöngy a másik hármat jelképezi, kik mint szüzek haltak meg, azon gyöngy pedig, mely a doboznál leasett, azt jelenti, hogy kegyed e leányok közül egyet korábban vesztenél el. A nagy kő végre, mely kegyed előtt eleinte értéktelennek tetszett, s végre megbecsülhetlen drága-kővé válik, kegyed legidősebb fia, Bertrand, kinek dicsősége egykoron a keresztyénség minden lovagját elhomályosítandja.

— Erre megölelte a gyermeket, Jeanne urhölgy pedig ezerszeresen köszönte a jóvendölést és hogy oly csudálatos hatást gyakorolt fiára, ki erre — egy hétéves gyermeknél ritka okossággal mondá: — Az olyan gyümölcs, mely soha sem érik meg, semmit sem ér, de az olyan gyümölcs, mely későn érik, mindig jó. — Az apáca gazdag ajándékkal távozott. Du Guesclin urhölgy új öltözetet adatott fiának, s a cselédségnek megparancsolta, hogy ezentúl tiszteljék, mint a Du Guescliné örökösét illik, a kisebb gyermekeknek pedig azt mondta, hogy szeressék őt és mindenben engedelmeskedjenek neki, a mi meg is történt, és így Motte Brownban egyszerre másra változott minden.

— Du Guesclin Róbert lovag néhány nap múlva valami hosszú utról haza érkezett. Fia miatti szomorúságában sokszor eltávozott hazulról; ha Bertrand fiát oly piszkosan és dühöngve látta ülni a fűtőlyukban, többi gyermekében sem birta örömet találni. Mennyire elcsudálkozhatott most, a mint az elveszett fiút most egyszerre nyájasan és tiszteletteljesen maga elé jöni látta.

— Az anya beszélt vele az apácáról és az álomról, de ő

mind ezt nem akarta hinni. De látván, hogy Bertrand jó uton van, s miután annak feleletei majdnem kora fölötti észbeli tehetségre mutattak, gondja alá vette őt, megtanította mindenféle ügyességre, a mikről még majd beszélendek nektek, beszélt előtte mindazon hőskről, kik a világ teremtése óta léteztek, s a kis fiu mindenre figyelt s mindent megtartott emlékében.

— Azonban ne higgyétek, hogy most egyszerre valóságos szentté változott. Ellenkezőleg, vad bretagnei vér foly erejében, a mely nem hagy oly nyugodtan ülni, mint valami vén asszony vagy egy barát. Hisz' elég barát és asszony van a világon, imádkozhatnak ezek értünk, a míg mi harczolunk majd ellenségünkkel, ha a szentek megengedik, hogy közel férközzünk hozzá, majd meg a tengerrel, mely néha úgy viseli magát, mintha az ördög zsoldjában lenne.

— Minthogy Bertrand mester még nagyon fiatal volt arra, hogy magát, a mint ohajtá, komoly harczokban tüntesse ki, egyelőre megelégedett azzal, hogy a környékbéli bűbérések fiait mind összegyűjtötte, zászlóaljakra osztotta, karddal, bárdal való küzdésben, futásban, ugrásban, lovaglásban, birkózásban gyakorolta. Néha két-háromszáz magával hasonlókorú ficzkót gyűjtött össze, kikkel erősségeket építettek, ostromot játszottak, s gyakran véres fővel és sebzett tagokkal szállítottak haza.

— Végre ez a csatározásra való hajlam nagyon is elterjedt; mindenünnen jöttek Róbert lovaghoz vagy Jeanne urhölgyhez anyák és apák gyermekeik állapotjáról panaszkodni, s az előbbi indittatva látta magát a harcz-játékokat mind fiának, mind pajtásainak szigorun megtiltani. De a harczvágy elolthatlan lángként égett a fiatal Du Guesclin ereiben, s ha a mezőn vagy az erdőn összetalálkozott egygyel-egygyel egykori seregéből, kényszeríté őt, hogy bot- vagy ököl-harcot vívjon vele, a mi mindannyiszor kéz- és csont-törésekkel végződött. Magától értetik, hogy hősrünk is részesült egyszer-másszor a sérülésekben, s minthogy semmiféle intés és parancs sem volt képes őt e szenvedélytől visszatartoztatni, anyja rábeszélte Du Guesclin lovagot, hogy a szilaj Bertrاندot a várba zárja.

— Bezárták tehát, a mi egy tizenhatéves fiatal emberre nézve — ennyi idős lett immár elbeszélésem alatt, — okvetlenül valami nagyon kellemetlen. Igaz, hogy jó nagy szobát adtak neki, enni is annyi kapott, a mennyit csak kívánt, s barátai is, már tudniillik a kik nemes születésűek voltak, meglátogathatták; de a mint magányos ablaka előtt állva kinézett a szabadba s az erdő felé, s látta, mint rázza a szél haragosan a fákat, mint repülnek tova a föllegek, mint csap le egy-egy ragadozó madár, a legszerencsétlenebb teremtnének hitte magát a nap alatt. Irigyelte még a hollókat is, melyek a tornyot körülrepdesték és hatalmas vállait gyakran a falnak feszíté, mintha azt — mint egykor a nagyhaju Sámson, kiről mindnyájan hallhattatok, — kidönthetné.

— De a falak szilárdan állva maradtak s Bertrand egyre szomorubb és haragosabb lett, úgy, hogy utójjára még a legjobb disznó-pecsenye sem izlett neki. Mennyi ideig állotta ki, nem tudom már, — s bizonyosan egészen mindegy is, — elég az hozzá, hogy egy napon, a mint a szolgáló a reggelit hozza, ezt a szoba közepére pöndöríti, maga pedig kiugrik az ajtón, ezt bezárja, lerohan a lépcsőn, s egy, kettő, három, a szabadban terem. Szemben jő vele egy szolgáló, két lovat vezetve; az egyiket elveszi tőle, melyen sem nyereg, sem kantár nem volt, csak egy kötél a nyakán; a lóra fölvetvén magát, azt mondja a szolgának, tisztelteti ura-atyját és édesanyját, mondja meg nekik, hogy Bertrand kissé nagybátyjához rándul Rennesbe. (Folyt. köv.)

Egy hét története.

Október 23-kán.

Kié a hét? — A miről mindenütt beszéltek. — Tárczairói képzelgés.
— A májusi s az őszi gye. — Kártya-vár. — Ujdonságok itt és ott.
— Patti ismét Pesten. —

Ez a hét Bösörményi. Róla beszéltek a parlament-, a klubokban s minden nyilvános helyen s az ő ügye ép oly mértékben foglalkoztatta e napokban a honatyákat, mint az állam-adósság, a quota-kérdés vagy a kereskedelmi szerződés tömérdek cikkelyeivel. Bösörményi póre valóságos „cause célebre,” híres, nevezetes ügy s alighanem még hiresebb lesz ezután.

Mint tudva van, a királyi ügyek igazgatója megkereste a képviselő-házat, hogy engedje meg, miszerint Bösörményi ellen a vácziahoz intézett Kossuth-levél közléseért a pert megindithassa. Somssich s általa a jobb oldal erre azt indítványozta, hogy ez ügyben véleményezésre válasszának külön bizottmányt, a baloldal pedig azt akarta, hogy adják át e tárgyat a rendes kérvényezési bizottságnak.

A vita hosszú s nem minden ingerültség nélküli volt. A baloldal legkitűnőbb erői álltak a csatárlánczba: ott volt Ghy-czy Kálmán, ott Perczel Mór, Nyáry Pál s Madarász. Ezek ellenében a jobb oldal részéről Somssich Pál, az igazságügy-miniszter s egyebek csatároztak.

Napfény és szél mindkét részről egyenlőn volt felosztva, de a győzelem azért természetesen nem lehetett kétséges, a mint egyáltalában nem lehet az oly dolgoknál, melyekből határozott pártkérdést alkotnak. A pártok oly szilárdul alakultak meg, hogy ingadozás egyik részről sem tapasztalható. Legföljebb a bal oldalról csap át néhány a szélső balhoz. A jobb oldal azonban megdönthetetlenül együvé tart, meghallgatja, itt-ott zajjal, némelyeket pedig csöndben, a mit a bal oldalról felhoznak, s az érvek elé aztán oda állítja az ellenérveket s a szavazati urnát, mely ellen lehetetlen minden további felszólalás.

Ez a parlamenti csaták természetes, rendes menete, másutt szintugy, mint nálunk; a földön ugy, mint más csillagzatokban, a hol épen az alkotmányos élet formái divatban vannak.

A többség győzött, az ügyben különös bizottságot választottak s ez a Bösörményi-per első „stádiuma” volt. S hogyha már ez is ily nagy vitát idézett elő, elképzelhető, hogy mily zivatar lesz, ha majd a bizottság előterjeszti véleményét s ez kerül megvitatás alá. Vagy hogyha a ház csakugyan azt határozza, hogy a pör megkezdését helyben hagyja, ha Bösörményi az esküdtszék előtt megjelen s tanúul Kossuthot hívja fel, ki e célból rövid időre bejönne a hazába. . .

Mindez természetesen csak olyan ártatlan tárczairói képzelgés, de azért a hét történetéhez tartozik, mert beszélnek róla uton-utfélén, s a miről mindenki beszél, arról az ólom-betűknek is kell szólniok. S e mellett még egyébről is, miről senki sem beszél.

Lóversenyünk volt, s nem is vettük észre. Ez az őszi lóverseny olyan elkésett gondolat, csinált virág, mely csakis azt érdekli, a ki csinálta.

Mily más ehez képest a májusi gye! Mikor beláthatlan porfelhők lebegnek ugyan az egész Rákos felett, de e porfel-

hőkben százával hajtának a fogatok a soroksári uton át, a gye zártszékein s páholyaiban felcsillog a tarka-barka női közönség s mindnyájan nagy érdekeltséggel várjuk, a mint megkondul a harang, mely a szerencsés nyerő megérkeztét jelenti.

Aztán itt találkozunk rendesen az idényben legutójjára az egész pesti társasággal, s a mint leverjük magunkról a rákosi port, lapozni kezdjük a Bådeckert s mohón várjuk a mozdony füttyjét, mely tova szöli a fürdők árnyas sétányai s a falvak csöndes árnyai felé.

S mintha most is olyan időjárásunk lenne, s összecszerelték volna a naptár lapjait! A sportmanok kedvéért — bár nem nagy hasznát vették — a kemény, fagyos október egyszerre meglágyult, nyájas nap mosolygott alá, fénylő pára szállinkózott a levegőben, s a kandalló — legalább néhány napra — magára maradt, hogy teljes jogaiba lépjen vissza az ős, kellemes, langymeleg napjai s csöndes, holdvilágos éjszakáival.

Az ily időváltozásnak senki sem örvend jobban, mint azok, kik ujdonat új őszi toilettejeiket még épen nem érvényesíthették és senki sem ösztintebben, mint — a népszínház.

Ez intézet estéi — természetesen „a színházi esték” sok közönség, jó kedvű tapsolók- és telt pénztárral — igazán kártya-várak, melyeket egy zordon fuvalom tönkre tehet. A színház közönségének jó nagy része Pestről kerül ki, s a pestit sok mindenre lehet rábeszélni, de arra teljességgel nem, hogy végig menjen a lánczhidon, mikor a szél hatalmas ingásban tartja a hid merész íveit s az eső testvéries barátkozással koczogtat alá.

De igyekeznek is felhasználni a szép napokat s egyremásra adják elő az új műveket. Mig a gerolsteini nagyhercegnő bohókás udvara, hadserege s uri lénye egyéb hozzá tartozóival még mindig az ujdonság ingerével bir, máris más új művet adtak elő, ifj. Dumastól „A gyermekorvos”-t, mely tele van romantikus helyzetek s néhány nagyon hatásos jelenettel.

A mű, hogy mellékcímét az egész tárgy megjelölésére idézzük, a társadalmi s természeti jogok összeütközését dramatizálja sok színműírói leleményesség- s kevés költészettel, a minő egyáltalában a színműi minta, mely szerint Párisban dolgoznak.

Ott „A gyermekorvos” idény-darab volt; nálunk azonban legföljebb öt-hatszor adhatják elő, s ezt is csak úgy, hogy két szereplő: Kocsisovszky Borcsa k. a. és Várhidi ur oly ügyesen játszik, hogy játéukért át lehet fáradni a lánczhidon, hanem természetesen csak akkor, hogyha a szél nem inogtatja a hid merész íveit, s az eső nem koczogtat alá testvéries barátkozással.

A nemzeti színháznak szintén közelebb ujdonsága lesz, Szigligeti „Üldözött honvéd”-je, melynek előadása péntekre van kitűzve, s így róla csak akkor szólhatunk, midőn majd a legközelebbi hét történetét soroljuk elő, mely még költői érintetlenségében nyugszik a jövő napok és események rejtelmességében.

A színházi lámpák mellett a redoute csillárjai is nagy közönség előtt csillámlottak fel, mely Pattit jött hallgatni s

megtapsolta nem csak Patti s a kis művészi társaság egyéb tagjait, de a káplárbotos Ullmann is.

Patti s társasága a vidéken tett körut után ugyanis Pesten ismét hangversenyt adott és pedig kedden este, mikor is ismét nagyon sokan tolongtak fel a redoute márványos lépcsőin.

Patti s a többi hangversenyzőt már a multkor mutatuk be e hasábokon, s ha most ez újabb hangversenyről is tüzetesen akarnánk szólni, csak kevés hozzá tenni valónk lenne. Még csak azt kellene mondanunk, hogy nagyobb művészi ritkaságot, mely már a csudálatos hatásába vág, nem képzelhetők, mint mikor Doppler fuvola-játékára Patti énekel, s a fuvolahang s az ének oly összhangba olvad össze, hogy a hallgató a dallam merész szökkenései közben alig tudja megkülönböztetni: mi a fuvola s mi az ének.

E hangversenynek azonban a művészi oldal mellett más nevezetessége is volt, az t. i., hogy tiszta jövedelmét, minden várakozás ellenére, Ullmann ur csakugyan a honvédalap javára ajánlotta fel.

A hirdetési lap ugyan hozzá tette, hogy „Ullmann ur költségeinek levonata után” — s nem tudhatni, hogy e mysticus szörny mily nagy arányokat tartalmaz; de miután erre alighanem ügyelt valamely ellenőrködő bizottmány, a jó szándék és jóakarát minden esetre elismerésre méltó.

Közönségünk legalább így gondolkozott, s a közönségnek legyen igaza.

— ö. —

Budapesti hírvivő.

✿ (*A király ó Felsége*) okt. 21-dikén Bécsből Párisba utazott, hol az — előleges terv szerint — mintegy 10 napot fog tölteni. Vele utazik gróf Andrássy Gyula a miniszterelnök is. Különösen említendő, hogy a király szintugy, mint összes kísérete, polgári ruhában teszi meg az utat. Az utazáshoz természetesen mindenféle hír fűződik s a lapok már azt is jelentik, hogy viszonzásul Napoleon herczeg is látogatást fog tenni, még pedig Budán, a hol az udvar közelebb időzni fog.

✿ (*A pesti jótékony nőegylet*) a hideg téli idő beálltával ez idén is azon kéréssel járul a főváros nemeskeblű lakóihoz, miszerint az egylet által ápoltt szegények részére élelmiszerekben — mint: liszt, burgonya, főzelék, stb. — ajánlódokozni szokott segélyt Kochmeister Karolina választmányi nőhez (3 korona-utca 22. sz. a.) beküldeni sziveskedjenek.

✿ (*Gróf Weinkheim Krisztina k. a.*) ki nemes bőkezűséggel szokott minden közczélt fölkarolni, legújában a pest-fereencvárosi templom építésére 200 frttal járult.

✿ (*A magyar írói segély-egylet*) pénztára közelebb 100 frttal gyarapodott, melyet Izidora (gr. Bethlen Miklósné) küldött be „Naplómból” című műve jövedelmeül.

✿ (*Asbóth János.*) kit szellemdús, élénk tárczacikkeiből ismer a közönség, nagyobb terjedelmű regényt fejezett be, melyet közelebb ad sajtó alá.

✿ (*Nyilatkozat.*) Több felül hozzám intézett szives fölhívás folytán van szerencsém jelenteni, hogy „Dalesokor” címmel még e napokban sajtó alá menő dalgyűjteményemre az előfizetési határidőt november 15-éig terjeszttem ki. Zimay László. — Midőn e nyilatkozatot közöljük, a kitűnő dalköltő gyönyörű szerzeményeit ajánljuk olvasóink szives figyelmébe.

✿ (*Füredi Mihály*) felajánlja magát a nemzeti színház igazgatóságának, hogy a mikor csak szüksége van, rendelkezésre áll. Ez a nemes áldozatkészség dicséretes. Füredi hangja még most is a régi, érczes és kellemes. Ha az igazgatóság

igénybe fogja venni, az idei saison alatt az opera- s népszínműkedvelő közönség igen sok élvezetet remélhet.

✿ (*Sikerültebb vigjátéki előadást*) már rég nem láttunk, de egyhamar nem is képzelhető annál, a minő a vasárnapi nemzeti színházi előadás volt. Benedixnek „A gyöngéd rokonok” című cselekmény-szegény, de mulatságos vigjátékát adták elő oly kitűnő szereposztás, s a játszóik oly találó alakításával, hogy ily összjáték, minő ez volt, a legritkább jelenségek közé sorozható. Prielle Kornélia, Felekiné, Lendvayné, Szathmáryné, Szerdahelyi, Feleki, meg aztán Paulai, Náday és Egressi Akos; mind ez együtt véve, oly hatalmas vigjátéki kép volt, a minő az intézet művészeti jelentőségének megfelel. Bár mindig ily kedvező dolgot írhatnánk!

✿ (*A zenekedvelők egylete*) karmesterül Mosonyi Mihályt kérte föl. Mint egyik mult számban említettük, ez egylet a zeneművészet emelése s így a műélvezet terjesztésére oly gyakorlati s figyelemreméltó alapon alakul, mely nagy virágzást ígér. Ennek egyik előjelét látjuk a karmester-választásban is.

✿ (*Plotényi Nándor.*) Reményi Ede kitűnő tanítványa, kit a kitűnő mester kíséretében vidéken s külföldön mindenütt láthattak, hol Reményi hangversenyzett s diadalt aratott, nov. 6-kán hangversenyt ad a redoutuban. A kis szöke fűrtös, ábrándos ifju Wagner és Liszt dicséretével, e legfényesb okmányokkal lép a közönség elé, melynek különben bő alkalma lesz meggyőződni, hogy e dicséret mily nagyon alapos.

✿ (*A nemzeti színházi képezde*) egyik tehetséges növendéke, Jeney Kornélia kisasszony folyamodása folytán legfőbb helyről azon kedvezményben részesült, hogy a bécsi udvari színházat több héten át díjtalanul látogathatja. Együttal az uti- és élelmezési költséget is a királyi magán-pénztárból utalványozták számára. Ez esetből kiindulva, egy lap nagyon helyesen indítványozta, hogy a mit a királyi kegy egy növendékre nézve lehetségesse tett, azt nagyon jól volna maga az intézet által a többi növendékre nézve lehetővé tenni. A bécsi udvari színház minta-előadásainak látogatása kétségtől a legjobb hatással lenne a növendékek képzettségére.

✿ (*A Spiller-négyes-társulat*) nov. 10- és 24-kén, decz. 8-kán és 29-kén; valamint jan. 12- és 19-kén tartja zeneestélyeit Beregszászi zongora-termében.

✿ (*A pesti vízvezeték*) kérdése természetesen nagyon érdeklő gazdasszonyainkat. A vízfordás szörnyű sok bajjal jár, s mégis alig szolgáltatja a kívánt eredményt. Inni való vizet a legtöbb házban messze vidékről kell hozatni, míg egyéb vízzel a czaammogva járó vízfordók látják el a konyhát. Nemsokára mind ettől meg leszünk mentve, s a vízvezeték hatalmas csövei egyaránt jó vízzel látják el a jegeczes palaczkokat s a nagy mosó-deszkákat. Azt tartják, hogy körülbelül minden lakóra naponként egy akó viz számítható, s ebben aztán természetesen be van tudva minden vízszükséglet, s így az is, mely a csatornák sat. tisztítására megkívántatik. Egy akó pedig évenként csak 2 frt 40 krba kerül, mely költséget aztán a házi-urak a lakók között fognak felosztani, kik viszont megszabadulnak sok egyéb kiadástól, melyet az eddigi vízfordatás okozott.

✿ (*Pestmegyében*) nov. 4-dikére rendkívüli bizottmányi közgyűlés van összehíva, s erre várják a „mumust.” — Ez az ijesztős alak pedig a királyi biztos, mely állomásra Pesten báró Liphay Bélát emlegetik.

✿ (*A sajtóvétség*) miatt elítélt egyéneket, mint az igazságügyminiszter Pest városához intézett rendeletében meghagyja, nem szabad a közönséges büntetéseikkel együvé zárni, hanem

azok mindenben társadalmi állásuknak megfelelő bánásmódban részesítendőek.

✿ (*A drágaság!*) — általános jelszó. Örül neki, a kinek van mit a piacra szállítani, de a ki onnan él, kedvetlenül morgog. De morgogással utójára is nem sok dolgon segíthetvén: tisztviselők s tanítók részéről egyre-másra érkeznek a kérvények drágasági pótlékért. Bizony különösen a magyarországi tanítók általában oly csekély díjazásban részesülnek, hogy méltányos volna, ha minél több helyütt követnék Szeged város példáját, mely a pótlékot megszavazta.

✿ (*Fáklyás-zenék.*) Vetter tábornoknak Pozsonyban, gróf Bethlen Gergely, olasz ezredes és szárd királyi tábornokot pedig Marosvásárhelyen fáklyás-zenével tisztelték meg. Vetter az üdvözlésre meghatottan válaszolt; azt felelé, hogy az lesz mindig, a mi volt: a hazának hű fia. Gróf Bethlen pedig feleletében a jelen viszonyokat védte, azt mondván, hogy a nemzet megnyert mindent, a mit a mostani viszonyok között csak nyerhetett.

✿ (*A pesti őszi lóversenyek.*) Első nap, okt. 20-kán: I. A vándorló ivadók-versenyben nyert a kladrubi ménes „Oakball“-ja. II. A pesti díjat gr. Keglevich István „Lukrécziá“-ja. III. A vadász-versenyben gr. Festetich „Blackboy“-ja, mely egyedül járt. IV. A katonai ménesek díját gr. Keglevich István „D'Artagnan“-ja. V. A mezei gazdák versenyén az első két díjat Sáska János pesti majoros lovai. Baleset annyi történt, hogy egy mezei gazda leesett lováról; a ló nélküle körüljárt, őt eszméletlenül vitték kórházba. — Második nap, okt. 22-kén: I. A kísérleti versenyben nyert hg Eszterházy Pál „Kárpát“-ja. II. A kladrubi díjat gr. Keglevich István „D'Artagnan“-ja. III. A Ritter-díjat gr. Eszterházy Miklós „Strizzel“-je. IV. Az eladó-versenyben gr. Hunyady „Rubicon“-ja. V. A gát-versenyben gr. Károlyi Gyula „Sympathie“-ja. Baleset ez alkalommal is történt, a mennyiben gr. Eszterházy Miklós lovával felbukott, de szerencsére a lovasnak semmi baja sem lett.

✿ (*Pénteken éjjel*) a bel- s Lipót-város utcáin egyes csoportok nagy zajjal jártak végig. A csoportok vig kedvű fiatal emberekből álltak, s a vig kedvnek az volt a vége, hogy a József-téren beverték a királyi ügyek igazgatójának ablakait. E napon nyújtá be ugyanis a királyi ügyész a képviselőházhoz megkérését Böszörményi ellen s ez éji ablaktörés erre szolgált feleletül. A napi-lapok e csiny miatt aztán tartottak is elég gárdina-prédikációt.

✿ (*Virágok, koszorúk*) csüggnék egyre-másra a pesti boltok kirakataiban s a mennyivel ez idényben Flóra isten-asszony csak kedveskedhetik, mind összevásárolják — „a csöndes emberek“ számára, kik ott künn nyugszanak a temetők hantjai alatt. Az emlékezet, a kegyelet és szeretet fájó könyűjével a szemben: úgy keressük majd fel kedveseinket a szomoru fejfék alatt; hadd hulljon virág és könny a porokra, míg majd belepeli azokat a hó és zúzmara. A „halottak napja“ megdöbbentő fenségében virrad ránk a jövő hét folytán, ama leggyászosb nap, mely az elköltözöttek emlékével tölt be minden hajlékot. Leggyászosb nap, mert kipótolhatlan veszteségeket siratunk, s megszeretetteljesb, mert a kegyelet önzetlenségében egybe forrasztja az egész emberiséget. Nyugodjanak Istenben, kiket az Isten magához szólított!

✿ (*Al-gróf.*) Pesten közelebb nagyon feltűnt egy uridegyén, ki nagy fényűzést visz, fogatot tart s gr. Eszterházy Pálnak nevezi magát. Közbiztonságunk pompás szervezetére mutat, hogy ezen ur már hónapok óta élhetett Pesten a nélkül, hogy valakinek eszébe jutott volna megtudakolni, valjon csakugyan

az-e, a kinek mondja magát. S csak most sütötték ki, hogy nem az, hanem bitorolja a grófi nevet. Erre aztán a vizsgálatot meg is indították ellene.

✿ (*Csendélet Budán.*) A magyar testvér-fővárosban, a főutcán, a kapuczinusok mellett, hétfőn délelőtt az a különös eset történt, hogy egy kis tanulót megállított két csavargó, s óráját a zsebéből kicsenve, azzal tovább futottak. E hallatlan vakmerőség azonban nem maradt boszulatlan, mert a csavargókat megfogták s a kis tanuló, ki zokogva nézte, a mint órájától megfosztják, azt visszakapta.

✿ (*Lesz-e háború?*) Volt a jelszó mindazoktól, kik a politika iránt érdeklődnek. Az olaszok előnyomulása Róma felé a láthatárt nagyon zivatarossá tette s a háború Olasz- és Franciaország között elkerülhetlenné látszott. És pedig olyannyira, hogy már fűtötték a francia hadi-gőzösöket, melyekben a francia hadcsapatokat Rómába kellett volna szállítani. De a koczka végre az utolsó pillanatban megfordult. Az olasz kormány magára vállalta, hogy a pápát a garibaldisták ellen megvédi s így a francia beavatkozásnak elenyészett minden szükségessége.

✿ (*Uj ifjúsági kör*) van Pesten alakulóban, melyben csoportosulni fognak mind azon fiatalabb erők, kik a szellemi munkával foglalkozók köreiben kitűnnek. A kör ifjabb hivatalnokok, ügyvédek, írók, orvosok, országos képviselők közül áll s kik az eszmét megpendíték, máris bizottmányt neveztek ki, mely kidolgozza az alapszabályok tervezetét. A kör oly arányokban fog életbe léptetni, mint a nemzeti kaszinó; de reméljük, hogy színházi dolgokba nem elegyedik s nem követel magának sehol sem oly döntő szavazatot, minőt a hatvani-utcai kaszinó, a művészet nagy kárára, a nemzeti színházra gyakorol.

✿ (*Vegyes hírek.*) A pesti ügyvéd-egylet elnökévé Horváth Károly, országgyűlési képviselőt választották. — A jeruzsálemi sír kupolájának befedezésére a Pesten nem rég elhunyt Semsey né asszonyság tízezer frtot hagyományozott. — A pesti ref. iskolai önképző kör újra Thaly Kálmánt választá elnökének. — Budán új szinkör építését tervezik, mely a városmajorban — e költői szép, előbb nagyon látogatott, de most elhagyott helyen — állíttatnék fel. — A pestvárosi közgyűlés elhatározta, hogy méltányolva az érdeket, melyet a népszínház képvisel, ott a városi pénztárból páholyt bérel. — Gróf Keglevich Béla lovai neveit magyárosítani kezdi s most is „Zápolya“ és „Rózsabimbó“ nevű lovakat küldött Angliába idomítás végett. — A honvédalapra Pest városa gyűjtést rendezett, de azt most már befejezte, miért is az illető bizottmány elnöke, Weisz Bernát, felkéri a gyűjtőket, hogy adják be az ivateket. — Balogh Pál emlékeztet a magyar hasonszenvi orvos-egylet illő ünnepélylyel fogja megülni. Ünnepélyes közgyűlésben emlék-beszédet fognak feleltetni tartani s addig is emlékét s az egylet kegyeletteljes ráemlékezését a jegyző-könyvbe igtatták. — Az állatkert-társulat közelebb több állatot játszott ki sorsolás után, de azon kellemes helyzetben van, hogy a nyerők többnyire visszaajándékozzák nyereményeiket. — Bessy Eugénia kisaszony nevét e napokban sokat emlegették a lapok, mert egy adattal járult a női munkaképesítéshez. Ő egyszerű francia falusi leány s arról nevezetes, hogy pompásan tud szántani. Közelebb egy eke-verseny alkalmával tűnt ki, mikor hét izmos béres elől nyerte el az első díjat. — Tergovisziban, Oláhország egykori fővárosában, 16 magyar iparos-család lakik, kik közelebbi társas-egyletet alakítottak s magyar lapot rendeltek meg. — Ő Felsége a királynő eddigi magántitkára, Bayer kormánytanácsos, nyugdíjba lépett s állomására Feifalik nevű volt

hitel-intézeti hivatalnok neveztetett ki. Az új titkár a királyné első fodrásznőjét, Angerer asszonyt bírja nőül. — Az ausztriai hadsereg nézve közelebb elrendelték, hogy a közlegénységet „ön“-özni kell. — Merant, a költői langyos levegőjű Merant a tél kezdetével mindig tömegesen látogatják az idegenek. Most is mintegy ezer család van ott, köztük több magyar. — Prielle Kornélia asszony — a nemzeti színház dicsősége, a múlt héten nagyon rosszul volt, de rosszulléte dacára mégis föllépett a „Benoiton-család“-ban. Játékán azonban meglátszott, hogy mennyit szenved. — Henrik főherczeg közelebről nőül veszi Hoffmann Leopoldina színésznőt. A kisasszony természetesen lelép a színpadról s ő Felsége grófi rangra emelte.

✿ (Náray Iván) Benedek Aladár jelenti, hogy munkáira az előfizetéseket bezárólag november 15-kéig még elfogadhatja, de azontúl csak könyvárusi úton s magasabb áron lesz könyve megszerezhető. Ajánlásul megjegyezzük, hogy néhány nap előtt ő Felsége a királyné is megrendelte nála összes műveit 2-2 példányban s ezenkívül Ferenczy Ida k. a. szintén 1 példányban.

Nemzeti színház.

Október 15-én.

Okt. 19-én: „A bűvös vadász,“ Weber operája 3 felv. — Okt. 20-án: „A gyöngéd rokonok,“ Benedix vígjátéka 4 felv. — Okt. 21-én: „Régi dal régi gyűlölségről,“ Rákosi színműve 5 felv. — Okt. 22-én: „Alvajáró,“ Donizetti operája 3 felv. — Okt. 23-án: „A Benoiton-család,“ Sardou vígjátéka 5 felv. — Okt. 24-én: „Lalla Roukh,“ David Felician operája 2 felv. — Okt. 25-én először: „Az üldözött honvéd,“ Szigligeti drámája 4 felv.

Budai népszínház.

Október 25-én.

Okt. 19- s 20-án: „A gerolsteini nagyherczegnő,“ Offenbach operetteje 4 felv. — Okt. 21-én: „A gyermekorvos,“ ifj. Dumas drámája 5 felv. — Okt. 22-én: „Az 1848-diki táborozás,“ Északi színműve 5 felv., a budai honvédegylet javáért. — Okt. 23-án: „Egy helyett két anyós,“ spanyol vígjáték 2 felv., „A házi kereszt,“ új francia vígjáték 1 felv. s „A matrózok,“ operette. — Okt. 24-én: „Moliére és a képmutató,“ francia dráma 4 felv. — Okt. 25-én: „A gerolsteini nagyherczegnő.“

Mindenfélék.

✿ (Nők ügye a parlamentben.) A bécsi birodalmi tanács közelebb két nő ügyével foglalkozott. Mindkét eset abból áll, hogy izraelita nők kath. nőzárdába menekültek s az illetők családbeliei aztán táviratilag a birod. tanács néhány tagjához fordultak, hogy közreműködésük által az elmenekültek adatuának vissza családjaiknak. A birod. tanácsosok fel is hívták erre a minisztereket, kik kinyilatkoztatták, hogy erre minden szükséges lépés, a miket a hatóság tehet, meg van téve. Az egyik eset színhelye Lemberg, s a zárdába menekült lányasszonyt Radamski Chaje Sárának hívják. Ő, mint a jegyző-könyvben állítja, azért hagyta el az apai házat, mert atyja rosszul bánt vele s mert át akar térni a keresztyénségre. Anyját leányának távoztása annyira meghatá, hogy szélhűdés érte s abban rögtöni halállal kimúlt. A leányt azonban ez nem bírhatá más eltökélésre s kijelenté, hogy atyja szidalmaitól fél, s azzal csak egy hivatalnok jelenlétében akar beszélni. E találkozás okt. 21-én meg is történt; a leány atyját vádakkal halmozá el s kije-

lenté, hogy semmi sem ingathatja meg ama szándékában, hogy ősei vallását elhagyja. A dologban most a törvényszék elegyedett belé, s egyelőre is azt rendelte, hogy a leányt a nőzárdába kivéve, másutt fogja elhelyezni, hol aztán áttérési szándékát valósíthatja. — A másik eset Brodyban történt, hol egy 17 éves zsidó-asszony — nevét gyöngédségből elhallgatják, — elhagyta férjét s az oda való benczés-apácák klastromába menekült. E nőt szintén atyja kéri vissza, míg férje e tett után róla mit sem akar tudni. Mily dramaticus családi képek! Mintha csak a középkorban történnének.

✿ (Angolországban) a „néma forradalom“ még mindig uralg s bármily szigorú rendszabályokkal is lépjenek föl ellene, nem tudják egészen elfojtani. Néma forradalomnak hívják, mert küljelenségei csak olykor-olykor törnek ki, de a hamu alatt folyvást tűz lobog s olykor megdöbbenőleg a felszínre tör. Az ir féniek borzasztó harcza ez az angol kormány s általában az angol nemzet ellen; — az élet-halál szörnyű harcza, melyben egyaránt szerepet játszik a fajgyűlölet és vallási fanatizmus. A féniek nagyon jól tudják, hogy céljuk valósíthatlan s Irland elszakasztása Angliától sohasem fog sikerülni, de a kétségbeesés borzasztó harcát vívják az uralkodó faj ellen, s miután azt nem győzhetik le, pusztítanak, a mennyire pusztíthatnak. f. hó 15-dikén is rátörték Keepphamban az önkéntesek fegyverraktárára, s ebből véres utcai harc fejlett ki. A vidéken nagy az izgatottság s Manchester, valamint Liverpoolban megkettőztették a helyőrségeket.

✿ (Abissiniába!) Az angol képes-lapok most telve vannak oly rajzokkal, melyek az Abyssiniába való hadkészülődést tüntetik elő. Ez sajátságos készülődés, mely a műveltség mai viszonyai között majdnem lehetetlennek látszanék, miután a dolognak egészen középkori színezete van. Sajnos, hogy még sem lehetetlen. A dolog abból áll, hogy az abyssinia király, Theodorus, az országában levő angolokat elfogató, s velük, csak azért, mert idegenek, úgy bánik el, mint közönséges gonosztevőkkel. Az angol kormány békés úton igyekezett Theodorus királyt más hangulatra bírni, de ez mit sem használt. Ennél fogva kis hadsereget küld ellene, hogy az abyssiniai zsarnokot jobb erkölcsökre tanítsa s megvédjé az angol alattvalókat.

✿ (Vas-szoba.) A híres Wertheim-féle bécsi gyárban közelebb készültek el egy vas-szobával, mely a tűz és betörés ellen teljesen biztosítva van. Az egész olyan, mint egy pénztár. A szoba 20 láb hosszú, 10 láb széles és 13 láb magas. Rendes ajtó- s ablakokkal bir, s mint mondják, ép úgy lehet benne lakni, mint akármely más szobában. A vas-furcsaságot egy pénzintézet készítteti.

✿ (A föld népessége.) Az „Abeille Médicale“ szerint az egész föld kerekiségén 1288 millió ember van. Ezek közül 369 millió a kaukazusi, 552 millió a mongol, 190 millió az áthiopiai, 1 millió az amerikai és 200 millió a maláji fajhoz tartozik. E milliók 3604-féle nyelvet beszélnek s 1000 különféle vallás hivei. Évenként 33 millió ember hal meg, naponként 91,954, óránként 3730, percenként 60. A születések száma körülbelül szint ennyire megy. Az átlagos életkor 33 év. Az emberiség negyedrésze a 7-dik év, fele a 17 év előtt hal el. 10,000 ember közül egy lesz 100 éves, 500 közül egy 80, 100 közül egy 65 éves. A fegyverképesek a népesedés $\frac{1}{8}$ -dát teszik. 335 millió keresztyén, 5 millió zsidó, 600 millió különféle ázsiai vallású, 100 millió mohamedán s 200 millió pogány. A keresztyének közül 170 millió római, 76 millió görög s 80 millió protestáns.

Gazdasszonyoknak.

A legbiztosabb poloska-irtószér.

Egy francia egyetemi tanár, ki az egyetem épületében lakott, soká küzdött a poloskák kiirtásával siker nélkül, míg végre egy szert talált fel, melylyel tökéletesen kiirtotta nemcsak a butorokból, de az épületből is ez alkalmatlan férget. Ez pedig nem más, mint a közönséges fekete szappan, mely vízben higra főzetik, s ezzel egy ecset segédelmével kenetik be a szoba és butor mind azon része, melyről föltehetni, hogy tartózkodási helyül szolgál a poloskáknak. A szappanyos-víz a legszebb se-lyem-butornak sem árt, és okvetlen megöli ezen férgeket, ha-csak oly helyre nem rejtőznek, hol a szappanyos-víz el nem érheti őket, azért a bekenést jó ismételni. Már nálunk is sokan a legnagyobb sikerrel használják ezen szert. A. H.

Szilvás-lepény.

Kilencz tojás sárgáját és 12 lat czukrot jól összekever-vén, 12 lat törött mandulát, tiz tojás fehérének a kemény hab-ját, hat zsemlye morzsáját és egy citromnak apróra vágott hé-ját hozzá adván, a tészta felét egy vajjal kikent és liszttel be-porozott formába kell önteni és világosra, félig megsütni, ki-venni a sütőből, a magjától megtisztított szilvát tetejére rakni, a tészta felét reá önteni, újból a sütőbe tenni, szép sárgára meg-sütni, aztán kockákra elvágva, czukorral behintve, betálalni.

Almás-lepény.

Nyolcz masánczki-almát meghámozván, a csutkját ki kell szedni belőle és czukros borban, egy citrom levével együtt, sűrű péppé főzni. Ez meglevén, 12 almát ki kell vágni, megpárolni, a fönnebbi alma-péppel megtölteni, egy tálat vajjal megkenni, az almát szépen reá helyezni, 10 lat finomra tört czukrot 10 tojás sárgájával, 8 lat mandulával és végül a tiz tojás fehéré-ből vert habbal együtt jól elkeverni, az almára önteni, langyos sütőben megsütni és forróan betálalni.

Divattudósítás.

A nap ugyan édes-enyhén sűt be ablakomba, de talán azért hiv-ják a szép őszt „vén asszonyok nyará“-nak, mert az ő örömeik nem szoktak sokáig tartani; nem lesz tehát korai, már előre is a téli di-vatról egy kis tájékozással szolgálni hölgyeinknek. A mi a téli ru-hák a t r ö l e t i, erre nézve még semmi határozott divatról nem érte-sithetem olvasónőimet. A divat „szabadságra ment,“ mondhatni a mai miniszterialis stílusban. Annyit azonban máris állithatok, hogy valami nagy változást, vagy újítást nem fognak a következő napok előhozni sem az őszi, sem pedig a téli ruhákban. Azért jó, a kinek tavalyi öltö-nyei még viselhető állapotban vannak, az idén is bátran fölveheti.

A rövid ruhák szintén folyvást megtartják uralmukat, kivált a séta-öltönyök; de azért még sem egészen olyan rövidék, mint a nyá-ron viselték; legfőlebb is a lábujjhegyet hagyják födetlenül. Nem úgy az uszály, mert az végkép száműzve van a legújabb divat országából, és pedig nemcsak a séta-, hanem jó részt a látogatási-ruháknál is és — legyünk őszinték — bármilyen diszes és előkelős legyen is az uszály a teremben: a házban, kivált korlátozott helyiségben és legkivált házi foglalkozás alatt nagyon alkalmatlan. Atyánk, férjünk, fivéreink és egyéb férfirokonaink bizonyosan köszönetet mondanak, ha legalább a családi körben megmentjük őket azon veszélytől, hogy minden pillanatban meg-botoljanak uszályunkban, vagy nem csekély és nem is mindig visszafőj-tott bosszankodásunkra: letapoassák, sőt azon veszélytől is megmeneked-nek, hogy önkénytelenül — lábainkhoz boruljanak.

Hanem nincs teljes öröm e világban; a mit az uszályok „ki-divatbólítása“ által nyertek, annyit veszítenek másfelől azáltal, hogy

e krinolin ismét divatossá kezd válni. Mind össze is csak néhány bátor újító pártolt volt el öltönyünk ezen sokak által rágalmozott és még többek által szeretett támaszától, és ime, ezen néhányan is szánya-bánva visszatérnek ismét hozzá; most még elég szerényen viselik ma-gukat, nem mutatnak valami térfoglalási vágyakat, de — ki tudja, med-dig maradnak illő és természetes határakban! A szalaggal összefűzött aczél-crinolinok még folyvást divatban vannak, a szövet-crinolinok azon-ban felül simán, alul pedig aczél-abronccsal, sokkal diszesebbek.

Az oly soká mellőzött long-shawlok szintén visszafoglal-ják régi jogukat, és pedig kendő-alakban, hátul kettős csücskére össze-hajtva viselik. Vállra vetve most már csak azok viselik, a kik minden áron fel akarnak tűnni.

A mi kedves nemzeti viseletünkről végre ismét csak azt mond-hatom, hogy annak még a „közös-ügyek“-nél is kevesebb barátja van a hazában. Sokan tisztelik elvben, de gyakorlatban —

Legvégül pedig néhány szót mai mellékletünkről, mely egy rő-vid téli felöltőt tüntet elő.

Az első szám az előrészt, a 2-dik a hátrészt, a 3-dik és 4-dik pedig az ujjakat jelöli.

E felöltő készítmódja igen egyszerű. Többnyire meleg, bolyhos szövetekből készül, diszítése pedig többnyire nagy fényes gombokból áll, a melyek elől és az ujjakon fel vannak varrva.

Szótalány.

Zsarnóczy Hesz Idától.

Egészen láthatod, csak négy tagból állok;
Első tagommal az egészet bezárom;
Második tagomhoz függeszd a harmadik'
Első jegyét: soknak nyered vele kegyét;
Harmadik tagomban a második betűt
Ha megékezed s negyedikhez függeszted,
Ugy ismerhetsz nagyon könnyen rája,
Ha körül tekintesz eme nagy világba.
Az egészem pedig soknak búságokat,
Többnek ellenben nagy örömet osztogat.

Megfejtési határidő: november 24-ke.

A f. é. 39-dik számban közlött rejtvény értelme: „Muraköz.“ Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Fiedler Ottilia, Theisz Hummel Emilia, Pásztolyi Danielovich Emilia, Govrik Jozéfa, Magyar Paulin és Terka, Nagy Netti, Nagy Pálné, Molnár Vilma, Térfi Czili, Dubányi Róza, Schwarcz Éva, Erdélyi Anna, Streck Sámuelné, Nagy Krisztina, Komáromi Klára Barabás Lajosné, Klázer Mária Luiza, özv. Kelemen Jánosné, Simay Károlyné szül. Vida Mária, Mudry Pálkuty Janka, Herbály Mari, Széky Berta, Baranyai Mária, Intze Katalin Birró Domokosné, György Erzsébet, Horváth Lízka, Pauer Katinka és Luiza, Molnár Zsigmondné szül. Paray Klára, Medus Fe-renczné, Schmidt Anna, Buday Emilia és Janka, Berger Kristófné, Mészáros Erzsike, Kovács Ferenczné, Temesváry Nina, Szarvassy Ma-tild, Onódy Anna és Alberta, Kőváry Mária, Rudér Vinczéné, Nagy Tekla és Nina.

Tartalom.

A lélek-fájdalomról. — Furcsa jószág az az asszony, Torkos Lászlótól. — A zöld könyv, Berczik Arpádtól. (Vége.) — Váro-leány, Palásti Sándortól. — Selim, Dallos Gyulától. — Bretag-nei mondák. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Gazdasz-szonyoknak. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízá-sok tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: egy rövid téli felöltő szabás-mintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel:)

Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezenkívül 30-30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap
két iven színes borítékkal.

44. Szám.

November 3-án.
1867.

Havonként két színezett dívatképpel. Minden színnel-
lett külön melléklettel. Évenként:
két történelmi műlap és hat kötet
könyvmelléklettel.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért 8 kr.

A lélek-fájdalomról.

(Vége.)

A fájdalomnak, bánatnak leggonoszabb kinövése a kétségbeesés. Itt az erő egyszerre ketté van vágva. Ez a határkő a józanság, önuralom s az örülés országa közt. Még egy lépés és eszünket veszítjük, azután még egy lépés és benne vagyunk a lélek halálában. Ebben is van ugyan költészet, talán megkapóbb, megrendítőbb költészet, mint a néma fájdalomban, hanem mégsem olyan nemes, olyan fölemelő. Térjünk vissza Magdolnához. Ennek arcza a bánat alatt átszellemül; a bánat alatt megörülté azonban bárgyuvá lesz. Az, mikor nem is szól: titkosan beszél fájdalmairól, s mi meg tudjuk érteni; ez néha mosolyog is, — igaz ugyan, hogy talán akaratlanul, öntudatlan, de Magdolna sohasem mosolyog; ő a fájdalom élő képe. Magdolna arcza mindig megfagy, az örülté csak néha. Magdolna fájdalma élő, az örülté holt.

Coriolan így beszél: „Mondd az aggódó nőknek, hogy az elkerülhetlen fölött siránkozni ép úgy badarság, mint azon nevetni.“ Ezzel a lélek megnyugvásának adott hangot. Tehát: a változhatatlanban megnyugodni: ez volna a fájdalom, a kétségbeesés ellenszere. Igen ám, de semmihez sem kell annyi lélekerő, mint épen ehez. Csakhogy nem az ám a nemesebb értelemben vett lélekerő, mikor semmivel sem törődöm, mikor nem bánom, történjék felőlem bármi, én nem törődöm vele! Érezni azt, hogy valami megsebzett, hogy belülről valami fáj, és mégsem jajgatni, mert tudjuk, hogy a mi történt, az megmásíthatatlan, — ez a lélekerő. Ha a lélekerőről csak úgy könnyedén akarnánk szólni, úgy végre még azt kellene állítanunk, hogy legtöbb lelki ereje van a naplopónak, mert ez nem törődik azzal, hogy derül- vagy borul-e? hanem minden bánat nélkül él egyik napról a másikra.

Hogy emberek vagyunk, az épen az által nyilvánul, hogy örülni is, meg bánkódni is tudunk, azért szépen mondja Perthes: „Ha az ember minden földitől annyira ment akarnalenni, hogy semmi fájdalom, semmi nyugtalanság ne érje, miután csak a legfensőbbet és semmi mást nem szeret: úgy hidegség támadna benne, és a hidegség mindig valami iszonyatos. Nem, ne különözzük el magunkat a világtól; Isten nem kívánja, hogy minden természeti kötelékről lemondjunk, hanem hogy saját akaratunkat az övé alá helyezzük. Ne fussunk a fájdalomtól, hanem viseljük el benső nyugalommal.“

A lelki fájdalom leküzdésére nincs hathatósabb gyógyszer, mint a lelket szünetlenül foglalkoztatni, szóval, mindig azon lenni, hogy a lélek sokáig ne merenghessen azon a tárgyon vagy eszmén, mely akaratlanul is mindig fájó emlékeket ébreszt föl benne. Humboldt ugyan azt mondja, hogy: a mélyen érző kedélyeket nem lehet arra bírni, hogy szórakozzanak, hanem hogy a kedély ilyené váljék, arra nézve nagyon rendkívüli esetnek kell előfordulni. Az életben pedig sokkal több a képzelet, a „csinált fájdalom,“ mint az igazi.

Sokan vannak, kik lelki fájdalom nélkül talán élni sem tudnának. A bánatos emlékezetnek az ilyeneknél oly nagy ereje van, hogy épen ez tartja fenn a lelket, ez óvja a megsemmisüléstől. A fájdalom reájuk nézve valóságos élvezet, mondhatnók, hogy fájdalmukban és fájdalmuk által élnek. Ezek azok, a kik fájdalmukról legkevesebbet szólnak. A lélek sebe az ilyeneknél nem betegség, mely megtöri a lelket, hanem titkos de-lejesség, mely a szellemet folytonosan működteti. Ilyen fájdalom a léleknek az, mikor érzi, hogy egyedül a test gyöngesége akadályozza nagy tervek kivitelében. Ezeknél a lélek vagy továbbra

Emil

is érzi korlátoltságát, vagy ha már nem érzi, úgy élni is megszűnik azon értelemben, a mint addig élt.

Ugyancsak Humboldt a lélek fájdalomáról így vélekedik: „Egész éltén át a lelket minden baj elviselésére megkeményíteni, ez nem marad haszon nélkül a testre. Hihetetlen, a testnek mennyi erőt kölcsönözhet a lélek. Nem is kell hozzá a léleknek valami nagy avagy hősies erélye. A benső erő elég arra, hogy semmi olyast ne féljünk és semmi olyast ne kívánjunk, mint a mit önmagunkban legyőzhetünk vagy pedig elérhetünk. Ebben el nem képzelhető erő rejlik.” Aeschylos Prometheusza nem tudja, hogy mit tegyen: „Sorsomról beszélnem, fájdalmas; hallgatnom szintén fájdalmas; minden csak keserűséget szül.” Ez a mondat lebeg azok előtt, a kik fájdalmukat nem viszik a világ piaczára, hanem nyugodtan magukba zárják. S nem jobban tesznek-e, mint hogyha kiabálásukkal akarják a tömeget sajnálkozásra gerjeszteni? Bizonyynal jobban! A néma fájdalmat rendesen többre becsüljük, mint a jajveszékelőt.

A lélek nagy fájdalma leghatározottabban mint búskomorság nyilatkozik; ez már igazán betegség, mely a testet és lelket minden ruganyosságtól megfosztja. Ilyeneknél a lélek legtöbbször pang, hogy ne mondjuk: élődik. Semmi iránt nem mutatnak érdekltséget, magukba vonulnak, szívüket minden benyomás elől elzárják. Ha e búskomorság testi betegség utóhatása, úgy remélhetjük, hogy megszűnik; de nem akkor, vagy csak igen ritkán, ha lelki baj.

Nehéz volna meghatározni, hogy kiknek lelki fájdalma nagyobb? a nőké-e, vagy a férfiaké? Annyi azonban bizonyos, hogy lelki fájdalmaik legtöbbször a nőknek vannak. És ezt természetesnek is találjuk, mert a nő már természeténél fogva is gyöngébb levén, sokkal hamarabb lerogyhat a súly alatt, mint a férfi. Azután meg a nő működési köre is korlátozottabb levén, mint a férfié, nem találhat annyi eszközt, hogy bánatát szórakoztassa, elaltassa, mint a férfi. Innen van aztán, hogy a nőnek aránylag sokkal több erőt is kell arra fordítani, hogy a lelki fájdalom rajta hatalmat ne vegyen. Végre is a férfiaknak be kell vallaniok, hogy a gyöngyűző nők, ha erősek, sokkal fenségesebb képet nyújtanak, mint a férfiak, kik már eredetileg is erősebbek, mint a nők.

Gyásznapijaidban...

Vida Józseftől.

Gyásznapijaidban láttalak
Leroskadva a bú alatt;
Ugy ültél a gyász-zsámolyon,
Mint Jeremiás egykoron
Sion szent romjain.

Szép arcod dult vonásain
Tükröződött a szörnyű kín,
Mely mint Prometheus vasa,
Szivedben dula, mardosa,
Folyvást, könyörtelen.

Szemed bágyadt volt s fénytelen;
Sírtál, zokogtál könytelen.
Sírtál, zokogtál hosszasan,
Keservesen, fájdalmasan,
Szegény, szegény anyá

Sötét hajad zilált vala,
Mint egy örült gondolata,
S egész lényed búval teli...
El nem fogom felejtani
Soha, soha, soha!

Kis bajból — nagy baj.

Beszély,

Major Bélától.

— Hát igazán szeret maga engem? — kérde a szép Margit asszony férjétől, a mint ebéd után a verandán ültek s ez kávéját itta.

A férj hátradőlt székén, nagy füstfelhőt fűtt szivarjából s meglehetősen közönyösen mondá:

— Igazán hát!

— Nem szeret rajtam kívül senkit?

— Nem.

— Nem is szeretett soha?

A férj ránézett a faggatózó kis asszonyra. Annak hangja, arca s egész modora többet árult el tréfánál, ifju házások közt szokásos enyelgésnél.

— Miféle vallató bíró lett maga? — kérde, tréfára akarva fordítani a dolgot.

— Nem, csak ne bújjon ki a felelet alól! — mondá komolyan a kis asszonyka. — Felelj őszintén: szeretettél-e valaha valakit rajtam kívül?

— Bohóság! — szólt a férj. — Gyerekség. Mondtam már, hogy nem szerettem senkit.

— Te akkor engem megcsaltál, mikor ezt mondtad mert te szeretted valakit. Azt is tudom, kit.

— Ugyan ugy-e? No, azt magam is szeretném tudni.

— Meg is mondom. Egy házban lakott veled. Fiatal özvegy volt. Énekelni tanult, s te kísérgetted és a kótáit hordtad. A férj elnevette magát, de egy kissé mégis megzavarodott. Margit úgy vette észre, hogy nagyon megzavarodott.

— No bizony! — mondá erőltetett nevetéssel. — Vagy ugy? Csinos asszonyka volt.

— Ugy-e? magad is bevallod.

— De azért nem érdemes olyan lármát csapni. Elmult esőnek nem kell köpönyeg!

— Elmult eső? tehát bevallod, hogy volt valami? te szerelmes voltál e nőbe!

— Én? dehogy voltam, már hogy lettem volna, hanem...

— Nos, nos?

— Csinos asszony volt és szomszédnőm; biz' én kísérgettem, azt nem lehet tagadni.

— S már akkor jegyben jártál velem.

— Azt sem lehet tagadni. Hanem az egész gyerekség, igazán gyerekség; nem érdemes felőle szólni sem. Én nem is tudom, miért beszélünk róla. Jer inkább, ülj ide mellém, adj egy csókot, édesítsd meg a kávémat. No jön. Mi az? Nem jön? Mi a panasz?

A szép asszonyka szemei valóban tele voltak könnyel. Kellemes duzzogással fordult félre.

— Tehát mégis igaz! — suttagá.

— Mi igaz? — kérde a férj felugorva, s átölelni igyekezve nejét. — Semmi sem igaz! Ki mondta? mit mondott? Pletyka az egész, ne hajts rá.

Hanem a kedves feleség nem hagyta magát megengesz-

telni. A dolog sokkal komolyabb szint iltott, mintsem eleinte várni lehetett.

— Most ez az asszony idejött ebbe a városba, s azt mondta Máli néne, hogy ha meglátod, megint belebolondulsz.

— Máli néni?!

A férj nagy szemeket meresztett.

— Hát mit tud Máli néni? mit avatkozik ő az ilyen dologba?

— Irántami szeretetből.

— Ah? persze! Nos hát, mit beszélt Máli néni? mire kényszerítette őt irántadi szeretete?

A férj is kezdett ingerült lenni, a mint látta nejének kitartó szándékát, hogy most itt neki szemrehányásokat fog tenni.

— Hogy ezek a nénikék mindenbe beleütik az orrukat!

— mondá ujjával pattantva. — Hogy ezek előtt semmi sem maradhat elrejtve!

— Ugy-e? — tört ki az ugy látszik: jól betanított fiatal asszony. — Tehát szükség lett volna, hogy titokban maradjon? De nem maradt titokban. Beszélnek az egész városban. Mindenütt a te hűtlenségedről, az én megcsalásomról, meggyaláztatásomról beszélnek!

— Hűtlenség, megcsalás, meggyaláztatás! — ismétlé elképedve a férj. — Mily rettentő dolgok! Hát ki mondta ezt?

— Máli néni!

— Ezt is Máli néni?! No! Hát most már mondd el nekem szépen, mit beszélt Máli néni. No, Margit, szépen, körülményesen.

Az engesztelő szavak nem látszottak valami nagy hatást gyakorolni. Margit még mindig nem közeledett férjéhez, sőt nem is fordult feléje.

— Sajnálkozott fölöttem. Mondta, hogy megjövendölte ő ezt, mikor megtudta, hogy hozzád akarok menni feleségül. Tudta ő azt, hogy te korhely voltál fiatal korodban, hogy engem csak szerencsétlenné fogsz tenni!

— Ejnye, és hiszed te ezt?

— Hiszem... azaz én nem tudom! — felelt a fiatal asszony szepegeve, de durcásan.

— Ejnye, Margit, ejnye! hát illik ez? — dorgálá szeliden a férj.

— Tessék! és még neki áll feljebb! — szótagolá Margit, s valóban indulatba jött.

— De már ezt csakugyan nem képzeltem! — mondá a férj, — hogy ilyen haszontalanságot, gyerekséget oly nagyra végy. Pletyka az egész, mondom neked. S Máli néni igen lekötelez, hogy így nyilatkozik felőlem. Hanem nem tehetek róla. Nem lehet mindenkinek tetszeni, s ő mindig ellenszenvvel volt irántam. De gondold meg, Margit...

Margit megmaradt daczos helyzetében. Nem akart semmit sem meggondolni.

A férj még engesztelte egy darabig, akkor megunt, vette kalapját és távozott.

Első eset volt, hogy úgy távozott el hazulról, miszerint nem csókolta meg nejét.

A fiatal asszony még sokáig sirt magában; a férj pedig rosszul végezte hivatalos dolgait, összeveszett egy pár tagtársával s roskedvűen tért haza.

Szó, a mi szó: a fiatal asszonynak s Máli néninek némi igazuk volt. Beszédöknek volt valami alapja. Nem mozog a levél, ha szél nem fújja. Az ifju Zomor László ur bizony nőtelen korában nem a legistenfélőbb életet élte Sokára készült

el az azzal az átkozott cenzurával, és szép pénzt vert el, mire elkészült vele.

De a dolog nem volt oly komoly. Melyik fiatal ember nem vethetne magának szemére könnyelműségeket, fiatalkori baklövéseket? Hanem a tiszta, megállapodott szerelem, mint Feuillet mondja, megtisztítja az embert az ilyes bűnöktől.

Aztán meg az a történet a szép özvegyasszonynyal — egészen ártatlan. László ur legalább ártatlannak érezte magát benne. Hanem boszantotta, hogy a külszin ellene bizonyít.

Számtalan más történetet hozhattak volna fel a fiatalkori életből, melyekben László ur sokkal bűnösebbnek hitte magát. Egymás mellett laktak, beszélgettek együtt s a fiatal ember kísérgette a fiatal nőt. Nos, hát mi van ebben?

De ennek a nőnek épen ide kell jöni, ebbe a városba, talán dicsekednie a régi ismerettséggel, s ime: pletyka lett belőle!

Egy kísértet megjelent a régi időkbel; ugyan a legszelidebbek egyike a sok közül, s ime: mennyi ijedséget, bajt okoz ez is. Felhőt borít házasságuk eddig derült egére!

Gusztáv ur nem hitte, hogy ez a felhő sokáig marad az égen, de mégis boszantotta a kellemetlen esemény, mert a külszin ellene bizonyított.

Már azelőtt is vett észre nejében némi hajlamot a féltékenységre. Szerelmének jelét látta benne, s nem gondolt vele, még örült neki. A jelenben nem adott rá okot, s hitte, hogy a jövőben sem ad. S ime: a multnak kellett feltárulnia, hogy a fiatal nő féltékenysége életre keljen.

Igaz, hogy már jegyes volt, mikor az az ismeretség kötött és folytatott; de hisz' nem volt abban semmi bűn.

Ezt gondolta Gusztáv ur és igen boszankodott. Gondolta: sértődést fog mutatni. Annál rosszabb volt ránézve.

Felesége bűnös öntudata nyilatkozatát látta rosz kedvében; nem ment eléje, mint rendesen, mikor megjött. A férjet ez még jobban bántotta.

Oh, boldog házasságok! fontoljátok meg e történetet, s ne legyetek egymás iránt soha bizalmatlanok; ne higgyétek, hogy a másik kémetek, a ki előtt titkolózni kell, a ki ellenszenvesen bírálja hibáitokat. Legyetek őszinték, bármily keservesen esik is a leleplezés; hozzátok inkább áldozattal is tisztába a dolgot, ismerjétek el a hibát, legyetek megelőzők, kérjétek bocsánatot; bizonyos, hogy a másik fél is közelebb lesz s ő is bocsánatot fog kérni.

Hisz' két fél vagytok ti; együtt képeztek egy egészet. Hogyan haragudhatik az egyik fél a másikra?

Legborzasztóbb az, midőn ily házastársi szóváltás történik, ha egyik fél sem akar a dolog tisztításához fogni; elnyeli a mérget, lefojtja, a mi fáj, és hallgat.

A lefojtott indulat kétszeres erővel fog kitörni, s kérdés: lehet-e majd akkor parancsolni neki? Ne adja az ég, hogy a bizalmatlanságból titkolózás, egymástól félelem, ellenszenv és gyűlölet származzék!

Ez a fiatal pár, a kiről beszélünk, mily boldogan élhetett volna! A fiatal férjnek jó állomása volt, szép jövedelme; szépen be voltak rendezkedve, mindenük volt és szerették egymást.

S a sátán incselkedéseinek közbe kellett lépnie, hogy feldulja házi-életüket. Oh, a sátán igen ravasz! Jól tudja, honnan kell támadni. Kikeresi a legrejtettebb Achilles-sarkakat, védtelen oldalakat, a honnan nem is gondoltunk támadásra, és sors-kezelével ott ejti a sebet. A ki szép, gazdag, ifju, egészséges: el ne bizza magát. Vannak az életnek oly javai, melyeknek áldását csak akkor érezzük, midőn hiányuknak átkát keservesen tapasztaljuk.

Emlékezzünk arra a parasztra, a kitől az ördög oly tulajdonát követelte jutalmul, a minek lételet a szegény ember nem is tudta. Ez készséggel egyezett bele, és kitünt, hogy gyermeke volt az a tulajdon, a ki addig született, míg ő távol volt.

Az unalom — mondják, s igaz, — sokszor fölőldézője a házi-bajoknak. A kinek dolga van, elfoglalja magát s nem ér rá haszontalan töprengésekre. A férfinak megvan a maga hivatata; teendői többnyire igénybe veszik szellemi erejét; a nő otthon ül, s a varró- és kötő-tű nem alkalmas arra, hogy elűzze a lélek gondolatait, aggályait, melyek vissza-visszatérnek; nem foglalja el a lelket.

Oh, a munkának áldása nem csupán anyagi eredményében áll; visszahat az a lélekre s így még talán áldásosabb. Boldog, a ki dolgozni tud.

Margit asszony elmerengett varrása felett, s nem volt, a ki mellette álljon és eléje adja, hogy a min úgy töprenkedik, az haszontalanság. Egyedül volt, magára hagyatva, s a lélek izgató rémei mind nagyobb erőt vettek rajta.

A férj eljárt dolgai után, s midőn haza-hazatért, nem tudta, hogy mily változások mentek végbe a nő lelkében, nem kísérhette figyelemmel, nem oszlathatott el kételyeket szerető szavával.

S ez nem áll, hogy megrögzött gondot egyszerre, egy szóval, egy tekintettel el lehetne üzni.

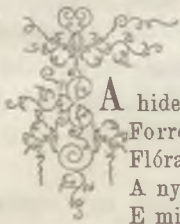
Margit hallgatott; a férj nem tudta, nem is sejté, hogy apránként a rémek egész táborával kell küzdenie.

Igy lesznek semmiségből fontos dolgok. A magány, elhagyatottság, a lélek szabad, iránytalan, le nem küzdhető csapongása valódi izgatottsággá válik és sötét színben láttatja a világot, mely pedig derült volt.

(Vége köv.)

Egy nő temetésén.

Stépán Gézától.

A hideg ősz még messze, messze,
Forró a lég, derült az ég;
Flóra szelid, szép rózsaján
A nyári nap hő csókja ég;
E mindig bájos kertben, mégis,
Mért most e gyász, e pusztulás?
Miért búsúlnak a virágok?
Oh, mért e kora hervadás?!

Mi lelte a kuszó folyondárt,
Mely fölfutá az őslakot,
És évek óta, télen-nyáron,
Szép öröközden diszlett ott?
Miként ha halni volna vágya,
Ugy bágyad, sárgul levele . . .
Vadgerle nem búg a galyon már;
Elhallgatott a fűmile.

Hervadnak, hullnak a virágok,
Minden mily bús, mily elhagyott!
Nincsen talán már ápoló kéz?
Nem ad az ég több harmatot?
Nincs ápoló kéz, nincs . . . lezárvák
A hű kertész nő szemei!
Van harmat, van . . . de fájó szívünk
Kiapadhatlan könyei!

Ki úgy szerette a virágot,
Örök álomban szendereg;
Virágiból ravatalára
Gyászkoszorúkat fűztenek . . .
Szól a harang . . . mord kalapáctól
Döng a koporsó fedele . . .
Ének . . . sirás . . . oly megható, hogy
Majd megreped szívünk bele.

Ki e gyászos, szelid kertész nő?
Talán egy szép, kedves halott,
Ki ifju élte hajnalában
Még boldogságról álmodott?
Kinek menyasszonykoszorúja
Halottivá átváltoza?
Oh, nem volt ifju, szende hölgy, nem:
Még ennél is dicsőbb vala!

Kegyes és áldott, tisztos agg nő,
Élvén közel egy századot,
Ki a legjobb, leghűbb anyáknak
Egyetlen példányképe volt.
Erényiért beteljesüle
Rajta a szentírás szava:
Tizenkét gyermeket nevelt fel,
S még élteben lőn — szép anya.

Az ösküszőb átlépve végre . . .
Kirepültek a gyermekek;
— Az unokák is számra kétszer
Meghaladók már ezeket; —
Végnapjaiban a szelid nő
Miben találjon most vigaszt?
Virágaival bébelődvén:
Kis kertében kereste azt.

Sokszor láttuk a tisztos agg nőt
Csendes éltének alkonyán:
Mily vidáman, mily ápolóan
Nyult keze a virág után . . .
Meghittei ezek levének,
Elmondá nekik panaszát;
Ide hozá ki imakönyvét,
Itt olvasá a bibliát.

Emlékezem: ha összejöttünk
Hálás gyermekek, unokák;
Vidáman sürgött köröttünk, mint
Csillagok közt a holdvilág.
Szent örömében mindnyájunknak
Egy-egy bokrétát kötözött. . .
. . . De ennek már mind vége, vége:
A hű anya elköltözött!!

Angyalok jöttek . . . s karjaikban
Fájdalom nélkül elaludt.
— Áldás reád és égi béke
Megdicsőült, kedves halott!
Mi hűn örizzük sziveinkben
Anyai szent emlékedet:
Neveljen a részvét könyűje
Nefelejcsét sírod felett.

Selim.

Keleti beszély,
Dallos Gyulától.
(Folytatás.)

Selim elbeszélte Solimannak történetét: jegyeséről, leendő menyegzőjéről és a végzeteljes levélről, mely megsemmisíté legszebb reményeit. — Bizom, hön szeretetett fivérem, nemeslelkű-

ségedben, és kérlek mindenre, a mi szent előtted, hagyj fel szándékkal, mely nemcsak saját életedet veszélyezteti, hanem az én boldogságomat is megsemmisíti örökre, — így végzé Selim.

Soliman feszült figyelemmel hallgatta végig fivére történetét, de Selim aggodva vevé észre a hatást, melyet beszédje fivérére tett. Soliman szeme kigyuladt, és arcán oly öröm sugárzott vissza, mely az ellenség biztos bukását szokta kifejezni. Selim összeborzadt, midőn szemét fivére kigyult arcára veté. Hogy Soliman örüljön szerencsétlenségén, ezt nem hihetné, ez a gondolat örülttette tette volna.

Ne félj, Szelim! — kiáltott fel Soliman örömteljesen; — ő mégis tiéd lesz. Egy csepp testvéri vér sem fogja fertőztetni menyegzői oltárodát. Jer el holnap kora hajnalban ama hegy tövéhez, mely sötét fejét emeli innen jobbra, és ott majd mutatok neked bizonyítékokat, melyek eléggé fognak meggyőzni szavaim hatalmáról. A testvérek elváltak egymástól és a nap hasadtakor ismét találkoztak a kitűzött helyen. Selim kémlő szemmel vizsgálta testvére arcát, hogy behathasson lelke mélyébe és megtudja titkos szándékait; de hasztalanul. Csak a merész, nyugtalan szemet látta, a büszke indulattól remegő ajkat, magas homlokot, deli alakot, melyek Solimant már fiatal korában kitüntették társai közül, és a „büszke“ melléknevet szereztek neki.

A találkozási hely a természetből a legnagyobb gonddal volt védelmezve meglepetés vagy megrohanás ellen. Az egyik oldalon sűrű erdő képezett áthatlan védőfalat, a másikon pedig egy széles és erdős folyó, mely a vizet az Euphratesbe ömleszté. Selim türelmetlenül kérte az ígért bizonyítékokat. Soliman bő köntöse belsejéből egy drága-kövekkel kirakott szekrénykét húzott ki, és egy titkos rugót megnyomván, ez kinyílt. A szekrényke teli volt drága-kövekkel; de e kincseknél sokkal inkább vonta Selim figyelmét magára egy írás, melyet egészen a szekrényke fenyekén vett észre.

E végzetes okmányból megtudta, hogy Zerah, az ő imádott arája, nem Ibrahim leánya; hanem az árva hercegnő, kit gyöngéd gyermekkorában mentettek meg Amurath gyilkos keze elől. A meggyilkolt uralkodó azon hive, ki magára vállalta, hogy megvédi ez egyetlen megmaradt gyöngéd virágot a bőszi vihar elől, mely berombol az ősi fát, Ibrahim nemeslelkű nejére bízta, ki éppen saját magzatának bölcsőjét ringatá. Ibrahimot egy huzamos hadjárat jó ideig távol tartotta hazulról. A nemes nő a legnagyobb gyöngédséggel ápolta a szerencsétlen gyermeket, és a gondviselésnek egy titkos végzete úgy rendelé, hogy saját gyermeke ne részesüljön sokáig anyai szeretetében. Rövid betegség után meghalt, és most a megszorított anya egész szívét, osztatlan szeretetét adta oda szerencsétlen védencének. Midőn Ibrahim haza tért és bitorló hivei sorába állott, legtisztábbnak vélt hűséggel szorítá keblére a kiírtott királyi család utolsó kedves sarjadékát.

Ibrahim neje nem fedezte föl férje előtt titkát, mi által nagy bánattól és veszélytől ovtá meg. Időközben a nemesszívű nő is elköltözött az élők sorából és a nagy titok csupán azon rokon-férfi birtokában van, kik e perczben a fent leírt erdei magányban mulatnak.

Szelim megragadta a gyémántos szekrénykét, mintha lelki üdvét foglalná magában, és felkiáltá:

— Ezentúl saját keblem rejtse e szentséget. Nálad sincs az elég biztosságban. Ha Amurath csak távolból is sejtené, hogy az anyagi Zerah lelki gyötrelmeinek oka, egy perczig sem kimélné drága életét. Ez órában is barangolnak kiküldött gyilkosai, hogy kézre kerítsék olthatlan dícsvágya rejtett áldozatát.

— Nem, — felelt Soliman, — ezt én nem bízhatom rád; hanem e percztől fogva közös zálog lesz köztünk. Te esküvel fogadtad, hogy el nem árulsz engem; de te is csak gyarló ember vagy. Saját életem és hiveimé kezében van. Én fölfedeztem előtted legtitkosabb szándékainkat, előtted, ki a zsarnok kegyence vagy. Mi biztosítékot adtál te nekem? Egy kísértetes gyöngy perczben te is elbukhatnál; s ha átszolgáltatasz bennünket a zsarnok kezébe, ki gyilkos hálójában téged is fogva tart, akkor Zerah élete lesz megszegett hűséged véres áldozata. Én ide hoztalak, hogy tudd meg Zerah titkát, de én soha, soha nem fogom a zsarnok barátjára bízni azon kincset, melyet a kimuló királyi család végvonaglósaiban őrizetem alá adott. — Ezt mondva, mohón kikapta Szelim kezéből a szekrénykét és egy merész szökéssel a folyóba ugrott.

Ez oly hirtelen történt, hogy Selim alig vette észre és bámészkodva meresztette szemét az eltűnt fivér után, kit néhány percz múlva már a folyó közepén pillantott meg, bal kezében a csillogó szekrénykét tartva a víz színe felett. A túlpartra érve, jobb kezével még egy búcsújelt intett s eltűnt a sűrű erdőben.

Selim sokáig merengett e szilaj és különös férfi után, oly érzésekkel keblében, melyeket nehéz volna leírni; de a tudat, hogy Soliman megveti a dicsőség azon nemét, mely őt a szultánhoz kötö, mélyen sebzé szívét.

— Ő nem ismer engem! — kiáltott fel elkeseredve; de eszébe jutván Zerah és a veszély, melyben forog, imárottja feletti aggodalma elfojtott benne minden más gondolatot.

A nap első sugarai éppen oszlatni kezdék azon nap hajnali homályát, melynek Selim menyegzői ünnepélyére kellett volna árasztani fényét.

Majdnem a kétségbeesésig gyötörte a félelem, hogy a szultán bérenczeinek valamelyike fölfedezi a titkot, mely eloltaná mindkettejük életét. Nem hihette, hogy ily fontos titok csak egyetlen-egy ember keblébe rejtve legyen. Elhatározta, hogy fölkeresi Ibrahimot és inti, miszerint veszély fenyegeti őt és családját és titkos távozásra rábírja, míg a feje fölött lebegő veszély fellege eloszlik.

Ibrahim mit sem tudott a történetekről és bámulva nézte Selim redős homlokát és búteljes arcát. Ez éppen nem volt az az arczkifejezés, melylyel boldog vőlegény a menyegzőül kitűzött nap reggelén megjelenni szokott ipja előtt.

Ibrahim heves keleti természetére éppen ellenkező hatást tett Selim intése, mint milyet remélt. A büszke és hatalmas basa keblében az a gyanu támadt, mintha Selim lemondani ohajtana leánya kezéről; és a fenyegető veszélyről költött mesét csak ürügyül használja. Ibrahim elég erősnek és hatalmasnak tartotta magát bármily veszély elhárítására. A sértett atya büszkesége ébredt gyanakodó szívében; mert Zerah a kelet legszebb virágja volt és Ibrahim őt becsesebbnek tartá a világ összes kincseinél.

A büszke országnagy elhatározta, hogy egy lépést sem tesz házából; lelkiismerete tiszta és kész szembeszállani bármely veszéllyel. Selim megrémült e határozaton, mert észrevette a gyanut Ibrahim keblében. A titkot nem merte fölfedezni; mert az okmányok birtokában nem lévén, úgy sem tudná bebizonyítani a majdnem hihetetlen valót, s azon aggodalom kezdé gyötreni, hogy a boszu- és dícsvágyó Ibrahim a szultánnal közli e jelenetet, nem sejtve, hogy a leányának hitt Zerahban ő maga nevelte az üldöztetett királyi hercegnőt.

Mihelyt Selim távozott, Ibrahim magához hivatva Zeraht és határozott hangon mondá neki:

— Szeretett leányom, vőlegényed nagy gyanút keltett kebledben; aligha nem tart az árulással. Kövess el mindent, hogy megtudjad a titkot, melyet szíve rejt és egyszersmind akaratom — ha nehezedre esik is — hogy oldd fel a viszonyt, melynél fogva épen a mai napon nevévé lettél volna. Tudom, hogy nagy áldozatot kívánok tőled; de atyád iránti szereteted könnyíteni fogja annak teljesítését.

Zerah teljesíté atyja parancsának első részét és Selim most kezdé csak érezni helyzetének nyomasztó súlyát.

Halálsápadtan és határozatlanul állott azon nő előtt, kit aznap mint boldog vőlegény az oltárhoz vezetett volna.

A büszkeséget, mely eddig főrugója volt minden tetteinek, most egy sokkal erősebb érzés küzdé le: az anyagi Zerah iránti forró szerelem. E szenvedély elfojtotta a szót Selim ajkán; és kétségbeesetten borult lábaihoz és eltakará égő arczát imádottja ruhájának hosszú fodraival.

Ha van nő, ki méltó a müzülman férfi-szív hő imadására, Zerah volt az. Égi dicsfényű szemei, nemes, magas homloka, melyen a természet fensége honolt; bájos arca, melyen a kelet legszebb rózsái virultak; fényes, sötét haja, mely dúsan omlott alá hófehér nyakára; magas, nyulánk termete remekművé egyesültek, melyet a legnemesebb lélek szellemitett át.

Zerah most sem kételkedett Selim hűségében.

Midőn Selim a fájdalomtól töredezett hangon értesíté a szultán parancsáról, mely eltiltá egybekelésüket és gyöngéden figyelmeztette a sötét felhőre, mely véstteljesen lebeg sorsuk felett, a nemes szívű nő zokogott korán elhervadt reményeiken, és a helyett, hogy a szerencsétlen férfit elhagyná, megújítá vallomásait szerelméről és hűségéről. Oh! tiszta és hitteljes a romlatlan női szív! A bánat nem homályosítja e hit fényét, és a kétségbeesés sem oltja el végképen.

(Folyt. köv.)

Bretagnei mondák.

(Folytatás.)

Ez a nagybácsi is előkelő ur volt s nagyon elbámult és elkedvetlenkedett, a mint öccsét ily nyomoruságos és nevetséges módon megérkezni látta. Eleinte rögtön haza akarta őt küldeni megint, hanem Bertrand, ki minden dologban eszes volt és tudott beszélni, mint valami képviselő, úgy tudta csürni-csavarzni a dolgot, hogy maradhatott. Én nem tudom, mivel töltötte idejét, de azt hiszem, hogy szemmel kísérte más nemes lovag urak életmódját, s ebből megjegyezte, a mit saját híréhez és dicsőségéhez méltónak tartott. Elég az hozzá, hogy nagybátyja megszerette őt, valamint ennek neje, a ki nagyon istenfélő, kegyes urhölgy vala.

Régi közmondás, hogy nagy tűz nagy füstöt csinál. Ezt Du Guesclin nagybátyjának is tapasztalnia kelle. Egy napon, a mely még hozzá vasárnap is volt, tornázásnak kell vala tartatnia, a nemesi nagy téren. Bertrand kész lett volna életét föláldozni, csak hogy szintén ott lehessen, de nagybátyja azt mondá, hogy az nem illenék, mert egy nemes lovag sem vesz abban részt. Bertrand úgy vélekedett, hogy ép oly dicsőség legyőzni egy erős parasztot, mint valamely gyöngye, nemes lovagot; én nem tudom, hogy ezt mondania ostobaság volt-e, de a nemesek annak tartják. Bertrand tehát nagybátyja szavaihoz volt kénytelen tartani magát, s hogy meg ne feledkezhessek magáról, nagynénje magával vitte a délutáni isteni-szolgálatra a templomba, sőt elhatározta végighallgatni az egész prédiká-

cióit is. A mint ép egymás mellett térdepeltek, olyasmi ment végbe Bertrandban, a mi majdnem bűvölet volt. Ámbár több utcza feküdt a templom és a nagy tér közt, mégis úgy tetszék, mintha látná az embertömeget, mely a küzdelem nézésére ösz-szegyült, s jóllehet, a lelkészek és a karónékes gyermekek teljes erejükől énekeltek, hallani vélte a távolból a küzdők lihegését, dobogását, a nézők ujjongását. Elfeledett mindent, a mit ígért, mialatt nagynénje mellét verve, lehajolt, — fölállt, kisurrant a templomból, s mihelyt kiért, elkezdett futni, s meg sem állt addig, a míg a küzdelem helyére ért, hol könnyök-döfésekkel a nézők legelső sorába küzdte magát.

Ott állt most s nézte, mint méregetik a küzdők lángoló tekintetekkel egymást, a verseny-bíró jelzésére, mint rohannak egymásra, mint ragadják, rázzák meg egymást, s mint iparkodnak fölemelni egymást. Ha egy erős kar az ellenfelet leteríté és erősen tartá, úgy, hogy ez legyőzöttnek kénytelenítettett magát nyilatkoztatni, a nép rivalgott, s Bertrand is torka egész erejével hozzájárult a rivalgáshoz; de szíve mélyén csak azon gondolat rágott, hogy ő nem vehet részt. És a mint egy mészáros-legény, ki már tizenkét ellent legyőzött, kevély arczczal fölkiáltá: „Senki sincs itt, a ki meg merne velem mérkőzni?” Du Guesclin a küzdőterre ugrott, fogait csikorgatta, megcsóválta ökleit s oly fenyegetőleg és harczágyólag nézett, hogy mindenki, a ki csak látta, tombolt örömeiben. A mészáros-legény pedig olyan óriásforma volt, szánakozva tekintett a fiatal ficzkóra, s oly könnyedén fogott a munkához, mintha csak arról lett volna szó, hogy végezzen ki egy tyukot. De elhihetitek nekem, hogy elcsudálkozott, a mint Bertrand rárohanva, fiatal karjaival mint valami vaskapcsokkal átszorította. Borzasztó küzdelem volt; az óriás dühös lett, szemeit vér futotta el s lélegzése hörgésnek tetszett. Megkísértett minden mesterfogást — hasztalan! A „gyermekben,” kit gondolatban lenézett, mesterére talált, s alig tiz percznyi küzdelem után, az óriás a porban feküdt. Igaz, hogy az előbbi birkózások folytán némileg ki lehetett fáradva, de a törvények értelmében, a ki tizenkét ellenség legyőzőjét legyőzi, mind a tizenhárom legyőzőjének tekintetik. Most már senki sem mert a körbe lépni, s mindenki kiáltá, hogy a fiatal ember a legerősebb, s a rivalgás repült a háztetők fölött, mert a házak fölött ültek az utcza-gyermekek, kik már akkoriban oly kíváncsiak voltak, mint most, s olyan lármát csaptak, mintha a halottakat akarnák fölverni. De Du Guesclin halvány volt s szótlan, s jól érzé, hogy drágán fizeti meg a győzelem árát. A mint az óriást leteríté, térdével egy kőbe ütődött, és pedig oly erővel, hogy első pillanatban azt hívé, minden csontja szétugrik. Ily gonoszul ugyan nem állt a dolog, de mégis elég gonoszul, mert a mint haza akart menni, elesett, s résztvevő embereket, kik segélyére siettek, kelle kérnie, hogy nagybátyjához vigyék. A mint az óriás, ki ezalatt természetesen rég lábára állt, most megtudva, hogy legyőzője előkelő, nemes fiu, ezt megtiszteltetésnek tartotta magára nézve, s jóindulatu ficzkó létére, szintén segített haza szállítani őt, s épen akkor érkeztek meg, a mint a nagynéni haza térvén a templomból, nagy jajveszékelve beszélt el a nagybácsinak, mint szökött meg gonoszul mellőle Bertrand.

Hogy még csak a sebesült megláttára tört igazán elő a jajveszéklés — gondolhatjátok. Tudjátok, mit művelnek feleségeitek, anyáitok, ha baj ért benneteket: sopánkodnak, pirongatóznak, sirnak, s egyre csak azt üzik-füzik: ha szavamat fogadtad volna, ez nem történt volna! E dologban az előkelő, nemes asszony-ságoknak ép úgy kell már viselniök magukat, mint a halárus-asszonyoknak; Bertrand is tudhatta már ezt, hagyta tombolni

a fürgeteget, nyugodtan feküdt ágyában, lenyelt minden orvosságot és herba-theát, a mit nagynénje töltögetett bele. Ezzel aztán szerencsésen odáig is vitte dolgát, hogy mire egy hét múlva lábra állt, kedvenczévé lett e jó asszonyságnak, ki himzett számára egy harczy-övet, s megajándékozta egy imádságoskönyvvel. Bertrand még egy hónapig maradt Rennesben, aztán visszatért szülőihez Motte Brownba, hol nagybátyja kérése következtében oly nyájasan lett fogadva, mintha semmi sem történt volna. A torony-szobába való bezáratásról természetesen soha sem lett többé szó.

Azután elmúlt néhány esztendő, miket Bertrand arra használt föl, hogy begyakorolta magát mindazon dolgokban, a mikhez egy derék lovagnak értenie kell; lovaglásban, vívásban, ugrásban, tornászatban senki sem tett ki rajta; ő volt a legbátrabb s legkitartóbb vadász s e mellett tudott arra is időt venni, hogy megtanuljon kissé olvasni, úgy, hogy szükségből egy-egy történetet vagy imádságot kibetűzhetett; sőt állítják, hogy nagy, szembetűnő betűkkel még nevét is le tudta pingálni.

Most azonban mindenek előtt meg kell jegyeznem, hogy akkoriban egészen más világ volt Bretagneban, mint mai nap-ság. Saját fejedelme volt herczeg czim alatt. Akkoriban, mikorról elbeszélésem szól, a jó Jean uralkodott. Gyermekai nem voltak, s halála után fivére leányára, a sánta Jeannera, Penthievre grófnőre, volt átszállandó az uralkodás. Ez a gazdag örökös, kinek keze után még az angol király fiai is fáradoztak, De Châtillon, Charles, bloisi gróffal kelt össze, s ez összekelés ünnepelésére egész Bretagneban nagy ünnepélyességek tartattak. Du Guesclin lovag is rendezett harczyjátékot a grófnő tiszteletére Rennesben. A kitűzött napra mindenhonnan összesereglettek a lovagok. Minden kocsin csak sisakokat, vérteteket, fegyverzetet lehetett látni, s a mint a vitézek lovaikon érkeztek, kardjaik csörögtek a hüvelyben, mintha örültek volna, hogy megint dicsőséges munkájuk leend.

Du Guesclin lovag megparancsolta fiának, hogy otthon maradjon, mert tartott tőle, hogy szenvedélye által elragadtathatnék és baj érhetné. Azonban mindegyikünk maga-magán tapasztalta, hogy egy husz esztendő fiu nem hagyja már magát pólyás-gyermekként őriztetni, minélfogva ki tudjuk menteni, hogy a fiatal ember: Du Guesclin engedetlen volt. Azonban úgy látszott, hogy nem jelenhetik meg Rennesben rangjának és gazdagságának megfelelőleg, mert a mint az odamenetelre föl akart volna készülni, kisült, hogy minden jó öltözete és fegyvere el van zárva egy szekrénybe, melynek kulcsát anyja, ki szintén a harczy-játékra lovagolt, magával vitte. Ehez járult még, hogy atyja és fegyvernőkei minden jóra való lovat magukkal vittek, s csak néhány konyha-ló állt az istállóban. De a fiatal hős így szólt magában: inkább szegényesen, mint sehogy sem! És a hogy lehetett, megindult. De már-már majdnem megbánta eltökélését; mert mindenütt kinevették, és csak azon gondolat volt képes fékeztetni vele haragja kitörését, hogy majd később elégtételt vehet ezért.

Remélem, tudjátok, hogyan megy végbe a harczyjáték s hogy miből áll az? Különbözn megmondhatnám röviden, hogy valami jókora egyenes térséget bekerítettek czövekekkel és deszkával, hogy úgy nézett ki, mint valami nagy juhakol; a deszakerítést sorompóknak nevezték, e sorompókon belül nyargaltak egymásnak a nemes lovagok, kik imádozták tiszteletére vagy fejedelmük kedvéért egymásnak fejét vagy legalább bordáját betörték; kívülről álltak a nézők. A delnők, harczbírák és más elölkelő nézők számára valami vásári bódé-forma magas emelvények voltak állítva, mik mindenféle tarka szövettel voltak

beaggatva, s ha a nap mindezen barkaságra, továbbá a lovagok aczélfegyverzetére s a pompás szerszámu paripákra leragyogott, olyan csinos látvány volt, mint a legtarkább karneval.

A fiatal Du Guesclin Bertrand még sohasem látott ily fényes lovag-játékot, s elgondolván, hogy ő e tiszteletből ki legyen zárva, s összehasonlítván saját rút kinézését mindezen fényes urakéval, könnyek tolultak szemébe, s magában mondá: „Atyám nem akart magával hozni, mert nagyon rút vagyok arra, hogy neki díszére váljam s a nőknek tessenem.

Tovább nem birta magát visszatartóztatni. Látott egy lovagot, ki diadalát már végezte, haza lovagolni; — utána futott ennek, bement szobájába, térdre esett előtte, s megesküdt, hogy föl nem kel addig, a mig lovat és fegyverzetet nem aján-dékoz neki, hogy a viadalban résztvehessen. A lovag elbámult és kérdé, hogy kicsoda? Du Guesclin megmondta nevét, mire a lovag, ki Bertrand anyját jól ismerte, mindenre késznek nyilatkozott. Lovat nyergeltetett rögtön, teljes fegyverzetet kérés-t ki tárából Bertrand számára, ki, miután fölkészült, köszö-netet mondván, a harczyjáték színhelyére lovagolt.

Nagyon hosszadalmas lenne most kimerítőleg elbeszél-nem, mint győzött le mindenkit. Áll, hogy tizenöt híres lovagot vert le a porba. Csak mikor atyja lépett be a sorompók közé, boc-sátá le fegyverét, s hajtá meg magát, a mivel azt akarta mon-dani, hogy sokkal nagyobb tiszteletet táplál hirneve és szemé-lye iránt, hogysem ellene küzdjön. Du Guesclin lovag erre, a mint szokás volt, visszavonult, de az utána következőkre két-szeres dühvel rohant Bertrand, mintegy megmutatandó, hogy egyáltalában nem kimerülés miatt vagy gyávaságból vonakodott Du Guesclin lovaggal megküzdeni. Végre a tizenhatodik ellen-fél lépett a sorompók közé. Ez egy nagyhirű, vitéz lovag volt Normandiából, s ennek csakugyan sikerült Bertrand sisakját le-ütnie, úgy, hogy az ifju hőst, az egész nézőség és csudálkozó anyja is fölismerte. Azonban a feléje minden oldalról hangzó tetszésnyilatkozatok dacára, oly indulatba jött a normandi lovag támadására, hogy annak fegyverét kiütötte kezéből, miközben saját fegyvere is eltört, a lovagok pedig fölagaskodtak, úgy, hogy mindkét lovag egyszerre a fövényre esett. De azonnal fölkeltek mindketten, s hevesen egymásra rohantak. Bertrand át-fogta az óriás férfi derekát, baljával megragadta kezeit, s így a küzdő egyik végétől a másikig vitte, hol földre veté, s bi-zonyynyal meg is ölte volna, ha a harczbírák oda nem ugornak, s fehér pálczáikat a földre nem vetik, annak jeléül, hogy im-máron minden küzdelemnek vége legyen.

Ekkor előlépett Du Guesclin lovag is és megölelte fiát; a legelőkelőbb hölgy pedig átadta neki a diadali jutalmat; az-után a templomba vezették, hol hálát adott az Istennek ezen dicsteljes napért. Ezután elment azon lovaghoz is, kitől a lovat s fegyverzetet kapta, kinek köszönetet mondott, s ez naptól fogva nem jutott többé eszébe atyjának, őt valamely küzdelemtől vagy lovag-játékról visszatartóztatni.

— És most jó éjszakát! — fejezé be Kéry a hosszú tör-ténetet. — Ha az Isten akarata úgy hozza magával, hogy a halászatról szerencsésen visszatérjünk, és ha különben valami szerencsétlenség nem ér bennünket, holnap estére ismét látjuk egymást. És ha megint akartok majd valamit hallani hősnünk-ről, beszélhetek egyet-mást nektek szerelmi történetéről és há-zasságáról, a miről az asszonyok bizonyynyal legörömostebb hal-lanak.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Október 30-kán.

Tárczairói sohaj. — Sok kérdés és sok felelet. — A nyári szinkör októberben. — A honvédek Budán s az „Üldözött honvéd“ Pesten. — A kapu s a város és figyelmeztetés azokra, a mik a kapun kívül vannak.

Színház, hangverseny, clubb-esték, szóval minden, a mi csak képzelhető ily időtájban, midőn az égboltozat hatalmasan kezd szürkülni felettünk: minden oly tömegesen hullámszik körülünk, hogy szintén belekápázik a szem.

Látta ön az „Üldözött honvédet“? Mit szól Saxlehner kisasszonyról? Hogy tetszik Stadler Henriette? Vagy Plotényi? Aztán „egyenlőségi-e“ ön vagy „demokrata“? Vagy mit gondol a fél-cylinderről?

Mennyi kérdés, mennyi felelni való!

S mindezzel csak az apró istenek dolgát soroltuk elő. Ott van Garibaldi Róma előtt, a francziák az imperatorok földjén! Vagy hogy hazai ügyekről szóljunk, gróf Andrássy a királylyal Párisban; vagy az országgyűlésről: a sok osztály, a mai (29) ülés óriási vitái, — vagy egy nagy fővárosi napi eseményről: a honvédek Budán!

Igen, a honvédek Budán. Oly hideg nap volt, a minő október végén egyhamar csak képzelhető s a közönség, nők és férfiak egyaránt, mégis tömegesen sietett át Budára, még pedig az alagut melletti nyári szinkörbe, hogy megláthassa az egybegyűlt honvédeket, kik a haza minden vidékéről azért seregelték össze, hogy megalakítsák az országos honvéd-egyletet.

Mily nevezetes kör! Ott ült a hosszú asztalnál Perczel Mór, háta mögött testvére, Perczel Miklós, mellette jobbról Klapka György, balról Beniczky Lajos, aztán Gáspár ezredes, Horváth ezredes, s velük a fővárosi honvéd-egylet számos kitűnősége. A zártisékeket a különféle honvéd-egyletek képviselői foglalták el, a haza és szabadság iránti lelkesedés élő tanujelei: közel s távolról egyaránt. Torontál ép úgy volt képviselve, mint Árva, Pozsony, ép úgy mint Nagy-Szeben.

Sokan a dicsőség fényes napjaiból nevezetes emlékeket hoztak magukkal egy-egy zászló-foszlányt, zászló-szalagot vagy pecsétet, s a mint ez ereklyéket átnyújták, mindenkor megcsendült az éljen, s nem egy szemben a lelkesedés és fájdalom fényes könyűje csillogott fel. Különösen általános volt az elragadtatás, midőn Antoss honvéd-alezredes átnyújtá b. Radák Istvánné által hűn megőrzött honvéd-zászlót, melyben a nemes hölgy eltemettetni akarta magát, de a körülmények változtával, midőn várható, hogy a honvéd-zászlókat közelebb szabadon kibonthatjuk: a honvédségnek nyújtatá át.

Soknak, nagyon soknak, kiknek arczán az idő most már mély barázdákat vont, bizonyára eszébe jutottak azok a napok, melyeken a honvéd hazátlanul bolyongott az országban szerteszét, üldözték, a hogy a haramiákat szokták üldözni, soknak eszébe jutottak azok az áldott hajlékok, melyek, mint b. Radák Istvánné háza, megnyitlak az üldözöttek előtt s itt résztvevő szívek osztották meg keservüket és szörnyű fájdalmukat.

Soknak, nagyon soknak eszébe juthatott a lefolyt idők egész sorozata, midőn most ismét Perczelt, Klapkát látták magukkal szemközt, mint egykor ott, a hadoszlopok élén. S Per-

cel elnöklete alatt megalakíták az országos honvéd-egyletet, megválaszták a központi bizottmányt s elintézték mindent, a mi az alakulással szükségképeni összefüggésben van.

A fővárosi közönség nagy részvét- s érdekeltséggel hallgatá e tanácskozásokat, s ugyancsak a honvédség iránti érdekből nagy számmal kereste fel a nemzeti színházat is, melyen közelebb három estén Szigligeti muzsájának legújabb termékét: az „Üldözött honvéd“ című drámát adták elő.

E mű kétségkívül érdekes jelenség, még sokszor fogják előadni és valószínűleg mindig sok közönsége lesz.

De mind e körülmény természetesen még nagyon keveset bizonyít. Csak technikai ügyességet, szinpadi gyakorlottságot s az élelmesség bizonyos nemét árulja el, mind oly tulajdonok, melyek a költészettel nincsenek közvetlen rokonságban.

Az „Üldözött honvéd“ sem dicsekedhetik ezzel. Tulajdonképen még elhibázott dráma sem, mert nem is dráma. Szinpadi képtelenségnek kellene nevezni, ha valaki a dráma követelményeinek magaslatáról akarná tekinteni.

Az „Üldözött honvéd“ inkább jelenetezett korrajz. Nem tudjuk ugyan hamarjában, hogy van-e ezen nemben hasonmása, s nem is ajánlanók követésre, de ha e fogalom nélküli érthetőséggel — elég czifra szó a drámai lehetetlenség megértésére, — megbarátkozunk, el kell ismernünk, hogy szemernyi költészet nélkül ugyan, de a szinműírói kézművesség szabályai vagy szabálytalansága szerint sok ügyességgel van kidolgozva.

A mese következő: Egy honvéd-őrnagy szerelmes egy fiatal leányba, jegyet váltanak s boldogságukhoz nincs semmi hozzáfogható, midőn az őrnagyról egyszerre azon hír terjed el, hogy a csatában elhullott. A menyasszony kétségbeesik és szomorúságában egy távoli rokona, egy gróf kezdi vigasztalni, ki a gyászoló arának szívét, kezét szeretné megnyerni. A grófnak titkárja van s ez ellenséges indulattal viseltetik a holtak vélt őrnagy iránt és pedig azért, mert a titkár a honvédségnél élelmezési biztos volt, mint ilyen csalásokat követett el s ezekről csak az őrnagynak van tudomása. A mű 1849-ben késő őszkor játszik.

E titkár egyszerre azon hirrel toppan be, hogy az őrnagy él. Az erdőben van elrejtőzve, hol egy vadász leányát vette nőül. Általános elcsudálkozás s megdöbbenés. Az ara s a gróf az őrnagy megtalálására indulnak. Oda érkeznek a vadász-lakhoz, de itt csak a vadászt s leányát találják honn. Mindketten a kémeektől tartanak s azt vallják, hogy a kis házban más senki sem lakik, mint a vadász, ennek leánya és veje. Az ara ájúl-doza kérdezi, hogy e vő kicsoda. Az őrnagy ugyanekkor megjelen a háttérben. A vadász-leány feléje int, hogy férje ez. Az őrnagy csak két idegent lát s azokat meg nem ismerve s a kémeektől tartva, az erdőbe visszamenekül. Az ara most azt hiszi, hogy vőlegénye, az üldözés keservei közt, hozzá csakugyan hűtlen lett. A jegygyűrűt oda adja a leánynak azon üzenettel, hogy kézbesitse férjének s mondja meg neki, hogy a ki e gyűrűt viselte, az gyűlöli és megveti. Az ara és a gróf eltávoznak. Az őrnagy visszaszajön, megkapja a gyűrűt s a történeteken elborzad. Menyasszonyához akar rohanni, meg akarja neki mon-

dani, hogy az egész csak csel, melyet üldözői ellen használ, fel akarja világosítani, de e pillanatban — —

Ugyane pillanatban megjelennek a grófi titkár által vezetett csendőrök, a honvédnek menekülnie kell s tova is menekül hegyen-völgyön, tuskön-bokron át.

Sok mindenféle baj után végre azon helyre elérkezik, hová menyasszonya elutazott. Épen azon pillanatban érkezik meg, midőn arája, ki a hűtlensége feletti boszúból meghallgatá a grófot, ezzel oltár elé lép. A hölgy, Irén, ép esküvőről tér haza, midőn megjelen előtte az őrnagy. Kölcsönös elrémülés. Jön a gróf is. Egyiküknek halni kell.

A küzdtérre kiállnak. Irén fuldokolva kéri, hogy érte ne folyjon a vér. A bonyodalom oly sokszoros, hogy a néző lázas érdekeltséggel figyel. Végre egy pisztoly-dörrenés mindent helyreigazít.

Midőn már a küzdtéren állnak, ismét megjelen a grófi titkár a csendőrökkel. A gróf lelövi. S egyszersmind magát adja ki az üldözött honvédnek, figyelmeztetve ezt, hogy fogadja el ez áldozatot, minden további vonakodás czélszerűtlen oktalanság.

A grófot a csendőrök elhurcolják, az őrnagy s a grófné elmenekülnek s a gróf megígéri, hogy azonnal megkezdi a válópert.

Mind ebben elég dramatikus cselekmény magva van, de drámához természetesen drámai indokolás és kifejtés is szükségeltetik s ez Szigligeti művében épen nincs meg.

A mű előadása igen kitűnő s különösen Felekiné, Felekis Lendvay találó felfogással játszották szerepeiket. Szigeti egy zsidó-kocsmáros ad, ki rejtegeti a honvédet s előkészíti megmenekülését. Természetesen kitűnőleg alakít, de nagy hátrányára volt, hogy nem tudta szerepét és csakugy taláalomra rögtönözött.

De csak most vesszük észre, hogy már is mennyit szoltunk s még mily sokat s mily sok tárgyról kellene mondani!

A kapu kissé nagyobb, mint az egész város; de a város a kapun kívül is lehet s határunk ezuttal túlterjeszkedik az alábbi rovatokon is.

— ö. —

Budapesti hirvivő.

☼ (*Az írói segély-egylet*) alapítványa közelebb 200 frttal gyarapodott, melylyel Csernátony Lajos állt az alapítók sorába. Egyszersmind megragadjuk ez alkalmat, hogy az írói segélyegyletet melegen ajánljuk a műkedvelői társulatok s azon hazánkiai figyelmébe, kik jótékony czélokra bálákat, hangversenyeket, társas-mulatságokat rendezni szoktak. A többi jótékony közcél mellett ne felejtkezzenek meg az írói segély-egyletről sem.

☼ (*A Kisfaludy-társaságnak*) a három havi szünet után, mult szerdán volt első ülése, melyben a többi között Asbóth János, szellemdús munkatársunkról olvastak fel egy érdekes szépirodai értekezést, mely Hebbel drámáit s e drámák női alakjait tárgyalja. A társaság nagy figyelemmel hallgatá s megtapsolta e dolgozatot.

☼ (*Tóth István*), az „1848“ volt jeles főmunkatársától közelebb „A kath. egyház reformja Magyarországon“ című politikai mű fog megjelenni, melyre 1 frtjával előfizetést hirdetett.

☼ (*A pesti jogász segélyező-egylet*) bizottmánya így alakult meg: alelnök: Csávosy Béla, titkár: Várady Béla, pénztárnok: Zombory László, könyvtárnok: Tóth Endre, jegyzők: Lángh Lajos s Beöthy Zsolt.

☼ (*A magyar gazdasszonyok*) által rendezett hangverseny, sajnos, csak kis számu közönség jelent meg, mely azonban sokszor megtapsolá a kiváló zongora-művésznő, Stadler Hermin kisasszonyt, s az egyéb közreműködőket.

☼ (*A Bohus-családról*) néhány hét előtt egy napi-lap azt a hirt közölte, hogy okt. 6-kán, az 1849-diki aradi gyász-nap évfordulóján, Világoson tánczvigalmat rendezett. A ki a Bohus-család hazafiságát ismeri, az mindjárt tudta, hogy csak a roszakarat küldhette e hirt ama lapba. Bohus-Szögyéni Antónia, az az angyali lelkű jeles honleány, ki 1849-ben élte kockáztatása mellett száz meg száz bujdosó honvédnek adott menedéket, s költséget és fáradságot nem kimélve, költöztetett ki külföldre, október 6-kán tánczvigalmat fog rendezni! És ime, ugyanazon lap e héten maga czáfolja meg e rágalmazó hirt. Maga írja, hogy az a tánczvigalom nem okt. 6-kán, hanem október 7-kén tartatott Világoson, és nem is tánczvigalom volt az, hanem a derék házi-ur születés-napját ülte meg a Bohus-család, mint minden évben, úgy az idén is október 7-kén. És a kegyelet ezen ünnepélyéből a roszakarat nem átalotta a hazafiatlanság vádjával illetni a haza egyik legjelesebb családját. Oly olcsó némely ember előtt a becsületes, tiszta név!

☼ (*A népies tudomány felolvasások*) most már a nagyobb városok művelt közönségének oly szükségletét képezik, hogy mindenütt kezdik valósítani, csak nálunk nem. Pesten közelebb megnyílnak ugyan két rendbeli ily felolvasások, t. i. az iparosok számára a főreáltanodában, s a kereskedők számára a kereskedő-ifjak társulatában; de ez nem az, minek érdekében e lapok is többször felszólaltak. Mi oly népies tudományos felolvasásokat ohajtunk, melyek főleg a természettudományokat az általános társadalom szükségleteihez képest, különös tekintettel a női közönségre, tárgyalják. Ilyenek mindenütt tartatnak az egész művelt világon, csak a mi szakembereink vonakodnak ettől. Pedig épen a tudomány férfainak első sorban kell közreműködni a tudomány népszerűsítésére, miután a tudomány oly kincs, mely annál nagyobb s értékesb, minél többen bírják. Hogyha jobb női iskolákkal birunk, hogyha a nőnek alkalma lesz magasb tanfolyamokban az oly nélkülözhetetlenül szükséges természettudományokkal tüzetesben megismerkedni, akkor az ily felolvasásokat könnyebben nélkülözhetjük. Most kétszeres hévvel kell sürgetnünk, s azt hisszük, hogy az ily felolvasásokból várható anyagi eredmény is a terv valósítása mellett szól.

☼ (*A parlamentben*.) A képviselőház szerdai s csütörtöki állása nagyon élénk s izgatott volt. A szerdai ülésben terjeszté elő véleményét a Böszörményi-ügyben a kiküldött bizottmány, mely azt javasolja, hogy a ház jelentse ki „nem ellenzését“ az irányában, hogy Böszörményi pörbe fogassék. A mint ezt felolvasták, az elnök azt jelenté, hogy Kossuth Lajostól hozzá levél érkezett. Közcudálkozás. S felolvasta erre Kossuth levelét, melyben az Turinból, okt. 24-dikéről azt írja, hogy a kérdéses váci nyilatkozatot önmaga küldte a „Magyar Ujság“-hoz, s hogy az ott megjelent, szándoklata, akarata szerint történt. Ezt Kossuth azért jelenté ki, mert a közvádó a házhoz intézett levelében azt írja, hogy nem volt kinyomozható, miszerint Kossuth nyilatkozatának közlése csakugyan a szerző akarata szerint történt. Kossuth levele után Böszörményi is nyújtott be nyilatkozatot, mellékelve a váci levél eredeti kéziratát s a borítékot, melyekből kitűnik, hogy az csakugyan a „Magyar Ujság“ szerkesztőségéhez és pedig azért volt intézve, hogy kinyomassék. Erre nagy zaj s zürzavar keletkezett, míg azt határozták, hogy ez ügyet szombaton fogják tárgyalni. A másik fontos tárgyat a belügyminiszternek Hevesmegye érdekében adott

felvilágosításai képezték. A jobb oldal megnyugodott benne, a baloldal ellene szólt, s a kérdés felett, mely szavazásra kitűzendő volt, oly leirhatatlan zaj s zavar keletkezett, hogy egyszerre két szónok is szólt. A kedélyek kissé lecsillapodván, a kérdés megvitatásának folytatását szerdáról csütörtökre halaszták, mikor is az nagy élénkséggel s nagy izgatottság között folyt. A szélső bal ekkor azt indítványozá, hogy a kormány Heves elleni eljárásaért vád alá helyeztessék. Nem volt még ülés, a hol annyian s oly ingerülten szóltak volna, mint e napokon. A hallgató közönség a bonyolult vita szálait alig tudta a kellő figyelemmel követni s a gyors-írók kétségbeesve kapkodták írójukat.

☼ (*Saxlehner Emma k. a.*) kedden tette első színi kísérletét a nemzeti színpadon a „Borgia Lucretiá”-ban, Maffio Ossini szerepében. A kisasszonynak oly nagy terjedelmű, csengő hangja s oly meglehetősen biztos iskolája van, hogy kísérlete határozottan a legteljesb sikert aratá. A közönség többszörösen a legzajosabban tapsolta meg. S azt hisszük, hogy ily ifju szép tehetség, melynek jövőjéhez méltán a legfényesb remények fűződnek, a nemzeti színháznak valóságos nyerevényeül szolgálja. Az igazgatóság nem tehetne jobbat, mintha szerződtené.

☼ (*Demokrata-e, vagy egyenlőségi?*) hangzott többszörösen a legutóbbi napokban. Mindkét névvel egy-egy clubbot jelölnek, melyek azonban abban különböznek minden eddigi kaszinó- és társas-egyletektől, hogy határozott politikai párt-színezettel bírnának. Az elsőt kiválólag szélső baloldali, az utóbbit jobboldali férfiak alapítják, s ezáltal mindkettő politikai álláspontja is meg van jelölve. Az első csak most alakul, míg az utóbbi 400 taggal már megalakult.

☼ (*Kossuth levelét,*) melyet a képviselőházhoz intézett, alkalmunk volt látni. Gyászszegélyű papírra van írva, mint Kossuth minden levele. Az írás nagy, öreg betűs, oly világos gömbölyű vonásokkal, minő a régi jó világ táblabíróinak írása szokott lenni. A tárgy érdekénél fogva a kéziratot sokan megtekinték. Egyuttal megemlítjük, hogy Kolozsvárott a múlt héten Gyulai Pál ellenében Kossuth Lajos fiát: ifjabb Kossuth Lajost 272 szótöbbséggel országgyűlési képviselőül választották meg.

☼ (*Konstantinápolyba.*) Az akadémia Pulszky Ferenczet, Toldy, Ipolyi, Télfy és Vámbéry urakat választá meg ama küldöttség tagjaiul, mely majd Konstantinápolyba utazva, ott kinyomozza, hogy létezik-e még a Mátyás király könyvtárának némi maradéka. Említendő, hogy az, miszerint e könyvtár most Konstantinápolyban van, csak nagyon valószínű, de teljes bizonyossággal ezt még nem lehet állítani. Hagyomány útján tudjuk, hogy 200 évvel ezelőtt e könyvtár még Budán volt. De midőn aztán Budát bevették, ott semmit sem találtak. Így tehát valószínű, hogy a törökök az egész, roppant értékű könyvgyűjteményt Konstantinápolyba szállították el. Az akadémia részéről már három évvel ezelőtt is járt ott küldöttség, de ez csak némi töredéket talált fel. Igen valószínűnek tartják, hogy tüzetesb kutatás által rájuthat az egész könyvtárra s ezt nyomozza majd ama küldöttség.

☼ (*Gróf Széchenyi Ödön*) ismét eredeti új tervvel foglalkozik. A terv abból áll, hogy a budai alagutnál gőzemelő gépet akar állítani, mely embereket s árukat a várba kényelmesen fölemel. A terv különben még nem lépte át a javaslatok legelső fokát, s ki tudja, hogy még mielőtt valósul, nem kerül el abba a tárczába, hol már annyi megpendített s nem valósult javaslat piheni a nem valósulhatóság csöndes álmát.

☼ (*A realiskola-utca sarkán*) oly gyönyörű ház épült, melyet méltán megbámul mindenki, a ki erre jár. A pesti takarékpénztár palotaszerű nagy épülete ez, mely hatalmas homlokzata, fényes felszerelése és nagyszerű kórrajzaiban egyaránt magára vonja a figyelmet. Látszik külsején, hogy oly intézet épített, mely nem rég is a magyar vasut-kölcshöz három millió forintot irhatott alá.

☼ (*A rózsás napló.*) Dalmady Győző, az édes szavu költő, október 28-án ülte esküvőjét Tasson Hajós Róza kisasszonnyal. Irodalmi körökből az ünnepélyen sokan voltak jelen. — Erdődy-Pálffy Ernestsztina grófnőt okt. 24-dikén vezeték oltárhoz Schell-Bausohlott kamarás, lovas-kapitány a biersburgi várkapornában. Legyen teljes kívánt boldogságuk!

☼ (*Vegyes hírek.*) A királyné ő Felsége egészségi állapota nagyon jó. Naponként hosszú sétát tesz a lainzi állatkertben. — Egy fiatal leány, Angyal Anna, regényt írt, melyet most egy vidéki lap nagyon dicsér. A regény címe: „Ilonka és Elemér.” Nem láttuk sehol, pedig azt halljuk, hogy megjelent. — Szuck Róza kisasszony — ez egyetlen gordonkavirtuóz, — közelebb vidéki hangverseny-körutrá indul s először is Zomborban fog játszani. — Árpád Jenőtől a közkedvességű „Lajos bácsi dalai” jelentek meg, ajánlva Magyarországon honvédegyleteinek. Ára 60 kr. Kapható Rózsavölgyi és társánál. — Debreczenben Kutasi Imre körhajz-műintézetében az „Aradi vértanúk” második és olcsóbb kiadása jelent meg, az előbbivel hasonló nagyságban és kiállítással. Ára csak 1 frt. — Az állatkerti társaság elhatározta, hogy a novemberi vásár alkalmával számos külföldi fajú tyukot fog eladni nyilvános árverésen. — Azt a házat Asinalungában, hol Garibaldit, midőn Róma ellen indult, elfogták, egy angol nagy áron már megvásárolta. — Az olasz sebesültek javára a „Hon” és „Magyar Ujság” szerkesztőségei aláírást nyitottak meg, melynek eddig is szép eredménye van. — Klapka tábornok most állandón megtelepedett Pesten, mint orsz. képviselő. — Özv. Edelspacherné asszony férje nagyhirű érem-gyűjteményének megvételére most ujabbban is felhívta a képviselőház figyelmét. Az újabb kérvényt ama bizottmánynak adták át, mely e tárgyban már előbb alakított. — Ullmann ur a honvéd-alap javára rendezett Patti-hangversenyt csakugyan oly ügyesen rendezte, hogy egy estére 1700 frt költséget számított s a honvéd-alapnak csak 85 frt jutott. — A budai népszínházban közelebb két új mű kerül színre: „Az orosz emissarius,” lengyel vigjáték s „A képviselő s a quota” bohózat. Ugyanitt Hiador „Nagy Sándor”-át is közelebb előadják. — Kocsisovszky Borcsa kisasszony a népszínházról jelenleg Szegeden vendégszerepel, hol tizszer lép fel.

☼ (*Halálozások.*) Imrédy József, a forradalom után lángható hazafiasságaért sokáig fogoly, érdemes hazánkfi, Buján, 43 éves korában elhunyt.

Nemzeti színház.

November 1-én.

Okt. 26-kán: „Dózsa György,” Erkel operája 5 felv. — Okt. 27 kán és 28-kán: „Az üldözött honvéd,” Szigligeti drámája 4 felv. — Okt. 29-kén: „Borgia Lucretia,” Donizetti operája 3 felv. — Okt. 30-kán: „Az idegesek,” Sardou vigjátéka 3 felv. — Okt. 31-kén: „Faust,” Gounod operája 5 felv. — Nov. 1-én Szigeti Imre ur föllépteül: „Egy pohár víz,” vigjáték 5 felv.

Budai népszínház.

November 1-én.

Okt. 26-kán: „A fertálmágnások,“ Berczik vigjátéka 4 felv. — Okt. 27-kén és 28-kán: „A gerolsteini nagyhercegnő,“ operette 5 felv. — Okt. 29-kén: „Dunanan apó és fia,“ operette 3 felv. — Okt. 30-kán nem volt előadás. — Okt. 31-kén: „Süketnek kell lennie“ és „Egy férj vétke,“ 1 felvonásos vigjátékok. — Nov. 1-én: „A gerolsteini nagyhercegnő.“

Mindenfélék.

✱ (*A király Párisban.*) A király ő Felsége Párisban a legnagyobb kitüntetések, s a mi legtöbbet bizonyít, a nép által lelkesedéssel fogadtatott. A tervezett ünnepélyek azonban sorra elmaradtak s nevezetesen a bálakat egyenesen ő Felsége akaratára kellett abba hagyni. A mostani idő valóban nem is látszik alkalmasnak, hogy az uralkodók zajos ünnepélyeket tartsanak. Bál helyett fényes lakomát rendezett Páris városa, melyen a király toasztot mondván, különösen kiemelte, hogy az uralkodók csak a nép szeretete által hatalmasak. A kiállításon különösen hosszasan időzött a magyar osztályban, s midőn a palotából távozóban volt, legnagyobb meglepetését jelenté ki mind a kiállítási osztályok, mind a kiállítási biztosok felett. A király Párisban minden rendőri kíséret nélkül jár s ez a párisiaknak természetesen felette tetszik. A kíséretet a király így köszönte meg: „Inkább elszenvedem, hogy kissé meglökdössenek, semhogy a rendőrség által a közlekedés akadályoztassék meg.“ E demokrata vonást a franczia lapok egyre-másra úgy dicsérik, mint a leghallatlanabb dolgot. Említendő még, hogy a párisi „csarnokok hölgyei“ óriási virágbokrétát nyújtottak át a királyné ő Felsége számára. A király a legszívesb köszönettel fogadta ez ajándékot.

✱ (*Garibaldi*) elmenekülése Capreráról oly regényes, mint a nagy szabadsághős egész egyéb élete. Tudjuk, hogy az olasz kormány Caprera szigetét hadi-hajókkal állította körül s vigyázott, hogy az ott mint fogoly letartóztatott tábornok a szigetet el ne hagyhassa. S a tábornok mégis megmenekült. Több rendbeli kísérlet után végre kis lélekvesztőbe ült, minőt a vadászok mocsaras vizeken szoktak használni, s miután azt hitték, hogy ily kis járművet egyáltalában lehetetlen tengeri utazásra használni, nem voltak reá semmi tekintettel. S a tábornok e lélekvesztőn ama félszürkületben, mely a nap lenyugta s a hold fölkelte között szokott beállani, szerencsésen átesőnkázott a szigetről egy nem messze állomásozó gőzösre, mely földéltetére fölvette s a toskánai partra szállította. Innen postával tovább utazott Florenzbe s aztán onnan vasuton közvetlenül Róma elé, hogy őt határtalan lelkesedéssel fogadott csapatjával megkezdje a nagy harcot, melyre az egész világ csudálkozva figyel.

✱ (*Hugo Viktor*) Shakespeareről írt műve most megjelent harmadik kötetében így ír az Erzsébet királynő idejében való színpad kiállításáról: A díszlet általában felette egyszerű volt, mert egészben egyetlen-egy spanyol falból állt. Keresztbe tett két kard a csatatért, a virágedény a kertet, az árbocza az erdőt jelenté. Fehér lepel jelenté a lovagok jelmezét, ha pedig női öltönyt seprű-nyélre kifeszítve, mutattak be, ezzel a harci mént lelőgó csabrákkal akarták előtűntetni. Egy gazdag színház 1598-ban, a most kézre került leltár szerint a következő dolgokat bírta: Két szerecsen-fejet, néhány török főt, kivégzésre való kereket s egy hatalmas sárkányt.

✱ (*Amerikai bokréta.*) A new-yorki német városi színházban okt. 4-dikén L' Arronge Sury asszonynak volt jutalomjátéka, s erről az amerikai lapok úgy szólnak, mint színpadi eseményről. A művésznőt t. i. oly roppant lelkesedés- és kitüntetéssel fogadták, mely még Amerikában is a nem látott s halott dolgok közé tartozik. Bokréták- s koszorúkkal annyira elhalmozták, hogy a szó betű szerinti értelmében csupa virágban járt. Különösen említendő pedig egy nyolcz lábnyi átméretű nagy kosár, melyben tubarózsák, kaméliák, fehér és piros rózsák alapján a „L' Arronge“ név ibolyákból volt kirakva. Ez óriási bokréta közfeltűnést tett. S ha tudni akarnák, hogy kiért történt mind ez — elmondhatnók, hogy L' Arronge asszony híres operett-énekesnő s ez estén épen a „Szép Galathea“-t éneklé.

Gazdasszonyoknak.

Angol kenyér.

Egy félfont tört mandulát 12 lat tört cukorral, 4 lat lisztel és annyi tojással, a mennyit a tészta fölvesz magába, jól össze kell gyurni és egy kis hosszukás kenyérke alakjában lassu tűznél megsütni. Ha kisült, tetejét cukros-vizzel meg kell kenni, valamint finom befőttel néhány vonalt csinálni rajta, ismét a sütőbe tenni, hogy jól megszáradjon, kivenni, és ha kihült, szép gömbölyű darabkákra elvágni. D. Sz. Janka.

Kártya-szeletkék.

Másfél font finom lisztet a nyújtó-deszkára téve, egy font vaját kell hozzá morzsolni, egy font apróra tört (hámozatlan) mandulát, valamint egy citromnak apróra vágott héját, egy kis szegfűszeget és fahéjat, valamint egy font finomra tört cukrot. Mind ezt jól össze kell keverni, négy tojás sárgáját, két egész tojást, egy félmeszely jó bort belé adni és ebből sima tésztát gyurni. Késfoknyi vastagságúra kisodorván a tésztát, kártya nagyságu darabkákat kell az egész tésztából vágni, fölvert tojással megkenve, sütő-lemezre rakni, egy negyedfont mandulát leforrázni, közepén mindegyiket elvágni és a tészta-darabkák közepére, tetszés szerint utánozván a kártyán levő rajzokat, és e szerint a fél mandulával kirakni, szép sárgára megsütni és hidegen borhoz vagy theához feladni.

Kétszer-sült.

Tíz tojást héjával együtt megmértén, ugyanannyi nehézségű cukrot is meg kell törni, annyi lisztet elkészíteni, a milyen nehéz 7 tojás és a tojás fehéréből habot kell verni. Először a tíz tojás sárgáját habosra el kell keverni, aztán a cukrot belé tenni és ezzel együtt egy félóraig folytonosan keverni, csak azután szabad a finom lisztet hozzá adni, de ezzel együtt csak kevés ideig, csak míg a liszt jól össze nem vegyül a tojás- és cukorral, végül pedig könnyedén a habot belé adni, egy formát vajjal kikenni, tetejét cukorral és mandulával behinteni és úgy 10—12 perczig sütőben hagyni. Ekkor rudacs-kákra metélve, ismét sütőbe tenni, míg a kétszer-sült meg nem száradt. P. St. Erzsé.

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alak: „Bismark“ színi popeline imperial-ből készült ruhát mutat be. A hosszú, de — a mint ezt a legújabb divat parancsolja — uszály nélküli szoknya alul barna bársonnyal van díszítve, a testhez álló felöltő is ugyanilyen bársonnyal van körülvárva. Az ujjak szűkek és alul szintén barna bársonnyal befog-

laiva. Egy ilyen ruha ára egészen elkészülve 70 frt. A fejkötő-
forma fejdísz vörös bársonyból és fehér csipkéből készült. Ára
8 frt.

A második alak: téli utczaí öltözéket tüntet elő. A ruha lilaszínű tafetas faille-ből való; alja fekete bársonnyal van diszítve, a melyre fehér gyöngyök vannak felvarrva. A bársonydiszítés mellett még egy sor fekete zsenília-rojt van alkalmazva. A magas derék is fekete bársonnyal van diszítve. E ruha ára 105 frt. A fehér, fekete pettyes peluche-ből készült felöltő köröskörül nyitott angora-bojtjal van diszítve. Ugyanilyen szövetből készült a kalap és karmantyú is. E három tárgy ára 90 frt.

A harmadik alak: utcza i öltözéket ábrázol. A ruha sima velourból készült, az alja uszályos és ránczos, a derék magas, elől egy sor bársony-gombbal díszítve. Ára 38 ft. A bundás szövetből való téli k ö p e n y zsinorral és fényes fekete lemez-gyöngyökkel van díszítve. Ára 55 ft. A k i s k a l a p fekete csipkéből, kék és fekete bársonyból készült. Ára 9 ft.

Ez utósó alak szép öltözéke még arról is érdekes, mert olyan téli öltönyöket mutat be, melyek szépségük mellett elég jutányos áron is megszerezhetők és azért a kevésbé gazdag hölgyek is szép és kedvesnek találhatják ez öltö-zéket.

Nyilvértos köszönet. Alulírott családi viszonyoknál fogva kénytelen levén divattárát más kezekre bízni, forró köszönetet mondok a tisztelt hölgyeknek azon részvétel és bizalomért, melylyel sok éven át megtiszteltek, egyszersmind ajánlván szíves figyelemükbe *Preisznerné és Ferdinandy Ludovika*, jelesen ismert divatárassnőket, kik üzletemet átvették, azon biztosítással, hogy ezek finom izlés és pontos szolgálatkészség, valamint jutányos árak által ügyekezni fognak tovább is fenntartani régi divattáram jó nevét.

Pesten, november
1-sején, 1867.

Fabinyi Anna,
kis-korona-utca 1-ő sz.

A f. é. 40-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

„Piros tűzből sötét korom,
Szeretetből gyűlölet;
Guny lesz a sok szönvedésből,
De senki sem tudja meg.

Nem tör az ki, csak belül dul,
És a szívet bántja csak,
Mért szeretett, mért szenvedett,
Mért volt olyan balgatag.“

Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Fiedler Ottilia, Magyar Paulin és Terka, Theisz Hummel Emilia, Streck Sámuelné, Mudry Pálkuty Janka, Baranyai Mária, György Erzsébet, Melichár Ferdinándy Luiza, Duhek Vilma, Nagy Kornélia, Varga Borbola Laura, Erdős Eszti, Szepessy Karolin, Székely Berta, Herbály Mari, özv. Deák Zsigmondné szül. Szalavecz Janka, Szalavecz Lenke,

Körrei Laura, Nagy Berta, Kovács Albertné szül. Nagy Ida, Mészáros Erzsike, Thaly Teréz, Jankay Luiza, Szilvássy Józsetné, Bogdanovics Irma és Emma, Pesti Anna, Kőrösy Lina, Vörös Krisztina és Emilia, Kecskeméthy Irén, Füzesy Lipótné szül. Koller Hermin, Debreczeny Amália és Janka, Müller Zsófia, Lugossy Mária, Varga Tivadaré, Nyitray Sámuelné szül. Pap Piroska.

Sakkrejtvény.

Heisler Limstöl.

é gazdag hölgyek is szép
esnek találhatják ez öltö-

vános köszönet. Alulírott
viszonyoknál fogva kény-
rén divattárát más kezekre
orró köszönetet mondok a
hölgyeknek azon részvét-
alomért, melylyel sok
megtisztelték, egyszers-
mílván szíves figyel-

Preisznerné és
andy Ludovika,
ismert divatárú-
sok üzletemet át-
adva, azon biztosítással,
hogy nekem izlés és
szolgálatkészség,

utjában yos
al ügykezni
tovább is
ani régi di-
vát jó nevét.
n, november
1867.

ny Anna,
a-utca 1-ő sz.

Bogdanovics Anna,
Pesti Anna, Körösy
Krisztina és Emília
kemény Irén, Füzesi
szül. Koller Hermin,
Amália és Janka, M
fia, Lugossy Mária,
vadárné, Nyitrai Sándor
Pap Piroska.

A „Muraköz“-
vénnyel megfizetését ut-
asították: Melichár-
nándy Luiza, D
ma, Fersin Mol
Erdős Eszti,
Zsigmondné szü-
veze Janka,
Lenke, Körrei L.

A „T.
Zebulon“-
vénnyel megfizetését ut-
asították: Melichár-
nándy Luiza, D
ma, Erdős

mon	dő	sze-	tel	a	re-	tá-	ted:	e-	s áld-	min-	ván-	szen;	godj	röd-	ve
Hő *	tet-	no-	sze-	Szen-	él-	mádd	mél-	ked-	jó,	ha-	kő-	e-	tür-	le-	meg
ho-	ress,	ve-	re-	i-	ve,	„Higy,	lan	zád	den	vez	Küzdj	ja	Hisz	nyu-	nek

A „Muraköz“-féle rejt-
vény megfejtését utólag be-
küldték: Melichár Ferdi-
nandy Luiza, Dubek Vil-
ma, Fersin Molnár Anna,
Erdős Eszti, özv. Deák
Zsigmondné szül. Szala-
vecz Janka, Szalavecz
Lenke, Körrei Laura.

A „Tallérossy Zebulon“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldték: Melichár Ferdinandy Luiza, Duhek Vilma, Erdős Eszti.

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megtejtési határidő: november 24-ke.

Tartalom: A lélek-fájdalomról. (Vége). — Gyásznapjaidban, V i d a Józseftől. — Kis bajból — nagy baj, M a j o r Bólatól. — Egy nő temetésén, S t é p á n Gézától. — Selim, D a l l o s Gyulától. (Folyt.) — Bretagnei mondák. (Folyt.) — Egy hét története. — Buda-pesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora. — A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Szerkesztői nyilvtelvek. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: november-havi 1-ső divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emilia.**

Pest, 1867. KHÓR és WEIN könyvnyomdája, Dorottya-utca 14-dik szám.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 forint. Egy-egy félelvi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezenkívül 30-30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap
két íven színes borítékkal.

45. szám.

November 10-én.
1887.

Havonként két színezett
divatképpel. Minden szám mel-
lett külön melléklettel. Évenként:
két történelmi műlap és hat kötet
könyvmelléklettel.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért 8 kr.

A nők a politikában.

— Nyílt levelek. —

I.

Kegyed nem mindennapi lelkesedéssel írja, hogy fenkölt büszkeséggel az egyik politikai párt hívének vallja magát, s mélyen elszomorodva jegyzi meg, mennyire sajnálja, hogy nem áll rendelkezésére működési kör, majd másként tudná a dolgok sorát rendbe igazítani, mint ezt a többség nyugodt tudatában vidékszerte azon férfiak teszik, kiknek elveit az elragadtatás bizonyos nemével mondja a magáénak.

Meg kell vallanom, hogy e nyilatkozata legalább is meglepő.

Ismerve a kört, melyben Kegyed él, s melynek levegője oly annyira telt a politikával, épen nem csudálkozhatom azon, hogy „politika néném” ügyes-bajos dolgai elhatnak a Kegyed tükör-asztaláig s természetesnek kell találnom a jelenetet, hogy a hamis kis Mariska olykor azzal mulattatja Önöket, hogy ki áll a szoba közepére, s mindkét kezét kinyújtva, dörgedelmes hangon produkálja Besze Jánost, mikor szónokol. Tudom, hogy ezt annyi kedvességgel teszi, hogy ha Besze János látná, bizonyára megszeretné — önmagát.

Nem csudálkozom tehát a felett, hogy Kegyetek a politikával — hogy a Kegyed kifejezését használjam, — „foglal koznak,” bár meg vagyok győződve, — de ezt természetesen csak négy szem közt mondom, — hogy az Kegyednek ép oly kevésbé áll jól, mint a nő arcán a nagy bajusz, mely azt egészen elváltoztatja; de csudálkozom azon, hogy Kegyed Deák-párti.

Ne értsen félre. Nem akarom Kegyedet untatni azzal, hogy hosszas fejtegetésekbe bocsátkozva, szembe állítsam egymással a két párt programját, hogy tüzetesen kibeszéljem

mindazt, a mit a két pártról gondolok. De azt meg kell jegyez- nem, hogy a bal oldalon több oly elemet lehetne fölfedezni, melyek a költői lelkületekre — s Kegyed ismeri az olasz so- nettet, hogy minden nő költő — hatással vannak, mint a jobb oldalon.

Ha Kegyed végig olvasná azon óriási hasábozat, melylyel a jobb oldal kitünőségei és nem kitünőségei országgyűlési be- szédeit tarkázzák, észrevehetné, hogy a legcsillogóbb mondatok közül is bizonyos ridegség kacsintgat ki, s nem egy helyütt fogja találni a létező viszonyok olyas emlegetését, az inspira- tió nélküli józanság oly komor-mogorva képét, mely Kegyed képzelődésére bizonyosan roszul hatna.

Il faut songer à la soupe! — Gondoskodjunk a kony- háról!

Az ellenzékben pedig mindenkor és mindenütt meg van az a költői elem, mely helyzetének természetéből foly.

S ép mi nálunk ehez annyi másféle körülmény fűződik, hogy kérnem kell önt, hogy a mint én meglepőnek találom az ön nyilatkozatát, ne tartsa cserében meglepőnek azt, a mit mondani fogok.

Azt, hogy hiába duzzog és hiába hiszi lehetetlennek önre nézve a kisebbségben maradáást, el lehet reá készülvén, hogyha megszavaztatná az ifjúságot s a nőket, alighanem megfordítva állana az az arány, mi a törvényhozás asztalainál most a döntő.

De mindez csak közvetlenül van összeköttetésben tár- gyunkkal.

Kegyed azonban azt is mondja, ha: működési köre volna is!

Erre kell néhány megjegyzést tennem.

Emi

A kor, melyben Kegyed felnőtt, épen nem volt alkalmas arra, hogy a közviszonyok iránti érdekeltséget felköltse.

Hagyományszerűleg szállt csak azok emlékezete reánk, s ha a férfiak, kik a történet egyik legnagyobb szerűbb szakának tényezői voltak, a körülmők pezsgő új nemzedékre tekintenek, aligha nem soknak eszébe jut Béranger:

Dans le fracas des armes,
Dans nos toits en débris,
Vous m'éliez à nos larmes
Votre premier souris!

„Fegyver-csattogás s közpusztulás közt könyeink közé vegyült első mosolyotok.”

De ha ez első mosoly nem is gyönyörködhetett oly viszonyokban, melyek között hajdan a nemesi curiák hölgyeinek élete lefolyt, ha nem is volt egyáltalában semmi, mi a közviszonyok iránti érdekeltséget gerjeszthetné, ha csak mint hagyományról szólhattunk mindarról, mi egykor a magyar nőknek is dicsőségét képezte: ki állíthatná azt, hogy a nőknek nem volt működési körük?

A nemzet csak irodalmában élt, s ki pártolá, terjeszté s mozditá elő ezt lelkesebben, mint épen a magyar nő?

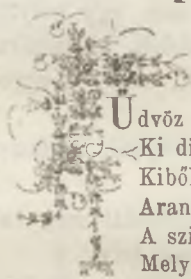
S ép akkor, midőn a nemzeti közszellem nyilatkozása csak a családi hajlékok zárt körére szorítkozhatott: nem ismertük-e fel nőinkben ugyanazon nemes, őszinte és hű jellemvonásokat, melyek a nemzeti büszkeség oly méltó tárgyai? Vagy a társaséletben nem tapasztaltuk-e akárhányszor, hogy a mindentől rettegő és mindent elnyomó hatalommal szemben a nők nem egyszer oly bátorsággal léptek fel, minőt csakis ők tanúsíthattak?

Kegyed s Kegyeddal mindazok, kik most az élet legérdekesebb pontján állva, ama tűzhelyek házi-istennői, melyek körül mindaz csoportosul, kinek közviszonyainkban, bármily fokozatban s bármily minőségben, önkénytelenül vagy önkénytelenül, szerep jutott, a nemzet hálájára méltón töltötték be a legszomorubb évek alatt működési körüket.

S ily működési kör most is nyitva van Kegyede számára.
U—i l—s.

Fényképe előtt.

Kopácsy Dezsőtől.

Üdvöz légy oh nap! ég, föld jótevője,
Ki diszt az égnek és fényt adsz a földnek,
Kiből az élet titkos táperői
Arany-sugarba rejte tündökölnék...
A szívnek is van benned tápsugára,
Mely fény-ecsettel képeket teremtve,
Új éltet, üdvöt, örömet, reményt hint
A vágyban égő, hervadó szívekre.

Ügvöz légy lelkem arany napvilága!
Te Isten testté lett áldó mosolya;
Üdvöz légy oh hölgy!... a kinél dicsőbbet
Nem alkotott még a művész nap soha.
Magasztos lelked, ragyogó szépséged
Elragadá a fény-királyt is magát,
S hogy benned remek mesterművét lássa,
Arcmásodba adta legszebb sugarát.

E fény-született kép mély titku varázsa
Szent ihlettségre gyújtja lelkemet,
És az ihlettség képedért, szerelmem!
Tűz-imádóvá tett máris engemet...

Minden vonásod lelkemig behatva,
Imádsággá lesz, mely a naphoz lebben —
És ez imára hű meghallgatásként
Képedben föllelt üdvöm szól legszebben.

Ez üdvözítő kép: bűvös talizmán —
Reá tekintve sok bűm, szenvedésem
Ugy oszlik el, miként a siró patak,
Csendesesen elhal a virágos réten, —
S kívülled mindent, mindent elfeledve,
Egyedül édes emlékednek élek,
Képedet nézve, égből jött leányka,
Hiszek, lángoló szeretek, remélek:

Hiszem üdvömet, kezedbe letéve,
Engem csak e kéz áldhat meg egyedül;
Szeretem lényed, lelkem kalauzát,
Szerelmem buzgó imáadásig hevül;
Remélem jobbod boldog birhatását
S szerelmed által az örök életet...
Ezen hit, remény s forró szerelemre
Mondd ki szép birám a végítéletet.

Éltet vagy halált mond ki égi ajkad:
Hogy szeretsz-e engem, avagy nem szeretsz? —
E két kérdésnek válaszában rejlik:
Föltámasztasz-e majd avagy eltemetsz?...
Nem jöhet mennyből kárhozat, virágom!
Mondd, hogy szeretsz — sok fájdalom díjába, —
Hadd tehessem be képedet örökre
Üdvözölt szívem arany albumába.

Kis bajból — nagy baj.

Beszély,

Major Bélától.

(Vége.)

Nem volt a nő mellett baráti pártfogó, a ki helyes utra térítette volna gondolatait. E helyett ott volt Máli néni, a ki még olajat öntött a tűzre.

— Hivatalában van? ej, ej! ki tudja?

A gyanúsításnak ily ártatlan eszközeivel mérgecské a fiatal nő lelkét.

Gusztáv ur csudálkozott, hogy egy idő óta az öreg szolgál sokszor fölkeresi a hivatalban. A ténsasszony majd egy kulcsot kéretett tőle, majd zsebkendőt küldött utána, melyet otthon felejtett.

Nem tudta, nem is gondolt reá, hogy mindez kémkedés, hogy valjon a hivatalban van-e?

Egy pár hét telt el így. Az élet folyt külsőleg a rendes kerékvágásban; Margit hallgatott, de a férj fájdalommal tapasztalta, hogy nagyon meghidegedett iránta. Fél tőle, bizalmatlankodik, a régi Margit megváltozott.

Egyik sem tudta, hogy mint viselje magát. Valami ür kezdett közöttük támadni; érezték, tudták ezt, de nem bírtak rajta segíteni.

A régi bizalom apránként eltűnt; társalgásuk hideg, ki-mért, rövid kezdett lenni, s egyik sem tudta a jeget megtörni.

Pedig szerették egymást!

Gusztáv utja a hivatalba és vissza a szép özvegy háza előtt vitt el. Ha az ablakban látta, lehetetlen volt nem köszönnie. Tette ezt minden utógondolat nélkül, udvariasságból,

a régi ismerettségénél fogva, melyet meg nem tagadhatott. De még csak nem is találkozott az özvegygyel, nem is beszélt vele.

Hanem az ily kalap-leemelések, ablakon keresztül váltott pillantások szorgalmasan tudtul lőnek adva a feleségnek otthon, és nagy bűnül rovattak fel.

Oh, szerelmes nő szív szomorú bolondságai!

Gusztáv nem találta otthoniasnak többé az otthonát. Annál nagyobb hévvel veté magát hivatalos dolgai közé. Ha otthon volt, úgy nyomta, feszélyezte valami; maga sem tudta: mi? Nem tudott Margittal beszélni.

Ha néha a legjobb szándékkal ment is be a közös szobába, a hol neje az ablaknál, varró-asztala mellett ült, leült a dívánra, nem tudott szót találni, melylyel a társalgást megkezdje; közönyös kérdéseire neje egy-tagu feleleteket adott, s a mellett oly siralmas arcocskát vágott, akkorákat sohajtott, mintha a világon legszerencsétlenebb mártyr volna.

Nézni e szomorú arcot, hallani e szemrehányó sohajokat egy el nem követett bűn miatt! nem! ez meghaladta Gusztáv ur erejét; elrohant és dolgai közé temette magát.

Még a mellett nagyon sok dolga is volt, nem ért rá ily szerinte gyerekségekkel vesződni, mely gyerekségek pedig megkeseríték házi-életét s melyeket nem tudott legyőzni.

Érezték, hogy van valami közöttük, a mit ki kellene magyarázni, megértetni egymással, de nem tudták, min kezdjék a magyarázatot.

Szerették volna, talán kölcsönösen, elsimítani; de nem ment. S külsőleg egyik sem mutatta, hogy akarna arról a tárgyról beszélni; sőt Margit oly modort vett fel, mely egyenesen visszautasított minden mentegetőzést. Gusztáv látta belőle, hogy kihallgatás nélkül elítéli, nem is kívánja igazolását hallani.

Ő sem akarta magát igazolással fárasztani, mert meggyőződése szerint jogos téren állott, nem érezte magát hibásnak, s úgy gondolta, hogy az igazolási törekvés nem használna semmit, sőt ártana, mert bűnössége elismerésének látszanék.

Azt hitte, majd elmúlik magától is; hanem nem múlt el, s lappangva, fokozott mérgesebb lett a baj.

Vannak esetek, midőn hasonló alkalmakkor csekély körülmények, apró események jönnek közbe, melyek kipattantják s eloszlatják az ily veszélyes nézetkülönbségeket, s a házastársakat a régi bizalomra vezetik vissza, hogy nevetnek saját agyrémeik felett, nyíltan megbánják, hogy egymást kínozták s megfogadják, hogy nem teszik többet.

Itt nem jött közbe semmi ily csekély körülmény, apró esemény. A baj ette magát mélyebbre és mélyebbre; nem volt békéltető, a ki a közvetítő szerepét játszotta volna, s az élet mind elviselhetlenebbé kezdett válni.

Gusztávot már ingerültségbe hozta, ha nejét látta. Ez a néma bánat, lemondó szemrehányás, mely minden mozdulatából, minden pillantásából látszott, s mely magát igaztalanul halálra kínozt szenvedőnek, férjét zsarnok hóhérnak tünteté fől; mely vád volt, a nélkül, hogy annak akarta volna magát tartatni, a nélkül, hogy sértés ne lett volna annak tartani; mely előre visszautalt, kizárt minden igazolást, közeledést, engesztelést: tűrhetlenné lett; a férjét kínozt, ingerelte, mogorvává, epéssé tette.

Meg-megállt neje előtt, összeszorítá kezeit, magában tombolt, de nem szólt. Meg akarta kérdezni, hogy mi baja? de nem tudta, hogy mily hangon tegye e kérdést.

Egyszer aztán, mikor mégis megkérdezte, csakugyan olyan hangon kérdezte meg, melytől a legerősebb idegzetű ember is hajlandó lett volna elszaladni, durván, dühösen:

— Hát mi bántja? mondja meg az isten szent szerelméért, hogy mi baja?

Margit összereszt. Aztán oly arcot csinált, mely mutatá, hogy kész a legborzasztóbbat eltűrni, hogy nem is vártalan előtte férjétől semmi borzasztó.

— Semmi! — suttogá fájdalmasan és szemeiben két nagy könnyesepp jelent meg.

Gusztáv kétségbeesetten csapta össze kezeit.

— Semmi és sir! hallgat és sir!

Hosszan, boszúsan nézett nejére, aztán összefonta karjait s nagy léptekkel járkálni kezdett a szobában.

— Mért nem beszél? — dörgé egyszerre ismét ember-evő hangon.

Neje modora valóban kivette minden türelméből.

— Mit beszéljek? — kérde Margit az ijedségtől elhaló hangon.

Gusztáv látta, hogy neje őt most iszonyu kanibálnak tartja, és pedig teljes joggal. Haragudott reá, a miért ily viasz szerepbe sodorta, mert valóban ő sodorta bele.

Azonban nem tudott szerepén változtatni.

— Mit? — riad fel.

Aztán egyszerre toppantott.

— Semmit. Hanem tudja meg, tudja meg, asszonyom, tudja meg...

Margit kérdő tekintettel nézett fel reá, oly tekintettel, mely mondani látszott, hogy nem lepi meg semmi — ettől az embertől.

— Én nem vagyok gyermek! — mondá Gusztáv. — Énnekem dolgaik vannak. Én nem érek rá, hogy haszontalan komédiákat játszszam. Nem azért vettem feleségül, hogy nekem itt szerencsétlen legyen és szomorú képeket mutogasson. Ezt tudja meg!

Ezek igen okos és igazságos szavak voltak, hanem ingerült, parancsoló hangon előadva. Margit szerfölött szigorúnak találta.

Gusztáv elrohant, Margit pedig sápadtan, mint a halál, állott fel.

— Sohasem szeretett, — sohajtá, — nem, soha!

És nem sirt. Sokkal mélyebben sértve érezte magát, sem-hogy sirni tudott volna. Még azon órában elment Máli nénihez; ott nagy indulatoskodással előadta, hogy férje ilyen, meg olyan kegyetlen; nem akar vele többé egy földel alatt lakni.

A jó asszonyság mindezt szentül elhitte — az ő báránycájától és arról az emberről. Jól teszi a báránka, ne is menjen vissza többé ahoz a — tigrishez.

A tigris pedig, mikor hazatért, üresen lelte házát. Nagyon nyugtalan lett, igen szerencsétlen, hanem azért nem ment felesége után.

Este egy levelet kapott.

„Uram! nem tudom tovább tűrni az ön zsarnokságát, szülémhez megyek.“

Levélpapírt vett elő, s a szolga által, a ki a levelet hozta, ily választ küldött:

„Asszonyom! igen sajnálom, de nem tehetek róla.“

S mikor egyedül maradt Margit Máli néninél, s midőn Gusztáv bezárkozott szobájába, mindkettő leborult kezeire, zokogott és mellét verte:

— Mily szégyen, mily szerencsétlenség!

És pedig szerették egymást!

A kis bajból nagy baj lett.

Mily haszontalanság volt az valóban, hogy Gusztáv fiatal korában mást szeretett, még ha valóban szeretett volna is, — és mennyire elmérgesedett a dolog!

Most már nem lehetett rajta segíteni.

A nő elhagyta férjét; hűtelen lett a házi tűzhelyhez, idegeneknél keresett segítyt, midőn nem volt rá oka.

Lehetetlenség volt többé összehozni őket. Gusztáv letörle arczáról a könnyeket, férfassága, önérzete nem engedé, hogy mutassa a világnak fájdalmát. Büszkesége érzékenyen meg volt sértve; még csak gondolni sem akart arra, hogy nejét kérlelje, midőn nem volt hibás.

Margit volt a hibás, tagadhatlanul Margit. Tapasztalatlan, könnyelmű, hirtelen; de meg is lakolt érte.

Oh, hisz' a házas-felek közt az apró félreértéseknek oly szépen el kellene simulniok, hogy nyomot se hagyjanak hátra. S itt nem simultak el. Szerették egymást, hanem nem voltak egymás számára teremtvé. A természet sokat tesz; nem voltak egymáshoz illő természetűek. Nem ismerték egymást; kölcsönösen hajlandók voltak a félremagyarázásra, nem bíztak egymásban úgy, a mint kell félnek másik felében, s ez lett az eredmény.

Mindkettejüknek büszkesége, önérzete lépett előtérbe. Egyik sem engedhetett, s ismét nem volt semmi apró körülmény, esemény, mely közelebb hozta volna őket.

Ugy éltek elváltan, s úgy is haltak meg. Egyik sem tudott a másikra semmi rosszat, de mindegyik azt hitte, hogy a másik nem szenvedheti, gyűlöli őt és sohasem juthattak az ellenkező meggyőződésre.

Margit apránként fogyott, sápadt belső küzdelmei, fájdalma miatt, de soha sem árulta el, hogy mi megy végbe szívében, sőt azt mondá Máli néninek, hogy boldog, nincs semmi kívánni-valója; Gusztáv ridegen élte szalma-özvegysége szomorú napjait, munkába temetvé magát, s általános vélemény, hogy a legkitünőbb tisztviselő volt, csak hogy igen komor, mogorva, életunt ember.

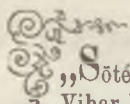
Sohasem beszéltek egymásról, s így nem értesülhettek egymás érzelmeiről.

Egyszer aztán csak beteg lett Margit. Gusztáv csak akkor tudta meg, midőn meg is halt. Bizonyíval nagy hatással volt rá ez eset, mert ezentúl még mogorvább, életuntabb volt. Azután meghalt ő is.

A világ nem tudta meg történetüket. Azt hitték, hogy ki tudja, mily nagy okok idézték elő elválásukat, pedig nem volt egyéb, mint ily kis bajból — nagy baj.

Eji dal.

D ú s L á s z l ó t ó l.

„Sötét az éj nagyon, alszol-e édesem?
Vihar lesz, vad vihar, úgy látom, azt hiszem.
Vedd a hárfát elő, üzd el bús gondomat.
Komor az éj nagyon, nyugton nem alhatom,
Villámmal az ég talán le is szakad.“

Hárfához nyul a hölgy, lassan megpengeti.
Oh! mily búsan esik az éji dal neki.
Halvány ajkán sohaj, olyan szivrezgető.
Mosolya elhervadt, s hervadt mosoly alatt
Éled a mult, a mult — a mohos temető.

Szól az ifju: „Apám! nézd a világot ott.
E kis házban kedves, szelid leány lakott.
Hová lett? nem tudod? nagyon szerettem én!“
Az apa oly komoly, s midőn rá válaszol,
A hangja oly erős, olyan zord, oly kemény.

„Te büszke ősöknek megromlott magzata!
Hová tetted eszed, szíved, lelked hova?
Az ősi büszkeség, beszenyezett nevem
Sokat, mindent kíván — és e gonosz hibán
Sokat szenvedtem én, — bűnöd elengedem...“

„Apám! az égre, szólj! — esenge a fiu —
Tudod, hogy nőm vala“ — s az ősz arcz oly hiu,
Pirulva néz reá, majd aztán felriad:
„Többet, többet ne mondd!“ — lelkére száll a gond.
„Apám! ne követeld, hogy ne legyenek fiad!“

„Hallgass!“ — kiált az ősz. — „Hová lett nőm, beszélj!“
Az ősz atya beszél, s oly iszonyut beszél.
„Nőd? az más nője már, ez volt akaratom!“
„Akarta ő talán?“ „Bolond volt a leány,
Ugy történik minden, a mint én akarom!“

„Mit gondolsz jó uram, elég-e ennyi már?“
A hárfá elhallgat, a férj boszúsan áll.
„A multat mit vered a rejtekből elő?“
— Kivül zajonganak, s a zord fegyver-zajnak
Kiséretében egy mogorva férj jó.

Szól: „Nézd, e fegyver itt apára ronta már,
Véres, gyilkolni vágy, ismeri a halál.
Hölgy! Ki enyém valál, pihenj meg ott alatt.
Aztán ez itt követ — én is megyek veled.“
— Világos lett az éj s utána hamv maradt.

Selim.

Keleti beszély,

Dallos Gyulától.

(Folytatás.)

Selim e magasztos perczen boldogabbnak érzi magát a sors által legkegyeltebb emberi lényénél. Hisz' Zerah szíve változatlan az övé marad. E tudat visszaszerzé szokott erélyességét és meggyőző ékesszólását, mely annyiszor még halálos ellenségei felett is győzedelmeskedett.

Csudálhatjuk-e, ha a legnemesebb és leggyöngédebb női szív előtt is ellenállhatlannak bizonyult? Zerah elfeledé hajtathatlan atyját és oda engedé magát egészen a szerető akaratjának.

Távozása előtt megígérte Selimnek, hogy jövő éjjel elszökik vele valami távol menhelyre, hol mint a vadon virág, elvonulva a világtól, csak ő neki és egyedül ő érte viruland!

Zerahtól elválván, Selim szokott udvari tisztségét végzé a szultánánál. E napon ez egyike volt a legnehezebb feladatoknak a tiszta lelkű és nemes érzésű ember részéről. Az egyenes szívű Selimnek az ámitó szerepét kellett játszani és az uralkodó előtt a legnagyobb hódolatot színelni. E nap sikerétől függött a következő éjjel történendő szökés sikere is. A száz szemű gyanu már előbb kivetette mindenfelé hálóját, melybe az első mozdulatnál keríté áldozatját. Selimnek még aznap folytán meg kellett szemlélnie azt az ösvényt, mely a folyó felé vezet, mint az egyetlen-egy alkalmas utat szökési szándéka véghezvitelére.

Már közel volt a folyóhoz, midőn Soliman kétségbeesett arczkifejezéssel, haját lépve, rohant ki egy mellékutról.

— Menekülj! Fuss! — kiáltott ádáz hangon; — a szultán bérenczei nyomodban vannak, körülkerítettek a gyávák, s nézd, kicsavarták kezemből a drága szekrénykét. Elfutottam; de nem gyávaságból, hanem hogy mielőbb megboszuljam magamat. Nézd! — és ezzel az égre emelé vérző kezét, — minden csepp véretem százszorosan boszulom meg. Fuss azon titkos ösvényen; ott még utólréheted a gazembert, ki megfoszta kincsemtől; mert jóval elhagyta czinkosait. Ne félj Selim a szultán hatalmától; a prófétára esküszöm, hogy megmentlek, vagy meghalok érted!

E fogadás után eltűnt és Selim villámsebességgel rohant előre a kijelölt uton.

Az a végzetteljes szekrényke! Ha ezer étellel birna, mind feláldozná e megbecsülhetlen kincs birtokáért! Zerah kihelje drága életét hóhér keze alatt! e rémkép gyorsítá lép-teit és annyira elfogta egész lényét, hogy midőn néhány lépésnyire maga előtt egy fehér köpenyeg lebegését vevé észre aombok közt, kétségbeesetten kiáltott fel:

— Mentsd meg őt! oh hatalmas Allah! mentsd meg őt!

E rémkialtásra visszapillantott az üldözőhez a siető kincsrabló; de Selim erős keze már torkán ragadá, mire egy borzasztó, kétségbeesett tusa fejlődött ki, mely az erejéről híres zsoldos halálával végződött.

Selim ismét a drága kincs birtokában volt, melyet keblébe rejtett.

De nem sokáig élvezhette azt a boldogító tudatot, hogy Zerah meg van mentve; mert a jáncsárok utólérték előre rohanó társukat és most körülkeríték Selimet, kinek minden léptét már a titkos levél felfogása óta figyelemmel kísérték. E jelenet már szorosan a folyó partján történt. Selim látta, hogy hasztalan ellenállani annyi fegyveres embernek, föl hagyott tehát minden szokási kísérlettel.

Főlemelé a levágott zsoldos véréből még cseppegő kard-élet, és azon fenséges arczkifejezéssel és méltóságteljes testtartással, mely mindig megteszi hatását műveletlen tömegre, szokott parancsoló hangján kiáltott rájuk:

— Álljatok meg és egyitek se merészeljen közeledni hozzám! Mondjátok meg a szultánnak, hogy egyik gaz bérenczét elküldém a túlvilágra. Mondjátok meg neki, hogy szemetek láttára hajítam be e folyó mélyébe azt a kincset, melyet birodalma minden gazdagságaiért nem adnék cserébe!

Ezt mondva, görcsösen reszkető kézzel kikapta erősen dobogó szíve tájáról a drága kincset rejtő szekrénykét, és a hullámok közé dobta. Villám-sebességgel hajtá végre Selim e tettét és szorongatott kebléből egy mély lélegzet bontakozott ki, mintha nyomasztó súlytól szabadult volna. Most a titok csak az ő szívébe van rejtve, és nincs zsarnoki erő, mely e szentségbe hasson. Most a báméskodó zsoldosok felé fordult és intett nekik, hogy kísérjék. Régóta hozzá szokva: vakon teljesíteni a fenséges Selim parancsát, követték, s bár mindkét oldalról kivont karddal vették körül, menete udvari kíséretétől követett uralkodóhoz hasonlított inkább, mint a bűnöséhez, kit a sértett felség ítélőszéke elé visznek.

Selim rémületlen arczczal és szokott nemes tartásával lépett Amurath elé. Jól tudta, mi vár reá; de az a boldogító meggyőződés, hogy saját élete feláldozásával menti meg a kedves Zerahét, edzé nemes lelkét s magasra emelé minden földi veszélytől aggódás felé. Méltóságos nyugodtsággal hallgatta végig a janicsár vezér elbeszélését az épen történetekről és en-

nek végeztével csüggedetlenül nézett Amurathnak dühtől szikrázó szeme közé.

A korlátlan önkényhez szokott szultán annyira fölingerült ez eseményem, hogy jó ideig megakadt a beszéd torkában. Mély és hatalmas szenvedélyek dulták e perczen keblét. A titkos feladások daczára ő mégis hitt Selim hűségében; annál nagyobb gyötrelmet okozott neki a perc, melyben kegyencze mint áruló állott előtte. Selim volt az egyetlen-egy ember, kit valóban szeretett, kiben őszintén bízott, és egy könny csillámlott meg büszke szemében, midőn ez egyetlen-egy meghittjének árulása és hálátlanságáról kellett meggyőződnie. Selim észrevette a megilletődés szokatlan jelét a zsarnok szemében, melyen eddig megtartott büszkesége mély megindulássá változott át. A szultánban még egyszer meghitt barátját, bőkezű jötevőjét látta, és letéven kardját, a trón zsámolyához felkiáltott:

— Igazhitűek hatalmas uralkodója! Ime, vedd vissza kegyajándékomat, vedd el életemet, melyet a nagy Allah adott; de ne foszsz meg becsületem tudatától. Oh, ne hidd, hogy én áruló vagyok; bár beszenyezve alattvalód vérével, hűtelen nem voltam irántad. Ezt vallani fogom életem végső perczéig.

— Bizonyítsd hát be ártatlanságodat! — kiáltott fel Amurath; — a nagy prófétára esküszöm, hogy mihelyt fölfedezed és hatalmamba kerited a megbuktatott királyi család még életben levő sarjadékát, azonnal megbocsátom neked minden vétkeidet s visszahelyezlek tisztségeidbe, és még ma ünnepelheted menyegződet.

Selim szívére szorítá kezét és szilárd hangon felelé:

— A titok ide van temetve és sírba szálland velem! Nincs hatalom, nincs a kínzás oly neme, mely rábirjon annak fölfedezésére. Kínzhatsz, elveheted életemet; de szabad akaratom felett nincs hatalmad!

— El tehát a legsötétebb börtönbe, el, mig a kellő készületek megtéve lesznek áruló életed eloltására! — kiáltott fel a szultán dühtől szikrázó szemekkel. — E perctől fogva kegyem és szánalmam leggyöngédebb mozzanata a legkegyetlenebb boszuvá változzék át! A megindulás órája lepergett; rettentő példája legyen véged az utókornak, és szóljon a kegyenczek hálátlanságáról és az uralkodók igazságosságáról!

Selim alázatosan meghajtá fejét. Amurath megparancsolá, hogy jelenlétében tegyék fel bilincseit, hogy előbbi dicsőségének színhelyén aláztassák meg. Mire a legborzasztóbb átkok kitörése után börtönbe vitette.

Bűzös, sötét börtön, melybe csak ritkán hatolt be egy-egy árva napsugár volt most a kitüntésekkel halmozott ország-lár lakhelye.

Szomorú példája a földi dicsőség mulandóságának! De van a világosság egy neme, mely a déli napsugarak ragyogását is fölülmulja és mely mennyi dicsfényt az emberi szenvedések legsötétebb színhelyére is árasztja. A szilárd szellemű férfit, ki el van határozva feláldozni életét egy szerencsétlen embertársért, a vértanúság szelleme edzi, és angyali szárnyakon viszi e gyarló földről az öröklét felé. De azon magasztos érzet, mely egy nemes tett végrehajtásában lelkesít, és erőt ad a kínszenvedőknek, lassankint elgyöngült Selim keblében, midőn szeme elé hozta azon végzetteljes körülményeket, melyek az ő vértanúságát kísérik. Oda adni életét Zerahért és egy tiszta beszenyeztelen nevet hagyni hátra, oly emléket, melyet tisztelni fog az utókor és siratni minden nemeslelkű ember; ez csekély áldozatba kerülne oly hő szerelemnek, mint az övé; de meggyalázva sírba szállani, megbélyegezve a hitvány áruló névvel, megvetve talán ő tőle is, kiért feláldozza ma-

gát, e gondolat majdnem örültté tevő és perczenkint hanyatlani érzé erejét.

Az ég felé emelé bilincselte kezeit és fohászkodott Allahhoz, hogy megszánna és küldene le egy mennykővet, mely egyszerre véget vessen nyomorult életének; hadd omoljon aztán a feledés árja emlékére és mossa el az élők sorából. Kiönté lelke túlárado keserveit a Mindenható előtt, míg a rémületes csendben a dúló szenvedélyek zajló hullámai csillapodni kezdenek. A szűk [börtön] utósó fény-csillámja is eltűnt, és az éj rá veté sötét fátyolát. A gyötrött fogoly csudálkozék rajta, hogy a vérszomjas Amurath eddig is halasztá az ítélet végrehajtását; ő győzedelmesen küzdötte meg a lelki harczot, számot vetett önmagával és a szultán hóhérjai készen találják minden perczben. Leveté magát börtönének hideg kövezetére és nyugodtabban aludt, mint Amurath fényes ágyában.

Ő aludt; de álmai sorsának sötét színében tűntek fel. Egy végtelen sivatagban barangolt, hol zöldelő oázis nem gyönyörködtet az emberi szemet; hol forrás nem enyhít a szomjazó ajkat éltető vízzel. Kimerülten, kétségbeesve leveté magát a forró fövényre és haláláért esedezett Allahhoz, midőn egyszerre a paradicsom kapui megnyitak előtte, a homály eloszlott, számtalan Hourik tüzes szemei vakító fényvel ragyogtak feléje. A hirtelen változás megzavarták álmát. Selim felriadt és körütekintett. Az álmok eltűnt, de a fiatal fénykép megmaradt előtte a legszebb nő alakjában, hosszú fehér öltözetben, egyik kezében szende fényű lámpát tartva, míg a másikkal könnyező szemeit takarja el. Igen, ott állott a deli alak, halálsápadt arccal, leomló hosszú sötét hajával, mint egy női angyal, ki elvinni jött a porhüvelyéből felszabadított lelket túlvilági honába. De ő nem volt égi tünemény. Ő földi lény volt; egy fiatal, bájos, szerető és szeretett földi lény; teli a legforróbb szenvedéllyel és a legkeservesebb fájdalommal is. Zerah állott kesergő szívvel elítélt kedvese előtt!

Az ébredező Selim alig hitte, hogy még e földön van; de fölemelkedvén hideg fekhelyéről, lánczainak csörtetése eszébe jutatta a szomorú valót. Oh, e csörgés! Halálosan sebző nyílként hatolt be Zerah szívébe, melynek lázas dobogását Selim érezhette. A fenséges nő, ki boldog és örömteljes órákban tartózkodó büszkeséggel fogadta kedvesének forró szerelmi vallomásait, mint a virág, mely elfordul a déli nap hő sugaraitól; most szerencsétlenségében indulatosan keblére borulva, körülölelve reszkető karjaival és keserű könyvekkel áztatta vas-bilincseit.

— Eljöttél, hogy velem együtt a „sötét völgy kapujához” költözzél és haldokló ajkaimtól kiolthatlan szerelmem utósó vallomását halljad? — kérde Selim mélyen megindulva.

— Jöttem, — felelé Zerah gyöngéd, rebegő hangon, — mint a kegyelem és bocsánat hírnöke. Amurath küldött ide azon üzenettel, hogy — élj!

— Éljek! — kiáltott fel Selim hevülten, — és vére sebesebben kezd keringeni ereiben. Éljek, te érted! (Vége köv.)

Bretagnei mondák.

(Folytatás.)

II.

Raquenel Tiphaine. — A bloisi gróf agara.

— Mindnyájan tudunk az angolok bretagnei és normandi hadjáratának történetéről, — kezdé Kéry másnap este. — Azt is tudjuk, hogy Montfort gróf unokahúgával, Penthièvre Jeanne grófnővel, ki a jó Jean halála után Bretagne fejedelemnője lett, az ország birtoka fölött viszálykodott; és hogy hogyan járt a

gonosz navarrai Károly ott fön Spanyolországban, erről is elég hallani dalokból és elbeszélésekből. Eközben Du Guesclin Bertrand legelső harci hősként emlittetik, mert alig vett néhány évig részt a komoly hadjáratban, az ellenség legnagyobb része már remegett, a mint harci jelszavát hallá: — Notre Dame Du Guesclin! — A mi azonban kevésbé ismeretes, s a mit ezért nekünk öregeknek jó sokszor el kellene mondanunk, azon történet, miképen jött ő össze Raquenel Fiphaine-nel.

Mondtam már előttetek, hogy Bertrand nem volt épen valami szépség, mert ha az évek folytán valamivel módosabbá lett is, de nem dobhatta el négyszögletű fejét, durva arcát, borzasztó száját, tagbaszakadt termetét, hosszú karjait, kezeit és lábait, melyek oly nagyok voltak, mint más három keresztény emberé összetéve. Az ifju Du Guesclin nagyon jól tudta ezt, s elérvén azon kort, midőn a legény örömet társalkodik asszony-személyekkel, nem egyszer elbúsulta magát. Hanem a mennyire csak lehetett, iparkodott kivetni fejéből az egész dolgot, s ha látta, hogy mások mint nevetgélnek, tetszelegnek s mint feszítik kegyes állásba magukat a fehér-személyek előtt, fegyverére tette kezét s magában gondolá: Az egyik találja a szerelmet, a másik a dicsőséget, és én tökéletesen meg vagyok elégedve a dicsőséggel.

Kiváltképen gondolá ezt magában akkor, midőn bizonyos Saint-Pern uraság lakodalmára hivatván, ennek várában több napot szakadatlan ünnepélyességek közt töltött. A lovag-játékban, tornázásban, vadászon ő volt az első; férfiak közt keveset beszélt, de a mit mondott, az mindig jó és bölcseségteljes volt. Nők jelenlétében azonban egészen félszeg volt, s azt kellett volna hinni, hogy ostoba. Hiszem is, hogy a nők és ezek udvarlói közül sokan annak is tarták őt, ezt maga is észrevette, s ha lovagi viadalról vagy vadászatról nem volt szó, legszívesebben is maradt egyedül. Így sétál egyszer Saint-Pern uraság kertjében, mindenféle véres dolgokról gondolkodva, midőn egyszerre egy majdnem még gyermek, fiatal kisasszony lép eléje, s nagy kék szemeivel nyájasan rámosolyogva megszólítja: „Mond meg nekem. Du Guesclin lovag, miért nem viselsz tarka vitézővet vagy más egyéb dolgot hölgyed tiszteletére, hogy ez örülhetne fényes győzelmeiden? — Nekem nincs hölgyem, szép gyermek, — mondá Du Guesclin, — nagyon durva és faragatlan vagyok arra, és nincs is időm sohajtozni s nyögdécselni. — A gyermek olyan piros lesz erre, mintha vérrel öntötték volna le egyszerre s majdnem haragos hangon mondja: — Hősnek nem is kell sohajtozni s nyögdécselni, s azon hölgy, ki ilyesmit kíván tőle, nem érdemes arra, hogy a hős szolgáljon neki. — Du Guesclin mosolyogva viszonzozza: — Te az én szívem szerinti hölgy vagy. legyek én a te lovagod? — Most megint pirulás futja át a kicsi kedves arcát, s komoly képpel leoldván vállszalagjai közül egy arany-zöld színűt, a lovagnak nyújtja azt, és szégyenlősen mondja: — Ime, viseld hát jeletem!

Minthogy azonban a leány még nagyon fiatal volt, alig tizenöt esztendő, Bertrand egészen nevetségesnek találta a dolgot; letérdepel, — mint akkoriban szokás volt, — hogy hölgyétől átvegye ennek jelét; egyuttal azonban megragadván annak kezét is, karjai közé vonja a kis leányt s meg akarja őt csókolni. De az kiszabadítja magát karjai közül, s elsurran, mint valami kis madár, midőn a sást pillantja meg. Bertrand fölállván, utána néz s látja, hogy már messze van a torony bejárásánál, hol a lépcsőknél még egyszer visszafordul, kezével int s valamit kiált is, de a mit Bertrand nem ért meg; aztán eltűnik a bejárásnál és Du Guesclin hiába kereste őt egész nap és a következő napokon is a vendégek közt. Kérdezősködni nem

akart utána, mert a mint mondtam, mindenben, a mi nőkre vonatkozott, ügyetlen volt. És minthogy most maga sem volt képes megfogni, mint lehetett bátorsága a szép gyermeket megölelni, és minthogy az oly mennyeileg mosolygott rá kék szemével szőke fürtjei alól, azt kezdé hinni, hogy valami kis tündér volt. Álomnak nem tarthatta a találkozást, mert az aranyzöld szalag kezében maradt, mit mindig magánál is hordozott, de csak öltönye alá rejtve mellén, nehogy társai ingereljék őt vagy épen kinevessék.

Nem állithatom, hogy Du Guesclinnek valami sok ideje lett volna a szép gyermekre gondolni, mert akkoriban Franciaországban s különösen Bretagneban ezerféle dolga volt egy harci hősnek, és hogy a mi Bertrandunk nem volt rest fizkő, gondolhatjátok. Olyan nagy papirost, mint a legnagyobbik viatorlám, teleirhatnék a vezéreknek és váraknak neveivel, kiket legyőzött s a melyeket bevett, és így gyorsan eltelt fölötte megint egy pár esztendő és híre elterjedt az egész keresztyénység közt. Azonban nem engedett magának semmi nyugtot. Ha ma megverte az angolokat, holnap megtámadta Montfort gróf csapatait, s ha valamely városból elkergette az ellenséget, rögtön másik felé vetette magát.

Így lovagolt egyszer Dinant közelében egy erdőn át, s egy kápolnához ért, melyben egy csudatevő Szűz-Mária-kép volt. Bizonyosan valami búcsúnap volt, mert sok zarándok és zarándoknő térdepelt a kápolnában vagy küszöbén, vagy a fák alatt, a mint kiki többé vagy kevésbé méltónak tartotta magát arra, hogy közel legyen a szentséghez. Természetes volt, hogy ezek a védtelen emberek megijedtek a fegyveres csapattól, mely Du Guesclin nyomába lépkedett; de Du Guesclin csakhamar meggyőzte őket, hogy félelmük alaptalan, mert leszállván lováról, a kápolna küszöbénél letérdepelt és imádkozott és egész kísérete ugyanezt tette. Talán volt abban egy-kettő, kinek nem jött szívéből az imádság; de ha az ur ájtatos, a szolga tetteti legalább magát, mintha ő is az volna; de hisz' a szentek ki tudják válogatni az igazokat.

Du Guesclin az imádkozás után fölállván, ép lovára akart megint ülni, midőn egy bő szürke öltözetű zarándoknő lép hozzá, ki susogva mondá: — Du Guesclin lovag, hölgyed üdvözl téged. Ne feledd őt el s légy meggyőződve, hogy szemei lépésről-lépésre követnek. — Mit tudsz te az én hölgyemről, s hogyan hihessek én neked, ha semmi jellel sem bizonyítod szavaiddat? — viszonzá Du Guesclin meglehetősen mogorván. — A zarándoknő most hátra veté kissé csuklyáját, hogy a lovag megpillanthatott egy pár kék szemet, melyek oly szépek voltak most is, mint mikor először látta őket egyszer. Saint-Pern uraság kertjében. A zarándoknő egyuttal kezét is kinyújtá s kis talizmánt adott át. — Most Dinantba mégy, — szólta aztán, — s a fegyverszünet daczára, mit az angolokkal kötél, ismét küzdelemre s dicsőségre fogsz ott találni. Viseld ezt saját javadra s hölgyed emlékére! — Hölgyem emlékére! — viszonzá Du Guesclin, mert ha teljes tiszteletet tanusított is a szentek iránt, mégis jobban hit saját erejében, mint a világ minden erekljében.

A zarándoknő távozni akart; Du Guesclin visszatartá őt s kérdé: — Mikor hallhatom meg hölgyem nevét? — Dinantban megtalálod őt, — viszonzá a szürke öltözetbe burkolt alak s visszament a kápolnába. Du Guesclin utána nézett s úgy találta, hogy a kiesiből magas, méltóságos tartású szüzzé nőtt. Most már nem tarthatta őt többé tündérnek, hanem be kellett látnia, hogy keresztyén teremtes. Hogy előkelő származásnak kell lennie, megismerte magatartásáról és mozdulatairól, s így vidám gondolatokkal eltelve, még gyorsabban lovagolt

Dinant felé, s ezt észrevevén, nagyon csudálkozott, hogy ép oly nagyon kívánczolt hölgyével, mint az ellenséggel találkozni.

Egyébiránt nem hitte a zarándoknő azon jövődölését, hogy most küzdelemre és dicsőségre találанд Dinantban. A lakosok fegyverszünetet kötöttek az angolokkal és ép az ostromlott város békés polgárai ép oly barátságosan átlátogattak az ellenséges táborba, mint az angolok a városba. És mind a mellett is teljesednie kelle a jövődölésnek, a mint azonnal el is mondandom előttetek.

Bertrand kíséretében volt öcsese, Du Guesclin Olivér is, ki iparkodott érdemessé lenni azon dicsőségre, hogy ily családba tartozik. Egész napon át lovagi gyakorlatokban edzé magát, s a mint a fegyverszünet ki lett hirdetve, kedve telt künn a táborban lovagolni. Egy napon, a mint vissza akar térni a városba, egy előkelő angollal találkozik össze, kit Kantorbie Tamásnak hittak; ez meglehetősen szemtelenül kérdé tőle: — Kicsoda kegyelmed és mit keres itt? — Az ifju Du Guesclin válaszolá: — Nevem Du Guesclin, egyik testvére vagyok híres hős Bertrandnak, s itt csak kedvtöltésből lovaglok. — Erre Kantorbie karon ragadja őt s mondja: — Én elfogom kelmedet s vezeklenie kell kelmednek mindazon rosztért, mit testvére honfiaiának okozott. — Hiába magyarázgatja előtte Olivier, hogy mindaddig, a mig a fegyverszünet tart, nincs joga elfogni őt. Az angol, kit fegyveres csatárok kísérnek, az angol táborba hurczoltatja őt, szoros őrizet alá helyezetteti, s megesküszik mindenre, a mi szent, hogy csak ezer arany forint váltságpénzért bocsátja szabadon. Szerencsére azonban Du Guesclin seregéből egy katona a táborban volt, s ez megismerte az ifju lovagot. Ez oly gyorsan, a mint bir, Dinantba nyargal, hogy Du Guesclinnek hirt adjon a testvérét ért gyalázatról. Épen a vásártéren találja őt, hol ifju polgárok lapdázását nézi; de alig értesül a történetekről, lovára veti magát s az angol táborba rohan s meg sem áll addig, a mig Lancaster herczeg sátrához nem ér, miközben őt mindenki tiszteletnyilvánításokkal fogadja. A herczeg megpillantva őt, eléje fut, megöleli s két oldalt megcsókolja, mert akár hisztek nekem, akár nem, akkoriban olyan voltak az emberek, hogy a fegyverrel haragjukat is letették s azt becsülték legtöbbre, a ki őket legderékasabban elverte. Mint mondtam tehát, a herczeg megölelte hősünket s kínálta, hogy üljön asztalához és egyék és igyék vele; de Du Guesclin fölemelte ökölbe szorított kezét és mondá: — Sem nem eszem, sem nem iszom, a mig elégtételt nem kapok a gyalázatért, a melylyel illettettem. — És erre elmondja a történetet. — A herczeg hivatja Kantorbie-t s föl szólítja őt a fogoly kiadására; de ez védelmezi jogát, váltságpénzt követel, s végre nagy haraggal Du Guesclin lábához veti keztyűjét, a mi akkor épen anynyit tett, mintha én valakinek az öklömet az orra elé tartom s azt mondom: — No, állj ki velem, ha helyén a szived! — Du Guesclin természetesen fölveszi a keztyűt s azt mondja: — Megmutatom neked, hogy semmirekellő áruló s haszontalan, becsstelen ember vagy. — És ezzel minden a legszebb rendben volt, s a két lovag előhozta pánczélát, fegyverét.

Most azonban a küszöbön levő párbaj híre elterjedt a városban, a polgárok házaik elé álltak s aggodva kérdék egymással: mi tevők leszünk, ha e derék hősünk legyőzetik az angol által? És az asszonyok, kik minden alkalommal akkora lármát ütnek, a mekkorát csak lehet, jajveszékelve futottak föl-alá és kiáltozák: — Ah, mi lesz belőlünk, ha Du Guesclin elesik! és eközben kezeiket tördelék s úgy tettek, mintha már vérében feküdnek.

(Vége köv.)

Egy hét története.

November 6-kán.

Naiv kívánság. — A hat nap. — A hetedik a népszínházban. — A mi a nemzeti színházban érdekes. — A hangversenyek. — Miről nem szabad szólni. — S a miről szabad. — A szürke köpenykék. — A mit a tél magával hoz!

A legtermészetesb, bár eléggé naiv kívánság most az, hogyha valakinek annyi aranya lenne, mint a hányszor e napokban e két nevet mondták ki: Hevesmegye és Eger városa. Hat végtelen hosszú ülésen át e két név körül forgott a képviselőház vitája s a szónokok beláthatatlan hosszú sora állt ki a síkra, hogy elmondja azt, a mit elmondandónak hitt. A vita nagy arányai átölelték összes közviszonyainkat, közel- s távolról hordták össze az érveket s ellenállításokat, s az államférfiúi bölcsesség, a legmagasabb politikai indokok szintugy csatarendben álltak, mint a jókedvű tréfa, a maró gúny s itt-ott megcsendült a bohóskodás csörgője is.

A ki e vitákról a lapokból értesül, annak csak megközelítő fogalma lehet, hogy az ily parlamenti csata mennyi érdek- ket nyújt. Midőn így szemtől-szemben állnak a legellentétesb elemek, mell-mellnek van feszülve s a nyilak a legegyesenb uton repülnek az egyik táborból a másikba. A zaj néha oly nagy volt, hogy egyszerre két szónok is szólt, majd szétváltak a csatárlánczok, s egy-egy kiválóbb tag magához lánczolta az egész ház osztatlan figyelmét, majd megint összetömörültek s az egész többségi oldal, mint bástya-fal állt a kisebbséggel szemben, felkiáltásaiban rögtön megtette az észrevételt, s nevetésével összebonyolítja a legmesterségesb okoskodások szála- it. Majd viszont a bal oldalról állt fel egy-egy kipróbált lándzsavető, dárdája végig suhant a többség sorai felett, s pártja dörgő éljenzése tudatá, hogy célzt talált.

A legérdekeseb jelenséget Perczel Mór szolgáltatta. A miniszteri asztal elé állva, esernyőjére támaszkodva, mondta el másfél óráig tartó beszédét s egyaránt szólt a jobb és a bal oldal ellen. Kezdetben a jobb oldalt támadá, akkor ez zúgott s a bal oldal éljenzett. Beszéde közben szüntelen izgott-mozgott, olykor az esernyőt hóna alá ragadta, s betű szerint, mint támadó fél lépegetett a cultus-miniszter elé. Majd a bal oldal ellen fordult, akkor ez zúgott, a jobb éljenzett, s mindkét párt kíváncsian nézett egymás szeme közé, hogy valjon mi lesz mind- ennek vége. Az volt, hogy Perczel e kérdésben egyik párthoz sem csatlakozott s külön indítványt tett, azt, hogy térjenek át egyszerűn a napi-rendre.

Tisza, Ghyczy meg Somssich Pál szokott eleganciájukkal szóltak, s a míg ők beszéltek, feszült figyelemmel hallgatá őket mindenki. Besze János, mint mindig, ugy most is, eredeti ötlete s hatalmas hangjával közderültséget keltett fel; Csernátyn, ki nem egyszer megnevezteti olvasóit, a jobb oldal ugy állt boszút, hogy rajta kezdtek el nevetni, s ő az- zal a megtorlással élt, hogy hatszor egymásután kezdé meg a megszakasztott mondatot, míg a sok kacagtatásban belefáradva, leült. Patay bácsi a közép- re kiállva, huszárosan vágott neki a miniszterialis hivatalnokoknak s recsegő előadásán sokat jó- izún nevettek. Eötvös nemes hév s egy izben, midőn 48 előtti

politikai pályájáról emlékezett meg, magas lelkesültséggel szólt; Deák pedig szelleme verőfényével sugározta be a hosszú, de felette érdekes vitát.

Jókaiban csak egyszer villant fel aranyos humora, Bö- szörményiből a hajthatlan meggyőződés komolysága szólt, Szon- tagh Pálban pedig oly magas tehetségű ellenzéki szónokat ismertünk meg, kinek a házban nem sok párja van.

Csatoljuk még mindezekhez a miniszteriumnál is minisz- teriálisabb piquáns Pulszkyt, a tetőtől-talpig modern Trefor- tot s emlitsük meg különösen azt a jelenetet, hogy valahány- szor a nagy száműzött neve fölsendült: az ellenzék azt minden- koron a legzajosb éljennel üdvözlé, s ime, előttünk van e viták némi hézagos képe, melynek részleteiről beszélnek most min- denütt, a hova magyar lap jár s magyar dolgok iránt érdek- lődnek.

A népszínház is átkaesintott a komoly viták redői közé s iratott magának egy alkalmi tréfát, melyet „A képviselő és a közös ügyek“ czim alatt most mindig telt ház előtt adnak elő. Eláll Menyhért, Quota György és Marius János képviselők ját- szanak be, sok találó ötlet villog fel a mesében s a napi ér- dekü bohóságon mindig jóízűn nevetnek.

Másik ujdonsága a népszínháznak Jámbor Pál: „Nagy Sándor“ drámája, melyet oly fényes kiállítással adnak elő, mely e deszkákon is meglepő. A görög jelmezek szemképráztatón csillognak, s a kép, melyben Sándor, mint Jupiter fia, imád- tatja magát, oly nagy szabásu, hogy ennél festőibbet a nem- zeti színház, nagy díszlet-készletei s gazdagsága mellett, sem tud előmutatni. A játékban különösen kitűnnek Némethy Irma s Molnár. A műnek már parodiája is készül, melyet nem sokára fognak előadni.

A nemzeti színházban ez alatt, még mindig az „Üldözött honvéd“ képezi a nap érdekét, az operai előadásokban pedig Pauliné kitűnőleg sikerült Margitja mellett Saxlehner Emma kisasszony vendégszereplése vonja magára a figyelmet. Nagy- terjedelmű mezzo-sopran hang, biztos iskola, kerekded játék és megkapó külső: mind e tulajdonok nem megvetendő ajánló- levelet képeznek, s miután a vendégszereplés mind e tulajdo- nokról tanuskodik, ugy látszik, hogy azok, kik a k. a. szer- ződtetéséről beszélnek, legalább is olyasmit mondanak, mire elég indok lenne.

A hangverseny-idény is egyre-másra érdekes jelenségek- kel köszönt be. Grün négyes-estélyei, a kamarai és philharmo- niai hangversenyek már a legközelebbi napok érdekes száma- it képezik, e közben pedig itt van Stadler Henriette k. a. — ki olyas közép helyet foglal el a legügyesb szalon-játszók s a virtuózok közt és Plotényi, Reményi tanítványa, ki sok évi tanulmány magaslatáról tekint le a fényes jövő még most talá- nyos képei közé. Plotényinak ép ma este van hangversenye, s így csak alább mondhatjuk el, hogy mint fogadta a közönség a fiatal művész első önálló kísérletét.

De a mi mind e mellett legérdekeseb, az természetesen nem a színház vagy hangverseny-termek gázlámpájainál törté- nik. A termek csillárjai is hatalmasan felloboznak, s az esté-

lyek egymást érik, s a fővárosi hír oly pajkos, hogy egyszerre elkezd emlegetni két nevet egymás mellett, s emlegeti aztán mindaddig, míg végre szép velin meghívókon is ott látjuk egymás után s a meghívók arra szólanak, mi minden idény kedves vendége: a bekötött szemű isten-asszony ünnepére, kinek télen-nyáron, a kandallók és fürdők korszakában egyaránt van virága, mikből kitelik a menyasszonyi koszorú.

Szép névsor volna, ha ide igtatnók mindazt, a kik s a mik most több családban a legnevezetesebb eseményt képezik; a tárczairói toll azonban hódolattal meghajol a magasb hatalmak tiltó szava előtt, de azt nem teheti, hogy gyöngéd legyintéssel ne röpüljön azon mozgó csoportok után, melyek a verőfényes déli órákban most a járó Pestet képviselik.

A tér csak néhány száz ölnyi. A felső Duna-parton, a váczi- és Dorottya-utczákon terül el. Az alsó rakparton, mely alatt a vidám halász- és hajós-nép csoportosul, csak a hivatalnok, tudós vagy mogorva agglegény jár. Olykor ide vetődnek az Erzsébet-sétányról a növeldei kis leánykák is, azokban az egyszerű kék ruhákban, okos, nagy szemekkel, melyek úgy megbámulják a szürke, haragos vitzükröt vagy a parton épülő roppant házakat, melyek egyaránt elzárják a levegőt és világosságot.

Az igazi fővárosi társaság a váczi- és Dorottya-utczában, vagy a felső part koczka-kövein teszi sétáit, a szőke fűrtök, a kis durczás, barna kakadu, s a büszkén felkanyaruló darutollakkal itt enyeleg a szél s csak a szél? . . . Természetesen csak a szél, a tekintetek az akadémia palotáján, a koronázási domb candelaberjein vagy a kirakatok nagy tükör-üvegein akadnak meg, más nézni való itt nincs, s habár azt már mindenki ezer és néhányszor látta, semmi sem természetesebb, mint hogy megnézi naponként, hogy ezer és még néhányszor láthassa.

Ott künn pedig, a városliget fasorában, a hol senki se jár, de pompás a levegő s a napsugarak arany-esője csillog a fakó lombokon, e pompás levegő- s arany-esőben az árvaházak kis növendékei teszik sétájukat. Mindegyiken szürke köpeny, s csöndes figyelemmel hallgatják, a mit a felügyelő vagy a jó szürke néni lefüggő leplű fehér kalapja alól velük beszél. Az Isten áldja meg őket s mindazokat, kik nem felejtik el, hogy a tél meghozza színházi estéit, hangversenyeit, csilláros termek multságait; de meghozza a szegénység forró könyvét, a nyomor panaszát, az árvaházak felhívásait s meghozza ezekben jó lelkek édes gyönyörét: hogy jót tehetnek. — ő. —

Budapesti hírvivő.

✿ (*A fejedelem*) Pestre érkezése most már legközelebbre váratik. Mint mondják, nov. első felében a király Pesten lesz. — Ő felsége egy halli magyar hölgyalapítványi helyet Bósis Mária urhölgynek adományozott.

✿ (*Az akadémia*) alaptökéje legujabban nevezetes összegekkel szaporodott. Az egyik özvegy Szathmáry Karolin tizezer frtos, a másik báró Henter József kétezer frtos hagyatéka, melyeket a legutóbbi osztály-ülésben jelentettek be.

✿ (*A pesti orvostan-hallgatók*) segély-egyletének elnöke Mészáros Károly lett, jegyzője pedig Szmik Gyula. — Ez egylet szintugy, mint a többi tanulói segély-társulások, máris előkészületeket tesz a farsang folytán rendezendő bálokra.

✿ (*Kossuth Ferencz*.) kit a német-ürögghi baranyamegyei kerület köztudomásúlag képviselőjének választott meg, a kerü-

let választóihoz levelet intézett, melyben kijelenté, hogy a választást nem fogadhatja el, miután a jelen viszonyok között nem térhet vissza a haza földjére. Kolozsvár városa választói, kik, mint mult számunkban említettük, ifj. Kossuth Lajost választák meg, hasonló választ kaptak.

✿ (*Az országgyűlésből*.) A hevesi ügy feletti hat napi vita a szerdai ülésben ért véget és pedig azzal, hogy 195 képviselő 79 ellenében helyeselte a kormány eljárását Hevesmegye ellenében. 109 képviselő nem volt jelen, az ülésen jelen volt 5 miniszter s az elnök nem szavazott, 4 képviselő (Perczel, Klapka, Olgyay Lajos s Radich Ákos a fiumei követ) pedig kijelenté, hogy nem akar szavazni.

✿ (*Pestmegye*) nov. 4- és 5-kén rendkívüli közgyűlést tartott. Az előbbi napon rendeletet olvastak fel, mely szerint a kormány a királyi biztos kinevezését látta szükségesnek. Erre azt határozták, hogy a kormány intézkedéseit óvás s az országgyűléshez benyújtandó kérvény mellett végrehajtsák, mire másnap leérkezett az újabb értesítés, hogy a kir. biztos kiküldetésének szüksége így nem forog fenn és szent a béke.

✿ (*Nevezetes könyvtár*) került közelebb ismét a hazából idegen kézre. Ez Waltherr László, a gr. Károlyiak egykori levéltárnokának híres könyvtára, melyet Liszt és Franke, lipcsei könyvárusok, vettek meg, s most darabonként eladogatják. Itt benn eleget hirdették, de nem akadt vevője!

✿ (*„A méhecske”*) czime egy új ifjúsági lapnak, melyet Sz. Kalocsa Róza a jövő hó 1-jén meg fog indítani. Az előfizetési fölhívás mai számunkhoz van mellékelve, csak azt ohajtjuk, hogy a derék vállalkozót süker koronázza. Hogy mily nagy hízagot pótolna nálunk egy jól szerkesztett ifjúsági lap, azt minden család tudja: nem szükség tehát ezen keletkező vállalatot hölgyeink figyelmébe ajánlani.

✿ (*Egy protestans nevelőnő*.) ki a magyar és német nyelveket alaposan érti és azonkívül a női ismeretekben, valamint a női munkákban alapos oktatást adhat, szerény föltételek mellett alkalmazást keres. Bővebb tudósítással szerkesztőségünk szívesen szolgál.

✿ (*Izsó Miklós*.) kitűnő szobrászunk, Debreczenben Csonkai szobrát befejezván, Pákh Albertnek is igen kitűnő mell-szobor-mintáját készíté el. A szobrász vésője azonban ezután itthon pihenni volna kénytelen, s hogy ne pihenjen, Izsó Bécsbe ment.

✿ (*A magyarországi műegylet*) irodája a régi redoute-épület első emeletébe, az azelőtti zenedei helyiségekbe tétetett át. Az egylet tagjai ennek folytán fölkértnék, hogy mult évi műlapjaikat ott átvenni s a folyó évre járó részjegy-díjat befizetni szíveskedjenek.

— (*Örömmel vesszünk tudósítást*) minden mozzanatról, mi a művészet terén feltűnik, s jól esik tapasztalnunk, hogy vidéki művészeink a fővárosi illetékes bírálók ítélete alá bocsátják alkotásaikat, hogy ezek által fölismerve netáni hiányaikat, tökéletesbüljenek. Ez okból szívünkben üdvözljük Arad egyik jeles festését, Zahoray Jánost, kinek több sikerült olaj-festményét láttuk és ki közelebb is igen szép olajfestményt fejezett be, s azt a képzőművészeti társulathoz, mint annak vidéki tagja, a legközelebbi napokban megbírálás, kiállítás és ha lehet, megvétel végett felküldi. A sükerült festmény fényképét láttuk, s ha szabad ebből következtetnünk, ismerve Zahoray tehetségét, alig kételkedünk, hogy a mű a bírálók helyeslését nyerezdi meg.

✿ (*A zenekedvelők egylete*) okt. 26-dikán tartá meg Pesten alakító közgyűlését. Ezen a választások is végbe mentek és

pedig a következő eredménnyel: Elnök lett: gr. Festetics Pál, alelnök: Koltai Jakab, titkárok: Szubovics Manó és Csery Kálmán, zenekarigazgató: Mosonyi Mihály, zenekarvezető: Grün Jakab, énekkarvezető: Thill Nándor, pénztárnok: Ritter Sándor; ezenkívül választottak ügyvédet, zeneműtárnokot, gazdát s 12 tagból álló választmányt.

⊗ (*Plotényi Nándor*) hangversenyén, mult szerdán, a redouteban, nem oly nagy számu közönség volt jelen, minőt e hangverseny megérdemelt volna. Plotényi meglepte közönségét. A képzettségnek már oly fokán áll, mely figyelemre méltó. Nagy technika mellett oly kifejezés, érzelem van játékában, mi egyaránt fényes tanubizonyysága a mester kitünő iskolája s a tanítvány nevezetes tehetségének.

⊗ (*Jókainé asszony*) nagy drámai alkotását, a „Stuart Mária“-ban a mult héten megint alkalmunk volt gyönyörködni; park-jelenete oly nagyszerű, hogy Jókainét a jelenkor legkiválóbb drámai művésznői sorába helyezi. Ugy tekintjük s úgy szeretjük, mint a színház oly dicsőségét, mely a magyar színdesztkákon a legmagasb drámai minta-képek megteremtését jelenti.

⊗ (*A nemzeti színházról*) megint sokféle hir kering. Az a reform, melyet maguk a színészek terveztek, egészben véve nem látszik élet-képesnek s gondosan rejtegetik a nyilvánosság elől. E helyett azonban most az intendáns sok mindenféle ujtáson töri fejét. Hir szerint azt akarja, hogy Szigligetit dramaturgnak nevezze ki, alkalmas fizetéses drámaírókat s a technikai kezelésben is czifrábnál-czifrább ujtásokat tervez. Hanem hiszen Radnótfáy ur csak tervez — s miután már öt esztendő kényelmes nyugalomban eltöltött tervezgetés közben, miért ne tölthetné tovább is ily állapotban azt az időt, a meddig még az intendánsi széken ül!

⊗ (*Uj magyar operette*) készül a népszínház számára. Szövegét Jókai egyik novellája után Csukássy József, zenéjét pedig Bakody Lajos írja. A jövő hó elején alighanem már színre kerül.

⊗ (*Stadler kisasszony*) hangversenyében tehetséges kezdő énekesnőt ismertünk meg. Ez Helvey Ilka k. a., ki a hangverseny-adó iránti szíveségből több dalt énekelt. Igen csinos mezzo-sopran hangja van, s máris oly ügyesen tud vele bánni, hogy nagy tetszést aratott. Kitartás és szorgalom által a kisasszony csakhamar elérhetné, hogy hangja lágyabb, coloraturája tisztább lenne, s nagy tehetsége a szorgalmat és kitartást bőven megérdemelné.

⊗ (*Ruttkayné asszonyt*), ki közelebb ismét elhagyja Pestet, hogy fivére, Kossuth Lajos agg napjainak gyámola legyen, a „Nemzeti dalkör“ a mult napok egyik estéjén búcsú-szerennáddal tisztelte meg. E búcsúzáson nagy számu közönség volt jelen, mely zajosan éljenzé Kossuthot s forró üdvözlését küldé neki a nemes hölgy által a távolba.

⊗ (*Veres Sándor*), menekült hazánkfi, e napokban haza tért. Nevét kevesen ismerik, de a kik ismerik, azok úgy emlegetik, mint a legnemesb emberek egyikét. Veres a keletre menekült, s tanácsosal, szóval és vagyonával mindig s minden körülmény között önzetlen gyámola volt azon hazánkfiainak, kiket bujdosási utjuk szintén a keletre vezetett. Konstantinápolyban ő a magyar egyet elnöke. A krimi hadjáratban ügyes vállalkozása által tetemes vagyont szerezve, Londonba sietett a mérnöki pályára, Londonból a magyar legióba, később pedig ugyan Olaszországban szaktudományát tökéletesíté. 1863-ban 400 darab aranyat kölcsönzött a budapesti ref. magyar egyháznak, hogy a templom még abban az évben földél alá kerülhessen s az egyháznak a falakba fektetett tőkéje kárba ne vesszen. A Hunnia-

egyletnek sok éven át lelkes tagja s a szegény emigransoknak mindenkor jóltevője volt.

⊗ (*Uj csatorna*.) A közlekedési miniszter okt. 31-kén engedélyt irt alá egy Pesttől Szegedig vezető csatorna építésére. Ezen engedélyért Szathmáry Károly, Reitter Ferencz és Bainville József folyamodtak volt.

⊗ (*A tűzesetek*) most egymást érik. Így Lábodon 13 gazdaság semmisült meg a tűz által, Miháldon 41 ezer és Barcsen 120 ezer frt kárt okoztak a pusztító lángok. Kaposvárott is a mult hóban több rendbeli égés volt.

⊗ (*Az erdélyi vasut-vonal*) építése Aradról Gyula-Fejérvárig gyorsan halad elő. A főépítvények, osztályzati épületek, az aradi kivételével, már mind tető alatt vannak, s az áthidalások valamint a vízlecsapolás — nagyobbára mind elkészültek.

⊗ (*Uj épületek*.) A hidegebb idő beálltával mindenütt felhagytak az építkezéssel. A mult nyáron sok csinos és részben nevezetes épülettel gyarapodott Pest városa és sok még épülőfélben maradt hátra, melyek a jövő tavasszal várják teljes befejezésüket. S bármennyit építenek, a lakások mindegyre drágábbak.

⊗ (*A harcztérről*) jövő táviratokat most mindenfelé mohón olvasták. A harcztér az örök város: Róma kapuja előtt volt, hová a garibaldisták merészen előharczoltak, de a szerencse nem kedvezett nekik. A túlerőnek nem állhattak ellent. 12,000 embernyi pápai csapat megtámadta a 3000 fölkelő sereget, s annyira megverte, hogy a garibaldisták sebes futásban kerestek menekülést. Garibaldi maga csak nagynehezen menekült meg, s Flórenczbe érkezve, most az olasz király foglya. A francziák, kik a pápa védelmére vonultak az egyházi államokba, most megszállva tartják Rómát, az olasz királyi csapatok pedig, melyek a fölkelők ellenében hatoltak be a pápai kerületre, most onnan egyre-másra kivonulnak. Egyelőre minden úgy marad, a hogy volt.

⊗ (*Halottak napján*) délutáni 3 órakor a pesti egyetemi ifjuság nagy része, fekete lobogó elővitele mellett, a Filinger-kávéházból kiindulván, a temetőbe ment, hogy hálaadóját le rója a honvédek és a néhány évvel ezelőtt a rendőrség által lelőtt egykori pályatársuk: Forinyák Géza emléke iránt. A honvédek sírjánál a kegyeletes megemlékezés a Szózat eléneklése és a sír megkoszorúzásából állott, s egyszersmind a hozott fáklyák máglyába rakatván, elégettettek a martyrok hamvai felett. Forinyák sírjánál a Szózat ujolagos eléneklése után Fridrich József rögtönzött megható beszédet. Az egész megemlékezési szertartást elláthatlan néptömeg kísérte, énekelvén levett főveggel a Szózatot.

⊗ (*Vegyes hirek*.) Böhm Gusztáv „A dalnok átka“ című Uhland-féle balladára zenét irt, melyet a philharmoniai társaság elfogadott. — A jövő évben, mint mondják, általános nép-összeírás fog elrendeltetni. — A farsangon át a műegyetemi tanulók, báljukon kívül, dal-estélyekkel összekötött táncz-mulatságokat is fognak rendezni. — Gr. Andrássy Gyula miniszterelnök ur Párisban, mint a francia lapok jelentik, az udvar részéről feltűnőleg sok kitüntetésben részesül. — A budai honvédegylet javára Kratky Baschik bűvész a redoute termeiben e hó 7-kén előadást tartott. — Hugo Károly hazánkfi, a „Báró és bankár“ szerzője, ki jelenleg Párisban van, a királynak a francia fővárosban való időzésére dícsőítő francia himnuszt irt. — Abancourt és Csernyus 1849-diki áldozatok sírjain nem levén emlékjel, most e czélra is gyűjtenek. — Beliczay Gyula, magyar zeneszerző, nagy

misét irt Bécsben, melyet ott elő is fognak adni. — Gr. Mikó Imre miniszternek a hivatalnokok arczképeiből pompás albumot nyújtottak át, mely albumban benne van annak a várkastélynak rajza is, melyben gr. Mikó Imre született. — A zággrábi országgyűlést, melyet decz. 2-kán akartak összehívni, jövő jan. 2-kára napolták el. — A pécsi takarékpénztár a magyar vasut-kölcsonre 200,000 frankot irt alá. — Rákoson, hol egykor a rendek gyűlésezése, nádor és király választása folyt, papir-gyárt készülnek állítani. Hogy változnak az idők! — Erdélyben 1857-től fogva 1866-ig bezárólag 7382 ragadozó állatot ejtettek el. Ezekért (medvék és farkasok) az országi pénztárból összesen 34,879 frt 95 kr jutalomdíjt fizettek ki. — Bécs és Pest között ezután majd táviratilag is lehet majd pénzt küldeni. A dolog úgy történik, hogy a küldő az egyik hivatalnál leteszi a pénzt, erről rögtön távirati értesítést küldenek s a másik hivatal azt kifizeti. Ez intézkedést egyéb távirati hivataloknál is életbe fogják léptetni, de csak ezer frt erejéig. — „Lajos bácsi dalai“ czim alatt Rózsavölgyi műkereskedésében közelebb jelentek meg a Kossuthnóták. A hangjegyeken Kossuth arczképe is van. — A pesti kerületben a sokat emlegetett Ebeczky vizsgáló bíró helyére Kacziány W. a debreczeni kerületből neveztetett ki, Ebeczkyt pedig oda áthelyezték. — A párisi világkiállítást a legutóbbi napokban is roppant közönség látogatta meg. Igy okt. 31-dikén 250,000 ember fordult meg a kiállítási palotában.

Nemzeti színház.

November 8-án.

Nov. 2-kán: „Lohengrin“, Wágner nagy operája. — Nov. 3-kán: „Az üldözött honvéd“, Szigligeti drámája 4 felv. — Nov. 4-kén: „VIII. Henrik“, Shakespeare drámája. — Nov. 5-kén: „Dózsa György“, Erkel operája. — Nov. 6-kán: „A navarrai királyné regéi“, francia vígjáték 5 felv. — Nov. 7-kén: „Mártha“, Flotow operája 4 felv. — Nov. 8-kán: „Báró és bankár“, Hugo Károly szomorujátéka 3 felvonásban.

Budai népszínház.

November 8-án.

Nov. 2-kán: „A gerolsteini nagyhercegnő“, operette 5 felv. — Nov. 3-kán és 4-kén: „Nagy Sándor“, Jámor Pál drámája 5 felv. — Nov. 5-kén és 6-kán: „A képviselő s a közös ügyek“ s „Az orosz emissarius“ alkalmi tréfák s „A matrózok“, operette. — Nov. 7-kén először: „Rákóczi Julia“, eredeti dráma 3 felv. — Nov. 8-kán: „A gerolsteini nagyhercegnő.“

Mindenfélék.

✱ (A király Párisban.) Midőn a király a kiállítási palotában volt, észrevette, hogy egy kis leány szörnyen ágaskodik, csak hogy megláthassa. A király azonnal oda ment a kis leányhoz, magához emelte, megcsókolta s egy hatalmas doboz bont nyújtott át neki. A Saint-Germainban tartott vadászat alkalmával az e környékbeli parasztok s parasztnők is kitüntetésben akarták részesíteni az uralkodót. Roppant halmazban hozták eléje a virágokat s gyümölcsöket. A király a bokrétából, melyet egy parasztnő tartott feléje, kiszakított egy virágot, s gomblyukába tűzte, míg a bokrétát kíséretének nyújtá át e szavakkal: „E bokrétát majd elküldöm Erzsébet királynőnek, hogy lássa, mily szépek Franciaország virágai s mily barátságosak a francziák érzelmei.“ Aztán oda lépett a gyümölcsös-kosárhoz

és a szőlőlőből evén, így szólt: „Ez édes és hevitő — mint a francia szellem.“ A francia lapok telve vannak ily bon-mot-kal.

✱ (Miksa császár végrendelete) hosszas pörre ad okot a belga s osztrák udvar között, melynek vége beláthatatlan. A hátra hagyott, ki nem egyenlített követelések néhány millió frtra rúgnak, míg a tényleges vagyon a miramare-i s lacromai kastélyokból, melyeket három millióra becsülnék ugyan, de nemcsak semmi jövedelmet sem hajtanak, hanem fentartásuk is évenként tömérdek pénzt, hatvan ezer frtot igényel.

✱ (Liszt Ferencz,) ki közelebb huzamosb időt töltött Münchenben Wagner Richárdnál, okt. 28-dikán onnan visszautazott Rómába.

✱ (Különös házasságok.) Conti Fanni, külföldön levő magyar születésű dalmű-énekesnő, az izraelita vallásra tért át, hogy Dalnoky dalmű-énekes neje lehessen; Dalnoky urnak nővére pedig, Dalnoky kisasszony, dalmű-énekesnő pedig keresztény lett, hogy egy jelenleg Stettinben levő dalmű-énekeshez mehessen férjhez.

✱ (Lincoln özvegyéről) említettük, hogy szorultságból eladja ékszereit. A yankee nemzet részvétlenül nézi, sőt amerikai lapok egyenesen azt mondják, hogy adakozzanak javára a „színesek.“ Özvegy Lincolné különben nemsokára mint író nő fogja bemutatni tehetségét és sajtó alatt van tőle a következő mű: „Négy év a fehér házban.“ (Fehér háznak hívják, mint köztudomású, az északamerikai államok elnöke számára rendelt állami lakást.)

✱ (Igen elmés beszéd.) Egy német lap, mely nagyon elbűsült a szabadelvű mozgalmakon, így kiált fel: Ha Vilmos, württembergi király még élne, megfordulna sírjában. — Hogyha ezt látja!

✱ (Victoria királynő) e hó folytán leteszi a férjeért viselt gyászt s az udvari ünnepélyeken jelen leend. Az angol lapok, kik inkább mérlegetik a gyakorlati dolgokat, mint az egyéni érzelmeket, azt mondják reá: Legfőbb ideje!

Gazdasszonyoknak.

Finom almás-lepény.

Egy nagy tálba egy kávécsészésnyi jó tejszint, ugyanannyi felolvasztott vaját, tojás sárgáját, felényi tört cukrot, két lat felolvasztott élesztőt és egy kis sót tevén, jól össze kell keverni, végül pedig annyi finom lisztet hozzá adni, hogy a tészta rétes-tészta keménységű legyen. A jól elkevert tésztát késfoknyi vastagságúra kinyújtván, egy arasznyi széles és a sütőpléhhel egyforma hosszúságú darabokat kell belőle vágni. Ezen hosszú tészta-darabokat a következőkép készülendő péppel meg kell tölteni: 4—5 pogácsa-almát meg kell hámozni, darabokra szelni, dió-nagyságú darabka vajjal a tűzre tenni és péppé főzni, annyi cukrot, hogy elegendő édes legyen, végül pedig két evőkanálnyi barack-befőttet adván hozzá. Ha e pép kihűlt, a tésztát meg kell tölteni vele, a tészta két oldalát a töltelékre hajtani, megkelti hagyni, tojással megkenni és csendes tűznél megsütni.

Ezen tésztát dióval is lehet megtölteni, a mely töltelék-eket ekkép kell készíteni: egy negyedfont tört cukrot, egy citromnak apróra vágott héját, négy tojás sárgáját habzásig el kell keverni, akkor egy negyedfont apróra tört diót és végül a négy tojás fehéréből vert habot hozzá adni.

P. St. Erse.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az 1-ső, 2- és 3-dik szám: fehérneműekre való cziradás betűk, sűrű franczia himzés.

A 4-dik szám: szivar- vagy pénztárczára való himzés rajza. Tetszés szerinti színes selyemmel szürke vagy barna bőrön himzendő.

Az 5-dik szám: ablakpárnákra, székek karfáira sat. való színes, keresztöltéses himzés rajza.

A 6-dik szám: czipőkre, táskákra sat. színes himzés rajza, czérnatokon berlini vagy castor-pamutttal himzendő.

A 7-dik szám: finom batiszt-zsebkendőre való franczia himzés rajza.

A 8-dik szám: egy 8—10 hónapos kis gyermek számára való ruha-derék szabása; a ruhácska fehér piqué-ből vagy más szövettől készülhet, színes zsinorkivarrással. A szoknya bő és hosszú legyen, köröskörül szintén a derékkal egyenlő zsinorzással.

A 9-dik szám: kis levélké, apró himzésekre alkalmazható.

A 10-dik szám: czipők, szőnyegek, uti-táskák, számolyok sat. való színes, keresztöltésű himzés mintája. Czérnatokon pamutttal és nyitott selyemmel himzendő.

A 11-dik szám: felső gallér mintája, finom franczia himzés.

A 12-dik szám: nyakkötőre való himzés rajza.

A 13-dik szám: zsebkendő sarkába való himzés rajza, finom franczia himzés.

A 14-dik szám: T és O betűk, koronával. Megrendelés.

A 15-, 16-, 17-, 18-, 19-, 20- és 21-dik számok: egymásba font betűk, fehérneműekre.

A 22-dik szám: gombostűpárnára vagy tálczára való himzés rajza, tafotán, cashemiron vagy ripsen vastag, színes selyemmel tambourirozandó. A szélén levő rajz fehér üveggyönggyel himzendő.

A 23-dik szám: betét rajza, fekete fonállal dolgozandó.

A 24-dik szám: P és H betűk, fehérneműekre.

A 25-dik szám: betét rajza, franczia himzés,

A 26-dik szám: szivartárczára vagy jegyzőkönyvre való himzés rajza, bőrön gyöngyökkel és selyemmel himzendő.

A 27-dik szám: felső gallér mintája, fekete fonállal dolgozandó.

A 28-dik szám: Hermina név, zsebkendőkre. Megrendelés után készült.

A 29-dik szám: keskeny nyakkötőre való himzés rajza.

A 30-, 31-, 32- és 33-dik szám: betűk, fehérneműekre.

A 34-dik szám: reggeli czipőre való rajz, valami puha szöveten selyemmel és aranyszálakkal himzendő.

A 35-dik szám: J betű, zsebkendő sarkába való.

A 36-dik szám: fehér vagy színes nyakkendő sarkába való himzés rajza.

A 37-dik szám: T és H betűk. Szintén megrendelés.

A 38-dik szám: keskeny nyakkötőre való himzés rajza.

A 39-dik szám: széles kezelő rajza, a 27-dik szám alatt levő gallérhoz tartozó.

A 40-dik szám: V és S betűk.

A 41-dik szám: alsó szoknyákra, gyermek ruhákra, és egyéb fehérneműekre való betét rajza.

A 42-dik szám: keskenyebb betét, különféle fehérneműekre használandó.

A 43-dik szám: fehérneműekre való himzett szél rajza.

A 44-dik szám: nyakkötő végébe való himzés rajza.

A 45-dik szám: Mária név, zsebkendőre. Megrendelés.

A 46-dik szám: kis párnácskára sat. való himzés rajza.

A 47-dik szám: Felicia név. Megbizásból készült.

A 48-dik szám: H és C betűk, fehérneműekre.

A 49-dik szám: kis virág, finom fehérneműekre alkalmazható.

Az 50-dik szám: zsebkendő sarkába való kis bokréta rajza.

Az 51-dik szám: M betű czifrázattal, zsebkendőre való.

Az 52-dik szám: felső gallér rajza, fekete fonállal himzendő.

A 53-dik szám: a 34-dik szám alatt levő reggeli czipő hátrésze.

Az 54-dik szám: gyufatartó, pénztárcza sat. való himzés rajza, selyemmel himzendő.

Az 55-dik szám: C és P betűk, fehérneműekre.

Az 56-dik szám: J és T betűk.

Az 57-dik szám: C és M betűk, zsebkendőkre.

Az 58-dik szám: széles kezelőre való himzés rajza.

Az 59-dik szám: D és O betűk.

A 60-dik szám: levéltartóra, szivar- vagy pénztárczára való himzés rajza, színes selyemmel bőrre himzendő.

A 61-dik szám: fehérneműekre való betét rajza.

A 62-dik szám: M és A betűk.

A 63- és 64-dik szám: többféle betű, fehérneműekre.

A 65-dik szám: betét rajza, fekete fonállal himzendő.

A 66- és 67-dik szám: betűk, fehérneműekre.

És végre

a 68-dik szám: fehérneműekre való betét rajza.

Danielisz János,

női szabómester, lakik Pesten, hatvani utca 16-dik sz. a., 1-ső emeleten, 12-dik ajtószám, ajánlja magát a nagyjérdemű közönségnek mindenféle divatos női öltönyöknek gyors, pontos és jutányos árért való elkészítésére és pedig a házi és utcai ruhák egyszerűen díszítve 5 frt-tól 10 frtig. — A többi az illető megrendelésétől függ.

Számrejtvény.

Herbály Máriától.

- 1, 2, 3, 4, 5. Egyik folyója hazánkuk;
- 6, 5, 6, 5, 3. Jelvénye ez egy vallásnak;
- 11, 7, 11, 5. Ez meg neve egy helységnek;
- 2, 8, 6, 5. Keresztneve sok szép nőnek;
- 3, 4, 5, 6, 7, 8. Illik ez a férfiaknak;
- 3, 4, 2, 1, 5. Szükséges a háztartásban;
- 3, 4, 7, 11, 1. A földmives most cselekszi;
- 6, 5, 3, 4, 10, 8. Majd későbbben azt műveli;
- 6, 5, 8, 10, 3, 4. Anyádnak díszkoszorúja;
- 1—11. Hazánk nagynevű, hű fia.

Megtejtési határidő: november 29-ke.

A f. é. 41-dik számban közlött rejtvény értelme: „Hunyadi Mátyás.” Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Fiedler Ottilia, Magyar Paulin és Terka, Boronkay Csicseri Lila, Kovács Klára, Mészáros Eszter, Nagy Flóra, Pap Luiza, Zelles Szidónia, Pásztolyi Danielovich Emilia, Bogyó Mari, Nagy Netti, Theisz Hummel Emilia, Melichár Ferdinándy Luiza, Duhek Vilma, Govrik Jozéfa, Fersin Molnár Anna, Varga Borbola Laura, Belbe Jánosné, Sötér Cornélia, Erdős Eszti, Szepessy Karolin, Székly Berta, Herbály Mari, Nagy Vilma, özv. Deák Zsigmondné szül. Szalavec Janka, Szalavec Lenke, Körrei Laura, Gulyás Amália, Nagy Pálné, György Erzsébet, Oszlányi Mária, Radó Emma, Almási Klotild, Perényi Ida, Hollósy Krisztina, Müller Emilia és Róza, Molnár Józsefné, Miklós Klára, Pávay Katalin, Pesti Teréz, Varga Tivadarné, Erdélyi Miklósné, Gsúzy Leona, Ördögh Riza és Anna, Barna Zsófia, Vörös Krisztina és Emilia, Debreczeny Amália és Emilia, Kecskeméthy Irén, Nyitray Sámuelné szül. Pap Piroksa.

Tartalom.

A nők a politikában. — Fényképe előtt, Kopácsy Dezsőtől. — Kis bajból — nagy baj, Major Bélától. (Vége.) — Éji dal, Dúsz Lászlótól. — Selim, Dallos Gyulától. (Folyt.) — Bretagnei mondák. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora. A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: női munkák mintalapja és előfizetési felhívás a „Méhecske” című ifjúsági heti-lapra.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel:)

Évnyegyedre 3 forint, félévre 6 forint, egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezenkívül 30—30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap
két íven színes borítékkal.

46. szám.

November 17-én.
1867.

Havonként két színezett
divatképpel. Minden szám mel-
lett külön melléklettel. Évenként:
két történelmi műlap és hat kötet
könyvmelléklettel.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszor hasznózott sorért 8 kr.

A nők a politikában.

— Nyílt levelek. —

II.

Kegyed, mint feleletében tudatja, a pártokra vonatkozó multkori általános megjegyzéseim alaposságát sem ismerheti el.

Épen a költői lelkületekre — mondja — semmi sem hat-
hat élénkebben, mint a haza nagysága, dicsőségének megalap-
ítása s miután ezt bizton csak azon eszközök által érhetjük el,
melyeket a jobb oldal javall, föltétlen e párt politikájá-
nak hive.

Föl kellett említenem ez ellenmondásait és pedig azért,
hogy azok, kik e sorokat némi figyelemre méltatják, láthassák,
hogy épen nem pártszempont az, melyekből azok kiindulnak.
Általános gondolatok azok, melyeknek épen nem az a céljuk,
hogy a pártok zsörtölődéseit a színes borítéku lapokban is
megujítsák.

Követem a kegyed gondolatmenetét.

Kegyeddel nevetek, midőn szellemdús tréfáit olvasom azon
bohók felett, kik a nők politikai jogairól beszélnek.

Bohóknak nevezik azokat Európában általában szintugy,
mint a földgömb akármelyik pontján.

A nőknek sehol sincsenek politikai jogai.

Társadalmunk nem bírná meg azokat. Az idealisták hozzá
teszik, hogy a forumok zürzaja megsemmisítené a családi élet
legédesb óráit, kivetkőztetné minden költőiségéből a női gondo-
latot, s egy számot írva a politikai tényezőkhöz, zérussá csök-
kentené mindazt, a mi mint az élet legszebb nyerevénye csil-
log lelkünk előtt.

Kevés gyakorlati haszna volna, hogyha e nézetek megros-
tálásába bocsátkoznánk.

Egészen átváltozott társadalmi viszonyokat kellene elkép-

zelnünk, a gondolatban követnünk kellene az emberi szellem
szárnyalását évtizedeken át s aztán a képzelt világban képzelt
lények ügyes-bajos dolgait kellene látogatnunk.

Legközelebbi feladásunk egészen más.

Működünk közre, hogy a mit néhány lelkes hölgy kez-
deményezett nálunk is s a miben, mint sok másban, Poroszor-
szág példányképül szolgálhatna, az mind nagyobb pártolásra ta-
láljon; működünk közre, hogy a női műveltséget minél szélesb
alapra fektessük, hogy a női munka értékesítésének több for-
rást szerezhessünk s ezzel egyelőre véget érhetnek gondolataink
a női emancipációról.

Egyebekben pedig vonjunk hasznót abból, hogy a nőknek
nincsenek politikai jogai.

Ne mérgesítsük meg a politikai jelszavakkal a társadalmi,
a családi életet.

Ha akadnak közöttünk férfiak, — a mint akadtak, —
kik idegen hatalom zsoldosai, kik megméltelyezni akarják a nem-
zeti életet, kik a legbecsesb jogok s törekvések ellen küzdenek,
ám éreztessük azokkal a társadalmi életben is a közérzületet irán-
tuk ugy, a mint azt megérdemlik.

De ne legyünk oly kiskorúak, hogy az életbe átültetve, oly
értelemben vegyünk némely kifejezéseket, melyeket a politikai
férfiak a fölhevültség scáláján hangoztatnak, minőben azokat
netalán mondották.

Ugy látszik, hogy az ily figyelmeztetés épen nem fölös-
leges.

Nagy átalakulási korszakokban, midőn még egyik részről
sem állhatnak elő döntő tények, melyek az egyik vagy másik
nézet mivolta mellett határozólag szólhatnának, semmi sem köny-

Emili

nyebb, mint azt állítani, hogy valakinek nincs igaza és semmi sem nehezebb, mint ezt bebizonyítani.

Minden a felfogástól függ.

De azt megakadályozni, hogy e küzdelmeknek ne legyen keserű utóíze a társas-életben: ez mindnyájunk feladata.

S ebben rejlik a nő működési köre.

Majd másként tudná — mondja kegyed — rendbe szedni a dolgok sorát, ha férfi volna!

Ime a tér: legyen a közvetítő elem a társas-életben.

Ott künn vidéken, itt benn a fővárosban elejtett minden szó kétszeres visszhanggal szokott fölsengeni.

Nézzék csak a képviselőket. Jobb s baloldali a legbarátságosb viszonyban él, s Nyáry Pál ép a megye-gyűlésből tért vissza a képviselőházba, s az, ki ellen néhány perc előtt a leghevesb szónoklatot tartá: a belügyminiszter nyújtott neki legelőször kezet, melyet a szónok a legszívélyesben megszorított.

Folytassam-e tovább?

Igen, még egy megjegyzést.

Hamarjában nem tudom elképzelni, hogy mi az az „el-lenzéki bál“; — de egyet mondhatok.

Vegyenek részt benne kegyetek is.

U—i L—s.

Tehetlen vágyak...

Várady Gusztávól.

Tehetlen vágyak, kétes álmok,
Közöttetek zsibbadva állok;
A menekvés jó volna, érzem,
S már-már indulok utra készen.

Búcsúm is kész az emberekhöz,
Segélyemre van minden eszköz,
Mely szétzúzhatja a korlátot,
Melyen túl áldás lesz az átok...

Hol mesét mond az örök béke,
Mesét, a melynek soh'sincs vége,
S mely egyhangu, miként az éjféli,
Miben nincs más: mély csendességnél.

— Midőn az első lépést tenném,
Egy hur rezdül meg lelkem mélyén,
Mely, a mig rezdül, hangja úgy hí,
Ugy von, úgy áztat, úgy tud huzni...

Mely bővösebb a varázsfűnél.
Melytől a bezárt ajtó felnyíl,
És édesebb, miként az álom,
Mely átvezet egy szebb világon...

És biztatóbb a dajka-dalnál,
Ha kisdédre borulat száll...
És erősebb, mint minden bánat,
S én rabja vagyok hatalmának!

Tehetlen vágyak, kétes álmok,
Közöttetek zsibbadva állok!
Hurczoljatok e léten által
S tépjetek ezer fájdalmával.

Csak olykor-olykor engedjete,
Hogy ellenetek panaszt ejtsek,
S ha szenvedésim sírba ástak,
Ne tegyen az kárt senki másnak.

A megtérés.

Beszélyke,

Ernest Rózától. *)

— Ön sokkal jobban néz ki, ha egyszerű reggeli ponygolájában hever a pamlagon, s oly testi fájdalomról panaszkodik, melyet nem érez, mint ha ragyogó öltözékben, örömsugárzó tekintettel, bájosan fecsegve el akarja hitetni barátai-val, hogy mi sem nyomja szívét. Ma különösen tetszik ön nekem, s meg fogja engedni, hogy állítólagos migrainje daczára rágyujtsak, s oppositionalis eszmecserénket minden bevezetés nélkül megkezdjem.

— Beszéljen és szivarozzék, a mennyit akar, csak ne kívánja, hogy ma önt észre vegyem, mert valóban, igen beteg vagyok. De minő éghajlat is ez! Itt kétségbe kell esni. Májusban oly hideg, hogy bundába kell bujnunk, ha nem akarunk egy óriási hurutba belehalni, s most egyszerre oly hőség, mint az aequator alatt. Az ember önkénytelenül lehány magáról minden ruhát, kész a halál. Higgye el, valóban beteg vagyok.

A hölgy, kiben rendkívüli szépséget ugyan nem, de szerfelett érdekes külsőt találunk, e szavaknál kissé feljebb emelte fejét s bájosan nevetett az ifjura.

— Ön mindaddig nem fog meghalni asszonyom, mig be nem látta, hogy hazám elleni előítélete teljesen alaptalan. Mindaddig különös kegyelemkép kikértem magamnak istentől az ön életét, s csak, ha ön egyszer elismerte, miszerint nekünk, habár tudományra s műveltségre nézve az ön bálványait, a németeket utól nem értük is, van mégis bizonyos eredeti költészetünk, csak akkor fogok önnek halálába beleegyezni, s akkor nem mulasztandom el önnek sírját egy pompás koszorúval feldiszítani, narczissek s kaméliákból, jelöl az ön rendkívüli hiúságának, s az én különös tiszteletemnek ön iránt.

— Ön minden áron fel akar boszantani, de ma nem fog sikerülni. Hiúságom, hideg szívem, nevetséges előítéleteim, blazirtságom, mind ezt elismerem, csak önnek azon rögeszméjét nem, hogy itt, az önök hazájában, bármi képes legyen oly benyomást tenni az emberre, mely felülemelje a mindennapiság színvonalán. Szó sincs róla, ez az ország tejben mézben foly, s a ki evés-ivással beéri, igen tiszteletreméltó külsőre tehet szert, a mint a példa bizonyítja.

E szavaknál a hölgy egy bájos mozdulattal szép fehér kezét az ifjunak karjára tette s folytatá:

— Különben tudja ön, mily könnyű engem megtérteni. Az élet komoly válságai nem tettek hideggé, nem érzéktelenné; lelkem meghiggadt a fájdalom alatt, de azért még fogékony. Örölnék, ha önnek igaza volna. Elégyszer hallotta ön, miszerint körülményeim kényszeritenek itt állandóan letelepedni, s valóban szomorú volna, ha hosszabb időt kellene ily unalmas egyhangúságban eltöltenem.

A nőnek néhány halk köhintése figyelmezteté az ifjút, miszerint már nagyon befűstölte a szobát szivarjával, félretette tehát azt, s fölkelve, kelletlenül nyult kalapja után.

— Ön ma sentimentális és unalmas. Isten önnel, megyek a fagylaldába.

De az ajtónál megfordult.

— Eljöjjen holnap?

*) A tehetséges író már több művet adott ki német nyelven és mindegyiket azon irány lengi át, hogy hazánkat minél szebb színben tüntesse föl a külföld előtt. Megérdemli tehát, hogy a magyar olvasó-közönség is megismerkedjék nevével.

Szerk.

— Nem tudom, kevésbé lesz-e unalmas, — viszonzá a hölgy teljesen érzéketlenül, — ne jöjjön, míg nem irok. Isten önnel!

Az est megérkezett, a nélkül, hogy a meleg alább hagyott volna. Tikkasztó forróság ült a légben. Hölgyünk kedvetlenül szállt le pamlagáról, felvonta az ablakredőnyöket, kinyitá az ablakot, mely a főváros legzajosabb utcájára nyílt; de itt a sétálók hullámzó serege s a fel s alá robogó kocsik zaja annyira elbódíták, hogy a kellemetlen nap utósó óráit hátulsó szobájába vonulva tölté el.

Ott kevesebb volt a pompa. Egyszerű nádszékek helyettesíték a karszékeket, s a könnyed fehér függönyök szabadabban engedék a levegőt a hegyek felé nyíló ablakokon át behatolni. Hölgyünk jól érzé magát e szobában, s mélabúsan merengett maga elé.

— Bocsásson meg asszonyom, ha zavarom, de nem halaszthatom el a kedvező alkalmat. Ön már több hét óta lakik szomszédságomban; én mindig lestem az alkalmat önt láthatni, önnel beszélhetni; órák hosszat jártam fel s alá itt a folyosón, várva, valjon nem jön-e ön az ablakhoz, de hiába. Végre itt az alkalom, s ön meg fog bocsátani és lesz szíves meghallgatni kérésemet.

E szavakat egy szegényesen öltözött idősb nő beszélte, s a hölgy szellemdús tekintete által meglepetten, csak nagy fáradtsággal birta gondolatait rendszeresen elmondani.

— Mivel szolgálhatok önnek asszonyom? — kérde a meg-szólitott, kelletlenül fölrezzentve ábrándjaiból, de mégis oly jóakaró módon, oly rokonszenves hangon, hogy az öreg nő csakhamar összeszedve magát, folytatá:

— Lássa nagyságos asszonyom, nekem tizenegy gyermek van, mind jó gyermek, de Józsim a legjobb valamennyi közt. Férjem évek óta keresetképtelen; a gyermekeknek kell tehát a házat fenntartaniok s Józsi mindenét ide adja. A fiu hegedül s eddig egy cigány-zenekarhoz volt szerződve; az urak szerették s gyakran gazdagon megajándékozták; de ennek már vége van, s én kérni akartam önt, szép nagyságos asszonyom, mert megtudtam, hogy azelőtt ön is művésznő volt, és sokat utazott és tapasztalt a külföldön, nem volna-e oly kegyes egyszer Józsi fiam játékát meghallgatni s véleményt mondani a felett, valjon a nagy külföldön nem vihetné-e valamire játékával.

— Igen szívesen, s ha fia itthon van, akár rögtön átjöhethetne.

— E pillanatban nincs itthon. Leczkéket ad, s csak kilencz óra felé jő haza; ha tehát ez nem lesz késő, s ön megengedi, még ma bemutatathatja magát.

— Jól van édesem, meg fogom várni. S ha ön még mást is kíván tőlem, örömmel szolgállok. Aztán nem szükséges, hogy az ablaknál várjon, bármikor bátran bejöhethet. Jó estét!

E kis epizód jótékony hatással volt a hölgy idegeire, könnyű léptekkel fel s alá járt néhányszor a szobában, aztán egy palaczk bort vett elő az étszekrényből, egy tányér csemegét, s azt egy kis terített asztalra helyezve, kellemes hangulatban várta a történéndőket. Hölgyünk szerette a zenét, nemcsak ösztönszerűleg, hanem mint szakértő. Maga is mesterileg zongorázott, s kitűnő művészek társaságában volt alkalma ítéletét is kiképezni. A ki, mint ő, a hegedű hőseit: Ernst, Ole Bull, Vieuxtemps, Milanollo, Laub, Singer s a hegedű királyát, az ünnepelt Joachimot, számtalanszor hallotta, valjon számolhatott-e még olyan élvezetre e téren, minőben eddig már részesült? Mégis türelmetlen volt, boszankodva toppantott a földre kis lábával, midőn az óra már a kilenczet elütötte. Gyorsan

fölkelve, a csengetyű után nyult, s épen meg akarta hagyni komornájának, hogy többé senkit be ne bocsásson, midőn az ajtó halkal megnyílt s Józsi belépett.

Ez ifju külseje igen ajánló volt. Magas alak, fesztelen s mégis tekintélyes tartás, azon bizonyos teint-uni, mely a nőknek oly jól tetszik, fényes fekete hajzat, teli szakáll, stb.

Egy művelt nő tapintatával oszlata el hölgyünk a belépőnek zavarát, barátságosan feléje lépett, s német módra kezét ayujtá neki; de csakhamar visszakapta ismét, midőn az ifju azt ajkához akarta emelni, s megnyerő hangon mondá:

— Önnek tisztelt anyjától hallám, hogy ön oly szíves, ítéletemnek némi becsét tulajdonítani; de meg kell jegyeznem mindjárt, hogy igényeim nem épen szerények. Korunkban a művészet már hihetetlen fokra emelkedett. Ma már sokat kell tudni valakinek, hogy csak észre is vegyék. E körülménynek tulajdonítsa ön, ha tehetsége iránti elismerésem nem fog igen lelkesült módon nyilatkozni. De biztosan számíthat öszinte ítéletre.

— Csakis ezt kérem, asszonyom, — viszonzá az ifju hegedűs, — elővette hangszerét, elfogulatlanul leült egy székre, szemben a nővel; sötét szemeivel szemébe pillantott, oly otthonosan, mintha már rég ismerné s játszani kezdett.

Ernst ismert elegiája volt a bevezetés. A fiatal szomszéd különféle híres mesterektől szerzett darabokat rendkívüli bravúrral játszott el egymásután, a nélkül, hogy abban hagyná; szeme mindig a hölgyön függött, s folyton játszott, csak néha mosolyogva fel hálásan, midőn a művészileg eljátszott helyeknél a hölgynek egy-egy helyeslő felkiáltása szólt közbe.

— De most már elég lesz, — szólt egyszerre, — még elfárasztom nagysádat dilettantismusommal. De végül engedje meg még egy saját szerzeményemet előadnom, egy nemzeti dalt, mely tulajdonképen szakmámat képezi.

S ezzel, a nő feleletét sem várva, gyorsan fölkel, meg-rázta fűrtét és sajátos izgatottsággal újra a játékhoz fogott.

De nem az az ember volt ez többé, nem az a hegedű. Más hangok voltak ezek, melyek most mint egy varázsütésre egy bájos harmóniába olvadtak össze.

Szivrendítő, mélabús hangok üték meg a nő füleit, panaszosan, a lelket megnevezhetlen mélasággal eltöltve. Mintegy hatalmas borzalomtól meghatva kelt föl, s mozdulatlanul hallgatta a bámulatos dalt. Egyszerre megváltozott a zene mértéke. Lángolólag, örömjajongva döltek elő a hangok a hangszerből, vígsággal töltve el a lelket. Midőn az utósó vonás elhangzott, a hölgy a játszóhoz sietett, kezét nyujtá neki, melyet ez számtalan csókkal borított el és valódi lelkesüléssel kiáltá: „Ön nem virtuóz, de nincs a földön szív, melyet e dal lángra ne gyulaszson. Menjen ön, a merre gényusza vezérli, s mindenütt hir, szerencse és tisztelet fogja kísérni.

— Oh köszönöm, asszonyom! — viszonzá Józsi, kit ez utósó darab eljátszása maga is igen felizgatott.

— Már késő van, jó éjt!

— Jó éjt!

A komorna az elő-szobában a lámpa mellett elaludt volt. A hölgy maga nyitott tehát ajtót, s kísérté el ifju szomszédját a folyosón. A levegő azalatt észrevehetőleg lehült, s az ifju az éji lég elől hangszerét gondosan attilája alá rejtve, gyorsan leoldá lobogó nyakkendőjét s a hölgynek nyakába keríté.

Éjfél van. A szemben lévő kávéházból a csárdás szilaj hangjai át-átesapnak hölgyünkhöz. Ő maga íróasztalánál ült, e szavakat írva egy levélpapírra:

„Kedves barátom!

Ime, már ma irok önnek. Ön eljöhet holnap, víg leszek s jó kedvű. Szerencse, hogy isten oly istentelen emberekkel, mint ön, nem törődik, különben életem veszélyben forogna. Meg vagyok térítve, s szívesen megvallo, hogy örömet fogok itt lakni az ön szép költői hazájában.

Eljött az ősz...

Kemenczky Kálmántól.

Eljött az ősz. — A sötét ködös zlop
Megszállta a fák hervadt lombjait.
Remegve hullnak szét a levelek...
Ah! e ködös táj oly bús, oly hideg...
A lélek megfagy, a mint rátekin.

A nap sugara is oly bágyatag!
Most már csak olyan, mint egy sötét árny,
Mely életet keresve, tévelyeg,
Fel és alá erőtlen szédeleg —
A bús enyészet ködhálózatán.

Vagy mint leány, kinek hárfa-hangja
Vad örület zajában elenyész.
Hideg mosolyban vesztgel a kín,
Sötét arcán s tört szemsugárain,
Midőn haldokló kedvesére néz.

Haldoklik a föld: a nap kedvese,
Arcán a rózsák elhervadtanak;
Szép ifjúságban forrott élete:
Reszkette dől a sírnak mélyibe...
— Belsejéig hatott a kóranyag.

Tarka rétvirány! Zengő falombok!
Hangzatos bokor! Virágos erdő!
— Szép ifjúságot fennen hirdetők —
Belöletek borit majd szemfedőt
A haldoklóra a szilárd idő.

S im, most, midőn csaknem halálra vált,
Kiszáradva dús életnedve már,
Új kéj után sovárgni nem tudott:
Boldogabb most, mert e kedves halott
Haldoklását ő virrasztani jár...

Ha a halálos szemfedő borul
A tél havában, a kedvesre majd:
Szeretni fogja még a sírban is,
Virrasztani eljár még akkor is —
A meddig a világ folyása tart.

Oh! mert igaz szerelmét a bohó
Olyan mindenhatónak képzei:
Hogy lesz idő, a melyben kedvesét,
Szerelme üdvét, lelkét, mindenét,
Szerelme lángján föléléstheti.

Oh föld! miért fáj neked a halál?
Hisz' boldog az, ki — mint te — így hal el!
Ki ezt tudja, meggyőződve hiszi:
Hogy sírja halmát híven öntözi —
Elő szerelme lángkönyűivel!

Selim.

Keleti beszély,

Dallos Gyulától.

(Vége.)

Zerah habozott, mintha keresné a szavakat, melyekben a szultánnak életet vagy halált hozó üzenetét átadja. Zavartan lehajtva fejét, míg szétomló haja magas homlokát eltakarja, folytatá:

— A szultán tudni ohajtja azon királyi hercegnő nevét, kinek rejtekét csak te ismered és titkos szövetségesed. Ez utósó kegyajánlata. Ő engem, jegyesedet, küldött hozzád, hogy általam kínáljon meg még egyszer életeddel, hogy szerelmem indítsa meg s zivedet, mely hajtatlan maradt parancsai előtt.

— Oh, Zerah! ne kívánd, hogy meggyalázzam magamat! — kiáltott fel Selim határozott hangon, szép reményei dermedtő jéggé változván át. — Oh! ne kívánd, hogy ártatlanul öntött véren vásároljam meg életemet!

— Ezrek vérére vásárolnám meg életedet, — felelt Zerah indulatosan és térdére borulva, kezeit esdőleg kulcsolá össze. — Oh! Én csak arra kérlek, hogy tartsd meg életedet. Mi nekem a világ nálad nélkül! Amurath nem kívánja vérére a szerencsétlenné, csak nevét akarja tudni, és te megtagadod azt az egyetlen egy szót Zerah életének áldozatján!

— Zerah! — kiáltott fel Selim kétségbeesetten, — te nem tudod, mit kívánsz tőlem!

Zerah néhány percig szótlánul mereszté kémlő szemét kedvesére és aztán ingerülten emelkedvén fel térdeltéből, arcának minden vonása új kifejezést öltött. A benső gyötrelme és gyöngéd esdés kifejezését a hideg, lemondó kétségbeesés váltotta fel.

— Most kezdi szívem sejteni a keserű valót, — mondá szilárd hangon. — Te szereted ez árva királyi hercegnőt. Te csalfa vallomásokkal ámitád Zeráht, míg szivedet neki adtad oda. Én megsértve és elárulva, hasztalanul borultam előtted térdeimre, míg te életedet és lelkedet másért áldozod fel!

— Oh! kegyetlen és igazságtalan végzet! — kiáltott fel Selim a legkínzóbb gyötrelme hangján. Angyali, szerencsétlen Zerah! Te csurogtattad a legkeserűbb cseppeket szenvedéseim kehelyébe! Oh, hogy te is kétkezel hűségemben! Oh, bár ne tudnád meg soha is, mi borzasztó próbára tevéd hűségemet!

E perczben közeledő léptek robaja hallatszott a folyosón.

— Jőnek! — kiáltott fel Zerah, — hogy elvigyenek innen. A találkozásunkra ajándékozott perczek lejártak. Még egyszer kérlek, oh kegyetlen Selim, ne tedd tönkre magadat és engemet is!

A börtön nehéz vasrácszatának nyikorgása követé a forrón szerető Zerah ez utósó szavait. Arcza halásápadt lett és magas homlokán a kinszenvedés hideg harmatcseppjei csillogtak. Selim érzé, hogy Zerah kételkedése hűségében, nagyobb kínokat okoz neki, mint minőket Amurath kegyetlensége képes feltalálni. Hasztalan tehat önfeláldoztatása? Mig ő saját életét adja oda érte, Zerah azt hiszi fölöle, hogy hitszegő keze meg gondolt árulással döfi keresztül páratlan, nemes és hű szívét!

Az örök beléptek a börtönbe.

— Oh, kegyes Allah, engedd együtt meghalnunk! — kiáltott fel Selim kétségbeesetten.

A mint szíve mélyéből fakadt e szavak elreppentek Selim ajkairól, Zerah ájultan rogyott a porkoláb karjaiba, ki oda ugrott, hogy felkarolja és elvigye, mielőtt Selim hozzá közeledhetett volna.

— A halál keserősége elmúlt! — sohajtott fel a gyötört Selim, midőn elvinni látta Zeraht, hosszú hajával a börtön padolatát söpörvén, csukott szemmel és halálsápadt arczeval.

Midőn néhány percz múlva ismét hallotta a nehéz rács nyikorgását, egy rémületes jajkiáltás fakadt kfnzott szívéből és ez volt az első és utolsó, mit Amurath boszuvágyása sajtoltt ki belőle!

Mig e tragikus szerelmi jelenet benn a börtön szűk falai közt játszattott el, künn a városban és a szultán palotája körül a szabad ég alatt egészen más fejlődött ki.

Csatazaj, fegyverzörgés, embertömeg vad ujongása, vágató lovak dobogása zűrzavaros zsibajjá olvadt össze. Selim neve hangzott az éjféli csendben és rémületesen hasitá Amuráth fülét, mint az arkangyal harsány trombitája.

A zendülés kitűzte zászlóját és gyorsan növekedett, mint a medréből kiszorult vizek árja. Soliman egy hatalmas csapat élén berohant a városba. Ezek, kik az önkény és zsarnokság vaskeze alatt nyögtek, örömrivalgással csatlakoztak hozzá. Behatottak a kegyetlenség sötét rejtekeibe. Feltörték Selim börtönét. Ott feküdt mozdulatlanul a hideg kövezeten, arcát könyébe burkolva.

— Hatalmas Allah! Elkéstünk! — kiáltott fel Soliman rémületes hangon és ráborult a szeretett testvér eszméletlen testére.

— Hol van a kegyetlen gyilkos? — kiáltott, felszökven a földről, a boszúvágy elnyomván szemeiben a mély fájdalom könnyűit. — Hol van az átkozott Amurath? A halál angyalára esküszöm, hogy lelke találkozni fog ez ártatlan áldozat lelkével, mielőtt a hajnali nap első sugarait lövelli a földre. Kövessetek! „Selim és boszú“ legyen jelszavunk, melynek visszhangja a „nagy próféta“ füleig hasson el!

A megboszulásra gyulasztó jelszó ezrek torkából hangzott vissza.

Soliman megrohanta a szultán lakosztályát és betörvén titkos szobáiba, leszúrta.

Boszúvágya ki volt elégitve.

Főlemelte a meleg vértől párologó fegyver-élt és egy borzasztó mosolylyal szemlélte, a mint a piros cseppek egyenkint gördültek le róla.

— Selim! — kiáltott fel, — nemes, páratlan fivérem, fogadd el e véráldozatot!

— Ő él! Ő él! — kiáltott fel egy lázadó, a tömegben keresztül törtetve. — Ő nem halt meg, hiveink hozzák már a palotába, ezrek örömkialtása által kísérvé.

— Igen! Selim élt. Sorsának súlya alatt összeroskadt és elájult; de föleszmélt ismét életre és szabadságra, diadalra és szeretetre. Egy üres trón is várt reá. A nép őt kiáltotta ki uralkodónak a megbuktatott Amurath helyébe.

— Nem! — mondá, vitéz fivéréhez fordulva, — itt van a ti igazi felszabadítók és jogos uralkodók!

— A vadon az én birodalmam! — felelé Soliman, — az ég mennyezetem és a szikla trónom! Én nem cserélném el e birodalmat a kelet minden gyémánt-koronáért.

Selim fájdalmas szívvel, a csudálat és sajnálkozás érzéssel látta Solimant elvonulni hegyvidéki honába. Valami bűbáj rejlett e férfi jellemének vad fenségében és Selimet a testvéri szeretet legbensőbb kötelékei fűzték a távozott vérrokonhoz örökre, és soha el nem feledő, hogy nagylelkű szívének és hatalmas karjának köszöné nagyságát.

Egybekelvén a szép Zerahval, a törvényes uralkodóház sarjadékával, Selim a szeretet és szelidség kormány-pálczájával uralkodott alattvalói felett, kik az „igazságos és nagylelkű“ disznévvel ékesítették.

A s í r l e á n y a.

Rochel Auréltól.

Márvány-arczát két kezére hajtva,
Ül az ifju némán, mereven.
Hófehérben, halvány arczulattal,
Elhunyt kedves lányka megjelen.

Az ifjunak könny omol szeméből,
Elvesztett menny hulló harmata.
Szíve mélyén halk sohajtás ébred:
„Mért hagyál el, éltem angyala?!“

Tündér-álom száll a mély keservre.
„Balzsamos lég, dalt zengő liget
Üdvözöllek!“ — hévvel szól az ifju,
És a fák árnyában elsiet.

„Lombdús fáknak árnyadott hűsében,
Vőlegényem! téged várlak én. . .“
S égi üdvvel, szűzi, szent mosolylyal
Csügg a lány az ifju kebelén.

Oly jó, olyan csöndes lenn a sírban,
Nincsen ottan semmi gyötirelem.
Olyan boldog lennék ott te véled . . .
Eljősz ugy-e szép szerelmesem?!

Éjjelente, hold- s csillagvilágnál
Sétálunk majd harmatos fűvön.
Holnap éjjel menyasszony-ruhában
Várni foglak én a sírkövön.

Kis kápolna áll a temetőben.
Ősz pap ottan megesküt velem.
A halottak szépen énekelnek . . .
Jőjj el, jőjj el szép szerelmesem!“

. . . Éjféli van, elnyugodott már minden.
Mély csönd ül a messze téreken;
Holdvilágnál, csillagok fényénél,
Kél az ifju halkan, csendesén.

Feketébe öltözik s kilép a
Néma éjbe és gyorsan megyen.
„Ugy-e, vársz rám? . . . mindjárt ott leszek már,
Angyal-arczu, halvány kedvesem!“

Sírkövén ül, hófehér ruhában
A menyasszony; ott a nászszereg.
Zeng az ének, lágyan, meghatóan,
Mily szépen csak holtak zengenek.

„Sír leánya, hófehér szerelmem!
Hívtál, ime megjelentem én . . .“
— A halottak lassan, sugva szólnak,
„Fehér leány! gyászos vőlegény!“

Diszes rendben, csöndes nyugalommal,
Kápolnába tart a nászszereg;
A középen gyászos vőlegénnyel
A fehér menyasszony lépeget.

Oltáron szentelt gyertyák lobognak,
Hangzik a dal szellemajkakon:
„Csöndes a sír, benne jó nyugodni,
Nincsen ott bú, nincsen fájdalom!”

S házunk oly szép, hófehér világban
Uszik, csillog mindenik terem...
Sétálunk a harmatlepte fűvön...
Itt vagy! itt vagy én szerelmesem!”

... Száll az éj; a nap mosolyogva ébred,
S eltekint a nagy természetén.
De az ifju többé föl nem ébred...
Ott van, hol nincs bú, nincs gyötrem!”

Bretagnei mondák.

(Vége.)

Egyszerre megnyílt a dinanti vásár-téren levő nagy házak egyikének kapuja, s drága öltözetű, csudaszép szűz lépett ki rajta. Szemei ragyogtak, mint a tenger napfényben, gyönyörű szőke fürtök hullottak vállaira s egész övéig leértek. Nyájás mozdulattal fölemelte kezét, mire a körülállók egyszerre mind elcsöndesültek, és a hol imént jajveszéklés hallatszott még, csak a fiatal hölgy édes hangja volt hallható, a mint e szavakat mondá:

— Legyetek nyugodtak, barátim! Hősünk nem fog legyőzteni! Még mielőtt a naplenyugodnék, győztesként jelenik meg köztünk. — Aztán még egyszer üdvözlést intett kezével és tekintetével és visszatért a házba, s mindenki susogá egymás közt:

— Ez Raquenel Tiphaine, az okos tündér, ki minden betegséget meggyógyít, a jó Tiphaine, ki egyetlen szegényt, szerencsétlent sem bocsát el segély és vigasztalás nélkül. — És mindnyájan nyugodtan és vidáman vártak hősük visszatérére.

Du Guesclin kíséretéből egy apród, ki rendkívül szerette urát, Tiphaine jövődölése után azonnal az angol táborba ment, s ismétlé a hős előtt a szép jósnő szavait; Du Guesclin csak mosolygott erre s azt felelé:

— Higgy csak te szép asszonyoknak, én jó fegyveremben, igazságos ügyemben és az Isten oltalmában bízom.

Ezzel a párbaj színhelyére ment.

Nem szükség csak most mondanom, hogy nagy nézősereg gyűlt össze; a tolongás nagyobb volt még, mint Rennes piacán, hol halat és zöldséget árulnak. Lancaster herceg s a legelőkelőbb angol, valamint bretagnei s normandi lovagok szintén jelen voltak, s a két bajvivó pompás fegyverzetben s fölséges paripákon jelentek meg. Az adott jelre egymásnak rohantak, s oly hevesen csaptak össze fegyvereikkel, hogy valóságos szikra-eső hullott fejük körül. Végre Du Guesclin kiüté az angol kezéből ennek kardját, aztán leugorván lováról, gyorsan átveté a korláton a földön fekvő kardot, s gyalog kezdé üldözni ellenfelét. Minthogy azonban fegyverzete nagyon nehéz volt, s arról tarthatott, hogy Kantorbie minél tovább fogja őt üldözni, hogy csak kifáradjon, nyugodtan leült a földre, s úgy tett, mintha lábvértjeit akarná leoldani, eközben azonban úgy tartá kardját, hogy azt, a mint Kantorbie reárohant, markolatig ennek lovába döfte. Kantorbie hirtelen leugrott, s tört ragada, de Du Guesclin fölkapta őt, s úgy megszorította, hogy léleg-

zete elállt, ezzel leveté a földre, lerántotta sisakját, vaskeztyűjével arczára ütött s kiálta:

— Most megmutattam, hogy semmirekellő becestelen ficzkó vagy. — Ezzel megragadta kardját, hogy levágja a fejét, de hat bretagnei s hat angol lovag ugratott hozzá s ezek visszatarták. — Hagyjátok, — kiálta dühösen, — Du Guesclin, megszabadítalak benneteket ez árulótól, ki a lovagkör szégyene.

De Lancaster herceg közjük veté botját s ezzel mindennek vége volt. A legyőzöttet elvitték mint valami kiszenvedett lovat, s a fiatal Oliviert rögtön szabadon kelle bocsátania s ezen kívül még büntetésül ezer arany forintot fizetnie

Du Guesclint a lovagok, kik a harcznak tanúi voltak, mindnyájan a városba kísérték és a nép ujongva ment a fényes menet után, azok pedig, kik a városban voltak, Du Guesclin elé jöttek, s hogy mily általános öröm volt mindenfelé, nem is birjátok elképzelni.

Este a város kormányzója bált adott; Lancaster herceg valamennyi hölgygel tánczolt. Mindenekelőtt egy szőke haju, kékszemű csudaszép kisasszonnyal, kiből Du Guesclin Bertrand, a mint a herceggel harczra kilép, ráismer a Saint-Pern uraság kertjében látott gyermekre s később az erdőben talált zarándoknőre. Apródja ugyanazon pillanatban megrántja öltönyét és susogja:

— Du Guesclin lovag, Lancaster herceg tánczosnője Raquenel Tiphaine kisasszony, ugyanaz, ki e győzelmét ma reggel megjövendölte.

Magától értetik, hogy Du Guesclin a táncz után a hölgyhez lépett; aztán egész este együtt beszélgettek és Du Guesclin észrevette, hogy a hölgy ép oly okos, mint szép vala. Leginkább csudálkozott azon, hogy minden tette felül úgy tudott ítéletet mondani, mintha ő maga is szemtanuja lett volna azoknak; a jövőről is mondott előtte egyet mást és ez mind dicsteljes és egészen olyan volt, a mint már ilyen nagy hősré nézve várni lehetett; de még nagy ünnepélyekre is beszélt, a miket Du Guesclin Bernárd saját várában ülni fogna, s bizonyos összeköttetésről, a mi reá előnyt és tiszteletet hozand, jőlehet azt sem valami fejedelemmel, sem pedig valami lovaggal nem kötendi. Du Guesclin jól észrevette, hogy házasságát érti, de nem mutatta, mintha zavarba jőne e miatt, hanem nevetett, s kérdé, nem akarja-e őt csak bolonddá tartani, hisz' ő tündérnő! Erre a hölgy is nevetett, s azt mondá, hogy ő csakugyan tündérnő s ezt majd be is bizonyítandja.

E beszélgetés után és sok más mulatság után, a mit sok lenne elmondani, elbúcsúztak egymástól, Du Guesclin megint hadjáratra indult az országba, s egyik várból a másik után kergette el az ellenséget. De valóban úgy volt, mintha Raquenel Tiphaine csakugyan megbűvölte volna őt. A hová ment, lépett, az ő szelid szavát hallá s okos szavait, és ha egy-egy angolnak a fejét levágta, vagy Montfortnak egy-egy csapatát üldözé, mindegyre szemei előtt látta Tiphainet s nagyon különösen érezte magát. Végre azt gondolá, hogy jobb lenne talán azt tennie, a mit Tiphaine tündérnő tanácsolt neki. Megkérdeztette tehát az öreg Raquenelt, Tiphaine anyját, hogy odaadja-e neki leányát? Annak természetesen nagyon inyére volt a dolog, Du Guesclin anyjának szintén; a nászhozomány különösen meg lett állapítva, a lakodalom fényesen megünnepelve, mint az okos Tiphaine tündérnő előre megjövendölte, s a tornázás, harczjátékok, sólyomvadászat, a miket az ifju pár tiszteletére rendeztek, jó három hétig tartottak.

Azonban Du Guesclin Bertrand végre betelt mindezen gyönyörökkel; munka után vágyott, s egy reggelen egészen föl-

pánczélozva, fegyverkezve lépett felesége szobájába. Tiphaine urhölgy egyáltalában nem látszott meglepettnek azon, hogy Du Guesclin ő rajta kívül egyébre is gondol, ellenkezőleg biztatta, hogy menjen segítségére a francia koronaherczegnek, kinek az angolok és a gonosz Károly ellen kelle védenie magát. Drága-kövekkel kerített írótablát vett elő zsebéből, s azt férjének nyujtván mondá:

— Sorsodat a csillagokban olvastam s mily veszedelmeknek léssz kitéve. Mindezt följegyzém a táblára, minélfogva kérlek, hogy erre jól vigyázz, s minden fontos dologban tanácsul vedd, nehogy szerencsétlen órában találj harcra szállni, nehogy a boszorkány-körbe juss, s nehogy a vízi szellemek által beteggé tétessél. A lovag átvette a táblácskát, öltönyébe csúsztatva azt, megcsókolta feleségét s aztán elment s járt majd délnek, majd északnak. Du Guesclin fegyvere folytonosan halálosan éhes látszott lenni, s ha rakásra hordanák az általa levágott koponyákat, bizonynyal ki lehetne kövezni velük a Rennesstől egész a tengerig vivő utat. Eközben mindig szeretettel gondolt Tiphaine-jére, s koronkint egy-egy hírnököt is küldött hozzá üdvözléssel vagy hogylétéről való tudósításokkal, vagy pedig a hadi-foglyokat Pont-Orsonba vitette, hol Tiphaine tartózkodott, s ha valamely vendégségben volt jelen, a legelső serleget mindig Tiphaine egészségére ürité. Hanem jóvendülésére nem sokat adott, s minthogy az olvasás nem igen könnyen ment neki, egyáltalában nem jutott eszébe a táblára írottaknak kibetűzésével vesződni.

No még elmondom előttek az Auray melletti ütközet történetét, a miből meglátjátok, hogy egyetlen-egy ember sem okos annyira, hogy egy okos asszonytól meg ne tanulhatna valamit. Mondtam, már előttek, hogy Montfort gróf viszályban volt a bloisi gróffal Bretagne fölött. Az öreg Montfort gróf a sántának nevezett Jeanne hercegnő nagybátyja ugyan már meghalt, igényeit azonban örökségképen fiára hagyta. Ez ostrom alá vette Auray várost s mikor ez már nem tarthatta magát, bloisi Károly nagy sereget gyűjtött, melynek felét maga, másik felét pedig Du Guesclin Bertrand vezényelte.

Jeanne hercegnő megölelte búcsúzáskor férjét, Isten oltalmába ajánlotta őt, s megölelte Du Guesclint is, megmutatandó, mily nagy bizalmat helyez benne. Aztán eltávozott a két hős s velük együtt egy szép fehér agár is, mit a hercegnő nevelt s mely folytonosan a bloisi gróf lova mellett futott.

Ennek az agárnak pedig következő története van: Mikor a jó Jean herceg nem tudná, kihez adja feleségül unokahugát Penthièvre Jeannet, unokaöccséhez-e, Montfort grófhöz vagy az angol herceghez, vagy pedig a bloisi grófhöz-e; tanácsot hitt össze annak megfontolására, valjon melyik házasságból háromlik az országra legtöbb előny. Tudva van azonban, hogy az ily fontos dolgok mindig nagy evés- és ivással mennek végbe; és a mint a hercegek és lovagok lakománál ülnek, és a mint az ételek és italok kézről-kézre járnak és a multság egyre élénkebbé válik, (mert mindenki megtalálta serlegében az igazi helyes tanácsot és sietett is a szomszédjával közleni) egyszerre megjelenik Penthièvre grófnő szép nagy fehér agara, nyakán a grófnő által sajátkezűleg készített aranyhimzetű bibor övvel, keresztül furakodik a cselédség és apródok tolongásán, körüljárja az asztalt, okos szemeivel minden vendéget jól megnéz, s végre a bloisi gróf székénél megáll, s minthogy ez nem ügyel rá, két lábra áll, első lábával a gróf vállára támaszkodik s azon keresztül bepislog az asztal-társaság közé. Mindenki nevet, Jean herceg azonban komolyan föláll, fölemeli a nagy serleget és szól:

— Lovagok és urak, vegyük figyelembe a jelt, mely e pillanatban tanácskozásunk kellő irányát mintegy kijelöli; a bloisi gróf legyen Bretagne fejedelme.

És így történt vala, és agár volt, mely ez országra fejedelmet adott.

Ez agár tehát urával és Du Guesclinnel a csatába ment. Az ellenséges seregek Auray mellett találkoztak egy nagy síkon. E síkot patak szelte át, melynek egyik oldalán, majdnem egészen a parton, bloisi Károly sátrakat ültetett, míg Montfort gróf a tulsó parton, a víztől kissé távolabb táborozott. Bloisi Károlynak az első éjszakán, mit e helyen töltött, csudálatos álma volt. Egy sólymot látott karvaly-seregtől körülvéve a légbe emelkedni, s egy sas által, melyet más madarak követtek, üldöztetni. Hirtelen megfordul a sólyom, lecsap a sasra, bezuzza ennek bordáját, aztán földre veri s kieszi velejét. A gróf kíséretében levő lovagok nagyrészt abban a véleményben voltak, hogy az álom szerencsét jelent a bloisi grófra nézve, és senki sem tartotta érdemesnek azzal tovább törődni.

A mint tehát ismét követ érkezett Montfort gróftól békét kérni, kereken visszataszított; a seregek csatarendbe állítottak s egymásra rohantak. Bloisi Károly és Du Guesclin átvették a folyón seregüket és csudálkoztak, hogy mindkét fél ugyanazon zászló alatt harcol, mindkét fél ugyanazon harci jelvényeket viseli s mindkét oldalon ugyanazon csatakiáltás volt hallható:

— Bretagne, Malo, an riche Duc! — mint mind a két gróf jogot tartott a bretagnei hercegi cím viselésére.

Roppant dühvel csaptak össze a seregek s iszonyu küzdelem keletkezett. Egyszerre csuda történt, a mi nagyban emelte Montfort gróf bátorságát. A fehér agár, mely a bloisi gróft követte, egyszerre elhagyta urát, áttört a csatárok sűrű sorain, mignem megtalálta Montfort gróft, kihez aztán fölugrott, s csinos lábait annak csizmáira fektette. A gróf megsimogatta a kutyát, mely most az oldalánál maradt, s mind, a kik csak látták, ezt fölkiáltottak:

— Az okos állat üdvözlí Bretagne igazi hercegét!

És ugy is volt. Gonosz nap volt az Du Guesclinre, de még gonoszabb bloisi Károlyra nézve, ki valami ismeretlen lovag által megveretett. Du Guesclin ezt hallván, hátrálással akarta megmenteni seregét és magát, de ezalatt a patak megáradt és roppant hullámokban földagadt. Az ellenség pedig minden oldalról nyomult előre; a hős hősileg védte magát, mignem minden fegyvere eltört, még azután csapkodott egy darabig öklével maga körül, hanem végre meg kellett adnia magát az angol Chandos-nak s más foglyokkal együtt Nyortba vitetett.

Itt elég ideje volt nejének, Tiphaine-nek tanácsát kibetűzni, s megszágyenülve látta, hogy az Auray melletti ütközet napja szerencsétlen napként volt följegyezve a kis táblára, a kis patak pedig át nem lépendő határul. Én ugyan nem hiszem, hogy valaha feleségének igazat adott volna e dologban, mert mi férfiak már azt nem tesszük, hanem annyi bizonyos, hogy máskor mindig megkérdezte előbb a táblácskát, mielőtt valami fontos dologba fogott és így lett a dicsőség, mit ezen szerencsétlen nap után még kivívott, részben az okos Tiphaine műve.

Du Guesclin nem maradt soká fogságban; nagy váltságösszeget kellett fizetnie, melyhez V. Károly király, kinek már szolgált, a maga részéről szintén járult. Később a király, mint mindnyájan tudjuk, Franciaország cométable-jává tette hősünket, s gyakran mondotta őt a koronájában levő legjobb kőnek.

Egy hét története.

November 13-kán.

Vidéken s a fővárosban. — A hangversenyek szemléje. — Nincs üres hely. — A nemzeti színház. — A mit Kendelényi k. a. mondhatna. — A jövő tervei. — Oda át! — Várjuk a hulló csillagot. — Sbirrek, bravók s az ujságírók. — A mi kihangzik a hangtalan éjbe.

Vidékszerzte az advent előtti napokban a bálók, nálunk pedig ekkor s azután is a farsangig a hangversenyek folynak. A báli virágok a fővárosban csakis a kiszabott időny, a csörgős urfi napjaiban nyílnak, a redoute terme csak ekkor népesedik be a hosszú uszályos ruhák s a glacé-keztűs fiatalsággal, egyéb időkben kizárólag a zene műzsája uralkodik a márvány-falak között. Ma játszott Rubinstein, ha Liszt nem volna: a kizárólagos zongora- király, holnap jön Joachim, aztán megszólal a nemzeti színházban a philharmoniai hangversenyek zenekara, nyomukban van a kamarai hangversenyek csoportja, ezekhez sorakoznak Grün zene-estélyei, a jótékony czélokra rendezendő akadémiák s oly sok mindenféle zenészeti jelenség s esemény, hogy alig lehet mind előszámolni.

A zene az ur, a legujabb kor vándorló troubadourjai sorra járják a kiválóbb fővárosokat s Pest az utolsó pont, a keleti szöglet, hol visszhangzik minden, a mi a nyugatot foglalkoztatja.

S mily roppant közönsége van Pestnek! Különösen ilyenkor, a vásár alkalmával, mikor a vidék ezreivel népesednek meg a vendéglők s a drága lakbér fejében vendégszerető magánházak, s mikor az országgyűlés is együtt van, mely folytonosan az ország legkiválóbb kitűnéseit s mindazt, ki kisérükben van, a fővárosban tartóztatja.

Nincs hely, — mely üres volna. A nemzeti színház szintegy, mint a dunántúli népszínház, a hangverseny-terem szintegy, mint a király-utczai Singpielhalle, a sétányok szintegy, mint a főbb és nem főbb utcák, melyekre a teli hold szórja le gyönyörű világítását.

Tegyük fel — mindent föltehetünk, ha Kegyed is megengedi, — hogy esti 7 óra van, ép az az idő, midőn minden — történik, a mi természetesen ilyenkor történni szokott. Az idő langyos, kellemes, az elzúllott lombok a sétányokon összelapulva merengnek a csöndben, s ha Kegyed is úgy akarja, egy kis sétával megnézhetünk mindent, a mit épen megnézni lehet.

Kegyed először is a színházakat kérdezi. Követem. A nemzeti színházban ép a „Lohengrin“-t adják elő. Ah, a Lohengrin, e vad, izmos zene, ez északi költészet, mely a legerősebb idegeket hatalmas emótióban tartja. De azért kérem, ne hallgassuk meg.

Csupa rom, s ujra rom. A kedves jó Kendelényi Fanni! kit oly őszintén szeretünk, oly sokszor megtapsolunk kisebb szerepeiben, igen, ő joggal mondhatja az igazgatónak, mivel érdemelte meg a szerencsétlenséget, hogy vele az Elzát énekeltesse? Vele mondjuk ezt mi is; de mert szerencsétlenségekben nem gyönyörködünk, megteszszük a kissé hosszú sétát a lánczhidon át s a népszínházban vagyunk.

Kegyed kérdez, én felelek. S a kérdés és feleletekben utközben megbeszéljük azt, a mi most a nemzeti színház igaz-

gatójának álmait minden esetre megzavarja, ha neki egyáltalában álmai vannak. Ez a színészek reformjavaslata.

Szigligeti, Tóth József, Szigeti, Feleki, Paulai, Benedek, Lendvai, Szilágyi Sándor, Komáromi és Szerdahelyi Kálmán ugyanis csakugyan beadták s a nyilvánosságra hozták az emlékiratot, melyet a színháznál alkalmazandó reformokról dolgoztak ki.

A munkálat sok érdekes s czélszerű javaslatot tartalmaz, s mindenekfelett figyelmet érdemel a főszempont, melyből az egész kiindul. A javaslattevők, igen helyesen, a nemzeti színház feladatát az eredeti drámai irodalom fejlesztését hangsúlyoztatják s tervezetükben mindenütt erre fektetik a főszúlyt.

E feladatot a nemzeti színház háromféleképp mozdíthatja elő. Az eredeti művek bírálata s előadásának gyorsítása s jobb díjazása által, s e mellett a tapintatos rendezés, az egybevágóbb összjáték, s a jobb játékrend egyáltalában a nemzeti színház művészeti jelentőségének tetemesb javára válnék.

Mind e czélok elérésére a színészek fizetési drámabírálatát, az elfogadott művek gyors előadásának szabályozását, egy dramaturg és három rendező alkalmazását, a próbák tüzetesb meghatározását indítványozzák s mindehez, mint saját javaslatukhoz, művészeti point d' honneurjuket kötik.

Ez nevezetes jelenség, mely fényes tanúságot tesz színészeink nemes ösztöne- s elismerésre méltó becsvágyáról, s ha mindez valamivel több lesz, mint szépen kigondolt terv, — akkor, — igen, akkor nem nagy kár, ha továbbra is Radnótfáy ur ül az igazgatói székben, mert e szék körül oly írói és művészeti erők, s ezeken oly rendszer csoportosul, mely az igazgató halfogásait — körülbelül lehetetlenné teszi.

De csak nyugtával dicsérjük a napot.

A népszínháznál vagyunk. A legutóbbi ujdonság — itt minden hétnek megvan a maga ujdonsága — az „Üldözött honvéd“ parodiája: az „Üldözött cserepár.“

Ne értsen félre. Ki merné, ki akarná a honvédet parodia tárgyává tenni? Itt egy drámai mű van parodizálva s talán épen az, hogy a „honvéd“ ellenképeül a „cserepár“ szerepel — menedéklevelet szolgáltat ki a műnek az oly gondolkozásuk előtt, kik bizonyos dolgokra ép oly féltékenyek, — mint magunk.

A parodiában elég találó ötlet, s itt-ott a comikai érhatalmas lüktetéseivel is találkozunk; de az egész azért alig sikerült.

Legfőbb hibája, hogy nem bir önálló kerek-mesével, mivel természetesen a parodiáknak is birni kell. Némely helye aztán bántólag rikító, s nagy tapintatlanság, hogy a két nő úgy, mint az „Üldözött honvéd“-ban, gyászruhában jelen meg; holott itt is az ellentétek által kellett volna hatni.

Ki irta? A színlap azt mondta, hogy „Zugligeti“; a szerzőt hívták, s a rendező azt jelelte ki, hogy a szerző ismeretlen.

De kegyednek a parodia nem tetszett? Természetes. A parodiák légköre erős idegeket kíván meg, nincs más céljuk, mint a pillanatnyi mulattatás, egy-napi pillangók, melyek oly részvétlenül tűnnek el, a mint jövének. Bohóság volna bennük mást keresni, mint a mik maguk akarnak lenni.

De egyet őszintén sajnálhatunk. Azt, hogy míg az árral tartva, a népszínházba sodortattunk, elmulasztottuk Rubinsteint. Mily lelkesedve szól róla mindenki, a német-szláv költőről, kinek egyik legfényesebb bravourját — a török induló képezi! Különös, de így van. A török induló Rubinstein — egyik leghíresebb s leghatásosabb zeneszerzeménye. Ezuttal nem játszotta, s programjában kiválólag a klasszikai német zene számait vette föl. Mily hatást tehetett velük!

Rubinstein s az üldözött cserepár — hangzik utcaszerte, — a mi a közönség hatalmas csoportokban hazafelé siet a hangverseny-terem s a színházból. Az esténként járó-kelő közönség mindig a „mozgósított krónika” is, mely az első benyomások frissességével csevegi el, a mi aznap történt. Hogy játszott ez — vagy amaz; mily hajdísze volt ennek vagy annak, s hogy bizonyosan látták, miszerint X. gróf háromszor vette kezébe egymásután az elefántesontos látesövet s a szemközti páholyra nézett át, oly hosszan... mereven...

Az éj csöndes s kellemes, a csillagászok e napokra jósolták a nagy csillaghullást, mely minden 34-dik évben előfordul, s ki tudja, hogy meddig sétálgatnánk az éj kellemét élvezve s a hulló csillagokat várva a felső dunapart koczkakövein, melyek a pesti macadamot képviselik, ha az éj csöndét, már rég meg nem mérgesítették volna az ujságírók s a sötétség árnyaiban nem gyanítanánk sbirrek, bravók, vagy a kriminális képzelet egyéb ily rettentő lényeit.

Átalános a hír, hogy Pesten még sohasem történt annyi gyilkolás, betörés s a hogy a büntető-törvénykönyv műnyelvén az ilyféle tényeket hívják, mint most. A város atyái az ily hírekre tagadólag rázzák fejüket s azt mondják, hogy csak azért kürtölik, mert nem Thaisz a főkapitány. Igaz-e, nem-e? — egész hamletti kérdés, mely felett sokáig lehetne ugyan elvitatkozni, de csak éjfélén túl nem az utczán, mert ekkor a sok rémülő hír befolyásánál fogva mindenki haza siet s csak a Sing-spielhalle rekedt „hangjai hangzanak a hangtalan éjbe.” Azok nem érdekelnek.

— ö. —

Budapesti hírvivő.

☼ (*A magyar gazdasszonyok egylete*) november havi ülésében a folyó tárgyaknak elintézése után bejelentetett az árva-leány-növelde javára okt. 30-kán adott hangverseny eredménye — tiszta jövedelem 205 frt 81 kr, — az igazgató választmány kötelessége érzetében a hangverseny rendezőjének, Huber Károly urnak, továbbá Lendvay Mártonné urnőnek, Stadler H. és Human Olga kisasszonyoknak, Füredi Mihály, Plotényi Nándor, Spiller Adolf, Deutsch Vilmos és Szuk Lipót urnaknak, a jótékony cél iránti kegyeletből, minden díj nélküli közreműködésükért nyilvános köszönetét szavazta. Bejelentetett az árva-leány-növelde javára gróf Karácsonyi Guido urtól 600 frt, Pestváros alkotmányos hatósága által megszavazott évenkénti 100 frt segélyezés, L. A. 27 frt, Mihalik János urtól 20 frt, Szabó Dulovits Valeria 5 frt, Hollán Ernőné és Mihalik Etel urnától gyümölcs és sütemény, Fauzer Antal urtól orvosi szer kiszolgáltatása és Pernhardt Jakabné urnától 10 frt a gyermekek részére karácsonyi ajándék; mindezen kegyes adományokért a választmány nyilvános köszönetet mondva, fölkéri a t. cz. nagy közönséget árváinak további kegyes pártolására. Új tagnak bejegyeztetett alapítónak gróf Karácsonyi Guido 600 frttal, Cserhalmay Ferenczné 100 frttal, igazgatónak Ruttkay-Kossuth Aloizia és Vörös Pálné szül. Beniczky urnók. A választmány meghagyásából Sztupa György, jegyző.

☼ (*A tolnai nőegylet*) Szegszárdon nov. 8-dikán ülést tartott, mely alkalommal elnökek: b. Rudnyánszky Istvánné, másod-elnöknek pedig Papp Lajosné urhölgyek választattak meg. A nőegylet egyik nemes, szép gondolata e gyűlés alkalmával hosszabb eszmecsere tárgyát képezte. E gondolat az, hogy a nőegylet karolja fel a népnevelés ügyét, mozditja elő, hogy a szülék mindinkább iskolába küldjék gyermekeiket s mozditja elő azt úgy, hogy a szegényebbeket ruhával s pénzzel látja el. Mily gyönyörű gondolat, melyet a lelkes tolnai hölgyek bizonyára mind széles körben fognak valósítani.

☼ (*A miskolci női fillér-egylet*), melynek a lelkes Szathmáry-Plathy Ida urhölgy az elnöke, nov. 21-én sorsjátékkal összekötött tánczvigalmat rendez. Az egylet célját szintén, mint azt a tolnai hölgyek elhatározták, a népnevelés előmozdítása képezi, s ily cél előmozdítása minden jó hazafi gondját képezi. Ezért bizonyosan mindenütt jó fogadásra fognak találni az egylet sorsjegyei, melyeket elárúsításra az országban szétküldött.

☼ (*A királyné*) ő Felsége legujabban is Krippel asszony pesti divattermében pompás bársony-kucsmát rendelt meg Angora-selyemmel bélelve.

☼ (*Ischl vidékét*), mely Király-Asszonyunknak egyik kedvencz helye, Holländer, pesti esztergályos, sükerült képben fára faragta s átnyújtá a belügyminiszternek. Ez megígérte, hogy a királyné színe elé juttatja.

☼ (*A francziák császárnéja*), mint a lapok hír szerint közlik, a királyné ő Felsége születendő gyermekének keresztanyja fog lenni. Ugy mondják, hogy ez ohajtást a király Párisban mulatása alkalmával fejezte ki Eugénia császárné.

☼ (*Az aradi szoborra*) eddig közadakozások útján 8441 frt gyűlt össze. A gyűjtések, adományozások a szoborra még mindig folynak, s a nemzet kegyeletének nagy arányu kifejezéséként bizonyára még sokáig fognak folyni; mindaddig, míg e kegyelet jelentőségének megfelelő nemzeti tőke leend együtt.

☼ (*A honvéd-segélyező-alap*) javára történő hazafias adományozásokról a hivatalos lap majd minden száma hoz kimutatást. Így legujabban S. W. asszony járult e nagy célra 200 frttal állampapirokban.

☼ (*Nyugdíj-intézet*) van keletkezőben Budán, és pedig olyan, mely követendő például szolgálhat egyéb városokra nézve is. A nyugdíj-intézetet a városi hivatalnokok s tanítók számára állítják, s az illető alapot az érdekeltek befizetései, valamint közadakozások és színházi előadásokból szerzik be. Az emberbaráti szép gondolat, mely nagy kiterjedésben az önszegélyezés elvén is alapul, utánzásra méltó.

☼ (*A herczeg-prímás*) mult vasárnapon nagy ünnepélyességgel szentelte fel a pozsonyi székesegyház megújított főoltárát. Az egyházi ünnepélyt lakoma követé, s a herczeg-prímás ugyanez alkalomnál a szegényekről is megemlékezett, kik között 300 frtot osztatott ki.

☼ (*Két gyűjtés*.) Mig a „Hon” a római csatákban megsebesült garibaldisták számára gyűjt, az „Idők Tanuja” az ugyanott megsérült pápai harczosok részére rendez gyűjtést. Mindkét gyűjtésnek már eddig is tetemes eredménye van.

☼ (*Komócsy József*), ki összes költeményeire előfizetést hirdetett, a közönség részéről szép s méltó pártolásban részesült. A költemények már néhány nap mulva kikerülnek a sajtó alól. Az előfizetési határidőt a költő nov. 8-dikáról 20-dikáig hosszabbítá meg s azon túl a könyv csak magasb bolti áron lesz kapható.

☼ (*Az Arany-album*) Ráth Mór kiadásában közelebb megjelen. Nyolcz fénykép van benne, Than Mór és Lotz Károly je-

les művészeink rajza után nagy költőnk néhány remek plasztikus alkotásának sikerült illusztráció. Ezek: a Családi kör, Szent László, Rozgonyiné, Az egri leány, Rege a csuda-szarvasról, Mátyás Anyja, Rachel s a Wálesi Bárdok. A művészek versenyeztek a költővel az eszmények képzőművészeti kifejezésében s a külső kiállítás is megtette a magáét, hogy diszes és méltó keretet adjon az egészhez. Papír, nyomás, kötés mind a legszebb s nálunk eddig példátlan díszű. A könyv néhány nap múlva már kapható lesz.

☼ (*Az 1849-ki magyar hadsereg feloszlásának okai*) az aradi és temesvári táborozással cím alatt Potemkin Ödöntől egy igen érdekes kötet jelent meg Lauffer Vilmos kiadásában. Szerző, honvédhuszár-hadnagy, egyik szemtanúja és munkás tagja levén az osztrákoktól megszállott aradi vár visszavívásának, hiven és érdekesen tárja föl előttünk a magyar hadsereg ottani működésének képét, egész a világosi fegyverletétel gyászjelenetéig. Együttal figyelmeztetjük olvasóinkat e könyv 143 sat. lapjaira, melyeken le van írva, mint viselte magát Bohus-Szógyéni Antónia ő méltósága e szerencsétlen magyar hadsereg irányában!

☼ (*Az „Egyenlőségi Kör”*) című pesti társas-egylet már megalakult s múlt vasárnap a tagok megtették a szükséges választásokat. Elnöknek Klapka György választott. A másik két klub, a demokrata-kör s a fővárosi társaskört most szervezik.

☼ (*A herceg Eszterházy-képtár*) ügyében újabb fordulat állt be, mely azonban még épen nem jelenti az ügynek kedvezőbb fordulatát. Az országos képzőművészeti-társulat ugyanis folyamodott volt az országgyűléshez, hogy intézkednék a törvényhozás a képtárnak országos költségen való megvételéről, a képviselő-ház pedig a folyamodást áttette a közoktatási- s cultus-minisztériumhoz. Ott pedig ugyane tárgyban már hosszabb idő óta folynak értekezletek, de a nézetek elég sajnálatraméltón csak abban állapodhattak meg, hogy a jelenlegi viszonyok között nem látszik lehetségesnek a roppant értékű, de roppant áru képtárnak országos költségen való megvétele.

☼ (*A nemzeti muzeum*) képtárának ügyét a múlt héten sokszorosán szellőztették a képviselő-ház egyik ülésében. Ez azon eset alkalmával történt, hogy Kiss Bálint, muzeumi képtár-őr, folyamodását tárgyalta, azon illetékek tárgyában, melyekre 23 évi működése folytán, a nádor kineveztetése értelmében tényleges igénye van. A folyamodást a minisztérium nem tarthatá teljesíthetőnek, miért is a festész most a képviselő-házhoz tette át az ügyet. A vita hosszú s élénk volt. Pulszky arra figyelmeztetett, hogy itt képek megújításáról van szó, minek becsét még meg kellene határozni, Várady Gábor azonban föltétlenül pártolta a festészt, szintugy Jámbor Pál, azt jegyezvén meg, hogyha nem adhatunk a művésznek koszorút, adjunk legalább kenyeret. A ház azonban végre is nem találta föltétlenül teljesíthetőnek a kérelmet, hanem újabban is a minisztériumhoz utasította.

☼ (*Hellmesberger*) híres zenetársulatával a jövő hónapban ismét Pestre jön s itt 16-, 18- és 20-dikán fogja hangversenyeit megtartani. Ezekben a zongorások közül Epstein, Deutsch, Stocker és Theindl vesznek részt.

☼ (*Rubinstein hangversenye*) kedden este tartatott a redoute kis termében, melyben nagy számu közönség gyűlt össze. Rubinstein egyik legnagyobb zongora-művész, kit a jelenkor felmutatni tud. Hatalmas technika, csudálatos erőtelj, minden részletre kiterjedő finomság, s e mellett bizonyos ábrándos, költői vonás jellemzi játékát, mely magával ragadja a hallgatót. Először is Beethoventől az „Egmont” nyitányt játszá, utána

több rövidebb zeneművet egy szám alatt. Ezek között leginkább az édes ajku Chopin, a tetőtől-talpig átszellemült zeneköltő ki-mondhatlan szépségű Nocturne-je tetszett, melyet nagy olvadákonysága s gyöngéd dallamossága egész teljében mutatott be. Saját szerzeményei közül az „Etude”-et játszá, hatalmas erő s kifejezéssel. Liszt „Don Juan”-jának előadásában azonban mind az erő, mind a kifejezés hanyatlani kezdett, s mintha Rubinstein érezte volna, hogy itt a nála sokkal hatalmasb szellemmel van dolga, a színezés mindinkább elmosódott s a mű alig tett hatást. Játéka közben Korbay, e tehetséges ifju énekes, adott elő töle dalt, s a szalondal-előadás levén Korbay tulajdonképeni igazi eleme, melyben mindig sikerrel működik, érezelemteljes énekével méltó elismerése most sem maradt el.

☼ (*Az egyetemen*) végre komolyan kezdenek hozzá látni, hogy a szépszétnak ott tanszéke legyen. A közoktatási miniszterhez a bölcsészeti kar közelebb tett ily értelemben fölterjesztést. Sajnos, hogy eddig nem volt.

☼ (*A lelencziügy*) barátai fölkéretnek, hogy jan. 1-sejétől számított tagsági évdijait, alapítványait s a még künn levő gyűjtő-íveket Sztupa György pénztárnokhoz, vagy az elnökséghez minél előbb beküldeni sziveskedjenek.

☼ (*Térey Pál*) a párisi világkiállítás magyar osztályának országos biztosa számára, sokszoros s elismerésre méltó fáradozásai megjutalmazására, a magyar osztály főbb kiállítói díszemléket fognak átnyújtani, melynek beszerzésére már nagy mértékű gyűjtések folynak.

☼ (*Két honvédőrnagy*) kineveztetését közlé közelebb a hivatalos lap. Azt, hogy Dömötör János honvédőrnagy a czegeledi, Keresztessy Lajos honvédőrnagy pedig a miskolci közalapítványi urodalom számtartójának neveztetett ki. Csak minél több ily kinevezést!

☼ (*Vasárnap este*) nagy zűrzavar volt a nádor-utcza elején. Mintegy 600 emberből álló csoport tartott erre 8 óra tájban, nagy láрма között. A közellevő utcákból a járó-kelők összecsoportosodva hallgatták az undorító lármát. A csoport a „Tigris”-vendéglő elé vonult, s itt azon jelenetek egyike fejlődött ki, melyeket a macska-zene összevezetével szoktunk nevezni. A vendéglőben Görgey Arthur volt szállva.

☼ (*A Konstantinápolyba*) erőszakkal szállított 12—13 éves magyar leánykák ügyében Jókai Mór felszólalt a képviselő-ház szerdai ülésében. Valóságos rabszolga-kereskedésről van szó, — úgy mond, — mely telve van oly borzasztó jelenségekkel, minőkkel szegységteljes kereskedés járni szokott. Történt, hogy oly szerencsétlen leány kiugrott a második emeletről, s a konstantinápolyi osztrák ügyvivőséghez menekült, de semmi védelemre sem talált. Jókai erre felhivta a belügyminiszter figyelmét s aztán átnyújtá a konstantinápolyi magyar gyarmat erre vonatkozó folyamodványát. A miniszterek természetesen kijelenték, hogy rögtön s erélyesen fognak intézkedni.

☼ (*Vegyes hírek*) Az első kamarai hangverseny vasárnap délben tartatott a Beregszászy-zongora-teremben. A múlt évi közreműködésükről a közönség legjobb emlékében élő quartettisták most is a legnagyobb tetszésben részesültek s a klasszikus zene barátjai megtölték a nem nagy, de ily célra igen alkalmas terem minden helyét. Haydn és Schumann quartettjei mellett ez alkalommal egy Pesten még elő nem adott művet, Sahr D-dur trióját is hallottuk, melynek hatalmas forte-menete, mi itt-ott dāmoni jelleget ölt, a kitűnő előadókban oly tol-mácsokra talált, minőkre bármily zenészeti világváros is méltán büszke lehetne. — Ketten Henrik e napokban sok tetszéssel hangversenyezett Pécsen. — Schiller műveiből most

a lipcei könyvtárosok oly olcsó kiadást rendeztek, hogy a költő összes munkái csak 1 frt 80 krba kerülnek. Mikor fognak így kelni a magyar klasszikusok! — Bartal György e hó 9-kén Szegszárdon leesvén a kocsiról, lábát törte. Számos orsz. képviselő részvétnyilatkozatot küldött neki. — A budai szegények tüzelő-fája dolgában a városhatóság gondoskodik s közelebb 3000 csomó venyigét osztatott szét. Ajánljuk a példát követésre. — A pesti demokrata-klub alapítói megalkoták az ideiglenes bizottságot. Elnök: Rákóczy János, al-elnök: Schmidt Antal. — A pest-budai összekötő vasút tárgyában közelebb bizottmányi ülések folytak a közlekedésügyi miniszteriumban. Azt határozták, hogy az erre vonatkozó javaslatokat kinyomatják, hogy így tüzetesebben lehessen az ügyet tárgyalni. — A pestegyetemi ifjuságnak halottak napján rendezett temetői ünnepélyre összeadott összegből 29 frt maradt fenn, melyet az aradi vértanúk szobrára küldtek. — A St. Germainban tartott francia udvari vadászatról a lapok főlemlitik, hogy Ferencz József király ő Felsége 419 vadat lőtt, gr. Andrássy Gyula pedig 112-öt s ezek közül 4 őzet s 77 fácánt. — Kossuth Lajost Pécsen nagy szavazattöbbséggel országos képviselőnek választották meg. — Ifj. Kossuth Lajos megbízó-levelét a kolozsvári középonti vál. bizottmány a belügyminiszterium útján fogja a megválasztottnak kézbesíteni. — József főherczeg, ki a magyar ügyek iránt mindenkoron oly élénk rokonszenv- és érdekeltséggel viselkedik, közelebb Pesten időzött. — Két kiváló angol író időzik most Pesten. Az egyik Goldsmid Ágost, a másik Savary Ede. Mindkettő angol lapok s folyóiratok levelezői. Vetter tábornok a magyar hadsereg szervezetéről talpraesett cikkeket közöl a „Honvéd“-ben. — Haynald érsek a szászrégeni iskola fölépítésére 200 frtot adományozott. — Saint-Marsan Józsefnek ő Felsége megengedte, hogy a „Sigray“ előnevet viselhesse.

☞ (Halálozás.) Tapolcsányi Ferencz ur Pusztá-Pántoról a leggyászosb fájdalommal jelenti ifju neje, szül. Thurzó Zenaida rögtöni gyászós halálát. 9 hónapos házasság volt, mikor a szép frigyét szétbontá a halál. — Szarvason a múlt héten temették el Haviár Dániel evang. lelkészt. Egy minden szép és nemesért lángoló élet aludt ki benne örökre. Béke poraikkal!

Nemzeti színház.

November 15-én.

Nov. 9-kén: „Lohengrin“, Wágner nagy operája. — Nov. 10-kén: „Az üldözött honvéd“, Szigligeti drámája. — Nov. 11-kén: „A párisi szegények“, francia vigjáték. — Nov. 12-kén: „Mártha“, Flotow operája, Saxlehner k. a. fölléptével. — Nov. 13-kán: „A Benoiton család“, Sardou vigjátéka. — Nov. 14-kén: „Zampa“, Herold operája. — Nov. 15-kén: „A jó falusiak“, Sardou vigjátéka, először.

Budai népszínház.

November 15-én.

Nov. 9- és 11-kén: „Rákóczy Julia“, dráma, névtelen szerzőtől, 3 felv. s a „Matrózok“, operette. — Nov. 10-, 14- és 15-kén: „A gerolsteini nagyherczegnő“, operette. — Nov. 12- és 13-kán: „A képviselő s a közös ügyek“, „A muszka emissarius“, alkalmi tréfák, „Az üldözött cserepár“ s a „Pajkos diákok“, operette.

Mindenfélék.

☞ (A nők politikai jogai.) A külföldi lapok most sorban közlik az északamerikai államok főbirája, Caase ur nyilatkozatát, melyet a nők politikai jogairól tett. Ő nagy igazságtalanságnak tartja, hogy a törvényhozás még Amerikában sem gondoskodott eddig arról, hogy a nők politikai jogosultsággal bírjanak, megjegyzé, hogy ezen ügy már hosszabb idő óta komolyan foglalkoztatja, s erre vonatkozólag majd közelebb lépéseket is tesz. Amerika mindenben legalább is néhány évtizeddel van Európa előtt s el lehetünk reá készülve, hogy mig Angliában nem rég is a nők politikai jogaira vonatkozó indítvány a parlamentben megbukott, Amerikában ez valósulni fog.

☞ (Nagyszerű opera.) Gounod, kinek mi csak „Faust“-ját ismerjük, pedig már újabb operáját, a „Romeo és Juliá“-t is mintegy másfél évvel ezelőtt adták elő először Párisban, közelebb ismét befejez egy dalművet, melyről a francia lapok mesés dolgokat írnak. A dalmű czime „Francesca da Rimini“ és Dante halhatatlan költeménye után van írva. Őt felvonásból áll. A három első a földön játszik, a negyedik a purgatoriumban, az ötödik a mennyben. Elképzelhető, hogy ezt Párisban majd miként fogják kiállítani. Gounod most Rómába utazott, hogy művét ott fejezze be.

☞ (Egy szép kép.) A párisi törvényszék közelebb egy 18 éves leány ügyét tárgyalta. Ferali Magdolnának hívják, oly szép, mint neve, s oly műveletlen, a minő szép. Írás, olvasásról fogalma sincs, s mióta eszmél, csak azt tudja, hogy a zöltség rakosgatásában nyujt nényének segédkezet s ezért naponkint tíz soust kap. E tíz soust aztán átadja egy másik nényének, ki ezért mindennel ellátja. A zöltség, tíz sous s két nényén kívül nem létezik számára semmi sem. A bírák összezsapták csudálkozásukban kezeiket, s még jobban elesdálkoztak, midőn mentességét hallották a tettben, melyért indokolták. Arról volt ugyan is vádolva, hogy ezer frankos bankjegyet talált s azt megtartá magának. Ő erről mit sem tud. Egy napon egy szép képet talált az utcán, de ezt tőle öccse elesente s vele rágyújtott. S oly ártatlan szemekkel bámult a törvényszékre, mintha az a dolog nagyon természetes volna. Hogy az a szép kép bankjegy volt, erről fogalma sincs. A közbíró néhány havi fogságot indítványozott. A törvényszék azonban fölmenté.

Gazdasszonyoknak.

Kiborított fenyves-madar-mellecskék.

A fenyves-madarakat megtisztítván, lángozás után föl kell azokat bontani, szép pirosra megpárolni és félre tenni! Ez idő alatt egy szép pléh-formát zúzott jég közé kell rakni, belé öntvén egy ujjnyira aspikot. Ha ez megaludt, egy sor rákfarkacskákat kell szép sorban kirakni, ezekre ismét aspikot önteni és jégre tenni, ha az aspike ismét megaludt, egy sor megpárolt karfiolt kell szépen elhelyezni, ismét aspikot, és erre végül a hideg fenyves-madar-mellecskét, azokat is aspikkal felöntvén. A formát használatig a jégen kell hagyni, akkor pedig egy percze meleg vízbe mártani és hirtelen tálra borítva, betálatni.

H. Zerna.

Forgatott mácsik.

Egy meszely finom lisztből, 8 tojás sárgájából és egy egészből kemény tésztát kell gyurni, kinyújtani és belőle rövid metélteket vágni. Ezeket négy meszely tejben megfőzván, annyi csukrot kell hozzá adni, hogy jó édes legyen, és a kifőtt tésztát hűlés végett félre tenni. Ha kihült, a tészta közé egy meszely vaniglia-liqueurt kell vegyíteni, egy formát vajjal kikenni, a tésztát belé önteni és egy félóráig benne állni hagyni, hogy formát kapjon. Ekkor a tésztát lapos tálra kiborítván, négy to-

jás sárgáját sűrűig el kell verni, négy fehéréből kemény habot verni, elegendőleg megcukrozni, e keveréket a tésztára kenni és azt a sütőben szép csendesen megsütni. *P. St. Erzsé.*

Crème-kavéból.

Egy itcze forró tejszínbe nyolcz lat forró égett kávét kell önteni, a tejszín betakarni és félre tenni. Egy óra múlva a tejszín meg kell szűrni, nyolcz tojás sárgájával, husz lat cukorral és két lat tejben főtt vizahólyaggal együtt habverővel folytonosan verni és a tűzhely szélén mindaddig tenni ezt, míg meg nem sűrűsödik, ekkor pedig finom szitán átsimítani és félre tenni. Ha e tömeg kihűlt, jégbe kell állítani és mindaddig keverni, míg egészen sűrűvé nem lesz, azután pedig három merőkanálnyi sűrű habtejszín hozzá adván, egy szép mintába kell önteni, azt ismét a zúzott jég közé rakni és használatkor úgy bányi vele, mint rendesen a hideg ételekkel. *D. Ida.*

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alak: látogatói ruhát tüntet elő, a mely nehéz francia tafotából készült, egyszerű fekete bársony-diszítéssel a szoknyán és derékon. E ruha ára 85 frt. A fejdísz kék virágokból készült, hátul lecsüngő fehér csipkével. Ára 5 frt.

A második alak: barna rips-ruhát mutat be. Az alja ivékbe van vágva és fekete bársonnyal beszegve. Ára a ruhának 35 frt. A felöltő fekete posztóból készült, hátul hosszú lebbentyűvel diszítve. Az egész felöltő gazdag bársony- és zsenília-bojt-diszítés látható.

Egy szomoruan örvendetes hírrel is kedveskedhetem hölgyeinknek e rovatban. Párisban, a divatvilág-városban a mi nemzeti viseletünk ismét nagy tetszésben részesül, mert a téli felöltők — legalább a mi a diszítést illeti — a mi mentéinkhez hasonlitanak, csak hogy nincsenek úgy kihányva, kisujtásozva, mint a miéink és valamivel hosszabbak is, de azért nem olyan hosszúak, mint a hogy tavaly a téli felöltőket viselték. Leginkább szőrmével, czobolylyal, nyesttel, vadmacskával, menyéttel, rókával — már t. i. az illető négy lábuak bundájával — van körülszegve és annak megfelelőleg zsinorozva és ez ott most és hihetőleg egész télen át általános divat lesz és mert ott divat, reménylenünk lehet, hogy talán nálunk is az lesz, nem azért, mert ez tulajdonképp a miénk, a mi őseink után fennmaradt viselet, azzal mi keveset törődünk, mert tisztelet-becsület, de igazság is, a „közösségyes“ praktikára mi nők adtuk az első példát, feláldozván a mi ősi divatunkat a kevésbé szép, de forgatásra, változtatásra alkalmassabb idegennek. Csináltunk elebb fusio, abból aztán confusio lett (bocsánat e sok idegen szóért, de tetszik látni, hogy én most a politikust akarom játszani, annak pedig a deák-szó olyan kiegészítő része, mint a hushoz a „garnirung“; e nélkül mindjárt kevesebbet mutat); tehát abból lett a confusio és hogy abból kimenekedjünk, szépen belementünk nyakig a francia divatba, és ime, most a francziák ismét szépen előveszik a mi nemzeti divatunkat, kiadják saját találmányuknak és mi aztán — talán — ismét szépen elfogadjuk tőlük és gyönyörködünk benne mindaddig, míg Párisban azt nem mondják: most már elég és mást varrnak a nyakunkba. Ilyen erős politikusok vagyunk mi a divat terén és ebből következtethetni, milyen erősek vagyunk a valódi politika terén! Azért csak maradjunk mentől távolabb a politikai pártusáktól és legyenek meggyőződve, hogy az én kedves barátom, a „Bolond Miska“ is örömeztet látni minket a divat, mint a politika minémiségeivel bajlalkodni, mind a mellett, hogy a mult héten olyan erős leczkét tartott nekünk a felül, mert nem pártoljuk jobban a szépirodalmat. A vád, kedves barátom, igaz; de úgy, mint tétetett, igazságtalan is; mert valjon csupán csak a nőket illeti-e e szemrehányás? és a mi férfaink élnek-halnak a szépirodalomért? Sziveskedjék tehát igazságos mértéket használni édes barátom. Vagy talán azért jut ki csupán nekünk a keserű leczkéből, mert a mi férfaink most már nagyobb, fontosabb tudományokra adják fejüket? Oh igen, csak úgy tódulnak a gyakorlati ismeretek tancsarnokaiba! Politika és örökké csak politika! Kellő alap és készség nélkül való politizálás, ez minálunk a lélek mindennapi kenyeré, a mig pedig az lesz, a mi asszo-

nyaink és leányaink hasonlóképp a divatot fogják a világ első tudományának tartani; azért vettem magamnak bátorságot e rovatban felelni az én kedves barátomnak.

Hanem azért mégis csak szomoruan örvendetes dolog, hogy a mi nemzeti viseletünket Párisból kell becsülni tanulnunk; de a ki ebből is szemrehányást akarna kovácsolni számunkra, annak egész bátorsággal azt felelhetik hölgyeink, hogy ez onnan van, mert nálunk a nép- (kép)viselet mellett — felső-tábla is létezik. Higgyék el pedig, nem olyan furcsa ez a felelet, mint első pillanatra látszik.

Számrejtvény.

Czeitlinger Ilkától.

- 19, 18, 17. Fáradalmink célpontja ez;
10, 6, 22. Súlyától test s lélek szenved;
13, 8, 15, 16, 19, 18, 19. E szó szeretettel páros;
18, 7, 18, 22, 23. Ilyen modor mulatságos;
7, 18, 9, 5, 10. Szárny nélkül is messze elszáll;
15, 6, 19. A szív itt megnyugvást talál;
19, 18, 4. Lázás agynak szüleménye;
1, 2, 3. Szülőknak édes reménye;
10, 2, 5, 12. Sok ily vidék van hazánkban;
10, 8, 19, 13. Kellemes ez, de csak nyáron;
23, 18, 10. Szép szín szép jelentőséggel;
18, 23, 14, 15. Szép hölgyeknek méltó czim ez;
5, 9, 4, 11. Folyton munkál, minden szép s jót létre hoz;
18, 19. Hol ez lassu, ott az élet hervadoz;
1—23. Soká boldogul éljenek,
S bennünk mindig szeressenek.

Megfejtési határidő: december 10-ke.

A f. é. 42-dik számban közölt rejtvény értelme: „Isten áldd meg a magyart!“ Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetők küldték be: Fiedler Ottilia, Theisz Hummel Emilia, Magyar Paulin és Terka, Nagy Netti, Govrik József, Fersin Molnár Anna, Varga Borbola Laura, Sötér Cornélia, Horváthi Róza, Tölgyesy Kovács Anna, Schwarcz Éva, Szepessy Karolin, Székely Berta, Herbály Mari, Baranyi Péterné szül. Gál Helén, özv. Deák Zsigmondné szül. Szalavetz Janka, Szalavetz Lenke, Körrei Laura, Pásztolyi Daniellovich Emilia, Gulyás Amália, György Erzsébet, Nagy Pálné, Oslányi Mária, Radó Emma, Molnár Vilma, Térfi Czili, Incze Katalin, Birró Domokosné, Fekete Ida és Janka, Mészáros Erzsike és Lenke, Kovács Miklósné szül. Karsay Emilia, Molnár Katalin, Fellegi Luiza, Kovács Alberta, Bogdanovics Matild, Török Dénesné, Magyar Leona, Ország Laura, Toldy Lajosné szül. Körösy Erzsébet, Tóth Mimi, Kecskeméthy Teréz és Emma, Stojanovics Anna, Nagy Cornélia és Ida, Gál Juliska.

A „Hunyadi Mátyás“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldték: Molnár Vilma, Térfi Czili, Incze Katalin, Birró Domokosné.

A sakkrejtvény megfejtését utólag beküldték: Gulyás Amália, Radó Emma, Incze Katalin, Birró Domokosné.

Tartalom.

A nők a politikában. II. — Tehetlen vágyak, Várad y Gusztávtól. — A megtérés, Ernest Rózától. — Eljött az ősz, Komenczy Kálmántól. — Selim, Dallos Gyulától. (Vége.) — A sír leánya, Rochel Auréltól. — Bretagnei mondák. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki tárca. — Mogbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: november-havi 2-dik divatképünk.

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

47.
szám.

VIII.
évfolyam.

A CSALÁDI KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET KÖZLÖNYE.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA

Novem. 24-én

HETI NAPTÁR.

Hónapi és heti naptár	R. katolikus és protestáns naptár	Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p- hétke nyolca
Novemb. 24	Vasárnap	F. 24. Flóra szűz	F. 23. Flóra	12 A. 23. János p.	26
25	Hétfő	Kathlin szűz	Kata	13 Ar. sz. János	27
26	Kedd	Konrád, Vác	Vác rem.	14 Fülöp	28
27	Szerda	Ákos hitvalló	Eber (Vigil)	15 Kar.el.böjtk.	29
28	Csütörtök	Sosthenes hitv.	Piroska	16 Máté apostol	1 Kislev, R.
29	Péntek	Saturnin vért.	Valthér	17 Gergely p.	2 Eső im. k.
30	Szombat	András apostol	Endre	18 Plató	3 Sab.

☛ Teljes számú példányokkal szolgálhatunk. ☛

V i d é k i t á r c z a.

Nagy-Várad, nov. 12-kén, 1867. (*Eredeti levél.*) Vig szüret. — Rémhír. — Balfogás. — A jogászok. — Hangversenyi készülétek. — Kossuth Lajos levele. Tisztelt szerkesztő! A szüreti idény, mely alatt oly sok jó estét töltének öregeink, ifjaink, azok az „uj“ mellett, a régi jó időkről s a jelenkor gyarlóságairól beszélgetvén, ezek tánczra perdülve honi négereink pattogós csárdásai mellett, elmúlt bár, de a festői kép még mindig nem mosódott el emlékeinkből, s hiszem, hogy ifjaink közül sokan lesznek, kiknek évekig időig eleven emlékekben fog az élni. Hisz' ki tudja, hány szív veszteté csendes nyugalma s hány lelél föl mennyországát ily barátságos összejövetel alkalmával?

Mig azonban ők epednek vagy örvendenek, addig bortermelőink nagyobb része megelégedetten morzsolgatja kezeit a szüretelés nem várt eredménye felett; mert hát bor is elég és jó lett és a 6½ frt ár, melyen csebre kél, sem épen megvetendő. Legjobban teszik azonban, kik még várnak az eladással, mert, mint az előjelekből következtethetni, értéke mindenesetre emelkedni fog.

A mult hetekben furcsa dolog történt városunkban. Valaki — hogy ki, nem tudatik, — megkísérlé lakosainkkal egy kis mulatságos tréfát űzni, azon hirt terjesztvén ugyanis el, hogy városunkban papoknak öltözött rablók tanyáznak, s kén-savat (vitriol) hordván maguknál, a velők találkozókat azzal szembe öntik, s azután kirabolják őket, vagy legyilkolják.

Ez elmés valaki nagyokat nevetetett, látván, hogy az egész lakosságot, különösen az alsóbb osztályukat a legnagyobb rémületbe ejtette, ugyannyira, hogy este alig mertek az utcákon járni, és — sajnos, de úgy történt. — a civilizált osztályból is akadt ember, ki ez ijedelmet még fokozni igyekezett. Városunk egyik tisztviselője volt ez, ki egy külföldről ide érkezett s egyik fogadóba szállt tisztelendőt mint „vitriolos papot“ szállásán elfogatott s „drabantjaival“ nagy, bámuló néptömeg között „gyalog kísértette“ a városházhoz, honnan azt, miután magát — mint azelőtt már a kapitány ur előtt is, de ki arra mit sem adott, — igazolta volt, szabadon bocsátották.

Az iskolaév kezdete óta városunk ismét élénkebb lőn. Az akadémiai ifjuság körében f. hó 9-kén tartott közgyűlésen megalakult a „jogász-segélyző-egylet.“ Elnökül Turcsányi, jogtanár, alelnökül Zomborly Antal, egyik tehetségesebb jogász, választattak meg szavazattöbbséggel. E nemes czélu egylet eddig már körülbelül 2000 frnyi tőkével rendelkezik. Ugyancsak a jogászok dalárdát és torna-egyletet is szándékoznak alakítani. Ez utóbbinak különösen örvendenénk, miután, úgy halljuk, hogy

oda minden más szolid fiatal ember is befogadtatnék tagul. Továbbá f. hó 16-kán az egész akadémiai ifjuság a Komló-kertben „ismerkedési estélyre“ fog összejönni.

F. hó 23-kára pedig előkelő körökben hangverseny rendezésén fáradoznak, melynek tiszta jövedelme a „bihari honvédegylet“ alapjára lesz szentelve.

Kossuth Lajos nagy hazánkfának városunkhoz intézett válaszát a képviselő-testület kinyomatni határozta, s abból minden polgári házhoz egy-egy példány küldetett. Feriz.

Debreczen, nov. 16-kán, 1867. (*Eredeti levél.*) Szigligetinek legújabb színműve. — Gyermekkori emlékeim. — Operák. — Tisztelt szerkesztő! Ámbár még csak tegnap küldém el egyik levelemet*), ma újra íráshoz fogok, hogy leirjam becses lapja számára egy kis színtudósítást. Mint Pesten, úgy nálunk is igazán lelkesedéssel fogadta a közönség „Az üldözött honvéd“-et, Szigligetinek ezen legújabb színművét. A lelkesedés legmagasabb fokát érte; a zsufolva tele színházban mindenki, ifja és örege, egyesült nagy lelkesedését nyilvánítani, a mi azután egy igazi nagyhatalommá kinőtte magát. Ez általános jó hatást nem kevésbé növelé még az is, hogy a felvonások között a Rákóczy- és Kossuth-indulót játszották. Én gyermekkoromból, a forradalomkor, emlékszem ily szép esetekre, mikor Pesten, az országúton, a toborzáskor hallám azt naponta számtalanszor. Hála a magyarok Istenének, hogy annyi év után többé nem félve hallgatjuk már, hanem azon szent érzéssel, a mit hazánk iránt táplálunk. És nem kis mérvben emelte az est élvezetességét a darab jó és sikerült előadása. A főszereplők egyesített buzgalommal működtek és teljes elismeréssel tartozunk az igazgatóságnak, mely igazán kitelhetőleg törekszik a közönséget kielégíteni. Jövő vasárnap már bérletben is fog e mű előadatni, a mostani bérlet ugyan, kivált páholyra, nem a legjobb, de azért, meggyőződés majd több élvezetes est vesztesége által, a mi művelt színház-pártoló közönségünk bizonyosan tömegesen fog újra megjelenni. A színi-személyzetet illetőleg, a drámai erők általában kielégítőek, némelyek közülök kitűnők, hanem azért az operette itt is több nézőnek örvend. Opera is hetenkint párszor adatik; e téren Fektér és Tanner osztozkodnak a tetszésen; mindkettő kedvencei a közönségnek; Philipovics és Gerecs azonban gyöngék; a kedves és kellemes Tannerné, Szabó Róza most beteg, de reméljük, nem sokára ismét halljuk valami szép dalműben; játéka is sokat nyert finomságban, mióta Debreczenben először föllépett, és ez örömünkre szolgál, hogy nem csak külföldi mű-

*) De a melyet, fájdalom, nem vettem.

vészno tetszik a debreczeni művelt közönségnek, de méltányolni tudja a hazánkban képződőket is. *)

Fr—né.

Zombor, nov. 18-kán, 1867. (*Eredeti levél.*) Szuk Róza. — A tisztelet jelei. — Tisztelt szerkesztőség! Ugy hiszem, a „Családi Körnek“ nincsen is zombori levelezője. Legyek tehát én az első, ki kedves olvasónőinek zombori események leírásával kedveskedem. Lehet, hogy e kis fáradság kellemes érzést is kelt gyöngéd sziveikben. Mert ezuttal egy művészno hangversenyéről fogom őket értesíteni. Egy művésznőről, kit a fővárosi körökben úgy, mint a vidéken egyaránt tisztelnek, szeretnek. Szuk Róza gordonka-művészno az. Ő, ki bennünket két év előtti, úgy szintén mostani hangversenyeiben játékaival elragadott, s nekünk azzal maradandó édes emléket hagyott. Mostani október 31- és november 4-diki hangversenyeiben több műkedvelő vett részt és a művésznőt kitünő játékáért tapsvihar, éljenek és virágokkal üdvözlék. Második hangversenyében egy megválasztott küldött által arany karperecz — melyen „Zombor Nov. 4-ik 1867“ vésve áll, — nyújtatott át a művésznőnek tisztelet és nagyrabecsülés jeléül. Ugyanekkor egy ezüst czukortartót is kapott emlékül. Egy virágkoszorú pedig nemzeti és széles piros szalagokkal volt ékítve, s a piros szalag egyik végén „A boldogság öröközölde koszorúzza életed“, a másikon pedig a hangverseny műsorozata van arany-betűkkel kiírva. A művészno több más megtiszteltetésben is részesült és éjjeli zenét is kapott.

Játéka elragadott bennünket, de kivívott művészi hírnevét csakugyan meg is érdemli.

A művészno iránti szivesség és tiszteletből föllépett közreműködők szintén megérdemlik a dicséretet.

A nagyra becsült művészno nyolcz napi itt-mulatás után folyó hó 5-kén elhagyá városunkat s Pestre haza utazott, hogy november 9-kén Esztergamban hangversenyt adjon.

Most körutra készül, és el ne mulasszák Önök tisztelt hölgyeim a vidéken adandó hangversenyeit meglátogatni, mert azok elmulasztása esetén magukat nagy élvezettől fosztanák meg.

X. Y. Z.

Az egri honvédegylet választmánya okt. 26-kán tartott üléséből felhívást intéz a honvéd-bajtársakhoz, a haza összes fiaihoz s leányaihoz, hogy az 1849. február 26- és 27-ki kápolnai csatákban elhullott hős honvédeknek az ugynevezett „Honvédhalmon felállítandó emléksoborra tőlük kitelhetőleg adakozni sziveskedjenek. Az aláírási összegek a honvédegylet pénztárához, Léway János pénztárnok ur czime alatt legfeljebb folyó évi december 15-kéig kéretnek beküldetni.

*) Becses tudósításait jövőre is kérem.

Szerk.

Megbízások tára.

Irsára H. I. urnőnek: Még ilyen kicsi távolságban is eltévedhet küldemény! Azonnal megküldtem.

Magyar-Bolyra Sz. K. urhölgynek: Reménylem, vette soraimat. Itt tehát csak egyszerűen: köszönet a fölvilágosításért.

Trencsénbe K. A. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Csernekre P. G. L. L. urnőnek: A mint a mellékletekre való pénzt vettem, azonnal megküldtem. Szives viszont-üdvözlöt.

Albisra K. L. urhölgynek: A kívánt tárgyak már elvannak küldve.

H.-Szoboszlóra A. F. urnőnek: Megküldtem.

Irsára H. I. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Táallyára B. B. és I. urhölgyeknek: El van küldve.

Paksra E. J. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Csongrádra E. O. T. urnőnek: Véghetetlenül örültem a viszontlátásnak.

Paksra E. M. és J. urhölgyeknek: Magánlevelet irtam

Csermőre Sz. S. St. urnőnek: Reménylem, pontosan vette a csomagot.

Kapnikbányára M. V. urnőnek: El van küldve.

K.-Varsányba K. I. urnőnek: Örülék, ha meg volna elégedve választásommal.

Perjámosra Sz. Zs. urhölgynek: 40 krral van több nálunk, melyet a jövő évre sziveskedjék kifogni.

Debreczenbe K. M. urnőnek: Köszönet szives soraiért.

Petőre H. I. urhölgynek: El van küldve. Az elmardás oka az, hogy a 30 kr nem volt beküldve. A kérdéses tárgy ára: 35, 40, 50, 55 ft.

Komáromba St. T. urnőnek: Szives üdvözlöt!

Büdre O. I. urhölgynek: Köszönet.

Velinbe E. N. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

Dévára N. A. urhölgynek: Köszönet szives soraiért.

Dévára D. M. és L. G. urhölgyeknek: Már két hete mult, hogy irtam! Várom szives válaszukat.

Sz.-Püspökibe H. S. urnak: Valóban, nem én vagyok oka! Már intézkedtem.

H I R D E T E S E K.

RÓZSAY ANTAL,

Pesten,

országut Rózner-féle házban,

ajánlja a t. közönségnek ujonnan megnyitott gazdagon ellátott divat- és selyem-raktárát, nemkülönben a legujabb eredeti párisi és bécsi női köpönyeket, fölöltöket, jaqueteket és prémes női bundákat, úgy szinte a legujabb rumburgi, hollandi, kréasz, sziléziai és mindennemű vászonneműeket, melynek valódiságáért kezeskedik. És miután a legjobb rumburgi gyárossal összeköttetésben áll, azt t. vásárlóinak épen oly olcsó gyárt árjegyzék szerint, mint akármely kereskedő, tölem kaphatják.

Egy teljes fekete selyemruhának ára 25—30 frtig.

Női köpönyeket 15 frttól kezdve és feljebb.

Megbízások a vidékről a legpontosabban teljesítettnek.

Árjegyzékek kívánatra ingyen szétküldetnek.

Minden régi köhögés ellen.

mellfájdalmak, sok évi rekedtség, torokbajok, a tüdő nyálkásodása ellen a több orvos által megpróált

FEHÉR MELLSZÖRP.

oly gyógyszer, mely még soha sem használtatott a legkielégítőbb eredmény előidézésére nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, sőt a göresös- és hökhurutnál elősegíti a nyulós és megrekedő nyálka köhögését, azonnal enyhíti a gége ingerlékenységét és rövid idő alatt eltávolít minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyesebb szárazbetegségi köhögést és a vérhányást is. Ára ezen szernek az ausztriai cs. k. birodalomra: 1 egész üveg 4 frt, 1/2 üveg 2 frt, 1/4 üveg 1 frt ezüstben, vagy ennek értékében. Postai megküldéssel üvegkint 20 krral több.

Mayer G. A. W. Breslauban.

Főraktár van **Pesten**: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál király-utca 7. sz. — Kapható továbbá **Pesten**: JEZOVIČ MIHÁLY gy. sz., — **Budán**: az udvari gyógytárban.

A következő helyeken vannak letétményi raktárak, hol a Mayer G. A. W.-féle fehér mellszörp kapható:

Arad: Geyer A., Debreczen: Borsos Ferencz, Eger: Ertinger F. gyógyszer., Eperjes: Hólemia Gyula, Eszék: Karoilovich gyógyszer. Győrt Passberger Antal gyógyszer., Kassa: Novelly Sándor, Kaposvár: Kohn Jakab, Lőcse: Dapsy Gyula, Mohács: Kögl Rudolf gyógyszer., Nagy-Várados: Ruina: Milotinovich Simon; Rózsahegy: Makoviczki testv. S.-A.-Ujhely: Reichard testv., Sopron: Boek Gyula, Sz.-Fehérvár: Léngman Alajos, Szeged: Fischer és Schopper, Temesvár: Lachmann C. F., Trautenau: Czerny J. Vincze gyógyszer., Ujvidék: Kostich F. János, Veszprém: Guthard Tivadar fia, Zombor: Heindlhofer B. uraknál.

Jelentkezések más helyeken leendő letétményi raktárak felállítására végett elfogadtnak, és a szíves kérdésekre a közelebbi feltételeket közlendi Mayer G. A. W. Breslauban.

Köszvény-

VÁSZON

mindenféle köszvény, csúz (Rheuma), inszaggatás, mell-, gerinc-fájdalmak, keresztesont-fájás (Hexenschuss), lábköszvény, s több effélék ellen.

Egy csomag ára 1 frt. 5 kr., kettős erejű

2 frt. 10 kr.

Dr. BURON

általános sebtapasza mindenféle sebek, genyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára a használati módszerrel együtt 70 ujkr., kisebb köcsög 35 kr. — Postán küldve 15 krral több.

FOG-SZIVARKÁK
FOGFÁJÁS ELLEN
TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszerész
PESTEN
Király utca 7. sz.
Ára egy doboznak 1 frt. kisebb 50 kr.
kapható majd minden
GYÓGYSZERTÁRBAN

Valódián **Pesten** egyedül kaphatni csak **TÖRÖK JÓZSEF** ur gyógyszerertárában, királyutca 7. sz. Pro forma W. urnál az egyetem-téren, Sárkány urnál a váciutczában, Glatz és Kreische uraknál a sütőutczában. — **Debreczenben**: Rothschneck ur gyógyszerertárában. — **Szombathelyen**: Pillich Ferencz ur gyógyszerertárában. — **Mohács**: Kögl A. ur sorsszám-szedésében. — **Kolozsvárt**: Wolff gyógyszerész. **Miskolcz**: Spuller A. urnál.

Sassaparilla-essentia

a párisi „COLBERT“-gyógyszertárból,

a legrégibb és leghatalmasabb tisztítószer a vér csipőssége által okozott betegségekben. Saját módszerrel, nagyban készítve sokkal becsesebb más feldicsértéért tisztító készítményeknél; ezenfelül egészen hiteles vegyontások által be van bizonyítva, hogy nincs benne se jód, se higany. A leg-híresebb francia orvosok több mint 50 év óta nagy sikerrel javallják e szert az arczorbáncz, a kútegek és sömör ellen, ugyszintén a régi betegségek által a vérben hagyott kóroanyagok kitisztítására. Ára egy üvegnek 2 ft 50 kr. esomagolás 20 kr.

GYOMOR - LABDACSONK,

(Pilules stomachiques Colbert),

melyek 50 év óta készítettnek a párisi COLBERT-gyógyszertárban, hascsikarás nélkül működnek: meggyógyítják a szorulást, epekört és nyálkasságot, felélesztik az étvágyat, könnyítik az emésztést és megszüntetik a szédülést.

Ára egy doboznak 1 frt 50 kr. esomagolás 10 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF-nél, Pesten, király-utca 7. sz., továbbá Aradon: Szarka, Debreczenben: Borsos, Egerben: Weszely, Eszéken: Deszátly, Gyöngyösön: Koczianovits, Kolozsvárott: Wolf, Szatmárt: Böszörményi, Mares-Vásárhelyt: Jency, Pozsonyban: Piszatory, Rimaszombatban: Hamaliár, S.-A.-Ujhelyen: Kollener, M.-Berény: Nárcisz.

LOHSE

szakál- és szemöldök-növesztő-szere.

(Cydonia Crème).

Ezen szer egy év alatt európai hirre vergődött, miután ezer meg ezer férfi tömött szakállat s számtalan hölgy szép tömött, sötét szemöldököt nyert tőle.

A szakállnak a kívánt állást lehet vele adni, s a vöröses vagy színehagyottak selyemfinomnak, s a hajhoz hasonlóknak lesznek általa.

Egy eredeti nagyobb tégely ára 3 frt. Egy kisebb tégely ára 1 frt 60 kr.

LILIOM-VIZ.

Fancia- és Angolország legelső orvosai által ajánlott bámulatos sikerű

szépitő- és mosdóviz,

mely a hölgyek öszhangzó véleménye szerint páratlan, s a melyről föltalálója kezesk dik, hogy a napégetést, szeplőt, foltoskat, sárga bőrt, májfoltokat, szóval minden bőrtisztálanságokat eltávolít, az arczot, nyakat, vállakat, karokat, kezeket, hófehérré, puhává, finommá teszi, s azoknak friss ifju kinézést kölcsönöz.

Ára 1 nagy palaczknak 1 frt. Ára 1 kis palaczknak 1 frt 60 kr.

„Extrait d'Herbes Végetales“ hajviz.

Táperejü növény-extractusból készítve Orfila M. a párisi egyetemen a vegytan tanárának utasítása szerint.

E hajviz élesíti, erősíti és szilárdítja a haj növeszt, tisztítja a fejbőrt az ugynevezett korpá és egyéb tisztálanságoktól, a melyek a haj kihullását okozzák, és hathatós szer mindennemű hajbetegségek elhárítására.

Egy nagy palaczk ára 3 frt, kisebbé 1 frt 60 kr.

Középponti raktár: LOHSE-nál Berlinben, Jägerstrasse 46. A porosz kormányzó herczeg, a sachsen-meiningi herczeg, Schwarzenburg-Sondershausen és Lippe herczegek udvari szállítója, — és

Pesten a magyarországi főraktárban TÖRÖK J. gyógytárban, király-utca 7-ik sz. a.

Vidéken kapható következő gyógyszerész uraknál: Debreczen Borsos, Léva Bolemann, Szatmárt Böszörményi, Csuz Rózsai, Nagy-Várados Molnár, Kolozsvárt Wolff, Nyiregyháza Matheides, Lőcse Lehrer, Szeged Aigner, Eszék Deszátly, M.-Berény Nárcisz, Temesvár Pecher, Budán az udvari gyógytárban.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezenkívül 30-30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap
két íven színes borítékkal.

47. szám.

November 24-én.
1867.

Havonként két színezett divatképpel. Minden szám mellett külön melléklettel. Évenként: két történelmi műlap és hat kötet könyvmelléklettel.

Szerkesztői és kladói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszor hasábozott sorért 8 kr.

A legjobb szépítő-szer.

Emiliától.

Szépnek szabad lennünk. Ezt az egy jó tulajdont senki sem vitatja el tőlünk, hanem azért elegenden vannak, a kik csudálkoznak, hogy mi ezt a tulajdont oly nagyra becsüljük, olyan nagyra, hogy nem ritkán csupán azért, mert szépek akarunk lenni, a valódi szépnek örök törvényei ellen vétünk. Itt van például a krinolin, az uszály, a hajducz, sat.

Ne is tagadjuk tehát, hogy ez így van, a férfi-világ úgy is eleget csufolkodik és boszankodik érte, ámbár ha igazságos akarna lenni, épen olyan kevésbé volna oka a miatt csufolódni és boszankodni, mint a miatt, hogy a nők egy része a szépirodalmi lapokat nem a tartalom, hanem a divatképek és ruhaszabások kedvéért járhatja. Valljuk be őszintén, hogy ez így van, és nagy baj, hogy ez így van; de a férfi-világnak legkevésbé van oka, nekünk tenni e miatt szemrehányásokat; sőt inkább nekünk kellene azt tulajdonképp vádkép a férfi-világ ellen felhozni. Mert tán mi vagyunk-e oka, hogy a divatképek és új ruhák kedvesebbek sokak előtt közülünk a szépirodalomnál?

Koránt sem, hanem azok, a kiknek a kedvéért a divatot olyan nagyba vesszük és magunkat szépítjük, azok pedig — mi tagadás benne! — a férfiak. Avagy melyik nőt tünteti ki jobban a férfi-világ? azt-e, a ki szellemi, vagy azt, a ki külső szépségeiben ragyog? Feleljenek arra, — de nem is szükség felelniök; „beszélnek a tények”; a külső szépségnél csak egy tulajdon kedvesebb a férfiak legnagyobb részének: az a tulajdon, hogy a nőnek lehetőleg sok pénze legyen.

Hány házasság kötöttik mai nap a lelkek nemesebb tulajdonai és hány a pénz és szépség kedvéért? Pedig rendesen a férfi a választó! Tehát ők adnak elsőséget a külső szépség és gazdag hozománynak és mégis ők lobbantják szemre a nők-

nek, hogy miért a divat és a ruhaszabás és nem inkább az irodalom, az isteni költészet!

De még sem egészen úgy van, a mint mondtam. Nem ugyanazon férfiak teszik nekünk azt a szemrehányást, hanem mások. Mert a férfiakat tulajdonképp két osztályba lehet sorozni, az egyik osztály azokból áll, a kik a szép ruhában gyönyörködnek, a másik pedig azokból, a kik a szép ruhák árát — kifizetni tartoznak. A míg az első osztályba tartoznak, oh, addig nagyon tetszik nekik a divat majmolása, el vannak ragadtatva általa; próbálna csak egy olesó, egyszerű ruhás leány, a ki hozzá még szépség sem volna, szemök elé lépni! És lenne bár még olyan művelt, aligha nem órákon át petrezselymet árulhatna a tánczestélyeken.

Hanem mikor aztán ugyanazon férfi-nemzedék abba az osztályba élemedik bele, midőn a szép ruhák árát neki magának kell kiteremteni; akkor aztán az épületes erkölcs-tanítás járja és a szemrehányás, miért nem inkább a szépirodalom, a szív és a lélek! Azért édes barátom, mert fiatal korában ön sem annyira a szív és a lélekkel, mint a szép ruha és a tele pénzes-tárczával kaczerkoddott.

Ennyit bevezetésül és illetőleg magyarázatul e cikk címét illetőleg. Igen is, én egy szépítő-szerre hívom fel hölgyeink figyelmét, egy olyan szépítő-szerre, melyet bátran egy sorba lehet tenni a száz orvosi fakultás által vizsgált és csalhatatlannak hirsztelt enemű találmányokkal. Mind valamennyöknek el kell homályosodniok az én szerem mellett és azonfelül épenséggel nem drága.

De még bajba keveredhetem valamelyik furfangos szépség-szer-gyáros részéről, a ki a hiuság hiszékenységére számítva, — és

Emil

ezek száma legió — haszontalan, sőt ártalmas pepecseit nagy-szavu hirdetések kíséretében viszi piacra; kinyilatkoztatom tehát, hogy az én szerem nem az én találmányom, nem is új találmány és annyira különbözik az ő „balzsam“-a, vagy „essentiá“-jától, mint az igazság a hamisságtól és azért nyugodtak is lehetnek, az én szerem még jó egy pár évtizedig nem fogja nekik elrontani a „vásárt.“

Nem akarok nekik „concurentiá“-t csinálni; hadd árulják csak tovább az ő szépitő-szereiket azoknak, a kik abban a hitben élnek, hogy ilyen szerekek csálni lehet a szemet. Az én szerem egészen másnemű. Azért nem is késem megismertetni vele hölgyeinket és előre is biztosítom őket, hogy a kik használni fogják, legkésőbb öreg korukban is tetszeni fognak.

Előbb azonban engedjék meg, hogy így bizalmas beszélgetés közben tisztába jöjjünk a felül, mi az tulajdonképen, a mi a nőben tetszik?

Nem azt a pillanatnyi tetszést értem, a mely, a milyen hamar támad, olyan hamar el is van ismét felejtve. Ilyen tetszés után önérzetű hölgy nem is vágyódhatik; micsoda gyönyörűség is lehet azon tudatban, hogy a hatás, a mit tesz, olyan, mint a tüzi-játékban a rajgó: egy pillanatra tündöklő, aztán a semmisségbe foszlik szét!

Hanem értem alatta azt a hatást, melyet a nemes szépség a nemes szivekre gyakorol, melytől, a ki érezte, egész életen át nem tud és nem is akar megválni; mely előtte lebeg, mikor eszményképe rajzolódik le lelkében, és az ő mosolyából meríti ihlettségét.

— Ah, tudjuk már, a szerelemre céloz! — mondják erre sokan olvasónőim közül, de csalódnak. Szó sincs róla, a szerelem nagy, isteni érzés, kivált a tiszta, nemes szerelem; de nem az a szépitő-szer, a melyről én szólni akarok; már csak azért sem az, mert nem lehet minden ember minden időben szerelmes; sőt vannak évek, midőn a szerelem nem szépit, de elrutitja az arcot. Képzelték csak olvasónőim egy koros férfit, vagy — nehogy részrehajlónak látszassam, — képzelték egy koros nőt; nem szerencsétlenség az olyanra nézve, ha szerelmes találma lenni? Széppé válik-e ez által arcza? Az én szerem pedig nem ismer korbelt különbséget, öreget úgy, mint fiatalat egyaránt szépit.

— Tehát a jótékonyságot értem? — Ezt sem. A jótékonyság mindenesetre szép, igézetes kifejezést lehel az arcra, de nem mindig; teszem azt, a ki gögös elbizakodással gyakorolja a jótékonyság erényét, az olyan ember arcza, mindegy, akár férfi, akár nő, épséggel nem szép; olyan kevésbé, mint a milyen kevésbé az ürmopohár egy pár csepp méz által edessé válik.

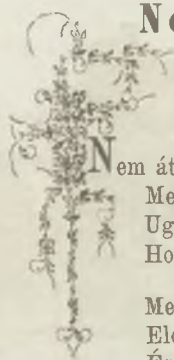
— Tehát a jóság, a részvét! — Mindezek igen jeles tulajdonok, de egyik sem az én szépitő-szerem. Vannak áldott lelkű jó emberek, de a kiknek megjelenése egyáltalában nem rokonszeny-keltő; teszem azt, ha lomposan van öltözve; pedig jóformán sok olyan ember van, a ki azt hiszi, hogy a miért neki jó szive van, ez által egyszersmind szabadalma is van arra nézve, hogy a jó társaság követeléseit semmibe se vegye, épen úgy, mint a hogy sok zseni, mindegy, akár igazi, akár pedig csak képzelt, feljogosítva érzi magát, semmibe se venni a jó gazdasszonyt, ha nő-zseni, ha pedig férfit, semmibe sem veszi az illedéket.

Tehát egyik sem az említettek közül és miután nem lehetett szerencsém, hogy szeremet kitalálják, szabadságot veszek magamnak még egy kissé igénybe venni szíves béketűrőseket.

(Vége köv.)

Nem átkozom meg...

Udvardy Gézátlól.

Nem átkozom meg azt az órát,
Melyben először téged láttalak;
Ugy is meg volt átkozva oly nagyon az,
Hogy most is nyögök a teher alatt.

Mert nagy teher így élni nékem,
Elolthatlan vágyakkal keblemen,
És nézni ezt a rózsaszín világot,
Mig én csupán a tövist szedhetem.

Mert nagy teher ez a beteg szív,
Mikor szünetlen vérzik, csüggedez;
És tudni: a mily gyorsan mult szerelmed,
Ennek oly lassu elmúlása lesz.

Mert nagy teher kétségbe esni
Naponkint százszor a jövő felül,
Mig a pokolnak minden kinja
Csapkodja, tépi lelkemet belül.

És átkot még csak rád se mondok,
Hiszen koronád úgy is elesett,
Holott te gyarló, gyöngé, kicsi lélek,
A boldogságot fénybe' keresed!

És átkot még csak rád se mondok,
Hisz' boldog többé nem lehetsz te sem,
Lelkemnek fényét-vesztett napvilága!
Szegény-szegény hűtlen szerelmesem!

A h a l á l u t á n .

Elbeszélés.

Urváry Lajostól.

I.

Hektor kimereszté okos nagy szemeit, mindkét lábával kapart, aztán körüljárta néhányszor a széket s végre fülét leeresztve, szomorún ült le az ajtó közé. Gazdája észre sem vette s egyáltalában nem látszott arról tudomással birni, a mi körülte történik.

Janicsári Károly urnak ma megint rossz napja volt.

Összegugolva ült az asztal mellett, feje lehanyatlott karjára s ily helyzetben volt órákon át. Sápadt, beesett arcán leirhatatlan búbanat tükröződött le, szemének fénye egészen megtörött és szürkés haja lecsüggött homlokára. Alig volt 35 éves s úgy nézett ki, mint egy 60 éves agg, csak hogy nem volt meg arcán az öregkor ama jóltevő derűje, mely a hasznosan eltöltött élet önérzetét fejezi ki az agg arczokon.

Megtört, kimerült férfiú volt, a legszomorubb látvány, melyet képzelhetni. Ugy látszott, mintha neki minden fájna s mégis nem érezne semmit sem.

E lethargikus állapot sokszor lepi meg s olykor azt még szomorubb jelenség szokta követni.

S ma ilyen napja volt.

Egész délelőttön át mogorván, elmélyedten ült, s délfelé hirtelen felugrott székéről.

Hektor erre megijedve, kezdte kaparni az ajtót, felugrott a kilincshez, s a legsiralmasabban vonított.

E zajra az előszobából besietett az öreg szolga s az ajtó mellett megállva, csudálkozva tekintett urára.

Janicsári fel s alá járt szobájában, arcán szokatlan fény

ömlött el. Egészen kipirult, homlokerei feldagadtak, hæv és lelkesedés szállotta meg, melyhez kuszált haja, tört fényű szeme oly különös ellentétet képezett.

— Tudtam, hogy te is ott vagy! Mindenütt mellettem — dörmögé, szolgájára tekintve.

— Mily jól esik e hely! Itt nincs kártya, nincs pezsgő és itt nincs a Klári. Ha keresni találna, mondd meg neki, hogy én a pokolban vagyok. Oda nem jön el. S mi itt leszünk egyedül... Majd jönnek ismerőseink is, régi jó ismerőseink, azon időből, mikor még Janicsáron laktunk. Eljön majd a feleségem is, azt be kell eresztetni. Neki még nincs oly szürke haja, mint nekem; igaz, tíz évvel fiatalabb is. Aztán nem kártyázik annyit, mint én. Majd el fog jönni, s mindent oly szép rendben tart, mint Janicsáron. Lesznek galambjai is, meg a gyerek is mindig sirni fog; de csak hadd legyenek galambjai s a gyerek is annyit sirjon, a mennyi neki tetszik. Ezt neked mind előre meg kell mondanom, hogy tudjad. Miért nézesz rám oly együgyű arcczal? Neked talán nem tetszik ez a hely? Igaz, hogy sok bajba került, míg ide jutottunk! A halál!... Nagyon fáj, mikor lecsukták szememet, mikor fejemet megütöttem a koporsóban, itt-itt, most is fáj... úgy nyom! —

Janicsári fejére mutatott, aztán indulatosan folytatá:

— De most vége, vége mindennek! Ne fáj! ne fáj! Nem szabad fájni semminek! Mily jó ez a hely..., és összerogyott és keservesen zokogott.

II.

És sirt és zokogott egész éjen át, csak hajnal felé zárta be az álmot szemét s másnap dél felé rendkívül kimerülten ébredt fel.

Orvosok álltak ágya körül, egy halom gyógyszeres-üveg volt az éji asztalon és Janicsári csudálkozva tekintett az orvosok s a gyógyszeres üvegekre.

Aztán káromkodott s ráförmedt szolgájára:

— Te az egész világgal azt akarod elhitetni, hogy bolond vagyok. Kiirattad már az ujságokban is. Bizonyosan megfizetted valaki. De várj, várj csak, meglakolsz még ezért. Ugy elkergetlek —

Az orvosok csitították.

Janicsári azt felelte, hogy csak hagyják, ő tudja, mit csinál, nem ismeri senki sem szolgáját, csak ő. Már tíz év óta ismeri.

Erre szétdobálta a gyógyszeres üvegeket, jó napot kívánt az orvosoknak s fölkel.

Hektor az ágy alatt feküdt, s most kirohanva, örvendve ugrándozott a szobában.

Janicsári megszimogató. Aztán leült az asztalhoz s levelet irt.

A levelet átadta szolgájának.

— Vidd el Klári kisasszonynak s mondd meg neki, hogy ez elhatározott szándékom.

A szolga indulni akart.

— Megállj, ne most; majd később. Előbb kikocsizunk. Tudod, hová? Nos nem tudod? El sem képzelheted?

— El sem képzelhetem.

— Milyen együgyűség? Tehát mit gondolsz, hová mehetnék én? Hová illik, kell ma venni?

— Oda nem megy el.

— S miért ne mennék, miért ne lenne szabad oda menni? Ki tilthatja azt meg nekem?

— Senki..., de...

— No lásd, mert illik s mert nem tiltja senki, bizonyára el is megyek.

— A nagyságos asszonyhoz?

— No igen, oda, hisz' ma Zsófia napja, neve-napja van.

A szolga futott kocsáért s néhány pillanat múlva odahajtottak.

Az előszobában az inas azzal fogadta, hogy a méltóságos bárónő nincs otthon.

Janicsári ismét ráförmedt szolgájára:

— Azt mondtam, hogy feleségemhez megyünk.

— No igen —

— A bárónő!

— A méltóságos asszony nem viseli többet férje, hanem családja nevét. Nekem nem volt szerencsém méltóságodat ismerni, — hajlongott a bárónő inasa, — s idegennek hittem. Ismerősök számára a méltóságos asszony honn van. Be fogom jelenteni.

— Milyen különös! — dörmögé Janicsári s bizonyára még sok mindenfélét dörmögött volna, de e pillanatban megnyiták a szárnyajtók.

A teremben volt.

Izléses, kék bársony butorzatú teremben, hol minden elárulta, hogy e fényes koczka-talaj egy hölgy fogadó-terme. Jobbra-balra virágcsoportok illatoztak, s a virágok között aranyos kalitkákban a kajdacsok üzték tréfás játékukat.

E terem berendezése, az egésznek hatása oly jótékony volt, hogy Janicsári e helyen egészen felüdültnek érezte magát.

A szomszéd-szobából egy hölgy lépett ki, egyike azon arisztokratikus szépségeknek, melyek a főúri termek büszkeségét képezik. Az az ábrándozó vonás, az az elegáns hanyagság, a nőiség párosulva bizonyos erélylyel, alig talált még vonzóbb képviselőre. A hölgy mintegy 26—27 éves lehetett, s megjelelésének megvolt az a költői oldala is, melylyel csak kiválóbb fiatal asszonyok megjelenése bír.

— Mily szép ön! — szólt Janicsári.

A hölgy oly tekintetet vetett reá, melyben a csudálkozás legmagasabb foka volt kifejezve.

— Igen, igen, ön nagyon szép, mindig ilyennek képzeltem.

A hölgy intett, hogy üljön le.

Janicsári mereven nézte. A csöndet végre Zsófia szakasztotta meg.

— Sejttem, hogy miért jött.

— Köszönöm, nagyon köszönöm, — szólt közbe Janicsári.

— De bocsánatot kell kérnem, hogy várakoztattam. Én nem tudtam, hogy ön ma jön. Nem értesítettem ügyvédemet. Már elküldtem érte.

Janicsári nem vett tudomást e szavakról s előbbi eszmélánczatát folytatva, így szólt:

— Lássá, én mindig gondolok önre. Ön ezt nem is hiszi. Pedig elhiheti. Nagyon sokszor, mindig.

— Önnek egyéb dolgai is lesznek.

— Már régen elhatároztam, hogy meg fogom látogatni. De előbb nem lehetett. Most már lehet. Most mindketten megváltoztunk. Én nem vagyok az, a ki voltam, s ön nem az, a ki volt. De azért mégis ugyanazok vagyunk. Csak más alakban. A lényeg egy, az alak más. Mi már réges-régen élünk s még nagyon sokáig fogunk élni. Engem arról is biztosítottak, hogy halhatatlanok vagyunk. Majd meglátjuk. Hanem nemde, ön szeret engem, én kegyedet nagyon szeretem!

Azt hiszem, hogy nem illik hozzánk, most ilyesmiről beszélni. A tréfára ön jobb tárgyat is találhatna.

— Igaz, igaz; most szentek vagyunk. Már talán imádnak is minket: Nagyon különös dolog. Én még nem szoktam meg. Kegyed már megszokta. Kegyed mindig okosabb volt.

Zsófia arcza elborult s könyet törült ki szeméből.

— Ah, ön sir, nagyon jó szíve van. Azt hiszi, hogy én vagyok okosabb. Nem, nem; higgye el, kegyed az. Én mindig bolond voltam. Milyen furcsa volt az tőlem, midőn oly dühbe jöttem, hogy a gyereket mindig magánál tartja, mikor az annyit sir. Nagyon rosszul esett. Most már más vagyok. Szintén szeretném hallani, ha megint sirna. Sir-e még?

— Mari már nagy leány.

— Ő is itt van.

Zsófia csöngetett a komornának s néhány pillanat múlva egy kedves, hat éves leány tipegett be a szobába. Anyja a leányt karjaiba zárta, honnan az féltékenyen nézett a torzonborz Janicsárra.

— Milyen szép kis leány! — sohajtott fel Janicsári. — Valóságos kis angyal. Az lesz belőle. Aztán lefestik oltárképnek. S én elküldöm Janicsárra. Majd azon az oltáron állítják fel, a melynél megesküdtünk. János fővételének oltára volt az.

— Milyen jól emlékszik reá!

— Nagyon helyes megjegyzés! Lássá, minden elmúlik a földdel. Az emlékezet nem. Ez a delej, mely összeesetel mindent. Őnben is van, bennem is van, mindenkiben van. Csak-hogy hol rossz, hol jó. Az enyém nagyon rossz.

— Hogyan?

— Rendkívül rossz. Hogy én Klárit jobban szerettem, mint kegyedet, hogy aztán elhagytam kegyedet és Janicsárt, el aztán Klárit is, jött megint más, aztán megint visszatértem Klárhoz. Ez mind nagyon rossz volt. Végre magam maradtam. De tulajdonképpen nem is szerettem Klárit. Csak ne tudott volna táncolni. Olyan szépen táncolni a szinpadon. Ha valahogy megint a földre kerülünk, tanuljon kegyed is táncolni. Az nagyon jó. Nem lehet tudni, mire veheti hasznát.

Janicsári ezt oly különös nyers hangon mondta, hogy a kis Mari elkezdett sirni. Anyja csitítá.

— Tudja, mikor oly sok ember van együtt, mindenki tapsol, a zene szól, repülnek a virágok. Mindezt tudja kegyed, de nem érdekli. Jól is van ez így. Engem sem érdekel. Szeretnék legalább itt nyugodtan lenni. Szép csöndesen. Csak kegyedet látnám s a kis leányt. Kegyed itt azt teheti, a mit akar. Csak legyünk együtt. Itt nagyon fáj a magányosság. Itt csupa holdog ember van. A mi fáj, azt mindenki a földön hagyta. Csak én hoztam el.

— Szendrői Aladár! — jelenték.

Egy fiatal ember lépett a terembe, kinek a bárónő kezét nyújtá, míg szemében fényes könny csillogott.

A fiatal ember belépte megzavarta Janicsári egész eszmenetét.

Fölkelt.

— Csak ezt akartam mondani. Ajánlom magamat! — S ezzel eltávozott. A bárónő kikísérte s azt sugta az öreg szolgának, hogy vigyázzon jól reá s tudósítsa minden tettéről. — S Janicsári kivette a szolga kezéből a Klárinak címzett levelet s a legpiczibb darabokra tépte szét.

III.

E nap estéjén Janicsárinál víg társaság volt együtt.

Összejöttek mind „a közelebbi barátok.” Azt mondogatták

egymásnak: „Ma Janicsári utósó estélye van. Holnapután elviszik Döblingbe. Szegény Janicsári!”

S a szegény Janicsári az estély kezdetén úgy viselte magát, mintha meg akarná czáfolni orvosait. Válogatott öltözetben, fölemelt fővel jelent meg a társaságban, víg s beszédes volt, s oly pompásan játszotta a házi-gazda szerepét, hogy mindenki csudálkozva nézett reá.

A zene szólt, s a pezsgő durrogott.

— A szép asszonyokért!... szólt az áldomás, a zenészek ráfújták a tust.

— S még egyszer a szép asszonyokért! — ismétlé Janicsári. — Ujabb tuss.

— S még harmadszor is azokért!

— Csakugyan, — szóltak barátjai s épen nem hizelgő jelekkel integettek egymásnak.

— S miután most tréfás dolgokért ittunk, — szólt Janicsári, — beszéljünk valami nagyon komoly tárgyról.

— Halljuk! Halljuk!

— Ti nemde mindnyájan jó barátaim vagytok?

— Természetesen!

— S így áldozatra is készek?

— Világos.

— Akármily áldozatra?

— Hogy ne?

— Ugy ki vállalkozik arra, hogy valakit helyettem agyonlőjjön?

— Mindnyájan.

— S tudjátok, ki az a valaki?

— Ki a névvel!

— Szendrői Aladár nevű fiatal ur. Én nem ismerem. De ti ismeritek.

— Ugy van. Agyonlőjjük.

— Mikor?

— Még ma!

S aztán megint vígan szólt a zene, durrogott a pezsgő. A jelen volt orvos e pillanattól kezdve nagyon sürgősen forgolódott Janicsári körül. S többekhez így szólt: „Ugy látszik, hogy tudja, hogy Szendrői s Janicsári volt neje már jegyesek. Valjon hogy tudta meg?”

IV.

Janicsári azt nem tudta, hogy Szendrői és Zsófia már jegyben járnak, ő egyáltalában e pillanatban mit sem tudott. Lelkében minden összezavarodott. A jó és rossz egyaránt váltakozott emlékeiben, a jó csak a távolban csillámlott fel előtte s oly végtelenül fáj, hogy elmúlt visszahozhatlanul. S a rossz mindenütt mellette volt, ott közvetlen multjában, ott a jelenben, ott mindenütt, a merre csak tekintett. S a jó és rosszról egyaránt csak fájós sejtelmek vették körül. Csak azt érezte, hogy végtelen teherrel súlyosodik rá a levegő, s hogy kimondhatatlan kínos érzélem az, mely lelkéből felbugyog, s mind e kín és szenvedésnek nincs semmi megszabott határa sem. Magával ragadta.

Ilyenek voltak azon perczei, mikor eszmélete éber volt.

S a mint az eltűnt, mindennek utóhangjai zsibongták körül, míg rögeszméje kitárta előtte a kibékülés édes ábrándját, a halottak regéjének összes szépségeit, mely virággal hint be minden sírhalmot s a kiengesztelődés verőfényét leheli rá azokra, a kik már kiszenvedtek.

Lázás hévvel rohant végzete elé.

Az orvosok nagy vigyázattal állták körül, de a kétségbeesés leleményességre tanítá.

A pillanatban, midőn orvosa a mellék-terembe lépett, kiszökött. Öntudatlanul rohant tova. Midőn észrevették, már eltűnt a főváros tömkelegében. Csak Hektor volt nyomában.

Az utcán volt. A szabad levegőben egyedül. Emberek között, kik nem tudták, hogy a ki mellettük elsurran, az tébolyodott. Jobbra-balra köszönt. Viszonozták köszöntését. S ő kaczagott a köszöntők felett. Ha tudnák, hogy az, a ki mellettük vigyázva tova suhan, az nem olyan ember, mint ők; hogy az árny, mely neveti bohóságaikat, aztán eltűnik soraikból s a felhők között folytatja kaczagását!

Czéltalanul rohant tova. Neje házához jutott. Eközben este lett, a csillagos ég a tavasz pompájával mosolygott le reá. A falhoz támaszkodva figyelt.

Ott a fehér függönyök mögött kell lenni Zsófinak. Talán épen térdén ringatja az aranyhaju kis Marit, csókolja, öleli, míg a férj és apa itt lenn a kétségbeesés démonaival küzd. Keze bizonyosan ott nyugszik a kis leány homlokán, simogatja fürtjeit s beszél neki arról, hogy ne féljen attól, a ki tegnap ott a teremben ült, hisz' az édesatyja volt. S beszél neki arról, hogy majd lesznek szebb idők, talán mikor majd a rózsza kivirul.

Abból majd menyasszonyi koszorút fonnak! — sohajtott fel Janicsári, — s e gondolatnál minden eszméje összebonyolult.

Igaz, gonosz és bűnös volt, — de minden bűne már megsemmisült. Most ő is oly ártatlan, mint a többi. A halál után mind egyenlő. Megint oda léphet Zsófihoz, kezébe veheti tiszta kezét; a halál mindent megvált, mindent egyenlővé tett.

Zongora-hangokat hallott. Zsófia ott fenn játszott. Azt a dalt, melyet leánykorában oly sokszor hallott tőle, azt, mely annyira elragadta, hogy e dal után kérte meg kezét. Schubert dalát a tavaszról.

Tavasz és szerelem! Igen, a földdel elmúlt a tél, a búbanat és minden szenvedés. Mikor meghalt, a nap kelt föl látatárán, s a nap örökké világít. A boldogoknak csak nappaluk van.

S mégis minden oly véghetetlenül fáj, a kiégett fej borzasztó súlylyal nehezedett alá, térde remegni kezdett, tekintete előtt keringett a világ.

Ez még nem a boldogság. Sötét, borzalmas hely, mely azonban talán a boldogsághoz vezet. A boldogságnak is léteznie kell. Nincs rá semmi joga; de valahol kikutathatlanul léteznie kell. Talán még sem kikutathatlanul. Mindenki eléri. Magától jó, mint a halál. Magától jó a halál után. Ki van szabva mindenkinek. Az emberre hull, mint a harmat. Kikapja azt mindenki.

Ah, ha nem fájna többé semmi sem! — Tova rohant. Mindig tovább. Öntudatlan s czéltalanul. A halál után minden szabad. A boldogokat kereste.

S megtalálta. A Dunához ért. A hullám összeapott feje fölött. Hektor szörnyű vonítással futott a parton ide s tova.

Bár merre száll...

Zelemértől.

Bár merre száll tekintetem,
Oly üres e vidék nekem!
Pusztá udvar, pusztá a táj,
Mint egy sziv, mely hiába fáj.

Eszembe jut az édes mult,
Hogy a virág ölembe hullt,
S csillagos volt egyre az ég...
Régi dolgok, régi mesék!

Mint hullt levél, elhagyatva,
Ugy vagyok most egymagamra.
Hogyha élek, nem bolygatnak,
Ha meghalok, nem siratnak.

A bércek fejedelme.

Rege,

Serli Antaltól.

Repüljünk messze-messze a régék honába, hol a mult s jelen összefolyva, képzeletalakokat teremt, ítél, következtet, jellemez.

Nagyszerű ünnepélyt tart várában Canagora, a bércek fejedelme. Öröm-ünnep ez. Sok idegen fejedelem és főúr gyűlt össze várában, hogy örüljenek, vigadjanak a fejedelemmel, ki pár óra óta boldog apa; mert leánya született, kit Halitának neveztek el.

Vigan folyt a multság, a kancsó kézzől-kézre vándorolt. Éljenzték a fejedelmet s született gyermekét. Ott voltak: Lagona, a rónaság, Pylope, az erdők, Séria, a tavak fejedelmei; számos főúr, herczeg, mindnyájan szerencsét kívántak az új-születettnek s boldog atyjának. Az apa öröm-könyeket sirt, melyek hosszú fehér szakállán peregtek alá; fényes királyi palást fődé izmos testét, arany koronája a sok drága kötől csillogott.

Mikor a nap már a hegyek mögé rejtőzött, pirosra festvén annak ormait, s a fák leveleire gyöngyöket hullatott, a várterem csendes lön, s a vendégek ajkairól száműzte a hangokat. A csillárok meggyújtattak, s a terem minden oldalról fénylett. Canagora királyi székébe ült, maga mellé hozatta gyermekét, kit egy nő tartott kezében.

A többiek körül állták; mindenki feszülten várt valakit.

Végre megérkezett Rudagaj, az udvari jós, s tiszteletteljesen állt meg az összegyűlteknél. Hosszu, piros színű öltöny fődé testét, melyet derekán széles arany-öv szorított össze, hogy ránczokat vetett egész testén. Szürkés haja, hosszú barna szakállá, ránczos, sárga arcának magasztos tekintet adának. Fényes, aranyos pálcza volt kezében.

A csend megható volt.

— Rudagaj, — szólt érczhangon Canagora, — mint látod, leányom született. Te, ki a csillagok, az időjárás s arczokból jósolsz, mondd el itt a fényes gyülekezet előtt, mit leányom jövőjében látsz: oh, tudom, előre tudom, hogy szép lesz az!

Az összegyűlteknél arczain a kíváncsiság kifejezése ült.

Rudagaj a gyermekhez közeledett, ki úgy mosolygott dajkája kezein, gyöngéden érinté arczát búbajos pálczájával és sötétén nézett annak szemei közé. Mikor jó belenézett, komolyan s halavány arczczal tért vissza elébbi helyére.

— Nos, mit láttál? — kérdé a fejedelem.

— Semmit, azaz ne kérdezd; hisz' tán másképp is lehet az, — szólt a jós zavartan.

A fejedelem szigoruan huzta össze szemöldeit, s felelnie parancsolt.

Rudagaj engedett a parancsnak, s egyenesen fölemelkedve, nyílt tekintettel ezeket mondá:

— Hatalmas fejedelem, a te leányod párviadal közt fog meghalni, s alázatosan meghajtá magát.

Mindenki elborzadt, halk suttogás támadt a teremben, a jós elhalványult s a fejedelem arca kigyulladt.

— Párban fog meghalni?! Nem fog meghalni; hanem a te fejed fog leütni nyomorult! Királyi gyermekem fényes jövőjét úgy mered meghazudtolni?!

— Jó, — szólt a jós hideg nyugalommal, de bátor lé-

lekkal, -- fejem leüttedheted, mert hatalmadban áll; de hogy nekem igazam van, arról még egyszer én foglak meggyőzni!

— Előre! — szólt a fejedelem még dühösebben.

A vendégek könyörögtek életeért, de Canagora hajthatlan volt, végre ők is eloszlottak; azután nejéhez ment s együtt örülének szép gyermeköknek.

Komor sötét éj lett, csak a hold ezüst sarlója bujkált ki néha-néha a rongyos, felhős foszlányok közül.

Rudagaj feje másnap leüttetett.

* * *

A mit eddig elmondottunk, 16 év eltelté után, ugyanezt s ugyanígy beszélt el egy tisztességes külsejű öreg cseléd a bárczek fejedelme hatalmas leányának: Halilának.

A puha bársony-gyepen ültek mindketten. Ugy látszik, a hallott szavak nagyon megrendíték őt, mert arcza szokatlanul halaványabb lőn. Különben Halila szép volt, mint a lilium: magas karcsu termete, éjfürtői, csillagszeméi, az eper-ajkak a legeszményibb arcot tüntetik élénk, melyhez ha még a gyermek szelid lelket, melyek mosolyt csaltak ajkára, hozzá adjuk, inkább valami túlvilági szellemet állítanak élénk.

— Tehát édes Rika néni, csakugyan így történt volna az én születésem?

— Bizony így, — szólt erősítőleg Rika.

— De hát, hogy van az, hogy atyám mindezt eddig titkolta előttem; pedig már jó ideje annak?

— Ezt bizony magam sem tudom. Talán attól fél, hogy valahogy beteljesedik a jós szava.

— Gyermekség, — szólt mosolylyal Halila. — Ama jós már régen a más világban vándorol; nincs ideje rá, hogy szavai, melyeket még itt mondott, eszébe jussanak. Ha-ha-ha! — s az édes kacaj elzengett a távoli erdőcskébe.

Alkonyodni kezdett, a leáldozó nap sugarai a hegyek ormain játszadoztak, s az egész vidék lassan-lassan szürke homályba borult; a hegyek is, melyek a szép rónaságot körülkoszorúzták, sötétségbe burkolódtak, Canagora vára, mely egy kiálló csúcson büszkén emelkedék az égnek, már csak fekete tömegként borongott a messze távolban.

Végre a hold is eltűnedezett a hegyek mögül s a tárgyak lassan-lassan ezüstös fényben tündököltek a homályban.

— Sokáig késik atyám, — szólt Halila, — pedig már megérkezhetett volna.

E perczben kúrthang hallatszék, s kevéssel ezután atyja egy más fiatal lovaggal előttök állt.

Halila eléje sietett s megcsókolá, atyja bemutatá a fiatal mint barátja fiát, Lidan lovagot.

Halila szerényen nézett a lovagra, de szemeik találkoztak, és olyan éles tekintet volt ez, hogy Halilán szokatlan borzadály futott végig, azonban a legkisebb félelemmel sem vegyítve.

A lovag elkíséré őkét a várig, s itt búcsút vőn. Az est előre haladt, a hold magasán rezgett, a csillagok mosolyogtak a vidékre, s kellemesen tarkázták le a sötét-kék eget.

Halila a vár-udvarba érkezve, megállott azon a helyen, hol, mint neki Rika mondá, a jós feje leüttetett. Borzadva nézett az üres földre, úgy tetszék előtte, mintha most is látná a vércseppeket s a hörgő fejet, szemeit önkénytelen elfordítá onnét.

Atyja szólítá s ő zavarát rejtve ment vele fel. Estebéd végeztével egy ideig még atyjával mulatott, azután éjt kívánván egymásnak, szobáikba vonulának.

Halila mielőtt lefeküdt volna, a nagy vár-terembe nyitott, hogy jól megnézhesse a helyet, hol atyja oly igaztalanul ítélte. Üres volt az, minden lépésre tompa hanggal felelt. Ott állt még a mennyezetes trón, hol atyja ült és hol Rika őt tartá; elképzelé a nagy tömeget, kik borzadva szemlélték; a jós halvány hosszú alakját; visszaborzadt az üres, ritkán látogatott helytől. Pislogó mécs volt kezében, melytől minden tárgy, minden butor, hosszú árnyat vetett, s melyek hosszant ásítanak minden szögletből feléje, mindmegannyit kísértetnek gondolván, melyek minden perczben elnyelik.

Eltávozott s szobájába vonult.

Az ég beborult és vad haraggal nézett a tájra.

Napok multak. Lidan lovag többször megjelent, hogy a szép Halilán legeltesse szemeit. Atyja szívesen látta őt. És ő bálványozá Halilát; szerette szívéből, lelke egész tisztaságával: szerelmét meghozta a percz, mikor szemeik először találkoztak.

Halila is szerette, oh, de nem úgy, mint ő, nem oly lángolón, nem oly mélyen. Szerette őt, de eszményképét, melyet magának alkotott, nem lel fel egészen benne. Lidan nemes volt, de nem szelid; nyájas, de nem leereszkedő; szavai őszinték, de nem melegek, nem gyöngédedek; személye, ez volt csak eszményi, az volt hódító előtte. Ugy szerette volna őt testvérenek. Szereti lelkéből, örül, ha mellette van és mégis övének lenni, nem ohajt.

És Lidan, a szép lovag, nagyon szerette őt. (Folyt. köv.)

Őszi szellő...

Jusztinától.

Őszi szellő leng a hervadt lomb felett.
De szívembe' most virul a kikelet,
Édes remény fakad minden levelen. . .
A boldogság nyílt virága kebelem.

Hullanak már a megsárgult levelek,
És én kedves emléken merengek.
S látva arcod üdvöztető mosolyát,
Elfeledek a bús őszi hervadást.

Felhők közül tekint le a napsugár,
Völgyön, halmon virágot nem fakaszt már,
Oh, de virul örömeim virága.
Te vagy annak élet-adó sugára.

A madár is búsan gúnyaszt az ágon,
Nem száll többé dalolva föl a tájon,
Ah, de lelkem gyakran visszazáll hozzád,
Mert ajkamra a vidám dalt te adád.

S a természet, ha szomorun ki is hal,
De felvirul kizöldül majd tavasszal,
S ha megzendül a madár-dal édesen,
Együtt járunk a virágos réteken.

Párisi koldusok.

Mint általában az emberek, úgy a koldusok is nagybárra mindenütt egyformák és így a párisi koldusok is csak a népjellem és helyiségi viszonyokból folyó külsőségek és csekély sajátságokban különböznek más országokbeli kartársaitól. És épúgy áll a párisi koldusokról is az a közmondás, hogy a kicsiket üldözik, a nagyokat nem bántják; sőt ez utóbbiak kitüntetésnek is tartják mesterségüket és veszélylyel járhatna kikötni velők, miként általában veszélylyel jár kikötni a nagy

(kiváltságos) gonosztevőkkel. A tulajdonképi, ugynevezett koldusok azonban, a kicsinyek, a kikről itt egyedül szó lesz, két nagy osztályt képeznek, az egyik azokból áll, a kik egyszerűen minden teketória nélkül koldulnak, a másik pedig olyanokból, a kik teszik magukat, mintha valami szolgálatot tennének — pénzért.

Párisban a koldulás el van tiltva, a koldusok azonban mindazonáltal „élnek és virágznak“ és ezer módot találnak annak gyakorlására, a mit „ipar“-uknak neveznek. Csak a ki augusztus 15-kén és január 1-sején, mikor nem tilos a koldulás, látja őket a boulevardokon „művészeik“ gyakorlatában és „bájaik“ közszemlére való kiállításában, csak annak van tiszta fogalma a párisi koldusok számáról.

A párisi koldusoknak rendesen jól foly „üzletük“ és le is nézik a szegény embert. Van köztük arisztokrácia is, ez a kiváló nyomorékokból áll, a kik kartársaiktól a legnagyobb kitüntetésekben részesülnek. Minél idősebb és torzabb valamely koldus, annál keresettebb az osztályabeli hölgyektől. De engedjék elvezetnem olvasónőmet egy koldus-pár menyegzőjére, ott legjobban ismerkednek meg az arisztokrácia ezen nemével.

Meghívást kaptam és egyik barátom kíséretében el nem mulasztám a meghatározott időre pontosan megjelenni a st. Eustache-egyházban, a mely akkor mégis tele volt már olyan emberekkel, a kik között azonban nekem vajmi kevés ismerősöm volt. Szerencsémre egy alak megszólított, a kivel azelőtt már néhányszor találkoztam volt az utcán és ez most kalauzomul ajánlkozott. Disztiménfestő volt, a ki a Louvre-ban dolgoztában leesett az állványról, eltörte karját és engedélyt kapott sípládáskodásra.

Az első üdvözlések után bemutatott a menyasszonynak. Előttem állt egy igen kicsi, igen himlő-helyes hölgy, a ki fél szemére vak volt és szükség esetében a másikra is az lehetett. Megneveztem magam, és azon megjegyzéseimre, hogy nagy érdeklődéssel viseltetem azon nagyrabecsülendő rend iránt, a melynek ő olyan kiváló példányát képezi, kegyteljesen mosolyogva, kecsesen meghajtotta magát. Messziről aztán megmutatták a vőlegényt is, a ki keresztbe tett lábakkal egy magas széken ült, a melyben egészen eltűnt. Vizsga tekintetét vetett reám, és látván, hogy szemem reá van függesztve, fölállt üdvözlésemre. Oh, ezen koldusok tudják, mit követel az illedék! Valami törpe-féle volt, a mellett sánta is pupos is és egész testében időtlen. Látván a vőlegényt, odavetőleg megjegyzém, hogy ez aligha nem érdekházasság. „Csakugyan az,“ mondá reá kalauzom „Páris két leghíresebb koldus-dynastiájának sarjadékai ők, szülei a világáros legjövedelmezőbb állomásait örökölték őseiktől.“

Ezen diplomatiái házasság alkalmával, melynek folytán a két nagy nemzetség minden jogai és vetélkedései egybeolvadának, a koldus-arisztokrácia összes dandárja egybehivaték. Elfelgyülekezének itt flótások, domborások, sípládások, márcz-árusok és puposok, szóval Páris nyomorékainak virága egyetemben.

A jó emberek igen élénk modorban társalgának; hahótáztak, káromkodtak, esküdöztek; különös erőteljes kifejezések röpöntek ki szájukból és nem különben fölváltva, az elragadtatás és irigység kifakadásai.

— Ezeknek mindig kedvezett a szerencse, — jegyzé meg mellettem palástolatlan boszankodással egy családapa, — az egész világ csak az ő számukra van a világon.

— Én istenem, — suttogá egy derék asszonyság szomszédnőjének (megismertem a derék asszonyságot, a st. Sulpice előtt többször alamizsnát adtam neki,) — csak az én leányomnak is

akadna ilyen szerencséje! Nincs még egy hete, hogy megkérték, de — tevé hozzá véghetetlen megvetéssel, — csak egy félszemű volt.

— Hát tudja már, mi az ujság? — szólalt fel egy harmadik, — az austerlitz-i hidbeli csonkalábu elvette a concordia-teri vastag világtalant.

— Hirlik, hogy a La Roche-téren egy második állomást szerveznek. Az öreg Duriannét eszi a méreg a verseny miatt; úgy látszik, hogy minden követ megmozgat.

— Nos, hát mégis csak felkopott a Pont-des-Arts hidi flótának az álla? Ez merészkedett politikába kotyantani.

— Ugy kell neki! Egy doromb-sípot tesznek helyébe.

Ily módon folyt a társalgás, a mig csak az egyházi mértéktartó léptei hallhatókká nem lőnek. Az egyházi szertartás orgonaszó mellett, nagy pompával kezdődött, miközben egy híres rongyszédőnő leánya egy perselylyel járt körül „a szegények számára.“ És mindezen emberek igen finomul, a legújabb divat szerint voltak öltözve, különösen a menyasszony, kinek világra szóló rutsága még fényesebben szembetűnt ezáltal. Midőn ezen fényűzés iránti csudálkozásomat kalauzom előtt nyilvánítam, ez egészen bámulattal, de jóakaratu hangon felel:

— De uram, hisz' ezek nem szegény emberek, hanem csak koldusok!

Az egyházi szertartás végeztével a közönség az egyház előtt készen álló bérkocsikba ülve, az „Elizée-Montmartre“-vendéglőbe hajtatott, hol dus lakoma volt rendezve számukra. Elhelyezkedtünk, az egyik, a hová tetszett, a másik, a hová lehetett, de mindegyik lehetőleg nagy zaj- és robajjal. Az első pár fogás alatt a vendégek meglehetősen illedelmesen viselték magukat. Az étvágyról nem szólok; mindegyik teljes szívből szedte az ételeket, sem magát, sem másokat beszélgetés által nem zavarván. Ki-ki tetszés szerint vett, a tálak kézzel-kézre jártak, az ujjak a mártásba mártattatódak, a tányérok a szájokig emeltetődtek, kés és villa pedig lehetőleg ritkán lőnek igénybe véve.

Az első fogások után azonban lecsillapulván a nagy étvágy és a jókedv a bor által fölhevítettén, a lakoma hovatovább féktelenebbé lőn és kis idő múlva orgiává fajult. Kurjongatások kíséretében kívántak szerencsét az új párnak, mely minden vendéget külön-külön kézzszorítással üdvözölt; magasztalták az ünnepély nagyszerűségét, késekkel doboltak, poharak a falhoz vágattak, a mártás szerte feresentetett, trágár adomák fenhangon jártak, mialatt egy bohóc a vakok és puposok viharos tetszés-nyilatkozványai mellett undok torzképeket vágva, híres színészeket és színésznőket utánozott.

Végre a zenét kiáltották elé és kezdődött a tánczestély. Az első tánczot az új pár lejtette; nagyon hasonlított két kitömött szalmazsák tánczához. Csakhamar azonban oly nagy zűrzavar következett be és olyan áthatlanná lőn a pupok, csám-pás lábak, suta karok és nyomorék testek vonaglatos egymásba fonódásának örületos forgódása, hogy megriadva e haláltáncz láttára, kíséreléssel együtt futásnak eredtem, üldöztetve ijedelmes rémalakoktól, a melyekben az alvilág valamennyi időtlen képű ördögei cigány-kerekeket vágva, kóvályogtak körülöttem.

Nem tudom, mikor lett vége az ünnepélynek, másnap délután azonban mindkét új házasságot már helyén találtam. Összekuczorodva, nyomorult czondrákban öltözve, ültek lábszékeiken, az anyjuk által hozott levest felkanalozva. Milyen mély bukás a tegnapi ünnepély egéből és még ennél is mennyivel mélyebb — életbölcesség!

Egy hét története.

November 20-kán.

Mit tesz most: Pesten lenni? — Rubinstein. — Grün. — A philharmoniai hangverseny. — A szellemek tovatűnnek. — A „Jó falusiak” bemutatása. — Nem hizelgő ajánló-levél.

Pesten lenni most annyit tesz, mint hallani Rubinsteint, átélvezni a philharmoniai hangversenyt, s gyönyörködni a költői lángelmék azon nagyszerű hang-alkotásaiban, melyek az emberiség legnemesb élvezetét képezik. Nincs művelt hajlék, hová e fényes zenészeti idény egy-egy sugára el nem hat vala, s nincs művelt ember, ki ne lelkesednék a nagyszerű jelenségekben, melyekben a zene-művészet most oly pazarul elhalmoz.

Négy emeletes házaink, a szaporodó forgalom, a „Lloyd” élénksége, vagy az utcáinkon végig robogó mozdonyok: semmi sem bizonyítja jobban, hogy művelt, kiváló főváros vagyunk, mint épen a zenészeti idény e rendkívüli élénksége, mely Pestet a zene-művészet kiváló gyűlpontjává tette.

Rubinstein háromszor játszott, s mindenkor oly nagy s diszes közönség előtt, melyen gyönyör volt végig tekinteni. Összeszorulva lapultunk oda a kis redoute-terem igénytelen szalma-székeihez, s csöndes áhitattal csüggtünk az érczhurok varázsos rezgésén, mely a költészet legmagasabb ihletével tölté el a szíveket. Hogy kísérlenők meg elemezni e játékot? Chopin gyöngéd, panaszos zenéjében szintoly elemezhetlen az, mint a virágillat, vagy midőn fölseng az „Erlkönig” démoni költészete, e hatalmas magával sodró áradat, melynél a hangok hatása alatt a borzalmas szellemek szörnyűszép regéi támadnak fel képzeletünkben, midőn olyasmit érzünk, mint midőn Danteban Francesca átka zúdul felénk, ki elemezhetné figyelemmel, hogy melyek a legapróbb részletekig azon elemek, mik Rubinstein játékának oly csudálatos összhatast biztosítanak?

Lisztén kívül nem ismerünk művészt, ki játékával olyanira megtudja hatni közönségét, mint Rubinstein. Az örületes taps volt, melylyel Rubinstein minden kiválóbb számát fogadták, s e hatás benyomása alatt leirhatlan hévvel ült ismét a zongorához, míg kifáradva, mondhatnók: az erős játék által összetörve, csak fejbólintásával köszönhet meg az elragadott közönség kitüntetését.

Különösen zajosak voltak azok tegnapi hangversenye alkalmával, midőn a Nyár-éji-álom indulóját s a hirneves török indulót játszotta. A közönség kifáradhatlanul ismételteté, míg végre a művész fáradt belé.

Rubinsteint nemcsak a nagy közönség halmozta el tapsaival, de a fővárosi kiválóbb körök meghívásaikkal is, s még nem volt Pesten idegen művész, kit általánosan annyira felkaroltak, megszerettek volna, mint e német-orosz költőt, ki a költészet oly kimondhatlan édes, majd viharos, démoni nyilatkozatával tudja megadni közönségét.

Rubinstein föllépte Grün első hangverseny-estélyének is kiváló érdeket kölcsönzött. Grün, e kiváló, szabatos hegedűművész, a geniek szemképráztató tulajdonai nélkül, most estélyeivel a Rubinstein által keltett nagy áradattal találkozott, s hogy az el ne sodorja, Rubinstein maga gondoskodott, miután résztvett

Grün estélyén s ez által kiszámíthatlanul emelé annak érdekét.

Grün játékában most is az iskola hatalmas foka lepett meg, a művészi könnyedség, melylyel a technika legbonyolultabb nehézségein átesúszik, a nagy tanulmány e műve, mely rendkívül fogékony szellemet bizonyít. A kifejezés költői része, a köny és mosoly, e légies lehangjegyezhetlen vonás, melyet csak érezni s éreztetni lehet, tanulni s tanulmányozni nem; — mint egyébkor, ugy most is, csak itt-ott csillogott fel a kiváló hegedű-virtuóz játékában.

A tömegeket utójjára hagytuk. Ők várhatnak, velük jár Beethoven, s a nemzeti színház nagy közönsége leglelkesebb tetszésnek emléke, mely a legkedvezőbb fogadtatást biztosítja jövő föllépteiknek is.

Az első philharmoniai hangverseny vasárnap délben ment végbe a nemzeti színházban. A szokatlan déli óra hatása csak a földszint álló helyein látszott meg, melyen nem sokan voltak jelen, míg a zártszék-sor kevés kivétellel, s a páholyok kivétel nélkül, egészen megteltek.

A zenekar a színpadot foglalta el, míg az énekkar a zenészek rendes helyein csoportosult. A karokat Erkel igazgatója, ki e nap teljes büszkeséggel forgatta a zenekarnagyi botot, miután oly csoportokra tekintett, melyek a pesti művészeti értelmiségnek becsületére válnak.

Művészek s műkedvelők tarka változatban csoportosultak a zene- s énekkarban, s hogy ily nagy számmal vállalkoztak s a nehéz feladatnak oly szabatosággal feleltek meg, mely minden igényt kielégített, az e csoportokban rejlő nagy művészi erőnek fényes bizonyítéka volt.

Az előadás főszámát Beethoven 9-dik symphoniája, a nagy költő utolsó műve, e tiszta égies költői mű képezte. Az adagio széles, virágos útja, a Scherzo egész virágosója s a végtétel hatalmas emelkedése, mely oly hatást tesz, mintha a sférák verőfényes boltozatának megnyíltát ünnepelné: mindez egyszerű magasztossága, a művészi fenség legmeghatóbb nyilatkozatában egész nagyszerűségével tárult elénk. A kifejezés tiszta, szabatos volt s az összhatast teljesen elfeledteté az apróbb árnyfoltokat. A magánénekesek: Pauliné, Kocsis Irma, Pauli és Köszegi a legteljesb elismerést érdemlik s különösen Pauliné asszony, ki a symphoniában való közreműködésén kívül Gluck „Orfeusz”-ából énekelt egy magándalt, ama zeneköltő drámailag egyszerű dalát, ki első kezdeményezője volt a hangjegy és szó közötti természetes összefüggés azon tanának, mely most Wágner és Lisztben gényialis alkotó követők, sőt némi részben túlzókra talált.

Az ellentétek találkoznak. A zene műzsái tovatűnnek s bizarr genre-alakok, a dévaj humor tréfás alakjai lépnek elénk, a pataknál mosó és pletykázó asszonyok, a nagyszájú szatócs, a tudákos gyógyszerész, a mogorva kertész, egy tréfás hadsereg; itt felcsillog egy férjes nő könyje, amott pedig a jókedvű kis leány kacagása hallatszik.

S ezzel elősoroltuk mind azt, a mi a „Jó Falusiak” főelemeit képezi. Sardou ez újabb színműve ez, mely nálunk legújabb, mert a nemzeti színházban csak most került színre.

Egy fiatal ember udvarolt egyszer egy férjes nőnek. E nő levelet irt hozzá, de a mint e ballépést elkövette, azonnal felismeré helyzetét s a fürdőből, hol az ismerkedés történt, tova utazott. Vele volt nővére, egy jókedvű kis leány, ki azt hiszi, hogy ama fiatal ember tulajdonképen érette járt a házhoz. Mind ez a mű meséje kiinduló pontjául szolgál.

A mint a függöny felgördül, egy faluban vagyunk, melynek báró Villepreux ur a birája. A báró csak különös kedvtelésből bír, a falusiak eleget haragszanak is érte s kimondhatlanul gyűlölik párisi szokásai, s azért is, hogy minden holmiját Párisból hozatja.

Szomszédja, ki csak nem rég jött a nyári idényre a faluba, Morisson ur. Ez urnak megérkezik fia, s ekkor kisül, hogy Villepreux báró neje ama nő, kinek a fia, Henrik, ama fürdőben udvarolt.

A nő visszaköveteli tőle leveleit, s ezért Henriket éjjel a kertben fogadja el. Ezt észreveszik a falusiak, mi ohajtott indokul szolgál nekik, hogy a báró ellen ármánykodhassanak. Ezt meg is teszik oly utakon, a mint azt bohós észjárásuk épen jónak látja.

Henrik a kis leánynyal, Margittal is találkozik, kinek naivsága most felgyullasztja szívét s ingadozni kezd.

Margit átadja neki a kert kulcsát, s Henrik ezt arra használja fel, hogy a következő este ismét belopódzkodjék a házba. Margittal találkozik, ki szemére lobbantja lépése helytelenségét, Henrik ezt belátja, s azon ígérettel távozik, hogy másnap mint kérője tér vissza. Itt a csomó aztán bonyolulni kezd. A ház körül a falusiak leselkednek, Henriket üldözőbe veszik s mint tolvajt üldözik. Henrik a házba menekül s történetesen Villepreuxné szobájába. Itt körülveszik. A nő elátkozza, a falusiak berohannak, s majdnem kész a szerencsétlenség, ha a műben nemeslelkű emberre nem volna szükség.

A nemeslelkűség pedig abból áll, hogy Henrik tolvajnak adja ki magát, elfogják, sok zűrzavar történik, míg végre a gyanu eloszlik, Margit vallomásai a férjet felvilágosítják a történetekről s a mű azzal ér véget, hogy a falusiak minden ármánykodása megbukik s Henrik nőül veszi Margitot.

Egészben véve ez kétségkívül nagyon léha erkölcsű mű, melynek semmi drámai bece sincs; de meséje érdekfeszítő, vig alakjai mulattatók, s tréfás hadserege sokszor megnevetteti a közönséget s az előadás, melyben kitűnnek Lendvayné, Szerdahelyi, Tóth József és Szigeti — sikerült.

S ez idő szerint Pesten lenni annyit is tesz, hogy a „Jó falusiak“-at egyszer megnézzük. Többször senki sem nézi meg.

— ö. —

Budapesti hírvivő.

⊗ (*A királyné ő Felsége*) névünnepét a testvérőváros ünnepélyesen megülte. A képviselőházban az elnök fölkerlte a minisztereket, hogy juttatná ő Felsége tudomására a ház jó kívánatait, s zajos éljenzés fejezte ki a ház részéről e felhíváshoz való csatlakozást. Az ünnepélyes napon a városház tornyáról nemzeti zászló lengett, s a budavári főtemplomban ünnepélyes isteni-tisztelet tartatott, melyen a miniszterek, a hatóságok képviselői s nagy számu egyéb közönségek voltak jelen. Isteni-tisztelet után Buda s Pest városok részéről küldöttség tisztelkedett a belügyminiszternél, mely a jó kívánatok mellett egyszersmind azon kérelmet fejezte ki, hogy bárha ő Felségök minél előbb látogatásukkal tisztelnék meg a fővárost. Este a

színházakban diszelőadásokat tartottak, a házak teljes kivilágítása mellett.

⊗ (*Azon országgyűlési képviselők,*) kik honvédek voltak, Perczel Mór tábornok s országgyűlési képviselő elnöklete alatt vasárnapon értekezletet tartottak, melyben ama lépések felett tanácskoztak, a miket az önálló magyar nemzeti hadsereg életbeléptetésére lennének teendők. Egyelőre abban állapodtak meg, hogy megkérdezik a kormánytól, mily intézkedéseket szándékozik ez ügyben tenni, a mivel Perczel s Klapka tábornokot bízták meg. Eszmelánczolatnál fogva mindjárt azt is megemlítettük, hogy a honvédelap mibenlétéről a hivatalos lap közleményt hozott, mely szerint az alaphól nyújtandó segélyezés ügyében bizottmányt alakítottak. Oly lassan halad ez az ügy, hogy az egész segélyezés veszteni kezdi jelentőségét.

⊗ (*A képviselőház*) hétfői ülésében tárgyalta azt a kérdést, valjon a közvádlónak adnak-e engedélyt arra, hogy Bőszörményi László képviselő, mint a „Magyar Ujság“ szerkesztője ellen, Kossuth Lajosnak a váczai választókhoz irt levelének közlése miatt a sajtópert megkezdhesse. 183 szavazattal 88 ellenében azt határozták, hogy megengedik. 119 képviselő az ülésen nem volt jelen, 6 pedig nem szavazott, köztük azon képviselők, kik hirlapírók: mint b. Kemény Zsigmond, Királyi Pál, Urházy György s Papp Zsigmond.

⊗ (*A polgári házasságról,*) mint mondják, a kormány törvényjavaslatot dolgozott ki s azt közelebb a képviselőház elé terjeszti. Miután ez oly ügy, mely olvasóinkat tüzetesen érdekli, a hír megvalósultával, a polgári házasságot tüzetesen meg fogjuk ismertetni. Addig is föl kell említeni, hogy ez épen nincs a házasság magasztos jelentősége ellen intézve, hanem miután a háritó válaszfal, mi ember s ember közt létezik, csak így dönthető le, ha a keresztyén és izraelita között a házasság is lehetővé válik, szükségessé lesz a polgári házasságot bizonyos esetekre behozni. S mint hirlik, ezt czélozza a kérdéses törvényjavaslat.

⊗ (*Türr altábornagy*) közelebb nyílt levelet intézett Jókai Mór, mint a „Hon“ szerkesztőjéhez, melyben fejtegeti, hogy a nemzeti honvédelem rendezése a nemzetiségi ügy mellett a legégetőbb kérdés. Jókai e levelet lapjában terjedelmes megjegyzései kíséretében közölte.

⊗ (*Hügel Otto,*) nagyváradi könyvárusnál közelebb két érdekes mű jelent meg: „Fővárosi genreképek“ Báttaszéki Lajostól és „Illemtan a tanuló ifjuság számára“ R. Ö.-tól. A szellemi élet melegebb lüktetésére mutat az is, hogy vidéki könyvárusaink is kiadásra vállalkoznak; csak a pártolás is arányban álljon a vállalkozási szellemmel.

⊗ (*Báró Lipthay Béla,*) Pestmegye új helytartó-főispánja, a nov. 20-diki közgyűlésben foglalta el székét. A megye nevében Rákóczy János főjegyző üdvözlé igen talpraesett, magyaros öszinteséggel mondott beszéddel.

⊗ (*Komócsy József költeményei*) diszes kötetben, Ráth Mór bizományában megjelentek. Véghetlen kedves érzés az, mely bizonyára mindenkit megszáll, ki e kötet lapjait átforgatja. Oly szellem verőfényével találkozik majd mindegyik levelen, mely igaz ihletben lesi el kis körének költészetét s ezt tisztaságában sugározta vissza. Igaz érzés, megkapó öszintesség tárul elénk a legtöbb dalból, s itt-ott meglepőn villog fel a humor nevető könyve. S ez oly hatás, mely — hogy a költő egyik gondolatát travestáljuk — a piros szalagot mindenestire biztosítja a lantra.

⊗ (*Reményi Ede*) f. hó 25-dikén indul el Pestről németországi s hollandi hangverseny-utjára. Számos helyről kapott

már meghívást, melyeknek ezuttal kíván eleget tenni. Vele utazik Plotényi is.

✿ (*A csillaghullást*) mi nov. 13-dikán s 14-dikén ugyan csak vártuk, de hasztalan. Az ég épen akkor oly borongós, felhős volt, hogy mit sem láthattunk. De látták másutt. Így Franciaországban. E hó 14-dikének éjjelén 1 s 3 óra közt ezernyi ezer futó fény világította meg az ég boltját, úgy, hogy a tisztán fénylő holdat is elhomályosítá. Egy pompás tűzi-játékhoz is hasonlított az egész.

✿ (*A nagy házak*) Pesten folyvást szaporodnak, mi örvendetes dolog ugyan, de van ennek tetemes árnyoldala is. Így például az, a mit a lapok legujabban irnak, hogy a Wurmházat négy emeletre építik, az épen nem örvendetes. Nem az pedig egészségügyi szempontból. Már most is középszámítással Pesten több ember lakik egy házban, mint Londonban. Pesten Bécsset tartják szem előtt s ez nagyon rossz példa. Bécs a lehető legegészségtelegebb város s ezt egyéb dolgok mellett annak köszönheti, hogy lakossága összezsúfolt, s ezt roppant házai mozditják elő. Pesten meg kellene határozni, — s talán meg is van határozva, de sok esetben ezt nem tartják meg s mindenütt van kibúvó ajtó, — hogy három emeletnél följebb nem szabad építeni. Ezt nagyon fontos közérdekek kívánnák meg.

✿ (*A nemzeti lovarda*) vasárnap délután igen érdekes, festői képet nyújtott. A torna-egylet tartá disztornázását nagy közönség előtt, melynek soraiban sok hölgy is volt jelen. Sokszorosan megtapsolták az ügyes tornázókat, kik közül többen díjat nyertek. Majdnem fölösleges beszélni arról, hogy a tornázás mily nagyon előmozdítja a testi ügyességet, mennyire edzi az idegeket és szóval, mily jótékony ez az egészségre nézve. De még sem egészen fölösleges, mert nálunk még mindig nem talál oly pártolásra, mint azt megérdemelné. Minden nagyobb iskolának birni kellene tornázási teremmel s akkor meglátnók, hogy mily edzett s egészséges a serdülő „új nemzedék.“

✿ (*Tizenöt vértanu.*) Az aradi vértanuknak állítandó szoborról szólva, Baló Benjamin megjegyzi, hogy tévedés az, midőn mindig csakis 13 vértanuról van szó. Igaz, hogy okt. 6-kán tizenhármat végeztek ki, de azelőtt a fegyverletétel alatt, míg az aradi vár még a hős Damjanics kezében volt, ölték meg Ormai Norbertet az aradi erdő melletti téren, ez tehát a 14-dik, vagy a mint akarjuk az első, azután pedig október 15-kén reggeli 6 órakor ölték meg golyóval Kazinczy Lajost, a nagy Kazinczynak fiát, ez tehát a 15-dik vértanu. Mind a kettőt, valamint a 13 közül Dessewffit és Leiningernt a felszólaló kísérté, nehéz, de szent hivatalánál fogva, az utósó utra, mely az öröklét küszöbéhez ért, s őket dicsőségre vitte.

✿ (*A rózsás frigyek.*) Lipthay István, miniszteri fogalmazó és a fővárosi előkelő körök egyik közszeretett tagja, mult kedden jegyezte el a bájos és művelt lelkű Hedry Mari urhölgyet. A hű szerelem szent frigyét bizonyosan az ég áldása kísérendi.

✿ (*Vegyes hírek.*) Bónis Samu s Szaplónczay József, országgyűlési képviselők a honvédalap javára 50-50 frtot adakoztak. — Honvédegylet a hazában összesen 79 van. Ugy látszik, hogy e szám még nincs befejezve. Több egylet csak most alakul. — Dr. Bókay, a jeles gyermek-orvos, fővárosunk egyik kiváló híru orvosa, az egyetemnél rendkívüli tanári czimet nyert. — Joachim, a hegedű-herceg, a jelenkor legnagyobb hegedűse, december közepén jön le Pestre. — A zenebarátok egylete, melyre ismételve figyelmeztetjük pesti közönségünket, minden hóban ad egy estélyt tagjai-

nak. Az első, igen érdekes programmal, már megtartották. — Ungvárott „Denevér“ című érczlap indult meg, Turner Ferencz szerkesztése mellett. — A kath. püspöki kara herceg-primás elnöklete alatt ismét megkezdte Budán tanácskozásait. — Haynald Lajos, kalocsai érsek, kinek a jótékonyaság terén oly sokat köszönhetünk, közelebb is a szászrégeni iskola javára 200 frtot adott. — A közbiztonság Pesten még mindig sok panaszra ad okot. Ennek folytán szükségesnek látták, hogy megkettőzzék az őrzőkatokat s most éjjelenként annyi drabant és katona jár az utcákon, mintha ostromállapotban lennénk. De szükség is van rájuk. — Egy csinos 16 éves leány a mult héten villóval megmérgezte magát. Rimóczy Máriának hívták. — Garibaldi sebesültjei számára a „Hon“ szerkesztősége már másfélezer frtot gyűjtött. Az adakozás még mindig foly. — Madarász József képviselő újévtől kezdve a szélső-baloldal szellemében heti-lapot indít meg. — A farsangra már folynak az előkészületek. A jogászok bálrendező bizottmánya megalakult. — Soroksárról Dömsödre vezető lóvonatu vasut előmunkálataira nyertek közelebb engedélyt Luczenbacher Pál és Hajós József. — Horvát- s Tótországból már érkeznek a zágrábi országgyűlésre szóló választásokról a hírek. Azt mondják, hogy az unionista párt lesz többségben. A zágrábi országgyűlés jan 1-sején fog összeülni. — Ritkasággá közlik a lapok, hogy egy budai halász e napokban 21 fontos pontyot fogott a Dunából. — A szultán oly beteg, hogy mint a távirat állítja, élete veszélyben forog. — Az első esküdtszéki tárgyalás f. évi decz. 2-dikán lesz Pesten. Ekkor délelőtt 10 órára van kitűzve Rész Sándor sajtóperének tárgyalása Seregi Jósá ellen, a „Magyar Ujság“ 121. számában foglalt közlemény ügyében. — Görgey Arthurról a „Hon“ azt írja, hogy közelebbi Pesten léte alkalmával azt a kívánságot fejezte ki egykori honvéd-bajtársak előtt, hogy hadi-törvényszék hívassék össze s ez itéljen tettei felett. — Klapka György, mint a pesti „Egyenlőségi kör“ elnöke, a csütörtöki egyleti közgyűlésben szép beszéddel foglalta el helyét. A pesti demokrata-kör is közel van a megalakuláshoz. — A néptanítók sanyaru helyzetének javítására közelebbi törvényjavaslatot terjeszt elő a kormány a képviselőház elé. Nagyon rendén levő dolog! — A képzőművészeti társulat új sorsolást rendez, mely azon nagy kedvezményvel lesz összekötve, hogy a ki 10 sorsjegyet vesz, s kötelezi magát, hogy a jövő 3 éven át rendezendő sorsjátékoknál ugyanannyit fog venni, a társulat nagybecsű albumlapjai közül választ egyet.

✿ (*Dósa Elek.*) Marosvásárhely országgyűlési képviselője, a képviselőház alelnöke, a hirneves jogtudós, a közélet egyik legérdemdúsabb vezérfeje, 65-dik évében végelgyengülés folytán, nov. 19-kén, déli 12 órakor csöndesen Istenben elhunyt. A vesztesség sulyában egyaránt osztoznak a politikai közügyek szintugy, mint a társadalom nemes érdekei, melyeknek nagylelkű, tette kész és tette képes előmozdítója volt. Sokan áldással s mindnyájan a legmélyebb tisztelettel fogják sokáig emlegetni e galamb-ösz férfit, kit a közszeretett és becsülés oly mértékben környezett, mint az csak a legnemesb s legkiválóbb férfiak osztályrésze szokott lenni. A nagy részvét, melylyel a képviselőház szintugy, mint a nagy közönség sietett, hogy a végtisztességet a lehető legnagyobb fényvel neki megadja, fényes bizonyossága volt ama kiváló állásnak, melyet az életben érdemei által elfoglalt. A képviselőházban az elnök részvétteljes szavakkal jelenté a nagy férfit elhunytát, s indítványára a ház egyhangulag elhatározta, hogy fájdalmát jegyző-könyvileg kijelentvén, a

temetés költségei a ház pénztárából fedeztessenek. E temetés nagyszerűsége is annak valóban országos jelentőséget adott. A holt tetem a muzeumi épület nagy gömbölyű termében feküdt a gyászravatalon, ugyanitt, hol 61-ben Palóczy és gr. Teleki László gyászravatalai voltak elhelyezve. A termet fekete posztó fődte, a muzeum lépcsőzetéről nagy gyász-zászlók lengtek és roppant sokaság hullámozott körülük, mely sietett az elhunyt-nak megadni a végtisztességet. Az egyházi szertartást Török superintendens végezte, a képviselő-ház részéről Gajzágó Salamon mondott gyászbeszédet, s midőn a roppant halotti menet a muzeumból a ref. templomba megindult, Pest összes harangjai megkondultak. A templomban a koporsót a sírboltban helyezték el egyelőre, honnan a marosvásárhelyre szállíttatik. A képviselő-ház részéről külön küldöttség fogja kíséni. Áldás s béke a nemes hamvakra!

Nemzeti színház.

November 22-én.

Nov. 16-kán: „Álarczos bál,” opera 3 felv. — Nov. 17-kén: „Az üldözött honvéd,” Szigligeti drámája 4 felv. — Nov. 18-kán: „A jó falusiak,” Sardou színműve 5 felv. — Nov. 19-kén: „Lohengrin,” Wágner operája 3 felv., diszeloadás a Királyné ő Felsége névünnepe alkalmából. — Nov. 20-kán: „A jó falusiak,” 5 felv. — Nov. 21-kén: „A fehér nő,” opera 5 felv. — Nov. 22-kén: „VIII. Henrik király,” Shakespeare drámája 5 felv.

Budai népszínház.

November 22-én.

Nov. 16-kán: „A fertálmagnások,” Berczik vígjátéka 4 felv. — Nov. 17-kén: „A képviselő s a közös ügyek,” „A muszka emissárius,” „Az üldözött cserepár,” tréfák s „A pajkos diákok,” operette 1 felv. — Nov. 18-kán: „A házi-kereszt,” vígjáték és „Szép Galathea,” operette 1 felv. — Nov. 19-kén: „Az utósó lengyel követ Budán,” Éjszaki vígjátéka 3 felv., diszeloadás a Királyné ő Felsége névünnepe alkalmából. — Nov. 20-kán: „A gerolsteini nagyhercegnő,” operette 3 felv. — Nov. 21-kén: „Gyönyörű,” „Egy helyett két anya,” vígjátékok és „A szép Galathea,” operette 1 felv. — Nov. 22-kén: „Dunanan apó és fia,” operette 3 felv.

Mindenfélék.

✱ (Miksa c sászár) holttestét a mexikói köztársaság kormánya végre kiadta. Tegetthoff tengerész-nagy már utban van vele Enrópába.

✱ (A Tortola-sziget elsüllyedése.) A földrengés óta, mely a múlt században Lissabont szétrombolta, nem történt oly borzasztón nagyszerű természeti jelenség, mint a minőről nov. 15-dikén tudósított a tenger alatti huzal. Egy egész sziget elsüllyedt!

A mexikói tengerből bejárata felett lekszik a Cáraib-sziget-csoport, mely majdnem pár szigetből áll. Ezek nagy műveltségű országok között terjednek el. Tőlük északra emelkedik az egyesült államok szárazföldje, míg délről majdnem megérintik a kis antillákat, melyek széles körben övedzik a tengeröblöt. De e szomszédság daczára egyes Cáraib-szigetek még mindig vad, sőt emberevő népfajok nyujtanak menhelyet. A süllyedékes, mocsáros vidék hozzáférhetlenekké teszi azokat, s még senki sem vállalkozott arra, hogy e veszélyes helyekre behatoljon. Néhány sziget azonban kivételt képez s ezek mint oázisok tűnnek fel a sivatag közepette. Ilyen volt Tortola-sziget, melyen az angol lobogó lengett. A sziget öt négyszög-mértföld területű s 12,000-re menő igen szorgalmas népség lakta.

S e sziget minden lakója, háza, földje, egy szóval minden-minden, a tengerbe süllyedt. Most az óceán hullámai keringnek ott, hol még néhány nappal ezelőtt annyi élet, oly sok kéz munkája virult.

Hogy e borzasztó eset, mely Gomorha és Sodomára emlékeztet, mint történt, az még nincs tudva. Csak általános találgatások azok, mivel Európában a szörnyű rejtélyt megfejthetni hiszik.

Azt tudjuk, hogy a tenger némely helyeken folyvást emelkedik, míg másutt visszavonul. Így történetileg van bebizonyítva, hogy a keleti tenger német partjain sok város elsüllyedt s a hajósok mondáiban szélviharkor hallják a harangok csöngését az elsüllyedt tornyokról. Ugyanitt a tengerpart homokja szemlátomást évről-évre mind nagyobb hódítást tesz, úgy, hogy a templomokat, melyeket egy emberkor előtt építettek, ma majdnem a tetőzetig beborítá e futó homok. A lakosság gátakat emel, töltéseket épít s így törekszik magát megvédeni e szörnyű foglalás ellen. Helgoland sziget is folyvást vesz teriméjéből s a tenger az egész sziklát elnyeléssel fenyegeti.

Az ádriai s a tyrrhéni tengernél épen az ellenkező jelenség mutatkozik. Piza városa a középkorban tengeri város volt s hajóhada nagy szerepet játszott. Az idők folyamában azonban a tenger annyira hátrált, hogy a várost most egy mértföldnyire távol fekszik attól s ennek folytán elszegényedett. Velenczében is évről-évre láthatni, hogy a tenger apad. Adria városa is még nem sok évvel ezelőtt a tengerparton állt, míg most néhány órára van attól távol.

Ily lassanként azonban nem következhetett be a tortolai szerencsétlenség. A távirat tizezer ember elvesztéről szól. Mily borzasztó jelenet lehetett ez — mint nyolczszáz évvel ezelőtt Herkulanum s Pompéji elsüllyedése.*)

Gazdasszonyoknak.

Borjuozomb főzelékekkel.

Egynéhány napig állott szép borju-czombot megtisztítván, vas-tag bőreitől és zsiros részeitől, négy iv zsirral kikent papirba kell takarni és használatig félre tenni. Ezután hat sárga- és hat kerek-répát kerítő-vassal kikerekítván, mindegyiket külön-külön meg kell abálni, cukorral megpárolni és használatig félre tenni. Négy cartifiolt is megtisztítván durva leveleitől, sós-vizben meg kell főzni, valamint hét kanálnyi barna mártást készítván, abba egy fél pohár erős vörös bort kell vegyíteni, egy citrom levét hozzá csepegtetni és mindaddig főzni hagyni, míg felére befő. — Tálalás előtt két órával a czombot sütőbe kell tenni és többször forró zsirral leöntvén, szép sárgára meg kell sütni. Egy félórával a tálalás előtt a zsiros papírt le kell venni a czomb-ról és a nélkül szép piros-barnára megsütni, hirtelen feldarabolni és ugyanolyan formára ügyesen összerakni, mintha egészben volna és egy nagy hosszukás tálra rakni. A főzeléket szép sorban a pecsenye körül rakván és néhány kanálnyi mártást öntvén a pecsenye alá, forróan be kell tálalni. — A többi mártást külön csészében kell az asztalra adni. B. Szilárda.

Levesbe való borjuhus-galuska.

Egy félfont gyöngé borjuhust finomra összevagdaltatván, egy tejben áztatott, lehámozott zsemlyét ki kell facsarni és a hussal együtt egy kis keverő-tálba tenni, hozzá adván két latvaját, egy tojás sárgáját, egy egész tojást, sőt, két evőkanálnyi lisztet és mindezt jól elkevervén, a főző levesbe apró galuskákat kell csinálni.

*) Ujabb tudósítások szerint a sziget nem süllyedt el, hanem nagy árvíz borította el és abban lelte sírját 10,000 lakosa. Szerk.

Egy kanálnyi vajjal egy kis gyöngé rántást kell készíteni, egy meszelnyi hus-lével felönteni, jól elfőzni és megsózni. Egy czitromot husig meg kell hámozni, ujnyi vastag karikákra vágni, magvait kiszedni, apró kockákra vágni és a lébe tenni! A czitrom külső héját szintén apróra kell vágni és szintén a lébe tenni, valamint egy-két darab czukrot is. A ki még savanyuban szereti e mártást, egy másik czitromnak a levét is adhatja hozzá, de akkor kevesebb levessel kell azt felönteni. F—né.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Mai számunkkal egy minden évszakban és a divat legutóbbi változatai közt is mindig szükséges magas ruhaderék szabásmintájával szolgálunk t. előfizetőinknek. A magas derekknak azon előnyük van, hogy bár mint változzék is a divat jellege a szoknyák bőségét és díszítését illetőleg, ezeknek szabása mindig ugyanaz marad. Csak a díszítésre nézve lehet némileg változást tenni, például egy négyszögletű kivágást utánozva, elől és hátul bársonyt vagy egy-egy sor széles rojtot felvarrni, sat. Általában azonban kevés díszítést igényelnek mai nap és többnyire csak a szép öv és a fényes gombok képezik a legkedveltebb díszítést.

Mai szabásunk egyes részeire nézve csak néhány szavunk van, ugyanis: az első szám a derék elő részét jelöli, a második az első oldalrészét, a harmadik szám a második oldalrészét, a negyedik a hátrészét, az ötödik és hatodik az ujjakat.

És most még néhány szót az idényi divatról. Mult számunkban figyelmeztettem hölgyeinket azon hódításról, melyet a nemzeti viselet újabban a divat fővárosában: Párisban tőn. De legyünk őszinték, ez egyszer nem csak a czélszerűségre is volt tekintettel divat ő felsége. A nemzeti szabásu felöltők igen alkalmasak a szép prémezésre, a prémezést és megfelelő bélést pedig a téli öltönyben nem csak nálunk kedvelik. És hasonlóan kedvelik a hű és hasznos téli vándortársat: a karmantyut. Hogy aztán ennek is a divat paraucsanak kell hódolni, az magától értetű, ezen parancs pedig az idén akkép szól, hogy a karmantyúnak összhangban kell lenni a felöltőnnyel, mert hiába, összhang nélkül nincsen elegancia. Ezen összhang pedig abban áll, hogy a karmantyuk is bársony- vagy velourból készülnek és a nyílásnál két felül, de nem egészen a szélén, hanem kissé odább, keskeny prémszegélylyel vannak körül foglaltva, a díszítésük pedig abban áll, hogy a felső részen két felül jobbra-balra egy-egy állatfejecske ékeskedik, ugyanazon állat fejecskeje, a melynek bőre az öltöny és karmantyú prémeztét képezi és ugyancsak ezen prémeztéből van készítve. Két valóságos róka-, nyest-, czoboly- vagy vadmacska-fejecske, kláris szemecskékkel, sat.

És hogy ezen állatkák iránti tisztelet még szembetűnőbbé legyen, a nyak körül is egy hasonló bőrből készült valamit viselnek, a mi elől szintén egy állatfejecskevel tartatik össze és vagy 2—3 hüvelynyi hosszúságban alá-„omlik.“ A francziák meglehetősen csunya nevet adtak ezen nyakmelegítő valaminek, nevezzük tehát mi csak egyszerűen téli „nyakkötő“-nek.

De még ezzel nincs ám vége a prémezeti „hév szeretet“-nek. Nemcsak nyakig, de valósággal a tértől a talpig meghódította a francziákat. Fővegeket viselnek, melyek egészen a mi kucsmáinkhoz hasonlítanak, asztragánból, perziánból, sat.; meg kell azonban jegyeznem, hogy ilyen főveget csak az egészen fiatal leányok vagy azok, a kik annak tartatni ohajtának, viselnek. Nem úgy a topánkák, azokat már szélitiben prémszegélylyel a tetején viselik.

Hogy a leleményesség nem nézheti közönynyel a drága prémezeket illetően elharapódzását, előre lehetett képzelni és valóban láttam olyan hamis prémezetet, melyet csak a leggyakorlatosabb tárgyavatott szem volt képes nem igazi szőrmének fölismerni. Sokan tehát ezen olcsóbb díszítés zászlaja alatt ügykeznek a divat tengerén vitorlázni; de aligha nem időnap előtt kénytelenek lesznek behuzni ismét a vitorlát, mert ha valahol, úgy a prémezet dolgában áll Caesar jelmondata: Aut-aut, vagy igazi vagy semmi, mert a hamis á g itt tán még hamarabb jön napvilágra, mint az életben. Olcsó hus-

nak hig a leve; a ki tehát igazi prémes öltönyt nem viselhet, az tegyen úgy, mint egy bizonyos, általam igen jól ismert szerkesztő, járjon prémezetlenülben. Így is nagyon szép a — magyar ruha.

Számrejtvény.

Glós-Zmeskal Agnestől.

- 1, 8, 6. Tölgyfánál jobban tud dacolni a széllel;
- 10, 5, 4, 7, 8, 1, 13. Főleg templomokban látod szerteszélyyei;
- 9, 14, 12, 11. Ez a lovagi kor legszebb maradványa;
- 3, 13, 5, 4. Ipar s kereskedés élesztője, anyja;
- 4, 2, 10, 5. Parancsolt egykoron az egész világnak;
- 1, 13, 14, 9, 11, 10, 14, 1, 13. Főhajlésa ez a hazard-játszónak;
- 7, 11, 4, 14, 10. Végy belőle, nagyobb, mintha hozzá teszek;
- 3, 13, 2, 10, 2, 9. Bajt okozhat, hogyha sokat iszol, eszel;
- 12, 2, 1, 6. Az anya viseli ezt a leghivebben;
- 9, 11, 10, 14, 1, 13. Utósó horgony a kétségbeesésben;
- 10, 11, 4, 14, 12. Ezzel nagyon gyakran ügyetlenül bánnak;
- 1—14. Regényes, szép része Magyarországnak;

Megfejtési határidő: december 19-ke.

A f. é. 43-dik számban közölt rejtvény értelme: „Végrendelet.“ Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Fiedler Ottilia, Melichár Ferdinandy Luiza, Duhek Vilma, Fekete Ida és Janka, Kovács Miklósné szül. Gál Helén, Mészáros Erzsike és Lenke, Temesváry Ida, Miklós Terka és Póli, Molnár Katalin, Fellegi Luiza, Kovács Alberta, Rudics Láli, Somogyi Irén, Nagy Luiza, Kecskeméthy Teréz és Emma, Stojanovics Anna, Gál Juliska, Török Dénesné, Diószeghy Emilia, Mihály Karolin, Róth Kálmánné, Dubányi Vilma, Pesti Teréz, Török Zelma, Kovács Matild és Emma, Mátyásfy Laura, Müller Anna, Weiner Terka és Róza, Jekelfalussy Antónia, Liphay Klára, Bánóczy Erzsé, Darányi Etelka, Veress Ida, Weiss Fáni, Makay Róza, Polányi Mari, Virág Alajosné, Bayer Ilona, Kazy Emilia, Hajdu Eszter, Csengey Katalin, Nyáry Emilia.

Az „Isten áldd meg a magyart!“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldték: Mudry Pálkuty Janka, Halászy Fanni, Melichár Ferdinandy Luiza, Duhek Vilma, Póch Mariska, Kollár Mari és Antónia.

A „Hunyadi Mátyás“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldték: Dubányi Róza, Halászy Fanni, Mudry Pálkuty Janka, Póch Mariska, Piros Aranka.

A havi sorsolás alkalmával következő t. rejtvényfejtők lettek nyertesek:

- 1) Molnár Katalin: „Komócsy József költeményei,“ 1 kötet.
- 2) Magyar Paulin és Terka: „A forradalom költészete,“ 1 kötet.
- 3) Schwarcz Éva: „Fővárosi genréképek,“ Báttaszéki Lajos-tól, 1 kötet.
- 4) Pásztolyi Danielovich Emilia: „Aurora-naptár,“ 1 kötet.

A nyeremények — szíves üdvözlöt mellett — már postára vannak adva.

Tartalom.

A legjobb szepítő-szer, Emiliától. — Nem átkozom meg, Udvardy Gézáttól. — A halál után, Urváry Lajostól. — Bármerre száll, Zelemértől. — A bércek fejedelme, Serli Antal-tól. — Őszi szellő, Jusztinától. — Párisi koldusok. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Magas ruhaderék szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és lap tulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évesre 3 ft., félre 6 ft., egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 hétévi könyvmellékletért ezenkívül 30-30 kr.</p>	<p>MEGJELENIK minden vasárnap két íven színes borítékkal.</p>	<p>48. szám. December 1-én. 1867.</p>	<p>Havonként két színezett dívatképpel. Minden szám mel- lett külön melléklettel. Ezenkívül két történelmi műlap és hat kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy négyszor hasznosított sorért 6 kr.</p>
---	--	--	---	---

P e r c z e l M ó r n é.

Midőn a hosszú száműzetésből visszatérő hű hazafiakat az évekkel együtt megnövekedett tisztelet és szeretet örömeivel az ismét szabaddá lett haza földjén üdvözljük, rójuk le a tisztelet és szeretet adóját a hazatért hű hazánkfiaiának nejei iránt is, mert a tisztelet és szeretet fele méltán ezeket illeti, és nem kevésbé lehetünk büszkéek arra, hogy olyan leányai, mint arra, hogy olyan fiai vannak e hazának.

Nem kérdem én, hogy melyik nagyobb, csak azt mondom, hogy a férfi, ha a hazáért küzd és szenved, egyszersmind önönmaga hire és dicsőségeért küzd és szenved, míg a hű nő ugyanazon kín és szenvedéseken vívódik keresztül, de minden lelkesítő biztatás nélkül bir- és dicsőségre, minden egyéb ok és cél nélkül, mint azért, hogy támasza és vigasztalója legyen annak, a ki a haza büszkesége és az ő férje. A hazatérő hazafiak hű nejei teljesen méltók tehát a haza osztatlan tiszteletére; meghajolhatnak előttük a férfiak is, a nők pedig a kegyelet örökzöld koszorújával fonhatják körül emléköket, hogy leányaik és unokáiknak feltüntethessék a honleányi és női érények utánzandó példányai gyanánt. Azért kedveskedem hölgyeinknek Perczel Mór né, a rettenthetlen hős tábornok hozzá teljesen méltó nejének arczképével.

A mi Perczel Mór a hazának, az volt e nő Perczel Mór-nak, és hogy a hontalan bujdosás bánatai és sanyarúságai őt is, mint annyi jelesünket, idegen földön sírba nem roskaszták, azt nagyrészt e nőnek köszönhetjük.

Nem én mondom ezt, hanem számtalan tény hirdeti.

Szálljunk vissza lelkünkkel 1844-be. A haza akkor a politikai elvek fényes harczeit vívta. A nemzet két pártra volt oszolva, az egyiket az ugynevezett „pecsovicso”, a másikat az ugynevezett „ellenzék” képezte; az első ellenségei voltak

minden haladásnak, míg utóbbiak a szabadelvűség zászlaját lobogtatva, hazánkat fel akarták szabadítani az akkori osztrák uralom zsibbasztó önkénye alul és ősi alkotmányunk korszerű átalakítása mellett új életre serkenteni a nemzet alélt erejét és oda emelni, hol helyet foglalnia mind dús természeti kincsei, mind pedig fekvésénél fogva hivatva van. Ezen párt legjelesbjei voltak: Deák Ferencz, a kit a nemzet már akkor a „bölcs” névvel ruházott föl, gr. Batthyányi Lajos, a lovagiasság, szabadelvűség és nemesszivűség, szóval, egy igazi magyar mágán példányképe; Kossuth Lajos, a lángelméjű és lángszavu szónok, és több mások közt Perczel Mór, a haladás és hazafiság fáradhatlan és rettenthetlen bajnoka a parlamentáris küzdelmek térein ép úgy, mint később a honvédő csaták közepett. A két párt országszerte elszántan harczolt, az egyik a maradás, a másik a haladás érdekében; ez utóbbi sokáig kisebbségben volt, mert az akkori kormányban, valamint az arisztokrácia és főpapság legnagyobb részében hatalmas támaszokat birt; hivatalokat osztogathatott, pénzzel és egyéb jövedelmes kezdeményekkel csábította a megvásárolható lelkeket magához, míg az „ellenzék” csakis az igazságos ügy zászlaját lobogtathatta és az eszmék fegyverével folytathatta a harczot; nagy és mozgalmas évek voltak azok és annál dicsőbbek a nemzetre, minthogy daczára üres és tiszta kezüknek: a szabadelvűek tábora évről-évre növekedett hivekben, míg végre az 1847/8-diki országgyűlésen övé volt a többség és ezen fényes győzelemben elvitázhatlan nagy érdemei voltak Perczel Mór-nak, a mint azt akkor Kossuth Lajos hozzá irt leveleiben ismételve elismeri. Mert ezen kitűnő férfiban már akkor is — 1844-ben — világos elme hősi elszánt-sággal és lankadatlan erélylyel párosult; a hol pártharczot kellett vívni, ott ő megjelent, és a hol megjelent, hatalmas szel-

Emil

leme ellenállhatatlanul magával ragadta a sokaságot. Így történt, hogy 1844-ben Komárommegyében is a két párt heves küzdelemre készült, és hogy a „szélső ellenzék“ a maga részére biztosítsa a győzelmet, Perczel Mór-t hívta segítségül. Ez akkor, mint Tolnamegye egyik követe, a pozsonyi országgyűlésen tartzkodván, engedett párthivei meghívásának, lerándult Komáromba, és ez alkalommal látta meg az akkor tizenhat éves Sárközy Juliát, és a két szív lángra gyult egymás iránt.

Sárközy Julia akkor egyike volt a legünnepeltebb hölgyeknek, a kinek szépségét és lelki bájait költők lantjai örökölték meg és mint a nagyhirű Sárközy-nemzetség egyik díszes virága, az ország legjelesebb és leggazdagabb ifjai közül számosan vetélkedtek szíve és keze után, de ő Perczel Mór-t, a nagy hazafit áldotta meg szerelmével.

Képzeltetni, milyen boldoggá tesz egy ilyen hölgy szerelmének tudata; Perczel Mór sas-szeme azonban már akkor látta, hogy e haza csak vérpatakok és kínos szenvedések árán vásárolhatja meg szabadságát az akkori osztrák kormány kezéből és tudta azt is, hogy a kínos szenvedésekből neki és övéinek nagy rész jutand osztályul. Minden hő szerelme mellett tehát kötelességének tartotta figyelmeztetni Juliáját a veszélyekre, melyeknek kiteszi magát, sorsát az övéhez lánczolván, és a bizonytalan jövőre, melynek ezáltal eléje indul. De Sárközy Julia nem lett volna az, a mi, ha e sötét képnek lelke elé tárulása által elfojtotta volna szíve szent vonzódását. Figyelmeztetésére az erős szív bensőségével azt válaszolta, a mit a krónika szerint őseink Álmos vezérnek mondtak: „A hová a sors vezérlel, oda követlek. Bajban, vészben, háboruban mindig egyiránt hű élettársad leszek.“ Aztán megülték a menyegzőt, 1844-dik június-hó 19-kén.

És a mit Perczel előre látott, csakhamar bekövetkezett. Jöttek az 1848—1849-diki nagy események; nem irom le azokat, be vannak azok vésve a nemzet szívében és be van abban vésve Perczel Mór halhatatlan hazafiai dicsősége.

És a fényes napok után csakhamar sötét éjtszakába bozult a haza, a dicsők serege közül ki a vértanúság halálával halt meg, ki a börtön mélyébe taszított, ki meg hazátlan bujdosóvá lőn, ez utóbbiak közé tartozott Perczel Mór is. Menekülnie kellett, hogy nemes életét a hazának megmentse: Még annyi ideje sem volt, hogy nejét és gyermekeit magával vigye a számkivetésbe.

Perczel Mór-nét Aradon érte a magyar szabadságharcz gyászos vége és jól tudván, hogy az akkori osztrák sereg a nők irányában sem ismer kiméletet, Bonyhádra, Tolnamegyébe szökött, de a kínzó üldöző karjai ott is utóérték. Vérlihegő Haynau-kópók felszaglásták rejtekében és előbb Fehérvárra, majd parasztszekeren Pozsonyba hurzoltatott és ott őt és ölbéli kis Irma leányát a régi vár földalatti üregeibe (casamatták) zárták, (két fiát a nagyszüléknek sikerült elrejtetni.) Vele egy üregben sanyarogtak Guyon tábornok neje, szül. báró Splényi Mária; báró Üchtricz honvéd-ezredes neje, szül. gróf Amadé Dominika és Kossuth három gyermeke. Három hónapig tartott fogsága, midőn végre az angol és amerikai kormányok közbenjárása folytán visszanyerte szabadságát, de melyet csak arra használt, hogy mint hű hitves, önként kövesse férjét a számkivetésbe és valósítsa, a mit a szerelem első rózsás korában fogadott: „Bajban, vészben, mindig egyiránt hű élettársad leszek.“

Két kis gyermekével karján, tette a hosszú, fáradalmas utat a fekete tengeren Konstantinápolyba, onnan Brüsszába, onnan meg Kiutachiába, hol férje akkor belebbezve volt. Brus-

sából csak öszvéren mehetett Kiutachiába, két kis gyermekét — az egyik: Irma, két éves volt — az öszvér hátára kötött kosarakban vitte magával; de a merre ment, Bukarestben úgy, mint Konstantinápolyban, a tisztelet legmelegebb bizonyítékával találkozott az ottani magyar menekültek és letelepültek részéről. 1850-diki szeptember havában érkezett hős férje ölelő karjaiba és aztán nem is hagyta el többé; hűn és tántoríthatatlanul kísérte őt Kiutachiából vissza Brüsszába, onnan Konstantinápolyba, Maltába, Angolországba, Jerseybe, Brüsszelbe; tizenhét évig tartott hontalan bujdosása és ezen fájdalom- és nélkülözésteljes hosszú időn át a hű nő el tudta fojtani saját fájalmát, hogy az imádott férj bánatát hábar csak perczekre is enyhítse; csak ennek, gyermekeinek és a távolban is hűn imádott hazának élt és ha az ég végre megelégette bujdosásukat és megengedte, hogy a szabaddá lett haza ismét kebelére ölelheti hős fiát, hálánk nagy része a hű hitvest illeti; ha ő nincs, ki tudja, ha nem-e, mint annyi más jelesünkét, az ő szívét is megtörték volna a hontalanság kínos keservei! — a hű nő gondviselő szeretetének köszönhetjük, hogy a hős tábornok ismét a hazának élhet.

Nem én mondom ezt, hanem csak elbeszélem, a mit százan és ezren e nőről mondanak. Angolország és Jersey sziget lakossága egykép elragadtatás és megilletődéssel emlékeztek és emlékeznek folyvást a „magyar tábornoknő“ nemes önmegtartózkodása és önfeláldozó, lankadhatlan munkásságáról; a hol csak megfordult, tiszteletet hozott a „magyar nő“ nevére, csak a tartozások legédesbikét róvjuk tehát le iránta, ha viszont mi is országszerte tisztelet- és szeretettel szívünkbe foglaljuk.

Adjon Isten neki hosszú, hosszú, örömteljes életet, hogy a boldog jövőben kárpótlást találjon a mult kínos szenvedéseiért.

Emilia.

Itt pi hensz gyönyörűm . . .

Soós Miklóstól.

Itt pi hensz gyönyörűm, kedves kis leányom!
Mint a lágy fuvalom ringatja az ágon
Az alvó virágot;
Ugy ringatlak én, itt karomon, mely benned
Ölel uj világot! . . .

Mig elszenderedél, dalolgattam lassan,
Hogy leheletedet így is meghallhassam.
Annyi dalt elmondtam,
A mennyit életem boldog perceiből
Összeálmodhattam.

Im, elhagytam a dalt . . . felnyitod szemedet,
S piros, kis ajakad szemem közé nevet;
Mintha azt mondanád,
Hogy a boldogságról édes álmaidhoz
Meséljek még tovább. . .

Mesélek, mesélek, mondok még dalt, lágyan . . .
Elmondom: hogy nekem nincsen már több vágyam;
Csakis arra kérem
Istent: adja életem e forró szeretet
Karjain átélnem! . . .

De miért nyitod fel okos szemed újra;
Tán, mert a dal hangja fordult szomorúra? . . .
Hunyd le szemed drágám
Elfogott valami . . . lásd, dalom szárnyain
A jövődöt járám:

Messze andalogtam gyönyörű mezőben . . .
Egyszer mind, mi szép volt, elfogyott mellőlem . . .
S jött nagy, sötét felhő;
— Igy képzeltem — talán akkor lett ajkamon
A dal bús, merengő! . . .

Alszol karjaimon, drága, kis leányom!
Csak aludj, jó anyád aludva találjon . . .
Majd lesz puhább ágyad
Az ő hű kebelén, csókjával borítván
Kipirult orcádat.

A z a n y a b ű n e.

Beszély,
Tövölgyi Titusztól.
I.

Egy elkárhozott.

Hideg, nagyon hideg volt kívül, mint télben, kemény télben szokott lenni.

„A nyár a forró szerelem, a tél a hideg csalódás. Egyik meggyújtja, másik megfagyasztja a szívet. A nap kifejleszti a föld életerejét, az életerő hoz a föld színére virágokat, a virágok kelyhében megfogamzik a gyümölcs, a nap érleli, pirosítja, végre megunja, hátat fordít, és a föld megfagy. Tél lesz. A természet öléből tavasszal új tündér kel ki, csalódik és megfagy az is.“

„Az ember szíve is csalódik, az is megfagy. A csalódás hideg, a szerelem meleg, s hideg és meleg folytonos hatása alatt öregszik meg az ember, aztán meghal. A halál a leghidegebb, de legkövetkezetesebb, mert hideg örökké. A ki a halálhoz folyamodik, az nem csalódik többé.“

„És miért sajnálnók itt hagyni az életet? Sajnáljuk talán a napot: a hűtlenség, vagy a földet: a bárgyúság példányképét? Sajnáljuk talán a szép tájat, mely mint kaczer, bűnös hölgy, minden tekintet előtt feltárja kebelét? A törpe és magas hegyeket, melyek egymást eltapodják, s egymáson emelkednek fel a mocskos felhőig, valódi példányképei az utált emberi önzésnek. A völgyet, mely a meghunyászkodás és alázatosság jelképe? Hogy a tengert, mely léhaságában alszik, s fölébredvén, dühének tajtékját az egekig hánnya? Ezeket sajnáljuk itt hagyni? Vagy talán az embert, melynek fenntartó és összetartó kapcsa: az önzés? még a legszentebb érzés: az anyai és gyermeki szeretet is egy neme a legerősebb, s az ösztön által legszámítóbba tett önzésnek? Kiben a barátság érzése az önzés karikaturája, mely felett tapsol és kaczag az okos ördög, mert ez által jut legtöbb nyereséghez? Ezeket sajnáljuk talán itt hagyni a világgal? s az örök nyugalom, a nem-lét kapuja előtt állva, visszatartson bennünket a kínos lét, az élet örökösen biztató s örökösén kijátszó karja? Itt maradunk önzésből szeretni azokat, a kik minket önzésből szeretnek, s végre meggyűlölni őket önzésből, mert önzésből megcsaltak? Euni, inni, hogy éljünk, s nyomorogni, hogy élhessünk? Mutatni, hogy ámitsuk magunkat, s hogy másnap lesujtson bennünket a valóság ölmos ökle? Soha se tenni, a mit akarunk, de mindig azt tenni, a mit az emberek akarnak és soh'se találni el, hogy mit akarnak? Örízni a becsületet s fényét homályosítva látni a kikerülhetetlen rágalom foltjától? Takarékosakká lenni, hogy elismerésben részesüljünk, s hogy élhessünk, aztán fősvényeknek neveztetni, mert takarékosak vagyunk, s mert élni akarunk? Fősvényekké lenni, hogy kincset szerezzünk, s a kincs által nyerhető élv helyett élvezni az emberek gyűlöletét és gúny-

kaczaját? Költeni, hogy élvezzünk, s hogy megvessük az előítéletet, s élvünk közé az emberek irigykedve szánakozó gúnymosolyának mérge vegyül, s a megvetést nem ők érzik, hanem mi? Elvonulni a világtól és magunknak élni magunkban, félni és kerülni az embert, mint a barlangjában rejtezködő vad, s azért élni, hogy féljünk? Nyugodalmat keresni a magányban s üldöztetni a képzelődés által? Jót tenni és kinevettetni, hálára számítani és hála helyett mérget kapni? Teljesíteni az emberi kötelességeket és nyugalmat nyerni az öntudatban, mely öntudat nem egyéb kielégíthetetlen hiuságnál? Ezért élni és ezért sajnálni a világot?“

Hideg, nagyon hideg volt kívül, mint télben, kemény télben szokott lenni. A börtön a föld alatt volt. A föld kebele melegebb, mint az ember keble s mint a téli nap. Ha részvéttel nem viseltetik is irányunkban, nem hágy megfagyni. Ez mindenesetre többet ér, mint a részvét, a mely meg hágy fagyni.

Mint a sötét láthatáron, sötét fekete borulás alól egy csillag, úgy ragyogott be a börtön boltive alá vésett kis lyukon a világosság.

„Az égboltozat az élők börtönének boltive, a börtön boltozata, a félholtak, a rabok börtönének boltive.“

A kis lyukon besugárzó csekély világosság sötét félhomályban fürdeté a börtön kormos falait, s a kormos falak közt egy emberi alak mozgott, épen a világosság előtt. A kormos falon egy másik alak: az ember árnya. Egyik is, másik is valamit tartott kezében: az ember egy szeget, az alak a szegnek árnyát. Az ember betűket karczolt a falra, az alak, úgy látszott, mintha az ember által tartott szeg hegyére írta valamit.

A mit mindketten irtak, idéző-jelek közé lemasoltuk az olvasónak.

A börtön Konstantinápolyban volt, a börtönben az emberen kívül: egy a hideg, nedves földre terített gyékény, a gyékény mellett kőkorsó, a kőkorsóban hideg víz. Minden oly hideg volt, csak az ember lehellelte volt meleg, mely párává sűrűve lebegett a világosság előtt.

Ez az ember egy nő volt, ez a nő egy leány. A leány öltözete vékony fehér ruhából állt, a fehér ruha alatt volt egy másik fehér ruha, a másik fehér ruha alatt egy harmadik fehér ruha. Nyakán fehér kendő, fején fehér turbán, a fehér turbán alatt fekete haj, a fekete haj közt fehér gyöngyök. Halvány homloka alól két égő fekete szem ragyogott ki, piros ajka közül fehér fogak. Tehát a hajon, a szemeken s az ajkakon kívül fehér volt minden, csak a börtön volt még fekete.

A börtön-ajtó is fekete volt valamikor; de most már halvány-vörös. Vasból volt, a vas pedig ilyen nedves helyen meg szokott rozsdásodni.

Az ember szíve nem vas, annak nem lehet megrozsdásodni, az megvetemedik.

A rozsdás vas-ajtón kívül léptek hangzottak, s a léptek a vasajtó felé közeledtek. Nemsokára kulcsok is csörögtek, a zár nyikorgott és megnyílt az ajtó.

Egy feketébe öltözött ember lépett be, fehér szakállal.

A fekete öltönyre, a mell felett, egy fehér posztó-kereszt volt varrva, de a mellnél lejjebb érő fehér szakáll elborította azt. Ha az ember feje mozdult, csak akkor lett látható a kereszt egy-egy részecskéje.

A leány megrázkódott, midőn a belépő arcára nézett, de csakhamar összeszedte magát:

— Az a kereszt jobban a hátadra illenék, mind melledre,
— mondá gondatlanságot utánzó hangon, — meg vagy gör-

nyedve, ez a kereszt lefelé huz, igen alkalmatlan, s nem volna annyira alkalmatlan, ha nyomna.

A rozsdás vas-ajtó bezáródott, a fehér szakállu ember pedig keresztet vetett magára.

— Keresztet vetsz magadra apó, pedig ott van a melleden, csak rá kellene mutatnod, — mondá a leány.

— A sír szélén, a halál küszöbén állsz, — válaszolá a fehér szakállu ember mély, reszkető hangja, — és kötekedni akarsz az Istennel.

— Te vagy az Isten? Ugyan miért nem mondtad hamarabb.

— Én az Istennek képviselője vagyok e földön, — válaszolá az öregnek látszó barát.

— Mutasd meg a meghatalmazást, szeretném az Isten aláírását látni.

A vén barát kezében egy réz kereszt volt, a leány elébe lépett, s a keresztet magasra emelte.

— Ugyan hogy birsch hordani ennyi keresztet?

A fehér szakállu ember arcza elkomorodott.

— Elkárhozott! — dörgé a reszkető, mély hang, — a helyett, hogy számolnál az étellel, gúnyolod a keresztet, melyre a világ megváltója feszítettet.

— Csak nem arra a keresztre, mely kezeden s melleden van, szerelmetes, jó atyám? Nem tisztelek te az Istent jobban, mint én. — mondá a leány különös arczkifejezéssel, — azaz, hogy épen nem tisztelek őt, mert azt akarod, hogy benned tiszteljem. Te féreg! te porszem! Az Isten képviselőjének valod magad, az Isten képviselőjének, mely milliárd világot teremt és fuj el, s melyhez képest te átgondolhatatlanszor csekélyebb vagy, mint hozzád képest a légben uszkáló láthatatlan legkisebb féreg, s mégis megbántva éreznéd magadat, ha valaki azt mondaná: hogy az a féreg képviselhet téged. Ne beszélj tehát nekem ilyen dolgokat, ha nem akarod, hogy kinevessenek, hogy megutáljalak, téged, ki bűnös örültséggel az Isten képviselőjének akarod vallani magadat. Mi pedig azon figyelmeztetésedet illeti: hogy számoljak a világgal, ime, olvasd el e falra karczott szavakat, és meg fogod látni: hogy számoltam a világgal.

A leány fölemelé kezét, s a kormos összekarczott falra mutatott.

Az öreg, fehér szakállu egyén meg volt illetődve, de még sem annyira, hogy kíváncsiság ne ébredt volna benne elolvasni e hittagadó leány bölcsészetét.

Keresztyén, és még csak 16 éves, — mondá az olvasás után lecsüggesztve fejét, — annyi bűn!

A leány felkaczagott.

— Kaczagásod pokoli, — mondá a vén ember megrázóval. — Lelked az ördögé. Nincs számolni valónk együtt.

E szavak után az ajtóhoz lépett, mintha ki akart volna menni, de az ajtó be volt zárva.

— Muszáj tehát egy órát eltölteni az ördögi teremtménnyel, — dörögé magához, s a besugárzó világosság felé fordult. Kezét összetette, fejét fölemelte, a beömlő fény végig szállt erőteljes alakján, ellentétes fehér szakállán, fekete talarján s mozdulatlan alakját odafestette a fekete falra. Görcsösen szorítá ujjai közé a keresztet, ajka talán imádságot rebegett.

II.

A gyónás.

A barát mozdulatlanul állt, mint egy szobor, csak az ajkai által kilehelt pára jelentette, hogy nem az.

A leány néhány pillanatig szó nélkül nézte az imádkozót,

ajkain gúnymosoly vonult végig, szemében a láng a gyűlölet tüzévé vált, de azért letérdelt az öreg háta mögé.

A barát megrázódott, aztán arcza elvesztette szigorú kifejezését. Csengő, gyermekies női hang szólalt meg, s a hang beszélni kezdett.

A barát hosszú lélegzetet vón, de valami benső sugallat visszatartá, hogy ne nézzen hátra.

— Élt egy család, egy három tagból álló keresztyén család Konstantinápolyban, — kezdé beszélni a hang, — egy apából, egy anyából és egy leányból álló kis család. Az apa jó volt, az anya szép volt, a leány, mert fiatalabb volt, szebb volt. Az apa jósága bátorra tette az anya szépségét, a leány szépsége iriggyé tette az anyát. Kár volt, hogy az apa jó, az anya irigy, s hogy a leány szép volt. Ha az apa nagyon jó nem lett volna, az anya szépsége nem lett volna bátor és nem irigyelte volna leánya szépségét.

Se az apa, se az anya, se a leány nem tudta: hogy baj van a háznál. A baj bennük volt és nem ismerték fel, ha fölismerték volna, talán megszűnt volna baj lenni. Szerették egymást mind a hárman, legalább azt hitték, hogy szeretik.

Még egyszer elmondom: Az apa nagyon jó volt, e jóság bátorra tette az anya szépségét s a leány szépsége iriggyé tette az anyát.

A család egy kis vendéglőnek volt birtokában, hová keresztyének jártak, abból élt.

Egy reggel két férfi érkezett a vendéglőbe, egyik fiatalabb volt, a másik öregebb. A fiatalabb 24—25 éves szőke, vöröses haju, kissé szeplős, de igen érdekes arczkifejezésű férfi. A másik, az öregebb, barna, göndör haju 34—35 éves, csinosabb, de nem annyira érdekes, mint az előbbi.

A szőke igen udvarias volt, a barna hidegebben viselte magát, s nem akart ismeretséget kötni. Annál jobban akart a szőke. Szépeket mondott az anyának, s ha a leánynyal találkozott, szépeket mondott a leánynak.

Ha az embernek két szíve volna, azt kellett volna hinni, hogy az a férfi az anyát az egyik, a leányt másik szívével akarta szeretni; de miután csak egy szíve van, nem lehetett ez egy szívnek egyéb czélja, mint az: hogy kettővel szerettesse magát.

Az anya, midőn hallotta, hogy a fiatal ember leányának is mond szépeket, elvörösödött; a leány pedig, midőn hallotta, hogy az anyának is mond szépeket, elpirult.

Azt lehetett hinni, hogy az ifju czélját érte. Az anya egy napon, mert a két férfi minden héten megjelent a vendéglőben, szobájába hívta leányát, és így szólt hozzá:

„Kedves leányom! Én azt vettem észre, hogy te a fiatalabb Drakodelára — így hívták a férfiakat, a kik oláh kereskedők voltak, — szerelmes szemeket vetsz. — A leány elpirult, s az anya élesen tekintett annak szemei közé. — Figyelmeztetlek, édes leányom, hogy ne adj hitelt azon fiatal ember szavainak; az világfi, nagy városokban jár, sok társaságban megfordul, modora kedves, hangja hajlékony, szavai hizelgők, szóval, egész magaviselete igen sima. Nincs benne egy természetes vonás, vagy ha van, igen el tudja azt takarni, míg más oldalról természetességet mesterkél és utánózik. Az ily férfiak nagyon veszedelmesek, kivált a nőkre nézve; megszerettetik magukat és szeretni nem tudnak.” — A leány látta, hogy anyja e szavak kimondásánál elvörösödött, hogy szemei szokatlan fényben ragyognak s hangja bizonytalan volt. Nem merte azonban mutatni, hogy ezt észre vette, valami benső ösztön sugallta, hogy ne mutassa.

A beszélő hang itt egy kissé reszketett, s a barát felsohajtott.

A nap a börtön nyílása elé ért, s besugárzó fénye világosabbá tette a homályt. Lehetett látni, hogy az állónak úgy, mint a térdelőnek tekintete ég felé volt fordulva. Kétféle ima suhanhatott ki az ablaknyíláson s emelkedhetett fölfelé; de mind a kettő fekete. Az égbe érve, lehet, hogy a fekete is megtisztult. Ha az ima megtestesül, úgy a tiszta lélekből fakadt imádság ragyogó, a fekete lélek imája: homályos.

Az elbeszélő újra kezdte:

— Vigyázz, nehogy szerelmes légy, — folytatá az anya, — mert tudnod kell azt is, hogy a Drakudelaé, — itt ismét éles tekintetet szegezett a leányra, — soha nem lehetnél. — A leány összereszt. — Nem, — mondá most az anya félig indulatosan, — mert Drakudela: nős. — A leány összereszt újra, de titkolni akará anyja előtt felindulását.

Midőn az anya kiment, a leány tükre elébe állt és látta, hogy halvány. — Miért halványodtam el? — kérdé önmagától. E kérdésre megborzadt, mert eszébe jutott, hogy anyja gyakran elpirult. — Én talán elhalványodtam, mikor anyám elpirult? Miért pirult el anyám, és miért halványodtam én el? E két kérdés oly nehéz volt, hogy a leány lélegzetét elnyomva érzé, s valahányszor meg akart annak felelni, mindig uj és uj kérdés merült fel előtte, mint halottak, ijeszteni a sírból. E kérdések valóban kísértőivé váltak, és nem hagyták pihenni, nem hagyták aludni. Ha anyjával találkozott, nem mert annak szeméi közé nézni, félt hogy az anya tekintetének minden sugára egy-egy uj kérdést költene fel lelkében, s a kérdésektől valóban iszonyodni kezdett. Kerülte tehát anyját, félt a gondolatától: hogy az ismét Drakudela felől találna vele beszélni s a Drakudela név oly borzasztóan hangzott anyja ajkairól. Az anya azonban nem szünt meg figyelemmel kíséreni leányát. Látva hogy a leány kerüli a találkozást, ő se kereste azt, de ha a leány eltűnt előle, rögtön utána ment, s ha nem látta, kiabálni kezdte nevét. A leány, valahányszor anyja hívását hallotta, mindannyiszor megrázkodott. Kezdetben félni kezdett anyjától, később félni kezdett anyja hangjától, s ha az udvarra, vagy a kertbe ment, bedugta füleit, nehogy anyja kiabálását meghallja. A pillanat óta, melyben anyja őt Drakudelától tartózkodásra szólítá fel, idegenkedés furta magát közéjük, s úgy látszott, hogy az anya épen úgy idegenkedik leányától, mint a leány anyjától.

A leány talán sohase szeretne volna meg Drakudelát, s vonzalma e férfi iránt nem lett volna egyéb rokonszenvéül. Az anya e viselete azonban ingert adott gondolkozásának és gondolkozása érzelmének.

A beszélő ismét elhallgatott, s a barát ismét nagy lélegzetet vön, hogy figyelmét egészen e gyónásnak szentelhesse, s talán, hogy feloldozza a feloldozhatót bűneinek terhétől.

— A leány nemcsak anyját, Drakudelát is kerülni kezdé, bár érezte, hogy most már valóban vonza valami az ifju felé. Drakudela azonban nem hagyta magát kikerülni. A férfi észrevette, hogy a leány érdekeltséggel viseltetik irányában. Hiszen azt oly könnyű észrevenni. Egy tekintet, egy elejtett szó, egy pirulás, oly hamar elárulja a kebel titkát olyanok előtt, kik e titkát tanulmányozni szokták.

Egy nap, a leány kikerülve anyja figyelmét, virágai közé ment a kertbe, s talán nem csupán virágait nézni, de gondolkozni is, gondolkozni a fiatal ember és a felől, mint lehessen őt kikerülni. A leány mintegy érezte a veszedelmet, mely e

viszonyból fejlődhetik, valóban kik erülni akarta azt. A virágok oly jó barátok, oly kedves tanácsadók, minőket az emberek közt hiába keresnénk. Minden virág néz és beszél. Tekintetéből olvasni, beszédjéből, a szél által megingatott levelének susogásából érteni lehet. És mégis, a virág is lehet áruló.

Virágai közé ment tehát a leány, virágaival akart beszélgetni, mert az emberekkel nem mert, az emberek kíváncsian leskelődtek titka után.

Volt a kertben egy jázmin-bokor, a jázmin-bokor sűrű sötétzöld levelei alatt fehérlett valami, a leány oda ment és fölvette azt, a mi fehérlett.

Egy levelet vett fel.

A levélre egy név volt írva, e név: Rozália.

A leányt Rozáliának hívták.

A levél tehát neki volt czimezve, hozzá írva. Reszkető kézzel törte fel azt.

(Folyt. köv.)

A legjobb szépítő-szer.

Emiliától.

(Vége.)

Mikor valahová látogatóba megyünk, mi az, a mire legelőször függesztjük tekintetünket? Nemde a házi-nő? Önkénytelenül teszi azt férfi- és női vendég egyaránt. És nemcsak azért függesztjük reá vizsga tekintetünket, hogy leolvassuk arczáról, ha szívesen lát-e vagy nem; hanem azért is, hogy meglássuk, milyen szép; hiába, e tekintetben férfiak és nők egyaránt született kritikusok.

És midőn azt találjuk, hogy házi-asszonyunk szép, még ezzel nem éri be ítésetünk; sőt csak azután kezdi igazán „bonczkés“ alá venni egyéniségét. Először is szemle alá veszi a rajta levő ruházatot, és — Isten mentsen, hogy a kritikát ki ne állja. Nem hogy háta mögött megszólna, — művelt ember azt soha, semmi szín alatt nem teszi, — hanem a vendég nem jól érzi magát körében. Hiába szép az arcza és szíves a fogadtatása, ha az öltözék nem felel meg az arcz és fogadtatásnak, az igazi jól-érzés nem bir erőre kapni, mindig valami feszültség, valami elfogódás szorongatja lelkünket, mintha nem látnának szívesen. És egyszerre csak azon vesszük észre magunkat, hogy a házi-nő, a ki megjelenésünkkel olyan nagyon szépnek tűnt szemünkbe, egyre veszít bájaiból. Nemde, úgy van? És mi annak oka? De menjünk tovább.

Mikor a házi-nő jelensége teljes mértékben kegyelmet talált is a „kritikusi szem“ előtt, még akkor sincs ám vége a vizsgálati műtételnek, mert az a kellemes otthoniassági érzés, mely első föltétel arra nézve, hogy a jókedv fölgerjedjen, még mindig nem akar erőt venni rajtunk lelkünkben. Akkor körül-nézünk a szobában, és akkor aztán egyszerre megkapja szívünket valami és ezen „valami“ szerint vagy egyszerre jól érezzük magunkat és a jó kedv zsilipjei megnyílnak lelkünkben, vagy pedig nem jól érezzük magunkat és sietünk ki az Isten szabad ege alá. Nem tapasztalták-e ezt olvasónőim is? Mi tehát az a „valami“, a mitől jó- vagy rossz kedvünk föltételezve van?

Nem az öltönyök és butorzatok gazdagsága vagy egyszerűsége az, a mi ezen kellemes, vagy nyomasztó érzést bennünk fölkelti; mert lehet az még olyan drága és diszes, és mégis kellemetlen hatást tesz reánk, és viszont sokszor a legegyszerűbb külső vonzó, kedves benyomást idéz elő, olyan vonzó és kedves benyomást, hogy szinte elfeledjük a házi-asszony arcát

birálói szemmel vizsgálgatni, és legyen bár csunya, mégis szépnek, kedvesnek találjuk e pillanatban, szépnek, kedvesnek tűnneti fel előttünk az a jóleső érzés, a mit lelkünkben felidézett, és úgy-e bár, most már nem szükség megneveznem azt a „valami“-t, a mi ezen jól eső érzést felkelté, valamint az általam ajánlott szépitő-szert sem szükség most már megneveznem; Kegyetek úgy is kitalálták már, hogy mi az.

Igen is, kedves olvasónő, az izlés az a szer, mely a szíveket megnyeri és széppé tesz a legkésőbbi öregkorig, a sírig. Hány öreget nem látunk, kinek arczán és egész lényén gyönyörűséggel nyugszik szemünk és társaságukban kedvesen jól érezzük magunkat, olyan vonzó és megnyerő az ő jelenségük, míg sok fiatal szépség mellett hideg közönyt haladunk el, sőt bizonyos idegenkedést érzünk iránta. Mert az izlés az, a mi a szívet megragadja, a mi a szépet igazán széppé és a nemszépet még csak annál vonzóbbá teszi. Ezen tekintetben a nemszép arcznak sokszor még előnye van a szép fölött, mert annál az izlés igézetes hatása jobban szökik szembe, mint emennél. Innen van, hogy az ugynevezett tökéletes szépség, — a mi tulajdonképpen nem is létezik a földön, — ritkábban tetszik úgy, mint a kevésbé tökéletes szépség, de a melynek hiányait a finom izlés elfödözi.

A lelki tulajdonok nemes sorozatában az első sor az izlést illeti, mert csakis ez a tulajdon ragadta ki az emberiséget az állatiság sötét mélységéből és nyitotta meg számára a polgárisodás fényes csarnokát. Az egyes ember és azonképen egész nemzetek minden jeles tulajdonok mellett is csak félig műveltek, ha fényes tulajdonaik közt a jó izlést nem számítják. Finom izlés nélkül az élet elveszti költői zománczát, a tudomány elburjánzik, a művészet elcsenevészül, az erkölcsök elparlagosulnak, a társas-élet vad csapongássá fajul, a családi életre az unalom ólomsulya nehezül, szóval, az egész élet nem egyéb állati lételnél, állati ösztönök-, indulatok- és szenvedélyekkel.

És mégis hány ember gondol arra, hogy ezen igazi szépitő-szer birtokába jusson! Mert ezt sem születésünkkel hozzuk ám a világra; mint minden jó és szépnek, úgy ennek is csirája benn van minden emberi szivben, de kifejteni és ápolni kell, hogy nemes hivatását teljesen betöltse.

Minden tettben, minden szó- és mozdulatban meg kell a jó izlésnek látszani, és a gyermektől kezdve a butorokig minden hirdeti a házi-asszony jó vagy rossz izlését; azért nagyon jókor kell kezdeni annak kifejtése és kiműveléséhez. Igaz, a valódi jó izlést csak a valódi művelődés adja meg, de mint minden, úgy ezen tulajdonunk számára is még a zsenge gyermekkorban kell a talajt: a szívet elkészíteni és ébren tartani a fogékonyságot.

És mint mindenre, úgy erre nézve is a legjobb gyermekiskola az élő példa. A mit a gyermek lát és hall, legyen az jó vagy rossz, azt utánozza, előbb utánzási ösztönből, majd megszokásból, azután nem tud megválni tőle még akkor sem, ha határozottan tudja, hogy az rossz, vagy csunya tulajdon; legtöbb esetben ügyekszik elhitetni magával, hogy az nem is olyan rossz és csunya tulajdon, mert az ember még hibáira nézve is önző, és később azzal is áztatja magát, hogy az ő hibáit a világ nem veszi észre, vagy ő nála nem tartja hibának, így aztán odáig jut, hogy nem törődik vele, akármit tart felőle a világ, azért sem tesz le hibáiról, és ez már nem az izlés, hanem az erkölcs romlása, melynek aztán a sülyedés természet-szerű folytatása, a vége pedig saját magának és övéinek boldogtalansága.

Az izlés finomítása a beszédnél kezdődik; ne engedjük, hogy gyermekeink pórias kifejezésekhez szokjanak; mert a

kifejezéssel együtt lassan-lassan a fogalom is elveszti előttük undokságát, a fogalomtól pedig a tettig — sokszor csak egy lépés.

Épügy kell őket az öltözék- és modorbeli izletességre szoktatni. Nagyon rosszul cselekszenek azon szülők, a kik minduntalan új ruhát vesznek gyermekeiknek. Ezáltal nemcsak hogy hiuságra és a ruha nem kimélésére szoktatják, de azonfelül elrontják izlésüket, azt a hitet gyökereztetvén meg bennök, hogy nem új ruhában nem is veheti ki jól magát, holott épen az mutat jó izlésre, midőn valaki a nem új ruhában is csint és kedves összhangzatot tud feltüntetni.

A mi pedig a finom modorokat illeti, azokra is fiatal korban kell a gyermekeket szoktatni, a mivel azonban koránt sem azt akarom mondani, hogy a nagyok mozdulatait utánóztassuk velük és a zsenge lelkeket az etiquette feszes szabályai közé szorítsuk; koránt sem; semmi sem olyan káros a zsenge lélekre, mintha ilyszerű majmolásra szoktatjuk; a léleknek lehetőleg szabadon és természet-szerűen kell fejlődni, csak így erősödhetik és emelkedhetik; hanem a szoktatás abban álljon, hogy mozdulatai, magatartása, beszéde és egész magánviselete lehetőleg ildomosak legyenek, se nagyon fesztelenek, se nagyon félénkek, egyiránt óván őket az idétlenségek, mint a szenvedésektől; ezek a jó izlés első elemei, és ezekben is, mint minden jóban, maguknak a szülőknek kell elől menni a jó példával, a többi aztán a művelődés feladatai közé tartozik, de biztosítom az anyákat, hogy finom, jó izlésűekké nevelvén gyermekeiket, semmiféle szépitő-szerre nem lesz szükségük, mert legkésőbb öregkorukig a leghibiztosabb hatású szépitő-szer birtokában lesznek.

A bérczek fejedelme.

Rege,

Serli Antaltól.

(Folytatás.)

Csendes nyári délután volt. A nap vidáman ragyogott a kék boltíven s mosolylyal nézé a vad vidéket.

Halila lovagolni készült, s erre atyjától engedelmet kért, az apa egyetlen jó lányától e kérelmet meg nem tagadá. Halila megörült, vidáman vette föl kerek kis kalapját, melyről két hosszú, kék szalag lobogott; felölté szoroson karcsu testéhez illő kaftánját, fél oldalt veté magát kis fehér ménjére, s nyilteget hátra vetve, kirobogott a vár-udvarból.

Ment szép csendesesen, ménje lassu lépésekkel vitte tovább az erdő széleig. Itt megállt, körülnézett s gondolkodék, ha menjen-e tovább? Ej, — gondolá magában, — még messze van az alkonyat, addig valami kis vadat is ejthetek, s azzal bement a sűrűségbe; pedig a várat már jó messzire hagyta maga után. Szép, természet-alkotta gyaloguton haladott lassan előre, mindig mélyebben hatolván a sűrű erdőbe, úgy látszik, észre sem akarta venni, hogy jó messze haladott. Két óra telhetett el, s ő csak tovább ment: gondolkodék s gondolatiban messze barangolta be a rengeteget.

Alkonyodni kezdett; az áldozó nap reszketett, melyet a fák sűrűje alig engedett látni, sugarai millió gyöngyöt hullattak a fák leveleire, s azok oly örömmel fürdöttek a gyöngytengerben.

Mikor már az utolsó gyöngy is eltűnt a fák közül, homály borítá be a sűrűt. Messze a fák között lehetett észrevenni, mint fekete köd-alakot, Pylopé, az erdők fejedelmének várát, fényes bádogg-tornyaival. Hűvös szellőcske lengedezett, s a léget

megható erdei csend ölelte át; a levél is alig zörrent, csak egyes fűszálak zizegtek meg, kis bogár, gyík vagy más ártatlan állatkák futkározásai alatt.

Halila megállt, hideg futotta végig testét a gondolatra, hogy tudott annyira bolyongni, és reszketni kezdett.

Visszatérni készült, e perczen azonban egy harkály káromgta el magát feje fölött, s ő, hogy mégis üresen ne térjen vissza, tegzéből nyilat vón, megfeszíté ijját, célzott, s a nyíl a harkály testén keresztül menve, az a fák sűrűje közé esett. Halila leszállott, hogy megkeresse, midőn hirtelen egy lovag mellette termett, s mosolylyal nyujtá át az elejtett szárnyast.

— Lidan! — szolt örömmel Halila s kezet nyujta a lovagnak, örülvén egyszersmind, hogy lesz hű kísézője hazáig.

— Boesáss meg szép hölgy, de tévedsz; mert én nem vagyok Lidan, hanem Bongor, s mosolyra nyujtá ajkait.

Halila meghökkent, s mig ő lováért ment, utána nézett.

Azok a szöke fűrtök Lidanéi, azok az arczvonások, azok a mély, égető szemek, hosszú szempillák, délczeg termet, az az öltözék, mindene, mindene az!

Bongor előjött.

— Szép Halila, én ismerlek régen, oh, nagyon régen lebegsz már szemeim előtt! Ha elfogadod, mert mint látom, jól behatoltál az erdőbe, visszakísérlek.

Halila elfogadta.

Keveset szoltak egész uton egymáshoz, csak Bongor mondá el, hogy ő Lidan testvére, és hogy ők iker-testvérek.

Halila szótlan volt, csak Bongorra nézett koronkint, s annak sötét szemei az övével találkoztak.

— Oh, Lidan, — így gondolkodék, — mért nem vagy te testvérem, s Bongor miért a te testvéred?! Oh, nagyon hasonlítotok ti egymáshoz, és mégis egészen más vagy te! Lidan szemei szépek, de nem oly ábrándozók, arca szép, de nem oly hódító, szavai hidegek, s ezek oly melegek, termete délczeg, oh, de Bongor! ő nem oly komoly, nem oly hideg! Oh, ő nagyon, ő egészen más! És lelke! ah! — s erre haragosan meg-rázkodott, ezután erőt véve magán, némán tovább haladott.

Kiértek az erdőből.

— Halila, — szolt édesen Bongor, — nézd, mily szép az éj, de te szebb vagy; mily ragyogók a csillagok, de a te szemeid jobban ragyognak, a hold mily ábrándosan tekint ránk halvány arczzal, de a te arczod hódítóbb! Halila, te nagyon szép vagy! — és mélyen nézett annak szemei közé.

Halila zavart volt, keble dúlt, ajka reszketett, csak mélyen, hosszan nézett az ifjura. Lovai közel voltak egymáshoz, önkénytelen hajoltak egymásra, egy önfeledt perc, s a csók elröppent ajkaikról.

Halila fölrezzent.

— Siessünk! — szolt reszketve és sebesebben hajtottak.

Minden csendes volt, valami nyomasztó, bágyadt lég terjedt el, s a hátrahagyott erdő zengett a madarak dalaitól.

Közel voltak már a várhoz, Canagora épen eléjük jött. Kissé csudálkozott, hogy hol vette magát Bongor, azután megköszönve udvariasságát, fölment leányával várába; Bongor pedig visszatért.

Halila keblében két nagy hatalom küzdött egymással; mind a kettőt megnevezhetjük e szóval: szerelem. Az egyik inkább gyöngéd testvér-ézelmu szeretet; a másik pedig erős, lángoló szerelem! Örök tusa dúlt szívében, melyiknek engedjen abban helyet a két ostromló közül, kinek adja szíve kulcsát: mind a kettő szereti igazán, mindkettő szép, jó, nemes lélek, egyenlően szeretetreméltók és ő neki mégis csak egyet

szabad, egyet kell szeretnie! Oh, bár ne látta volna őket inkább soha! Ha egyiket boldogítja szerelmével, a másik is szeretni akarja és a vége: testvérgyűlölet! Oh, mint szeretne tőlük örökre szabadulni, és úgy nem tud, úgy nem akar, mintha valami delej huzná őt vissza, a mi nem engedi sehová! Sirt keservesen és igen sokszor.

Bongor és Lidan pedig gyakran összejöttek a várban; egyik sem tudta a másik ézelmuét, nem szoltak egymásnak soha.

Ha ilyenkor Halila s atyja elnézék a két deli ifjut: az apa mindenben oly egyenlőknek találta őket és Halila Bongort mégis sokkal szeretetreméltóbbnak találta. Az önfeledt csók még most is égett ajkain.

Egy napon Halila szobája ablakában könyökölt. Kitekintett a vadonra, de láthatárát a közeli hegyek elfödék. A hegyoldalon messze elterülő erdőre vetette tehát tekintetét, s gondolatai pillanat alatt elfutották a vidéket.

Szép nyári-est volt, sötét homály borítá a tájt, a leáldozó nap lillára festé a hegyek csúcsait, s az ég arany-szint ölte.

Kis idő múlva bejött Canagora. Halila eléje sietett, homlokát megcsókolá, azután leültek.

— Halila, — szolt szeliden az atya, — jöttem, hogy elmondjam neked azt, mi legjobban érdekel. Lásd lányom, te távolról sem gyanítod, mennyire figyelemmel kíséri atyád minden léptedet, minden cselekedetedet, mennyire belát még ézelmuéd országába is. Ezzel nem akarok semmi roszt, hogy kívánnám én azt egyetlen leányomnak! Lásd, én azt is látom benned, hogy szeretsz, noha tusát vívsz szívedben; azt is tudom, hogy kik szeretnek, tudom, szép fiuk, nagyon szépek mind a ketten.

— De kedves atyám!

— No semmi. Tudom, te nem tudnál választani, vagy nem akarsz; légy tehát azé, a ki megérdemel. Halljad, ők megkértek.

— És te mit feleltél?

— Mikor Lidan jött, azt mondtam neki, van egy magas hegy, annak tetején nyilik egy hajtáson három rózsa, azt kívánja lányom nászajándécul. Keresd föl tehát a hegyet, hozd el a rózsát és Halila a tiéd.

Mikor Bongor jött, neki ugyanezt mondtam. No, nem éitem-e igazságosan atyai jogommal?! Most mind a kettő keresi, a nélkül, hogy tudnák, hol és a nélkül, hogy tudnának egymásról valamit.

— Oh atyám, mily jó vagy te! A te bölcseséged mindent fölülmul! — s nyakába borult az a szép teremtes annak a hosszú ősz szakállu jó öregnek, össze-vissza csókolá, s az öregnek attól a nagy örömtől könyei hosszú ezüst szakállára hullottak. Ugy örült, úgy megnyugodott magában atyja határozatán. Előre elképzelte, hogy a melyik elhozza nász-ajándokát, s ha annak nyujtja életét, az nagyon fogja szeretni, és hogy azért a másik testvér nem fogja gyűlölni, miután nem törtek egymás útjába! Ugy felsohajtott, oly titkos öröm szállta meg szívét, ha arra gondolt, hogy Bongor nyujtja át neki a rózsákat, úgy szeretne volna már karjai közt látni! És akkor Lidant is szeretné; testvére lesz neki, az pedig megbocsát neki, eltemeti szerelmét, s szeretni fogja mint testvérét. Oh, ezen a gondolaton úgy örült és hogy másképp legyen, nem is akarta hinni.

De ha Lidan lép elő! Erre nagyon elkomorult, fájdalommal tekintte maga elé. Akkor tán az ellenkező fog megtörténni! s erre a gondolatra nagyon elborzadt. — Nem, nem, — gondoló azután, — akkor egészen más fog megtörténni! és sirva fakadt.

(Vége köv.)

Egy hét története.

November 27-kén.

A cziczák, karmantyuk és a borzas világ. — Él-e még a Mikulás? — A mit a magyar gazdasszonyok egylete kérdez. — Általános előkészületek. — A haladás mérőföldmutatója.

A cziczák, azok a vörhőnyeges vagy fekete cziczák szépen oda borulnak a nyak körül, a nagy karmantyuk gondosan elrejtik a piczi kezeket, itt-ott egy-egy piros csizma koczog a járdák jegén s különben mindnyájan elég borzasan köszöntjük a tél asszonyság virágait, pelyhedző havát s azt a nagy szivességét, hogyha csak pillanatokra is, megfordulunk szalonjában, borzas hölgyek és férfiak egyaránt szörnyen kipirulunk.

Most mindenki borzas s mindenki piros. A borzas felöltő oly valami általános dolog, hogy már szintén rösteli fölvenni, a kinek van. S most mindenkinek van. Itt-ott még félénken felcsillog egy-egy kis zsinor vagy bojt; mintha bocsánatot kérne létezéséért. Az ollók hatalmasságai biztatnak, hogy soha se szegyeneljük, úgy se viseljük soká. Az ember tervez, a sors végez. S mi — elég roszul — borzas világunkban, a genialitás és szenvelgősség urias non chalanceával jó napot kívánunk a jövőnek.

Ma-holnap megesendül az adventi harang, aztán eljön a Mikulás, azzal a nagy hófehér szakállal, hosszú, lenyuló ezüst fűrtökkel, bekandikál itt is, ott is tél asszonyság virágai közül s tele rakja szín-aranyra a piczi cipőt s talán azt a piczi piros csizmát is, mely a járdák jegén oly ígézőleg koczog.

Él-e még a Mikulás? A gazda azt mondja, hogy igen; a nyár utóján látta, a mint teleszórta a csúrt a legszebb buzaszemmel s aztán találkozott vele őszkor is, midőn a kocsik végételen sora szállítá tova a buzát a vasuthoz. Nem volt ugyan hófehér szakáll, nem is volt hosszú, lenyuló ezüst fűrtje, nem is hozott szín-aranyt, de azért szívesen látott, kedves vendég volt, s kívánja, hogy minden évben legyen hozzá szerencséje.

A kereskedő s az iparos is azt mondja, hogy igen, a legutóbbi vásárkor is találkozott vele, a bódében nem igen alku-dozott, hanem vette sorban a prémes ruhát, a tarka kelmét s Isten látja lelkét, még a nagy selyem főkötőt is, minőt egyéb években bizony meg sem láttak a sok tarkaság közt.

S ha a gazda, meg a kereskedő, meg az iparos kiállítják a létezési bizonyítványt Mikulásnak, úgy kételkedni sem lehet, hogy bizonyára már eljött, vagy eljön mindenhová, a hol csak szép szemekkel találkozhatik és szép minden szem, melyben a nőiség bűbája ragyog.

És ez a sok szép szem, mely maga körül annyi vidor arcot lát, ez bocsássa meg, ha eléje olyanokat is vezetünk, kiknek arca nem vidor s kik nem tudnak semmit arról, hogy a nehéz idők kissé megkönnyebbedtek, s Mikulás uram benézett már a gazda csürjébe, a kereskedő boltja, az iparos műhelyébe, s majdnem mindenhová, hol a családi tűzhely melege mellett tél asszonyság: vidoran csevegő néne, nem pedig az a rosz daemon, ki elvonja a nap melegét és hóval hinti be a munkát adó mezőt.

Él-e még a Mikulás? kérdezték a „magyar gazdasszonyok“ is, s részvétre keltő felhívással fordultak a jó szívűek s mind-

azon urak és hölgyekhez, kik a borzas és nem borzas társadalom tagjaiként, jó napot kívánhatnak a jövőnek.

A nők természetesen a férfiakhoz fordulnak, s hogy ezt minél sikeresben tehessék, megint természetesen először is a nők segélyét veszik igénybe.

A „magyar gazdasszonyok“-nak nem volt szebb gondolatjuk, mint mikor azt határozták el, hogy önkéntes adakozásokból gyűlt össze — árvaházat állítanak. Ily társadalmi önkéntes segély a legnemesebb jótékonyosság forrása, mert alkalmat nyit az általános emberiségi szellem terjedése s meggyökerezésére, s mert másrésről az adakozók kétségkívül gondoskodnak, hogy az általuk önkéntesen adományozott segélyek oly módon használtatásának fel, mi által azok a közjólét előmozdítására leginkább szolgálhatnak.

Igy történt ez a „magyar gazdasszonyok“ egyleténél is, melynek növeldejében most már 20 árvaleány talál menhelyet. De mi ez azon nagy számhoz képest, mely az egyletet a szegénység, nyomor és kétségbeesés legiszonyabb képeivel folytonosan ostromolja, mi ez az általános árva létszámhoz képest, midőn még nagyobb városaink sem intézkednek arról, hogy oda való szegény polgárok elhagyatott szegény árváiról gondoskodjanak?

A „magyar gazdasszonyok“ egylete tehát megragad minden alkalmat, melylyel tőkét s így a fölveendő árvák számát szaporithassa. Most is árvái érdekében hosszabb felhívást tett közzé a politikai lapokban, s tudatja egyszersmind, hogy karácsonnapján, a redoute nagy termében hangversenyt fog adni, melynek összes jövedelme árvaleányházát illeti.

Önök, kik e sorokat olvassák, kikhez eljön a Mikulás, kik érzik, hogy miben áll a családi hajlék boldogsága s érezni tudják azt is, hogy mily iszonyu lehet azok sorsa, kiket ettől a végzet megfosztott, gondoljanak azokra, kiket a sors azért látogatott meg, hogy — legyen a jó szívűeknek a jóltevésre alkalmuk.

Olvastassák el ama felhívást a férfiakkal s győződtessék meg őket, hogy a jóltevés oly nemes bravour, mihez hozzá foghatót nem is képzelhetni.

S mig a „magyar gazdasszonyok“ egylete így készült el e héten, hogy az emberiség ügyén ismét nagyot lendithessen, akár-hová tekintünk, e napokban, mindenütt csak az előkészületek jeleivel találkozunk.

A farsang már előre veti árnyékát, — akarom mondani: fényét; — a toilette-asztaloknál sűrőnek-forognak, és szint-ugy sűrőnek-forognak a különféle tanulói egyletek irodáiban, hol a bálrendezés főhadi szállásai táboroznak.

A jogász-segélyező-egylet bálbizottmánya már megalakult, az orvos-növendékek s a budai mű-ipartanoda növendékeinek bizottmánya e napokban alakult meg.

A hangverseny-idény is kissé összevonta szárnyait, mig e napokban csak Grünnek volt zene-estélye, a nagy hirdetmények, mint az újabb philharmoniai, a Brahms, Hellmesberger és Joachim-hangversenyek előkészületei tűnnek szembe.

A nemzeti színház is készül, de úgy titokban, nehogy valaki meghallja és még meghiheesse. A hír arról suttog, hogy

két új eredeti dalmű volna készülöben, mire természetesen mindenki fejét rázza, s a ki el is hiszi, nagyon különös arcot vág. Különben míg a hír valósulhat, a nemzeti színház ismét megélte, hogy míg primadonna nélkül szükkölködik, operájának egy volt tagja, kit még néhány hóval ezelőtt is oly könnyen szerződhetett volna, a bécsi udvari dalműhez szerződtek. Ez Voggenhuber asszony, ki Carina előtt a pesti közönség kedvence volt, s most, mint látszik, Bécsben az ellenkező történik, mert ott Carina kisasszony senkinek sem tetszik, s pesti vetélytársnője, Voggenhuber asszony, egyre-másra a legnagyobb tetszés közt vendégszerepel.

A budai népszínház nemcsak készül, hanem rendkívül gyorsan be is mutatja előkészületei eredményeit. Ugy most is két új művet adott elő. Szinováczy Gyula „Bajor Otto” drámáját, melynek nagyon szép — a kiállítása, s Északi Károly „A cydoni alma” kis vigjátékát, melynek nincs ugyan fényes kiállítása, de van költői tartalma, s elég mulattató helyzete.

A képviselőház is készült — az akadémia palotájából visszasza az országközi épületbe, melynek átépítését már teljesen befejezték; de mielőtt átköltözködött volna, a miniszterelnök előterjeszté a törvényjavaslatot, mely az általános emberi jogok egy részét kihirdeti, elrendelve, hogy a politikai és polgári jogok tekintetében megszüntetik minden különbség a haza keresztyén és izraelita lakosai között.

A haladás nagy mérföld-mutatója az, mely szintén bizonyítja, hogy ha a politikusok némelykor kedvetlen arcot is vágnak, s úgy tesznek, mintha minden roszul lenne, azért bizony soha se tagadják, nekik is megjött — Mikulásuk.

— ö. —

Budapesti hírvivő.

☼ (*A Király ő Felsége*) kedden reggel 5 órakor érkezett meg Bécsből Budára. Minden ünnepélyes fogadás a Felség határozott kívánatára elmaradt, s a vasút indóházában csak a belügyminiszter, főhadparancsnok s a főpolgármesterek voltak jelen. A király azonnal átkocsizott Budára, hol félóra mulva a királyi palota kertjében sétát tett s azonnal többeket elfogadott. A király itt-mulatásának ideje, programja nincs meghatározva. Közelebb nagy udvari vadászat lesz Gödöllőn.

☼ (*A képviselőháznak*) múlt hétfőn utósó ülése volt az akadémia termében. Ez ülésen felolvasták a központi bizottmány jelentéseit a hányadot, az államadósságokat és a kereskedelmi s vám-szerződést tárgyzó törvényjavaslatokról, mely jelentések tárgyalását a jövő hétfői ülésre tűzték ki. Ugyanekkor terjeszté elő a kormány az izraelita honlakosok polgári s politikai egyenjogúságáról s a vasutak és csatornák telekkönyvezéséről szóló törvényjavaslatokat. A miniszterelnök pedig jelenté, hogy a Királyné ő Felsége szíves köszönettel fogadja a képviselőháznak a Királyné névünnepe alkalmából kijelentett jó kívánatait. A ház legközelebbi ülése jövő hétfőn az ország-házban lesz, melynek nagy termét egészen átalakíták és pedig, mint hiszik, czélszerűbbre.

☼ (*Szentiványi Bogomér*) kegyeletes hagyomány által tette maradandóvá nevét. 8000 kötetből álló könyvtárát ugyanis a pesti ág. hitv. gymnasiumnak hagyományozá s hozzá még ezer forintot, hogy ebből a könyvtárnokot fizessék.

☼ (*A honvédtalap*) életjáradékok alakjában fog azoknak kiosztatui, kik erre méltó igényt tartanak. E czélból a miniszterium külön bizottmányt alakított, melynek elnöke Kandó Kálmán, miniszteri tanácsos, tagjai pedig Cseley János, Ascher-

mann Ferencz s Gombos Gusztáv, miniszteri hivatalnokok, ugy-szintén Földváry Károly, Szathmáry Mihály, Czillich Ede, Hausser Károly, Gorove Antal s gr. Vay László, volt honvédtisztek. A bizottmány nov. 25-dikén megkezdette működését.

☼ (*A Kisfaludy-társaság*) alapítói közé legujabban Tököly Péterné szül. Gyiko Irma asszony, egykori csanádi főispánné, lépett 200 frttal.

☼ (*A Petőfi-szobor-ügyet intéző bizottmány*) e hó 17-kén végleg megalakulván, első teendőjének azt tartá, hogy a szoborra már összegyűlt pénzeket, könnyebb kezelés végett, egy kézben egyesítse. Miért is felhivtnak mindazok, kiknél ily pénzek vannak, hogy azokat a szoborügyi bizottság pénztárnoka, Léva y Henrik urhoz (Pest, Erzsébettér 3. sz.) beküldjék, ki is azokat, valamint minden későbbi adományt, a lapokban a szokott módon fogja közzé tenni.

☼ (*Garibaldi sebesültjei*) számára a „Hon” szerkesztősége 3000 frankot küldött el, melyet közadakozás útján gyűjtött. Az összeghez Jókai Mór melegen irt sorokat csatolt, a többi között mondván: „A szabadság Istene úgy rendelte, hogy sebek legyenek a legékebben szóló ajkak, melyek az ő tanait hirdetik. Azoknak szavait a legjobban megértik a rokonelvű nemzetek!”

☼ (*A pesti jogász-bálra*) már megalakult a bizottmány. Elnök Gullner Pál, alelnök Rohrer László, pénztárnok Lits Gyula, ellenőr Halász Orbán, jegyzők Kiss Aladár és Beniczky Árpád. A bizottmány még 18 tagból áll.

☼ (*Bálok.*) A vidék számos helyéről érkeztek tudósítások az ott közelebb végbe ment bálokról. Fényes bálok voltak Nagy-Kállóban, Kolozsvárott, Dicső-Szent-Mártonban és Miskolczon. Az utóbbit, mint előre jelentők, a borsodi női fillér-egylet adta, e nemes egylet, mely a népnevelés előmozdítására alakult. A bálból azonban némelyek — fájdalom — politikai kérdést csináltak és sokan visszavonultak. Hogy pedig az ilyesmi nem helyes, azt Borsod kitünőbb férfiai tetteleg igyekeztek bebizonyítani, s a főispán, b. Vay Lajos, családjával a bálon szintén jelen volt, valamint az ellenzék kitünősége, Moc s á r y Lajos. A bál alkalmára kibocsátott sorsjegyek azonban remélhetőleg mind elkeltek, s így a jövedelem ebből is megközelíti a 900 frtot. A női fillér-egylet leglelkeseb előmozdítója, mint már a multkor említettük, Szathmáry Pálné szül. Plathy Ida asszony, főispánné ő méltósága.

☼ (*Kossuth Lajos*) Zala-Egerszegről Horváth Gyula ur felszólítá, hogy születendő gyermekének legyen keresztatyja. Kossuth ezt elfogadta, s Turinból okt. 14-dikéről kelt válaszában a többi között így ír: „Örködjék a gondviselés a leendő anya felett ama nehéz, de magasztos perczekben, midőn a nő a teremthőhez legközelebb áll, mert életet ad. Adja át ön neki legjobb kívánatimat. Nyomja első atyai csókjával gyermeke homlokára atyai áldásomat. Tartsák meg jó emlékezetükben e száműzött keresztapát s fogadják jó szívvél barátságos üdvözlőmet.” Keresztanyául Bath y á n y i Lajos özvegyét kérték fel a szülék.

☼ (*A polgári házasság*) közelebb a magyar püspöki kar Budán, a herceg-primás termében folyó tanácskozásaiban is szönyegre került, s azt határozták, hogy a papság semmi akadályt sem fog gördíteni az országgyűlés erre vonatkozó határozatai ellen. Különben is azt hiszik, hogy ez intézmény Magyarországon még most aligha gyökeret ver.

☼ (*„A cydoni alma.”*) Északi vigjátéka, melyet szerdán este adtak elő először a népszínházban, igen ügyes, mulattató mű, melyet oly költői derű s az elmesség kedves játszásága leng át, hogy a műsor egyik legvonzóbb számát fogja képezni.

Sokat megtapsoltak és sokszor fogják megnézni. Különösen jól játszanak benne: Timár, aztán Várhidy; a nők közül Boér Emma s Kocsisovszky Borcsa kisasszonyok. Az utóbbi Amort játssza, sisak s arany pikkelyes ruhában, sok pajzánság és kedves vidorsággal.

✿ (*A magyar leány-növelde,*) melyet Trencsénben a volt főispán neje, b. Mednyánszky Dénesné szül. Ghyczy Ágosta asszony pendített meg, ugyane lekes hölgy eddig már ötezer frtot meghaladó összeget gyűjtött. Ehez hozzá járultak b. Mednyánszky Dénes, b. Mednyánszky Hedvig, Ghyczy Sándor Johanna, Végh Johanna, gr. Wenkheim Krisztina, b. Lederer Mórné, több lelkes főpap és főúr. Ime, egy hölgy buzgalma mily fényes eredményt tud létesíteni!

✿ (*Nagy terv*) foglalkoztatja most a többi között a kiválóbb pesti köröket. A terv nem kevesebbet czéloz, mint egy új színház építését Pesten, mely részvények alapjára alakíttatnék. Kétséget sem szenved, hogy a terv sok tekintetben életrevaló és pedig annál inkább, mert ezen pesti új színházat összeköttetésbe akarják hozni a budai népszínházzal, úgy, hogy mindkettőben tulajdonkép egy társaság legyen, mely hetenkint néhányszor a budai népszínházban, nyáron pedig a szinkörben anynyi előadást tartana, a mennyit a budai közönség pártolása elbír s az ottani igényeknek megfelel. A terv élén a többi között: Dobsa Lajos áll.

✿ (*A pesti utcák*) új elnevezését közelebb szőnyegre hozták a város képviselő-testületének üléseiben s erre bizottmányt is küldtek ki, ez el is készíté munkálatát, de nem nagy megelégedésre. A bizottmány fogta magát s elkeresztelt minden utcát, forgatva a krónikákat s irodalom-történetet, s itt-ott szabadon követve szeszélyes humoru csapongásait. A névsort általános derűtséggel fogadták és szó sincs, hogy az valósulásra találjon. Van azonban más gondolat, mi méltó lenne arra, hogy megvalósítsák. És az az, hogy jelölnek meg azon pesti házakat, melyeket nevezetes férfiak ott időzése tett híresekké. Így a Kisfaludyak, Vörösmarty, sat. lakóhelyét. Ez a város kegyeletének méltóbb s megfelelőbb nyilatkozása lenne.

✿ (*A nazarenusok,*) e titkos új vallásfelekezet ügye, közelebb szóba került Pestmegyének közgyűlésében. A solti járás főszolgabírája ugyanis jelenté, hogy kerületében a nazarenusok nem akarják megkereszteltetni gyermekeiket s utasítást kért, hogy mit tegyen velök. A közgyűlés azt határozta, hogy vallási dolgokba a megye nem avatkozik, de arra kötelezi az illetőket, hogy gyermekeiket bejegyeztessék az anyakönyvbe s különben az egész ügyet fölterjeszti a miniszteriumhoz. Ha jól tudjuk, a nazarenusok Pestmegyén kívül különösen Arad-, Temes- s Békésmegyékben vannak elterjedve. Hogy miből áll tulajdonképen vallásuk, az még sehol sem került nyilvánosságra. Csak egyes szokásaikat tudjuk, így hogy a keresztséget csak a felnőtteknél alkalmazzák, hogy nem szabad esküdni, nem szabad fegyvert viselni s több efféle, mely tilalmakat bizony sehogys lehet a mai társadalom keretébe beilleszteni.

✿ (*Jablonkay Géza*) mult csütörtökön Zomborban párban megöletett. Az ötödik lövés szívéen ment keresztül. A párban oka egy nő volt; Jablonkay a nő jó hírét védelmezte és mégis őt érte a halálos golyó. A tettes megszökött.

✿ (*A pesti közrendészet*) ellen tömérdek a panasz. Így most a járdákon egész kedvteléssel rendezhetnék Korcsolyázási parthiekat, azt a rendeletet, hogy a járdát be kell hinteni, úgy látszik, egyaránt elfeledték a városházán s a házi-urak. Történik is aztán elég szerencsétlenség s a lapok közelebb is írják, hogy gr. Apponyi György az utcán elcsúszván, lábát

törte. Másik nagy baj az, hogy a tűzoltó-kar nagyon hiányosan van rendezve. Így mult vasárnap a király-utcában kigyult a vatta-gyár s csak oly elkésve jött meg a fecskendő, hogy a tűznek már egyáltalában nem lehetett gátot venni. A ház padlásán nagy mennyiségű repce volt összehalmozva, s ez mind elégett, úgy, hogy a tűz másnap reggelig tartott el. A kár nagyon tetemes.

✿ (*Rózsás napló.*) Zeyk József Kolozsvárott e hó 23-kán vezeté oltárhoz b. Bánffy Albert leányát, Bánffy Czeccil bárónőt. — Ivánk a Zsigmond, országgyűlési képviselő, eljegyezte Csáky Róza grófhölgyet. — Hollán Viktor, jeles tehetségű miniszteri fogalmazó, e hó 23-kán jegyezte el Hedry Ernő hétszemély-nők és országgyűlési képviselő leányát, az ép oly bájos, mint művelt lelkű Hedry Zsófia kisassnyot.

✿ (*Vegyes hírek.*) A miniszterelnökségnél most szervezték a sajtóirodát. Főnöke Ludassi Gans Mór ur lett, bécsi újságíró, miután az ezen állomásra felszólított magyar journaliszták az ajánlatot nem találták elfogadhatónak. Az egyik fogalmazói állomásra ismert szellemű vigjátékirónk, Berczik Árpád neveztetett ki. — A nagy-váradilat. szert. káptalan megdicsérik, hogy a váci süket-néma-intézetben azon alapítványra, mely felett a káptalan rendelkezik, előbb református, most pedig izraelita gyermeket nevezett ki. — Heckenast Gusztáv „Országos naptár“-át 1868-ra Réső Ensel Sándor szerkesztette. A gazdag tartalmu naptár bolti ára 2 frt. — Ifj. Csáthy Károly, debreczeni vállalkozó könyv-árusnál igen csinos lap-naptárak jelentek meg; csinoságuk mellett olcsóságuk is ajánlja őket. Darabja 20 kr. — A pesti muzeumi tárgyak, melyek a párisi világiállításon közszemlére voltak kitéve, már visszazállíták Pestre. — Lónyay Johanna k. a., a pénzügyminiszter ur közeli rokona, a brünni Mária-Schul hölgy-alapítvány tiszteletbeli hölgyének nevezetett ki. — A zágrábi országgyűlés összeülését ujabban jövő évi január 8-kára halasztották el. — A Deák-párt a Dósa Elek által megüresedett alelnöki állomásra Gajzágó Salamont, ennek helyére pedig a jegyzőségre Szelestey Lászlót jelölte ki. — Voggenhuber Vilma asszony Bécsben a „Fidelio“ és „Faust“ operákban nagy sikert aratott. Beszéli, hogy a nemzeti színház most szerződötéssel kínálta meg, de aligha nem — elkésve. Benza Ida kisassnyot is szerződöténi akarják. De mindig csak akarnak. — A kereskedelmi ifjak pesti egylete dicséretes tevékenységet fejt ki. Több író, mint Deák Farkas, Thaly Kálmánt, Vádnay Károlyt felolvasásokra kérték fel, s e mellett tanórákat is rendeznek a kereskedőket közvetlenül érdeklő tudományokból. Nagy, elismerésre méltó közművelődési mozgalmak. — Erdély felé az első mozdony e hó 11-kén indult meg az arad-gyulafejevári vonalon. Az első kémút Gyorokig történt, 45 perc alatt. — Az éjszaki vasutttársasághoz királyi biztosul gróf Festetics Béla helyére Fuchs Rezső, pesti nagykereskedőt neveztek ki. — A magyar gőzhajó-társaság ez idényre már megszünteté gőzösei járását. — A képzőművészeti társaság felszólítja mindazokat, kik a mult évi sorsolásból a sorsjegyek árának beküldésével hátrálékban vannak, hogy az illető összegeket minél előbb beküldeni sziveskedjenek. A netaláni késlekedők ellenében a társulat kénytelen volna peres uton eljárni. — A fiumei királyi biztos, Cseh Ede, bizonytalan időre szabadságidőt nyert, melylyel el is utazott, s úgy látszik, hogy az egész eddigi biztosság osztófélben van. — A magyar tengerparton, egy kivétellel, mind oly férfiakat választottak meg a rágrábi országgyűlésre

képviselőknék, kik Horvátországnak Magyarországgal való egyesítése mellett kardoskodnak. Tótországból is egyelőre ily hírek érkeznek. Különben nyugtával dicsérjük a napot. — A szász nemzeti egyetem, a hosszabb szünetelés után, most Nagy-Szebenben ismét megnyílt és már több ülést tartott. — A nemzeti színpadon a színházi tanoda több növendéke közelebb fogja tenni színi-kísérletét. — Legújabb hírek szerint Tortola sziget 12,000 lakosából csak 100 lett az árvíz áldozata. Így nő meg egy hír, míg Amerikából hozzánk érkezik.

✿ (Halálozások.) Egy fiatal, nemes életet oltott ki ismét a kérlelhetlen halál. Kóos Józsefné szül. Gömöry Clotild, e hó 14-kén, életének 22-dik, legboldogabb házasságának első évében gyermekágyban meghalt. A ki e nemes, művelt lelket ismerte, mély megdöbbenéssel veszi a hirt, hogy már ily ifjanta itt kelle hagynia a földet és a részvét és szeretet könyeivel áldoz felejthetlen emlékének. — Gámán János, nyomdász és buzgó kiadó, Kolozsvárott a napokban meghalt. — Özv. Tormássy Lajosné szül. Báthory Julianna asszony Gyulán, e hó 20-dikán, 74 éves korában csöndesen Istenben elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

November 29-én.

Nov. 23-kán: „Faust,” Gounod operája 5 felv. — Nov. 24-kén: „II. Rákóczi Ferencz fogsága,” Szigligeti drámája 3 felv. — Nov. 25-kén: „A jó falusiak,” Sardou színműve 5 felv. — Nov. 26-kán: „Borgia Lucretia,” Donizetti operája 3 felv. — Nov. 27-kén: „Tartuffe,” Molière vigjátéka 5 felv. — Nov. 28-kán: „Ördög Róbert,” Meyerbeer operája 5 felv. — Nov. 29-kén: „A gyöngéd rokonok,” Benedix vigjátéka 3 felv.

Budai népszínház.

November 29-én.

Nov. 23-kán s 25-kén: „Bajor Otto,” Szinováczy Gyula drámája 3 felv. — Nov. 24-kén: „Rákóczi Julia,” dráma 3 felv. s a „Pajkos diákok,” operette. — Nov. 26-kán: „A gerolsteini nagyhercegnő,” operette 3 felv. — Nov. 27-kén: „A cydoni alma,” Északi vigjátéka és a „Szép Galathea,” operette. — Nov. 28-kán: „A képviselők s a közös ügyek,” alkalmi tréfa 1 felv., „A házi kereszt,” francia vigjáték 1 felv. és „Tíz leány egy férj sem,” operette 1 felv. — Nov. 29-kén: „A cydoni alma,” vigjáték 3 felv. és „A pajkos diákok,” operette 1 felv.

Mindenfélék.

✿ (Sarolta császárné.) Brüsszelből írják, hogy Sarolta császárné egészségi állapotában semmi változás sem állott be. Kedély-állapotában az előbbi izgatottságot merev nyugalom váltá fel, mely orvosait elrémiti. Hogy férje meghalt, azt a császárné még mindig nem tudja. Hogy erre lassankint elkészítsék, nem rég azt mondták neki, hogy Juarez bevonult Mexikóba. „Annál jobb — felelé — Miksa bizonyosan kinevezi miniszterré.” — A császárné udvarában mint egyik házi-orvosa dr. Machik hazánkfia van.

✿ (Garibaldi tábornok) speziai fogságában megbetegedett, s az orvosok általában azt tanácsolják, hogy egyezzek meg a kormány, hogy a tábornok minél előbb Caprerára mehessen vissza. A napokban Garibaldit vallatni is akarták s hozzá küldték a vizsgáló bírót. A bíró aztán szépen szokás szerint meg is tette első kérdésül azt, hogy mondja meg a vádlott nevét. Garibaldi így felelt: „Azok, kik önt ide küldték, tudni fogják

azt!” — s ezzel hátat fordított a bírónak. A bíró várt, hallgatott s végre is — eltávozott.

✿ (Női Crusoe.) Egy angol utazó, Hearne ur, ki több fölfedezési utat tett az északi jeges-tenger vidékére, sok kaland között a következőt is megélte. Midőn Hearne több indián vezetőjével Amerika legészakibb vidékein, az Athabasca tó szomszédságában utazott, egyik kísérője egyszerre a hóban emberlábnyomokra akadt. Az indiánok nagyon elcsudálkoztak e nyomok felett e lakatlan, pusztá vidéken, s azonnal követték a nyomokat. Rövid idő múlva hó és száraz galyból épült kis kunyhóhoz jutottak, melyben egy ifju nő volt, egész egyedül. Ő értette az indiánok nyelvét s könnyen rávették, hogy az utazók sátrába menjen. Ott elbeszélte történetét. Törzse, melyhez tartozott, egy más indián törzsszel háborút folytatott, s ez ellenséges törzs őt rabságba hurcolta el. A rabságból sikerült megszöknie, de eltéveszté az utat, mely hazájába visszavezet és sok bolyongás után végre e helyre jutott. Meggyőződén, hogy minden kijuthatási törekvése hasztalan, végre megnyugodott sorsában s kis hajlékot kezdett építeni, hol a hideg ellen megvonhassa magát. A hajlék csakhamar elkészült. Hét hónapra át egyes-egyedül élt, a nélkül, hogy ember-arcot látott volna. Eleségét úgy kereste meg, hogy ruhája foszlányaiból zsinetet font s ezzel madarakat fogott, melyek eleségét képezték. De nem csak konyhája, hanem toilettjéről is gondoskodott. Az erdőkben elhullott állatok bőréből készített magának ruhát, mely, ha nagyon kezdetleges volt is, de a czélnak megfelelt. Legnehezebb volt a tűz-szerzés. Ezt úgy teremté elő, hogy két kén tartalmu követ egymáshoz dörzsölt, ezek sziporkáihoz aztán száraz fűvet tartott s így gyújtá meg a fát. Ez természetesen hosszadalmas, fárasztó eljárás volt, de mégis sikerült. Így élt egyes-egyedül. Összes szerszáma néhány darab vas volt, melyet rabságából magával hozott. A fiatal nő csinos is volt, sőt Hearne azt mondja, hogy a legszebb, a kit Amerikában látott. Az angol utazóval volt indiánok vetekedtek kezeért, s végre elhatározták, hogy indián szokás szerint párbajt vívniak, vagyis megbirkóznak érte. Ez meg is történt, s a regényes indián hölgy a legerősbnek nyújtotta piczi, rózsaszínű kezét.

Gazdasszonyoknak.

Jó mayonnaise készítmódja.

Négy tojás sárgáját egy tálba téve, kissé meg kell sózni és jégre téve, mindaddig keverni, míg meg nem sűrűsödik. Akkor egy negyedfont legfinomabb tábla-olajat lassan, csak cseppenként és folytonos keverés mellett belé kell adni, végül egy citrom levét is belé csavarni és folyvást keverni, míg egészen habos, sima kinézést kap. A jégen hagyva, használatkor hideg halra, csirkére, megfőtt borjú-velőre, sat. tálaltatik.

Kárfiol vaj-lében.

Egy kanálnyi felolvasztott forró vajra egy itcze vizet kell önteni és azt megsózni. A megtisztított és hosszú száraitól megtisztított kárfiót, többször kimosván azt hideg vízben, a vajas sós-vízbe kell tenni és benne puhára pároltatni. Egy másik lábasban egy kanál hideg vajba három kis kanál lisztet jól elkevervén, a kárfiót levével föl kell eresztetni, felforraltatni, a kárfiót vigyázva e léből kiszedni és forróan kitálalni. F.-né.

Divattudósítás.

Ujra megsejleltük a Tüersch F. divattárában ujon érkezett czikkeket és valóban, igen sok újat találtunk és fel is fedeztük a titkot, hogy több, mint száz leány szorgalmasan dolgozik az új párisi minták utánzásával, melyeket oly nagy sikerrel utánoznak, hogy nem is lehet azokat különböztetni a valódi párisiaktól, ha nem ha azon, hogy az árak több mint felével olcsóbbra jönnek, mint az eredeti minták, mert nagyon is tudva van, hogy Párisban a szép igen drága, és az olcsó nem felel meg a magyar hölgyek igényeinek; de Tüersch urnak dicséretére is válik, hogy azt mind Pesten csináltatja. A sok száz cikk közt ott láttuk a jelenleg igen divatozó „Fichus Marie Antoinette,” mely mind Cluny-szővetből, csipkével, szalaggal, medaillonokkal, sat. van díszítve, darabja 7—15 frtig, vagy fehér vagy fekete „fantaisie”-szövetből, bársonnyal, csipkével, gyönggyel díszítve 12—20 frtig. Ugyanazok Cambrais-munkával oly szépek, mint a valódi „Chantilli” 20—30 frtig. Atlacból ugyanazok minden színben újféle Cluny-csipkével díszítve 14—20 frtig.

Övekből a feketék, paszomántos munkákból, darabja 5—10 frtig. „Ceinture Grand Duchesse,” a legfinomabb ruhának valók, ezek minden színű széles szalagból nagy arany vagy ezüst gyűrűvel díszítve, darabja 24 frtig.

Nyakravalók selyemből arannyal beszőtt szebbnél-szebb ábrákkal vagy arany rojtokkal, darabja 75 krtól 4 frtig. Selyem nyakravalók beszőtt virágokkal, melyek oly szépek, mint az élő virágok, ezeknek darabja 2 frt, 2 frt 50 kr egész 4 frtig. Keskeny nyakravalók darabja 35, 45, 60 kr.

Nagy tetszésben részesülnek a szalag-nyakravalók, elől mousselein-csokrokkal, melyek szalaggal, virágokkal, bársonnyal, medaillonokkal díszítve, egész más modorban vannak készítve, mint eddig; darabja 1 frt 50 kr, 2 frt 50 kr, egész 6 frtig, és minden színben találhatók.

A mostan divatozó felálló gallérkákból, kiváltképen szalaggal díszítve, több száz új minta érkezett meg, darabja 35, 45, 60, 90 kr, 1 frt 20 kr és drágábbak. Ugyanazok kszelőkkel együtt 1 frt 50 kr, 2, 3 egész 10 frtig.

Himzett valódi batiszt-kendők 2 frt 50 kr, 3, 4, 5, 6 frtig igen szépek és elegánsak.

Figyelmeztetnünk kell még a jelenleg igen keresett új lószór-szoknyákra, dudorokkal vagy sima fehér, vagy fekete csikokkal; darabja 5, 6, 7 frtig.

A finom fehér lószór-szoknya felényivel könnyebb, mint az amerikai aczél-crinolinok voltak és ez által czélszerűbbek is, a ruhának pedig ép oly jó állást adnak, mint ezek.

A sirtinggel borított crinolin darabja 2 frt 80 kr, 3 frt 75 kr.

Estélyekre való pedig a most Párisban divatozó „Crinolin double usage” a legnagyobb tetszést nyert és finom toilettehez alig nélkülözhető, mert ennek a szabásnak az az előnye van, hogy a ruhaszályt magával viszi és ez által a járását könnyedebb és kellemesebbé teszi; darabja 12—14 frt. Ezen krinolinok ruhákhoz is használhatók.

Ezen crinolin fölött sajtáságos felső perkál-szoknya is szükségeltetik, mely mind simákban, mind díszítve, darabja 1, 8, 10—18 frtig készen találhatók.

Ingek-, corsettek-, nadrágok-, fésülő köpenyek- és ágyneműekben igen sok új minta érkezett és több kész nász-rendelés mindig látható e divattárban. A betű-himzésekre pedig különös figyelmet fordít Tüersch ur.

Karácsonyi és ujévi ajándékoknak

pedig meglepően szép kosárák, tele rakva chemisettekkal, kendőkkel, gallérakkal, sat.; darabja 12, 15, 20, 25 frt és drágábbak. Ezen kosárák a párisi kiállításból érkeztek e kereskedésbe és virágokkal, szalaggal, szalmával, sat. díszítve, minden hölgy-asztalra diszül, később pedig névjegy- vagy dolgozó-kosáráknak használhatók. — Angol katulyák bársonnyal, arannyal díszítve, chemisettekkal, zsebken-dőkkel és illatszerekkel rakva, darabja 12, 15 és 20 frtig, ilyenek olcsóbbak bársony nélkül, chemisettel együtt 4, 5 és 10 frtig.

Az igen kedvelt himzett indiai fűkendőkből 2000 új darab ér-

kezett, melyek oly szépek, mint a valódi batiszt-kendők és darabja csak 1 frt. Ez igen czélszerű és szép karácsonyi ajándék. Négy hónap óta több mint 8000 darab kelt ezen kendőkből.

Danielisz János,

női szabómester, lakik Pesten, hatvani utca 16-dik sz. a., 1-ső emeleten, 12-dik ajtószám, ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindenféle divatos női öltönyöknek gyors, pontos és jutányos árért való elkészítésére és pedig a házi és utcza ruhák egyszerűen díszítve 5 frt-tól 10 frtig. — A többi az illető megrendelésétől függ.

Számrejtvény.

Horváth Etelkától.

- 1, 2, 22, 38. Ez, mit legjobban szeret magyar,
S miért mindent áldoz.
9, 22, 3, 27, 26, 7. E nélkül nem boldog hona,
S ok nélkül fáradoz.
13, 8, 30, 23, 6, 36. Ezért, ha kell, imádkozunk,
Vért s vagyont áldozunk.
27, 8, 34, 32, 28, 29. Búszke lehet rá e honban,
Legyen bármelyikünk.
1, 28, 24, 37, 33, 6, 3, 12. Sok volt ilyen jó hazafi,
A ki nemrég visszatért.
11, 30, 31, 12, 36. Legyen ez szóban, tettben is
Hazánkban főjellem.
20, 26, 36. Igy sohajt föl örömeiben,
Bújában a magyar.
1—38. Nem rég elhunyt híres költőnk igen szép
mondata
Melylyel szép magyar hazánkat égig
magasztalta.

Megtejtési határidő: december 26-ka.

A f. é. 44-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

„Hő szeretettel imádd a hazádat bármily időben,
Szenvedő honodért életedet nekinéld!
El ne mulaszd soha szózatát követni szivednek
Buzgó tetteiben, támaszkod elme leszen;
Küzdj jó, szép, nemesért, kettőztesd minden erélyed,
Ezt kívánja hazád s áldjad az égnek Urát;
Hogyha jutalmaz hű szeretet őszinte barátság,
Oh, el ne bizakodj, öntudatod ha nyugodt,
És ha a sors nem kedvez erődnek, tűrve nyugodj meg,
Hisz' közös itten a gond, elfedi azt is a hant;
S bár fölemészti a bánat s ha boldogtalan élted:
„Higy, remélve szeress” — mondatot el ne felejtse.”

Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Molnár Vilma, Térfi Czili, Mudry Pálkuty Janka, György Erzsébet, Melichár Ferdinandy Luiza, Duhek Vilma, Kollár Mari és Antónia, Meszáros Erzsike, Bárány Ottilia és Vilma, Molnár Józsefné, Vay Klotild, Unger Emma, Kovács Miklósné szül. Karsay Emilia, Gál Juliska, Fellegi Luiza, Nagy Kornélia és Ida, Kecskeméthy Teréz és Emma, Molnár Katalin, Illésy Matild, Szeghy Luiza, Balogh Etelka és Piroska.

Tartalom.

Perczel Mórné, Emiliától. — Itt pihensz gyönyörűm, Soós Miklóstól. — Az anya bűne, Tóvölgyi Titustól. — A legjobb szépitő-szer, Emiliától. (Vége.) — A bércek fejedelme, Serli Antaltól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Perczel Mórné arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel:)

Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezenkívül 30—30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap
két iven színes borítékkal.

49. szám.

Deczember 8-án.
1867.

Havonként két színezett dívatképpel. Minden szám mellett külön melléklettel. Évenként: két történelmi műlap és hat kötet könyvmelléklettel.

Szerkesztői és kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért 8 kr.

Kérek egy könyvet kölcsön.

Kunságától.

Az ember soha sem tudja: hol éri veszedelem. Virágos mezőben jár s egyszer csak besüpped, valakit egész ártatlanul dicsér, s egyszer csak a féltékenységgel lappangó tüzet látja fellobbanni, könyvet kér vagy ad kölcsön s egyszer csak azon veszi magát észre, hogy vétkezett.

Már pedig isten őrizzen a lélek szemrehányásainak ólom-súlyától, álmatlan éjektől, borzasztó látványoktól, isten őrizzen a vétectől.

De hát vétek az: könyvet kölcsön kérni vagy adni?

Az egyszeri méltóságos asszony illatos papírra irt, koronával lepecsételt levelet küldött egy színműíróhoz, hogy közelebb előadott színművét másnapi estélyén fel akarják olvasni.

Egy példányt már kapott egy drámabíráltól, egyet kihozatott a kölcsönkönyvtárból, de még két példányra volna szükség, sziveskedjék e kettőt kölcsön adni.

A színműíró körülbelül így felelt:

„Hogy méltóságod, ki választékos öltözetben ült vendégei közt, s a theát arany zománczu csészéből szüröcsöli, nem irtózik szellemi eledelét piszkos edényből: veres írónnal keresztül huzgált és feketével tele firkált könyvből venni magához, s a ki hetenkint legalább is három tallért költ keztyűre, a kölcsönkönyvtárban megzsírosult fedelű könyvet undorodás nélkül fogdossa, az a méltóságod dolga.

„A mi azonban engem illet, kénytelen vagyok helyzetemet következőleg megvilágítani.

„Hogy méltóságodban egy színművem iránt érdeklőséget ébreszszek, arra nézve nekem egész alaptökémet és mellé egy nagy forgalmi tőkét kellett fölhasználnom; a szüléimtől

nyert örökséget, tömérdek tanulmányt, néhány heti időt és éjjel nappali fáradságot.

„Gyáram termelvénye meglehetősen sikerült, és én hogy létem szükségét kielégítem, a keresett cikket egy könyv-kiadónak eladtam.

„Nem rendelkezhetem tehát többé munkámmal, s ha saját példányaimat méltóságodnak a kívánt célra átengedném, kiadomat károsítnám meg, tehát vétkezném, és méltóságod vétekre csábít engem, midőn könyveimet kéri.

„Mert mi volna könyvem, midőn azt méltóságod átolvassa, visszaadná? Értéktelen papiros, ép oly értéktelen, mint a citrom, melyből a levét kifacsarták, a dió héja, melyből a diót kiették, a ruhá, melyet elviseltek.

„Beláthatja méltóságod, hogy nem nyújthatok segédkezet kiadóm megkárosításához.”

Valljuk meg, hogy a színműírónak igaza volt.

És ennek az igazságnak van a világon s különösen hazánkban legkevesebb híve, írók és különösen a közönség ebben vétkeznek legtöbbször.

Kinevetnök, a ki kalapunkat, selyem-ruhánkat, cipőnket kérné kölcsön s könyvünket tétova nélkül kölcsön adjuk. A kerülőt kiáltjuk, ha szegény gyermeket gyümölcs-csenésen érünk és a szellem gyümölcsének elcsenéséhez magunk nyújtunk segédkezet. Könyvet kérünk és adunk kölcsön: vétkekben lélegzünk.

Természetesen öntudatlanul.

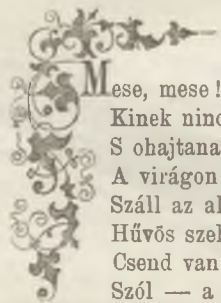
Hanem a törvényszék, a szellemé ép úgy, mint a társadalomé, az öntudatlan vétket is vétkeknek nevezi, s nem ismer irányában fölmentést, legfőlebb csak enyhítő körülményeket.

A könyv- és lap-kiadás tisztességes üzlet; ne igyekezzenek hölgyeink a kiadót kölcsönkérés által megkárosítani.

Ha pedig más kér Kegyetektől könyvet, vizsgálják, hogy jóra való ember-e vagy nem? Ha igen, akkor így szóljanak hozzá: — Ön bámulja az angolokat; ne álljon itt meg, hanem kövesse példájukat: vegyen könyveket; ha pedig nem, akkor mondják neki eképen: — Szívesen, hanem viszontszolgálat fejében ön is kölcsönözze ide nekem tíz ezer holdas birtokát; ne féljen, visszaadom, csak azt használok fel belőle, a mi értékes.

Mimuska is — a pillangó is.

Szelestey Lászlótól.

Mese, mese!
Kinek nincsen szerelmese
S ohajtana: — hallgassa meg!
A virágon csillag remeg:
Száll az alkony harmatozva,
Hűvös szellő sohajtozva.
Csend van — az éj szerelmese
Szól — a mese.

Ép egészen szemközt a kis kert-ajtóval
Játszott Mimuska egy tarka pillangóval:
Hol eleresztette, hol ismét megfogta
S piczi kis ujjával bajuszát mozgatta.
Valaki megjelent most künn az ajtóban,
Ifju is volt, szép is, észre vette. „Jól van!
Eredj kis pillangó, éld vigan világot —
Mért is csinállok már ilyen bolondságot.”
... Az idegen eltűnt s ő nem is csudálta,
Hanem azért mégis mindig várta, várta,
Hogy miatta volt ott, soha sem is hitte,
Mért van, hogy játékát mégis elfeledte?

Először vágyott kis Mimuska lelke,
S maga sem tudta, hogy mi az a vágy?
Szeme borongás fátyolát viselte
S nem érzé saját fájó mosolyát.

Megfoghatatlan volt maga-magának:
Sírni szeretett volna s nem tudott,
S okát sem tudta szíve borujának,
Csak merengett, csak ült s gondolkodott.

Az öröm tarkán röpdesett körülé,
Szárnya érinté keble szűz havát,
Ő elkergeté s félre ment előle,
Egy bűverőnek adva át magát.

A kis Mimuska a világba vágyott,
Bántá szívét a nem ismert varázs,
Képzelt ott gyönyört, tündér mennyországot:
Vagy a világ hát mi is volna más?

„Mi bajod lelkem?” kérdé édesapja,
S szemébe nézett és gondolkodott:
Szíve mélyére szállt őrgondolatja,
S megfejté, mit ez maga sem tudott.

„Az az öröm legbiztosabb leányom,
Mit az embernek saját köre ad,
Ez mindig újra nő az élő szálon:
A többi mind csak leszakadt virág.

Te tovább merengsz? kételkednél szavamban?
Jer, győzzön meg hát a tapasztalás!
Itt csak kétség, ott gyakran fájdalom van,
Midőn eloszlik a tündér varázs.”

És vitte lányát ki a nagy világba,
A kis Mimuska játszott, vigadott;
De fullánk volt a rövid boldogságba!
S a káprázatban megcsalatkozott. . .

*

Leszállt a pillangó sötét éjszakára,
A kastély tövében egy harmatos fára
Álmodozni akart; de nem volt nyugvása:
Bántotta szemét a harmat csillogása.
Keresi, vizsgálja: honnét jön a sugár?
Mitől ég a harmat? mért zörget a madár?
Körül tekint s látja, hogy egy ablak nyitva
S benn tündér mennyország csillagokkal rakva.
Hah, minő ragyogás? rajta, nem kell félni!
Gyáva, ki nem mer az alkalommal élni
S kezdi simogatni, piperézni magát,
Rázza a levelet, hová a fény lelát.

Eközben fölébredt álmából a hangya,
Mely ott közel pihent: „Mit zörgetesz itt?” monda,
Nem t'ód, hogy nyugvásra való az éjszaka,
S csendjét megzavarni senkinek sincs oka?
„Nyugodjék csak a szívem, kifog az éj árnya,
Ki nem tud repülni, kinek nincsen szárnya;
De kinek szárnya van s mer, az magasra tör:
Nézz föl az ablakra, mily fényes ott a kör!”
„Hiszen az tűz, pajtás, a mi a fényt adja:
Ragyog, de éget is . . . jól vigyázz magadra!
Ki köréből kilép és sorsával daczol:
Rendesen kudarcot vall s bukással lakol.”

„Vágj, vágj varju,
Mászó hangya!
— Nevetett a kis pillangó —
Rám, kinek mi gondja?”
S a fénylő sugár nyomába
Beszállott a palotába.

*

A palotában történt valami,
De hát ki győzné mind elmondani?
Elég az hozzá: a vágy visz, ragad
S az élet nevet és — semmit sem ad.
Ábrándok után indul a világ,
S valót nem talál, csak a sugarát
Nyertes csak az, ki belátja a jót,
S nagy álmakért nem ad szerény valót.

Az ablak alatt derült hajnalon
A szép Mimuska ül egy kis padon:
Szemén könny csillog és hozzá közel
Egy égett szárnyu pillangó hever.
Nem messze épen nagy terhét viszi
A munkás hangya: megáll — leteszi
S néz . . . „No repülj hát!” szól a pillangóra:
„Látod, megmondtam, hányat vert az óra!

A z a n y a b ű n e .

Beszély,

Tóvölgyi Titusztól.

(Folytatás.)

„Rozália! — volt a levélben az első szó: — Te szeretsz engem és én szeretlek téged. Neked azt mondják, hogy ne szeress te engem, nekem azt mondják, hogy ne szeresselek én téged; de azért te is szeretsz engem, én is szeretlek téged. E levél alá írva a név: Drakudela Lőrincz.”

Lőrincz a fiatalabb Drakudela volt.

A leány nem tudta, hogy mint tegyen. A levél reszketett kezében, el akarta rejteni, aztán vissza akarta a jázmin-bokor

alá tenni, el is akarta tépni, de mielőtt arra határozta volna magát, elolvasta újra.

Most félelem szállta meg. Eszébe jutott anyja, aztán megijedt, észrevette, hogy a levél még most is kezében van, s érzé, hogy széttépni sajnálja. Ez az érzés ijesztette meg legjobban.

És valjon miért sajnálja széttépni e levelet? Nem olyan papiros-e az, mint a többi, a betűk nem tintával vannak-e írva, és nem látott-e már ily betűt sokat, nagyon sokat? — E kérdésre szíve azt felelte, hogy igen: a papiros nem valami különös, a betűk tintával vannak írva, — de, — de szebbek az eddig látott betűknél, nem alakjuk, nem a vonások szebbek, sőt még a betűk se szebbek: csak kedvesebbek. — A leány megijedt, elsápadt, s kiejtette kezéből a levelet. — Nem hajlott le, még csak utána se mert tekinteni, s mégis azt vette észre: hogy a levél ismét kezében van. Ugy állt ott, mint egy kőszobor, nem mert volna a világért megmozdulni, szempillái se mozogtak, mintha meglettek volna merevedve, csak ajka mozdult meg, az is csak egy pillanatra, míg viszonzni bírta a reá nyomott csókot.

A beszélő néhány pillanatra elhallgatott, s a barát hangozatosan rebegett valami diák imádságot, melyből a leány csak annyit értett meg: — Judás! — De ezt a szót csakugyan megértette.

Néhány pillanat múlva folytatá elbeszélését.

Ez volt az első csók, melyet férfinak életében először adott, — e szavaknál villámló tekintet vetett az előtte álló barátára, — és a férfi Drakudela Lőrincz volt. Az első lépés megtételét a mélység felé. A leány azt hitte, hogy a ki egy férfit megcsókolt, az ennek szerelmi esküt mondott, hogy a csók még annál is több: a szerelmi eskünek pecsétje.

Ugy érezte magát e pillanatban, mintha többé nem volna a magáé. Nem tudta, midőn tett, hogy mit tesz, oly hirtelen jött, s oly ellenállhatlan erővel birt az, de midőn megtette, midőn már meg volt téve, a leány el lőn határozva mindenre.

— Szeretsz, — mondá a leány előtt álló ifju megragadva annak kezét, ábrándosan, szellemittasan tekintve annak szeméi közé, — mondd, hogy szeretsz?

— Szeretlek, — rebegé a leány.

— Szeress és ne hallgass seukire, — mondá az ifju, — szeress, ha boldog akarsz lenni.

— Nem akarok boldog lenni, boldogtalan fogok lenni, szerelmünk veszélyes, fájdalmas lesz, de azért szeretlek! — rebegé a leány.

— Nem, nem! Szerelmünk boldog leend!

— Nem lehet boldog. Te soh'se lehetsz az enyém, én soh'se lehetek a tied, szerelmünk boldogtalan leend!

— Nem, nem! Te az enyém s én a tiéd fogok lenni.

— Neked már van feleséged, — mondá a leány, — és most mert legelőször a férfi szeme közé tekinteni, de tekintete átható volt; a férfi nem bírta azt kiállni. — Ne tagadd, — kiáltá halkal, s görcsösen szorítá meg a fiatal ember kezét, — neked van feleséged. — Aztán határozottan tette hozzá: — Hadd legyen. Én szeretni akarlak, és az elég!

— És ha nem volna feleségem, — mondá fejét fölemelve Drakudela, — és hacsak szolgálóm volna?

A leány s a férfi tekintete most összeütközött, egyik birkozott a másikkal. A leány tekintete élesebb, erősebb lehetett, mert a férfi ismét lesüté szemeit.

— Szolgálód vagy feleséged, — szólt végre a leány, — nekem az mindegy. — A leány anyjára gondolt. — Én nem feleséged, én szeretőd akarok lenni. Azt mondták, hogy felesé-

ged nem lehetek, de azt nem mondták, hogy: szeretőd se lehetek!

— Légy tehát szeretőd! — kiáltá Drakudela és megölelte a leányt.

A leány viszonzta a férfi ölelését.

Ebben a pillanatban végig hasítá a levegőt a leány anyjának kiáltása:

— Rozália!

Rozálián hideg borzadály futott végig, elbocsátá az ifjut, s e szóval vált el tőle:

— Szeretlek!

Érzé, hogy e pillanatban anyját gyűlöli.

A kert-ajtónak vette utját, s nem vette észre: hogy Lőrincz levele még mindig kezében van.

Az ajtónál anyjával találkozott.

— Mit csináltál itt? — kérdé az anya, indulatosan tekintve leányára.

A leány daczosan felelé:

— Semmit.

— Mi ez kezeden? — kérdé az anya, a levélre mutatva.

A leány összerezsent, a levelet hirtelen keblébe rejté és azt felelte:

— Semmi.

— Látni akarom!

Rozália két lépést tett az ajtó felé.

— Megállj! — kiáltá az anya és elébe állt, — látni akarom, hogy mit rejtettél kebledbe.

— Azt nem fogod látni, — válaszolá Rozália határozottan.

Az anya elhalványodott, s a leányt meg akarta rohanni.

Ekkor füttyörészés hallatszott a kertből, s anyja visszatántorodott, Rozália pedig felhasználva az alkalmat, elsietett.

Igen, elsietett, de nem ment el. A kert kerítésén kívül megállt, letérdelt, s a bodzabokorba rejtve magát, leste, hogy anyja mit fog csinálni.

Az asszony nem sokára összeszedte magát, s a kert belseje felé indult. A bodzabokorból végig lehetett látni a kerten. Drakudela ott állt a kert közepén, karjai mellén össze voltak fonva, és nyugodtan várta a feléje közelgő asszonyt. Midőn az oda ért, kezdetben nagyon hevesen látszott beszélni, de végre a férfi megfogá kezét s egy tőlük nem messze levő lugas felé vezette. Rozália felszökött térdeiről, s a mily sebesen csak lehetett, megkerülte a kertet, s épen azon pillanatban ért a lugas irányába, midőn Drakudela anyját, épen úgy mint őt, megölelte és megcsókolta.

Az elbeszélő szava elhalt, a barát pedig ismét fennszóval mondá diák imádságát, s ismét belevegíté e nevet: — Judás.

III.

Az anya bűne.

A leány gyűlölet és boszuvágygyal keblében távozott. Nem először látta ugyan, hogy anyját idegen férfi megölelte, de az a férfi nem az ő szeretője volt, s anyja valamennyit rokonuknak vallotta; most azonban, mint egy szigony furódott a leány keblébe azon föltevés: hogy anyja aljas asszony! Igen, a leány ezt gondolta és megborzadt.

Ez a gondolat nem a leány, az anya bűne volt.

Vendéglőben megtörténik: hogy megcsipentik az asszonyt vagy a leány arcát, kivált ha csinos. Rozália soh'se tűrte el, mert anyja azt mondta neki: hogy nem köteles eltűrni, s a leánynak nem egyszer tűnt fel, hogy anyja mégis eltűrte, hi-

szen ő se volt köteles eltűnni; de mert a leánynak semmi köze nem volt hozzá, bár nem helyeselte, de nem gondolkozott e tárgy felett. Midőn Lőrincz vendéglőjökben megjelent, csupán az ő arcát csípte meg, de anyját nem. Rozália haragos tekintetet vetett az ifjura, s látta, hogy anyja is ezt teszi. Mintegy jól esett neki az anya pártfogása. Elhagyta a szobát, s mire visszatért, látta, hogy Lőrincz hirtelen elugrott anyja mellől, s a leány előtt úgy rémlett, mintha a férfi is, anyja is zavarban lett volna. Elpirult, s újra elhagyta a szobát. Most már gondolkozni kezdett e tárgy felett; gondolkozott, de még akkor nem merte kimondani, a mit a kerti jelenet után kimondott, hogy anyja: — aljas asszony!

Ah, rémséges szavak ezek! E pillanattól kezdve az anya megszűnt anya, a leány megszűnt leány lenni.

Csalódik, a ki azt hiszi; hogy a leány egyedül anyját gyűlölte meg; anyjában és az ifjuban meggyűlölte az embert. Feje izzó lett, izmai dagadtak, mozogni akart, lélegzetet akart venni, de nem birt. Meg volt kötözve. Erőlködött, hogy fölismerje, hogy megragadhassa, hogy széttépthesse a köteleket. Egy gondolat jutott eszébe: kijátszani, s ezáltal megboszulni anyját. E gondolat megszabadítá őt, a kötelékek lehulltak, a fej nem volt izzó többé, s a tagok szabadon mozoghattak. — A kötelék: az erény volt.

A leány cselszövényekről kezdett gondolkozni: — anyja ellen. Ha ment, ha állt, ha feküdt, ha aludt, vagy ébren volt, egy gondolat foglalkoztatá agyát: a csel.

A kerti találkozás után már egy hét mult el. Drakudela elutazott s Rozáliát annyira őrzé anyja, hogy az ifjuval annak elutazása előtt egy szót sem válthatott. Ez őrizet csak olaj volt a tűzre.

Lőrincz elutazása után megváltozott az asszony szerepe: kezdé a szívélyes, a kedves, a jólelkű anyát játszani, kinek gyermeke boldogításán kívül egyéb gondja nincs is. A leány mehetett, a merre neki tetszett, és tehetett, a mi neki tetszett. Valahányszor az anyával találkozott, az őt mindig mosolyogva fogadta, keblére szorítá és megcsókolta. Nem látszott észre venni, hogy a leány csókjától megrázkódott. A kerti jelenetet nem említette soha.

A leány és anyja egy gondolatot tápláltak: a csalást.

— Megcsallak, — gondolá az anya. — Ne félj, ismerem szándékokodat, kijátszlak, — gondolá a leány; s e gondolat arra készíteté Rozáliát, hogy ő is a szívélyesség szerepét öltse fel. Kezdet mosolyogni anyjára, s kezdé viszonzni az anya csókját.

— Judás! — rebegé a barát.

Mily mosoly, mily csók volt az! A sabiusok gyűlölik a kék színt, mert azt a törökök hordják; a leány gyűlölni kezdé a mosolyt és csókot, mert anyja is mosolygott, anyja is csókolt.

Az anya épen oly ravasz volt, mint a leány, s mert tapasztaltabb volt, előnnyel birt leánya felett.

A másik hét is elmúlt s Rozália semmi hirt nem hallott Drakudela felől.

Anyja minden este bement hozzá, s ott volt, míg a leány le nem feküdt, tovább: míg el nem aludt. Nevetgéltek, beszélgettek: — ravaszágból.

Az atyának legkisebb tudomása se volt arról, a mi az anya és leány szívében véghez megy.

Két hét múlva Rozália gondolkozni kezdett a felett: vajon mi lehet oka annak, hogy anyja őt minden este meglátogatja, sőt a mi több, bevárja, míg elalszik, holott semmit sem szokott ok nélkül tenni?

Föltette magában, hogy ennek nyomába fog jönni. A leg-

közelebbi este alkalmával tetette magát, mintha elaludt volna. Anyja fölkel, lábujjhegyen távozott a szobából, s a leány halott, midőn a kulcs kivülről, az ajtó zárjában megfordult. Felszökött ágyából s az ajtóhoz rohant. Az ajtó be volt zárva. A helyett, hogy gondolkozott volna, hirtelen magára terítette köpenyét, felnyitotta az ablakot, az ágytakarót az ablak keresztfájához kötözte, s lebecsátkozott az udvarra. Nem látott semmit, a hold még nem jött fel, de hallotta, a mint az utcára vezető ajtó megnyílt, becsukódott, hogy valaki bejött, aztán hallott lépéseket a kert-ajtó felé.

A lépések elhangzottak.

A leány most visszafojtá lélegzetét és megindult, nem a kertbe, de a kertet megkerülve, a már említett végzetes lugas felé. Elővigyázó volt, hogy közeledtét semmi nesz által el ne árulja. Hol a kert rácsozatát bokrok nem fődtek, ott lebugott a kőfalig, melyre a rácsozat illesztve volt, s elért a lugasig, a nélkül, hogy észrevéttetett volna. (Vége köv.)

A rokka mellett.

Concha Károlytól.

Csöndes, nyugalmas téli este!

Ö itt mellettem fonogat.

Elmélkedem és im, gyümölcsö

Papírra száll — a gondolat.

Csak szaporán pörgjön a rokka,

A míg leírom énekem . . .

Édesebb a világ zajánál

E rokka-pergés énnem!

Ki hitte vón'! Csak három éve,

Hogy ábránd, álom oda lőn!

Tenger zajlott akkor a szivben,

S nem volt őszülő haj a főn.

Botornak mondam akkor azt, ki

Igy jósolja meg e telem:

Hogy majd édes, megnyugtató lesz

E rokka-pergés énnem!

Örök, soha el nem enyésző,

A mi irva van, az ige:

Boldog csak az, a kinek éltét

Zajtalan vágyak töltik be!

Mert így áll a dolog, megérem:

Magába zárt, bölcs lesz nevem . . .

Becsésb a fény s hivalkodásnál

E rokka-pergés énnem!

. . . Lámpánk kiég, vidám tűzünk is

Magát emészte lelohad.

Vigyázz, e csábító sötétben

El ne szakítsd a fonalat!

Pergő rokka és a fonál rajt'

Olyan, mint a szív s szerelem:

Azért kedves, minden egyébnél,

E rokka-pergés énnem!

A bércek fejedelme.

Rege,

Serli Antaltól.

(Vége.)

Bongor és Lidan keresték a három rózsát. Mindegyik más utra indult, a nélkül, hogy szóltak volna arról egymásnak.

Az erdő szélén, egy terepélyes fa árnyékában feküdt a lovag; hosszú lovag-csizmái, ruhái sárosak s roncsoltak; arcza olyan szint iltótt, mint a ki nagyon el van fáradva, hogy is ne, mikor a feje fölött égis nyúló hegyet kelle megmásznia, mit szerencsésen meg is tett. Lova egy fiatal fícskához volt kötve, maga pedig kényelmesen nyújtózott végig a természet-csinálta puha pamlagon.

E lovag Lidan.

Kezében a rózsák, olyan piros mind a három...

Kifáradt nagyon; arcza hevült s szemeire bágyadtság jött

A három rózsát sisakjával betakará, s fejét kezeibe rejtve, elaludt.

Álmodott boldogságról. Azt álmodá, hogy már most ő reá milyen öröm vár; ő az a boldog, ki Halilát magáénak fogja nevezni; elviszi neki a kívánt nász-ajándékot, s ő úgy fog azon mosolyogni, úgy örül neki, tán meg is fogja szépen köszönni; azután a jegyváltás is egy csókkal meg fog történni és ők örökre boldogok lesznek!... Bongor is, ha majd megtudja, örülni fog neki, ő is boldogít valakit és ezután ismét szeretni fogják egymást forrón, egy test, egy lélek lesznek, mint eddig! — Oh, hisz' ők iker-testvérek és nagyon jó testvérek!

Boldogító az álom! Az élet keserveit csak ezek édesítik néha!

Halila ablakánál ült tündér-szobájában. Sovárgó pillanatokot vetett néha a vidékre; messze-messze repkettek gondolatai, ki tudja, merre és hová?

Alkonyat van. A lemenő sugarak a piros üvegablakokon megtörve, rózsafényben rezegnek a kised szobában; Halila piros ruhájában olyan, mint valami rózsá-tündér, ki varázshatalommal bűvöl el mindenkit, kire tekintetét szegezi; szemeiben a két csillag nem égett, csak mosolygott, de oly ígézően, oly varázshatalommal!

Félóra telt el. Canagora bejött s átnyújtá a három rózsát.

Halila örömmel ugrott fel székeről, de örömét hirtelen visszacsillapítá s komoly, de szelid hangon kérdé:

— Ki hozta, atyám?

Canagora kinyitá az ajtót.

— Ő hozta, — szólt komolyan, — s a kinyitott ajtón Bongor lépett be halvány, de szenvedélyes arczczal.

Oh, az öröm elképzelhetlen volt! Egy hosszú ölelés és a második csók édenét szívták ki egymásból.

— Tiéd vagyok! — Tiéd vagyok! — és ők egymáséi voltak.

A bércek fejedelme nagyon örült, büszke volt egyetlen gyermekére és derék vejére.

Lidan a hársfa alatt fölébredt.

Már jó beköszönt az éj, a csillagok vidáman ragyogtak, a hold bágyadtan nézett a fölébredt lovagra; üde, nyári hűs levegő lebegett, vegyítve a kellemes erdei illattal.

Lidan megtörül szemeit; nagyot nyújtózott; jóformán azt sem tudta, hogy hol van? Azután sisakját fejébe nyomva, boldog öntudattal nyult rózsái után; de mint rettent vissza, midőn annak csak hűlt helyét látá. Elkábult, tántorodni kezdett, forgott vele a világ. Azután azt akarta gondolni, hogy a rózsákat tán csak álmodá, hogy tán még nem kereste föl, azt sem tudva, minő az? és ment, mint a kábult, nem ment, hanem rohant az erdők mélyébe.

Pár hét telt el, és Lidan lovag eltűnt és senki nem tudta, hová.

A rózsákat kereste tán!

Bongor és Halila, meg ősz atyjuk nagyon siratták; keresték is mindenütt, de nem találták: ki tudja, hová lett?

Bongor néha, ha úgy magában volt, nagyon elbúsult, komor lett, sírt is; tán megbánta tettét, mert úgy elborzadot önmagától.

Halila pedig remélt, hogy még visszatér. Ha visszatér, testvérel kibékülnek és ő szeretni fogja őt, mint a legjobb testvért; hisz' úgy sem adott neki az Isten! Nem lesz olyan boldog három testvér széles e világon.

Az ősz Canagora is csak remélt!

Fényes lakodalmot van Canagora várában. Összegyültek a fejedelmek, urak; tele a vár vendégekkel.

Együtt örülnek, örvendeznek a fejedelemmel, ki most a legboldogabb apa, mert leánya lakadalmát üli, épen úgy, mint mikor az született.

Halila és Bongor boldogok. És az apa és az egész vendég-csoport úgy örülnek rajta.

A csillagok lobognak, a zene szól, a kancsó kézzel-kézre jár, épen úgy, mint ezelőtt tizenhét évvel.

Ide kint gyönyörű az est, de a lég oly bágyadt, oly terhes, titkos bánattal van telve... A csillagok sem tündöklenek oly fényesen, oly vidáman, mint máskor, s a hold is oly mélabús, szomorú tekintetűt vet a zajos várra.

Bongor épen menyasszonyával táncolt, midőn valaki kihívá.

Ő kiment, de kardját sem feledé felkötni.

Künn egy magas lovag várakozott reá. Bongor visszaborzadt, meghökkent; az a lovag Lidan volt.

— Te vagy, — rebegé vontatva, — testvérem!

— Testvéred, neked! — szólt gúnyosan. — Kijátszottál, te álnok, kést döftél a szerető szívedbe, de... boszú!... Nyomorult!... kövess!

A csend kísérteti volt és csak ketten, egyedül ők ketten valának.

A kardok villognak, a testvér-harcz foly...

Küzdenek. Egy hosszú s tán utósó csapást mérnek egymásra, mely kioltja mindkettőjük életét. E perczen sikoltva ront közük Halila, s az egymásnak szánt óriási csapások őt érték, melyre összerogyott. A másik pillanatban már átölelték egymást a testvérek és kard-hegyeik szívek mélyében akadtak meg.

A sikolyra kirohant a vendégség s a kétségbeesett apa örömtelen jajgatott.

Egyszerre megállt mindenki; sári csend lön, mindenki oda nézett.

Ott állott átszellemült halotti arczczal Rudagaj, a fejedelem egykori jósa, ott, azon a bizonyos helyen, hol egykor feje üttetett le.

Canagora rémülten, reszkette nézett fel, a rég elfelejtett jós halotti alakjára.

— Eljöttem, hogy meggyőzzelek! Leányod párviadalt közt halt meg! És azzal eltűnt.

Azóta sok romboló század sülyedt a multba. A fejedelmi várnak már pora sincs többé, csak a helyét mutatják; azon a

helyen pedig, hol Bongor, Halila és Lidan nyugosznak, három rózsza virít minden tavasszal; senki nem meri onnan leszakítani.

A bércek egykori fejedelme pedig végtelen bánatában örökre eltűnt; messze-messze elszállt a magasba s a merre szállt, s hová mély bánatának könyei hullottak, minden kopár s terméketlen ottan; pusztá, kemény kőszirteket, sziklákat képez mindenütt, a melyen nem terem más, mint burján és vad tövis.

Abban a bizonyos teremben gyűltek össze, melyben ezelőtt tizenhatsz évvel. Ott ült ismét bibor-trónján Canagora, a fejedelem; csak leánya tánczolt Bongor oldalán; ott egy szegletben nézheté Halilát Rika hajdani dajkája, ki akkor véle atyja jobbánál állott. Csak az anya hiányzott, kit elfelejtettek most a nagy örömben megsíratni, s egy másik, a kire senki sem gondolt többé, legkevésbé pedig a fejedelem, kit régen elfelejtének, neve sem hangzott azóta és ez volt az udvari jós.

Beckmann tréfája.

Mintegy tizenhat éve, az egyednapi vásár Gráczen felette népes volt, a vendéglők pedig tömve idegenekkel, főleg az „Elefánt”-hoz czimzett, annyira megtelt vásárosokkal, hogy a terembe — mely pedig szép terjedelmű, — nem fértek. A pályán ismeretséget kötött néhány ur, tehát egy kis mellékszobába vonult, hová asztal rendezteték számukra.

A kis társaság igen élénk volt, legalább annak egyik tagja, Stolcer, bécsi gyáros, ki, úgy látszott, a társaság szíve lett.

— A mellett maradunk uraim, — szólt a gyáros, — hogy holnap találkozzunk a színházban, s aztán...

E szavánál megállott, mert idegen vendég jött a kis szobába.

— Jó estét, uraim, — köszönt az új vendég, — nem kétlem, önök megengedik, hogy én is ide üljek, minthogy a teremben már nincs hely? — s a nélkül, hogy választ várt volna, jobbra-balra köszönve, leült, s megrendelést estelijét.

A gyárosnak, ki társaival egyedül ohajtott volna maradni, nem tetszett az idegen; de tiltakozni nem lehetett, s így mosolygó arczczal inte neki, hogy üljön le.

— Mi ugyan — szólt, a mint az idegen leült, — zártkörű társaságot képezünk itt, de önnek oly jó arcza van, hogy én előre is azt hiszem, miként ha közelebből megismerkedünk, jó barátokká fogunk válni.

— Soha sem irigylém Napoleon harci dicsőségeit s azért mindenkiel békében, s barátságban szeretek élni, — felelt az idegen.

— Ön az én emberem uram, — s egy részben teljesülhet még ma ohaja, mert ha nem is az egész világgal, de legalább fél Ausztriával itt barátságra léphet. Én ugyanis bécsi vagyok, ezen sovány ur mellett stájer, ama nagy bajszu magyar, e vörös orru cseh, amaz mellette morva, s a velem átelleni szász, s ön? ön, öltöne után ítélve, szintén stájerhoni.

— Nem, az soha sem voltam, — felelt az idegen, a porosz tájkiejtést utánozva.

— Ön porost utánoz uram, de ön nem porosz, a poroszban több a rátartás, mint önben, — jegyzé meg a gyáros.

— Ha az ember Bécsben lakik, minden kiejtést elsajátíthat, — veté oda az idegen, s folytatá étkezését.

Minél tovább vizsgálá a gyáros az idegent, annál inkább

ohajtá tudni annak kilétét, felhasználá tehát az első szünetet, melyet az idegen étkezése közben tartott s újból megszólítá:

— Ön tehát bécsi s valószínűleg Stiriába vadászatra utazik, nemde?

— Azt hiszem, itt is fogok valamit löni.

— Ön valószínűleg kitűnő vadász?

— Igen, az a hír rólam, hogy minden alkalommal bakot szoktam löni.

— Látja ön, én rögtön eltaláltam, e részben igen jó tapintattal bírok, ha valakit látok, azonnal tudom, ki ő, önt például első percze föl ismerem.

— Alkalmassint a színházból ismer ön?

— Egész éven át nem járok színházba, — felelt a gyáros, — a kávéház s egy pohár svecchátit többre becsülök minden színháznál. Holnap azonban kivételesen elmegyek színházba, mert, mint olvasám, Beckmann vendégszerepel, őt meg kell néznem, úgy hallom, igen tréfás színész.

— Törekednünk kell őt társaságunkba vonni, — mondá a vendégek egyike, — részemről felette szeretem a tréfát.

— Tévednek önök, ha azt hiszik, hogy Beckmann a színházakon kívül is elméncz, — jegyzé meg a cseh, — én úgy értesültem, hogy ő embergyűlölő.

— Épen nem, — igazítá helyre az idegen, — én hiteles forrásból tudom, hogy Beckmann a tréfát mindenütt s mindenkor kedveli.

— Ön talán ismeri is Beckmant? — kérde a gyáros.

— Igen, ismerem, — felelt az idegen nevetve, — naponta együtt vagyok vele.

— Felséges, önt kérjük fel, hozza el őt holnap körünkbe előadás után, hadd nevéssünk rajta.

— Az baj lesz; ha megtudja, hogy rajta nevetni akarnak, az ily tréfát ő rendesen azzal boszulja meg, hogy a nevetni ohajtókat teszi nevetségessé.

— Nem tesz semmit, — szólt a morva, — ha nevetségessé tesz is, legalább akkor egymáson nevetünk.

— Ha önt teszi például nevetségessé, — jegyzé meg a szász, a morva felé fordulva, — fizetek két üveg cham-pagnert.

— Hát ha önöket mind nevetségessé teszi uraim? — kérde az idegen, — mi történik akkor?

— Ez esetben mindenki fizet két üveg pezsgőt! — kiálták mind az ötten egyszerre, — csak hozza el ön, hadd lássuk, mit tud.

— Megkísértem, — szólt röviden az idegen.

— Adja ön szavát, hogy elhozza őt.

— Igen, de csak előadás után.

— S ha nem jön?

— Akkor én fizetem a pezsgőt.

— Helyes, — kiáltának ismét mind egyszerre.

Egy óra mulva szétozlott a társaság, az idegen minde-niknek megjegyzé szobáját, ketten a második, hárman a harmadik emeleten szállásoltak.

* * *

Következő nap reggeli hét órakor kopogtak a gyáros ajtaján.

— Ki az?

— A ház borbélyá bátorkodik kérdezni, parancsol-e nagyságod vele; — szólt egy nyafogó hang az ajtón kívül.

— Igen, igen, jöjjön, — szólt a gyáros, felnyitva ajtaját.

Nevetleges alak lépett be; kopott zöld fecskefarkának

ujjaiból sovány karok nyultak ki, s alig térdig érő nanking-nadrág zsindey-lábakat tüntetnének fel, míg hasa mint tiz akós hordó, előre csucorodott, s minden perczen agyon-nyomással fenyegette a vékony pipaszár-lábakat. Az arcz sovány s réz-vörös volt, az orr borvirágos s rövidre nyírott bajszának pár szála hasonlított a 11 számhoz.

Stolczer nevetve tekintett a sajátos alakra, kérde:

— Ön a borbély?

— Szolgálatjára nagyságodnak, — felelt a borbély, — s pedig nevezetes ember e városban, főleg pedig e vendéglőben, a ki csak ide száll, mindenki kezeimbe kerül; uralkodókat, hercegeket, grófok- s bárókat, tekintetes és tekintélytelen urakat volt már szerencsém e vendéglőben megborotválni, s hizeleg-hetek magamnak, hogy mindenki megelégedését kiérdemlém eddig. Remélem, nagyságodat is megborotválok a nélkül, hogy a kést megérezné.

Széket tett a középre, a gyáros leült, kendőt kötött ajka alá, bekente szapannal, annyira, hogy csak orrahegye s szeme volt kin a roppant szappan-habból. Elővette fenő-sziját, de szerencsétlenség, borotva-kése nem volt nála.

— Százezer bocsánatot esdek, — szolt, — a másik emeleten, hol egy grófot borotváltam, feledém késemet; felfutok, azonnal itt leszek, addig talán méltóztatik olvasni a helyi-lap mai számát, szolgálok vele, — e szavaknál kezébe nyomá a gyárosnak a lapot, meghajtá magát, s távozott.

Stolczer ur átvette a lapot s olvasni kezdett.

— Ki az? — kérde a magyar, — midőn ajtaján koczogott valaki; — Szabad! — tévé a kérdés után.

A ház borbélyja hasonló alázattal, mint a gyárosnál, bemutatá magát.

— Jöjjön, jöjjön! épen szükségem van önre.

A borbély lapot vett elő.

— Sok ujság Magyarhonból, uram, méltóztatik olvasni? — kérde, mialatt szappanozá a vendéget.

— Adja ide.

A borbély átadá. Szappanozá az arcot, csupán a szem s orrahegyét hagyva kin, s midőn kész volt, ismét kutatni kezdte minden zsebében, mert borotváját nem találá. — Ezer bocsánat, e perczen itt vagyok, csak az első emeletre futok, hol borotvám feledém, — szolt, s kiugrott az ajtón.

Egyik ajtótól a másikhoz futott, s pár perc alatt a tegnap esti társaság minden tagja fölkenődözve, szappanozva, lap-pal kezében, ült szobájában, várva a borbély visszatértét.

Stolczer, ki legelőbb végezte be olvasását, nyugtalanzkodni kezdett, csengetett, s a belépő pinczért megtámadá. — Miféle ostoba borbélytok van? Egy órával azelőtt szappanozott be, s kése után futott, s mostanáig nem tért vissza, talán meg is feledkezett rólam.

— Azonnal utána nézek uram, — felelt a pinczér s távozott.

Alig lépett ki a szobából, a csengettyű ujra szolt, s így egymásután csengettek, s ugyanazon jelenetet kelle átélnie a 22, 23 és 24 számú szobákban.

A pinczér nem érté a dolgot s a vendégek szitkozódni kezdtek, lassankint kiléptek szobáikból, s a folyosón kiabáltak pinczér és borbély után.

— Az ördögbe, hol az a borbély? — kiáltott most egy erős hang az első emelet folyosóján.

A gyáros ismerni hitte e hangot, letekintett, s a tegnapi idegent látá, reggeli öltönyben, kendővel ála alatt, szappanozva, épen úgy, mint ő és társai.

— Mi az, ön is be van szappanozva? — kérde Stolczer.

— Hol az a borbély, — hangzott ismét négy felől is.

A láрма a többi vendégeket is kicsalta szobáikból, kik kaczagva látták a beszappanozott arczokat.

A vendéglős is feljött az emeletre, álmélkodva s restelve a történeteket, a nélkül, hogy tudná, mit tegyen.

Az idegennek jött a jó gondolata, hogy pár borbély-legény után küldjenek, ki a beszappanozott arczokat meg is borotválja, s úgy történt pár perc alatt, hat legény jött, s a tréfának vége lőn.

A vendéglőbeli társaság együtt ment a színházba, a kapunál olvasák a hirdetést, hogy Beckmann hirtelen roszulléte következtében nem lép föl, s a hirdetett darab helyett Mozart dalműve adatott; a vendégek benéztek a színházba, az átelleni páholyban tegnapi ismeretlen ismerősük ült, beszélgetve valakivel.

— Beckmann ott van a páholyban, — mutatott egy földszinti néző a páholyra, hol az ismeretlen ült.

Stolczer meghallá, s figyelmezteté társait, de az idegenen kívül, ki hátra fordulva beszélgetni látszott valakivel, senkit sem láthatának a páholyban.

Előadás után a tegnapi társaság a kis szoba asztala köré gyült, és megrendelve estelijöket, várak az idegent Beckmannal.

— Azt hiszem, — szolt a gyáros, — a mi idegenünk elmarad, s vele együtt Beckmann is.

— Akkor megfizeti a pezsgőt, — vélé a morva.

— Ugy van, fizetni kell, — erősíték valamennyien.

Két pinczér jött, 6 üveg pezsgőt hozva, az asztalra tették azzal, hogy az 5-dik számú szobabeli vendég küldi, s azt üzeni, hogy tessék inni az uraknak belőle, az azon bizonyos fogadásbeli bor.

— Kár, ő vesztette a fogadást s küldi a bort, — szolt a gyáros, — pedig inkább megfizettem volna én szívesen, csak Beckmannot hozta volna el.

E perczen megnyílt az ajtó, mindannyian bámulva tekintettek a jöltre, ki nem volt más, mint a borbély, ki őket reggel annyira felülteté.

— Mit akar ön itt? — kiáltott rá a gyáros.

— Estelizni, — felelt a borbély zavartalanul, — épen mint önök; remélem, nincs önöknek ellene kifogásuk, ez nyílt vendéglő, s a vendéglőkben mindenki szabadon étkezhetik, ki-nek pénze van, — e szavaknál pár tallért vett ki zsebéből.

— Azt hiszem, a borbélyok az ivó-szobában estelizhetnek, s nem ott, hol zárt körű társaság van együtt, — jegyzé meg a cseh.

— Bo-bo-csá-nat, ott nincs he-hely, azért jöttem ide, azért jöttem ide, — rebegett most a borbély.

— Sajátságos, — jegyzé meg a gyáros, — előbb hogy járt a szája, mint a kelep, s most hogy dadog, — uraim. én gyanítani kezdek valamit, ez ur itt nem borbély, hanem...

— De igen, — szolt közbe a borbély, — néha-néha borbély is vagyok, ha épen ily szerepem jut, mint ma is az való, midőn önökkel reggel a tréfát üztem; — s ezzel elveté szakállát, ledobta felső öltönyét s meghajtva magát: — van szerencsém önöknek bemutatni magamat. — szolt, — én Beckmann vagyok.

— Éljen Beckmann! — kiáltott a társulat, — s mint-hogy ön csakugyan valamennyiünket nevetségessé tőn, megnyerte a fogadást, s én fizetem a pezsgőt, — tévé hozzá, poharát a Beckmannéval összekocintva a gyáros.

Egy hét története.

Décember 4-kén.

Uj szörny, de nem kell tőle megijedni. — Az uj hajlék. — Mese a kis fiúról. — Mikor nincsenek nagy viták és mikor vannak. — Madarász a szószéken. — Kard helyett esernyő. — A mi lehetséges. — Általános megilletés. — A hány ház, annyi szokás.

A mythologicus szörnyek — ha ez urak és asszonyok még egyáltalában divatban vannak, — most nagyon különös nevű uj jövevényekkel szaporodtak meg, kit, ha érdemes sorstársai ép anynyi barátsággal fogadtak, mint a mennyiben a kerek ég alatt a rossz emberek részesítik: úgy bizonyára nincs a legjobb dolga. Szörny urnak ugyancsak doboghat örömeiben a szive, ha hallja, hogy mint törekszenek nagyságát mindegyre kisebbiteni, mint számítgatják élete napjait, s különösen ha látja, hogy még legjobb barátai is annyira szeretik, hogy előre meghatározzák élete tartamát, és tiz évre és hatalmasan kikötik, hogy tiz év alatt nem szabad megnőnie akár csak egy arasznyit is.

Ha önök kíváncsiak reá, ime, bemutatjuk.

Ő az ismeretlen nagyság, az a különös szellem, mely ott ült a nagy állam-házasság bölcsesénél; különben pedig egészben véve csak egy szám, s miután a számok beszélnek, megérdemelte, hogy róla is sokat beszéljenek, kinek becsületes neve Quóta ur.

Oly érdekes ur, hogy néhány ülésen át csak róla beszélt a képviselőház, és pedig mindjárt az első órákban, melyeket ujonnan átalakított, csinos hajlékában töltött.

A hajlék, az országháznak ujonnan épített nagy terme, kétségkívül nagyon szép, s kétségkívül az is, hogy a legderültebb benyomást teszi mindarra, a ki nem gondol reá, hogy ez átalakítás valami negyvenezer frtjába került az országnak, oly sok pénzbe, melyet mind meg lehetett volna takarítani, ha a termet mindjárt kezdetben ily czélszerűen építik.

Eszünkbe jut a makranczos fiu, ki mindig sirt, mikor az eső esett. Testvére egyszer megfogja kezét s nagy kék szemével reá nézve, így szól: Minek sírsz? Ugy sem változtathatod meg!

Ne gondoljunk az ezrekre és nézzünk szét. A terem világos-sárgára van festve, barna diszítéssel, mi a nézőre nagyon jó benyomást tesz. A képviselők zöld bőrös helyei nagy s emelkedett félkörben csoportosodnak az elnök körül, ki a jegyzőkel magas emelvénnyel tekint alá. Szemközt vele, hasonlólag félkörben, a miniszterek bibor-bársonyos karszékei és kis asztalkái állnak. A középet a ház asztala foglalja el, zöld posztós hatalmas asztal, egy symbolikus fogalom markolható megtestesülése. Vele szemközt, az elnök előtt, van a szószék, melyet azonban a képviselők közül csak kevesen szoktak igénybe venni. Jobbról-balról vannak a hírlapírók karzatai, míg a közönség karzata a képviselők fölött félkörben az egész termet körülövedzi.

E karzatok mind igen kényelmesek, rajtuk mindent jól hallani s a mi fő, áttekintést nyújtanak az egész ház felett.

A világosság a terembe felülről, hatalmas ablak-csoporton áthat, s az egész igen derült, jó képet nyújt.

Derült jó képet, — mikor nincs „nagy vita.“ De most

mindennap volt, a parlamenti tenger hatalmas áramlatban zúgott, itt-ott villámlott is, de a mennydörgést még nem hallottuk.

Quóta ur sok bajt okoz. Sőt a szélső bal egyenesen ki is jelenté, hogy nincs semmi köze hozzá s egyáltalában nem ismeri a mythologicus szörnyeket.

A szélső bal nevében Madarász József mondta ki. Mint mindig, úgy most is a szószékről szólt, s mint mindig, úgy most is, a jobb oldalról rettenetes vihart keltett föl. Madarász a többi között Kossuth leveléből kezdett idézni, melyet az Deák Ferenczhez irt. Roppant zaj és zúgás. A jobb oldalról sokan közbeszólnak. Madarász felel. Ismét zaj. Az elnök cseppet. Általános zürzavar.

S e zürzavarban Madarász a szószéken leül, elhallgat s összetett kézzel nézi, míg a zaj elhallgat. Erre nevetni kezdtek, s a ki nevet, az már nem haragszik. Madarász tovább beszélhetett.

Szint ily nagy zaj volt akkor, midőn Tisza Kálmán Bethlen Farkas gr. azon megjegyzésére, hogy vannak, kik csak népszerűségi vadászatból ellenzékiek, azt jegyezte meg, hogy ismer más vadászatot is, mely ez idő szerint jobban kifizeti magát.

E szavaknál a szónokot valóságos vihar szakasztá félbe. Néhány perczig a derült terem oly zürzavaros képet nyújtott, mintha a város égne. Egyszerre száz hang szólt, tiltakozott és kiáltott, a parlamenti és nem parlamenti zajongás egész scáláján át.

Végre megszólalt az elnök, hogy hagyják kibeszélni a szónokot. Tisza aztán meg is jegyzé, hogy ismer más vadászatot, de a ház tagjai közül ezzel senkit sem akar vádolni. A zaj erre lecsöndesült.

Érdekes jelenet volt az is, midőn Perczel Móricz szólt. Ő a szószékről beszélt, de mikor arra föllépett, közderültség kísérette. Perczel szórakozottságból fölvitte esernyőjét is s ezen nevettek. Sokan aztán összenéztek, s így szóltak: Ez gúny! A honvéd-tábornoknak nincs kardja, azért esernyővel jár! S Perczel csakugyan arról szólt, hogy nincs kardja sem neki, sem más honvédnek, hogy egyáltalában nincs honvéd. A miniszterelnök megígérte, hogy majd másnap felel s meg is felelt úgy, a hogy épen lehetett.

S minthogy sok mindenféle lehetséges nemcsak a tárczát viselő, hanem a tárczát író uraknak is, mi is e soroknál szépen búcsút mondunk Quóta urnak — néhány lépés — s megzendül a hegedűk húrja, s hegedűk húrján kelet költészete, nyugat ábrándja, s a kétségbeeső fájdalom sötét gondolata, melynek nincs nyugta sem keleten, sem nyugaton s pihenője is csak ott fenn, a csillagokból mosolyg elé.

Mindez Quóta urtól csak néhány lépésnyi távolra, a nemzeti színházban volt hallható a második philharmoniai hangverseny alkalmával, melyet múlt vasárnapon rendeztek.

A hangverseny főszámai ezek voltak: Goldmark „Sakuntala“ nyitánya, Lachner „Suite“-je és Liszt „Faust“-ja.

Goldmark Bécsben lakó zeneszerző, kinek egyik szép művét tavaly a Hellmesbergerék négyes-estélyein hallottuk. Mos-

tani szerzeménye azonban kétszeresen meglepett. Oly eleven festőiség, tarkázó szinpompa vonul el rajta, mi a most élő német zeneszerzőknél ritkaság. S ha az egész nem lengené át az a mélabús vonás, a resignáló bölcsészet lehangjegyezett német fatalismusa: a hallgató nem is hinné, hogy e költemény német költő képzeletéből szülemlett meg.

Lachner zeneszerzeménye rendkívüli ügyességgel instrumentált karmesteri mű. Nem tett kiváló hatást.

De aztán Liszt dāmoni s megragadó költészete! A szerelem csudaszép regéje, melynek hangjaitól a legmagasb szenvedély s a legmélyebb genialitás szólal felénk. Margit szeretett, szenvedett és megdicsőült, mert szerelemből szenvedett. Ellenállhatlan a bűverő, mely e hatalmas költeményből sugároz elő. Mint vidám tavaszi dal köszönt be az édes ajku szellem. De a szellemnek nem csak édes ajka van, hanem ott szájában a kigyók, mint a hogy régi képek a dāmonokat előtűntetik. Szegény Margit küzd és szeret, a dāmon tova ragadja. Tovább, tovább, míg megdicsőül a mennyben. A közönség megilletve tekint körül. S e megilletés nagyon jól eshetett a zenekarnak, mert csak kevesen figyeltek reá, hogy e napon oly kevésbé fegyelmezett volt, mint a hogy Erkel vezetése alatt legalább is nem illik lennie.

A philharmoniai hangversenyen nagyon sokan voltak jelen, s ezek jó nagy részével este ismét találkoztunk oda át a népszínházban. Ott megint új művet adtak elő és Szigligeti ur a kétségbeesés egy nemével kiálthat fel, hogy Dunán túl mást sem tudnak, mint új műveket előadni jól; míg a nemzeti színházban mindig régi műveket adnak elő rosszul. A hány ház, annyi szokás.

Ennek az új műnek különben az a sajátságos tulajdona van, hogy tulajdonképen — nem új. Nagy Ignác „Tisztujítás” című vigjátéka, melyre bizonynyal ráemlékeznek mindazok, kik a 40-es években magyar színházakba jártak. Nekünk azonban s velünk nagyon soknak — új. Szerkezete oly pongyola, hogy ilyesmivel ma már nem igen lehetne előállni, de némely jelenetében ép komikai ér bugyog fel, némely alakja találón van jellemezve — mind oly dolgok, melyek soha sem avulnak el. A közönség érdekeltséggel nézte, különösen azért is, mert hallgathatta benne — a Kossuth-nótát. — ö. —

Budapesti hírvivő.

✿ (*A király ó Felsége*) Budáról szombaton este ismét Bécsbe utazott. Az Uralkodó-házra váró örvendetes családi eseményt a hivatalos lapok is megerősítik s másrésről az hirlik, hogy ez eseményt a királyné ó Felsége a budai kir. palotában fogja bevárni.

✿ (*A pesti jótékony ndegylet*) nov. 24-kétől decz. 21-kéig 486 frt 30 kr segélypénz-kiosztást rendelt el a fővárosi szegények között. Az egylet kötő-intézete jelenleg 18 szegényt foglalkoztat.

✿ (*A jótékony czélok*) jövedelmei közelebb tetemesen megszaporodnak. A törvény-áthágások büntetés-dijai ezután mind csupa jótékony czélokra fordíttatnak. Az illető városi árvaházak bizonyára az első sorban lesznek.

✿ (*Damjanicsné és gr. Leiningenné*) asszonyokhoz marosvásárhelyi honvédek a múlt hó 22-diki requiem alkalmából távirati uton részvétíratot intéztek.

✿ (*A magyar írók segély-egylete*) decz. 8-kán tartja közgyűlését. Az egylet 1867 első negyedében 1558, a második-

ban 1475, a harmadikban 1350 frtot adott ki segélyezésre. Áldott működésű egylet ez, melynek tagja mindenki lehet, ki vagy 200 frtot fizet alapítványul, vagy havonként legalább 1 frt fizetésére kötelezi magát.

✿ (*A képviselőházban*) szerdán név szerinti szavazással dönték el, hogy 30 száztóli legyen a quóta. 225 képviselő szavazott erre igennel, 89 nemmel, 86 pedig nem volt jelen.

✿ (*Az első esküdtszéki tárgyalás*) Pesten múlt hétfőn volt. Az esküdtek azon perben ültek össze, melyet becsületsértési váddal Réső Ensel Sándor kezdett meg Seregi Jósza ellen, a „Magyar Ujság”-ban róla megjelent közlemény ügyében. Az esküdtszéki terem a kerepesi-uti „Mátyás Király” című vendéglő emeletén van, csinosan berendezve és minden szükséges dologgal felszerelve. A tárgyalásra közönség oly számmal jelent meg, a mennyi csak befért; több nő is volt jelen. Az esküdtek számra nézve 12, a fővárosi polgári osztály különféle tagjaiból álltak, volt köztük iparos, hivatalnok, magánzó és tanár. A tárgyalás befejeztetvén, visszavonultak s negyedórai tanácskozás után az esküdtek választott elnöke, Hunfalvy János, ünnepi komolysággal kijelenté, hogy „az esküdtek ítélete Isten és ember előtt... ez meg az. Az esküdtek a vádlottra a „nem vétke”-t mondták ki, miért is a bíróság a vád alól azonnal fölmenté.

✿ (*Házmán Ferencz,*) budai polgármestert, ki ott hagyta előnyös amerikai állását, hogy megint itthon a hazai közügyeket szolgálja, polgártársai érdekes diszalbummal tisztelték meg.

✿ (*Jecy Cornelia k. a.,*) a nemzeti színházi képezde növendéke, legfelsőbb helyről azon kitüntetésben részesült, hogy kiképzetése végett a bécsi udvari színházat 1868 és 1869 években is díjtalanul látogathatja.

✿ (*A honvéd-bál,*) melyet Zala-Egerszegen m. hó 4-kén rendeztek, a nemes, szent célra nem 290, — mint multszámunkban sajtó-hibából áll, — hanem 790 frtot jövedelmezett. Mily nagy lehetett a részvétel!

✿ (*A nemzeti színházban*) közelebb két régi művet adtak elő új szereposztással. Az egyik Auber „Fekete domino” dalműve volt, e lágy zenéjű, vidor, kedves dalmű, melynek meseje is oly mulattató, mint valami sikerült vigjáték. Szombaton este adták elő először, s különösen Pauliné valóban gyönyörű énekével a legnagyobb s legzajosb tetszést vívta ki. — A másik mű Tóth Kálmánnak „Egy királyné” című drámája volt, melynek czimszerepét Felekiné játszá oly művészi alkotással, mely nagy drámai erejének fényes nyilatkozása volt. A jelenet, midőn Iván bán életeért könyörög, s azt megmenti, különösen szépen sikerült. Öltözete nagyon csillogó volt, s általános magára vonta a színházi látcsöveket. Közelebbi ujdonsága a nemzeti színháznak Rákosi Jenő „Reggeli előtt” 1 felvonásos vigjátéka lesz, melyet már egy évvel ezelőtt fogadtak el.

✿ (*Carina kisasszony*) tavasszal megválk a bécsi dal-színházról s most ujra a nemzeti színházhoz való szerződötését ajánlják. Ha nála jobb énekesnőt nem lehetne szerződötetni, ugy ez indokolt volna, különben épen nem. Carina kisasszony elment Pestről Bécsbe, felbontatá itteni kötelezettségét és pedig csak azért, mert bécsi szerződötése reá nézve jutányosabb volt. Bécsben épen nem tetszik, s most megint Pestre akarna visszaszerződni. De hogy többet ne említsünk — ott van Voggenhuber asszony is, Carina kisasszonynál mindenben kiválóbb énekesnő.

✿ (*Ifj. Kossuth Lajos*) lemondott a kolozsvári képviselőségről. Lemondó levelében, mely a „Magyar Ujság”-ban megjelent, azt írja a többi közt, hogy magyar embernek született, nem osztrák állampolgárnak, ennélfogva Olaszországban marad.

☼ (*Hol született Kossuth Lajos?*) E kérdés felett most vitáznak a lapok. A „Vasárnapi Ujság” nem rég egy monoki házban rajzát közölte, mint Kossuth születési házat. Kossuth életrajzaiban a zemplénmegyei Monok van születési helyül nevezve s Kossuth maga is mindig zemplénmegyeinek nevezte magát. Ez ellenében Kuthen rom. kath. lelkész Tápió-Bicskén felszólal, s anya-könyvi kivonattal támogatva azt bizonyítja, hogy Kossuth Tápió-Bicskén született. Ujabb tudósítások azonban alaposan megcáfolják ez állítást.

☼ (*Uj lapok.*) Nagy-Szombaton „Heti Közlöny” indult meg, Jászberényben „Jász-Kúnság” című lap, melynek Szász Károly is munkatársa, Aradon pedig új Deák-párti lapot akarnak megindítani. Pesten „A nép” cím alatt Heckenastnál új heti-lap fog megindulni.

☼ (*Özv. Batthyányi Antónia grófnő,*) ki a köpcsényi várat s urodamat birtokba vette, ősi szokás szerint rendezett ünnepélyvel, a lapok közül több, s így a miénk is, Batthyányi Lajos özvegyével tévesztette össze, ki szintén Batthyányi Antónia grófnő. E dologban azonban névcsere van, még pedig, mint tudjuk, a következő. A köpcsényi vár tulajdonosnője özv. Batthyányi Józsefné szül. Tarnóczy Antónia urnő, míg gr. Batthyányi özvegye köztudomásúlag szül. gr. Zichy Antónia. A névcsere, mely önbibákon kívül történt, örömmel kiigazítjuk.

☼ (*Táncsics Mihály,*) most törődött világtalan napjaiban is, a mennyire teheti, a hazai közügynek kíván szolgálni. E végett Soroksáron, a hol lakik, megkérte a község előljáróságát, engedje meg, hogy a paraszt-fiatalságot a magyar nyelvre taníthassa. A német község becsületes előljárósága nagy köszönettel fogadta az ajánlatot s Táncsics számára a község házában szobát rendelt, a hol most a fiatalok összegyűl az agg, világtalan férfiu körül, hogy tőle a haza nyelvét tanulja. Táncsicsot egy csonka honvéd vezeti, mindkettő: a vak és vezetője ama korszak illusztrációi, melynek története annyi dicsőség, annyi vér és könnyel van megírva.

☼ (*A kertészeti bazar,*) melyet Pesten az orsz. kertészeti társulat szokott rendezni, most, midőn a deczemberi szürkeség jár fejünk felett, igen érdekes látványt nyújt. A bazar ez idő szerint nagyon válogatott gyümölcsfajokat tartalmaz. A gr. Zichy-féle vendródi urodam gyönyörű csoportozatokat állított ki, melyek úgy mosolyognak a látogatóra, hogy az ember szintén érzi azt az édes-keserűs izt, mi az alma vál-fajoknak oly jellemző sajátja. A bazárt köröskörül eleven növényzet övedzi, s az egész olyan kis téli kert, mely érdemes a megtekintésre.

☼ (*Szörnyű bűntény*) vádjával áll most a bécsi törvényszék előtt egy magyar születésű fiatal nő. Azzal vádolják, hogy egy más nőt megmérgezett. Az egész eset oly vérfagyaló s a bűntény oly undok, hogy részletes elősorolásával nem akarjuk olvasóinkat rémiteni. Egyet azonban mégis föl kell említenünk. Ama nő, kit ily iszonyú vád terhel, nem az édesanya gondjai alatt nevelkedett; anyját gyermekkorában veszté el, idegen kezek nővelték s a szülei háztól is hosszabb ideig távol volt. A női természet elvadulásának ime — a legtermészetes kulcsa.

☼ (*A kirakatokban*) megjelentek már az ünnepek. Már mindenütt tarkálnak az ünnepi ajándékok s ez a sok tarka-barka csoport élénk, festői képet nyújt. Itt a ruha, amott az ékszer, aztán a gyermek-játékok, a sok csecse-bece — s a könyv-kirakatok. Új magyar könyv összesen sincs sok, s így a válogatás nem nehéz. De ha még annyi volna is, a legbecsesb jelenség ez évben a szépirodalom terén mindig és mindenkoron Arany János költeményeinek összes kiadása képeznék, s a ki valamely nagy diszművet akar venni, annak számára ott az

Arany-album, a költő alakjainak sikerült illusztrációval. — Ez a legfontosb újdonság az irodalom terén.

☼ (*A szabadság szobra.*) A zsidók egyenjogositásának megörökítésére előkelő izraeliták tetemes összeget szántak (20,000 frtról beszélnek), s mint hírlik, híres művész hazánkfiát, Engelt bízták meg, hogy a szabadságot jelképező carrarai márványszobrot készítsen. A szobrot aztán az országház valamelyik csarnokában állítanák fel.

☼ (*Dósa Elek*) hült tetemeit nov. 27-kén este helyezték el Maros-Vásárhelyen az örök nyugalomra. Mintegy öt ezernyi közönség fogadta a városba érkező koporsót, mely a reformátusok várbeli templomába vitetett, onnan pedig a temetőbe. Szász Béla a templomban ihlett gyászbeszédet tartott, míg a sírnál Szentgyörgyi Imre néhány meleg szóval búcsúztatá el a porladó részt a föld színéről. A maros-vásárhelyi képviselőség nov. 23-diki ülésében Dósa Elek emlékeztető jegyzőkönyvében örököztette meg. Áldás a drága hamvakra!

☼ (*B. Jeszenák János,*) az 1849-dik év egyik vértanújának hamvait decz. 1-sején ünnepélyesen eltemették Pozsonyban a családi sírboltba. Nagy számú, gyászoló közönség volt jelen.

☼ (*Gróf Széchenyi Ödön*) tervezett emelő-gépe, mely a budai várba fogja felszállítani a közönséget, a következőkből áll. Az alagut bemeneténél építtetik a gépház és kezelő-épület. A vaggont sodronyokon huzzák fel és négy kereken, sineken fog végig siklani. Bármily meredélyes is a hegyoldal, a kocsi soha sem jöhet ferde irányba. A közönség nem félhet semmi veszélytől, mert ha p. o. a kötél elszakad, mi alig hihető, a kocsi rögtön megáll. A kocsiban 4 ülő és 16 álló személy foglalhat helyet.

☼ (*Uj posta-hivatalok.*) Magyarországon legközelebb ismét 80 új posta-állomást fognak felállítani és pedig jelesen azon tájékokon, hol a népséghez aránylag eddig kevés posta-hivatal működik, például Máramaros-, Ugocsa-, Szabolcs-, Bereg-, Békés-, Krassó-, Torontál- és Zalamegyékben, melyek közül egy-egy megyére alig esik 10—15 posta-hivatal, a mi a területi és népességi aránynyal éppen nem áll helyes viszonyban. Továbbá Pesten a kormány nagy főposta-hivatali épületet akar építtetni, s e célra a jövő évi költségvetésben már háromszáz ezer frt van fölvéve. Ez annál inkább kifizetné magát, mert jelenleg, a mostani czélszerűtlen helyiségek bérleteért évenként 22 ezer frtot fizetnek, így tehát 14 év alatt ki lenne fizetve az épület s a 22 ezer frt megmaradna az országnak.

☼ (*A rózsás napló.*) Egerben Malatinszky György ur e napokban vezeté oltárhoz Puky Amália kisasszonyt. Aradon Vertán Mihály ur esküdt meg Müllek Emilia kisasszonnyal. Ivánka Zsigmond, országgyűlési képviselő pedig mult kedden vezeté oltárhoz Csáky Róza grófkisasszony. Hymen frigyei a társas-élet legérdekesebb, s hozzá tehetjük, legkellemesebb mozgalmi közé tartozván, t. olvasóink nagyon leköteleznek minket, ha minden ily érdekes esetről tudósítanak, hogy így lapunk a családi tűzhely eljegyzettjeinek is hű krónikája lehessen.

☼ (*Vegyes hírek.*) Dr. Meisl, pesti főrabbit, általánosan ismert egyéniség, szombaton, a régi izraelita imaházban, a mint egyházi beszédét befejezte, szélhűdés érte s néhány óra múlva meghalt. Temetése nagy ünnepélyességgel ment végbe. Utódjául a derék magyar Löw Lipót, szegedi főrabbit emlegetik, s nagyon ohajtandó lenne, hogy ne hiába emlegessék. — A pesti „egyenlőségi kör” kérvényt ad be a képviselőházhoz, s abban örömet jelenté ki az előterjesztett egyenjogositási törvényjavaslat felett, de egyszersmind a teljes vallás-szabadság minél előbbi

kimondatását is kéri. — Nyiri Jósá, ismert pesti ügyvédet, a közlekedési miniszteriumban osztálytanácsossá nevezték ki. — Honvédekredek felállításáról szolt nem rég a hir, de az egész — elég sajnosan — csak alaptalan hir volt, s a miniszterelnöknek a képviselőházban szerdán mondott szavaiból az következik, hogy egyelőre erre nem is gondolhatni. — Benza Ida kisasszonynyal a nemzeti színházhoz való szerződése ügyében már megindultak a tárgyalások. Csak el ne késsenek! A nemzeti színház mindig egy jó eszme — és egy jó énekesnővel hátra van. — Tisza Lajos, a bihari főispán, a honvéd-alap javára a megyéje közsegeiben eszközölt gyűjtés eredményeül 1650 frtot küldött be. — Rozárovics István, volt honvéd-örrmester, nyomor s életuntság miatt kedden reggel 9 órakor a lánchidról a Dunába ugrott. A gőzhajó-társulat több matrózának, kik rögtön ott termettek segélyre, sikerült a szerencsétlent a hullámok közül kimenteni. Ápolásra a közkórházba szállították. — A jövő évi ujonczozásra nézve kiadták már a hivatalos rendeleteket. Az 1845-, 1846- és 1847-ben születetteket írják össze. — Kisfaludy Sándor emlék-szobrára Zalában 3043 frt 60 kr gyűlt össze. Még nem tudják egész bizonyosan, hol állítják föl az emlékszobrot. — Egy matrona-korban levő nő volt nov. 22-dikén a szebeni városi törvényszék elé idézve. Leültették a szegény öreg nőt s az egészen értelmesen felelt a bíró általános kérdéseire. A mint azonban az első részletes kérdést intézte hozzá, a nő leesett a székről. Szélhűdés érte s rögtön meghalt. — Komócsy költeményei nem sokára második kiadásban jelennek meg. Oly ritka jelenség, mint a csillaghullás. — Deák Ferencz és Vetter Antal Pozsony városa azzal tisztelte meg, hogy diszpolgárává választá.

✻ (Halálkozás.) Máté-Szalkán mult hó 26-kán albisi Csomós Áron hunyt el munkás életének 55-dik évében. Nem csak a hű nő, hanem sok nemes érdek gyászolja halálát, mert ezek is lelkes támogatót vesztek benne. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

Deczember 6-kán.

Nov. 30-kán: „A fekete domino,” Auber operája 3 felv. — Decz. 1-én: „Egy királyné,” Tóth Kálmán drámája 3 felv. — Decz. 2-kán: „A jó falusiak,” Sardou színműve 5 felv. — Decz. 3-kán: „A fekete domino,” Auber operája. — Decz. 4-kén: „A jó barátok,” Sardou vigjátéka 4 felv. — Decz. 5-kén: „Linda,” Donizetti operája 3 szakaszban. — Decz. 6-kán: „Egy szegény ifjú története,” Feuillet Oktáv színműve 3 felv.

Budai népszínház.

Deczember 6-kán.

Nov. 30-kán s decz. 4-kén: „Az ördög sziklája,” népmonda 3 felv. — Decz. 1-én: „A tisztujítás,” Nagy Ignác vigjátéka 3 felv. — Decz. 2-kán: „A gerolsteini nagyhercegnő,” operette 3 felv. — Decz. 3-kán: „Rákóczi Julia,” dráma 2 felv. és „A matrózok,” operette. — Decz. 5-kén: „Kényes megbizás,” vigjáték 1 felv., „Néném asszony korában,” vigjáték 2 felv. és Lovassy tanár Dumond-fényű ködképek mutatványai. — Decz. 6-kán: „Süketnek kell lenni” és „Házi keresztsz,” 1 felvonásos vigjátékok és „A matrózok,” operette 1 felv.

Mindenfélék.

✻ (Victoria királynő) közelebb szabadon bocsáttatá azt az egyént, ki 27 évvel ezelőtt élete ellen merényletet követett el. A királynő ép akkor Albert herczeggel mézes heteit élvezte és

séta-kocsizást tettek együtt Londonban, midőn valaki a királynőre lőtt. E valaki Oxford nevű pinczér volt, ki elfogatott, s miután az orvosok tébolyodottnak nyilváníták, elmebeteg-intézetbe zárták. Ott töltött el 27 évet, míg a királynő most kegyelmet adott neki azon föltétel alatt, hogy el kell hagynia Angolországot. Oxford azt állítja, hogy vak töltéssel csak azért lőtt a királynőre, hogy beszéljenek róla. S csakugyan golyót nem is találtak volt. A gyógy-intézetben több nyelvet tanult meg, ugyszintén néhány iparágot, úgy, hogy most maga keresetéből is élélhet.

✻ (Angol hölgy-bizottmány) alakult Londonban, mely Garibaldi sebesültjeinek javára gyűjt. Eddig már mintegy tizezer font sterlinggel rendelkezik a bizottmány. Az adományok oly tömegesen történnek, hogy például e napokban is a hölgy-bizottmány egyszerre kétezer frtot kapott egy levélben, melyben csak ez volt aláírva: „Garibaldi tábornok egy barátja.”

✻ (A Vezuv) oly sokszor kitör, hogy az erről szóló hírek már nem keltnek oly rémülést, minővel még néhány évvel azelőtt fölkeltettek. De még azokat is, kiknek idegei megszokták már az ily híreket. megdöbbsenték ama tudósítások, melyek a Vezuvnak a mult hóban történt kitöréseiről szólnak. Nov. 13-kán, éjjeli 1 óra tájban kezdődött ez, s a láva egyszerre négy tölcsérből tört elő. S bár a kitörés nem történt sem nagy zaj, sem földingással, azért mégis hatalmas lehetett, mert az egész felső csúcson mély megrepedések láthatók. A láva-kiömlés nov. 16-, 17- és 18-kán roppant mértékben ismétlődött s most két-kedő aggodalommal tekintenek a közelebbi események elé.

✻ (Meteorok.) Az amerikaiaknak nov. 13-dika és 14-dike közötti éjjeleken több szerencsájuk volt, mint az európaiaknak. Ők tisztán s nagy pompájában látták a csillaghullást, melyet mi itt hiába vártunk. Az egyesült államok néhány helyéről legalább is 15,000 meteort láttak egy óra alatt — s képzelhető, hogy mily nagyszerű jelenet volt ez!

✻ (A párisi gyermekhalandóság.) A Párisból a vidéken lakó dajkákhöz adott gyermekek roppant halandósága mindinkább magára vonja a közfigyelmet. Most statisztikai adatokat közölnek, hogy e gyermekeknek legalább is négy ötödrésze elvész s egyáltalában a ritkaságok közé tartozik, hogy a szegényebb néposztály köréből vidékre adott gyermek megéljen. Némely vidéki asszony egészséges gyermeket bérel, ezzel aztán, mint saját gyermekével jár be Párisba, és így csalogatja magához a párisi gyermekeket. A páris melletti falvak temetői mind párisi gyermekekkel vannak tele s az istentelenség, melylyel a szegény kis áldozatokkal bánnak, valóban vérlázító. A hatóságok ismételve s legujabban is a legszigorubb felügyeletet rendelték el. A jó anya természetesen a legjobb felügyelője gyermekének.

Gazdasszonyoknak.

Fogoly-leves.

Két vagy négy foglyot jól megtisztítva és megsózva, szép pirostra meg kell sütni, a mellrészeket levágni, a többit pedig mozsárban finomra összetörni. Azután egy lábasha téve, négy lat zsirt vagy vaját, abba egy félfont kockára vágott, nyers borjuhust, egy darab sódart, egy-két vöröshagymát, egy sárgarépat, petrezselymet, egy fél zellert, egy borostyán-levelet, hat darab fehér borsot, két szegfűszeget kell tenni, és mindezt többszöri keverés mellett szép sárgára pároltatni, aztán két kanálnyi liszttel behinteni, hus-levelessel fölereszteni, még egy félóráig

főni hagyni. Ekkor még az összetört fogoly-hust és csontokat is e lébe kell adni, ismét félóraig forrásban hagyni, szitán átönteni, félre tenni, ismét finom szitán átönteni és forróan a leveses-tálba önteni, a melybe már elébb piritott zsemlyeszeleteket és a sült fogoly mellett szép szeletekre volt vágva, belé téve.

D. Janka.

Rizskása-gombócok.

Négy lat rizst forró vízben jól ki kell mosni és egy measures tejben puhára megfőzni, és kihűlni hagyni. Azalatt egy negyedfont vaját habosra el kell keverni, négy hámozott és szeletekre vágott, elébb tejben áztatott zsemlyét, három tojás sárgáját, két egész tojást és egy kávéskanálnyi sót, valamint a kihűlt rizst és néhány kanálnyi lisztet is hozzá adni, ebből pedig kis gombócokkákat formálni és a forró levesben kifőzni.

Omlós élesztős-tészta.

Egy font lisztet és egy font vaját a nyújtó-deszkán széles késsel jól összekevervén és a nyújtó-fával jól eldörzsölvén, a kézzel gyorsan egy halmot kell formálni, a közepén gödröt csinálni, és abba nyolcz tojás sárgáját, egy lat jó élesztőt, mely elébb egy negyedmészely tejben s néhány darab cukorral fel volt olvasztva, és egy kis sót tenni, mindezt széles késsel jól kidolgozni és aztán egy negyedóraig pihenni hagyni. Ekkor az egész tésztát ujnyi vastagságúra ki kell nyújtani, újra pihenni hagyni és ezt háromszor ismételni. Negyedszer kinyújtva, e tésztából aztán kis szarvasokat lehet formálni, és azokat akár finom befőttel, vagy dió-, mák-, mandula-töltéssel megtöltve, szépen összehajtani, a tetejét tojás-habbal bekenni és megczukrozva, szép sárgára megsütni.

F.-né.

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alak: házi öltözéket mutat be, mely finom lila szörkerméből készült, és két szoknyából és egy hasonló színű felöltőből áll. Az egyik szoknya rövid, a másik pedig hátul uszályos. E ruha világos sárga tafotával van beszegve. Ára 50 frt. A lila bársony-szalagból és fehér csipkéből készült főkötő ára 7 frt.

A második alak: utcai öltözéket tüntet elő. A ruha arany-por színű tafotából való, a szoknya és derék fekete bársonnyal és egy sor bojttal van díszítve. A hosszú fekete felöltő finom posztóból készült és köröskörül és az ujjakon három sor fekete bársonyszegélylyel van díszítve. Ára 50 frt. A kis fekete bársony-kalap fehér tollal van díszítve. Ára 10 frt.

Ez alkalommal nem hagyhatom említetlenül Alter és Kiss urak nagy köpeny- és felöltő-raktárát, a melyben 30 frttól kezdve 100 frtig legnagyobb választékban a szebbnél-szebb téli felöltők kaphatók.

Divattermeinkben pedig máris nagyban készülnek az estélyi és bál öltözékek. Igaz ugyan, hogy sem az igazi nagyobb estélyiek, sem pedig a bálók még nem vették kezdetüket, de azért már előre kell készülniök, kiválasztván a szövetek és szabások közül a legszebb és legjobb állásukat, és habár még egész biztonsággal nem lehet meghatározni, hogy a sok közül melyik divat emelkedik általános uralomra, annyit azonban mégis egész biztonsággal állithatunk, hogy a fiatal leányok bál ruhái többnyire rövidek, uszály nélküliek lesznek, míg az idősebb hölgyek hosszú uszályokkal fognak megjelenni.

A jövő idény újdonságai közé fognak tartozni a világos színessel yem alsó ruhák, a melyeken felül fehér, átlátszó felső szoknyákat fognak viselni. A fehér, átlátszó szövetek közül a finom indiai moll és francia mousselin fog nagy szerepet játszani. Fekete selyem-ruhák fölül is látunk már fehér csipke-szoknyát alkalmazva; a fekete csipke-szoknya csak térdig ért, két felül fel volt huzva és köröskörül vörös szalaggal díszítve.

Az atlatz is kiváló szerepet fog játszani e télen, és szép fénye

miatt nem csak egész öltözékekre, hanem még könnyű bál ruhák díszítésére is.

A szabásra nézve a szoknyák még mindig ékben vannak vágva, a kivágott derekak nagyon is mélyen kivágva és az ujjak parányi dudorból állanak.

Sakkrejtvény.

Bizony Vilmától.

is	Ha	led.	tör-	jai	vi-	fog-	ár-
Szé-	ve	Közt	a	é-	den	rom-	lág
i-	i-	Győ-	Jó-	é-	ni	má-	lak
zu-	kács	rán-	mád-	nyai	ban	min-	ső
tad	hit	dul-	az	zsef.	let,	Is-	bo-
ná-	vel	el-	A	job-	rul	vég-	jó-
le-	an-	nél	Mi-	Föl-	lé-	ban	te-
mi-	nak	nem :	nál	job	nem!	di	tem

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő: január 5-ke, 1868.

A f. é. 45-dik számban közölt rejtvény értelme: „Tisza Kálmán.” Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Fiedler Ottilia, Schwarcz Éva, Mudry Pálkuty Janka, Magyar Paulin és Terka, Melichár Ferdinandy Luiza, Duhek Vilma, Széky Berta, Kollár Mari és Antónia, Pásztolyi Danielovich Emilia, György Erzsébet, Nagy Pálné, Nagy Netti, Bogyó Mari, Verzár Erdős Eszti, Erdélyi Anna, Ibry Julia, Kozma Ferenczné Miklós Róza, Belbe Jánosné, Weinberger Mari, Nagy Vilma, Klázer Mária Luiza, Molnár Vilma, Térfi Czili, Nyári Emilia, Csengey Katalin, Haragay Kamilla és Klára, Bayer Ilona, Kazy Irén, Hajdu Eszter, Mészáros Erzsike, Somogyi Irén, Róth Kálmánné, Pap Lászlóné szül. Nagy Ágnes, Kovács Matild és Emma, Jekelfalussy Antónia, Ercsényi Rudolfné, Kecskeméthy Teréz és Emma, Gál Juliska, Weisz Fáni és Póli, Török Dénesné, Kovács Alberta, Dióssy Szeréna, Fellegi Luiza, Molnár Albertné, Stojanovics Anna és Irén.

Tartalom.

Kérek egy könyvet kölcsön, Kunságától. — Mimuska is, a pillangó is, Szélestey Lászlótól. — Az anya bűne, Tóvölgyi Titustól. — A rokka mellett, Concha Károlytól. — A bércek fejedelme, Serli Antaltól. (Vége.) — Beckmann tréfája. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékban: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: december havi 1-ső divatképünk és Perczel Mórnának a múlt héten elmaradt arcképe.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emilia.**

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 3 forint, félévre 6 forint, egész évre 12 forint. Egy-egy félelvi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezenkívül 30-30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap
két iven színes borítékkal.

50. szám.

December 15-én.
1867.

Havonként két színezett
divatképpel. Minden szám mel-
lett külön melléklettel. Evonként:
két történelmi műlap és hat kötet
könyvmelléklettel.

Szerkesztői s kiadói Iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért 8 kr.

Gróf Andrassy Gyuláné.

A jelenkor egyik legkitűnőbb jelensége bizonyynyal gróf Andrassy Gyula. Nem azért, mivel ő jelenleg a magyar miniszterium elnöke; az lehet pártczim is; és azért sem, mert a diplomacia fénykörében: Franciaországban, is elismerték az ő ritka államférfiúi tulajdonait; hanem azért, mert nálunk, a hol a politikai nézetkülönbségek nem ritkán annyira elmérgesítik a szíveket, hogy a más párton levők hazaszeretetét, sőt becsületét is kétségbe vonják; ennek természetesen nem volna szabad úgy lennie, és mikor nálunk annyira tisztulni fognak a fogalmak, nálunk is különbséget tesznek majd a pártnézet és hazaszeretet közt; most azonban még úgy van és mert úgy van, a legkritikább tünemények közé tartozik egy olyan férfi, a ki politikai életünk egyik főtényezője és mégis valamennyi párt egyiránt elismeri róla nem csak azt, hogy kitűnő államférfi, hanem azt is, hogy kitűnő hazafi. És ilyen férfi gróf Andrassy Gyula.

Ez azonban nem tartozik reánk: asszonyokra, és csak azért jegyeztem meg itt futólag, mert már rég akartam hölgyeinket figyelmeztetni, illetőleg szépen kérni, hogy használják föl befolyásukat arra, hogy a politikai pártviharok hullámcsapásai a társas- és magán-élet békés partjait ne iszapolják el; használjanak föl minden rendelkezésükre álló eszközt, hogy a „zöld asztal” körüli viták a magánéletben is ellenséges indulatokká ne fajuljanak. A rendelkezésükre álló eszközök természetesen csak a szív és szeretet eszközei lehetnek, — egyéb eszközzel a nőnek nem szabad rendelkezni, — de azt tartom, ezek is elégségesek arra, hogy a családok közti kölcsönös barátság kötelei a politikai mozgalmasságban meg ne lazuljanak, a mint, fájdalom, már nem egy helyütt történt. A nőnek nem szabad politikával foglalkoznia, éppen azért oda kell hatnia férjénél és

gyermekéinél, hogy a politika mellett más nemes érzelmek számára is hely maradjon szívökben, hogy ne csupán vitatkozni, de szeretni is tudjanak. Mert a mely mértékben ők tudnak szeretni, ugyanily mértékben szerettetni is fognak, és ez aztán mindenesetre nem csekély érdeme lesz a nőknek a haza irányában, mert ennek is csak a haza veszi hasznát.

Én nem tudom, mert nem állok vele semmi összeköttetésben, de a lélektan ritkán csal, azért egész biztossággal merem állítani, hogy azon pártkülönbség nélküli szeretet- és tiszteletben, melylyel gróf Andrassy Gyula iránt hazaszerte mindenki viseltetik, ne jének is nagy része van, és annál fogva e nő is méltán megérdemli azon közszeretetet és tiszteletet, melyben férje részesül. Gróf Andrassy Gyulát azért szeretik és tisztelik pártkülönbség nélkül, mert ő sem teszi a szeretetet és tiszteletet pártnézetektől függővé, ő pedig azért tud olyan nemesen érezni, mert ezt nejtől így tanulta.

Tudom, hogy sok férfi mosolyogni fog ez állításomon, és hogy még jobban mosolyogjanak, még tovább megyek egy lépéssel és azt mondom, hogy a férfiak hazaszeretetében is nagy része van a nőknek. A szeretet meglehet szívökben, de hogy miként lobban az fel és minő hazafiúi tetteket terem, arra nézve a nőnek van elvitázhatlan befolyása és osztályrésze; ő hangolja a férfi szívét és ad irányt lelke röppenésének épügy, mint becs- és tettvágyának. Andrassy Gyula már fiatal korában mint nagy ész és jeles hazafi vont magára a haza figyelmét, de hogy e rendkívüli tehetségek a tizenhét éves elnyomatás alatt ki nem aludtak, vagy mint sok másban, ferde irányt nem vettek, hanem az idegen uralom nyomasztó súlya alatt is egyre növekedtek és erősödtek, azt bizonyynyal nejtnek is köszönheti a haza.

És hogy mi nagy e nőben a hazaszeretet, kiviláglik a következő esetből, melynek igaz voltáról kezeskedem. Midőn gr. Kendeffy Katinkát — a mostani gróf Andrássy Gyulánét, — a konfirmációra előkészítették, olyan idők jártak, hogy még egynémely főuri családnál is sokat foglalkoztak hazánk sorsáról; csak Katinka nem látszott vele foglalkozni, nem is igen szólt a hazáról és környezői újra meg újra nagy szomoruan figyelmeztették e körülményre vallástanítóját, a ki nem volt más, mint a hazafi-, ember- és lelkesül egyaránt országos hírű Török Pál, akkor pesti lelkész, most superintendens. Ez a neki saját gyöngéd, de szivig ható modorban több ízben beleszólt a haza iránti kötelességeket vallás-tanításába, mert hisz' a haza- és ember-szereteten nyilatkozik az igazi vallásosság! — Katinka azonban mindannyiszor méla szótlanúsággal hallgatta a fenkölt ígéket a lelki-atya ajkairól. Így közeledett a konfirmáció ideje, a lelki-atya bevégezte szent munkáját, megáldotta a fiatal leányt és távozott. Katinka hagyta őt távozni; az előszobában azonban valaki nevét ejti ki; a lelki-atya hátra fordul és Katinka volt, a ki utána szaladt és egyedül levén vele, megfogta kezét és ezeket mondá neki: „Tiszteletes uram! többször vettem ki szavaiból, hogy azt hiszi felőlem, hogy én nem szeretem hazámat; de emlékezzék szavaimra, meg fogom önnek mutatni, hogy csalódik; mert én csak azért nem tudok szólni hazámról, mert nagyon szeretem,” és midőn ezeket mondá, a tizenégy éves leány szemei tele voltak könnyekkel; nem is szólhatott többet, hanem megtörölve könyeit, vissza ment a szobába. A tiszteletes atya nem felejtette el e jelenetet, és néhány év múlva az ezalatt kitűnő szépséggé felvirult Katinka gróf Andrássy Gyulát boldogította szerelmével és kezével, ugyanazt, a kiről most pártkülönbség nélkül az egész haza elismeri, hogy szive ép úgy tündökölt a hazaszereteten, mint feje a lángelme fényétől.

És emberszeretetéről is mondok egy esetet. Ez a nő, a kinek minden percze a tisztelgők ezreitől igénybe van véve, a kit a legmagasabb körök barátság és szeretettel különböztetnek meg, ez a nő időt talál arra, hogy a nőnővel dék ügyében a gyűléseket meglátogassa, és e gyűléseken senki sem veszi észre rajta főrangú méltóságát, úgy érdeklődik a szegény leánykák sorsa iránt és olyan igénytelen és szeretetreméltó egész lénye. Azért kedveskedem hölgyeinknek e főuri nő arczképével.

Emilia.

Csudálatos, bomlott kedély! . . .

Zilahy Imrétől. *)

Csudálatos, bomlott kedély!
Forró lázzal a szenvedély,
A bölcsesség hideg gúnynyal
Lelkemen át együtt szárnyal.

Végig nézek s úgy találok,
Hogy az egész élet álom,
Melynek nincsen ébredése,
Megvetni nem tudják még'se.

Panaszaink zivatarja
A halt léget fölkarja;
Tehetlen vágy, megtört remény
Könyje él az ember szemén.

*) A korán elhunyt költő utolsó műve, melyet halála előtt pár nappal küldött be hozzánk. Szerk.

Azt sem tudja: miért, honnan?
Hogy mi fáj a fájdalomban?
— A sok holdkóros keservén,
Jéghidegen mulat elmém.

De egy árny előmbe lebben,
Angyalok sem járnak szebben!
Sötét fürte, hívó ajka,
Minden oly szép, oly szent rajta.

És gyönyörök és keservek
Rajta leszek, mint a gyermek.
A föld reszket, ing alattam,
Zug a tenger földagadtan.

Egy mosolyod üdvöt szór rám,
Pokol, ha rám nézsz mogorván!
Féltelek, őrizlek téged,
Mint Isten a mindenséget.

Hah, ha egykor tán másé lesz!
E gondolat őrlötté tesz. . .
Hah, ha egykor tán elveszne!
— Halál már a puszta eszme.

Pedig ha másokra nézek,
Ujra sivár kacaját érzek.
Elmerengek s úgy találok,
Hogy az egész élet álom.

Csudálatos, bomlott kedély!
Forró lázzal a szenvedély,
S a bölcsesség hideg gúnynyal
Lelkemen át együtt szárnyal.

A z a n y a b ű n e.

Beszély,
Tővölgyi Titusztól.
(Vége.)

A lugasból halk beszélgetés hallatszott és szóról-szóra érthető volt: — Tehát holnapután reggel, három óraker, — mondá az asszony; — jól van, ott leszek. Istennek hála, hogy végre menekülhetek e fészekből. Egy kiálthatatlan férj és egy irigy, utálatos, ravasz leány, ki szerelemfáltásból talán kész volna megölni anyját. Ha még sokáig itt kellene maradnom, érzem hogy én hamarabb megölném őt!

Az elbeszélő szavai reszkettek.

— Agripa! — sohajtá a barát.

— Szeretlek, nagyon szeretlek! — rebegé az asszony, s szerelmemért kész vagyok mindenre.

Én is — gondolá a leány.

Az anya folytatá: — Lőrincz! ha megcsalnál, tudod-e, hogy megölnélek téged is.

Én is, — gondolá a leány.

— Megcsalni téged, — szólt most a férfi hangja, — a kit imádok!

A leány szive összeszorult: — Jól van.

— Készebb lennék mindenre, készebb a gyilkolásra, készebb a legnagyobb bűnre, s ha tudnám, hogy agyamban valaha egyetlen gondolat születhetnék meg, mely szerelmemben csak ingadozóvá is tenne, még most szétzúznám fejemet. Ne gondolj arra angyali Genovévám; mily szent a név, melyet hordasz, oly szent szerelmem is.

— És leányomat? — kérdé az asszony hangja.

— Leányodat én nem szerettem soha, meg akartam azonban nyerni, s azon ürügy alatt, hogy őt szeretem, járni e ház-

hoz. Igaz, hogy ő fiatal, de hol van a báj, hol a kellem, mely benned felfalálható? Valóban nevetséges volt szerelemfáltásod; de most már mindegy. Holnapután reggel a francia hajó felvonja vitorláit és visz bennünket új hazánk felé. Légy a kikötőben.

— Ott leszek. Össze fogok szedni mindent, a mi értékes, aranyaimat, ékszereimet, a pénzt, és reggel három órákor ott leszek.

Az asszony és a férfi beszélgetése most halkabb lőn. A leány nem birt ott maradni többé. Összeszedte minden erejét, s ugys csak a kert kerítéséhez támaszkodva haladhatott. Szíve nem fájt, kínlódott. Nem a szerelem kínoztta, hanem más. Egy irtóztató gondolat, mely lázas forgásba hozta vérét, s mely vér a szívnek rohanva, azt szétrepezttéssel fenyegeté. Anyját hallotta beszélni, anyját! Anyját, ki neki életet adott, ki nevelte, ki betegségében ápolta, s kinek ő mindezekért leróhatatlan hálával tartozik.

Mindezekért? S valjon mik ezek a: mindezek? Az élet? Azt az Isten adta. A nevelés? Ösztönből az állat is neveli fiát. Az ápolás? Ösztönből az állat is ápolja, óvja fiát, mindaddig, míg annak az ápolásra szüksége van, s míg az anya nem fél, hogy elkapja a prédát. És mit tesz akkor? Eltaszítja magától és verekszik vele a prédáért. És mit tesz anyám? Azt teszi, a mit az állat tenne.

A mit eddig tett, ösztönből tette, csak azután tett vagy tehetett volna úgy, mint ember, mint anya. Ő megtagadta az embert, az anyát, én is megtagadom a leányt. E pillanattól kezdve idegenek vagyunk. Csak mint idegen bocsáthatta ki száján, hogy megtudna ölni. Azt nem tudná tenni egy állat sem.

Ő megtudna engemet ölni.

A leány ez irtóztató gondolatok közt végig botorkázott a kert kerítése mellett, s lépteit szobájának ablakja felé irányozta. Az ágyterítő még ott függött, s annak segítségével felmászott az ablakig, mely nem volt nagyon magas, az ablakokat betette, ágyába feküdt és gondolkozott.

Egy negyedóra múlva lépteket hallott a folyosón, s az ajtó zárjában a kulcs kétszer megfordult. Várakozott néhány percig, ekkor felállt, az ajtóhoz ment és megnézte, ki van-e nyitva? — Ki volt nyitva.

Az elbeszélő elhallgatott. A barát mozdulatlan maradt.

A nap már eltávozott a börtön nyílása elől, s ismét beköszöntött a szokott félhomály.

IV.

A gyónás vége.

Az anya másnap szivesebb volt, mint valaha. Sötét gondolatait mosolyának fénye alá akarta rejteni. Mindenféle csebecbecsével s édességekkel akarta ellensúlyozni azon keserűséget, melyet a leány érezhetett. Rozália anyja szivességét szivességgel viszonzotta, a mosolyt mosolylyal, nehogy anyjának valamivel adása maradjon, szintén bőven bánt; szóval, mindketten igyekeztek azok lenni, a mik nem voltak.

— Miért nem mégy sétálni édes leányom? — mondá az anya, — Mindig itthonn vagy, semmi szórakozásod, most vendégek se igen járnak, valóban megunhatod magad.

— Beteg vagyok, — felelé a leány, és ágyára dőlt.

Az anya fel akarta használni az alkalmat. Rozália hallotta, a mint egyik ajtó felnyílt, a másik bezáródott. A asszony összekutatott minden szobát, hogy a mi értékeset talál, összeszedhesse és becsomagolhassa. A leány hagyta tenni, a mint neki tetszett.

Az apa nem gondolt semmivel. Pihenni szeretett, pihenni reggeltől estig, pihenni estétől reggelig. Az asszony méltán tarthatott igényt ahoz, a mit összeszedett, mert azt csakugyan ő szerezte be.

Az atya fölszerelte, megnyitotta a vendéglőt, a többi neje dolga volt, mit az asszony később leányával megosztott.

— Elmegyek, — gondolhatá az anya, — elviszek mindent, a mit elvihetek, a vendéglő itt marad, éljete belőle, a hogy tudtok.

A leány szobájába minden negyedórán betekintett, valjon fekszik-e még? Mindig tudott valamit kérdezni: nincs-e erre vagy arra szüksége? — A leány azt felelte: — Nincs. Legnagyobb szüksége volt a nyugalomra, hogy gondolkozhasék, hogy számos terve közül, melyek agyában megfordultak, kiválaszthassa a legjobbat és legrövidebbet, mely leghamarabb céljához vezetendi. Gondolkozása közben a verejték hullt homlokáról, s kétszer-háromszor fölkelte ágyában. Füle csengeni, feje zúgni kezdett, mint a gránát a szétpattanás pillanata előtt.

Végre megtalálta a kulcsot.

Mi volt a kulcs?

Egy tör!

E gondolatnál a leány a tör hegyét szívében érzé, és felszökött. A szúrás valóban nem lehet fájdalmasabb, mint az az érzés volt. — Ezt fogja érezni, a kit megölk, — susogá, — én már előre átéreztem. Hadd érezze ő is. Egyikünk megmarad. Az se fog érezni egyebet fájdalomnál, én már azt is átéreztem. Egyik bűnös büntetése a halál lesz, a másiké az élet. Ugy legyen.

A leány határozott, és nem gondolkozott többé. Belépő anyját már nevetve fogadta, fölkelte és kijelentette, hogy betegsége elmúlt, se feje, se szíve nem fáj többé, s kedvet mutatott a sétálásra. Az anya megörült, kezébe nyomott egy piasztert s azt mondta leányának, hogy vegyen magának valamit.

A leány elment és vett magának valamit: — Egy tört.

Eljött az este. Az anya most nem látogatá meg leányát; azt mondta, hogy nagyon sokat dolgozott, hogy el van fáradvá, szobájába ment, bezárta az ajtót és... és a leány utána ment, lehajlott az ajtó előtt és belesett a kulcslyukon, azaz, hogy belesett volna, de a kulcslyuk be volt dugva. A leány a kamrába ment, keresett egy furót, visszatért az ajtóhoz, s átfurta azt, a nélkül, hogy anya észrevette volna.

Belesett a lyukon.

Az asztalon egy mécs égett, a mécs mellett állt egy óra, melynek az a tulajdonsága volt, hogy abban a perczben, melyben kívántatott, felköltötte az embert. A lármázó gépezet mutatója a kettős számra volt hajtva.

Tehát két órákor fog fölkelni.

A leány nem látott mást semmit, csak motozást hallott, anyja hihetőleg még rendezett valamit.

Tehát két órákor.

Rozália most atyja szobájába ment.

Atyja már feküdt, de még nem aludt, kezében volt az álmos-könyv, melyből azt magyarázgatta, a mit az előtte való nap éjelen álmodott. „Sok viz: betegség. Vizes-korsó: szegénység,” — olvasá ki nagy rezes szemüvegén keresztül az álmos-könyvből.

Midőn a leány atyja ágya mellé lépett, midőn megfogá annak kezét s rátekintett jóakaratot sugárzó becsületes arcára, szemei könybe lábadtak.

Megcsókolá atyja kezét.

— Jó éjszakát, — mondá az, a nélkül, hogy tekintetét az álmos-könyvről leemelte volna.

— Jó éjszakát, édes atyám, — rebegé alig hallhatóan a leány, — jó éjszakát!

Torka elszorult, hangja elhalt, el kellett a szobát hagynia. Szobájába ment, ott letérdelt és zokogott.

Ha lehet, muljék el tőlem e keserű pohár, — mondá Krisztus. — Krisztus az Isten volt. — A leány könyűi, mintha edzették volna szívét, csak szilárdították akaratát.

— Meg kell hálnia! — susogta, midőn fölemelkedett térdéről. Most ledőlt az ágyra s a mult napok s hetek felett gondolkozva, boszuvágya csak fokozódott.

A minaretek tetején éjféli dalát zengé el a muzzim.

A leány keresztet vetett magára.

— Allah az egy igaz isten, és Mohamed az ő prófétája; — volt amenje a muzzimnek.

Jehova az egy igaz isten! Amen! — zárta be imádságát a leány.

A hold ezalatt feljött, s ezüst-szin sugáraitól ragyogott a főmecset aranyozott kupolája.

A leány felnyitá ablakát és kitekintett a csendes, néma éjbe.

Tompa moraj rázta meg a levegőt, ágyu-dörgés volt. Talán valami hajót a sik tengeren szerencsétlenség ért, vagy a scuttari erődből jelentették az éjfélt?

Aztán csend lett ismét.

Rozáliát fájdalmas érzés lepte meg. — Még három óra az élet! Hogy e fájdalmat elűzze, anyjára gondolt és halni akart.

Néma merengésében néha felsohajtvá, néha indulatosan törülve meg homlokát, állt az ablaknál, végre kezébe fogta törét, s annak fényét, élet vizsgálgatni kezdé a hold világánál. Ez kéjt okozott lelkének.

Mikor a tör véres lesz? Ha! Egy pillanattal ezután én vizes leszek!

Ha ekkor azt kérdezték volna a leánytól: Milyen boldogságot akarsz? Azt felelte volna: — Gyilkolni! Ez a legnagyobb boldogság!

A barát megmozdult.

Végre eltelt az idő s az anya szobájából kihallatszott a moraj, melyet a lármázó óra okozott. Rozália hirtelen keblébe rejté törét, magára borítá fekete köpenyét, hogy fehér halotti ruháját eltakarja, s mint két héttel ezelőtt, lebozsátkozott az udvarra. Visszafordult, atyja szobájának ablakára tekintett s egy csókot hintett az ablak felé. Ezzel sietett, az utca-ajtóhoz ért, még egyszer visszafordult, még egy csókot hintett az ablak felé és eltűnt az ajtón kívül.

A utca csendes és néma volt. A hold már meglehetősen magasban ragyogott, s hideg szél kezdett fujni a fekete tenger felől. A leány köpenyébe burkolta magát, jobbát törének markolatára tette és sebes lépésben megindult a Bosporus felé.

Már nem messze volt a tengerparttól. Az ott állomásozó hajók magas árboczain vigan repkedtek a lobogók, s itt-ott lehetett látni, a mint a vitorlák felvonattak. A tenger vize emelkedni kezdett, s több hajó csörömpölve szedte föl horgonyait.

Egy-két gőzös erősen lökdöste ki kéményén a fekete füstöt, s a kazánok szuszogása messze hallatszott a néma csendben.

Egy francia hajónak, mely felvont uti lobogójáról ítélve, szintén indulásra állt készen, két kéménye erősen füstölt s földézetén nagy volt a sürgés-forgás. A kapitány vezény-szava gyakran felhangzott s a francia matrózok kiabálása.

— Ez tehát a hajó, mely uj hazátokba szállitana.

A leánynak kedve lett volna felkaczagni, de nem mert, félt, hogy meghallják, s félt, hogy bünt követne el ezáltal.

A mint a kikötőhöz közelebb ment, egy férfit látott sétálni a parton, ki gyakran megállt s kíváncsian tekingetett szét. Rögtön fölismerte, a férfi Drakudela volt.

A barát hosszú lélegzetet vón.

A leány nem ment tovább, egy deszka-halmaz volt mellette, a megett állt meg.

Drakudela még tíz perczig járkált fel s alá, ekkor lépéseit azon deszka-halmaz felé irányozta, mely mellett Rozália figyelt.

A leány annyira bevonta magát a deszkák közé, hogy láthatatlanná lett.

Drakudela megállt előtte, zsebéből szivart, gyufát vett ki, s csak néhány lépésre a leánytól rágyujtott. A gyufa lángja megvilágította arcát.

Rozália töréhez nyult. Neki akart rohanni, le akarta szúrni, de valami azt susogta: — Még ne!

Az anya és Lőrincz elhaladt mellette. Utánuk két ember jött; egyik is, másik is hozott karjain és hátán valamit.

Rozália, midőn ezek is elhaladtak, előbujt rejtekéből és lassn léptekkel utánuk indult.

Pár száz lépést haladtak, s elérték a kikötő partját.

A francia hajó nem volt oly közel, hogy a felvonó-hidat elérhette volna; beljebb állomásozott, a hol már mélyebb volt a víz és tágasabb a hely; ladikon kellett a hajóig evezni, s e ladikból menni föl a fedélzetre vezető lépcsőzeten.

Drakudela és az asszony megálltak. Lőrincz intett a két embernek, hogy vigyék málháikat a ladikra.

A leány keble magasán kezdett emelkedni, s jobbjá erősen szorítá magába a tör markolatát. — Eldobni azt, és visszaszietni elhagyott atyja ápolására; lemondani a gyilkos szándékról; megvetni a szökevényeket és még csak meg se átkozni emlékeiket; élni és imádkozni az elkárhozottak lelkeiért. — Ily gondolatok fogamzóttak most meg agyában.

E pillanatban kétszer egymásután kitörő hangos kacaját hallott. Az első kacaj a férfi, a másik az asszony hangja volt!

A leány vére fellázadt: — Gyilkolni! ez az én boldogságom!

Az emberek már levitték s a ladikban elhelyezték a málhát. Lőrincz előre lépett s kezét nyujtá az asszonynak, hogy a lépcsőzeten lefelé vezetőjeül szolgáljon.

Most! — susogá valami a leánynak.

Rozália hirtelen ledobta köpenyét, s villám-sebességgel rohant a távozni akarók felé.

Közeledtét észrevette az asszony.

— Rozália! — kiáltá meglepetve.

A leány nem felelt, magasra emelé törét s a pillanatban, melyben a férfi szívének czélzott s döfött volna, az anyját rántá paizsul maga elébe, s a tör az anya szívébe furódott.

Egy sikoly, — mondá reszkető hangon az elbeszélő, — és az anya halva volt.

— És? — kérdé, most sem tekintve hátra, a barát.

— És a leány a hullámokba dobta magát.

— És?

— És kifogatott.

— És?

— És három hónap múlva halálra ítéltetett.

— És?

— És most meg fog halni.

A barát felsohajtott.

Kint léptek hallatszottak, aztán megcsördültek a kulcsok, letelt az egy órai idő, jöttek a papot kiereszteni és kivezetni az elítéltet.

A halálra váltó is megkondult, vékony, éles, néha tompa, hohogó hangja, berikácsolt a börtön nyílásán.

V.

A barát.

— Szánod-bánod bűneidet? — kérde a barát a leánytól.

— Bűneimet? — kaczagott fel az, — Tehát van nekem bűnöm?

A kaczagás fájdalmas és keserű volt.

— Elkárhozott! — dörmögé a barát, — anyádat gyilkoltad meg, és azt kérdezed, van-e bűnöd?

— De hát akarattal gyilkoltam én meg anyámat? — kérde remegő hangon az elítélt.

— A gondolat egy a cselekedettel, a cselekedet egy a gondolattal.

— Hazudsz barát! — kiáltá a leány, felszökve térdeiről, — ha a gondolat egy volna a cselekedettel, akkor te most nem állnál itt.

— Tehát hol? — kérde ez, összehuzva szemöldökeit.

— Lent volnál a pokolban, — válaszolá szikrázó szemekkel a leány.

— Te örült vagy, s így feloldozlak bűneidtől, — mondá hátra lépve a pap, s fölemelé kezét, hogy keresztet vessen a leányra.

— Megállj! — sikoltá az és megragadta a fölemelt kezét, — Ne átkoztasd meg velem a kereszt jelvényét!

A barát mérgesen lépett még egy lépést hátra, s dörgő hangon kérde:

— Mit akarsz?

— Ha-ha-ha! — kaczagott fel a leány, — és te ember vagy? Ilyen volt az ember! És ez az ember, ez a nyomorult, utált alak fölemelt fővel, nem szégyenelve a rút, fekete aljaságot, mely mocskos lényében lakik, ez volna képmása az Istennek! Ha-ha-ha! Nem hiába férczelt hitet magának, hite vétek, mely benne van megtestesülve! Te Judás, ki csókkal árultad el azokat, kiknek szerelmet hazudtál! Te gyóntatni jöttél engemet, kihallgatni a bűnt, melyet te követtettél el velem, s most fel akarsz oldozni a kereszttel, melyet véres kezed megsejtségtelenített. Drakudela Lőrincz! Ha-ha-ha!

A leány kaczagva rohant a barátnak, hogy álarczát letéphesse, de az egy sebes mozdulattal félre ugrott.

A leány összerezsent, összerezsent, mert a vigyázatlan mozdulat alatt szétnyílt a fekete talár, s a barát övéből egy tör markolata csillogott elő.

Az elítélt szemei csillogtak, mint a trigriséi, midőn az prédát lát maga előtt; ajka mosolyra huzódott, s oly piros volt, mint a vér, fogai ragyogtak, mint a tükör.

Szép volt, de borzasztó volt.

A börtön ajtaja most megcsörrent, a zárban megfordult a kulcs.

A barát egy mozdulatot tőn az ajtó felé, a leány egy szökést a barát felé. A szökés nem ember szökése volt, de ragadozó vadé, mely biztos, mely kikerülhetetlen.

Kint kongott a halálraváltó.

A kulcs másodszor is megfordult a zárban. Az ajtó nyikorogni kezdett, a fegyverek csörgése behallatszott.

Az ajtó megnyílt, s a belépő török börtönész kék bojtu vörös sapkában, vörös ábrázattal, hátra tántorgott s halvány lőn.

A börtön nedves földjén egy fiatal barát feküdt, s fekete talárján végig ömlött a piros vér, lefolyt a hideg talajra és párolgott, mert meleg volt.

A barát mellett magasra emelt karokkal egy leány állt, mint Judith Holofernes mellett, egyik kezében véres tör, a másikban fehér szakáll.

A börtönész után beléptek az örök és megálltak az ajtóban. Kint kongott a halálraváltó.

A leány nem szólt egy szót sem, még csak rá se nézett a belépőkre, tekintete a világosságra volt függesztve, mely homályos fényben fürdeté fehér alakját.

Még csak meg se mozcizant.

A katonák szótlanul, bámulva álltak néhány pillanatig, végre a vezénylő elkiáltotta magát:

— Fogjátok fegyver közé!

A leány most megmozdult, két keze összezsapódott, a tör fényes lett és a szakáll véres.

A katonák szuronyt szegezve léptek előre.

— Most harmadszor gyilkol e tör! — sikolytá az elítélt, magasra emelve azt, s a másik pillanatban véres kebelével omlott a katonák lábaihoz.

— Allah! — kiáltá egyszerre valamennyi.

— Jehova! — susogá a haldokló bágyadt hangja.

Kint kongott a halálraváltó.

A vélt gyilkos.

Egy amerikai tengerész-kapitány elbeszélése.

Valami negyven éve lehet, hogy egy baltimorei „Mór“ nevű hajó állt parancsnokságom alatt. Liverpoolba voltunk menendők, hogy onnan Capde Vendba sőt szállítsunk hajónkon, s ugy Baltimoreba visszatérjünk.

Hajó-legénységem egy főhajós (kormányos), két hajós-legény (matrózok) és egy fiuból állott. Hajóm nem volt nagy, s így vezényletére és a hajó-munkák végzésére épen elegendő voltunk. Fialat valék, s talán egy fregát-hajó vezényletét is el mertem volna ennyi emberrel — t. i. négygyel — vállalni. Most jut eszembe, hisz' egy vén szakácsom is vala; az ugyan nem segített a hajó-munkálatoknál; no, de hát velem együtt mégis csak hatan voltunk a hajón.

Főhajósom, egy harmincz éves ember, — gondolom: Clark volt a neve, — szakmájában kitűnő tehetség volt, a mit ő be is bizonyított; de szigorú és barbár emberei iránt, s minden ügyessége mellett, mint hajós, és mozgalmassága mellett, mint kormányos, sohasem birta annyira vinni, hogy valamely hajó-legény másodszor is vele utazzék; sőt azt is beszélték róla, hogy a hajó kikötőben-létekor nem igen mert partra szállni, mivel nem egy ő általa bántalmazott matróz leste az alkalmat, hogy a hatóságnak átszolgáltassa. Azért szépen került minden partra-menést.

Néhány nap alatt a szállitmány a hajóba volt rakva, s dicséretére legyen mondva, a kormányos tevékenységének és szorgalmának volt ez köszönhető; mert sürgette és kergette embereit. Készen levénk a berakással és mert épen alkalmas szél is fújt, a tengerbe evezünk.

Pár napig lehattunk utunkon, s máris észre vevém, hogy Clark kormányosom csakugyan minden tekintetben goromba ember. Parancsolatait káromkodás és szidás nélkül soha nem osztogathatá, valamint nem egyszer fordult elő azon eset, hogy valamelyik emberének pár jó ütleggel is tett valamit érthetővé.

Nekem nehéz volt az ilyen dolgokba avatkozni, s ha kérdőre is vonám őt, mindig szükségesnek mondá az ily bánásmódot. De más ok is tartott vissza; mert ez emberek a legtürelmesebb embert is kihozták volna flegmájából. Az egyik jóakaratu, de lassu; a másik gyors ugyan, de hanyag volt; csak akkor kezdett a munkához, ha okvetlenül szükséges, vagy ha megparancsoltatott neki.

E matrózok — az egyik Jakab, a másik Bill, — nem szenvedhették a kormányost és merem állítani, összebeszéltek, hogy mindent akarata ellenére tesznek.

Idővel annyira ment a dolog, hogy már nem is engedelmeskedtek parancsolatának. Nem egyszer keltettek fel éjjel is álmamból veszekedéseikkel, ha csak maguk voltak a hajófedezeten.

Igy értünk az atlanti oceánba.

Ha annyira tapasztalt lettem volna, mint most, Clarknak alárendeltjei iránti ily viseletét megtiltottam, a matrózok daczoskodásait pedig akkori hajós-regula szerint megbüntettem volna.

Liverpoolba érkeztünk.

Ha dolgom oda-utazásomban roszul ment, vissza-utazomban még roszabbá lett. Naponkint, óránként türeltlenebbé vált nekem e veszekedés; se nappal, se éjjel nem volt miatta nyugtom.

Három hét múlva első célunkhoz, a Maya szigethez értünk. Mialatt sószállítmányunkat beraktuk, mi körülbelül két hétig tarthatott, kissé jobban ment a dolog; de csakis nagy zivatar előtti szélcsend vala ez. A mint a nevezett szigetet elhagyva, két napig utazánk, újra kezdődött a veszekedés, és még hozzá az a baj: Jakab megbetegedett, annyira, hogy ágyba kellett feküdnie. Most az éjjeli őrállás egyszer Clarkra és Billre, — ez volt Clark halálos ellensége, — máskor meg reám és a fiura jutott.

Vagy negyedik éjjel lehetett, hogy, mint már annyiszor, Clark kormányos káromkodásai keltettek fel álmamból.

— Még agyonütlek, te kutya, megöllek! — dörgé a kormányos. — Valami felelet következett, melyet — mivel csak félig valék ébren, — nem igen érthettem meg. Erre elkezdtek veszekedni, egy testnek esését hallám, meg egy sohajt, azután tökéletes csend lön. . .

Kiugorva ágyamból, csak félig-meddig felöltözködve, felszaladtam a hajófedélzetre. A mint a hajó kormányához érek, Clark a kormány-gerendánál áll, s ép akkor egy emberi testnek vízbeesése hallatszik.

A mint hozzája lépek, az árbocról lecsüngő lámpa fénye dühtől reszkető, halott-halavány arczára esett.

— Ereszszétek el a csónakot! — kiáltá fel vad félelemmel, — bocsássátok el, bocsássátok el, hamar, hamar! Bill a vízbe ugrott! Mentsétek meg! Isten szerelmére, mentsétek meg!

— Megállj! — kiálték Clarkra, ki a csónakba akart ugrani, hogy ennek kötelét ő maga feloldja.

— Hamar a csónakba, hamar! — kiálta fel rekedt hangon.

— Megállj Clark! — mondám megint, vállára téve kezemet. — Minek menjünk a csónakba?

— Bill végett! Ő leugrott a hajó-párkányzatról!

— Ha a vízbe ugrott volna Bill, ugy hiszem, legjobb hely az már most neki, — mondá Jakab sokat jelentő hangon. — Csak nézzetek ide.

Jakab egy a lámpától világított helyre mutatott.

— Vér! — hangzott minden ajkról, — Hogy jöhet ez ide?!

— Igen, de nem csak itt! — kiáltá fel Jakab, tovább haladva, — de itt-itt, a kormány-párkányzat kartámaszán is vannak vérnyomok, és ez itt Bill haja, — folytatá, a konyhálámpát fölemelve, melyet az ide sántikált szakács kezéből vett ki és egy csomó véres haját mutatva nekünk. — Kése is itt fekszik véresen, melyet tiz perczcel előbb a kormányos ur kért el tőle.

Mi mindnyájan szótlanul álltunk ott.

— Ezért akasztófával lakolsz, — mondá Jakab, Clarkhoz fordulva, — ha még igazság és törvény van országunkban, mr. Clark. Én hallám Bill segélykiáltásait, s hallám a te fenyegetéseidet is, hogy meg fogod ölni!

— Az Istenért! üljetek csónakra! — kiáltá fogait csikorgatva, félőrülten Clark és a kötél után nyult.

Most azon eszme villant fel agyamban, hátha csak megsebesítette volna őt; habár most már megtalálni kevés reményem volt, mégis kormány-evezőt adattam magamnak és Jakabbal, ki ez irtózatos történet által mintegy kigyógyultnak látszott, a csónakba leereszkedénk; utánunk Clark is lejött.

Sokszor felhagyva az evezéssel, hallgatództunk, a talán még a víz színén levő haldokló sohajtát lesve.

— Mind hiába! — szólalt meg Jakab.

Magam is belátám, hogy igaza van. Miután valami két órai keresés után az eltűntnek semmi nyomára sem jutottunk, a hajó felé irányzám a csónakot.

Már hajnalodni kezdett.

(Vége köv.)

Egy pillantás az égi világok csarnokába. *)

I.

Bizonyosan nincs a szives olvasónők között egy is, a ki elbűvölt lélekkel nem merengett volna, vagy ne merengene néha az ezer meg ezer fénypontokkal — mint annyi ragyogó gyémánttal himzett azur boltozaton, — az Urnak kiterjesztett erősségén, — melyet egyetemben, egy szóval égneek mondunk; és az emberi legmagasztosabb eszmék és gondolatok érzéki hazája gyanánt is tekintünk.

*) Ez érdekes cikket következő levél kíséretében vettem e napokban:

„Tisztelt szerkesztőnő!”

Kegyed igen becses lapjában volt nem rég nyilvánítva az életrevaló ohajtás: bár csak divatoznának nálunk is olyszerű felolvasások, mikben magasabb ismeretek elemei érthetően s lehetőleg kellemesen tárgyalatván, ez által a valódi műveltség torjedése, finomabb élvezetek kedvelése s a közérzés és gondolkozás nemesbülése hatályosan eszközölnének. Vajha lenne ugy minél előbb! Hasonló célra azonban nem felesleges — ugy vélem, — néha csak ily izlettető falatkákat is nyújtani, egyelőre, műveltebb, gyöngéd közönségünknek, minőt e mellékletben — szives engedelmeivel — megkísérlem. Tán a borongós adventi napokban, egynémely meleg családi tűzhely körül, a hűn érző lelkekben kellemes hangulatot kelthetnek eme gondolatok, melyek Humboldt „Kosmos”-ának olvasása közben sajátyszerűleg ragadtak meg engemet is: miket, meghiszem, mosolyogva fitymálhat a hidegebb férfi-ész; a finomul fogékonyabb női elme azonban kedves ábrándozással fűzhet tovább.

Mély tisztelettel

E ny ingi.

Közöltem pedig e levelet azért, mert ez is mutatja, mint terjed nálunk is napról-napra azon ohajtás, hogy a hölgyekkel a tudományokat is megkedveltessük, és ez sikerülni is fog, ha a tudományos tartalmat olyan érdekesen fogják előadni, mint a jelen cikksorozatban. Ilyen vonzó modorban irt tudományos cikkeknek tehát mindig örömmel adok helyet lapomban.

Szerk.

Ez a megmérhetetlen, sőt emberi elménkkel el sem gondolható magasság és mélység, melynek teméntelen üreit azonban épen úgy áthatja, elláthatatlan terét ezerszer ezerféle alkotásu, forogva-rohanva kerengő tömegekkel élénkíti az anyagi őserőnek, a testek egymáshoz való vonzódásának általános törvénye, a kölcsönös nehezkedés: mint a lelki világ határtalan birodalmát át meg átsugározza, sivatagait, mélységeit a jóság és szépség bűbajos alakzataival — mint megannyi kéjszigetekkel teszi lakályossá az erkölcsi őserő, a mindenható szeretet. — Ott is az érzéki véghetetlenségben ama fénylő csillagok, mindannyian nagynál-nagyobb világ-gömbök, kölcsönösen tartják fenn, mozgatják és éltetik egymást. — Kétségtől mind közvetlenebb műhelyei az anyagi s szellemi erők soha nem lankadó munkásságának; közvetlen gazdag fészkei az örök ifjúság változásnak, a tenyészetnek és életnek. — Hanem velők mi csupán csak gondolatainkkal és érzékileg csak az istenség legtávolabbi anyagi nyilatkozása a fény — és a bennünk levő isteni szikrának legnemesebb érzéki szerve — a látás által érintkezhetünk.

Mig az ember — e földi természet tanulatlan ujonca, — inkább csak érezte a jelenségek és tünetek benyomásait, a nélkül, hogy alaposan gondolkodott és ítélhetett volna azok lényegéről; lelke még csak bámulattal, kétes sejtelmek- és képzelődéssel telten, a pompás eget az egész csudatелjes teremtet körülkoszorúzó isteni ékszernek tartotta;*) melynek kristálytükre s ragyogványai mintegy visszasugárzák rá mind azt, a mi körülé és benne meghatóan, elragadólag jelentkezett. A mi jeleset érzett, tapasztalt, vagy alkotott képzeletében, azoknak kedves eszményeit szerette feltűzni az ég csillagzataira. Ezeket tette a tűnékeny földi nagyság, szépség maradandó jelképeivé; ott ábrázolta nem enyészhető képekkel az emberélet és a környező természet nevezetes csudás jeleneteit; ott érzékíté meg isteneit és örökitette hőseink emlékezetét.

Már az őskorban kegyeletes szentélye lőn az ég a fiatal emberiségnek. Ott jártak fáradatlanul, az élet és természet felett örködve, a világot, melegeit árasztó tudás és művészet, a táj ipar, a szerelem, a szűz szemérem, a harcz, a teremő férfierő, a történetterhes idő fényes istenségei; (a nap, hold és a bolygók, Mercur, Venus, Mars, Jupiter, Saturnus). Ott voltak a nagy indulatok, erények és szenvedélyek jelképes csillagzatai; ott a küzdelemmel kipusztított vagy meghódított földi s tengeri szörnyek, vagy a kegyeletes rokonszenvet érdemlett jótekonny teremtmények ábrái.

Ma a nevezeteket ugyan — becses emlékül a fiatal kor édes ábrándozásaira — megtartván; másként, a teremés tikaiban ezer éveken át buvázkodott elme, kétségbevonhatatlan bizonynyal, mint földünk és a nap, olyforma nagynál-nagyobb égi testeket, ugyanannyi roppant világ-gömböket ismer a csillagokbau. — Néhány közelebb levőnek, a holdnak, a napnak és bolygóinak távolságát, térfogatát, tömegét, mozgását és utait határozottan kimérte, kiszámította, s azoknak perczről-perczre tudva levő helyzetéből egymáshoz képest, az ismeretes adatoktól függő minden tüneteményeket csilhatatlanul kinagyarázni, sőt késő századokra is előre megmondani képes. — A roppant messzeségben véges érzékeinkre nézve csaknem elenyésző többi világoknak pedig, az állókul tetsző csillagoknak hasonló lényegére, eme közelebbeknek ismert valóságáról von következtetést.

*) A görög szó „Kosmos,” mely utóbb és most képletesen az egész világrend elnevezése, hajdanta eredetileg ékszer jelentett. (Humboldt szerint.)

Engedje meg szives olvasónóm, hadd soroljam el némely kérlelhetlenül rideg adatait ezen újabbkori ismeretnek, hogy biztos alapul szolgáljanak némely következendő, élénk lelkének bizonyosan kedvesebb eszmélkedésre.

II.

Földünk — mint a narancs, — a két saroknál kissé összenyomott, az egyenlítő felé kidomborodó nagy gömbtömeg; mely külalak a tengely körüli sebes forgás következménye azon öskorból, midőn a hígszerű tömbnek szilárd kérge képződött. Középszerű átmérője 1716, kerülete kerek számmal 5400 mérföld; felszine tehát több mint 9 millió négyszögű és térfogata mint 2600 millió kocka mérföld. Középszerűen véve $5\frac{1}{2}$ -szer tömöttebb, mint a víz; tehát tömege, vagy az anyag, mely benne csoportosulva van, körülbelül annyi, mint volna $5\frac{1}{2}$ -szer nagyobb térfogatu víztömeg.

Minden test vonzódik egyik a másikhoz, s a vonzerő, melyet gyakorol, általában tömegével arányos; minélfogva nagyobb tömeg aránylag nagyobb vonzerejével a kisebbeket váthatlanul kötve tartja magához. A hold így földünk túlnyomó vonzerejével van ehez kötötve; átmérője nem egészen $\frac{1}{4}$ -ed, térfogata $\frac{1}{54}$ -ed és tömege $\frac{1}{87}$ -ed résznyi, mint ezé. — Tőle közepesen 52 ezer mérföld távozon, öt hónapoként egyszer megkerüli, és vele együtt esztendőnként egyszer kereng a hatalmas nap körül.

A nap roppant terjedelmű és tömegű test levén, ennélfogva körében tartja bizonyos távozatokon és körülé járni kényszeríti, nemcsak a holddal együtt földünket, hanem a többi bolygókat is a holdhoz hasonló kisebb testökkel; ezenkívül számtalan üstökösöket és valószínűen sok egyéb nem látható tömör vagy ködszerű kisebb tömegeket is.

A nap átmérője 112-szer nagyobb, mint földünké (192,700 mérföld), terjedelme tehát csaknem $1\frac{1}{2}$ milliószor, tömege pedig 360 ezerszer több, mint azé. Valamennyi körülé bolygó égi testek tömege is alig volna együttesen $\frac{1}{700}$ -ad résznyi, mint az övé.

Földünk a naptól közepesen 20 és $\frac{1}{2}$ millió mérföldre van; ezt véve alapul, Mercur nem egészen $\frac{1}{3}$ -ad, Venus $\frac{2}{3}$ -ad résznyi; Mars $1\frac{1}{2}$ -szer, Jupiter $5\frac{1}{4}$ -szer. Saturnus $9\frac{1}{2}$ -szer, Uranus 19-szer, végre Neptun 30-szor ekkora távozon vannak.

Nagyságra nézve Mercur és Mars jóval kisebbek, Venus csaknem akkora, mint a föld; de már Jupiter ennél 1414-szer, Saturnus 735-ször, Uranus 82-szer és Neptun 108-szor nagyobbak. Ez utóbbiaknak 4-, 8-, 6-, 2 ismert holdaik is vannak, és Saturnusnak e mellett kettős fényöve.

E bolygók legnagyobbika Jupiter, tavaly óta mint kitünően nagy és gyönyörű, tiszta vízfényű csillag van fenn éjente, — most már alkonyat után a délszaki magaslaton tündököl és folyvást távozni látszik nyugat felé.

Szép látvány ez pusztán szemmel is; közönséges jó távcsőn nézve pedig — minőkkel ma már mérnökeink is birnak, — meglepően érdekes és tanulságos. Ha az mozgatlanul reá van irányozva s kellőleg szemhez igazítva; benne a csillag elvesztvén szikrázó ragyogását, mintegy alma-nagyságú, szelid fényű érczányérka látszik; közel körülé pedig előtűnnek holdjai, mint valami ezüst pontok; néha mind a négy, — majd egyik vagy másik elfedtetten, — hol egy, hol másféle helyezettel.

(Végo köv.)

Egy hét története.

Deczember 11-kén.

A szép idő. — A nemzet karácsonfája. — Költői jelenet a képviselőházban. — A hangverseny-teremben. — Joachim játéka. — Az írói segély-egylet. — A „Családi Kör“ közönsége. — A leghatalmasabb ékesszólás.

Költői szép idő, egész öröm kitekinteni — a kandalló mögül. A nagy poéta, kit megénekelt minden poéta, a legszébb tündér-alakokat varázsolja a háztetőkre, a mint aranyos tekintetével lepillant a hó-csoportokra s köröskörül minden úgy illog-villog, hogy nagyon természetesnek tartjuk azt a szép hagyományt, melyről egy régi német rege szól: „Télen történnek az eljegyzések, nyáron a házasságok.“

Mindenfelé már sűrögnek-forognak, itt egy gyöngéd kéz olti fonalra a tarka gyöngyöket, amott egy fűrtös ifju sokat mondó tekintettel tart szemlét a kirakatokon, a kis Peti most jobban tanulja a leczkéket, mint valaha, és Juliska soha sem tudná magának megbocsátani, ha már most nem gondolkodnék arról, hogy mily szép gyöngyös fejkötőt, mily csipkés köténykét talál ki majd Róza babája számára, ki csakugyan mindannyiszor kimeresztí okos, nagy szemeit, valahányszor Juliska egy-egy selymet, egy-egy csipkét eléje tart s e mellett gyöngéd felebaráti szeretettel megnyomja — derekát.

Mindenki, a kit szeretünk, mindenki megkapja karácsoni ajándokát, s a kit mindnyájan szeretünk: a haza, annak is most készül — karácsonfia.

Egyelőre bizony nem a legörvendetesb. Heteken át tanácskoznak róla a képviselőházban, ma-holnap neki ülnek a felsőházban is, s kétségkívül, hogy mire itt lesz a karácson, — meglesz nem csak a quóta, hanem az államadósság is, s e két dolog nem a legfényesb cifraság — a karácsonfán.

Ellene, mellette untig elég beszéd folyt az országgyűlésen; de azt mindenki bevallá, hogy csak a vas kényszerűség az, mi elvállalására birhat, a jobb oldal belátta e kényszerűséget, a bal oldal nem látta be, s ebből áll a különbség.

E hosszú vita a költő-államférfiu, b. Eötvösnek alkalmat adott oly magas röptű rögtönzésére, melyben a költő azokat is elragadta, a kik nem barátjai — az államférfiunak.

Várady Gábor Eötvös azon szavaira hivatkozva, hogy „a hó annál tisztább, minél mélyebbről vesszük azt“: összes viszonyaink mélyéből idézett adatokat, ezekkel bebizonyítva, hogy szegények vagyunk s így újabb súlyos terheket nem vállalhatunk el.

Eötvös azt felelte, hogy az adatok igazak, a tény is igaz, de ő azért mégis elfogadja a terhet. Az ország nem lesz nagyobb, a lakosság nem szaporodik, új arany-aknákat nem fedezünk fel; de viszonyainkhoz egy újabb tényező jön; az a tényező, mely az atlantikuson túl kopár szigetektől virágzó birodalmat varázsol elő, mely a svájci hegyek között megalkotá a legboldogabb köztársaságot, mely Hollandiában a tengertől elfoglalta saját földjét, s ezen új tényező, a szabadság!

Ez költői ihlettel elmondott szózat volt, miközben a szónok arcza kigyult, hangja alig győzte követni lelkesedése szár-

nyalását, s a földre e pillanatban bizonyára csakis ama hangok emlékezteték, melyek a bal oldalról zugtak felé, hogy: hol is van az a szabadság?

E jelenet, bár mennyire töprengjen is valaki annak igaz voltáról, bizonyára szép volt, s ez képezé az egyetlen költői mozzanatot — ki is keresne különben az ország dolgai körül költészetet? — a képviselőház vitáinál.

Ott az ország gondjai, a számok, a politika s az élet prózája szóltak; míg a hangverseny-teremben a genialitás, a költészet, a csudaszerűvel vetélkedő költői tökély egyik legmagasb mintaképe jelent meg.

Egyiknek nevezzük, mert kettő van. Az egyik Liszt a zongoránál, a másik Joachim a hegedű-vonóval.

Mindkettő a század művészetének dicsősége, s tegyük hozzá a nemzeti büszkeség fellendülésével: mindkettő magyar.

Joachim szombaton s kedden este játszott. Szébbet, jellemzőbbet nem mondhatni róla, mintha ismétljük, a mivel játékát Bécsben jellemezték: „Nagyszerűbbet egyszerűbben nem lehet előadni.“

Benne megtestesült az, a mit az abszolút tökélynek nevezhetünk. A mi még talán hátra van, az oly finom és megkülönböztethet, hogy emberi érzék nem győzi követni.

Ő csudaszerűleg hat. Széles homloku, lesimított, fekete haju férfiu jelen meg, arcza erős vonásait a szakáll és bajusz hiánya még szembetűnőbbé teszi, míg nagy vállai a fizikai erőteljéről tesznek bizonyosságot. Külsejében nincs semmi genialiskodó, sőt a pápaszem nagyban növeli megjelenése komolyságát.

Kezébe ragadja a vonót, feje lehajlik a hegedűre, míg arcza megtartja változatlan komolyságát, a húrok megszólalnak, a hallgató lebüvölten figyel s az elragadtatás édes, költői hevével csügg e bűbajos hangokon.

A mesterkélttség, a bizarrság, a bravouroskodás, kisebb szellemek e tarka csillogásának Joachim játékában nincs semmi nyoma. Itt minden nagyszerű, s mégis minden a legegyszerűbb.

Szebb költemény nincs a világon, mint a minő az volt, midőn Brahms-sal, Schumann e geniális növendéke, a költői lágy zene e leghatalmasabb virtuózával Beethoven G-dur sonatáját játszá.

Paganini szerzeményeiben elragadott a virtuóztatás ereje; a sonatában a tiszta, egyszerű, fenséges költészet.

Joachim játéka felejthetlenné teszi a két estét, s úgy fogunk rájuk gondolni, úgy fogjuk emlegetni: mint a költészet legédeseb, legnagyszerűbb nyilvánlásait.

S hogy történetünk harmadik részéhez érjünk, megint a költészet nevében kell fölkerínnem önöket, hogy a hangversenyteremből más terembe lépjünk át.

Nem megyünk rossz társaságba. Ott vannak a költészet mellett mindazon más muzsák és nem muzsák, melyekkel az irodalom csak foglalkozik.

Az írói segély-egyletnek mult vasárnapon volt közgyűlése. Azon egylet ez, melyre különösen e lapok közönségének joga van minél többször gondolni, s melynek közgyűlésén e

lapok közönségéről a hazafiúi köszönet legszívesb nyilvánulásai-val emlékeztek meg.

A magyar hölgyek, e lapok szerkesztőjének felhívására, az irói segély-egylet alapítványát tetemes összegekkel szaporították, s erről, magyar hölgyek e nemeslelkű áldozatkészségéről, a pénztárnok a legmelegebb szavakkal emlékezett meg.

Az irói segély-egyletnek ez volt első rendes közgyűlése s e tárgy magában véve, élesen megvilágosítja eddigi viszonyait. Az irói segély-egyletet 1854-ben a „Pesti Napló“ pendíté meg. Az indítványozásra azonnal össze is gyűlt körülbelül kétezer frt, de az akkori császári helytartóság nemcsak minden ily további mozgalmat betiltott, hanem egyszersmind lefoglalta az összegyűlt adományokat. Ugy álltunk, hogy a magyarnak akkor nem volt szabad saját hazájában íróról önkényes adományozások által sem gondoskodni. 1861-ben az eszme ismét föléledt, egy névtelenül maradni akaró hazafi erre áldozta fel a horvát sorsjáték 12,000 frt értékű ezüst-készletét nyert sorsjegyét, az alapítványok mindegyre szaporodtak s az irói segély-egyletnek ma 120,000 frt alaptőkéje van. Nevezetes összeg, miután néhány év alatt önkéntes adományokból gyűlt össze, de még korántsem oly nevezetes, hogy fedezhetné mindazon igényeket, melyekre az irói segély-egyletnek tekintettel kellene lennie.

A hazafias közönség áldozatkészsége bizonyára ezután is részvétellel lesz az egylet iránt, mely mellett a három leghatalmasabb szószóló: a hazafiság, közművelődés és emberiség szól. — Ez a leghatalmasabb ékesszólás. — á. —

Budapesti hírvivő.

✿ (*Mai számunkkal*) veszik t. előfizetőink új előfizetési fölhívásunkat, és kecséget a remény, hogy az mindenütt szíves fogadtatásban fog részesülni. A magyar hölgyek ismerik lapomat és ismerik az irányt, melyet nyolcz év óta ernyedetlenül és hála Istennek, nem minden eredmény nélkül követ. A mellett, hogy egy divatlap iránti minden méltányos igényeknek színezett divatképei, himzet- és szabás-mellékletei által lehetőleg megfelelni ügyekszik, legfőbb feladatának ismeri: a haza- és emberszeretet, a szép és jó érzetét, egy szóval, az igaz műveltség iránti vágyat élesíteni hölgyeink szívében; mert, mint azt már több alkalommal részletesen kifejtettem, a műveltség terjesztése által most inkább, mint valaha, nagy szolgálatot teszünk nemcsak minnagunk, hanem a hazának. Férfiainkat a honszervezés komoly munkái foglalják el, a miénk tehát a költelesség, arról gondoskodni, hogy a költészet virágai ki ne fonyadjanak sem a szívekben, sem az életben.

Azért indítottam meg a: „Hölgyek könyvtára“-t, a jövő évben már tíz kötetet fogok adni és pedig csupa válogatott műveket; többek közt az „Aranyos Erzsike“ szerzője: Marlitól ismét egy két kötetes kitűnő művet. Hogyan bírok ennyi könyvet a lapon kívül adni? Ugy, hogy bizván hölgyeink nemes buzgótságában, tudom, hogy minél több könyvet adok, annál jobban terjesztik lapomat, és ők ezt most annál inkább tenni fogják, minthogy az új előfizetők most már tizenhat kötetet kapnak mellékletül; nem képzelhetek tehát olyan olvasni tudó családot, mely kész örömmel ne fizetne elő oly lapra, mely után egy-két év alatt egy kis könyvtár birtokába jut.

Szíves buzgólkodásukat pedig mivel hálálhatnám meg méltóbban, mint azon ígéret által, hogy minél inkább növekedik t. előfizetőim száma, annál több szép és hasznos könyvet

fogok adni, és így az irodalomnak is, nekem is és önönmaguknak is hasznos szolgálatot tesznek. Kérem tehát, tegyék meg e szolgálatot és terjeszték lapomat!

Emilia.

✿ (*A magyar gazdasszonyok egyletének*) decz. 7-kén tartott választmányi ülésében a benyújtott számos árva-gyermek fölvételi kérvényezők közül az egylet növendékének a pénz erejéhez mérten a legszerencsétlenebbik vétethetett csak fel, ezenkívül egy 200 frt évi fizetés mellett. A közelgő karácson-ünnep előestéjén az árva-gyermekek részére készítendő karácson-fára ujjalag ajándékoztak: Szekrényessy Kornél ur 15 frtot, Csere-miszky Miklósné 4 frtot, Lukovics Gáborné 3 frtot, Pogonyi báró Egloffstein Amália, Hollán Ernőné, Herzberg Sándorné, Mandl Jánosné, Adler Antalné 2-2 frtot, Damjanich Jánosné, Liszy Istvánné és Grün Jánosné 1-1 frtot, a rendezést Liszy Istvánné, Adler Antalné és Szathmáry Károlyné választ. tagok szíveskedtek elvállalni. Ennek kapcsában bejelentetett a karácson-ünnep előnapján esti 6 órakor a városi vigadó nagy termeiben adandó zene-estély programja, mely szerint az Asbóth ur vezénylete alatt álló katonai zenekaron kívül Sax-lehner és Helvey kisasszonyok egy kettős, Stoll ur tanítványai egy hatos, az ó-budai dalárda énekkel, Szuk urak a tárogatón és havasi kürtön fognak szíveségből közreműködni. Bementidij: 50 kr-ra, számozott szék külön 1 frtra határoztatott. — Végre a növelde részére adományoztak: Reinszbrecht-Hegyi Anna urnő 4 véka főzeléket, Pernhárd Jakabné urnő 45 font zsirt, Thurn Erzsébet urnő pamut-vászon, seprőket és szalma láb-szőnyeget, Somoskőy Janka urnő mogyorót és turót, Hanulik István ur 12 iteze téntát, mely adományok hálás köszönettel vétettek. — Uj tagnak beiratott: igazgatónak: Pogonyi báró Egloffstein Amália, Hajnik Anna, Hajnik Irén és Konkoly Miklósné urnők. — A választmány nevében Sztupa György, jegyző.

✿ (*A magyar irói segély-egylet*) vasárnapi közgyűlésén a következő választások történtek. Az igazgató bizottmány tagjaiul: elnökül gróf Károlyi Istvánt, alelnökül b. Eötvös Józsefet; továbbá tagokul: Arany János, Csengery Antal, Deák Ferencz, Ledniczky Mihály, Lónyay Menyhért, Jókai Mór, Fogarassi János, Mannó István és Greguss Ágost; az ellenőrködő bizottság tagjaiul: gróf Károlyi György, Morócz István és Weisz Bernátot választák meg.

✿ (*A Kisfaludy-társaság*) rendszerint a hó utósó szerdáján szokta tartani havi ülését. Miután azonban most ez épen karácson első napjára esik, a havi ülés már e hó 18-kán fog megtartatni. Dalmady Győző ez ülésen olvassa föl székfoglalóját.

✿ (*A honvéd-segélyző-alap*), e legnemesb tőkeforrás, folytonosan szaporodik. Így Aradmegye is közelebb kétezer, Temes-megye háromszáz, Csongrádmegye hatszáz frtot sat. küldtek be. A honfiúi adakozás legszebb nyilvánulása ez.

✿ (*Horváth Mihály püspök*), jelenleg a legkitűnőbb magyar történetíró, püspöki széke helyett legfelsőbb helyről élet-hossziglan ötezer forint évi nyugdíjt nyert a magyar vallás-alapból.

✿ (*A magyar püspöki kar*) decz. 5-kén befejezte be tanácskozásait a részben, hogy mily állást foglaljon el a kath. egyház a megváltozott közviszonyok körében. A megállapodásokat előbb a király s a kormány elé terjesztik, s azután hozzák nyilvánosságra.

✿ (*Az országgyűlésnek*) most heves napjai vannak. Hogy a roppant munkahalmazt a lehetőleg rövid idő alatt megbirja, a képviselőház azt határozta, hogy ülései ezután 10 órától 4

órát tartanak, vagyis naponként hat órát át ülésezik; aztán azt is határozta, hogy vasárnaponként is ülést tart, még pedig 12 órától 4 óráig. A felsőház e napokban szintén hozzá lát a munkához s a lapok tudósítói s a gyorsírók úgy kapkodnak ide-oda, hogy szintén tragicomicus a zűrzavar.

✿ (Az irodalmi és művészeti szakosztály) az „Egyenlőségi kör“-ben múlt vasárnapon megalakult. Elnökké Szigligeti Ede, alelnökké Urváry Lajos, jegyzővé pedig Markus István választott. A szakosztály mindnyárt megalakulása után két kérvényt fogadott el. Az egyiket az országgyűléshez intézi a nemzeti színház ügyének minél előbbi rendezéseért, a másikat Pest-városhoz, hogy jelentené ki, miszerint egy magyar népszínház építésére kész telket átengedni. Ez irodalmi és művészeti szakosztály az egyetlen társulás, mely feladatául tűzte ki, hogy az irodalom és művészet napi érdekeit figyelemmel kísérje, s remélhető, hogy működésében figyelemmel is fog találkozni.

✿ (Almási Balogh Pál) 40,000 kötetből álló könyvtárat hagyott hátra nagy képgyűjteménnyel. Most mindkettő eladó. Az örökösök külföldről már több ajánlatot kaptak, de nagyon szeretnék, hogyha e műkincs a hazában maradhatna. A kiknek a vételre kedvük van, azok dr. Balogh Tihámér urhoz fordulhatnak Aradra.

✿ (Ligeti Antal,) jeles tájfélesztésünk, az akadémia kis terme számára három tájképet fest. Kettő (Trencsén-vára és Ricsó-váralja) már kész s ezeket Kubinyi Ferencz megbízása folytán készítette el. A harmadikat a kultuszminiszter rendelte meg, mint az akadémiának elnöke. A teremben van még egy negyedik falhely s bárha ennek betöltésére is akadna egy áldozatkész hazafi, mi által a terem falképei kiegészítve lennének.

✿ (A Kossuth Lajos) születési helye fölött támadt vita el van oszlatva. A Kuthen által említett Kossuth Lajos a Ferenczcsatorna pénztárnoka s testvére azon Kossuth Sándornak, ki 1849-ben Győr védelmében vitézül kitünteté magát s nehéz sebet is kapott. Mindkettő nagy hazánkfia oldalrokona.

✿ (A budai népszínházban) szerdán adták elő Augier: „Giboyer fia“ című irány-színművét, mely a szabadelvűség harczát tünteti elő a társas-életben a nem szabadelvűséggel. Épen ez este azonban oly hőzivatar volt, mely ritkítja párját s ennek folytán nem sokan próbálkoztak meg a lánczvidon a harczczal — az elemek ellen. A színház üres volt.

✿ (Hellmersberger) híres quartettjével Pesten, a redoute kis termében három hangversenyt tart: decz. 16-, 18- és 20-kán. Haydn, Beethoven, Mozart, Schubert, Volkmann és Goldmark több szerzeménye képezi az érdekes műsort. Rubinstein, Brahms, Joachim s a Patti-hangversenyek után valóban csak oly kitűnőség, minő Hellmersberger kis társasága mérkőzhetik meg a hangverseny-idény estélyeivel. De ez nemcsak megmérkőzhetik, hanem bizonyára fényes sikert is fog aratni.

✿ (A jogász-bál) rendezői a házi-asszonyi tiszt elvállalására gr. Andrássy Gyuláné asszonyt, a miniszterelnök ur nejét kérték meg, ki e kérelmet elfogadá. A bál jan. 29-kén lesz.

✿ (A történelmi társulat) közelebbi szakülésén b. Nyáry Albert igen érdekes értekezést olvasott fel az Este-ház modenai levéltárában levő magyar okmányokról, melyek I. Mátyás, II. Ulászló és II. Lajos királyok korából valók. A társulat ez okmányok lemásolására megkeresi az esztergami primás s egri érsek urakat.

✿ (Ft. Nagy Mihály, *superintendens*.) Komáromban, a templom udvarán, oly szerencsétlenül csúszott el, hogy tetemesen

megsérült. De komolyabb veszély — mint nagyszámu tisztelőinek örömmel jelenthetjük, — nem forog fenn.

✿ (Igen becses érme) kapott közelebb a magyar kereskedelmi miniszterium a hason olasz miniszteriumtól — magyar levél kíséretében. Az érme száma: 91. Rajtok vannak a savoyai ház fejedelmei s azok nejeinek dombor munkájú arczképek, az első savoyai gróftól kezdve Viktor Emanuelig. A miniszterium a becses küldeményt a nemzeti muzeumnak adta át.

✿ (A posta-hivatalokat) most mindenfelé szaporítják. Ez nagyon helyes intézkedés, miután az eddigi hivatalok alig győznek megfelelni a növekedett forgalom igényeinek s bizonyára, ez lényeges oka a posta-kezelés ellen átalában támasztott panaszoknak. A pesti kerületben a következő helységek nyernek újonnan posta-hivalt: Dinyés, Csikvár, Báltya, Moha, Pusztapó, Erdőtelek, Herczegfalva, Perkuta, Polgárdi, Rác-Almás, Zsámoly, Alsó-Németi, Bugyi, Jánoshida, Kecel, Kis-Harta, Pilis-Csaba, Tápió-Bicske, Tápió-Györgye, Algyó, Csány, Magocs, Tószeg, Csépa, Kenderes, Maklár, Mezőkeresztes, Alsó-Sz.-György, Dósa, Fényszaru, Fülöpszállás és Jókahalma.

✿ (A rózsás napló.) Frits Béla, zárandmegyei földbírtokos, közelebb vezeté oltárhoz Aradon Szarvasy Stefánia kisasszonyt, Veszprémben Véghelyi Dezső ügyvéd e napokban tartá esküvőjét Molnár Juliska urhölgygyel, Tállyán pedig e napokban jegyezte el Fáy Ferencz, ottani köztisztviselő ifju közbirtokos, a bájos és művelt lelkű Sóhalmay Irmát. Az esküvő karácson napján fog végbemenni és az igaz szerelem szent frigyét az ég bizonyosan legszentebb áldását árasztandja. Majd farsang alatt Hymen urfi bizonyára még szorgalmasabban írja naplóját.

✿ (Vegyes hírek.) A horvát udvari kanczellariát közelebb felosztják. Mult idők maradványa ez, mely sehogys illik be a megváltozott viszonyok keretébe. — Győry Vilmostól érdekes munkát jelent meg a „Budapesti Szemlé“-ben. Ez „az élet szeretete és halál a drámában“ című aesthetikai értekezés, mely Saint-Marc Girardin nyomán van dolgozva. — Szilády Áront, kinek alapos ismeretei vannak idegen nyelvekben, a közoktatásügyi miniszter megbízta, hogy Bolognába utazván, ott a Magyarországot érdeklő könyvek és iratok után buvárkodjék. Szalay azt állítja, hogy Bolognában Mátyás király könyvtárából érdekes maradványoknak kell lenni. — „Néptanoda“ cím alatt a pécsi tanító-egylet közlőnyt indított meg. — Horn Ede nem fogadta el a „Pester Lloyd“ szerkesztését s így most ez állomásra Falk Miksát, a kitűnő tollu publicistát nyerték meg. — A „Honvéd“-lap, mint a honvédegyletnek közlönye ügyében Perczel Mór tábornok levelet intézett minden honvéd-egyletbe. — A hajdani Eszterházy, most Estei Ferdinánd magyar ezred közelebb Pestre fog jönni, de az a hír, hogy más magyar ezredeket is az illető hadfogadó kerületbe fognak áthelyezni, valótlán. — A párisi magyar egylet nem rég felhívásban fordult a magyar közönség, s különösen a kiadók s könyvárusokhoz könyvekért. A világműveltség gyupontján tanuló, többnyire ifju iparos hazánkfiai egylete az, mely valóban megérdemli a pártolást. — Jókai Mór újévkor a „Hon“ s az „Igazmondó“ tárczáiban egy-egy regényt kezd meg. Az előbbinek czime: „A szerelem bolondjai,“ az utóbbinak: „A fekete sereg.“ — Thaly Kálmánt az a külföldi kitüntetés érte, hogy a milánói tudományos akadémia őt, mint a Rákóczi-kor szorgalmas búvárá, külföldi tagjának választá meg. — A budai dunapart szabályozása végre áthaladta a jámbor ohajok országát. A város most hirdet rá pályázatot. A vállalkozó 95,000 frtot kapott, de kötelezi magát,

hogy a munkával egy év alatt készen lesz. — Beregszászi Lajos zongora-termében most új szerkezetű zongorák láthatók. Ezek amerikai módszer szerint — fülhúrozással — készültek. Hangjuk így tömörebb, tisztább. A párisi világkiállításon az ily szerkezetű zongorák nyerték el az első díjt. Ára ily zongorának 800 frt. — Toldy István újévtől kezdve „Egyházi Ellenlencék” című folyóiratot indít meg.

☞ (Halálozások.) N.-Kázmérban múlt hó 28-dikán kísérték örök nyugalomra b. Vécsey Mária özvegy szendrői gr. Török Józsefné urhölgyet, ki 92-dik évében hunyt el. — Ungból Iványi-Fekete Lőrincz haláláról értesítenek, ki egykor a megye alispánja volt. — Pozsonyban e hó 1-sején Kovács Pál, tanodai felügyelő hunyt el 82-dik évében. — Pesten pedig Zsolnay János, gr. Károlyi István nyugalmozott főszámvevője, halt meg 65 éves korában. Béke poraikkal!

† (Bérczy Károly,) az akadémia és Kisfaludy-társaság tagja, szépirodalmunk is egyik kitünősége, kinek nevét e téren beszélyei, műfordításai és műbirálatai hosszú ideig fogják fenn tartani, szivbajban, mely már néhány év óta gátolta működésében, élete 47-dik évében, f. hó 12-kén meghalt. Temetése 13-kán ment végbe nagyszámú tisztelőinek részvéte mellett. Béke és áldás hamvaira!

Nemzeti színház.

Deczember 13-kán.

Decz. 7-kén: „Faust,” Gounod operája 5 felv. — Decz. 8-kán: „Az üldözött honvéd,” Szigligeti drámája 4 felv. — Decz. 9-kén: „A jó falusiak,” Sardou színműve 5 felv. — Decz. 10-kén: „Hunyady László,” Erkel operája 4 felv. — Decz. 11-kén: „Macbeth,” Shakespeare vigjátéka 5 felv. — Decz. 12-kén: „A fekete domino,” Auber operája 3 felv. — Decz. 13-kán: „Az idegesek,” Sardou vigjátéka 3 felv.

Budai népszínház.

Deczember 13-kán.

Decz. 7-kén: „Elvesztettem zsebkendőmet,” „A szürke kabát,” vigjátékok 1-1 felvonásban és Lovassy tanár ködképei. — Decz. 8-kán: „A gerolsteini nagyhercegnő,” operette. — Decz. 9-kén: „Dárius kincse,” új színmű 3 felv. — Decz. 10-kén ugyanaz. — Decz. 11- és 12-kén: „Giboyer fia,” Augier színműve 5 felv. — Decz. 13-kán: „A cydoni alma,” Éjszaki vigjátéka és „A szép Galathea,” operette 1 felvonásban.

Mindenfélék.

☞ (Metternich hercegné,) a párisi osztrák követ neje, korunk Babeljének kiegészítő része lett s bizarrságai, különczködő ötletei közmondásosak. Minden Metternich. A derék szabása, a feltűzött ruhák, a tarka legyező, a piros, magas sarku cipő. Mindent Metternichről neveznek el, a mi épen feltűnik, s már nem is igen lelkiismeretesek abban, hogy valjon a hercegnő ötleteit mutatják-e be, vagy pedig a hercegnő neve alatt a divatvilág hatalmasságainak eszméit. Ez a hercegnőre nézve természetesen nem igen kellemes lehet, és pedig annál kevésbé, miután a lapok is nagyon felkapták nevét s erősen emlegetik, sokszor nemcsak erősen, hanem kiméletlenül is. Így a hercegnő közelebb egyik párisi lap ellen sajtó-pórt is kezdett. A lap azzal védte magát, hogy a hercegnő már fogalom lett, ép olyan, mint a Benoiton asszony. Akárhová tekintünk Párisban, — ugymond, — mindenütt Metternich asszonynyal találkozunk, de ez nem a hercegnő, hanem a divat fogalma megtestesülten, a miért a hercegnő mit sem tehet. A törvényszék azonban nem

igen hallgatott e mentségre, hanem ama lapot tetemes bírságra ítélte el — mint becsület-sértőt.

☞ (A Vezuv kitörése.) Olaszországban most mindenki a Vezuvról beszél. Nov. 21-dike óta a kitörés éjéről-éjre nagyszerűbb. Az idegenek ezrével tódulnak oda, hogy a borzasztó szép látványt szemlélhessék. A hegy benseje úgy zúg, mintha folyvást néhány száz ágyút sütnének el benne, s közben néhány ezer lábnnyira löki fel a lávát, szikladarabokat s agyagot. A látvány nézői oly közel tódulnak, hogy a kövek közvetlen közelükben hullnak le. A láva a hegyről 40—50 lábnyi széles folyamban kigyózik le s ez oly zajt okoz, mintha néhány milliónyi kavicsot csörtetne a szél a köveken. De különösen nagyszerű a látvány éjjel. Akkor a láva mint tűzfolyam tűnik elő, mely körülkigyózza az egész hegyet. Angolországból nagyon sokan sietnek — a Vezuvhoz.

Gazdasszonyoknak.

Nyul-leves.

Egy szép, nyers nyul czombjairól való részét, egy font marhahúst és egy negyedfont sovány sodart finom szeletekre kell vágni, egy kis vaját piritani és azzal néhány kanálnyi vízzel együtt megpároltatni, jól befedvén a lábast. Ha a lé már szép piros-barna, a fennmaradt nyulcsontokat, néhány szelet sárga répát, egy fej zellert, egy petrezselymet, sót és annyi vizet kell hozzá önteni, a mennyi levest ohajtunk, e levet pedig, két óráig hagyjuk folytonosan főni. Ezután egy kis vajjal gyenge rántást kell készíteni, a húst rászűrni, felforralni, zsemlye-szeleteket megpirítani, ezeket a leveses-tálba tenni és a levest belé szűrni.

K. Pálné.

Disznó-máj aspikkal.

Három negyedfont disznó-máját, egy negyedfont szalonát, ugyanannyi sardellát, egy kis zsirt és néhány champignon (fehér gombát) finomra meg kell vagdalni, egy kis sót, egy fél citrom levét, egy kis fekete borsot, két lat reszelt zsemlyemorzsát és két tojás sárgáját jól elkevervén benne, egy zsirral kikent formába kell tenni és azt három negyed óráig a sütőben megsütni vagy a formát forró vízbe állítani és kifőzni, ha az étel kihűlt, lapos tála borítani, köröskörül aspikkal, zöld uborkával és tormával felcizfrázni és hidegen betálalni.

A. Gyuláné.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az 1-ső szám: E és S betűk, fehéreneműekre.
A 2-dik szám: N betű, koronával.
Az 3-dik szám: M és B betűk, fehéreneműekre.
A 4-dik szám: M és G betűk.
Az 5-dik szám: D betű.
A 6-dik szám: G és R betűk, zsebkendőkre.
A 7-dik szám: M betű, zsebkendőkre.
A 8-dik szám: A és B betűk, asztalkendők sarkába himzendők.
A 9-dik szám: H és T betűk.
A 10-dik szám: F és D betűk.
A 11-dik szám: széles kézelő rajza, dupla battiston fekete fonállal himzendő.
A 12-dik szám: M és L betűk, fehéreneműekre.
A 13-dik szám: himzett szél, fehéreneműek disztítésére.
A 14-dik szám: M és P betűk.
A 15-dik szám: F és E betűk, zsebkendőkre.
A 16-dik szám: J és R betűk finom zsebkendőkre, sűrű francia himzés.
Az 17-dik szám: G és N betűk.
A 18-dik szám: gyermeknadrágokra és egyéb fehéreneműekre való himzés rajza.

- A 19-dik szám: M és O betűk, fehérneműekre.
 A 20-dik szám: E és M betűk, ugyanarra.
 A 21-dik szám: N és L betűk, egymásba fonva.
 A 22-dik szám: alsó szoknyákra, gyermek ruhákra, takarókra, függönyökre sat. alkalmazható zsinorzási rajz.
 A 23-dik szám: T és J betűk.
 A 24-dik szám: széles kézelő rajza, finom francia himzés, dupla moll-clairon dolgozandó.
 A 25-dik szám: Mariska név zsebkendőkre, egy t. előfizetők megrendeléséből.
 A 26-dik szám: egy nagy gombostűpárna rajza. E munkát színes selyemre, színes, nyitott selyemmel lehet himezni. Például galambszínű selymen a koszoru leveleit két-háromféle árnyalatu zöld selyemmel, a bogyókat piros zseniliával, a virágokat pedig fehér, nyitott selyemmel. A ki azonban jobban szereti, az fehér battistra, francia modorban is himezheti e rajzot, megbélelheti a párnát színes selyemmel és reá borítván a fehér himzést, köröskörül színes szalagból fodrot vagy rüchet alkalmaz.
 A 27-dik szám: F és G betűk.
 A 28-dik szám: G és H betűk.
 A 29-dik szám: fehérneműekre való himzés rajza.
 A 30-dik szám: M és O betűk.
 Az 31-dik szám: Egy nagy, színes asztalterítőre való himzés rajza. Színes vagy fekete posztóra e rajzot színes selyemmel ki kell himezni, például fekete alapszínen köröskörül vörös selyemmel, horogöltéssel kihimezni, a leveleket zöld vagy kék selyemmel, a virágokat felváltva sárga, lila, vörös színekben kivarni, a kis keresztöltéseket pedig arany- vagy világos sárga selyem-szállal himezni. Minél többfélék az alkalmazott színek, annál szebb, és minden butorhoz illő az efféle asztaltakaró.
 A 32-dik szám: M és F betűk, fehérneműekre.
 A 33-dik szám: alsó szoknyákra, párnahéjakra való himzés rajza.
 A 34-dik szám: Brigitta név, zsebkendőre, egy kedves barát-nénk megbízásából.
 A 35-dik szám: L és K betűk, zsebkendőkre.
 A 36-dik szám: L és W betűk.
 A 37-dik szám: egy reggeli czipő előrésze. E czipő tafo-tára, ripsre vagy bársonyra himzendő, színes, nyitott selyemmel.
 A 38-dik szám: zsinorzási minta ruhákra, szoknyákra sat.
 A 39-dik szám: felső gallérka mintája, fekete fonállal himzendő; e gallér a 11-dik szám alatt bemutatott kézelőhöz tartozik.
 A 40-dik szám: Egy pamlagpárnára való keresztöltéses himzés rajza; czérnatokon berlini pamuttal és selyemmel olyan színekben himzendő, a mint az a munkalapon ki van jelölve.
 A 41-dik szám: alsó szoknyákra, nadrágokra sat. való himzés rajza; finom francia himzés.
 A 42-dik szám: G és O betűk.
 A 43-dik szám: betét rajza.
 A 44-dik szám: T és K betűk.
 A 45-dik szám: gombostűpárnára, reggeli fejkötő hátul-jára sat. himzés rajza; francia himzés.
 A 46-dik szám: zsebkendő szélére való himzés rajza; finom francia himzés.
 A 47-dik szám: egy reggeli czipő hátrésze, a 37-dik számhoz tartozó. És végre
 a 48-dik szám: felső gallér mintája, a 24-dik szám alatt levő kézelőhöz tartozó.
 Közeledvén pedig a karácsoni és újévi ajándékok ideje, el nem mulaszthatom hölgyeinket **Kánya József** dusan fölszerelt divatkereskedésére (Józseftér 10-dik sz.) figyelmeztetni, a hol a legjobb minőségű és finom izlésű mindennemű női szövetek a lehető legjutányosabb áron kaphatók. Ugyanis
 Hölgyruha-szövetek, egy ruhára való: 2 frt 40 kr, 3, 4, 5 frton sat.
 Gyapot-kendőcskék: 20, 40, 50, 60 kron sat.
 Selyem-kendőcskék: 80 kron, 1 frt, 1 frt 20 kron sat.
 Gyapot- és selyem echarpok: 40, 60, 80 kron, 1 frt, 1 frt 20 kron sat.
 Fehér vászon-zsebkendők tuczatja: 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frton sat.

Nagy kendők: 2, 3, 4, 5, 6 frton sat.
 Long-shawlok: 7, 8, 9, 10, 12 frton sat.
 Kész legujabb divatu paletók és otthonkák: 6, 7, 8, 10 frton sat.
 Valamint fekete és színes selyem-szövetek, kashmirek, popelinek és minden e szakba tartozó czikkek.

Számrejtvény.

Nagy Krisztinától.

- 9, 13, 4, 1. Hirhedt nádor volt ez hajdan;
 1, 4, 13, 2, 10. Szeretjük, ha ebből sok van;
 9, 10, 1, 12, 11. Műszere az asztalosnak;
 3, 13, 4, 11. Vannak ily nevű madarak;
 4, 1, 9, 10, 13. Ha ez megrongálá képed;
 13, 2, 9, 10, 1, 12. Nem mondják ezt akkor néked;
 8, 3, 13. Számos nőnek ez a neve;
 9, 1, 4, 13, 8. Hazánk volt jeles költője;
 2, 10, 11, 12. Hason szívűek vannak ma;
 3, 1, 12. Lelkünket felvidámitja;
 9, 10, 5, 4. Hol sok van, mutat jó létre;
 2, 5, 2, 5, 7. Egyik hajdu-város neve;
 3, 11, 2, 13. Magyarország egy folyója;
 6, 1, 7. E madár néz csak a napba;
 1 — 13. Nép bizalma veszi körül,
 Méltóságán keblünk örül,
 Ősi alkotmányunk őre;
 6, 8, 4. Soká nyilják meg részére.

Megtejtési határidő: január 12-ke, 1868.

A f. é. 46-dik számban közlött rejtvény értelme: „Fiumei lelkes testvéreink.” Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Fiedler Ottilia, Magyar Paulin és Terka, Theisz Hummel Emilia, Nagy Netti, György Erzsébet, Nagy Pálné, Ibry Julia, Belbe Jánosné, Vlasits Luiza, Bogyó Mari, Weinberger Mari, Pásztolyi Danielovich Emilia, Klázer Mária Luiza, Molnár Vilma, Térfi Czili, Kozma Ferenczné szül. Miklós Róza, Komáromi Klára Barabás Lajosné, Uray Berta, Schwarcz Nina, Külkey Luiza és Anna, Mészáros Erzsike, Vay Klára, Molnár Lajosné szül. Bertha Róza, Müller Fáni, Kerényi Vikta, Abásfalvi Antónia, Ágotai Viktorné szül. Lovass Szidónia, Adorján Emma, Fekete Flóra, Hazay Cornélia, Stein Jozéfa, Török Emilia, Gál Juliska, Szegedi Mariska, Ágoston Lila és Irma, Láposy Kurcz Julia, Pap Józsefné, Müller Antalné, Róth Ilka, Rádósy Matild, Kolosváry Petronella, Sánta Károlyné szül. Kövesdi Karolina, Oslányi Mária, Kollár Mari és Antónia, Vályi Lajosné szül. Sándor Szidónia.

A „Tisza Kálmán“-féle rejtvény értelmét utólag beküldé: Komáromi Klára Barabás Lajosné, Oslányi Mária, Vályi Lajosné szül. Sándor Szidónia.

A sakkrejtvény értelmét utólag beküldé: Komáromi Klára Barabás Lajosné.

Tartalom.

Gróf Andrassy Gyuláné, Emiliától. — Csudálatos, bomlott kedély, Zilahy Imrétől. — Az anya bűne, Tóvölgyi Titustól. (Vége.) — A vélt gyilkos. — Egy pillantás az égi világok csarnokába. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Női munkák mintalapja, gróf Andrassy Gyuláné arcsképe és lapunk előfizetési felhívása.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

51.
szám.

VIII.
évfolyam.

A SALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTEKONY NŐEGYESÜLET KÖZLÖNYE.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA

Deczem. 22-én.

Kör és Wein-györssajtónyomása.

Pest, 1867.

HETI NAPTÁR.

Hónapi és heti naptár	R. katolikus és protestáns naptár	Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p- helle nyugat
Deczemb. 22	Vasárnap	F. 4. Zeno, Fláv.	F. 4. Flávián	10 A. 27. Hermes	25 Oltárünn.
23	Hétfő	Victoria szűz	Győzőke	11 Dániel	26
24	Kedd	Ádám és Éva †	Ádám és Éva	12 Spiridion	27 Illés
25	Szerda	Nagy Karácson	N. Karácson	13 Eustrat	28
26	Csütörtök	István vért.	István vért.	14 Thyrsus	29 Elizeus
27	Péntek	János evangel.	János evangel.	15 Eleuther	1 Teb. Ros.
28	Szombat	Apró szentek	Apró szentek	16 Aggeus	2 S. Wajeg.

V i d é k i t á r c z a.

Debreczen, decemberhó 16-kán, 1867. *(Eredeti levél.)*
Nagy hó. — Farsangi készülétek. — Jám bor ohajtás. — Tisztelt szerkesztő! Már csak az időjárással kezdem. Mult vasárnap oly roppant hó esett itt nálunk, hogy alig lehet az utcán járni. Nem is tudom, hogy fogják itt a járdákat ismét használható állapotba hozni, ha csak egy kis jótékony, lágy idő nem köszönt be. Csakhogy addig még a nagy sár tart minket a házakban „belebbezve!”

Hanem azért nagyban készülnek nálunk a farsangra és ha az alakulóban levő „táncz-colonne“-ok után szabad következtetni, úgy az idei, azaz hogy a jövő farsang ellen fiatalságunknak nem leend panasza. Már eddig is négy tánczvigalomra van bizonyos kilátásunk; ugyanis január 25-kén jogász-bál, a mely bizonynyal nagyon szép lesz; január 19-kén az első, február 9-kén a második és végre február 23-kán a harmadik álarczos színházi bál, melyek, hogy igen látogatottak legyenek, valóban ohajtandó, hogy t. i. az utánuk esendő jövedelem a színházi pénztár javára essék.

Csakhogy addig még egy nagy bajon kell átesnünk és ez az ujévi cselédváltoztatás. Kegyed nem képzelheti, mennyi bajunk van itt nekünk a cselédekkel! Ha azt mondom, hogy rosza, még keveset mondtam. Azért szinte félelemmel gondolunk arra, hogy ujévre új cselédet kell fogadnunk. Pedig kell, mert a régivel már épen nem lehet boldogulni. De hát az új jobb lesz-e?! Valóban, semmi sem mutatja annyira népünk nevelésbeli roppant elhanyagoltságát, mint az, hogy alig lehet jóra való cselédet kapni. Pedig töméntelen a mindkét nembeli dologtalanok száma! Csakhogy azok olyan rosza, hogy inkább dolog-házba, mint szolgálatba valók. De nálunk a dolog-ház is a jámbor ohajtások közé tartozik még, mennyivel inkább a cseléd-képző-intézet!

M. K. L. S.

Kereszt-Püspöki, december 12-kén, 1867. *(Eredeti levél.)* Arany menyegző. — Tisztelt szerkesztő! Tudom, becses lapja t. olvasói érdekekkel veszik a hirt, hogy községünkben mult hó 25-kén Pásztor István, helybeli lakos, ötven éves arany-lakodalmát ülte meg nejével és valóban megható látvány volt a két galamb-ősz hitestársat a templom oltáránál térdelni látni, kéz a kézben, épen mint ötven évvel azelőtt. Ezt az „épen“ szót természetesen csak a térdelésre kell értenünk; mert bizony másképp térdeltek ők most ott, mint akkor, hajdanában! Beh ritka házastársaknak is jut ez a nagy szerencse, hogy ötven éven át jóban-roszban egymás támaszai lehessenek! Gyönyörű szépen emelte is ki e körülményt ft. Práffy József, helybeli áldozár, a ki harmad éve szintén arany miséjét ünneplé itt körünkben. Csak azt mondom tehát, hogy az

arany lakodalmas párt ép úgy, mint az arany misés áldozárt a jó Isten még sokáig éltesse!

Hon.

A miskolczi női fillér-egylet alaptökejének az egylet részéről rendezett s sorsjátékkal összekötött tánczvigalma számos ügybarátok s válogatott diszes közönség részvéte mellett mult novemberhó 21-kén megtörtént. A kihuzott nyerő számok a „Borsod“ 48, és a „Hon“ 278 számaiban közölve levén, a tisztelt közönség tudomására jutottak.

Beküldetett összesen 318 nyereménytárgy; kibocsáttatott 3000 sorsjegy, melyek kevés kivétellel mind elkelték, annyira, hogy a tánczvigalom tiszta jövedelme 864 frt lett, mely összeg az egylet alaptökejének gyarapítására fog fordíttatni.

Azon kitűnő részvét, melylyel az elnökség által felszólított t. cz. közönség helyben és távolban részint nyereménytárgyak ajándékozása, részint a sorsjegyek elárúsítása körül jótékony egyletünk iránt tanusítani méltóztatott, látható bizonyítéka annak, hogy egyletünk célja a milyen nemes, olyan népszerű is. Mely elismerés, midőn egy részről ránk buzdítólag hat, másrésztől a munkás résztvevők iránt hálára kötelez, melynek kifejezéseül fogadják a nyilvánosság útján is az egylet nevében köszönetünket. — Kelt Miskolczon, december, 3. 1867.

Az igazgató választmány.

Nagy-Váradon Sughó László, ottani köztisztvisletben álló polgár pilnai vizért küldött a boltba, hogy azt orvosi rendelet következtében használja, a boltban azonban tévedésből a pilnai viz helyett választó-vizzel töltötték meg a küldött korsót és a tévedést csak akkor vették észre, mikor a derék polgár már ivott volt belőle. Minden orvosi segély daczára meghalt.

Megbízások tára.

Székes-Fehérvárra S. H. K. urnőnek: Mind a kettő el van küldve.

Darázsra M. E. urhölgynek: Nemde vette küldeményemet?

Szatmárra K. J. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Gortvára M. V. urhölgynek: Nov. 27-dikén vettem az előfizetési pénzt, levél azonban nem volt az előfizetési felhíváshoz csatolva. Az tehát a postán veszhetett el. Sziveskedjék tehát újra értesíteni és azonnal örömet szolgálok.

Zala-Egerszegre H. I. urhölgynek: Az említett levelet nem vettem, a kívántat azonnal megküldtem.

Tályára S. J. urnak: Legközelebb veendi a küldeményt.

Czabunára P. J. urnőnek: A megrendeltek el vannak küldve.

Pohorellára G. S. urnőnek: El van küldve.
Csököltre M. R. urhölgynek: A kívántat megküldtem.
Paksra E. J. urhölgynek: Vettem becses sorait.
Marmaros-Szigetre M. M. urnőnek: Becses sorait nem vettem, különben a legszivesebben szolgáltam volna. A kívántat azonnal megküldtem.

Szaravollára M. R. urnőnek: Fogadja legszivesebb köszönetemet lapom iránt tanusított buzgóságáért! És mi tagadás benne, csakis azon reményben, hogy jóakaróim terjeszteni fogják lapomat, határoztam magam arra, hogy tiz kötet mellékletet adjak. Csakis a terjesztés óv meg engem tetemes veszteségtől. De én teljesen bízom jóakaróim tapasztalt buzgóságában.

Eperjesre K. M. urnőnek: Nagyon szívesen tettem!
Bukóczra V. Cz. urnőnek: Köszönet szíves soraiért, és már intézkedtem is, de csak magánuton; így is lesz tán hatása.
Borsodra G. J. urnak: Vettem becses sorait.
Déva-Ványára H. I. urnőnek: A kívánttal, fájdalom, nem szolgálhatok.
Kalocsára J. urnőnek: Magánlevelet irtam.
Veszprémben J. G. urhölgynek: A legujabb divat csu-

pán csak a hosszú, uszályos szoknyákat rendeli a kérdéses alkalomra.

Pápára F. F. urnak: Magánlevelet irtam.
Szt-Miklóásra A. M. urnőnek: Mind a két csomag el van küldve.

Rákosra D. E. urhölgynek: Lapunk előfizetési ára egész évre 12 frt, félévre 6 frt és negyedévre 3 frt. Azonkívül, tetszés szerint, a két féléves műlapra 60 kr, a tiz kötet könyvre pedig 10-10 kr, azaz 1 frt.

Pozsonyba W. J. urhölgynek: Boldog ünnepeket!
Déghre F. M. R. urnőnek: Legközelebb szolgálók a kívánttal. Most készül.

Simándra R. K. A. urnőnek: Nemde megérkezett.
Enyingre M. I. urnőnek: Azonnal megküldtem.
Horgosra M. M. urhölgynek: Azonnal megküldtem.
Boldog-Asszonyfalvára B. P. T. J. urnőnek: Eltettem becses sorait és ha csakugyan úgy lesz, nem mulasztandom el, kézhez szolgáltatni az illetőnek.

Katának: Igen szívesen, de ez nagyon hosszú; rövidebbet kérek tehát.

Mellékletül:

1. Tiz kötet, az új előfizetők pedig tizenhat kötet válogatott regényt kapnak, egyenkint 10—10 kron.
2. „A királyné könyve,” diszes műlap 30 kron.
3. „A miniszterium arczképcsarnoka,” diszes műlap ingyen.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

„CSALÁDI KÖR”

KILENCZEDIK ÉVI FOLYAMÁRA.

Eredeti négyszög himzetmintákkal, 700—800 női munkarajzzal. Havonként egy természeti nagyságban kivágott ruhaszabási mintával.

Megjelenik minden vasárnap két iven, czímképes, színes borítékkal. Havonként színezett divatképpel.

Jó lélekkel mondhatom, hogy a „Családi Kör” most a legolesőbb hetilap. 13 frtéért ad egy heti lap mellett tiz kötet válogatott tartalmu könyvet, mintegy száztizenöt sűrűen nyomott ivot — sőt az új előfizetőknek 13 frt 60 krért tizenhat kötetet, 170—180 iven, a divatkép-, himzett-, ruha-, szabás- és egyéb mellékleteket nem is számítva! 3 frt sem esik tehát a lapra! És minél inkább növekedik pártolóim száma, annál több könyvet fogok adni.

Uj műlapunk pedig:

„A királyné könyve”

czim alatt azt a nagy jelentőségű mozzanatot ábrázolja, midőn királyné és Felsége Horváth Mihály püspök által elbeszélgeti magának az 1848-diki év történetét, és a királyné könyvekre fakad a történet hallatára.

Ujjonnan jelenkező t. előfizetőink kapják továbbá:

1. „A királyné koronázása”

czimű legnagyobb alaku diszes műlapot: 30 kron.

2. „A miniszterium arczkép-csarnoka”-t

diszes kiállításban, a félévi műlappal egy gúnyben, ingyen.

Különös kedvezmények: „A királyné koronázása,” „A jelen országgyűlés megnyitása,” „Imre királyfi halála,” „Bornemisza Anna egy órai uralma,” „Izabella,” „Álmos,” „Zoltán,” „Szent István átveszi a magyar szent koronát” és „Huszonöt ifjabb írónk arczképcsarnoka” kilencz régibb műlapunkat, egyenkint 30—30 kron.

Előfizetési díj évnegyedre 3 frt, félévre 6 frt; egész évre 12 frt. Azonkívül 1-1 kötet könyvre 10—10 kr, tiz kötetre tehát 1 frt, tizenhat kötetre 1 frt 60 kr; a félévi műlapra végre 30 kr.

Pest, december 3-kán, 1867.

EMILIA,
kalap-utca 17-dik szám.

H I R D E T É S E K.

Egy fölfedezés

és pedig korszakot alkotó fontos fölfedezés tétetett, a hajnövesztés természeti törvénye ki van puhatolva! **Mally Károly** ur Bécsben, (Wieden Paniglgasse Nr. 7.) a hajélet egyik ismert buzgó vizsgálója, feltalálta az ugynevezett **Evalina**-hajnövesztő-szert, mely hatásaiban még egyetlen egy cosmeticum által sem éretett utól.

Az Evalina-hajnövesztő-kenőcs gyakori használata csudával határos eredményeket idéz elő, minthogy nemcsak a hajkihullás és a korpá azonnal megszűnnek, hanem kopasz helyeken is új hajbőség támad elő általa.

Minthogy Mally Károly ur csupán embertársai iránti érdekből folytonos vizsgálatokat tesz e téren, mindenki kéretik, a cs. k. szabad. Evalina-készítményeket más hajnövesztő-szerekkel össze nem téveszteni.

Mally Károly cs. k. szabad. Evalina-hajnövesztő-kenőcse 1 frt 50 kr-ával kapható Pesten, **Török József** ur gyógyszerzortárában (király-utca) és **Unschuld Ede** és **Vértessy Sándor** (Kristóftér) kereskedéseiben; Budán pedig **Ivány-nál** (Ráczváros) és az előállítónál, valamint Európa minden nevezetesebb gyógyszerzortárai és kereskedéseiben, mindig friss állapotban.

Franczia hig hajfestő-szer

(Chromatique Parisien.)

melylyel a haját egészen
tetszés szerint feketére, bar-
nára vagy szőkére, legfőlebb
10 perc alatt, tartósan lehet
festeni és melynek haszna-
vehetősége immár annyira
el van ismerve, hogy nem
szorult különös magasztalás-
lásra.

Ára 2 frt.

Postán 20 krral több.

A hozzá való készülék, u. m.:
kefe és szilke: 50 kr.

Kapható:

Török J.

gyógyszerész urnál, Pesten.

Kárpáti mell-gyógyfűvek.

A legbiztosabb és legjobb
gyógyszer mindennemű mell-bajok,
idült hurut, köhögés, rekedtség,
szűkmellűség, nyílalás, tüdősorva-
dás, különösen pedig test- és gyom-
or-csengülés ellen.

Csomagja 1 frt 50 kr.

Két kitűnő és kipróbált szer a fentemlített betegségek ellen,
mindkettő a Kárpátok hegyi Florájából készítve, melyek már szélesebb
körökben valóban áldásos hatással voltak. Számos megtisztelő bizonyít-
vány nyíltan tanuskodik róla.

Ezen szert az orvosok figyelmébe ajánlom.

**Hamisítlanul csakis Maléter V. „Az oroszlan”-
hoz címzett gyógyszertárában, Pesten, Török
József gyógyszerész urnál, király-utca 7. szám.**

Eperjesen: Izsepy Gyulánál.
Miskolcson: Böszörményi Józsefnél.
Pozsonyban: Schneberger Dánielnél.
R.-Szombatban: Maléter Sándornál.

Zimonyba: Wukomanovits W.-nél.
Temesvárt: Pecher J. E.-nél.
Ungvárt: Münzner Gyulánál.
Rozsnyón: Posch Józsefnél.

Nyilvános köszönet.

Igen tisztelt Maléter ur!

Az egyedül Kegyednél kapható kárpáti theát mint lázi legjobb
óvszert több évektől igen jó sikerrel használtam — de három évek
leforgása alatt, épen ezen a helyen, melyen lakom és hová az orvos és
gyógyszertár messze esik, valóságos csudahatásu theának ösmerem; mert
ezen thea segítségével oly mell-betegek gyógyultak meg, kik magukat a
legnagyobb fűkü mell- és tüdő-sorvadásban lenni képzeltek; a többi
között egy t. kácsmesterember, a ki egy meghűlés következtében vért is
hányt, egy csomag kárpáti thea azt annyira helyreállította, miként jelen-
leg a legjobb egészségnak örvend, sőt uton „ut”-félen a legnagyobb áldá-
sokat mondja mind reám, mind pedig arra, ki ezen hathatós szert
feltalálta. Számítlan nagyobb és kisebb eseteket tudnék előhozni, sőt
bizonyítványokat is kiállítani, sőt Bécsből, Pestről és más nagyobb
városokból is, de úgy hiszem, jó bornak nem kell czéggér; elég legyen
abból annyi, hogy mindazon áldások, melyeket a kárpáti thea feltalá-
lójára a szenvedésből megóvott egyének kívánnak, szálljanak a legbő-
vebb mértékben Kegyedre, adja az ég, hogy ezen thea által még sokak-
nak segtségére lehessen.

Postai utánvétellel ismét kérek két csomagot a nagyobbakból, a
mit czimem alatt Rakomazra sziveskedjék küldeni.

Gáván; novemb 10-én, 1867.

Szives üdvözléttel

Suján Alajos, számtartó.

Sassaparilla-essentia

a párisi „COLBERT”-gyógyszertárból,

a legrégibb és leghatalmasabb tisztítószer a vér csipőssége által okozott
betegségekben. Saját módszerrel, nagyban készítve sokkal becsesebb más
feldicsért vértisztító készítményeknél; ezenfelül egészen hiteles vegyontá-
sok által be van bizonyítva, hogy nincs benne se jód, se higany. A leg-
híresebb francia orvosok több mint 50 év óta nagy sikerrel javallják e szert
az arczorbáncz, a kútegek és sömör ellen, ugyszintén a régi beteg-
ségek által a vérben hagyott kóroanyagok kitisztítására. Ára egy üveg-
nek 2 ft 50 kr, csomagolás 20 kr.

GYOMOR-LABDACSKOK,

(Pilules stomachiques Colbert),

melyek 50 év óta készítettnek a párisi COLBERT-gyógyszertárban, hascsi-
karás nélkül működnek; meggyógyítják a szorulást, epekört és nyálkasságot,
felélesztik az étvágyat, könnyítik az emésztést és megszüntetik a szédülést.

Ára egy doboznak 1 frt 50 kr, csomagolás 10 kr.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF-nél, Pesten, király-utca 7. sz., továbbá
Aradon: Szarka, Debreczenben: Borsos, Egerben: Weszely, Eszéken:
Deszátly, Gyöngyösön: Koczianovits, Kolozsvárott: Wolf, Szathmárt:
Böszörményi, Maros-Vásárhelyt: Jeney, Pozsonyban: Pisztory, Rimaszom-
batban: Hamaliár, S.-A.-Ujhelyen: Kollner, M.-Berény: Nárcisz.

LOHSE

szakál- és szemöldök-növesztő-szere.

(Cydonia Crème).

Ezen szer egy év alatt európai híre vergődött, miután
ezer meg ezer férfiú tömött szakállat s számtalan hölgy szép
tömött, sötét szemöldököt nyert tőle.

A szakállnak a kívánt állást lehet vele adni, s a vöröses
vagy színehagyottak selyemfinomnak, s a hajhoz hasonlóknak les-
zenek általa.

Egy eredeti nagyobb tégely ára 3 frt. Egy kisebb tégely
ára 1 frt 60 kr.

LILIOM-VIZ.

Fancia- és Angolország legelső orvosai által ajánlott bámu-
latos sikerű

szépítő- és mosdóviz,

mely a hölgyek összhangzó véleménye szerint páratlan, s a
melyről föltalálója kezeskedik, hogy a napégetést, szeplőt,
kiütéseket, sárga bőrt, májfoltokat, szóval minden bőrtisztá-
lanságokat eltávolít, az arcot, nyakat, vállakat, karokat, ke-
zeket, hófehérré, puhává, finommá teszi, s azoknak friss ifju
kinézést kölcsönöz.

Ára 1 nagy palaezknak 1 frt. Ára 1 kis palaezknak 1 frt 60 kr.

„Extrait d'Herbes Végetales” hajviz.

Táperejü növény-extractusból készítve Orfila M. a párisi
egyetemen a vegytan tanárának utasítása szerint.

E hajviz élesíti, erősíti és szilárdítja a haj növést,
tisztítja a fejbőrt az ugynevezett korpá és egyéb tisztátalansá-
goktól, a melyek a haj kihullását okozzák, és hathatós szer
mindennemű hajbetegségek elhárítására.

Egy nagy palaezknak ára 3 frt, kisebbé 1 frt 60 kr.

Középponti raktár: LOHSE-nál Berlin-
ben, Jägerstrasse 46. A porosz kormányzó herceg,
a sachsen-meiningi herceg, Schwarzenburg-Sondershausen és
Lippe hercegek udvari szállítója, — és

Pesten a magyarországi főraktárban TÖRÖK J.

gyógytárában, király-utca 7-ik sz. a.

Vidéken kapható következő gyógyszerész uraknál: De-
breczen Borsos, Léva Bolemann, Szathmárt Böszörményi, Csuz
Rózsai, Nagy-Várad Molnár, Kolozsvárt Wolff, Nyiregyháza
Matheides, Lőcse Leher, Szeged Aigner, Eszék Deszátly,
M.-Berény Nárcisz, Temesvár Pecher, Budán az udvari
gyógytárban.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 8 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezenkívül 30—30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap
két iven színes borítékkal.

51. szám.

Décember 22-én.
1867.

Havonként két színezett átvathéppel. Minden szám mellett külön melléklettel. Ezenkívül: két történelmi műlap és hat kötet könyvmelléklettel.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért 8 kr.

A k a r á c s o n - f a .

Rege,

Emiliától.

Üvöltve süvölt a hideg téli szél, a városokban recsegve repülnek a házfödelek cserepei, a falukban szerte hánnya a széna- és szalma-kazlakat, az erdőben ropogva csapkodnak a letépett száraz ágak; mert rettenetes kedve van az erdők királynak, ez uszította ki az üvöltő vihart a szép téli világra, a miért olyan nagy pusztításokat tettek az ő kedves gyermekeiben. Karácson előtt volt és az emberek napok óta nem tettek egyebet, mint hogy kivágták az ő kedves gyermekeit, a szép, sugár fenyőket, az egyetleneket, melyek télen át is üde tavaszi színnel gyönyörködtették tekintetét; hideg barlangjában hallotta a fejsze-csapásokat, de nem törődött vele, azt hitte, mint máskor, úgy most is, csak az úgy is kopasz tölgyeket irtogatják, és mikor az első meleg napsugárnál kitekintett, hát rémülettel látja, hogy kedves zöld fenyveskéje oda van, az is áldozatul esett az emberek kényének, innen az ő üvöltő haragja a könyörtelen emberek ellen. Szerette volna elsöpörni őket a föld színéről.

De nem sokáig tartott haragja; a nagy fájdalom nyugodtabb gondolkodásnak adott helyet szívében és néha a vadon királyok szíve is emberileg tud ítélni. Eszébe jutott, hogy nem pusztítási kedvből könyörtelenek az emberek, hanem épen ellenkezőleg: nemesítési czélból. Azért vágják ki az ő kedves gyermekeit, hogy újabb, nemesebb életet adjanak nekik; lehúzzák durva kérgüket és fényeset és finomat adnak reá helyébe; leütik fejükről dús lombkoronájukat, de csak azért, hogy más, tündöklősebb ékítményekkel díszítsék, és feltagolják karcsu derekukat, de csak azért, hogy mindegyik része uj, dicső életet kezdjen, fényes palotákban vagy boldog polgárok hajlékában, sok

víg napokat, sok nagy dolgokat lásson, nem úgy, mint itt, e vadon rengetegben.

És erre atyai szíve egyre könnyebbült, kivált midőn széttekintve, a kiirtott fenyves helyén egy kis zöld csemetét érintetlenül pillantott meg. Oh, hogy felvidámult ezen atyai szíve! Azonnal visszaparancsolá a vihart és az égről tengerszámra özönlöttek alá a fényes napsugarak, pedig már délután volt, bizonyosan azért, hogy az erdők királya azzal is jobban örüljön kicsi unokájának. Az igaz, hogy kicsi volt még az eszemadta, de a szüle, minél kisebb, annál jobban szereti magzatját, kivált mikor csak az az egy van.

Boldog nagyszülei szeretettel nyugasztá rajta tekintetét az erdők királya; milyen szép, egyenes a dereka és milyen szép, kerekded a fejcskéje és milyen jószívűek mégis az emberek, hogy ezt meghagyták neki, örömeire öreg napjaiban; lám, ezt nem bántották, a legkisebb horzsolása sincs sima kérgének; de mit is bántották volna! mi hasznát vehetnék az ilyen gyöngye csemetének! Nem lehet annak még más életet adni, sem asztalos-, sem esztergályos-műhelyben; ha kivágják szegényt, örökre meg van halva és így még jó pár évig megmarad ez neki gyönyörűségére.

És a mint így édes nagyszülei szívvél a jelen és jövő egy gyönyör-tengerré összefolyna előtte, észre sem vette, hogy ezalatt egy ember, baltával kezében, a kiirtott fenyveskébe érkezett és megpillantván az egyetlen még fennálló kis csemetét, neki esett és egyetlen baltacsapással töben ketté vágta! Az erdők királya csak a leáldozó nap sugáraiban megvillannó baltát látta, csak az egy koppanást hallotta, de nem tudta, hogy

az ő egyetlen kis unokájának van az szánva, azt hitte, szemévilágát oltja ki a fényes villanás, fejét zuzza szét a koppanás és mindez még sem volt olyan kínos neki, mint midőn magához térvén kábulatából, látta, hogy az ember nagy sietve szalad kifelé az erdőn, az ő egyetlen kis unokájával, az ő kivágott egyetlen zöld reményével a vállán!

Oh az az iszonyat, az a rettenetes düh, a mi e látványra az erdők királyának szívét eltöltötte! Ennek köszönhetette életét az az ember, a ki a kivágott fenyücsmetével a vállán nagy vigan kifelé sietett az erdőn. Okvetlenül megöli, izreporra zuzza, ha kevésbbé nagy lett volna a fájdalom dühe a király szívében! De így nem bántotta; keveselte a halált; mi az: egy halál ilyen kegyetlenségért, egy percnyi szenvedés azon hosszú szenvedés fejében, melyet neki okozott; neki és kedves, egyetlen magzatjának! Kínosabb halállal kell ez embernek levezekelni szörnyű tettét! — gondolá az erdők fejedelme és elhagyván barlangját, utána indult az embernek, a ki minél kijebb ért az erdőből, annál vigabban füttyörészve sietett előre.

— Csak füttyörésszél, — gondolá a király, — majd füttyörészek én is neked nem sokára; megtanítalak békét hagyni a fiatal életnek! Ha legalább hasznát vehetné! De mit csinál a gyöngye, semmi átalakításra nem alkalmas csemetével! Tehát pusztá vad szeszélyből fosztott meg egyetlen zöld reményemtől, pusztá vad szeszélyből oltotta ki e fiatal, reményteli életet! Csak füttyörésszél gyermekgyilkos; majd én is füttyörészek neked, hogy a lelked vaczog belé!

Ezalatt beértek a faluba; kissé dombos helyen, közel a templomhoz, egy kis ház állt; a kicsi, szűk udvar is mutatá, hogy ez a tanító hajléka; abba tartott az ember, a ki nem volt más, mint a falu tanítója, és így természetesen szegény ember, azért kellett magának kimenni az erdőre karácson-fáért gyermekeinek. A parasztok szekerekkel mentek ki, szekér-számra hozták haza a zöld fenyügalyat, de abból nem telt a tanítónak, a ki gyermekeiket jóra tanítja; nem telett, mert maguknak sem telett, mert azokat mind a közel városba kellett szállítani, jó pénzért eladni és a jó pénzt a kocsmában elinni szent karácson-este! A tanítónak tehát nem telett, azért kellett neki magának kisietni az erdőre és magára vonni az erdők királyának rettenetes haragját! Szegény ember többnyire úgy szokott járni!

Most azonban el volt felejtve szegénység és tanítóság; ez az ember most olyan gazdag volt, hogy egy királylyal nem cserélt volna, mert négy gyermekeire gondolt, a kik most a belső szobába voltak kontumáczálva.

A szobába érve, úgy megölelte a már nyugtalanul reá váró feleségét a tanító, mintha lakodalmára készülne, aztán nagyhamar talpba ütötték a fenyü-csemetét, kezdték feldiszíteni és ezt az erdők királya mind az ablakon látta és minél tovább nézte, annál rettenetesebb lett haragja! A szívtelen ember, hogy felcífrázza áldozatát! — gondolá, és úgy reszketett a kicsi ablak, az erdő királyának reszkető dühétől!

Azután a tanító és felesége öt kicsi viasz-gyertyácskát ragasztottak köröskörül a fényücskére, a mit midőn az erdők királya látta, olyan egyet lihegett, hogy majd elvitte vele a falu valamennyi házának födelét. — Ejnye, beh nagy szél van odakünn! — mondá benn a feleség! — Ne félj semmit, édesem, e mai este, — mert ezalatt már egészen este lett, — e mai este a gyermeki szeretet ünnepe! — mondá a tanító és kezde meggyújtogatni a kicsi viasz-gyertyácskákat a kicsi fényüfácskán.

— Igen bizony, a gyermeki szeretet ünnepét! — mondá

utána az erdők királya az ablakban, — csak pusztítsd el tűzhalállal az én kedves unokámat! E láng nemsokára házad tetején fog lobogni!

Akkor aztán egy kis csengetyü-szóra kinyilott a belső szoba ajtaja és azon egyszerre négy gyermek rohant be a gyermetya-fény- és örömtől szokatlanul megvilágított szobába, egyenesen neki a vigan világló fenyü-fácskának.

— A karácson-fa! A karácson-fa! — hangzott mind a négynek ajkairól és ujjongatva repesték körül a vigan lobogó fácskát, hogy az öreg erdő-királynak odakünn káprázni kezdetek szemei, hanem azért csak nézett.

És látta, mint kap mindenik gyermek valami ajándékot, melyet a szeretet istene rakgatott a vigan lobogó fácska köré, és:

— Nézz csak, kicsikém, még most is, ott az ablakon tekint be a szeretet Istene a szobába, tekint kicsi szívedbe, ha te is szeretetet fogadsz-e be abba! — mondá az anya legkisebbik gyermekének, egy öt éves leánykának, és mutatott az ablakra, a hol az erdők királya látatlanul benézett és a ki e szavakra önkénytelenül megrázkodott, de azért csak hallgatott.

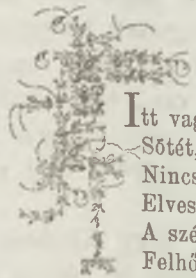
— A mi pedig az öt gyertyácskát illeti, kedves gyermekeim, — kezdé most az atya, gyermekeit egyenkint a vigan lobogó fácskához vezetve, — az itt jobbról a szegények iránti szeretet, balról az emberszeretet; ez a tudomány-, mellette meg az irodalom-szeretet; legtetején pedig a hazaszeretet. Minden szeretetnek külön gyertyácskát gyújtunk, hogy a ti szívetekben is tiszta lánggal égjen az, holtotok napjáig. Szegény tanító-ember a ti apátok, de azért minden karácson-este újra meggyújtja ez ötféle szeretet lángjait szívében és hagyja azokat égni jövő karácsonig; tegyetek ti is hasonlóan édes gyermekeim, egész éltetekén át, akkor a haza boldogsága oly bizonyos lesz, mint a milyen változatlan a fenyü zöldje. — És midőn ezeket mondá, egy pár meleg könyüt törölt ki ragyogó szeméből.

És az erdők királya hasonlóképp egy pár könyüt törölt ki szeméből és harag helyett áldásra gerjedt szívvvel ezen szokat mondá:

— Örömmel térek vissza barlangomba, mert nemesebb célra nem lett még fa használva, mint az én unokám. Áldás azon hajlékra, a hol a karácson-estét ilyen érzésekkel megülik!

Az első hópelyhek.

Komócsy Józseftől.

Itt vagytok hát végre ti is,
Sötét, komor, rideg napok!
Nincs lomb a fán, minden virág
Elveszté színét, már halott.
A szél siratja a tavaszt,
Felhőkbe buvik el a nap:
Mily jó nekem merengni itt,
Biztos, meleg földél alatt!

Mint óriás fehérr hattyuk,
Ugy uszkálnak a fellegek:
Kitekintek az ablakon,
S lelke ott fenn uszik velek;
És fölkeresem a napot,
Föl régi, nyájas melegét,
Az ifjúság szép álmait,
Az ég sugáros mezejét.

S mig lelkem a multon mereng,
S a felhőket nézi szemem:
Hogy kandallóm sötétedik,
Jóformán észre sem veszem. . .
Az ifjúságnak álmai
Lángra lobbantják szívemet:
Ah! ez tán végső lobbanás,
Vagy annak is csak képzelet! . . .

Mindegy: szívemnek jól esik,
A mit egy ily pillantat ad:
A hervadt őszben élvezem
Az ifjukornak tavaszát,
S a legelső hópolyheket,
Melyek érintik ablakom:
Hogy egy röpkedő hattyunak
Pelyhei, én azt gondolom. . .

Csak hulljatok, csak hulljatok
Kis könnyű pelyhek szaporán,
Szőjjetek szép fehér lepelt
A megkopott földnek porán:
Fölöttetek halál lebeg,
Mig lenn új élet magva kél. . .
S én érzem: még ifjú vagyok,
Mert szívem fáj — fáj és remél!

Karácson estéjén.

Beszélyke,

Herminiól.

Férjem hivatalos megbízásban távol volt. Kis gyermekeim, midőn a karácsonfa szemlélésében kifáradtak és örömeiket a sok ajándék felett kitombolák, mindegyikük új babáját ringatva, édesen elszunyadt.

Magam maradtam tehát, — lázak folytán gyengélkedő egészségem lévén, orvosom rendeletét követve, bár alig esteledt be, — magam is lefeküdtem.

Olyan szomorú érzés fogott el; a karácson-estét férjem és jó barátok kedélyes körében, vidáman szoktam tölteni és most magam vagyok! testileg elgyengülve, lelkileg lehangolva!

Egy ideig a velem szemközt álló gyermek-ágyon felejtém szemeimet; ott feküdt kis leányom, kipirult, mosolygó, boldog arczczal, gömbölyű kis karjával magához ölelve rózsaszínű selyem bál ruhába öltöztetett babáját; a kép oly vonzó volt; de e gyönyöröm sem tartott soká; a gyermek nyugtalan hánkolódni kezdett, — és azt talán nyugtalan tekintetnek tulajdonítva, — nem mertem tovább rá nézni.

De mit kezdjek? Olvassak?! Szemeim meggyöngültek, nem szabad gyertya-világnál olvasnom; már azon néha sikerrel használt módhoz akartam folyamodni, miszerint az egyszerűt addig számlálom el, még elalszom rajta; de alig jutottam a hétszer hét negyvenkilenczhez, midőn erős csengetést hallottam előszobám ajtaján, mindjárt utána szobaleányom sietett be, hogy látogatás jött: Váradyné nagysága férjével.

— Váradyék? mit keresnek azok itten most?! — Ezen más előtt nem legbarátságosabbnak tetszhető felkiáltást hallatám, pedig tőlem csakis kedves meglepetésből származott, mert a fennevezett családot legjobb barátaim közé számítám.

— Csak gyorsan vedd be őket, — de erre nem volt már szükség, mert ezalatt Várady Róza kellemes, szőke fejét láttam az ajtó mögül előtűnni.

— Szabad-e?

— Hogy ne szabadna, kedves Rózám? Minek köszönhe-

tem e váratlan szerencsét? A mai szent estén mindenki mulatni vágy és ti engem, beteg nőt, fölkerestek?

— Épen mert „szent este,” tehát keresztyéni kötelességnek tartottuk: multság helyett beteget vigasztalni, — szólt Várady tréfásan és kezemet barátságosan megszorítá.

— Multság helyett? Önök, mint látom, egész „áldozatkészséggel” jöttek hozzám, — enyelgék.

— De látom, kis barátnénknak nincs már, hála isten, baja, mert igen csipős megjegyzéseket tesz.

— Tudtam, hogy férjed elutazott, hogy beteges vagy, nem mehetsz ki, tehát mi jöttünk el hozzád, hogy mulattassunk! — szólt Róza vidáman, sietve kalapját leoldá, mialatt férje udvariasan bársony-köpenyét leemelé és ágyamhoz jött megölelni.

— Te jó, kedves teremtés! Előbb még oly elhagyatott voltam és ime, most mily jól érzem magam!

— Hamar Mari, hozz ide asztalkát és készítesd theát, — egyuttal megsugtam szobaleányomnak, hogy azt a csukorsüteményt, meg a piskóta-tészta és csokoládéból készült tortát, melyet a „kis Jézuska” hozott, a piczikéknek tálalja fel, — hogy engedjék meg a kis leánykáim!

A thea gyorsan elkészült és vendégeim jó étvágygyal költötték el a „kis Jézuska” hozományait.

— Akarnak-e kártyázni? Whistezzünk? — kértem thea után.

— Oh, oh, vистezni? lám, a kis beteg! Dejszen, nagysám, azt nem tesszük, ön úgy is már sokat ült fenn, sokat beszélt, nyugodjék csak szépen, majd mi Rozával beszélünk, ön hallgasson bennünket, — szólt mosolyogva Várady.

— Szívesen hallgatok, ha önöket hallhatom!

— Én indítványozok!

— Halljuk, mit indítványoz Róza!

— Beszélj nekünk valami érdekes történetkét élményeidből, egy vadász-kalandot, vagy olaszországi utazásodból, vagy bármi mást. Olyan örömmel hallgatom néha otthon, — szólt hozzám szokott élénk modorával Róza, — pompás előadása van Bélának!

— Ily előzmény után jobb lesz hallgatnom, — nevetett férje.

— De kérem önt, beszéljen, beszéljen!

— Szívesen, ha nem untatom nagysádat; de mielőtt elkezdem történetemet, — szólt kis gondolkodás után, — nőm részéről ünnepélyes ígéretet kérek.

— Tőlem? valjon mily ígéretet?!

— Hogy elbeszélésem nem szakasztod félbe?

— Oh, azt már megígérhetem, nem szólok közbe.

— Ellenkező esetben szabad büntetést szabnom? — kérde nevetve Várady.

— Halljuk!

— Netalán félbenszakasztásnál egy csókkal zárom le a beszélő kis száját! Tehát áll?

— Ugy sem fogok büntetés alá esni, áll! — nevetett Róza.

Igy enyelgett együtt a fiatal házaspár. Róza igazi női gyöngédséggel párnámat helyre igazítá és a lámpát, hogy szemembe ne világítson, tovább tolta, Várady pedig elbeszélését kezdé:

Kis történetem színhelye Pest, az idő: múlt év, a karácson-ünnepeket megelőző héten.

Az uri-utczai fényes ékszer-kereskedések egyikében, ez idő tájban csinos, kék bársony-felöltös szőke nő előtt drága-köves

karpereczek valának választás végett felhalmozva, a nőcske megvetőleg tekintte reájuk, a kereskedő azonnal még szebbek, még drágábbakért sietett; a tündöklő kövek gyönyörű színpompában fénylettek; de a fiatal nő azért talált kifogást eleget: az egyik idomtalan, a másik nem divatos, a harmadik...

— Ez túlzás, én nem vagyok oly nehezen kielégíthető, — szólt közbe Róza, ígéretét elfeledve.

— Tehát te vagy a hősnő? — kérdém mosolyogva.

— Ha már elárulta magát nőm, igen, bevallom, az ékszer választó fiatal nő — ő volt. Szerettem volna elhallgatni, és nagysád tanum, miszerint a félbeszakítást részéről büntetés alatt eltöltöttem, de nem tehetek róla, — és a csók barátnőm vonakodása daczára, elcsattant.

— Az én Rózám — folytatá Várady mosolylyal, — jó ideig nézegeté a szép és nagy választéku ékszereket; de a vásárlásig nem birta magát elhatározni. Ezalatt a kereskedésben egy kopott öltözetű, feltűnően halvány, beesett arczu férfi nyitott be, és miután látta, hogy az ékszerész egy delnő kiszolgálásával van elfoglalva, szerényen visszavonult és az ajtó közelében megállva, várt.

— Mit akar? — kérdé a kereskedő, kissé nyersen.

Az idegen zavartan közeledék, látszott rajta, hogy előttünk nem szívesen nyilatkozik.

— Mit akar? — kérdé ujjal, emeltebb hangon az aranyműves.

— Uram! egy eladó nyaklánczom van, nem venné meg? — szólt a halvány férfi alig hallhatóan, egy papírcsomagból női nyaklánczot vonva elő, és kérdését egy esdő tekintettel kísérte.

— Nem! — felelt röviden az ékszerész, az aranylánczot és idegen férfit pillantásra sem méltatva.

Nekem az idegen sápadt arcza, beesett szemei és reszkető hangja feltűnt, önként arra gondoltam, hogy szegénynek az életben már sokat kelle szenvednie és jelenleg talán utolsó értékes birtokától akar megválni.

Halvány arcza kissé kipirult a kereskedő visszautasító szavaira, időt sem vett az ékszer becsomagolni és görcsösen kezébe szorítva, rögtön távozott.

Bámultam, hogy nőm is azonnal elhatározta, hogy ma nem választ, nincs izlésére való karperecz, és a kereskedő hajlongva nyitott ajtót előttünk.

— Láttad azon férfinak arcját? — kérdé tőlem Róza, alig érvén az utcára, — oh, de sokat szenvedett, kimerült arc! Hidd el, ennyi nyomorral szemközt, nem valék képes fényűzési cikket vásárolni! Bár csak megvehettem volna nyaklánczát! Talán segítettem volna némileg rajta! — így töprenkedett Rózám, és a nők azon sajátságával, miszerint egy megkapó eszme tökéletesen elfoglalja őket, nem is beszélt egyébről.

Hogy elvonjam figyelmét, közelében lakó B. tanárhoz látogatást indítványoztam. Elmentünk. Vidám társaságot találunk ott. Hangverseny, színházi előadások képezék a beszéd tárgyát, és midőn egy órával később eljövünk, az én kis nőm azt tartá, hogy azt a tőlem ígért karpereczet mégis jó lesz még aznap megvásárlani.

— Szívesen kedves, itt egy ékszerész, térjünk be.

De mennyire meglepett azon véletlen, hogy ott ujjal azon szomorú arczu férfival találkoztunk, a ki nőm phantáziáját annyira elfoglalta. Nem látszott bennünket észre venni, élénken tovább beszélt az aranyműveshez. Figyelmesen reá tekintettem, arcza nem volt többé olyan halvány és az erek homlokán, mint nagyobb kedély-izgatottságnál, felduzzadtak.

— Sehogy sem kell, — felelt beszédjére a kereskedő, és hozzánk fordulva, udvariasan üdvözölt.

— De uram, potom áron átengedem, tartsa meg, kérem! — esdett tovább az idegen, ki nyilván, mióta először láttuk, boltról-boltra járt nyaklánczát elárusítani.

Nem is hallgatott reá a kereskedő; nőmet kérdezte, valjon mivel szolgálhat neki.

A szegény ember egy ideig várakozott, azután közelebb lépett a kereskedőhöz és sürgetőleg kérve mondá:

— Legalább tekintse meg uram, — és elővonta az ékszer, — jó arany, csinos...

— Nem kell, takarodjék, mit alkalmatlankodik! — förmedt reá a kereskedő haragosan.

Az idegen rémes halvány lett e durva kifakadásra.

— Uram, — szólt rekedt hangon, — én nem tettem vagy szóltam olyast, mi ily magaviseletre jogosíthatná; — még egy percet időzött, azután ajkát összeszorítva, gyorsan távozott.

Róza erősen megnyomta karom.

— Jőjj, — sugá, — sietve menjünk utána, én veszem meg, — és az elámult kereskedőt szó nélkül ott hagytuk.

Megvallom, az idegen engem is érdekelni kezdett; oly nemes magatartással és erélylyel viszonzá az ékszerész durva elutasítását, hogy megviselt ruhája daczára látszott, hogy a művelt osztályhoz tartozik, valaminth félreismerhetlen volt lázas nyugtalanságán, midőn a nyaklánczot akarta elárusítani, hogy jelenleg anyagilag a legszorultabb helyzetben van.

Egy szóval sem elleneztem tehát Róza szándékát, és néhány lépést előre sieték, hogy az idegent, ki azalatt gyorsan haladt, elérhessem.

— Uram! — szólítám meg; nem látszott meghallani; és én vállát érintém; — uram, ön egy lánczot akart az aranyművesnél eladni, nőm vevője lesz! — Arczán örömsugár vonult át, s nem tekintve, hogy az arra menők figyelmét fölébreszthetné, rögtön kicsomagolá az ékszer és előmutatta. — Itt alkalmatlan lesz, közel van lakásom, lesz szíves követni? — Szó nélkül meghajtá magát.

Alig értünk lakásomra, az idegen, mintha attól tartana, hogy nőm szándékát megváltoztatja, sietve előadta a nyaklánczot. A beszélgetést, mely közte és nőm közt folyt, ha nem untatom nagysádat, részletesen elmondom, mindkettőjükre jellemző volt.

— Nagy örömmel hallgatom, neked pedig türelemmel kell ezt tenned! — szóltam Rózához és a fehér kis kezét, melylyel férjét fenyíté, gyengéden megszorítám.

— Mi az ára? kérdé nőm az idegent, — folytatá Várady mosolyogva.

— Harmincz forint.

— Megtartom. — Róza tárczájából egy csomag bankjegyet vont elő és a pénzt felolvasni akarta.

— Megengedjen nagyságos asszonyom, — szakítá félbe az idegen, — e nyaklánczot én ötven forintért vettem, ma husz forintért akartam eladni és tizet ígértek érte. Arra számítottam, hogy ön is, asszonyom, alkudozni fog, — szólt és mosolyféle vonult át arczán, de látszott, hogy ezt már eltanulta, — azért tartottam nagyságodnak harmincz forintrá, de huszért szívesen átengedem.

— Ön rossz kereskedő lenne! Nekem a nyakláncz tetszik, szívesen megadom érte a harmincz forintot.

— Nem számítottam többre és nem is fogadok el többet; — mondá határozottan és egy tizes bankjegyet, melyet nőm már a kezébe nyomott volt, az asztalra visszahelyezett.

— Nő, ő? — kérde Róza, ki nyilván félt, hogy ez üzleti társalgásnak vége szakadván, új ismerősétől meg kell válnia.

— Három éve, asszonyom, — felelt az sohajtva.

— Talán beteg a neje?

— Nagyon, nagyon beteg szegény! Talán nem is fog többé fellábadni, — és a halvány férfi szemei könybe borultak; — nem is fog többé felgyógyulni — ismétlé, mintegy önmagához beszélve, — és mégis, mennyit kell túrnie! — Egy ideig némán tekintett maga elé, azután mintegy föleszmélve, nőm előtt meghajtva magát, távozni akart.

— Uram! — szólt Róza, mintegy rögtön eszmétől megragadva, és az idegen, ki már az ajtóig haladt, ismét visszafordult.

— Parancsol?

— Nem is tudom, hogyan kezdjem?! Ez ékszer... e nyakláncot... adja át beteg nejének; — szólt zavartan Róza és az arany-láncot egy bocsánatkérő tekintettel az idegen felé nyújtá.

A férfiura e szavak fájdalmas benyomást tőnek, lesújtva, némán állva maradt, azután fürkészve, majdnem kihívó büszkén nézett Rózára; de annak szemeiből csupán szivjóságot, csupán...

— De ezt nem állom ki, hogy te itt barátnőmmel szemben parodizálj! — kiáltott fel Róza és ágyam széléről boszusan felugrott.

— Ne haragudjál Rózám! — nem mondhat nekem Béla semmi újat, ismerlek én téged, és a kis duzzogót magamhoz ölelém.

(Vége köv.)

N é v n a p r a.

Sz. Györy Jullától.

Az ősi fészekből kiröppenél,
Hogy kezdenéd a vándor-életet!
Repülj, repülj! s lelked láng-röpténél
Öröm kísérje ifju életedet,
De a pályán, mely a vándorra vár,
Veszély is van: vigyázz dallos madár.

A fülmile liget hűs árnyában
Epedve zengi bűvös énekét,
De a dúló vihartól védve van,
Hű bokrai megőrzik életét,
Mig magasból a kis pacsirta már
Gyakran lehullt!... Vigyázz dallos madár!

Ha vig dalod komolylyá változik,
S az edzett mell mély érczes hangot ad,
Ifju, kiméld kebled szent hurjait
S kövesd mindig az ész sugallatát.
A büszke sas gyakran érezte már,
Hogy a nap szur, ha fénykörében száll!

Szived, lelked törjön csak ég felé,
De mint ember: itt a földön maradj!
Igy az égnek megadtad, mi övé...
S beismered, hogy föld gyermeke vagy,
S ha majd a hon felhívja hű fiát,
A nép, melyet vezetni fogsz, imád.

Álom, remény, csalódás, küzdelem,
Melyek közt e földön haladni kell,
Végig kísérvén el ez életen,
Mellőlünk csak a sírnál tűnnek el;
Csalódjál hát s remélj, kedves fiu,
Harczsugártól fénylik a koszorú.

S most névnapod emlékes reggelén,
Fogadd rokon! hív üdvözlőmet,
A mily derült pályádnak kezdetén:
Eged folyvást borutalan legyen!
Ha mégis jó, minek jönie kell,
Honfi-jellem, honfi-szív nem csügged el.

A vélt gyilkos.

Egy amerikai tengerész-kapitány elbeszélése.

(Vége.)

A mint a hajó fedezetére léptem, a gyilkos félig kérdő hangon szólt hozzám:

— Igaz, ő a vízbe ugrott...

Pár pillanatig szemeibe nézve, fejemet csóválám.

Ajkai megkékültek, nehezen lélegzett, s pár lépést előretántorogva, összeroskadt. Az oly szigorú és barbár férfi dacza meg volt törve.

Egész nap szobájában maradt, arcát kezeivel fedve be. Csak délután ébredt fel kissé merengéseiből. Elővevén írószerét, pár levelet irt, melyek egyikén mintha nevemet láttam volna, midőn közel az ablak mellett elmentem.

Ez gyanusnak tetszett nekem. Valamire eltökélte magát, és mi másban állhatott ez eltökélés, mint öngyilkosságban?

Ugy este felé Jakabbal és a fiuval bementem szobájába, s miután gyanumat kinyilatkoztattam neki, tudattam vele, hogy ezt megakadályozni kötelességem. Megparancsolám tehát a két markos ficzkónak, hogy kössék meg.

A szegény egészen összeborzadt, s pár perczig ott állt mozdulatlanul, mintha nem is értett volna; de mit tehetett? megnyugodott és én határozatomat végrehajtatám.

Másnap kora reggel egy hadi-hajóval találkoztam, a hajó-tisztnak elbeszéltem a történeteket; ez kapitányának bemutatott és kérésemet is elő adá neki. A kapitány, egy igen tiszteletreméltó férfi, nemcsak a fogoly átvételére és törvényes vizsgálat alá helyezésére vállalkozott, hanem azonkívül legénységéből hármat engedett át nekem, mert Jakab csak most lett igazán beteg, Bill pedig életét veszti, így tehát csak a fiu lett volna segítségemre.

Midőn Baltimórebába érkeztünk, a kormányos már át volt adva az illető bíróságnak. Mi egy héttel később jutottunk ide, mint a hadi-hajó.

Akkor az ily ügyek eldöntésének nem szenteltek sok időt. Az ügyvédek nem birtak annyi tapasztalat- és tapintattal, mint most. S ha valamelyik szerencsétlen az esküdszék kelep-czéjébe tévedt, onnét többé ki nem talált. Azóta persze e tekintetben is sokat haladtak.

Mi mind a négyen mint tanúk hivattunk fel a vizsgálatnál.

Nem akarom kegyeteket e per lefolytával untatni. Elég az hozzá, hogy az általam hallottakat és látottakat el kellett beszélnem a törvényszék előtt, mint egyik tanuja a jelenetnek.

Ha az én általam mondottak döntő hatással nem lettek volna is az ügyre, Jakab bizonyossága határozott és teljes erejű volt.

Ő megesküdött reá, hogy Clark kormányos kétszer-háromszor fenyegette Billt a megöléssel. Továbbá, hogy a veszekedés előtt alig tíz percczel, késést kérte el tőle, azután pedig azt mondá:

„Várj csak te kutya, megöllek!”

Ezután következett a veszekedés, egy pár csapás és egy

tompá segélykiáltás. Erre — ugymond — felszaladt, s épen akkor dobta a kormányos a meggyilkoltat a vízbe.

Igy tehát az én állításaim körülbelül megegyeztek a fiu, a matróz és a szakács vallomásaival. Valami tíz perczig tartó tanácskozás után a bűnös szó kimondatott s másnap Clark kormányos akasztófa általi halálra ítéltetett.

— És valóban végre is hajtatott az ítélet? — kérdé valaki a hallgatók közül, a kiknek e történetet elbeszélém.

— Ugy van!

— Ugy is kellett! — viszonzá egy másik közülök, — Hisz' a dolog elég világos, ő a szegényt meggyilkolta!

— Igen, de én tudom, hogy a gyilkosságot nem követte el.

— Mit! — kiálták mindnyájan egyszerre. — Ön azt gondolja, hogy nem volt szándéka őt meggyilkolni?

— Nem hogy gondolnám, de tudom.

Hallgatóim összébb gyülekeztek körülöttem és kértek, hogy beszélném el e szerencsétlen történet végét.

Egy kis szünet után újra kezdém:

Valami öt évvel a történetek után hajómon dohányt szállítottam Gibraltarba.

Némi árucikkek beszerzése végett kimentem a partra. A mint úgy ballagok, úgy tetszett nekem, mintha a matrózok között, kik a téren csavarogtak, egy ismerős arcot láttam volna; de nem jutott eszembe, hogy honnét ismerem én ez embert. Oly különösnek tetszett nekem ez ember arcza. Most épen felém tartott.

Még egy perczig elgondolkozva, a „Mór“-on történetek jutottak eszembe.

Ez vagy Bill maga, vagy ikertestvére; mert annyira hasonlított hozzá.

Bill megállt előttem. Csakugyan ő volt testestül-lelkestül; megrázta kezemet.

— Kapitány ur bizonyosan már a halak gyomrában hitt engem, de a mint tetszik látni, ép és egészséges vagyok. Hogy folyt kapitány ur sorsa e hosszú idő alatt? s hogy van régi barátom, a kormányos? mit csinál? Még mindig annyit veszekedik a matrózokkal?

— Már most többet nem, — viszonzám én.

— Hogy-hogy? — kérdé Bill kíváncsian. — Elhagyta volna e rossz szokását? Én Clarkot, a „Mór“-on velem szolgált kormányost értem.

— A szegény felakasztatott.

— Mit, felakasztatott?! Ne mondja! Nincs ugyan okom neki valami jót kívánni; de már ezt még sem kívántam neki. De miért akasztották fel őt? — kérdé tovább.

— Azért, hogy téged meggyilkolt.

Épen egy sétatéren valánk. Itt egy padra leülve, Bill elbeszélte a vele történeteket.

— Én többször mondtam Clarknak, — monda Bill, — hogy a vízbe ugrom, ha fel nem hagy bántalmazásaival és szidásaival. Aznap egészen elkeseredett levék a bántalmazások miatt és felizgatva a pálinka által, melyet a vén szakács egy kis ajándékért adott nekem, fölmentem a hajó fedezetére. Egy ideig a kormánynál állt Clark, egy kést kölcsönözve ki tőlem, melyet vissza is adott, s parancsolá nekem, hogy vegyem át a kormánytartást. Mivel rajtam még nem volt a sor, nem tevém; sőt azt válaszolám neki, hogy vagy kösse meg a kereket, vagy csak tartsa maga.

Erre összevesztünk. Ő rám rohant és arczul csapott, úgy, hogy azonnal földre rogytam. Esés közben késem zsebemből ki-

esett, s én szerencsétlenül rája, és így egyik oldalamat megsebzém. A mint fölkelék, a düh, fájdalom és pálinka annyira megzavarta eszméletemet, hogy a hajópárkányzatról a vízbe akartam ugrani. Mielőtt azonban ezt tehettem volna, Clark nyakamnál visszatartott. Egy végerőfeszítéssel kirántám magam kezeiből és a vízbe estem. Esésem közben a horgony-láncznál fejemet megsebesítém s egy perczre eszméletemet is vesztem; de a mint magamhoz tértem, élet utáni vágyam is visszatért és minden ügyességemet fölhasználám, hogy majd uszva, majd pihenve a víz színén tartsam magam. Hajnalra szerencsémre egy hajó fogadott fel, hol jó ápolás és nyugalom után könnyű sebeimből is kigyógyulék. Ez idő óta több hajóval utaztam, s itt egyszerre Gibraltarban találkozom kapitány urral és hallám a szegénynek szomorú kimulását. Ő ártatlan volt.

Közli:

Fejérvizy M.

Egy pillantás az égi világok csarnokába.

(Vége.)

Napunk nagy rendszerének kisebb hasonmását látjuk, parányított, de élő képen szemeink előtt. -- Megtestesülten látjuk a nehezkedés törvényét; a mint a nagy tömeg körül kisebbek helyezkedvék el, s annak túlnyomó erejét arányos sebességű mozgásukkal egyensúlyozzák. Több éjen nézve, érzéki-leg észlelhetjük e mozgást, mert a belső, közelebbi pontok naponkint szembetűnőleg nagy karajokat haladnak kerületükön; egy-szersmind észrevehetjük, hogy a nagy bolygó is folyvást halad öreivel együtt előre és előbbre.

Jupiter átmérője $11\frac{1}{4}$ -szer nagyobb, mint a földé; felszíne tehát mintegy 126-szor és térfogata 1414-szer több, mint azé. Teste középszerűen sokkal lazább, alig $\frac{1}{4}$ résznyire tömör, tömege mindazáltal 350 akkora, mint azé, s e tekintetben is leghatalmasabb a bujdosók között; miért is érzékenyen eltántorítja rendes utaikból a közelébe jutó kisebb égi testeket.

Holdai az első és második nem sokkal nagyobb, a két külső sem egészen két akkora átmérőjűek, mint a mi holdunk; ő hozzá képest tehát kicsinyek, de igen nagy sebességgel forognak körül. — Az első, a főtest középpontjától mintegy 57 ezer, a második 95 ezer, a harmadik 150 és a negyedik 250 ezer mérföldnyi távozon, sor szerint következve 1 nap 18 óra, 3 nap 13 óra, 7 nap 4 óra és 16 nap $16\frac{1}{2}$ óra alatt kerülnek meg egyszer-e egyszer azt; vele együtt pedig 11 év 314 nap és 20 óra alatt végzik a nap körüli pályát. Tengely körüli forgása igen sebes e bolygónak, mert a nagy test minden 9 óra, 55 percz és 21 kis percz alatt megfordul; végre bizonyos, hogy gözzel s fellegekkel változatos légkörbe kell burkolva lennie.

Míg a bolygók mind homályos testek, s a naptól kölcsönözött fényt sugározzák vissza; ez saját fényével bír és kifoghatatlan forrása a világosságnak, melegségnek. Azt kell azonban számtalan észlelés és alapos érvelés után hinnünk, hogy az óriás gömbnek — mely egészével csaknem kétszer oly széles tért tölt be, mint a hold útjának átmérője földünk körül, — sötét, tömör, gőz- s légkörbe burkolt nagy magva van, mintha valami igen nagy bolygó volna, és ettől jól tova van a világot-meleget gerjesztő tömördek fényburkolat.

Az álló csillagoknak naphoz hasonlóan, mind önfényű égi testeknek kell lenni. Forgásban, mozgásban vannak ezek is szünet nélkül, csak hogy a tért, melyben ez történik, mérhetetlen távolságuk miatt, pusztá szemmel sem észlelni, sem megjelölni nem vagyunk képesek. A legközelebbik is több, mint 200 ezer-

szer oly messze van tőlünk, mint a nap; a többi számtalanok helyének ehhez aránylag elképzelésére pedig ugyszólván semmivé törpül minden földi mérték és hasonlat.

Lehetnek azok hasonló rendszerek napjai, mint ez, melyben mi közvetlenül létezünk; lehetnek ezerszer másféle viszony s alkotásu alsóbb világrendek teste: nekünk csak az évtizedek, századok és ezer évek alatt lehatolt fény tanuskodik érzéki biztossággal ősi lételükről és arról, hogy közöttük, rajtuk is uralkodik a mozg-erőtan törvénye, úgy, mint a porszemen itt e mi parányi földünkön.

Ugyanis égvizsgáló hatalmas távcsövekkel, mérhetetlen távolokon mintegy 6000 kettős, vagy többes csillagcsoportokon vétetett észre, hogy azok közvetlen kölcsönös összefüggésben mozognak egymás körül. Néhány ily csillagpárok útját és keringésük idejét is sikerült már meghatározni (vannak 30, mások több év alatt 632-ig kerengők): a mi oly alsóbb világrendek létezését tanúsítja, mikben több önfényű égi test, több nap van egymáshoz közvetlenül viszonyítva.

III.

Attól kell tartanom, hogy e tán túlcsapongó rideg vázolat kellemetlenül fárasztá ki az érzelmesebb dolgokat kedvelő gyengéd figyelmet. Félek, nehogy így fakadjon ki türelem vesztve: „Ez a ti hidegen kutató, számító s méregető tudománytok majdnem megfosztja az eget is hajdani bűbájától. Hol előbb titokteljesen varázs-szellemek fénymezeként tündököltek a csillagok és csillagzatok; oda ti most otromba nagy tömegeket, az iszonyu üregekbe vakon hőmpölygő rohanó tömérdek anyag-gömböket helyeztetek; az erők kényszerének öntudatlan rab-szolgáit.

Fájdalom, igaz, a tudás érzéki bizonyossága, a közvetlenebb ismeret nem igen terjed továbbra, minthogy tisztába jött olyszerű mennyiségi adatokkal, olyan merev számviszonyokkal, melyek némely töredékeivel csak az imént szereztem volt uralmat.

Hanem e számok, valamint általában a tudomány bármiféle száraz adatai és tételei csak addig és annyira holt-ridegek, a meddig és mennyire az alakító képzés és az életnek melegen pezsgő forgalma meg nem elevenítik azokat.

Mire való volna különösen drága Kegyetekben is az oly sok heves, nemes érzésekkel s indulatokkal irgalmas istenségi elv; az alkotó képzelet s a nyugtalanul szorgos gondolkodás, ha kiváltképen arra nem, hogy életmeleget, érzéki kellemet ruházzon mindenre, hogy szépségessé tegyen mindent, a mi körébe jut, még az ismeretnek különben csakugyan merev csontvázait is.

Az érzelmes lélek, ez a bűvös tükör kedves szép képet alakít mindenről, a mi reá vetődik. Ebben ama nagy világ-teknek korántsem otromba tömegekül kell mutatkozniok; hanem a véghetetlen Istennek dicsőségét sugározva, az öröktől fogva örökké tartó életnek és szeretetnek roppant tárházai gyanánt.

Mert róluk való ismereteink után eleven elmének képzelni sem lehet, hogy azok, mikhez képest földünk, — mely mégis oly nagyszerűnek, szépnek színhelye, — észre sem vehető parányisággá silányul, holmi pusztá, kietlen sárdarabok volnának. De sőt inkább kétség nélkül hinnünk kell, hogy mindannyian, úgy mint ez, — ámbár az alkotó s éltető hatások másféle viszonylatai között ezerszer más-más jelenségekkel — változatos színhelyei az erők játékának, a szív és ész küzdelmes törekvéseinek, s a teremő hatalom ismeretében való haladásnak.

E földi viszonyokhoz idomított érzékiségünk hatása alatt azt vélhetnők ugyan, hogy a nap például és a hozzá közelebbi bolygók szertelen fény és hőség, — a távolabbak pedig ezek nagy hiánya miatt nem lehetnek oly lakályosak, mint földünk. De meg kell gondolnunk, hogy sem a világosság, sem a melegség nem úgy árad a napból, mint egyedüli, föltétlen forrásból; hanem inkább csak gerjesztetik mind a kettő a sugarakkal érintetett anyagi alanyban, és ennek magának miséjétől, helyzeti s mozgási viszonyaitól sok függ arra nézve, hogy mily mértékű legyen érzéki nyilatkozásuk. A közelebbi nagyobb, vagy a távolabbi kisebb hatást tehát magának az élesztett bármelyik égi testnek sajátosságai kellőleg mérsékelhetik. — Továbbá valamint mi testünkkel s érzékeinkkel csakis e földi természetnek hozzá alkalmazott állatai vagyunk, úgy bizonyosan más föltételek alatt keletkezett különböző természetben, mindenütt ennek megfelelő idomot és érzékeket szervez magának a halhatatlan lélek.

Igy pedig mindenesetre lehet, és hogyan ne volna anyagi szintügy, mint szellemi élet, akár a nap sötétes, tömör magvának, akár a bolygóknak és a többi csillagoknak felszínén? — Bizonyosan van öntudattal észlelő és munkáló élet is, mely a teremésnek ugyszólván valódi célja, s műveinek folyvást tökéletesítője. — Sőt némely fölismert sajátosságok, mint igen sebes tengely körüli forgás, mely nagy röperőt szerez, — kevésbé tömött, nem ily nehézkes anyag-alakulás, — ezeknél fogva tán hatalmasabb terjerő, sok égi testen oly tényezők lehetnek, mik általában finomul nemesebb természetet és a lélek szabad mozgásának, röptének kedvezőbb testalkatot eredményezének.

A földnek és tengerének mélységeitől fogva fel a határtalan térben, mindenütt mozgást észlelünk; kimondhatatlan ennek az alakulásnak és az életnek változatossága; vég nélküli a különféle tünemények sorozata; de mindennek csak úgy és csak azért van értelme s értéke, mert egyszersmind mindenütt van öntudattal érező szív és észlelő lélek.

Midőn tehát szép Kegyed az ég csillagain andalogván, egyik-másik rokonszenves fénybe olvasztja nem kevésbé tündöklő szemeinek bűbáját; midőn ama messze-messze világból lesugárzó jele a létnek és istenerőnek mintegy felragadja lelkét, és egész valóját túlvilági ábrándok mámorába szenderíti: kéjelegjen csak édesdeden, biztosan azon hitben, hogy azon fény hasonlóul eszmélő s érező lények érzelmeit és gondolatait is rezegteti; kiken épen úgy uralkodik a szerelem és a szeretet örök általános törvénye, mint rajtunk e földi lét szűkebb határai között, hol őn is épen egyik imádandó megtestesülése annak.

Uralkodni kell a kétségkívül létező erkölcsi világban ott is szerelemnek és szeretetnek; valamint láttuk, hogy az anyagot mozgató őserő a kölcsönös vonzódás hatalma, mely e föld göröngyét leköti s az ég óriás tömegeit változhatatlan kényszer alatt tartja, kiterjedve van lábunk alatt és fejünk felett mindenütt, hová a látás és a gondolat elhatolhat.

És mert szeretettel is teljes a határtalan tér, a mi mindent felmagasztal és ékesít; mert ezen őserő is tökéletesebb természetben, mint e földünkön levő szinte nemesbnél-nemesebb jelenségekben él és nyilatkozik: hogy ne volna a magas ég valóságos mennyország? hová nem ok nélkül sovárogo az e homályos föld nyügei között szárnyaszegetten vergődő emberi lélek!

Enyíngi.

Egy hét története.

December 18-kán.

Nem sokára kész lesz minden. — A házi-istenek nyoma. — Ünnepi csend helyett nagy zaj. — Perczel Mór beszéde. — Egy milliomos halála. — Kötekedés az idővel s a philharmoniai hangverseny. — A jövő bohózata.

Még csak néhány öltés, itt-ott egy kis aranyozás és kész lesz minden. A gyöngyös tárcza, a kis sapka, az a himzett tájkép s a karácson-fa. Ott találkozunk majd a nagy kerek asztal körül, legfölül a mama, s legalul a magas rovatos karszékben a piros képű legifjabb trónörökös, ki azon büszke önérzettel tekint végig mind e dolgokon, hogy mind ez csak érte történik.

Igen, igen, érette, érettök — a családért. Ez a nap a szeretetét. A kik szeretik egymást, e napon bizonyára találkoznak. Ott vannak együtt az asztal körül, vagy ott vannak együtt a gondolatban, mely fájó sohajjal röpül át a távol körén s fölkeresi a hajlékot, hol együtt vannak azok, kik most bizonyára őt emlegetik.

Az egész év lehet — másoké, de e nap a miénk. A mindennapi élet zaja elhallgat, a köznapiság átszellemül s a szeretet angyala suhog el lelkünk felett. Az egész év lehet a gondoké, — de e nap a pihenő, melyben a gondok édes gyümölcse mosolygó élénk.

A ki elhagyatva, magányosan áll; — csak ilyenkor érezi igazán elhagyatottságát. Üres lesz körülte minden. Mind összefut ama ponton, mely az egész erkölcsi világ központja: a család. Mindenki az otthoni tűzhelynél melegszik, s a karácsoni hóban csak azok látják meg a házi-istennek nyomát, kik hisznek bennük.

Ez az ünnep az, melyre még készülődnek. A többi mind stereotyp, egyhangu. A különbség köztük s más napok között csak az, hogy bezárják a boltokat s több ember jár a templomba. Néhol még ez sem történik.

A karácsonnak azonban még megvan eredeti jelentősége. A szeretet ünnepe és a szeretet halhatatlan. Valahányszor közelg, idealismus fogja el az elfásult kebleket is, s egy szomorú érzés a kiégett szívet.

Máskor csend is szokta megelőzni, most azonban ép e napokban erős vita zaja hallatszik mindenfelé.

A képviselőházban a pénzkérdés, az anyagi érdekek kérdése van szőnyegen minden következményeivel. A ház naponkint hat órán, 10 órától 4 óráig tartó végtelen hosszú s fárasztó üléseket tart, s így is alig éri el, hogy karácsonra meglegyen mindaz, a minek a program értelmében elvégzettnek kellene lennie. A hosszú viták általában oly ingerültek, szenvedélyesek, minők csak a teljesen kifejtett pártélet körében fordulhatnak elő, s különösen egy mozzanat e tekintetben oly sok érdeket nyújtott, hogy hosszú ideig fognak erre visszaemlékezni mindazok, kik ama jelenet tanúi voltak.

E jelenetet Perczel Mór beszéde képezte.

Perczel kedden szólt, az ékesszólás oly hatalmas, s mondhatnók elragadtatásával, minőt eddigi országgyűlési beszédei alkalmával nem volt tapasztalható. A jobb oldalnak folyton a

legerősb vádakát mondta szeme közé s egy ízben a szónoki hév annyira elragadá, hogy botjához nyult s azt forgatá, mintha kard volna kezében.

E férfiú, ama halvány, beesett arcú és ősz fürtökkel — csupa tűz és lelkesedés. Megtestesült vulkán, melyben forrnak az érzelmek. A baloldal tapsolt neki, a jobb oldal bámulva nézett a szónoklat eme látványára, mely folyó tüzrel ölelte át körül.

Ez volt az országgyűlési viták legérdekesebb jelenete.

S ugyane napon, melyen az országgyűlési karzatok változtatott közönségét meglepte, megdöbbené Perczel szónoklata, ugyanekkor — Pest utcái közönségének oly jelenet tárult fel, mely a maga szomorúságában a fővárosi élet egyik ritkaságát képezte.

Az idő, e szeszélyeskedő hatalom, hozta egybe a két dolgot, s mi, kiknek úgy is oly sok egybe nem illő dologról kell szólnunk, követjük ezuttal az idő sorozatát.

Hétfőn különös szomorú hír járta be a fővárost. A hirt hihetetlennek tartották, de igaz volt.

A hír azt állítá, hogy az egyik pesti milliomos — mindössze három vagy négy van — megtévelyodött és szörnyet halt.

A milliomosoknak nem szokott sok őszinte barátja lenni; de az elhunyt közbecsülés és szeretetben állt. A becsületes munkában szerezte roppant vagyonát, a szorgalom és kitartás hozta össze ezreit, a polgárság benne a közhasznú ügyek lelkes előmozdítóját tisztelte, s midőn legszomorubb halálának híre ajkáról-ajkra járt, őszinte részvéttel emlegették nevét.

Az elhunyt Ganz Ábrahám, vas-gyáros volt, s mert oly végzettszerűn hunyt el, halála a legszélesebb körökben foglalkoztatá.

Ötvenhárom éves, erőteljes férfiú volt, folyton a legkedvezőbb egészségnek örvendett, midőn egyszerre, néhány nap előtt, azon különös gondolat szállta meg, hogy elfogyott a vas, s többé nem dolgozhatik. Az őrjöngés folyvást mindinkább erőt vett lelkén s egy szerencsétlen pillanatban levette magát palotája negyedik emeletéről, ép azon palotáról, mely egyik büszkeségét képezte, s melyet gazdagsága, műizlése s nálunk páratlan nagyszerű felszerelése miatt sokan megcsudálták.

Azonnal meghalt, s temetése, mely kedden ment végbe, oly nagyszerű volt, mely pályája közhasznúsága és roppant vagyonának egyaránt megfelelt.

Mindez kedden történt s mert az idő egybeállítását követeltük, mindnyárt boszút is állunk rajta és pedig azzal, hogy habár az idő nem tér vissza soha, mi azért is visszatérünk s elbeszéljük a kedd után a vasárnap, s közben a hétfő történetét.

A vasárnapnak nevezetességet adott az, hogy ekkor ismét megszólalt a philharmoniai hangverseny érdekes vagy nagyszerű program-részek s érdekes, bár éppen nem nagyszerű előadással.

Az érdekesebb a programban b. Orczy Bódog „Renegát” című operájának nyitánya képezte, a nagyszerűt Berlioz „Mezei jelenetei,” Mendelssohn A-dur symphoniája és néhány gondolatjel után Volkmann egyik költői dala és Lachner édes menu-

ettje. B. Orczy Bódog zeneszerzői tehetsége oly különös, de e mellett nevezetes jelenség, hogy alig van hasonmása. Csöndes, falusi magányába elvonultan foglalkozik már éveken át a zeneművészettel, nem keresve más gyönyört, s más dicsőséget, mint a minőt a zeneművészet művelése magányában nyujthat. Rá kellett beszélni, hogy dalművét a nemzeti színházhoz benyujtsa, s csak Erkel sokszoros biztatásainak sikerült rávenni, hogy a nyitányt már most előadják. A mint megegyezett, kikötötte, hogy ő igazgassa a zenekart. Kérdőleg tekintettek reá. S a mint kezébe vette a zenekarnagyi botot, ő, kinek kezében még sohasem volt karnagyi páleza, úgy s annyi ügyességgel vezérlé a zenekart, mint a legkitünőbb karmester.

A nyitányról, egyszeri hallás után, csak annyit mondhatunk, hogy a polyphonikus zene iskoláját tükrözteti vissza, de minden határozott styl nélkül. Azt a rejtvényt, hogy valjon lehet-e tisztán magyar stylű operát írni, mint látszik, b. Orczy operája kevésbé oldja meg, mint bármely más mű; mert e széles drámai zenében, melyben nincs semmi dallam sem, magyar elemre ugyan senki sem fog ismerni; — de annyi érdekeltiséget mindenesetre felkeltött, hogy kíváncsian tekintünk az egész opera elé.

Berlioz műve hatalmas festői zene; Mendelssohn symphoniája tele van költői báj-, kecs- és magas emelkedettséggel, Lachner menuettje a fővárosi közönség egyik legkedveltebb száma; a Volkmann-féle ábránd pedig, melyet Saxlehner k. a. sok csinnal adott elő, az oly kiváló hírű zeneköltő koszorújából egy friss, hervadhatlan levél.

Mindez, a programm elejétől végig, vagy érdekes, vagy nagyszerű volt; az előadás azonban ismét nagyon élénken emlékeztetett arra, hogy még nincs s talán nem is lehet teljesen fegyelmezett nagy zenekarunk; hanem minden ilyes alkalomkor a gyakorló zenészek és műkedvelők össze szoktak állani egy társulattá, s e társulat aztán természetesen mindazon hiányokkal bir, melyek az önkéntes s terv nélküli társulással rendszerint jární szoktak.

De aztán a Hellmesberger-quartett! Az előadás tökélyének nem lehet megfelelőbb mintaképe, mint a minőt e kis társaság játéka nyujt. Egy lélek és nyolcz kéz. Mintha nem is négy hangszer, hanem csak egy szólalna meg. Ez a zenei értelem, tanulmány netovábbja. Mint tavaly, úgy természetesen most is, Rubinstein s Joachim után, nagy közönségük volt, mely elragadtatva csüggött e kitünő műélven.

A hangverseny-termek ily bő élvei mellett a színházak csak két érdekes jelenséget nyujtottak, s mindkettőt is csak egy, a népszínház szolgáltatá.

Mindkettő alkalmi tréfa Aesop — egy fiatal író álneve — tollából, melynek Dunántúl már sok érdekes estét köszönhattunk.

E tréfák tárgya az izraelita emancipáció, s az egyik „bohóság a jövőből.“ Ez 1900-ban játszik s elképzelhetik, hogy mennyi benne a bohóság, miután föltételezi, hogy már szerencsésen befejeztük a keleti háborút, legyőztük a félvilágot, hajóink bejárják a föld minden sarkát és szerencsére vagyunk már úgy harmincz millió. E képies képtelenségek sok találó jelenet, vitor ötletekkel váltakoznak s az egész nagyon jól mulattatott.

— ö. —

Budapesti hírvivő.

„Eljött a szép karácson, aranyozott kis szánon.“ Tehát először is boldog ünnepeket kívánunk a magyar családoknak, hogy a szoretet ez ünnepén szeretetet fogadva szí-

vőkbe, ők is szeretve legyenek — és ez a legnagyobb boldogság.

✿ (*A pesti jótékony nőegylet*) f. hó 14-kén tartott választmányi ülésében a f. é. december 22-kétől 1868. évi január 18-káig terjedő 4 hétre szegényei között leendő kiosztásra összesen 573 frt 60 krt o. é. utalványozott, és pedig hetenkinti részesülésben állóknak 315 frt 60 krt, egyszer-mindenkorra segélyzetteknek 258 frtot. A választmányi nők ez alkalommal 51 uj vizsgálatról tettek jelentést. Az egylet kötőintézetében 18 egyén talál állandó foglalkozást és keresetet; a kötő-intézet raktára Liedemann F. B. ur boltjában (váczi-utca és városház-tér sarkán) létezik.

✿ (*A pesti jótékony nőegylethez*) szegényei javára következő adományok érkeztek be és pedig: Magyarország hercegprimása, Simor János ő nagyméltóságától 3 öl tűzi-fa, az első dunagőzhajózási társulat részéről 20 öl tűzi-fa, a magyar északi vaspálya-társaságtól 50 mázsa köszén; továbbá a pesti henger-malomtól 6 mázsa liszt és 1 mázsa dara, a pesti Concordia-gőzmalom részéről 4½ mázsa liszt és 1 mázsa dara, a budai Luiza-gőzmalom társaságától 3 mázsa liszt, a pesti Pannonia-gőzmalomtól 3 mázsa liszt és a budai király-malom részéről 1½ mázsa liszt, Blum János urtól 1½ mázsa liszt, végre Strobentz Jozefina asszonytól 1 mérő bab és Rechnitz M. ur részéről 1 zsák borsó és 1 zsák lencse. — Ugyanezen egylet egyetemben a pesti bölcsődével (crèche) kapott ruhaneműekben Jankó Francziska szül. Németh asszonyságtól: 100 db fejkötőt, 20 inget, 16 női felső ruhát, 5 kendőt, 3 kötényt, 6 sapkát és 1 gyermek-öltönyt. Az egylet ezen kegyes adományokért háláját ezennel nyilvánosan kifejezi.

✿ (*A kalocsai érsek*.) Haynald Lajos ő nagyméltósága. ismert jöltevőségének ismét szép jelét adá az által, hogy a pesti oltár-egylet céljaira 100 frtot, a pesti jótékony nőegylet javára pedig 50 frtot o. é. adományozott. A részesített egyesületek ezen kegyes adományokért a nagy hazafinak legmélyebb hálájukat ezennel nyilvános uton kifejezik.

✿ (*A „Hon“*) mult pénteki számában ezeket írják lapunkról: „Divatlapjaink közül ajánljuk olvasóinknak, vagy inkább nejeik és leányaiknak a „Családi Kör“-t, különösen azon okból, mert könyveket ad mellékletül. Jövő évre 10 kötetet ígér és ha így folytatja, ide s tova csinos könyvtárt ad előfizetőinek.“ A kitünő lap ezen ajánló soraira csak azt teszem hozzá, hogy igen is, folytatni fogom, sőt azon arányban, a mint előfizetőim száma növekedik, évről-évre több jó irányu könyveket fogok adni, az irodalomnak tesz tehát szolgálatot, a ki lapomat terjeszti.

✿ (*Heckenast Gusztáv*) kiadásában következő ifjúsági iratok jelentek meg: „Regék és beszélyek, olvasókönyv az ifjúság számára, írta Vahott Sándorné.“ Ára 1 frt 40 kr. „Réthy Lajos ifjúsági beszélyei, függelékül két színmű.“ Ára 1 frt 20 kr. „Ovodai és iskolai versek és dalok, Pásztory Lipóttól.“ Ára 30 kr. E könyvek igen alkalmasak karácsoni és ujévi ajándékokra az ifjúság számára. Rima-Szombaton pedig Kármán S., ottani könyvtáros kiadása mellett Mühlbach Luiza „Pére la chaise, XIV. Lajos gyóntatója“ czimű két kötetes regénye jelent meg, Kármán Bertalan által fordítva. A csinosan kiállított és szabatosan fordított két kötet ára 2 frt.

✿ (*A „Népnevelők lapja“*) czim alatt a miniszterium újévtől heti-lapot fog kiadni a népnevelés érdekében. Minden jó hazafi épügy, mint minden igaz honleány bizonynyal a legnagyobb örömmel veszi e hirt, mert egyelőre nagyobb jót nem

lehet a hazával tenni, mint ha a nép nevelését előmozdítjuk, és azért először is a népnevelőket szükséges fontos hivatásukról kellőleg felvilágosítani. A „Népnevelők lapja“ a haza minden nyelvén fog megjelenni és a szegényebb néptanítóknak megküldetni.

☼ (Lukácsi Sándor) „Kertgazdasági képes encyclopédia“-ra nyit előfizetést. E mű betűrendben magyarázó szótár lesz és magában foglalandja az összes kertészet hasznos épügy, mint ártalmas jelenségeit, felvilágosító rajzok kíséretében. Előfizetési díj 1 füzetre 50 kr, négy füzetre, vagyis az 1-ső kötetre 2 frt. Mihelyt 1000 előfizető jelenkezik, az 1-ső füzet sajtó alá fog bocsáttatni. Az előfizetési összegek szerző neve alatt Rákospalotára (u. p. Pest) címzendők.

☼ (Az öt ref. egyház-kerület) küldöttei igen érdekes és nyilvános tanácskozásokat tartottak e napokban Pesten. A tanácskozások a körül forogtak, hogy mily emlékiratot nyújtsanak be az országgyűléshez a prot. egyház viszonyainak rendezése ügyében. A tanácskozások elnöke b. Vay Miklós volt, kivel számos kitűnőség vett részt az értekezletekben.

☼ (Az egyetemi dal-egylet) dalversenyekre készül felszólítani a fővárosi dalárdákat. Az kétségkívül nagyon érdekes és mulattató jelenet lenne, midőn az összes fővárosi dalárdák a dal hatalmával versenyeznének egymással. De az egész eddig csak terv s alig is fogják valósítani.

☼ (Az izraeliták egyenlősége) a haza többi polgáraival e hó 21-kén lett az országgyűlésen kimondva. A képviselő-testület egyhangulag fogadta el az erre vonatkozó törvényt. Most tehát csak az van hátra, hogy az élet is igazolja e törvényt.

☼ (A magyar közlekedési miniszterium) a következő vasuti engedélyeket adta ki: Trefort Ágostonnak a mezőtúr-szarvasi vonalra; Hoffmann Frigyes és társainak a vágvölgyi vonalra és Klapka György és társainak az arad-temesvár-orsovai vonalra. De meddig tart, míg e vasutak nemcsak papíron lesznek meg!

☼ (Megjelent „Spiczig Iczig“ naptára 1868-ra.) Jellemző, hogy valamennyi lap azt a megjegyzést teszi reá, hogy jobb a tavalyinál. Az összes sajtó ezen egyértelmű nyilatkozata pedig tán mégis képes lesz meggyőzni a jeles tehetségű szerkesztőt azon közmondás igazságáról, a mit neki, mint Spiczig Iczignek, már régtől fogva kellett volna tudni, arról t. i., hogy az aranyat nem szabad a szemébe dobni. Az új naptár értékéről a közönség a pártnézetek szerint különféleképp ítélhet, a humort azonban, e ritka szellemi kincset, senki sem vitázhatja el a szerkesztőtől, épen azért kár volna, csak egy perczre is visszatevédnie azon utra, a melyen az író csak a maga gyalázatára szolgálja az irodalmat.

☼ (Faragó József,) hazai szobrászunk, egy kitűnő szép szobrot készített, mely Werfer pesti kőedény-kereskedésében közszemlére van kiállítva. A szobor egy „lovagló csikós“-t ábrázol és 26 hüvelyknyi széles és ugyanolyan magas. E szép mű sorshuzás útján ki fog játszani; egy-egy sorsjegy ára 2 frt; csak 90 sorsjegy van, melyek Medecz és Wanko kereskedéseiben kaphatók. A kisorsolás napjaul e hó 28-ka van meghatározva; nyertes lesz a bécsi kis sorsjáték első kihuzott száma.

☼ (Alkalmas karácsoni- és újévi ajándékokul) az irodalmi termékek mellett a művészet termékeit is ajánljuk olvasóinknak, és hogy kétszeres legyen az ajándok, vásároljanak egy pár sorsjegyet a képzőművészeti társulat által kisorsolandó képekre; ezáltal a hazai művészetet is támogatjuk és ha a szerencse istenasszo-

nya kedvez, szebbnél-szebb művészi becsű képet adunk ajándokul kedveseinknek; hozzá még az, hogy egy-egy sorsjegy ára csak 50 kr.

☼ (Budán) néhány hó előtt egy Jeitelec nevű izraelita egy másfél éves gyermeket saját élte kockáztatása mellett mentett meg a lángok közül, a miért e napokban Budaváros tanácsa néhány darab aranyon kívül külön írásban fejezte ki elismerését nemes tetteért.

☼ (Böszörményi László,) országgyűlési képviselő, tiszteletere szombaton este a lövöldében disztrakciót tartottak. Mintegy ötszázan voltak együtt, kik lelkesen éltették a képviselő urat s az elveket, melyeket képvisel.

☼ (Testvérdírosaink legszebb egyesületeihez) tartozik a vegyes kar művelésére alakult „Budai ének-akadémia,“ mely e hó 28-kán rendezendi első hangversenyét a városi redoute kis termében. Két magyar dalművön kívül Mendelssohn, Schubert, Schumann és Brahms fognak vegyes karok előadatni.

☼ (Tisza-Ujlakon) oly roppant eső volt, hogy a vásár napján ki sem lehetett menni a házból. Megszámíthatlanok a károk, miket a víz okozott. A malmokat az ár mind elsodorta a Tiszáról. Bökényben egy egész juhnyáj veszett oda juhászostul.

☼ (A csillaghullás) nem láthatása miatt oly sokat panaszkodtunk, hogy föl kell említenünk, hogy végre mi is láthattunk egy földiekkel játszó égi tűneményt. Azaz, mi tulajdonkép ezt sem láttuk, de láthatták s látták is mindazok, kik decz. 12-kén éjjélkor a szabadban voltak. Ekkor egy pompás meteor hullt le, melynek tüzes utja néhány másodperczig világítá be a láthatárt. Mint mondják, gyönyörű látvány volt.

☼ (Vegyes hírek.) Az írói segély-egylet javára még a nemzeti színház is tesz valamit s elhatározta, hogy e célra ma, vasárnap, „Lohengrin“-t adják elő. — Bérczy Károly helyett a Nádasdy-féle jutalomra pályázó költői beszélyek bírálójául az akadémia Tóth Kálmánt nevezte ki. — Újévtől kezdve „Pecsovics“ című új élelclap fog megjelenni, Ormódy Bertalan szerkesztése mellett. A szélső bal párt szellemében és modorában lesz szerkesztve. A mutatóvány-számban az országgyűlési többség egy számár alakjaként van feltüntetve. — A brudbányán nagyon uralkodik a hagymáz. Hát nem elég szenvedett már e hű magyar város! — Szász Gerő költeményei a tartalomhoz méltó kiállításban megjelentek. A jeles szerző Tóth Kálmánnak ajánlotta műveit. — Rózsavölgyi és társánál megjelentek: „Idegen nemzeti- és népdalok“ zongorára. — Strausz Károly, volt hadnagy Dembinszky törzskari parancsnokságának pecsétnyomóját küldte be a pesti központi honvédegyeletnek. — A drágai helv. egyház engedélyt kapott nyomasztó adósságai törlesztésére a hazai protestánsok közt könyöradományok gyűjtésére. — Magvassy Mihály, győri tornatanár, kérvényt nyújtott be a miniszteriumhoz országos tornaképezde felállítása ügyében. — Pécssett Madarász András a légszusz-világítás behozatala ügyében buzgólkodik. — A váci ipar-egyletnek — az egyetlen a hazában, — már 200 tagja van. Bár minden város iparosai közt találkoznék olyan lelkes népművész, mint Robonyi Géza, a váci ipar-egylet alakítója. Mert a népnevelés után első sorban áll iparosaink kellő kiképzetése hazánkban. — Végre Zágrábon is kitűzték a magyar lobogókat „Éljen a magyar unio“ felirással! Bizony ideje is volt, belátniuk horvát testvéreinknek, hogy ők is csak ezen lobogó alatt lehetnek szabadok és boldogok. — Galanthánál két vasuti vonat e hó 16-kán összeütközött és több ezer frtra menő kárt tett. Más baj azonban nem történt. —

Ujabb miniszteri intézmény folytán a szabadságos már meghaladja a férfi-létszámot. A nők bevándorlása Californiába még mindig tart, s a gyakorlati angol lapok azt is ki- számítják, hogy huszezer leány legföljebb egy év alatt férjhez megy.

☼ (*Papiros-kalapok.*) Az Empirehat és társai nevű new-yorki cég most manilla-papirból gyárt női kalapokat. A pa- pirt bekenik gyantával, erre aztán gypju-szeleteket hintnek s az egész látszatra nagyon csinos. De nemcsak csinos, hanem roppant olcsó is, mert egy kalap körülbelül csak 20 krba kerül. S úgy néznek ki, mintha nemezből lennének.

☼ (*A feniek merénylete*) mult hétfőn borzasztó pusztítást vitt véghez Londonban, a hol Burke, a feniek egyik főembere fogva tartatik. Hogy azt kiszabadítsák, egy löporral telt hor- dót tettek a börtön-épület külső falánál és meggyújtották! Az uteza minden háza megrendült a borzasztó roppanásra, hat ház pedig összedőlt, romjai alá temetve lakóit, a kik közül számo- san halva és még számosabban éktelenül összetörve kihuzattak. A börtön-épület azonban, kivéve az ablak-üvegeket, épen marad és így Burke megszabadítása nem sikerült. Tettesekül három egyén, két férfi és egy Justice Anna nevű nő van befogva.

☼ (*Halálozások.*) Kósa Zsigmond, egykori országgyűlési képviselő Küküllő-megyében, M.-Sároson 78 éves korában meg- halálozott. — László Ferencz, honvéd-főhadnagy, Aradon meghalt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Deczember 20-kán.

Decz. 14-kén: „Linda,” Donizetti operája, 3 szakaszban, Saxlehner kisasszony föllépteül. — Decz. 15-kén: „A szigetvári vértanúk,” Jókai Mór szomorujátéka, 4 felv. — Decz. 16-kán: „A fősvény,” franciaia vigjáték, 5 felv. — Decz. 17-kén: „Ernani,” Verdi operája, 4 felv. — Decz. 18-kán: „A kísértés,” franciaia színmű, 3 felv. — Decz. 19-kén: „Bánk bán,” Erkel Ferencz operája, 3 felv. — Decz. 20-kán: „A csapodár,” franciaia vigjáték, 3 felv.

Budai népszínház.

Deczember 20-kán.

Decz. 14-kén: „Az emancipatio,” „Az emancipatio után 1900-ban,” 1 felvonásos alkalmi tréfák Aesoptól és „Husz leány és egy férj sem,” operette, 1 felv. — Decz. 15-kén: „Az emancipatio,” „Az emancipatio után 1900-ban” és „A pajkos diákok,” operette 1 felv. — Decz. 16-kán: „A fertálmágnások,” Berczik Árpád vígjátéka, 4 felv. — Decz. 17-kén: „Gyboyer fia,” franciaia vigjáték. — Decz. 18-kán: „A gerol- steini nagyhercegnő,” operette, 3 felv. — Decz. 19-kén: „A muszka emissarius,” „Az emancipatio után 1900-ban” és „A szürke kabát,” 1 felvonásos tréfák és „A pajkos diákok,” operette. — Decz. 20-kán: „Az emancipatio,” tréfa 1 felvonásban, Aesoptól, „Vigyázzon zsebken- dőjére,” vigjáték, 1 felv. és „Husz leány és egy férj sem,” operette, 1 felvonásban.

Mindenfélék.

☼ (*A nők Californiában.*) 1848-ban már 100,000 férfiú volt Californiában, míg a nő még a ritkaságok közé tartozott. Elképzelhető, hogy mily felfordult világ volt ott a háztartá- sokban s hogy különösen az első években mennyire megtisztel- ték a nőket. Ha egy nő San-Franczisko utczáin átment, az egész üzlet-forgalom megszakadt, kereskedő, iparos és vevő, mind az utczára kifutott, hogy megcsudálja a ritka jelenséget. Most azonban az arány már tetemesen megváltozott, de a nők San-Francziskoban most is sokkal kitüntetőbb állást foglalnak el, mint Amerika egyéb városaiban. Californiában még most is ötször annyi férfiú van, mint nő, míg Amerika keleti államai- ban, például New-York és Massachusettben, a női lakosság

már meghaladja a férfi-létszámot. A nők bevándorlása Califor- niába még mindig tart, s a gyakorlati angol lapok azt is ki- számítják, hogy huszezer leány legföljebb egy év alatt férjhez megy.

☼ (*Papiros-kalapok.*) Az Empirehat és társai nevű new-yorki cég most manilla-papirból gyárt női kalapokat. A pa- pirt bekenik gyantával, erre aztán gypju-szeleteket hintnek s az egész látszatra nagyon csinos. De nemcsak csinos, hanem roppant olcsó is, mert egy kalap körülbelül csak 20 krba kerül. S úgy néznek ki, mintha nemezből lennének.

☼ (*A feniek merénylete*) mult hétfőn borzasztó pusztítást vitt véghez Londonban, a hol Burke, a feniek egyik főembere fogva tartatik. Hogy azt kiszabadítsák, egy löporral telt hor- dót tettek a börtön-épület külső falánál és meggyújtották! Az uteza minden háza megrendült a borzasztó roppanásra, hat ház pedig összedőlt, romjai alá temetve lakóit, a kik közül számo- san halva és még számosabban éktelenül összetörve kihuzattak. A börtön-épület azonban, kivéve az ablak-üvegeket, épen marad és így Burke megszabadítása nem sikerült. Tettesekül három egyén, két férfi és egy Justice Anna nevű nő van befogva.

Gazdasszonyoknak.

Narancs-torta.

12 lat czukrot egy narancs héjára dörzsölgetvén, finomra kell törni, egy negyedfont vaját habosra elkavarni, a czukrot belé tenni, a narancs levét hozzá csavarni, valamint nyolcz to- jás sárgáját is bele keverni. Ezalatt tiz tojást keményre kell főzni, a sárgáját finom szitán áttörve, szintén belé keverni, két tojás fehéréből kemény habot verni, 4 lat finom liszttel együtt a tésztába tenni, egy torta-formát vajjal kikenni és liszttel ki- hinteni, az egészet belé önteni és langyos sütőben megsütni. A kihűlt tortát aztán czukros jéggel és gyümölcsessel feldíszítve, az asztalra kell tenni.

Bor-leves.

Egy itcze jó borhoz egy félmeszely vizet lehet önteni, 6 lat czukrot, egy kis fa- és citrom-héjat vetvén belé, felforralni. Egy másik három itczés bögrébe egy evőkanálnyi lisztet, 5 to- jás sárgáját és néhány kanálnyi tejsűrűt jól össze kell keverni és a forrásban levő bort folytonos keverés alatt hozzá tölteni, a tűzre tenni és folytonosan habarni, míg a bor fel nem száll és habzik. E levest piritott zsemlye-koczkákra kell önteni és for- rón betálalni.

F. J.-né.

Csokoládés szilva.

Egy félfont aszalt szilvát nem igen lágyra meg kell főzni magját kiszedni és annak helyére egy-egy mandulát vagy fél diót dugni. Egy tálban négy tojás fehéréből kemény habot verve, tiz lat czukrot és nyolcz lat csokoládét kell közé keverni, a szilvát e habba mártogatni, viasszal bevont pléhre szép sor- ban rakni és langyos sütőben megszáritani.

P. St. Erzsé.

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alak: látogatói öltözék, fekete és kék nehéz tafotából. Az alsó szoknya hamisítva van fekete és kék tafotából, az utóbbi hegyes ivékbe van kivágva, és valamivel sötétebb kék tafo- tából hegyes ivék vannak reá varrva. A felső szoknya, vagyis tunique egyben van szabva, elől rövidebb és hátul hosszú. E ruha ki- állítása igen gazdag: a felső szoknya bársonyszalaggal és hosszú nehéz

selyemrojtval van diszítve. A fekete szoknyán elől nagy fekete gombok vannak felvarrva. A derék alsó része fekete tafotából készült, felső része és ujjai azonban kékek. E fényes ruha ára 120 ft. — A kék bársonyból készült kis kalap ára 10 ft.

A második alak: estélyi öltözeteket tüntet elő. A ruha rózsaszínű tafotából készült, a szoknya elől rövid, hátul pedig hosszú uszálya van. A ruha diszítése finom fekete csipkészetből áll, a mely elől kötő-alakban van felvarrva. A fekete csipke közé rózsaszín szalagcsokrok vannak alkalmazva. A derék sima, kivágott és szintén fekete csipkével és szalaggal van diszítve. E ruha ára 80 ft. A fejdísz a haj közé tűzött rózsákból és fekete csipkefátyolból áll. Ára az ilyen fejdísznek 15 ft.

A harmadik alak: szintén fényes estélyi ruhát mutat be. A hosszú, uszályos ruha arany színű nehéz atlatzból készült, alul széles fodorral, a melyen két sor fekete bársonyszalag van felvarrva, a fodor felett pedig egy sor barna selyem-rüche van alkalmazva. A derék elől és hátul négysegletűre ki van vágva, és magas fehér csipkederékkal diszítve. Az ujjak rövidek és dudorosak. E ruha ára 100 ft.

A könnyű, lenge, csillamlós szövetek lassan-lassan előtérbe lépnek és egy időre csupán azok lesznek tárgyai a divatvilág általános figyelmének.

A könnyű, sima tarlatan, a crépp és illusion, az ezüst vagy arannyal nyomott „Gaze de Cotton” és az a természetűségig utánzott virágmintázat, mely a tarlatánokon tarka változatokban fordul elő, soha sem jutottak még oly érvényre, mint jelenleg. Ugy tűnek azok rendesen elő, mint egy nagyhatalom apró tartalékadai, melyek egy ideig tétlenül hevernek s egyszerre jön a válságos perc, midőn a győzelmet csak az ő segítségükkel lehet kivívni.

Ha csak a farsangi idény folytán valami váratlan fordulat más irányt nem ad, ugy a mostan mutatkozó előjelek után bizton mondhatjuk, hogy a bál ruha csak hosszú fog maradni.

A kettős szoknyájú modor véleményünk szerint leginkább fog szerepelni, s a ruhák ezen szabását igen előnyösen lehet kizsákmányolni nem csak mindenféle változatokra, hanem hozzá minden kelme, legyen az a legegyszerűbb is, használható, mi módot nyújt kevés költséggel is szép és hatásteljes bál ruhát előállítani.

A két szoknyás ruha mellett a dudorokba szedett szoknya fog leginkább divatozni, melyek részint fodor-alakban nyolcz-tízszerezen futják a szoknyát körül, vagy pedig mint guirlandok, mindenféle formákat képezve, majd hosszában vonulnak a szoknyán végig. A virágdiszítés sűrűen lesz alkalmazva a bál ruhákra, majd mint egyes virág, elszórva, majd fűzérbe szedve s ugy alkalmazva.

A szövetek között a sima tarlatan leend ez idén az általánosan kedvelt kelme és pedig fehér színben; mert ez mindenféle más színű diszítést enged, mi a ruhának nagyobb frissességet kölcsönöz.

A selyem-ruhák között egyedül csak a sima selyem fog divatozni bál és estélyi alkalmakra. A szép zöld, rózsaszín és világos sárga lesznek a főszínek, melyek mind fehér diszítmenyt kapnak és pedig szélesebb vagy keskenyebb paszomántot, mely a szoknyát hülönféle ivalakokban futja körül. Atlac és lyoni tafota leginkább alkalmazhatók efféle ruhákra s kivált az első az, mely gyönyörű fényénél s a színek jelenlegi szépségénél fogva valamennyi között leginkább érdemi meg az elsőséget.

Bál fölvetőkül a hattyu-prémes kis menték vagy rotondok lesznek használva, rendesen fehér, sima tafotából vagy ripsből készítve. A rotond szabása mindenki előtt ismeretes, s lehet a hattyu-prémet kivéve, egészen sima és diszítetlen vagy pedig gömbölyű selyem-zsinor által kaphat némi diszítést.

Fényes, gazdag estélyi ruháknak fehér alapu, keskeny csíku selymek is fognak alkalmaztatni, mely fölfele egyszínű tunique jön, elől nyitva és röviden, hátul pedig uszályban végződve. A tunique-et lehet illúsióval diszíteni vagy talán csipkével és atlatzczal, de mindig csak fehérrel.

Az egyedüli világos, „Bismark”-szin volna, melyre a fekete dísz jobban illik és nem mondunk lehetetlent, ha megjósoljuk, miszerint ezen szín igen nagyban fog szerepelni az estélyi selyem-ruhák között.

Fentebbi leírás szerint kelméket nagy választásban lehet találni Alter és Kiss divatcsarnokában s volt alkalmunk ott kész estélyi ruhákat is látni, melyek mind a legjobb izlésről és legfinomabb tapin-

tatról tettek tanuságot, többek között volt egy világos zöld, széles fehér atlatcz-diszítmenynyel ellátott tafota-ruha, oly izletesen összeállítva, hogy mindenki figyelmét magára vonta.

Számrejtvény.

Nagy Nettitől.

- 7, 2, 6, 5, 3. Szived ettől óvjad meg;
12, 5, 3, 4, 2. Ne bántson ez soha meg;
9, 10, 11, 6, 1, 5. Étele a magyarnak;
5, 3, 4, 2, 12. Ártott Zrinyi Miklósnak;
12, 8, 7, 5. Ékesb ezzel férfi s nő;
7, 2, 1, 8. Ezzé leszen az élő;
3, 5, 12, 2, 1. Hires vize hazánkknak;
10, 11, 6. Szükséges a pajtáknak;
3, 4, 11, 6. Sok van ilyen hazánkban;
7, 11, 10. Falu és városokban;
1 — 12. Tisztel téged minden nép,
Légy vendég, vagy ellenség.

Megtejtési határidő: január 18-ka, 1868.

A f. é. 47-dik számban közlött rejtvény értelme: „Nógrád-vármegye.” Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Ibry Julia, Fiedler Ottilia, Magyar Paulin és Terka, Nagy Netti, Schwarcz Éva, Frics Józsefné, Molnár Vilma, Térfi Czili, Theisz Hummel Emilia, Pásztolyi Danielovich Emilia, Komáromi Klára Barabás Lajosné, Uray Berta, György Erzsébet, Nagy Pálné, Sánta Károlyné szül. Kövesdi Karolina, Oszlányi Mária, Kollár Mari és Antónia, Belbe Jánosné, Gulyás Amália, Egerváry Tuboly Emilia, Herbály Mari, Molnár Betti, Fördös Eszter és Nina, Kovács Andorné szül. Nagy Leona, Diósy Elma, Török Amália és Irma, Németh Laura, Szegedi Mariska, Ágoston Lila és Irma, Róth Ilka, Mártonffy Etelka, Müller Antalné, Hazai Kornélia, Müller Fáni, Abásfalvi Antónia, Fekete Jánosné, Halászy Fanni, Melichár Ferdinandy Luiza, Duhek Vilma.

A „Fiemei lelkes testvéreink”-féle rejtvény értelmét utólag beküldé: Gulyás Amália, Egerváry Tuboly Emilia, Herbály Mari, Székely Berta, Halászy Fanni, Melichár Ferdinandy Luiza, Duhek Vilma.

A „Tisza Kálmán”-féle rejtvény értelmét utólag beküldé: Gulyás Amália, Egerváry Tuboly Emilia.

A rendes havi sorsolás alkalmával következő t. rejtvényfejtők lettek díjnyertesek:

- 1) Mészáros Erzsike: „Père la Chaise,” regény 2 kötetben, francziából fordította Kármán Bertalan.
- 2) Kozma Ferenczné: „János király,” Shakespeare-től, fordította Arany János.
- 3) Sánta Károlyné: „Alkotmányos naptár 1868-ra.”
- 4) Urai Berta: „Spitzig Iczig naptára 1868-ra.”

A nyeremények — szives üdvözlötünk mellett — már postára vannak adva.

Tartalom.

A karácson-fa, Emiliától. — Az első hópolyhek, Komócsy Józseftől. — Karácson estjén, Hermintől. — Névnapi, Sz. György Juliától. — A vélt gyilkos, Fejérvizy M.-tól. (Vége.) — Egy pillantás az égi világok csarnokába, Enyingitől. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora. — A havi sorsolás eredménye.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: decemberhavi második divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyre 8 forint, félévre 6 forint, egész évre 12 forint. Egy-egy félévi műlapért és 2-2 kötet könyvmellékletért ezenkívül 30-30 kr.

MEGJELENIK

minden vasárnap
két íven színes borítékkal.

52. szám.

Deczember 29-én.
1867.

Havonként két színezett dívatképpel. Minden szám mellett külön melléklettel. Évenként két történelmi műlap és hat kötet könyvmelléklettel.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kalap-utczán 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy négyszer hasábozott sorért 8 kr.

Damjanich Jánosné.

Egy tartozást kell még lerónom, mielőtt az ó-év az újnak adja a kilincset, azért kedveskedem kölgyeinknek Damjanich Jánosné arczképével.

Három évvel ezelőtt már egyszer bemutattam e kitűnő honleányt a nagy közönségnek, de az akkori szomorú viszonyoknál fogva csak félig teljesíthetém kötelességemet. Bemutathattam őt mint a „Gazdasszonyi egyesület“ nagyérdemű elnökét, feltüntettem lankadhatlan erélyét e jótékony egyesület felvirágoztatása körül, nemes buzgóságát a szomorú emlékü aszályos évben, szeretetteljes gondviselését az árvák irányában; egyről azonban hallgatnom kellett: az ő tisztetreméltó honleányi szívééről; mert azon szomorú időben, 1865-ben, szabadságával játszik, a ki Damjanich János özvegyére, mint a magyar hazaszeretet egyik örökfényű vezérszavára mutatott volna.

Pedig e nőt a késő századok is a nagy honleányok örökké ragyogó csillagai közé fogják sorozni, mert ő máris méltó a halhatatlansági czimre, mert ő több mint egy közönséges vértanúja a hazaszeretnek. Benne, a nőben, olyan nagy ereje volt a hazaszerető léleknek, a minő a férfiak közül csak ezerében egyszer találkozik és e határtalan hazaszeretetet mindvégig a nőiség legnemesebb zománczával őrizte meg hűségesen! E nő többet tett, mintha egyszer meghalt volna, ő tizenhét éves, keserves éven keresztül tizenhét éves százados halált élt keresztül: férjének, a halhatatlan dicsőségű honvéd-tábornoknak, szabadságharcunk egyik legdicsőbb vértanújának: Damjanich János emlékének szentelve életét. Röviden kell kifejeznem magamat, mert félek, hogy a bámulat és elragadtatás túláradozóvá teszi felgyult lelkemet; azért csak azt mondom: hogy olyan nő, a ki tizenhét éves rettentő bánkódása sem volt

képes megfosztani a szépség bűbáitól, milyen volt tizenhét éves előtt, midőn egy átokterhes kéz dicső férje életét és vele együtt az ő tizenkilenc éves szívét ketté metszette, és ezen percztől fogva e tizenkilenc éves fiatal szépség önként megszünt élni e világnak, melyen akkor az ő férje, Damjanich, a dicstelen diadal mámorában rakoncátlanokodó osztrák szellem ócsárlása és gunyainak céltáblája volt; és élt kizárólag ama más világnak, a hol e fenséges alak az évszázadokkal növekedett dicsőültek körében is egy halhatatlansági fejjel kiemelkedik; és így, e más világba merengő lélekkel tizenhét éves életét átélte, meg nem ingattatni egy percig, sem a fiatal szív csábos ábrándjaitól, sem a gyönyör-vágyó élet káprázatos hívogatásától, egy fiatal meglevő életnél gyönyörűsebbnek találni azt, a ki nem volt többé, csak az ő és a hivek szívében, és ezen egynek lenni halála után is hű, szeretet-, erény- és önfeláldozásteljes hitvese, arról a nőről az emberiség kalap-levéve fog emlékezni, valameddig csak a lelki nagyság tisztelet és lelkesedés tárgya lesz e földön.

És e ritka, erős lélek azért e reá nézve idegen, holt világban sem tétlenül tengette át az életet. Tudott ő magának oly szórakozást találni, mely mellett a hű szerelem mosolygós arcával tekinthetett fel a magasba, az ő dicső férjére, és a honnan ez éppen olyan szerelemtelt szívvel viszont ő reá tekinthetett alá a túlvilági magasságról. Szórakozást talált a jótékony-ságban. Hány férfi van, a kinek a jótékony-ság nem teher, hanem édes szórakozás? Ugy-e bár, kevés? Itt a tél, a kemény, hideg tél; gyönyörű szánkázásokat lehet rendezni, olyan nagy élvezet a jó meleg farkas-bundában végig repittetni magát a ropogós hóvilágban a helykönnyű csengős szánkában! De kevésnek jut eszébe, hogy e „gyönyörű“ téli időben sok szegény ember foga vaczog a hidegtől és teste-lelke didereg az éhség-

től, nincs fája, nincs ruhája, nincs kenyere és nincs módja keresni valamit a kicsi gyermekek számára, — hány embernek jut ez eszébe e „gyönyörű“ téli világban?

És ugy-e bár, azt is tudjuk, miért nem jut az eszébe azon lelkes honfiaknak, a kik télen át minden este a kaszinóban olyan hazafiúi buzgalommal — kártyáznak; azért, mert sok van szívőkben, a mi a földre aláhuzza, de vajmi kevés, a mi ég felé vezetné lelküket. Csak a ki az égre gondol, annak jutnak eszébe szép és nemes gondolatok és ez aztán élvezetet is talál a jótékonyágban. A kit a lélek egykor-máskor az örökkévalóság virányaira nem ragad, annak az egész élet nem egyéb földi életnél, a melyben csak jó meleg farkas-bundája és a kaszinóban jó erős kártya-kompániája legyen, a többi aztán akár ma felfordulhat! Még a hazafiságuk sem terjed túl a farkas-bunda és a kártya-kompánia láthatárán. D a m j a n i c h János özvegye másképp fogta fel a hazaszeretetet, mert az ő szeme, az ő szíve sokat tekintett föl az égre.

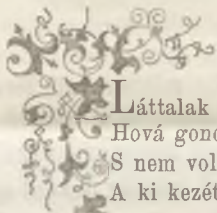
Ezt akartam csak mondani és ezt kellett elmondanom, ezzel tartoztam magamnak, három év előtti rajzom kiegészítéséül és hálát adok Istenemnek, hogy meg hagyta érnem azt az időt, midőn e tartozást is leróhatám. Csak már a többi jót is, a mi még hátra van, ha mielőbb meghagyná érni e nemzetet!

Boldog új évet!

Emilia.

Az örvény szélén.

Dalmady Győzőtől.

Láttalak az örvény szélén,
Hová gonosz sorsod hajlott,
S nem volt isten, nem volt ember,
A ki kezét nyujtsa majd ott.

Én szaladtam oda, én, én!
Kit feledtél, megvetettél!
Én ragadtam meg ruhádat,
Mielőtt a mélybe esnél!

Ah, hiába! Későn jöttem!
Mit tehettem a sors ellen!
Szédülésed erősebb volt,
És elvesztél menthetetlen.

És elvesztél és engem is
Lerántottál önmagaddal;
Lezuhantunk mind a ketten,
Iszonyuan, vad robajjal.

És még az is boldogságom...
Enyim lettél változatlan,
Habár távol az egetől,
Habár halva — az iszapban.

Karácson estéjén.

Beszélyke,

H e r m i n t ő l.

(Vége.)

— Az idegen arczkifejezése lágyulni kezdett, — folytatá Várady, és egy ideig szomoruan nézett Rózára; — Őn nagyon jó asszonyom, — kezdé, — nagyon nemes szívé, nem is csu-

dálom, hogy ily ajánlatot tesz nekem, — miközben bágyadtan mosolyogva elviselt öltönyére tekintett, — de köszönöm, ilyet nem fogadok el! Bevallom önnek, nagyságos asszonyom, hogy bizony nagyon szomorú helyzetben vagyok!... e nyakláncz nőm tulajdona, ... én vettem neki!... de mit tehettem? szegény, sulyos beteg! keresetem nincs, értékesb holmim el van zálogosítva, ... el van adva. ... Ha nagyságod szívjóságához egy kérést szabad tennem, ... ha mint idegennek ezt tennem szabad, — ismétlé az idegen és majdnem alázatosan lehajtá fejét, — ez az lenne: tartsa meg asszonyom e nyaklánczot, melyet épen most nőmnek akart ajándékozni, mindaddig magánál, míg tehetségem lesz Isten segítségével azt visszaváltani, ... ha ezt kegyes lesz megtenni, örök hálára kötelez.

— Oh szívesen, akár mikor! — felelt nőm!

— Köszönet, nagy köszönet! — A halvány idegen arcza némileg földerült; nőm kezét tisztelettel megcsókolva, távozni készült.

— Még egyet, — szólott ismét az én visszautasíthatlan Rózám, — nem látogathatnám meg nejét?!

Ez már sok, gondoltam magamban, a ki eddig néma tanuja voltam e beszélgetésnek.

A férfi láthatólag zavart volt. No megjártad, jó ember! Talán nincs is feleséged!

— Nagysád túl kegyes, de — szólott az idegen zavartan.

— De ... előbb meg kellene házasodnom, — egészítém ki őt gondolatomban.

— Öszinte leszek, — kezdé az idegen rövid hallgatás után és nyíltsággal folytatá: — Inséges, sulyos helyzetemet sikerült eddig némiképp nőm előtt eltitkolnom, ... nem akartam szegényt tökéletesen elcsüggeszteni, ... olyan beteg, ... miért szomorítanám? Bár tudja, hogy igen elszegényedtünk, ... de hogy ennyire ment, azt nem gyanítja; ha tehát nagyságod ... ha ő megtudná ... e lánczot én ajándékoztam neki ... és most ... de a kénytelenység!

— Oh, soha sem fog semmit megtudni, — szólott élénken közbe Róza, — én beteg nejét meg fogom látogatni, hogy némi enyhülést szerezhessek neki. Ez lelki örömömre szolgál!

— Mi önnek foglalkozása? — kérdeztem most már én, hogy megtudjam (ha már nőm oly nagy barátságot kötött az idegennel), tulajdonkép kivel van dolgunk?

— Jelenleg semmi, — szólott keserűen, — egy év óta keresek alkalmazást. Gazdasági tanulmányokkal birva, hat évig Zarándy Gábor jószágát vezettem, nevem Ladányi Pál. 1864-dik évi őszszel kijelenté gazdám, hogy a jószág eladósodva lévén, a kamatok annyira fölemésztik jövedelmét, mikép nem fizethet többé, és maga fogja ezentúl jószágát kezelni. Megsajnáltam őt, tudtam, hogy nem ért hozzá és tönkre jut. Egy évig díj nélkül megmaradtam, hiszen ha egy becsületes termés lesz, gazdámon és rajtam is segítve lesz. A tavalyi termés nagyon is középszerű levén, alkalmazás nélkül maradtam.

— Zarándy Gábort ismerem, — szólottam, nyomatékosan és erősen szeme közé néztem.

— Tetszik ismerni? — mondá örömmel, — és én majd szégyenlém gyanumat.

— De hogyan lehet az, hogy egy év óta semmiféle képességéhez mért állomás nem találkozott? — kérdém részvétellel.

A szegény ember keserűen mosolygott.

— Midőn Zarándyt elhagytam, — mondá, — az egy jó barátjához ajánlott ispánnak, három hóig kellett várnom, mert

akkori ispánjával negyedéves felmondásra volt szerződése, midőn a három hó letelt és én jelentkeztem nála, sajnálatát fejezte ki, de nem alkalmazhat, mert jószágát bérbe adja. Már ekkor összetakarított kis pénzem fogyatékán volt és lassan-lassan értékesb holmikat kezdtem elzálogosítani. Nem sokára reá szegény nőm megbetegedett; ekkor szerencsétlenségem tetőpontját érte, mert ez időtájt kaphattam volna egy biharmegyei jószágon egy gazdatiszti állomást; de élet-halál közt függő nőmet, hogy hagyhattam volna el?! Azóta ismét, valamint azelőtt is, számtalan helyen adtam megbízásokat, bármi csekély állomást elfogadtam volna, de, fájdalom, nem találkozott!

— És barátjai nem segítették önt némikép? — Nem akartam tisztán kimondani, hogy Zarándy, kinél hat évig működött és egy évig díj nélkül, a mi utóbbi majd hihetetlennek látszott előttem.

— Távol vannak innen, nem is tudják helyzetemet, nem szokásom panaszkodni.

Ladányi sajátságos jelleme, melylyel a gyakorlati életben ugyan nem haladhatott előre, mély szálnalmat ébresztett bennem; de miután már többször csalódtam, elhatározám közelebről meggyőződni.

Rózára Ladány története olyan hatást tett, hogy alig aludt egész éjjel és reggel bágyadtan, halványan nézett ki. Mindjárt reggeli után el akart menni, Ladányi beteg nejét meglátogatandó, sok kérdés után délutánra halasztotta, a midőn magam is elkísérni szándékoztam.

Végre beleegyezett és délután egy bérkocsiban a Józsefváros félre eső utcái egyikébe indultunk.

A Ladányi által megnevezett házhoz érve, nem is kellett tovább tudakozódnunk, a kapu alatt balra, az első ajtón benyitánk.

Azaz csak benyitottunk volna, miután az ajtó úgy is félig nyitva volt, valószínűleg az onnan bennünket kellemetlenül megszálló füst miatt.

Beszélgetést hallva, egy ideig hallgatva megálltunk.

Az ajtón belül egy kellemes női hang biztatólag mondá:

— De Pali, egyél néhány kanál hus-levest, majd fölmelegít... úgy is olyan roszul nézsz ki; mit teszünk, ha te is megbetegszel?

— Neked nagyobb szükséged van erősítőre, csak adj néhány burgonyát, — felelt egy férfi-hang, kit azonnal Ladányiének ismertünk fel.

— Azért nekem is jut, — felelt a nő.

— Ugy tedd el részemet holnapra Marinak, nem kell majd frissset főzni, tudod, hogy fánk is alig van már.

Beléptünk. Egy kis szűk konyhába értünk, hol egy fasztalkán és néhány bögrén kívül alig volt más látható. A tűzhelynél tiszta, bár szegényes öltözetű fiatal leányka volt az elébb említett leves-tálalással elfoglalva. Ladányi éppen a szemközti nyíló szoba-ajtó felé indult, s midőn bennünket meglátott, zavartan közeledett üdvözlésünkre.

Hiába! csak nőknek jutott azon adomány, hogy néha legrendkívülibb helyzetben is könnyen feltalálják magukat. Róza barátságosan és olyan keresetlenséggel köszönté Ladányit, a leánykát, kit az hugának mutatott be, oly szívélyesen szólította meg, az pedig oly udvarias egyszerűséggel felelt, hogy míg ők már mint régebb ismerősök csevegve a szobába nyitottak, mi Ladányival feszesen és szótlán követtük őket.

A szoba tisztasága, sőt mondhatni csinosága kellemesen meglepett, némi ellentétben volt a konyhában tapasztalt pusz-

tasággal. A pamlag előtti asztalon néhány csinos kötött könyv, egy zöld, bár kissé kopott szőnyeg, megróhatlan tisztaságú függönyök, kedélyes, otthonos hatást gyakoroltak reánk.

Az egyik szögletben, kis spanyol fal mögött, a szenvedő nő feküdt.

Nőm hozzá lépett, nyájasan kérdezte hogy-létét, elmondá neki, hogy férjével véletlenül megismerkedett és megtudva, hogy az hivatalt keres, őt ajánlani fogja, örül egyszersmind, hogy olyan „megbízható“ egyént ajánlhat.

Mosolyognom kellett, ha elgondoltam, hogy nőm Ladányit csak egyszer látta, következkép annak „megbízhatóságáról“ sehogy sem ítélhet. Hiába, a nők szavait a szív kormányozza.

Róza még több vigasztalót is beszélt a szegény betegnek, ki olyan kimerült volt, hogy alig birt néhány szóval felelni, sokkal érthetőbb vala nagy, átható szemeinek hálakifejezése.

Ezalatt én Ladányival társalogtam; mind modora, mind beszédje után, higgadt, értelmes férfiúnak találtam és mégis, mily szegénység! Egy kis levest kelle megvonni magától, hogy azzal másnap beteg nejét táplálhassa!

Eljöttünkkor Ladányi és kis huga, kinek eleveenségét eddig, mint látszott, a nyomor sem birta lenyomni, kocsinkhoz kísérték.

— Szegény nőm — szólt ekkor Ladányi, — napról-napra gyengül, csak a legszomorubbát várhatom.

— Ha segíthetek önön bármi tekintetben, szívesen teszem.

— Oh, uram, ha foglalatosságot szerezne, nagy hálával fogadnám, bizony, már nem tudom, mit kezdjek; néhány nélkülözhető butordarabon akartam már túladni; de félek, ha ezt nőm meglátná, ha megtudná, hogy ennyire jöttünk, ez kétségbe ejtené.

— Mig alkalma leend ismét keresni, fogadjon el tőlem egy kis összeget kölcsön fejében, — mondtam neki.

— Ezt uram, nem tehetem, ön engem nem ismer közelebről, jószágát e tekintetben nem vehetem igénybe.

Jól emlékszem, hogy ez alkalommal egy koldus tolakodott kocsinkhoz, szemtelen elutasíthatlansággal kért alamizsnát, szájából borszesz gőzölgött felénk, boszusan utasítam el.

Néhány nap mulva, éppen fekete kávémmel szivaroztam, Róza szemközt ült velem és szemrehányással halmozott el, hogy Ladányinak eddig állomást nem kerestem.

— De kedves, — felelém kissé boszusan, — nem is ismerjük őt, hogy ajánlhatom?

— Ha szíved és emberismereted van, első pillanatra láthatad, mily becsületes ember!

— A látszat! Ha ajánlok valakit, többet kell felőle tudnom, mint hogy „becsületesnek látszik.“

— Várj tehát! lásd a családot szemeid előtt tönkre jutni, hogy kiismerhesd tökéletesen, — így duzzogott az én Rózám.

Mialatt nekem ily keserű falatokat kelle nyelnem, inasom a délutáni postával érkezett leveleimet helyezte író-asztalomra. Egyet közülök sietve átfutva, Rózának nyujtám.

— Ime, Róza, te oly keményszívűnek tartasz, lásd, hogy nincs igazad, csak előbb Ladányi becsületességéről akartam meggyőződni.

A levél Zarándytól jött, kinél Ladányi hat évig működött és kit én felszólítottam, hogy a nevezett férfi jelleméről őszintén nyilatkozzék. Zarándy volt jószágszeretőjét, mint kitűnő értelmes egyént ajánlott, jelleme kifogástalan, sőt néha a nevet-ségig áldozatkész.

Sajnálta, hogy eddig nem tudta, milyen szomorú körülmények közt tengődik, különben szívesen segítette volna.

— Így irt felőle Zarándy; a „nevetséges áldozatkészség” nyilván az egy évig díj nélküli szolgálatra vonatkozott, — szólt gúnynyal Várady, — különben azután sem hallottam, hogy segített volna Ladányin.

— Most már minden kételyeim eloszlatva, arra fordítám igyekezetem, hogy a talpig becsületes Ladányinak alkalmazást szerezhessenek. Eleinte széles ismeretségemnél fogva, könnyűnek tartottam ezt, de később tapasztaltam, mily nehéz jelenleg az ő képességéhez mért állomást találni.

A jószág-birtokosok kinevettek, midőn gazdatisztet ajánlottam nekik. — Barátom — mondák — a felit is szélnek ereszteném, ha nem sajnálnám szegény fejüket; magunk is alig élhetünk! — Valahára azonban sikerült egy üres állomást találnom, és pedig egy kisebb birtokoshoz jószágvezetőnek.

E jó hirt Ladányinak áthozni, Rózára bízam.

A család öröme leirhatlan volt.

A szegény beteg asszony, kinek egészsége már javulásnak indult, házi-orvosom, a ki gyógyítá, legalább azt mondá, hogy minden veszélyen túl van, az örömhírre nevetett és sirt egyszerre; csak nóm gátolhatta meg, hogy kezét csókokkal el ne halmozza.

Ladányi könyes szemekkel lépett hozzám.

— Uram! önnek nem csak állást köszönhetek, hanem hogy e szegény nőnek életerejét ismét visszaadá, mert a bizonytalanság jövőm felett volt a féreg, mely élete fáján rágódott; — mély megindulással kezét szoritánk.

Rövid idő múlva állomását elfoglalta és urának oly teljes meglegedését nyerte ki, hogy az saját jószántából fizetését tetemesen megjavítá.

Rózám ugyan nem kapott karpereczet, de helyette az arany nyaklánczot, melyet Ladányi első havi fizetéséből ismét visszaváltott, kellett emlékkép tőle elfogadnia.

A kis Lotti, Ladányinak huga pedig, jelenleg az én irnokom boldog neje.

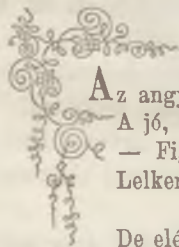
— Az az eleven eszű, barna menyecske, ki multkori thea-estélyeden is jelen volt? — kérdém kíváncsian.

— Ő Ladányi huga és szegénységük hű részese volt, — szólt Várady ültéből fölemelkedve, — nagysád pedig bocsáson meg, hogy ily soká untattam egy mindennapi történet elbeszélésével!

— Sőt szivemből köszönöm önnek; nem csak élénk részvéttel hallgatám, hanem néhány kellemes órát töltendek ez egyszerű, de szivreható történet följegyzésével.

A z a n g y a l o k . . .

Palásti Sándortól.

Az angyalok, kedves babácskám,

A jó, a kedves angyalok! . . .

— Figyelj reám! Róluk beszélek. —

Lelkem közöttük andalog.

De előbb ülj le mellém szépen,
S hosszan, szeliden nézz reám;
Kicsiny kezéd kezembe adva;
Tudod? mint a k k o r d é l u t á n.

. . . Oly szép, oly kedves délután volt!
Sugárban uszó nyári ég;
De nálam késő este volt már;
Fagyos, borongó tél-derék.

Ugy fázott lelkem, úgy didergett. . .

Oly nyomorult volt életem.

Már minden elhagyott: csupán te

S c s a l ó d á s o m e m l é k e n e m.

Ketten valátok. És szivemben

Nagy, szörnyű harcz keletkezett:

Igy küzd az ördöggel az angyal

A szegény haldokló felett.

S ekkor . . . egy forró könyvet érzék,

S egy lány simítást arczomon;

S azt mondtad . . . nem! — semmit se' mondtál,

Csak megcsókoltad homlokom'.

És döntve volt. Egy fényes sugár

Lövelt át lelkem éjelen,

S a mennyet, mind angyalostul,

Szivembe szállni érezém.

. . . Csókolj! csókolj! . . . oh, van a csókban

Oly édes-édes valami!

Tudom is én már, mit akartam

Az angyalokról mondani?!

A balsors a jellem tűzpróbája.

Potemkin ödöntől.

1849. évi augusztus 25-dike zord, borus nap volt, az ég kárpítja sűrű felleggel volt bevonva, a nap üdítő sugara át nem hathatott rajta. De a szeszélyes elemek ez ünnepies gyászánál ezerszerre nagyobb gyászba öltözött a haza. A még csak néhány nappal ezelőtt a hon szabadságaért harczoló s oly sok fényes győzelmet kivívott magyar hadsereg nem volt többé. A lehangoltság átalánossá lön, s a bizonytalan jövő iránti kétség rémülete minden hazafi keblét megszállotta.

Hogy mily bájos tája honunknak a Világostól Erdélyországig nyúló hegylánczolata s annak környéke, hol a természet szépségével dús áldás párosul, vázolnom néhány szóval lehetlen. A hegyek magaslatait s ormait óriási százados tölgy- s bükk-erdőség borítja, alantabb felséges zamatu szőlő-ültetvények diszlenek, s lent a síkon a buza Kánaánja, mindenfelé népes, vagyonos falvak s mezővárosok terülnek el; s bár merre pillantson a szem, pezsgő életet lát — a szent béke idején.

Ámde másként volt 1849. évi aug. 25-kén az erdő, szőlő s a kies lapály néptelenek, s a nagy községek kihálva látszotak lenni; egyedül az országuton, a meddig csak a legélesb láterejű szemsugár elhatolhatott, hosszát-véget nem érő ember-tömeg lassu hullámzása volt látható, melynek utócsapatját egy szekérsor képezé, s az egész kivont karddal lóháton ülő császári vértesekkel mintegy beszélgetve.

E nagy embertömeg az augusztus 20-kán Borosjenőn az oroszoknak fegyvert lerakott magyar főhaderegnek két harmada volt, körülbelül 40,000 ember, melyet aug. 24-kén az oroszok az ausztriai császári katonai fedezetnek adtak át s most Aradra kísértetett.

Legelő a sereg volt vezére, a szerencsétlen gróf Vécsey Károly hintóján ülve, utána a közlegénység s azon honvédtisztek, kiknek lovuk vagy kocsijuk nem volt, vagy pedig a még megmaradt kocsikon hely nem jutott számukra; leghátul a Soborsinnál megmentett néhány koci haladt, melyek mind a honvédtisztek tulajdonai és zsufolva voltak.

A menet felette lassu s unalmas volt, mindenki bizonytalan jövőjén aggodott. A lehangoltságot leginkább növelte azon

számos hölgy, kik a sereg sorsát mindenben hűn osztották, a tisztok nejei, sőt némelyiknek gyermekei is.

Délbe „állj“-t! vezényelt a császári őrnagy-parancsnok, s néhányan, kik boldog napjainkban, ezelőtt néhány hóval, a község plebánosánál szívélyes fogadtatásra találtunk, nagy örömmel a paplakba siettünk; hiszen a plebános ur, ki akkor nevemet, valamint Talabér Móricz s Tarnyai Flóris barátimét örök emlékül följegyezte, s fegyvereink dicsőségét elragadtatva magasztalta, bizonynyal tárt karokkal fogad majd bennünket!

Tehát bekopogtattunk; a plebános ur nem emlékezett többé reánk, hanem azért reggelivel megkínált, azonban midőn egy kissé tovább mulattunk volna nála a kitűzött időnél, egy császári őrmester belépett s távozásra intett bennünket: Vende-schuh atya annyira megrémült, hogy azonnal ünnepélyesen fölkerít bennünket, kiméljük meg őt a bajtól s hagyjuk el lakát, sőt ráadásul még egy rövid, nem annyira oktató, mint korholó szónoklatot is tartott, s azzal fejezé be atyai intését: „Nemde mindig mondtam, hogy e dolognak gyászos kimenete lesz.“ Ezen uri-ember valóban ki nem állotta a sors tűzpróbáját.

Előre értesültünk, hogy az éjt a végzettéljes Világoson töltendjük, hová még napalkonyat előtt megérkeztünk.

Augusztus 9-dike, tehát 16 nap óta a folytonos hátrálásban s a fegyverzés után a legkisebb kényelemről még csak álmodni sem lehetett; azóta mindig szabad ég alatt a porban heverve tanyáztunk, de a pihenés is oly rövid volt, s a hátrálás ideje alatt három óránál többet soha sem alhattunk, a sereg, kivált pedig annak tisztai s a nők a legnagyobb nélkülözésnek voltak kitéve, s az éhes gyermekek sirása kebelrázkód-tató volt.

„Mily gyászos éjszakánk lesz!“ jósolgattuk, künn a szabad ég alatt, s az idő oly zord volt, igen éles éjszakai szél fújt, mindenki köpenyébe burkolódzott — a kinek t. i. még megvolt köpenye.

De mily kellemes meglepetés várt reánk Világoson, balsorsunk közepette!

Bohus János, főispán és világosi földesurnak, nemeslelkű neje szül. Szögyény Antónia ő méltósága összes valamennyi férfi-cselédjét az érkező lefegyverzett magyar sereg elébe küldé, azon szívélyes meghívással, hogy az összes honvédtiszti kart ez éjjelre s estebédre uri-kastélyába várja.

Erre nézve az engedélyt a császári őrnagy-parancsnok készséggel s minden habozás nélkül megadá, sőt mondhatom, hogy ő maga kellemesen meg volt lepelve e nagylelkű ur-hölgynek ily szép, nemes s magasztos honérmelvet tanusító tette által.

Az őrnagy tehát rögtön megadá az engedélyt, sőt a vonatokat maga is unszolta e kedvező alkalmat felhasználni, egyedül adott becsületszavunkra figyelmeztetett bennünket, hogy a kitűzött reggeli órára mindnyájan jelenjünk meg a táborban.

Egy félóra alatt megtelt a nagy világosi kastély, melynek valamennyi termei megnyitak előttünk, s az uraság számos cselédsége szolgálatunkra állott.

Bohus-Szögyény Antónia urhölgy e nagylelkűsége enyhítő ír gyanánt hatott mindnyájunk sebzett szívére; e nemes ajánlatánál azonban sokkal meglepőbb volt azon határtalan nagy bizalom, melyet, bárhová pillantottunk, e nagy honleány tanusított irányunkba, a sorssujtott s most már nagyobbrészt szegény földönfutók iránt; mert bár merre tekintettünk is, minden teremben nemes szeretetteljes részvétet találtunk, mintha csak egyedül a család tagjai, minden vendég s idegen nélkül

volnának honn. A drága butorzat, becses, válogatott műekből álló könyvtár, a finom selyem ágybeli, s a termeket ékítő, értékes apróságok, szőnyegek, drága festvények, ruhanemű, ékszerek, sat., mind a szokott helyén hagyatott, mintegy tanúságul annak, hogy a mai vendégekben helyezett bizalom határtalan, s mindazok, kiket a lelkes urhölgy kastélyába fogadott, szívesen látott, vendégek.

Midőn a fényes estebédhez telepedtünk, az udvari tiszt megjelent s értésünkre adá, hogy kegyes asszonya jelenleg ágyban fekvő beteg, különben okvetlen körünkben, a lakománál megjelent volna. A lelkes honleány gyöngéd figyelme még oda is kiterjedt, nehogy meg nem jelenése fájdalmat okozzon vendégeinek.

A fényes lakománál még sokkal nagyobb jótéteménynek tekintettük a kényelmes jó selyem-ágybani éjjeli nyugvást, mert hiszen ápril óta ágyban színt sem láttuk!

Másnap reggel, azaz aug. 26-kán, az udvari tisztnek ő méltósága iránti hálás köszönetünket átadva, Arad felé indultunk, áldást mondva a világosi kastély urára s nagylelkű asszonyára.

Hogy Bohus-Szögyény Antónia urhölgy csakugyan betegnek feküdt aug. 25-kén, arról valóban meggyőződünk, midőn értésünkre esett, hogy ezelőtt két héttel Kossuth Lajos a világosi kastélyban mulatván, Görgey fegyverletétele után egy császári tábornok Világoson termett s Bohus ur kastélyában valamit keresett, mely az akkori hiedelem szerint, minthogy a szent korona eltűnt, annak keresésére magyaráztatott. Nem csuda tehát, ha e tény Bohus-Szögyény Antónia ő méltóságának kedélyére kártékonyan hatott, kivált az általános rémület ez első perczeiben, de mindenekfelett ez urhölgyre, ki hazája iránti nagy szeretetének oly sok áldozattal számos jeleit adá.

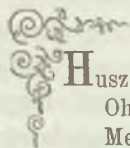
De Bohus-Szögyény Antónia, mindamellett, hogy kastélya, tehát ő maga is csak pár nappal ezelőtt súlyos gyanuba esett, megrémült s megbetegedett, ő ennek daczára is nem fojtathatá el nemesen lángoló honszeretetét, s az 500 hajléktalan s kiéhezett honvédtisztnak s azok közül többek családjainak megnyitá kastélyának kapuit s magyar szívélyességgel megvendégelé őket; nem gondolván a netán kellemetlen közvetkezményekkel.

És most kérdem: valjon van-e, lehet-e valaki, a ki a honszeretetnek ily fényes példája után Bohus-Szögyény Antónia urhölgy hazája iránti szeretetét kétségbe vonhatná, annál inkább pedig, a ki őt a legszentebb nemzeti érzelmek kigúnyolásával vádolhatná, azon nemes kebelt, mely az üldözött honvédek s a szegények jóltevő anyja nevet méltán kivívta?

A balsors a jellem tűzpróbája.

Anyám sírjánál.

Szabó Lajostól.

Husz éve most, hogy elhagyl,
Oh kedves, jó anyám, a kit
Mellőlem a rideg halál
Korán a sírba vitt. . .
És én azóta bánatom
Naponta hordozom,
Sovárgva szüntelen;
Oh vajha kebleden
Csak egyszer mondanám:
„Te kedves, jó anyám!“

Szegény anyám rég nyugoszol! . . .
 Nyugalmad édes-e? . . . talán
 A fájdalom át nem hatol
 A sír kemény falán! . . .
 Elhallgatott a rágalom,
 Nem kínozt már a bánatom . . .
 Siratlak végtelen!
 Oh vajha kebleden
 Csak egyszer mondanám:
 „Bocsásd meg jó anyám!”

Husz éve most, hogy a világ
 Megszűnt téged üldözni. — Már . . .
 Sírod felett sok szép virág
 Nyilik s az illatár
 — Miként ha lelked volna az, —
 Suttogva leng. A jó tavasz
 Mosolyg rád édesen . . .
 Oh, vajha kebleden
 Csak egyszer mondanám:
 „Vidulj fel jó anyám!”

Te nyugoszol . . . de oh fiad,
 Ha rá zudul a vész hada,
 Ha ingadoz, támaszd fiad!
 Mivé lesz egy maga?
 Lesz-e, ki paizsszal fogja fel
 A fegyver-élt, hogy e kebel
 Maradjon szennytelen? . . .
 Oh, vajha kebleden
 Csak egyszer mondanám:
 „Védellezz jó anyám!”

Husz éve most s még több talán
 Anyám, hogy kedves, szent neved
 Naponta sírod oldalán
 Sohajtva gyermeked . . .
 Es hasztalan keres vigaszt . . .
 Csak bánatom, csak ez virraszt
 Felettem szüntelen . . .
 Oh, vajha kebleden
 Csak egyszer mondanám:
 „Vigasztalj jó anyám!”

Sok év letűnt azóta, sok . . .
 Körülted minden változott,
 Még sírod is . . . csak én vagyok
 Lélekben az az elhagyott,
 Kit untalan bú férge rág,
 Ki szüntelen hozzád sovárg . . .
 De majd egy reggelen
 Elporlott kebleden,
 Hová sohajtozám,
 Megnyugszom jó anyám!

Mehemet Ali leányainál.

Bagreef-Speranski orosz grófnő 1846-ban Cairóban járván, előzőkenyen fogadtatott az alkirály által, s a villogó tigris-szemű, sovány, kis öreg egyenesen fölszólította, hogy látogatná meg leányai haremét, minek következtében mindenekelőtt a két aegyptomi hercegnő idősbikéhez, Nasleh Kahanunhoz ment. A palota bejáratánál szolgák várták, kik abyssiniaiak voltak, s némelyikük alig volt túl a gyermekkoron.

— Az udvarba érve, mely kertté volt alakítva s Nasleh Kahanun termeibe vezetett, — beszéli vezetőnőnk, — gazdag öltö-

meg kézen fogott, s rabszolganők által képezett sorfalon át, különféle termeken keresztül s ragyogó arabeszkekkel diszített pompás terembe vezetett, melyben kellemes hűsösséget terjesztett egy keleti alabastrom-medenczéjű ugrókut. Meg kell még emlékezmem, hogy haladtunkban egy leány lépkedett folyton előlem, kezében valami füstölő-edényt hintáztatva.

A negyedik teremben végre találtuk a hercegnőt, a szoba közepén álló asztalhoz dőleszkedve.

Gyorsan elém lépett, megragadta kezeimet, egy európai szobába támlás-székre ültetett, s maga is helyet foglalt mellettem. Kísérőnőimnek köröskörül kellett elhelyezkedniök.

A szokásos üdvözlések után előkerültek az elmaradhatlan édességek, gyémántokkal kirakott drága edényekben. Cseh-kristály-poharakat is hoztak, melyek narancs-szeszszel fűszerezett vizet tartalmaztak.

Ezután csibukot nyujtottak.

Az ajtónál huszonnégy fehér rabszolganő volt felállítva, minden pár arannyal-ezüsttel himzett más-más színű brokatszövetbe öltözve. E rabszolganők egyike szertartás-mesternőként szerepelt, kezében tartva hivatali pálcáját, melynek végén nagy tömör ezüst-gomb volt.

Maga Nasleh hercegnő, mint özvegy, semmi ékszer sem viselt; narancsvirág színű virágokkal bedolgozott fekete bársony-ruha volt rajta.

Mintegy ötven esztendő, középtermetű, erős alkotású nő volt, s fölismerhetők voltak rajta egykori rendkívüli szépségének nyomai.

Pontban délben jelenték, hogy az ebéd föl van tálalva.

Egy előszobában, vagy helyesebben előteremben, rabszolganők álltak, ezüst medenczékkel és arany himzésű törölközőkkel.

E medenczék lyukacsos kettős fenékekkel voltak ellátva, melyen a víz, mit kezünkre töltének, keresztül folyt.

Azután pompás étterembe mentünk, s lekuporodtunk egy alacsony asztal mellé, melyen nagy ezüst tálcza volt. Ez tarka cizfrázatu porcellán-edényekkel volt megrakva, melyek csupa ugynevezett csemegéket tartalmaztak, mint kaviart, besózott halat vagy aludt tejet, aztán uborkából, tejfelből és tojásból készült valami csudás keveréket, melynek utálatos ízére ma is borzalommal emlékezem vissza.

Aztán egymásután hordták föl az asztalra a többi ételeket, melyekbe tartózkodás nélkül nyult be minden étkező a kezével.

Nekem azonban, nagy örömömre, európai modoru ezüst evő-eszközt adtak. A levest korall-nyelű gyöngyház-kanállal ettük.

Étkezés közben egy sorbettel, vagyis különféle gyümölcsből készült, vegyes, híg befőttel telt edényt tettek az asztalra, s az egészét fölséges pillaf, valóságos rizs-Csiborasszo fejezte be. Hoztak még aztán különféle gyümölcsöt, bananokat, fölséges kis chinai narancsokat.

A narancsokat a hercegnő meghámozván és szeletekre szabdalván, kegye bizonyításul töméntelenségben tömdöste számba a gerezeket, miután hennah-hal festett ujjait már előbb a pilafba mélyesztvén, engem ebből is hasonlóképen megettetett.

Az arany himzésű asztalkendők több ízben fölváltattak.

Az étkek váltakozása közben kis pohár ibolya-szirupot kaptunk italul s ugyaneffélét az étkezés befejeztével.

Az étkezés után, mely az étkek roppant számához mérve, nagyon rövid ideig tartott, fölkelünk kashmir-vánkosainkról, s újra megkezdődött a mosdás szertartása.

Mindenekelőtt megfűstöltek bennünket drága illatszerekkel, melyek gyémántokkal kirakott kis medenczében égtek, aztán meg lellocsoltak bennünket rózsavízzel, mignem végre viszszaültünk a terembe, s ismét elhelyezkedtünk támlás-székeinkben.

Most megint csibukra, kávéra, édességekre került a sor. Mulattatásunk változatossága végett aztán balettet adtak elő előttünk.

A huszonnégy rabszolganő, kik a termekben a diszszolgálatot végezték, nagybárá a hercegnő által neveltettek. Némelyikük bámulatraméltó szép volt köztük és a csibukdzsik (pipatöltő nők) ketteje minden mozdulatukban a legtökéletesebb kellemet, elragadó lágyaságot és gömbölydedséget áru-lák el, kivált, midőn jobb térddel a földre ereszkedtek, s jobb karukat meghajlíták, hogy a borostyán-szopókák ép ajkukat érintsék.

E rabszolganők közül többen cserkesz leányok, kiket szü-leik adtak el török kereskedőknek.

Midőn e kereskedők fölötti felháborodásomat kifejezém, a hercegnő komoly tekintettel nézett rám.

— Nézze meg ön — mondá, — e jól tartott, s disze-sen ellátott rabszolganőket, s kérdezze meg akármelyiket, val-jon visszamenne-e hazája gunyhóiba? Egyikük, a legszebb és legjobb nevelésű, ép most jegyzetett el fivéremnek, Said basá-nak, kinek most háreme élén áll, s anyja, ha most látná, azt hiszem, áldaná a prófétát, hogy eszébe jutott eladni őt.

Fájdalom azonban, anyja sohasem látandja őt többé, s a családi- és házi-örömök, melyek bizonynyal fölérnek a pipa-töltőnői sorssal, mind e fiatal leányokra nézve örökre ismeret-lenek maradnak.

Miután a leányokat magukat meg nem kérdezhetém, val-jon nem érzik-e arany lánczaik súlyát, elégnék tartottam azt mondani a hercegnőnek, hogy igaza lehet talán, mindazonáltal mi, a mi nézeteink szerint, határtalanul szerencsétleneknek érez-nők magunkat, hogy annyi vetélytársnővel kellene megosztot-kodnunk férjünk szívében.

— Azt is mondták nekem, — viszonzá erre a hercegnő, — hogy minden vallási s polgári törvény daczára, melyek Euró-pában a férjhűséget oltalmazták, önök asszonyai közül csak nagyon kevesen dicsekedhetnek azzal, miszerint egyedül és kizá-rólag bírják férjeik szívében. A mi különben engem illet, bizto-síthatom kegyedet, hogy férjem, a defterdár, énhozzám hű volt.

A hercegnő búcsúzáskor kikisért az első terem ajtajáig, megcsókolt kétfelől, s biztosított, hogy azon napot, melyen velem megismerkedett, élete legszebb napjai közé számíthatja, s kért, hogy barátságunk drága virágát őrizsem meg az emlé-kezet kertjében, s gyakran öntözgessem amaz őszinte vonza-lomra való visszaemlékezéssel, melylyel engem megajándékoz.

Ujabb megfűstöltetés és meglocsoltatás.

Hallottam magam mögött bezáratni a hárem ajtait, s tel-jes szívemből örültem, hogy én nem voltam oda zárva.

Néhány nap múlva meghívást kaptam Zeinab Kanunhoz, Mehemet Ali fiatalabb s kedvencz leányához, ki Kiamil basá-nak, az alkirály barbár kegyenczének neje volt.

Az ő palotája is szép és pompás volt, azonban kevésbbé gazdag s nevezetesen nem oly jól tartva, mint Nasleh Kahnuné.

Fehér rabszolganői nem voltak oly elegánsak és oly jól iskolázottak, s nem is láttam egyetlen csinosat is köztük. Az utóbbi körülménynek talán abban lehetett indoka, hogy a kis Zeirab csak nemrég kelt össze férjével, kit nagyon kedvelt és nem tűrt maga közelében vetélytársnőt.

Én jószívűnek és szelid kedélyűnek találtam, habár távol-ról sem oly szellemdusnak és kellemesnek, mint nővérét.

Miután ugyanazon szertartással fogadott bennünket, mint Nasleh, kényelmesen leereszkedett divánja puha vánkosaira s beburkolózott czoboly-prémes köpenyébe, a nélkül, hogy tovább törődnék velünk.

Mellette volt anyja, még mindig nagyon szép cserkesz nő, ki ásitva nevetgélt ránk, s a velünk való társalgást egy más hárem-hölgyre hagyta, ki közelebb kelt össze a basa egy hiva-talnokával, s ki az étterembe mentünkben megmutatá nekem Zeinab hálószobáját, mely európai modorban volt butorozva, boltozatos ágy-sátorral, mely ezüsttel áttört fehér selyem-damasztból készült.

Az ebéd annyira hasonlított a Nasleh Khanun ebédjéhez, mint egyik tojás a másikhoz.

Kitűnő jószág volt a kenyér. Én megdicsértem, s a her-czegnő azonnal ígérte, hogy mindennap küldend belőle számomra a vendéglőbe. Szavát tartá: minden reggel hozott egy szolgál-jókora készletet, s az elutazásom előtti napon háromszoros mennyiségben, hogy, a mint Zeinab izentető, utközben hiányt ne szenvedjek.

Szabadságom s lelki tevékenységem sohasem tűnt fel előt-tem oly drágának, mit azon pillanatban, midőn az álmos és elaltató szenvtelenségbe sülyedt kastélyból ismét kiléptem az élet honába, lármájába, szabadjába.

Végül még néhány szót a háremek berendezéséről és szer-vezetéről átalában.

Fejedelmeknél és gazdag magán-egyéneknél külön palo-tát képez a hárem, vagy legalább a lak-épület külön szárnyát foglalja el, kevésbbé kitűnő helyzetű osztályoknál csupán leg-szebb része a lakásnak.

Miután minden törvényes nő külön háztartásra tarthat igényt, megfogható, hogy a szultánon s a házához tartozó her-czegeken kívül csak nagyon kevés török ur enged magának annyi fényűzést, hogy több törvényes feleséget tartson.

A hárem-örök tudvalevőleg rabszolgák; ezek egyszers-mind a ház megbizottjai. Ezen félemberek szolgáltatásának sza-badalma, a keresztyénség szegényére, a Cairóban levő kolostort illeti. A szerzetesek nagy adót fizetnek az alkirálynak, s ezért azon kiváltságolt jogot élvezik, hogy a vásárokon mindenféle gyermekeket összevásárolhatnak, s őket ilyen szolgálkává meg-nyomoríthatják. Tíz ily szerencsétlen gyermek közül legalább hat rendesen meghal a rajta elkövetett kínzások következtében. És a kolostor jelentékeny hasznót huz ez üzletből.

Ez őrszolgák ügyességük és alattomoságuk miatt kere-settek és rettegettek. Gonoszak és boszuvágyók, a nőket utál-ják és a férfiak iránt csupán a gyöngének az erős iránt való megalázkodásával viseltetnek.

A hárem élelmi-cikkeit s más efféle tárgyait naponkint szolgálkák vásárolják be, s az ajtó előtt leteszik, melynek küszö-bén a nő apján s különös esetekben az orvoson kívül — rend szerint ez utóbbi is csak rácsozaton át tapintja meg a beteg nő üterét, — férfi lába be nem léphet.

A hárem, hol a férfi-gyermek hetedik s igen gyakran tizennegyedik éveig tartózkodik, mondjuk a hárem, az sokkal inkább, mint az égőv, a mi keletet nyugattól elválasztja. Majd ha ez az aranyos kalitka szétrombolva lesz, foglyai pedig sza-badon bocsátva lesznek, csak akkor lehet tulajdonképen is ez elfajult intézmény belső szervezetét igazán megismerni.

Egy hét története,

mely tulajdonképen az év története.

Deczember 25-kén.

Az évnek végén. Sok-sok ideje már, hogy mindig a szenvedések, sikertelen küzdelmek és tört remények áthatlan sötétsége vett körül e ponton, s midőn a 365 napos szellem tavánban volt, csak az egykori tündérrege szavait mondhatta el: Kőd előttem, kőd utánam, kőd mindenütt! S a 365 napos szellemek egymásután tűntek, komor arczu, bekötött fejü rosz szellemek voltak, melyek a legmelegebb szív-vérrel táplálkoztak s a legkeserűbb könyeket facsarták ki a szemekből. Rosz szellemek voltak, ne beszéljünk róluk. Uralkodásuk, mint látszik, letelt. A kőd oszladozik. A nap nincs még a láthatáron, de pitymallik.

Olyan hajnal-féle van. Kétes világosság, fél sötétség, a nap és éj találkozása. Az éj hosszú árnyai még ott lebegnek a láthatár egyik szélén, míg a másikon a hajnal derűje piroslik. S a nap és éj találkozási pontján talányos, hamis szellem ül: egyik szeme nevet, a másik könyez. Köny és mosoly vegyülke, az édesanya könyje és mosolya, ki egyetlen gyermeke bölcsességénél virraszt, ki beszél neki bűbajos dolgokat, mintha gyermeke értené, és álmodik bűbajos álmokat, melyek teljesülést tőle várja: mindez együtt és összesen, ez a lefolyt év.

Reményeink egy része teljesült; ép annyi, hogy a többi teljesültét is remélhetjük. Sz. István koronája felcsillámlott a király fején, s ország-világ hallotta, midőn az alkotmányra az ég színe előtt letevő esküjét. Az országgyűlés az év legnagyobb részén át együtt volt s elintézte a legfőbb kérdéseket. A közbizalom önmagunk iránt gyökeredezni kezd. A kalászon és szőlőgerezden az Isten szeme nyugodott.

De a közviszonyok és közállapotok e rajza, ez általános tükrök mellett, a nevetve könyező szellem más, kis toilette-tükröket is tart mindenikünk elé. Nézzünk oda s ne féljünk attól, hogy hiuságról vádolnak. Nem piperezési vágy; de egészen más indok az, mi ide vezérel. Meglátjuk magunkat, minden túlzás s a bohóskodás minden színezése nélkül.

Milyen a kép?

Kegyetek mosolyognak. Az öntudat fensége tükröződik le az arczon, a szellem tiszta derűje a szemben, s nincs semmi, mi ez édes összhangot megzavarhatná.

Talán épen ez év volt az, melyben legédesb vágyuk teljesült. Mily szép volt a nap, mily magasztos az óra s mily feledhetlen az egész év emlékezete! Ugy gondolnak rája, mint az élet legkedvesb mozzanatára, s úgy beszélnek róla, mint a hogy csak a legboldogabb perczekről lehet beszélni. Édes mosolylyal üdvözlük a jövő napokat, hisz' azokban csak annak remélik folytatását, a mi eddig oly végtelen boldoggá tette önöket.

Mily csillogó a jövő, mily feledhetlen kedves a múlt, s mily fényesek a remények, melyek a múlt tanuságából a jövő képeihez fűződnek!

De nem mindenkit örvendeztet meg így a tükrök. Mily sokra egy-egy keserű szenvedés emléke kandikál ki, egy eltörülhetlen bánat, sötét gondolat, s mily sok szívben utórezg oly fájdalom kínos érzése, melyre a bölcsészet sem szolgáltathat írt.

Mily sokan keserű gúnnyal nyujtják a végzet elé a számlakönyvet, melybe csupa szomorú nap van följegyezve, csupa tartozás, melynek törlesztését a jövőtől várják el.

Teljesedjenek reményeink! A kipótolhatlant nem hozhatja vissza az idő sem, új vágyakról talán nem is lehet szó ott, hol a vágyak forrása apadt ki; de a tűnő idő a kiengesztelődés glóriáját vonja a legfájdalmasb emlékek körül s a vallás gondolata megszentesi azt.

S a köz- és magán-érzelmek e hullámozása között, melyek paloták fényes termei, szerény kunyhók mestergerendás szobáiban egyaránt foglalkoztatják a családokat, melyekről beszélnek mindenütt, tekintsünk vissza mi is, midőn az ezüst szakállu Sylvester apó, a hosszú fehér talárban, s a pásztorbottal kezében ajtónkon bekocog, tekintsünk vissza mi is a körbe, melyben szerény munkálkodásunk közvetlenül lefolyt.

A nap nagy kérdései állásunk természeténél fogva csak közvetve foglalkoztattak, de a mennyire csekély erőnkől telt, a magunk körében előmozdítani igyekeztük az érdekeltséget, a részvétet mindazon tévyezők iránt, melyeket a közügyek sikeres fejlődésének tényezőiül tekintettünk.

S tettük ezt azon modorban, a mint azt hazafiságunk sugallta, a mint nézetünk szerint jónak találtuk, s a mint azt olvasó-körünk, hogyha ezt az eddigi nyilatkozatokból következtethetjük, helyeselte.

Szépirodalmunk szűkebb körre szorult, a közügyek iránti élénk érdekeltség más térre vonja az e körben működött szellemek egy részét, s be kell vallanunk, hogyha azon sorokon végig tekintünk, a hol az irodalmi ágak zászlói lobognak, itt ott fogyatkozást veszünk észre.

De talán csak pillanatnyi ez. A mely író nem a költészet hevité, annak elpártolásával csak nyertünk; de a kinek lelke az ihlet égi hevénel melegedett, annak elpártolása csak rövid időre terjedhet. A politikai viták zaja közt is lelkébe leszáll a múzsák sugallma, s e költői frigy felbonthatlan, mint minden, a minek alapját magasb szellemek tették le.

S ha kissé megfogyott is, de még mindig tekintélyes a csoportosulat, melynek működése a lapok hasábjain át jut az olvasó-világ elé.

Ez általános irodalmi működés mellett különös feladatunk a női képzésnek s a nő állásának azon uton és eszközök általi előmozdítása, a mivel általánosan érzett szükségnek akarunk megfelelni.

Nagy örömünkre vált, hogy ez év folytán meggyőződhetünk arról, hogy eszméink termékeny földre találtak, s épen az általunk annyiszor emlegetett czélok megközelítésére női körből ez év folyamában nevezetes kezdeményezés történt.

A kezdemény azonban, fájdalom, csak kezdeményezés maradt. Hogyha valami nem sikerül, természetesen sok mindenfélét lehet okolni, s nincs könnyebb, mint akár százféle dolgot is emlegetni, mi, ha másképen történik, minden másképen alakul.

Mi nem okolunk senkit és semmit sem. Minden új gondolatnak időre van szüksége, hogy kiforrja magát, hogy tiszt-

tán a maga valóságában értsék meg s e szerint tervezzék való-
sításának legsikeresebb eszközeit. Mi s a velünk rokonérzetűek
rámutattak a bajra, s elmondtunk többféle módot, a hogy azt
orvosolhatni hiszszük. Egyelőre nem sikerült. Majd mondunk
megint újabb módokat, s mondjuk addig, a míg sikerül. S kell
sikerülnie. Ezt biztosítja az ügy nagy volta, a közszükségesség,
ezt kiválólag a női közönség lelkes részvéte, mely tudja, hogy
itt saját legnemesb érdekeiről van szó.

E közönség szíves pártolása által felkarolva s biztosítva,
a legteljesb bizalommal nézünk e részben is az ujév elé.

E pártolás következménye volt az is, hogy valahányszor
az emberiség legáltalánosb ügye: a szegénység, az árvák és el-
hagyottak érdekében emeltük fel szavunkat, mindig a legmele-
gebb részvét fogadott, s ha Sylvester apó eljön hozzánk látó-
gatába, elmondhatjuk neki: Tekintsen körül az árva- és szegény-
házakba, az elhagyottak kisded szobáiba, s ha itt-ott vidor arcot,
derült szemet s a szemben a hála meleg könyjét látja: mindez
jó nagy részben a hölgyek műve volt! Az Isten áldja meg
mindazokat, a kik érzik, hogy a mult évben is lerótták a jó
tettekben mindazt, a mivel az emberiségnek tartoztak!

— 6. —

Budapesti hirvivő.

Mai számunk az utósó ez évben; kötelességemnek ismerem
tehát néhány rövid szóval számot adni hölgyeinknek arról,
hogyan sáfarkodtam a lefolyt évben a bizalommal, melylyel
megtiszteltek, és valóban édes kötelesség ez nekem, mert azt
tartom, hogy művelt hölgyeink nem tagadják meg tőlem sem
a jóakaratot, sem azon buzgó ügyekezetest: minden tekintetben hű-
ségesen megfelelni hivatásomnak, a lapot épügy, mint annak
mellékleteit illetőleg.

Mai számunkhoz van mellékelve lapomnak ez évi tartal-
lom-jegyzéke; ez tanuskodik róla, hogy egyik főtörekvésem volt
a költészet és tudomány nemes virágaival kedveskedni hölgyeink-
nek, melyek a mellett hogy a lelket gazdagítják, nemes szóra-
kozást is nyújtanak. Nem volt szám, a melyből a szép és jó
íránti fogékony női szív élvezetet ne meritett volna.

És hasonló gondot fordítottam a mellékletekre. Rendes
heti mellékleteink a külföld bármely divat-lapjáéival kiállják
az összehasonlítást, sőt azon előnyük van, hogy nem haszna-
vehetlen, hanem a mi családi szükségleteinkhez
mért és használható mintákat adok. A mi pedig nagyobb mel-
lékleteinket illeti, jó lélekkel mondhatom, hogy nincs a
világon divat-lap, mely több kedvezményben részesitené elő-
fizetőit, mint én a lefolyt évben. Adtam három jeles mű-
lapot és hat kötet jó könyvet.

Azért tudom, hölgyeink jó szívvél megadják nekem azt a
bizonyítványt, hogy becsülettel feleltem meg hivatásomnak, és
ez reám nézve annál becsesebb kincs, minthogy a jövő évben
még többet: tíz kötet könyvet fogok adni, a mit csak
ugy bírok majd meg, ha e lap pártolójának száma is aránylag
növekedni fog; és édes örömmel mondhatom, hogy várakozásom-
ban nem fogok csalódni. Már eddig is sok új előfize-
tőm érkezett, a mit természetesen lapom hiveinek köszön-
hetek, ők ajánlják és terjesztik lapomat és e hálás munka most
már annál könnyebb, minthogy az új előfizetők nemcsak az új
10, hanem az eddig megjelent 6 kötetet, összesen tehát tizen-
hat kötet könyvet kapnak 10-10 krért, és e szerint ez most
a legolcsóbb heti-lap nemcsak nálunk, de messze földön.

Kérem is pártolóimat, ajánlják és terjeszszék tovább is
lapomat, nemcsak a magam, hanem a közművelődés érdekében;
csak az egyesült erő képes nagy terheket emelni és nagy ered-
ményeket kivívni; egyesüljenek tehát hölgyeink közül minél
számosabban oly célra, hogy az irodalmat olcsóvá tegyék ná-
lunk, tegyék nekem lehetővé, hogy a következő évben
nem csak tíz, hanem tizenöt kötet jó könyvet adhassak mel-
lékletül; nem csak minden egyes családnak, de a hazának is
nagy szolgálatot fogunk tenni ez által.

Hölgyeink soha sem fognak bennem csalódni; a mi pénzt
a kezembe adnak, azt én mind arra fordítom, hogy minél
több kedvezményben részesíthessem az előfizetőket.

Boldog ujévet!

Emilia.

✿ (Uj lapokat) is hoz majd az ujév és pedig szép szám-
mal, a fővárosban épügy, mint a vidéken, a minek a közműve-
lődés minden igaz barátja csak örülhet, mert minél több a lap,
annál több eszme terjed a hazában, a legnagyobb hatalom pedig
a világon: a gondolat. Az új lapok közül első helyen említendő
a „Századunk“, mert ez politikai napi-lap lesz, melynek
vezére Klapka György tábornok, szerkesztője pedig Urváry
Lajos, olvasóink régi, kedves ismerőse, lapunk eddigi főmunka-
társa lesz. Szívünkől ohajtjuk, hogy a jeles hadvezér az
eszmék és elvek harcában is annyi babért arasson, mint
szabadságharcunk dicső napjaiban a csatamezőn. E lap egy-
szersmind a pesti „Egyenlőségi kör“ közlönye lesz. — Egy új
éleláp is megfogja kezdeni pályafutását „Borsszem Jankó“ cím
alatt; mint mondják, a kormány lapja lesz, a mi nem is lehe-
tetlen, mert szerkesztője lesz: Ágai Adolf, a kivel a közönség-
nek már igen sok oldalról volt alkalma megismerkedni, mert ő
nem más, mint a „Bolond Miska“ „Iczig Spiczig“-e, a „Hon“
volt „Porzó“-ja, a „Bécsi Hiradó“ „Náday Ezüstös“-e, a „Pesti
Hírnök“ nem tudom mi je és e szerint teljesen méltó arra, hogy
a kormány érdekét élelkekkel támogassa. — Komócsy, a
jeles költő, szintén egy kormány-lap szerkesztőjeül csapott fel,
a melynek czime: „Hiradó“, rendes munkatársai pedig: Vas
Gereben és Ludassy Mór lesznek és hetenkint kétszer fog meg-
jelenni. — A szélső bal oldal érdekében pedig Madarász
József egy „A nép zászlaja“ című heti-lapot indit meg, mely-
nek főmunkatársa a hasonlókép sokoldalú Áldor Imre, a volt
„Bécsi Hiradó“ és „Magyar Világ“ belmunkatársa. — Ennyi
új lap közül csak azt tanácsolhatjuk hölgyeinknek: támoga-
sák és terjeszszék tovább is a „Családi Kör“-t, a mely mióta
a világon van, soha szint nem változtatott, soha más urat nem
szolgált, mint a hazaszeretetet és műveltséget, és a ki e kettő-
nek barátja, sohasem fog csalódni benne.

✿ (Uj könyvek.) „Körot az állatkertben“ czime az ifju-
ság számára irt könyvnek, mely az állatkertek legnevezetesebb
négy- és kétlábú (már t. i. szárnyas) lakóit leírja, hogy milyen
érdekesen, erre nézve elég azt mondanom, hogy a szöveg az ép-
oly tudós, mint jeles tollu gr. Lázár Kálmán tollából folyt. A mel-
let a kiállítás is oly diszes, és az állatok és madarak szín-
nyomatu rajzai oly szépek, hogy Laufer, pesti könyvárus, tel-
jes elismerést és pártolást érdemel, a ki ez érdekes művet
kiadta.

✿ (A magyar gazdasszonyok egylete) által karácson első
napján rendezett zene-előadás, mint előre tudtuk, az előadást
és jövedelmet illetőleg a legjobban sikerült. A vigadó tereme
szépen megtelt és e szerint az árva-leány növeldeje is — a
melynek javára e műelőadás rendeztetett, — örömmel gondol
majd vissza a karácson-ünnepre. A műsorozat következő részek-
ből állt: 1. katonai zenekar, 2. „Ének“ a budai dalárda ősz-

szes tagjai által, 3. Katonai zenekar, 4. „Ördög Róbert“ dalműből, előadja Szuk Mátyás fuvolán, zongora-kisérettel, 5. Katonai zenekar, 6. Kettős dal a „Windsori vig nők“ dalműből, énekelték: Saxlehner Emma és Helvey Ilka kisasszonyok, 7. Katonai zenekar, 8. „Zrinyi Miklós halála“ és „Cserebogár“ ábránd, előadva Szuk András ur által tárogatón, zongora-kisérettel, 9. Katonai zenekar, 10. Hatos ének „Lammermoori Lucía“-ból, előadták Stoll énekmester tanítványai, névszerint: Helvey Ilka, Saxlehner Emma kisasszonyok és Hajós, Kunstädter, Gross és Szuborics urak, 11. Katonai zenekarok. — Az előadásról, ha lehetne, sem mondanánk egyetlen gáncsolódó szót sem, mert a közreműködők mindnyájan a jótékony cél iránti szíveségből részesítették a közönséget a műelvekben és ez már magában is dicséretet érdemel.

☼ (*Ember segíts magadon, Isten is úgy segít.*) E jelszó alatt Budán kölcsönösen segélyező-egylet van alakulóban, oly célból, hogy a tagtársakat pénzkölcsönök által a pillanatnyi zavaroktól és az ennek folytán támadni szokott nagyobb bajoktól megóvják. Az évi tagdíj 10 frtra van megállapítva, de tetszés szerint többet is lehet betenni és e betétek szerinti arányban aztán kölcsönöket kapnak az illetők csekély kamatra. Minden tag annyi részvényt kap, a hányszor 10 forintot évenként befizet, a befektetett összegek pedig kamatoznak részére. A társulat 20,000 részvényt szándékozik kibocsátani és ezek bizonyosan legrövidebb idő alatt el fognak kelni, mert az ily társulatok, kivált a közép-osztályokra nézve a legjobb takarékpénztárak és a mellett a kölcsönök által sokszor valódi jótékonyossági intézetek. Külföldön számtalan ilyen társulat van már és mindegyike virágzik. — Pesten pedig „munkások egylet“ alakításán dolgoznak, melynek célja: önszegély és művelődés lenne.

☼ (*A képzőművészeti-társaság*) által rendezendő sorsjátékban a kisorsolendő tárgyak 12,000 forint értékűek, ezek közt Orlay „Attila“ festménye, mely 1800 frtra van becsülve. E nagyszerű kép a társaság helyiségeiben közszemlére van kitéve. A sorshuzás jövő márcziushó 31-kén lesz Pesten. Egy sorsjegy ára 50 kr és a ki magát három egymásután következő évre 10-10 sorsjegy vételére kötelezi, annak a társulat ráadásul egy becses műlapjával kedveskedik.

☼ (*Művirágot és disztollat*) igen izleteset és szépet lehet kapni Deutsch Bertánál, a szervita-téren, „a három kaméliához“ címzett, gazdagon fölszerelt művirág- és disztoll-raktárban. Ajánljuk e szolid kereskedést hölgyeink figyelmébe.

☼ (*Tánczkrónika.*) Az orvostan-hallgatók segélyegylete javára rendezendő tánczvidalom február 6-án fog a vigarda termeiben megtartatni. E hír sok vidéki olvasónónket is kellemesen érdekelheti, mert e tánczvigalom rendesen az idény legfényesebbjei közé tartozik és a bizottmány most is mindent el fog követni, hogy jó híréhez méltó legyen. — Máramaros-Szigeten az ottani helv. hitvallású lyceum felsőbb osztályainak tanuló-ifjúsága január 14-kén egy saját körében létesítendő „ifjúsági segélyező-egylet“ javára rendezend tánczvigalmat, mely már a jótékony cél iránti tekintetből is bizonynyal igen látogatott lesz. — A budai műegyetemi ifjúság január 11-kén tartja első zártkörű dalestélyét e télen Budán a „Fácán“ termében, természetesen tánczczal „egybekapcsolva.“ — A budapesti honvédegylet is bált rendez a farsang folytán, még nem tudni ugyan, hogy mikor, de azért nem mulasztjuk el értesíteni hölgyeinket a bál napjáról, mert tudjuk, hogy a „honvéd“ név olyan büv-szó, mely fiatal szépeinkkel a honvédtánczosok koros voltát is elfelejteti. — Az eperjesi joghallgatók január 17-kén zártkörű tánczvigalmat rendeznek

segély-egyletük alaptőkéjének gyarapítására; a bálrendező válsztmány mindent elkövet a vigalom minél fényesbbé tételére. — A pesti torna-egylet tagjai batyu-bált szándékoznak rendezni, és pedig azon kikötéssel, hogy a hölgyek egyszerűen legyenek öltözve. Ezt egyébiránt már sokszor kikötötték és — csak kevesen tartották meg; körülbelül épen úgy, mint a hogy akárhány férfi akárhányszor felfogadja, hogy soha sem kártyáznak és nem korhelykednek többé és azért még is csak kártyáznak és korhelykednek. Nincs tehát mit szemére hányunk egymásnak. — A budapesti hajósegylet zártkörű tánczvigalma februárhó 11-kén lesz avigadó teremében, mely az alkalommal ismét jellemzetes és bizonynyal nagyon pompásan is föl lesz diszítve, minthogy a diszítést Lehmann, a híres diszítésfestő vállalta fel, házi-asszonyul pedig gróf Andrassy Gyuláné kéretett föl, és ő e tisztséget szíves volt elfogadni. — A pesti kereskedelmi testület tánczvigalma a kereskedelmi beteg-ápolda javára februárhó 4-kén fog megtartatni. A kereskedők tánczvigalma rendesen az ugynevezett pénz-arisztokrácia szépségeit gyűjti egy koszoruba és e szerint ez alkalommal is sok szépség- és gyémántoktól fog a tánczvigalom ragyogni.

☼ (*A főrendek gyűlésében*) deczember 23-kán fogadták el az izraeliták egyenjogositására vonatkozó törvényjavaslatot; csupán négyen szavaztak ellene, névszerint gróf Zichy Bódog, Győr-megye főispánja, Pallavicini Zsigmond örgróf, b. Barkóczy Zsigmond és b. Podmaniczky László. Méltók reá, hogy nevök fennmaradjon az utókor számára.

☼ (*Ganz Ábrahám,*) kinek szerencsétlen haláláról mult számunkban értesítettük olvasóinkat, gyermekei nemlétében következőleg intézkedett vagyonáról: budai vasöntődjét és egyéb budai birtokát öt testvérének, a pesti dunaparton levő házát pedig özvegyének hagyta; fogadott leányának továbbá 30,000 frtot, kereszt-gyermekeinek pedig egyenkint 2000 frtot hagyományozott; cselédeiről sem feledkezett meg; mindegyikre néhány ezer vagy néhány száz forintot hagyományozott; gyári munkásairól pedig akként gondoskodott, hogy a mig az öntöde fennáll, azok mindig jelen fizetésökben maradjanak, kivévén, ha az új tulajdonosok netán fölebb akarnák azt emelni.

☼ (*A rózsás napló.*) Üdvözölt jeles költőnk, Sárosy Gyula egyetlen kedves leányát, a bájos Gizella k. a.-t, közelebb Butykai Viczmándy Mór arául jegyezte el magának. — Fenyvessy Adolf, az országgyűlési gyors-iroda főnöke és a gyors-írászat egyik megalapítója, karácson első napján tartá esküvőjét a művelt Löwensohn Klára kisasszonnyal. Az ég áldása kísérje e szent frigyeket!

☼ (*Vegges hírek.*) Szerdahelyi Kálmán Bauerfeld „Aus der Gesellschaft“ című szindarabját a nemzeti színház részére lefordította és így reményünk lehet, hogy úgy 1869/70 körül valószínűleg előadásra ki fogják tűzni, föltéve természetesen azon lehetőségét, hogy Radnótfáy ó méltósága még akkor is a kaszinó kegyelméből a nemzeti színház kegyelmes ura leend. — A „Honvéd“ szerkesztője, gr. Bethlen Olivér, január közepén nemzeti tisztiskolát nyit, melyben a tanulók ingyen részesülnek az oktatásban. Ezt pedig különösen azért említjük meg, hogy hátha a nőnevelés számára is akadna vagy egy gróf Bethlen Olivér, ha mindjárt másképp hívnák is! — A „Magyar Izraelita“ újévtől kezdve Tenczer Pál saját kiadása mellett fog megjelenni és izraelita polgártársaink bizonyosan támogatni fogják a derék szerkesztő törekvését, a magyar szót és magyar szellemet teljesen meghonosítani az izraelita életben. — A pesti izraelita hitköztség több tagja közelebb gyűjtést rendezett oly célból, hogy a szegény elemi tanu-

lőkat téli ruhával elláthassa, és a gyűjtés eredménye az volt, hogy eddig már kétszáznegyvenkilencz szegény gyermek el van látva a szükséges téli ruhával. A lapoknak is ilyen buzgó gyűjtők kellenének! — Bratiano, román miniszter, a múlt héten Pesten időzött. A román miniszterek arról nevezetesen, hogy alig vannak, már nincsenek is többé. Sehol a világon nincsen annyi miniszter-válság, mint az ifjú Romániában! — „Aradi lapok“ czim alatt új politikai napi-lap indul meg Aradon, mely az ottani Deák-párt közlönye lesz; szerkesztőjéül a kitűnő tehetségű Asbóth Jánost nyerte meg. — A pesti lovar-egylet jövő január 13-kán közgyűlést tart Pesten. — A „Vadász- és verseny-lap“ Bérczy Károly halála után sem fog megszűnni; a jeles író özvegye szakértő szerkesztőről gondoskodott e laphoz. — Debreczenben nagy fürdő-intézet van keletkezőben. — A pesti kath. templomokban a múlt héten piterfillérek gyűjtöttek. — Szeged városa 100 frt jutalmat tűzött ki legjobb monografiájára, azaz a város történetének leírására. Sok is, kevés is, mert ilyen mű csak sok évi tanulmány alapján készülhet el becsületesen. — Domonkos László, országgyűlési képviselő, a m. kir. Kuria kebelében alakított erdélyi ideiglenes legfelsőbb törvényszéki osztályhoz tanácsjegyzővé lett kinevezve. Domonkos László a legszebb fiatal képviselők egyike a jelen országgyűlésen. — Benedek Aladár költeményei már elhagyták a sajtót, most tehát csak még egy keveset kell az előfizetőknek várakozniuk, azután mindjárt megkapják a példányokat. — Vetter Antal, altábornagy, táviratilag tudatta a nagyváradiakat, hogy az ottani képviselőjelöltséget el nem fogadja; hanem azért mégis van remény, hogy e jeles hazafi még a jelen ülésszakban az országgyűlés tagja lesz; alkalmasint Kolozsvárott fogják megválasztani. — Irsa és Örkény közt e hó 7-kén kirabolták a postát; Balla Károly csendbiztos azonban kiderítette, hogy a posta-kocsis egyetértett a rablókcal és most mindhárman — mert ketten voltak a rablók — biztos földél alatt elmélkedhetnek a postakocsik rendeltetése fölött. — Több szerb, oláh és ruthén országgyűlési képviselő külön „kör“-t szándékozik alakítani. Már minek való az? Minek szétszakgatni a nemzet erejét, mikor a kormány minden méltányos nemzetiségi igényt kielégíteni kész! — Emich Gusztávnál nemsokára magyar hadi műszótár fog megjelenni. Valjon a „Polemia“ magyarázata is benne lesz-e? Mert egyelőre erre van legnagyobb szükségünk a hadi tudományokból.

(Halálozás.) Szinováczy György, hétszemélynök és a magyar akadémia jeles tagja, e hó 25-kén, rövid ideig tartott betegség után, életének 60 éves korában meghalálozott. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

Deczember 27-kén.

Decz. 21-kén: „A fekete domino“, Auber operája, 3 felv. — Decz. 22-kén az írói segély-egylet és a színházi segély-pénztár javára: „Lo-hengrin“, Wagner Richard operája, 3 felv. — Decz. 26-kán: „Ördög Róbert“, Meyerbeer operája, 5 felv. — Decz. 27-kén: „A szövetségesek“, franczia vigjáték. — A többi napokon a karácsonyi szent ünnepek miatt nem volt előadás.

Budai népszínház.

Deczember 27-kén.

Decz. 21-kén először: „V. László király“, Rákossy drámája, 5 felv. — Decz. 22-kén Bényeiné Harmath Emma assz. főlépteül: „Dunán apó és fia utazása“, Offenbach operetteje, 3 felv. — Decz. 25-kén a

budavárosi szegények intézetének javára és Bényeiné második fölépteül: „A szép Galathea“, operette, 1 felv., „Lucza széke karácsony éjszakán“, Katona József színműve, 3 felv. és „A matrózok“, operette, 1 felv. — Decz. 26-kán: „A gerolsteini nagyhercegnő“, Offenbach operetteje, 3 felv. — Decz. 27-kén: „Az emancipáció“, tréfa, 1 felv., „Az emancipáció után 1900-ban“, alkalmi bohózat a jövőből, 1 felv., mindkettő Aesoptól, és „A pajkos diákok“, vig operette, 1 felv. — A többi napokon a karácsonyi szent ünnepek miatt nem volt előadás.

Gazdasszonyoknak.

Magyar hus.

12 lat szalonnát apróra kell vágni és lábasha tenni, néhány babér-levelet, citromhéjat és kis zöld petrezselyemmel együtt megpirítani; akkor az egész bőrkéitől megtisztított és jól megsulykolt vesepecsenyét két ujjnyi széles szeletekbe kell vágni, megsózni és a lábasha belé rakni, a csont- és hushulladékot mellé tenni, még fűszert hozzá adni és puhára pároltatni. Ez meglevén, egy meszely jó vörös bort reá önteni, néhány kis szelet kenyert is belé tenni, puhára pároltatni azt is, aztán a szeleteket szép sorban tálra kirakni, a levét szitán áttörni, a kenyér-szeleteket a tál szélére tenni és forróan betálalni.

Bor-tésztá.

Egy meszely jó fehér bor, két csepp finom, forró olaj és egy meszely finom liszt jól összehabartatik, négy tojás fehérének kemény habja, egy kis só és tetszés szerint cukor belé téve, jól össze kell keverni. E tésztába kell mártani alma-szeleteket és azokat forró zsirban kisütni, megczukrozni és betálalni. De nemcsak almát, hanem aszalt és kissé megfőtt szilvát is lehet e tésztába mártogatva, zsirból kisütni. F. J.-né.

Hazai torta.

Egy félfont vaját, 8 lat finomra tört cukrot, 12 lat lisztet, egy citrom héját (apróra vágva) a nyújtó-deszkán jól el kel dörzsölni, hozzá adván hat tojás sárgáját. E tésztát a sodrófával jól ki kell dolgozni, azután keshátnyi vastagságúra kinyújtani, belőle három tányérnyi nagyságu darabot vágni, azokat szép pirosra, vajjal kikent sütőlemezen megsütöni, kettőt közölök finom befőttel bekenni, egymásra rakni és a legfelsőt czukros habbal és czukorba főtt gyümölcsessel kiczifrázni.

P. St. Erzsé.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk egy kivágott derék szabás-mintájából áll. E kivágott derekak jelenleg annyira divatosak, hogy estélyeken alig találkozunk már más szabásu derekakkal. Az 1-ső szám alatti szabás a derék elő részét jelöli, a 2-dik az oldalrész, a 3-dik a hátrész, a 4- és 5-dik a derékhez tartozó kis felső ingecskét jelöli. A derék többnyire a ruha szövetéből készül, mint azt utósó divatképünkön a harmadik alakon láthatjuk; a kis ingecske azonban átlátszó sima, vagy virágos angol tüllből készül és a derék kivágásától nyakig ér fel. A mustra szabására nézve meg kell jegyeznem, hogy a szövetet köröskörül jó két ujjnyival nagyobbra kell szabni, mint a milyen a papir, hogy azt dudorokba lehessen szedni. A papir a kész felső ingecske nagyságát jelöli. Ezen ingecskéhez akár rövid dudoros ujjakat lehet varrni, mint multkor divatképünkön látható, akár pedig hosszú ujjakat, a melyek aztán szintén dudorokba szedendők.

A béli idény közeledtére Türsch F. divat-kereskedése a legizletesebb béli czikkekből bővelkedik. Különösen megragadták figyelmemet a meglepő szép legyezők, melyek nemcsak az árakhoz képest igen szépek, de kilátszik belőlük, hogy Türsch ur személyesen vá-

lasztá ezeket Párisban sok ezer közül. Ezüsttel, arannyal vagy festvényekkel 3, 4, 5, 6, 8 frtig, a drágábbak 12, 14, 18, 20, 25 frtig, továbbá fehér, rózsá, kék, sat. egyszínű legnehezebb atlaczból vagy sima, diszítetlen, vagy brüsszeli ujféle aplicatióval és festvényekkel, vagy fekete csipke-borítékkal, vagy fekete atlaczból csillogó vörös ábrákkal. A legfinomabb gyöngyház-állványon és aplicatióból, vagy aplicatióból vegyített arany- vagy ezüst-himzéssel; ezek 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 frtig. Mind az olcsók, mind a drágák elegáns bojtjal és skatulyával vannak ellátva.

Igen sok rendelt bálí-ruhát is láttunk szebbnél-szebben diszítve és mind oly könnyű habformájúak, hogy bárkinek is jól állanak. A legtöbb ruha Tüersch ur saját rajza után, melyek semmi Journalban nem jelennek meg, készítettett. A derekak különösen szépen vannak diszítve; a fejük igen divatos, de egyszerű; de a bálí-ruhához jó állású alsó szoknya is szükséges és épen ezekre különös gondot fordított Tüersch ur és igen jó uszály-szabást talált és ezek könnyű mosószövetből csak 6 frt 75 kr 7 frt 50 kr, 9, 10 frt és shirtingből 5 frt 50 kron kezdődnek. „Sortir de bal“-ból pedig kis „Charlie“-beduinok fekete vagy „mille fleur“-bordúrral már 10—12 frton található. A nehezebbek, meleg szőrszövetből, (mint színházi köpeny igen ajánlható), arany csíkokkal és bojtjal 18, 24, 30 frtig és ezen felül 80 frtig is található e felöltők. Mint fehérenemű-kereskedést pedig fölöslegesnek tartom Tüersch ur raktárát említeni, mert eléggé ismeretes, hogy a tartalatan, illusio, crepp, sat. nem drágább, mint máshol. Azért csak a cikkek árjegyzékét közöljük és pedig:

Egy kész tartalatan-ruha, legujabb diszítéssel 28, 32, 36, 40, 45, 50 frt.

Egy tartalatan-ruha a mostan igen divatos arany- vagy ezüsttel diszítve 35, 40, 45, 50 frt.

Egy tartalatan-ruha ezüst tunique-el, derékkal és ujjai 48, 54, 60 frt. — Ezek a ruhák ez idén a legujabbakhoz tartoznak. Gyenge, csillogó fényük által különös elegancia adatik a ruhának.

Egy illusio-ruha, diszítve arany-, ezüst-, szalag- vagy virágokkal 65, 75, 100 frtig.

Egy atlacz- vagy más selyem-ruha 80, 90, 100 frt és feljebb.

Egy tunique hozzá való berthe-el, ujjakkal és övvel együtt 15, 18, 24, 30 frt és feljebb.

Virág-garniture: ruhára való, ujjakra és fejre, összesen 12, 15, 18, 24, 30 frt és feljebb. — Ezek a garniturekhez egy divatkép mellékeltek a ruha-ékités és csináltatás végett.

Fekete, hosszú csipke-tunique 80, 100, 120 frt.

Egy kész berthe és ujjak 2 frt 50 kr, 3 frt 75 kr, 4 frt 50 kr, 6 frt.

Rakott tartalatan-rúche, rőfe 20, 25, 30 kron minden színben kaphatók.

Egy bálí, organtin alsó szoknya, uszályba vágva 4, 5, 6 frt.

Ugyanaz shirtingből 5 frt 50 kr, 6 frt 75 kr, 7 frt 50 kr.

Ugyanaz perkálból 6 frt 40 kr, 7 frt 50 kr, 9, 12 frt és feljebb.

Egy nansouque, kész, könnyű és jól mosható francia szoknya, uszályba vágva, bálí-ruha alá, 6, 8, 10 frt és feljebb.

Egy hosszú perkál-uszály 4, 5, 6 frt.

Egy crinolin, uszály nélkül, 3 frt 20 kr, 3 frt 40 kr, 4 frt 50 kr.

Ugyanaz uszálylál 6, 8 frt.

Crinolin „double usage“ 10, 12, 14 frtig. Ezen crinolin az utcán és estélyeken használható és igen nagy tetszésben részesül.

Egy pár a jour vagy sima fild'Ecosse-harisnya: 90 kr, 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 75 kr.

Egy pár a jour-selyem-harisnya 4 frt 50 kr, 6, 8 frt.

Művirág fejdísznek (couffures) 2 frt 50 kr, 3, 4, 5, 8 frt és feljebb.

Egyes bokkréták 75, 90 kr, 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr és feljebb.

Egy illusion-echarp bálí estélyekre 2 frt, 2 frt 75 kr.

Egy bálí köpeny (Sortier de bal) 10, 14, 18, 24, 30, 40, 50 frt.

Legyezők festvényekkel sat. 2 frt 75 kr, 3 frt 75 kr, 4 frt 75 kr, 6, 8, 10, 15, 18, 24, 30 frt és feljebb.

Ugyanazok brüsszeli aplicatióval 30, 36, 40, 50 frt és feljebb.

Bálí szövetek.

Egy vég 12 rőfös tartalatan $\frac{3}{4}$ széles 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 75 kr, 5 frt 50 kr.

Egy vég 12 rőfös tartalatan $\frac{3}{4}$ széles 6 frt.

Egy „20 „ francia tartalatan $\frac{3}{4}$ széles 6 frt 50 kr, 7 frt 50 kr, 10, 12, 14 frt. Színes tartalatan valamivel többre jön.

Illusio, szélesség szerint, rőfe 50, 60, 75 kr, 1 frt.

Tüll Bobin, rőfe 1 frt, 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 75 kr.

Mechlin tüll, 5 rőf széles, rőfe 3 frt 75 kr.

Széles brüsszeli tüll, fehér, rőfe 1 frt 50 kr, 2, 3 frt.

Brüsszeli tüll, rózsaszín, világoskék, vörös, narancs- és zöld színben, $2\frac{1}{2}$ rőf széles, rőfe 90 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 80 kr.

Crépp minden színben, rőfe 60, 80 kr, 1 frt.

Organtin, egy vég 12 rőfös, 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 20 kr.

Blond, cluny-csipkék és betételek. Arany- és ezüst-rojt és dísz.

Blond-szövetek minden szélesség és áron.

Minden színben található: illusio, tüll, bobin, Fulle de Lyon, après, crépp, tüll cristalle és tartalatan.

Számrejtvény.

Schreyer Emmától.

3, 4, 9, 10. Gyógyit sok beteget;

1, 9, 10. Ezt kerüld, ha lehet;

9, 10, 9, 3, 8. Háztedd egy része;

3, 9, 10. Egy itálnak a neve;

2, 5, 6, 7. Folytonosan járván, fárad éjjel, nappal;

1, 9, 7, 5. Nagy város ez dicső, szép Magyarországon;

1, 6, 10, 6, 3, 8, 5. Kitaró szorgalommal műveli a földet;

6, 10, 6, 5. S ha megért gabonája, vele mindig így tett;

1—10. Már ma elhagyott hely, híres még Árpádtól,
A történet-író erről nem egyszer szól.

Megfejtési határidő: január 25-ke, 1868.

A f. é. 48-dik számban közölt rejtvény értelme: „Ha a föld Isten kalapja, hazánk a bokréta rajta.“ (Petőfi.) Helyes megfejtését következő tisztelt előfizetőink küldték be: Fiedler Ottília, Molnár Vilma, Térfi Czili, Magyar Paulin és Terka, György Erzsébet, Nagy Netti, Nagy Pálné, Oszlányi Mária, Kollár Mari és Antónia, Belbe Jánosné, Gulyás Amália, Egerváry Tuboly Emilia, Herbály Mari, Széky Berta, Halászy Fanni, Erdős Eszti, Birizdó Róza és Amália, Édy Julia, Bozsoki Gyuláné, Bayer Matild és Emma, Mészáros Erzsike. Gyergyai Kata, Kovács Flórisné, Bányai Tivadarné szül. Boros Tekla, Terray Mária, Koller Luiza, Kiss Józsefné, Magyar Emilia és Anna, Komáromi Lila és Amália, Temesváry Anna, Kovács Berta, György Juliska, Boros Emilia, Fekete Jánosné, Nagy Leona, Müller Fáni, Abásfalvi Antónia, Török Amália és Irma, Szegedi Mariska.

A „Nógrád-vármegye“-féle rejtvény értelmét utólag beküldé: Erdős Eszti.

Tartalom.

Damjanich Jánosné, Emiliától. — Az örvény szélén, Dalmady Győzőtől. — Karácson estéjén, Hermintől. (Vége.) — Az angyalok, Palásti Sándortól. — A balsors a jellem tűzpróbája, Potemkin Ödöntől. — Anyám sírjánál, Szabó Lajostól. — Mehemet Ali leányainál. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Mindenfélék. — Gazdaszszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki tárcza. — Megbízások tára. — Előfizetési fölhívás. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Boldog újévi kívánatunk (rajzzal), lapunk ez évi tartalomjegyzéke, Damjanich Jánosné arcsképe és kivágott derék szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

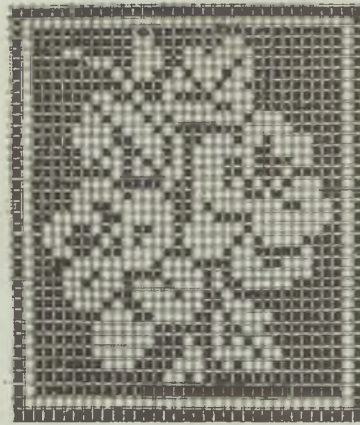
1

2

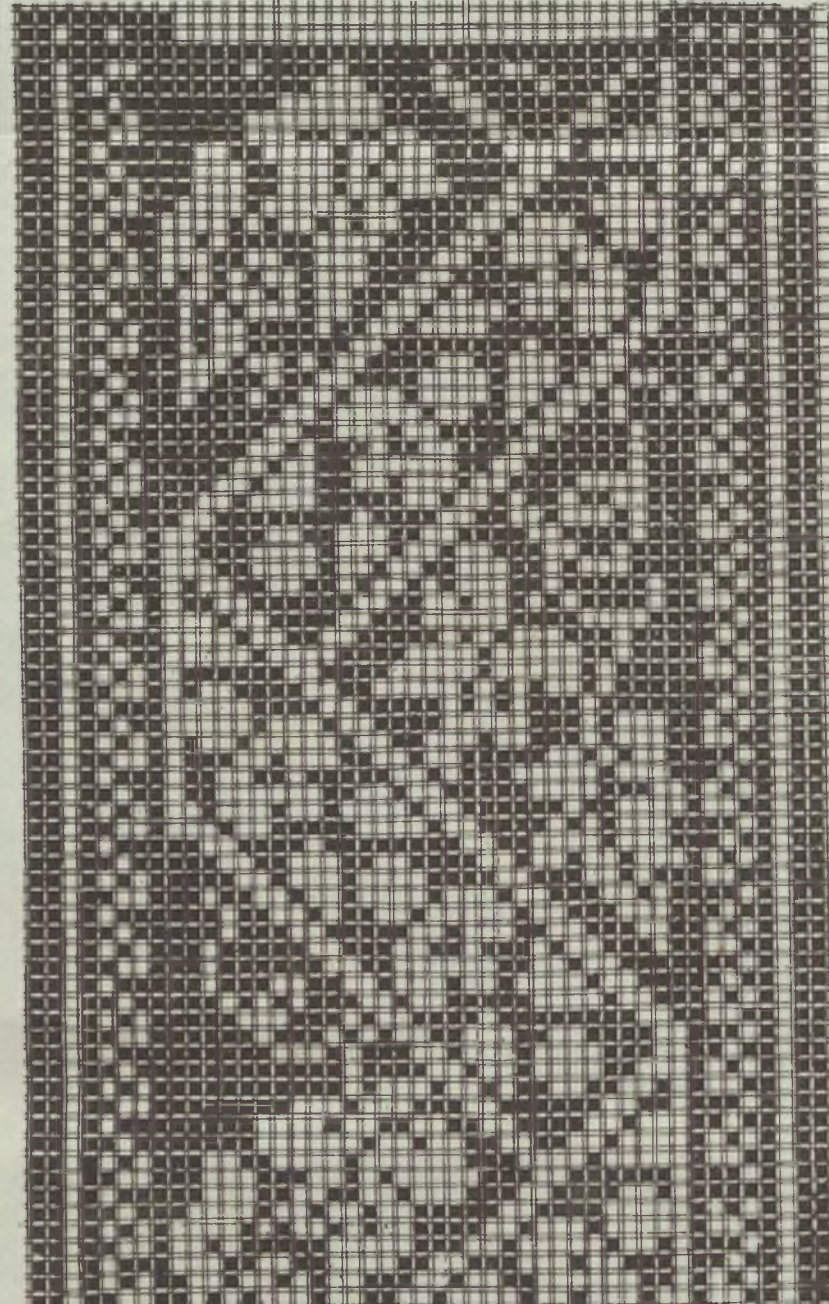
3

4

5

8

9

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

A Családikör melléklete

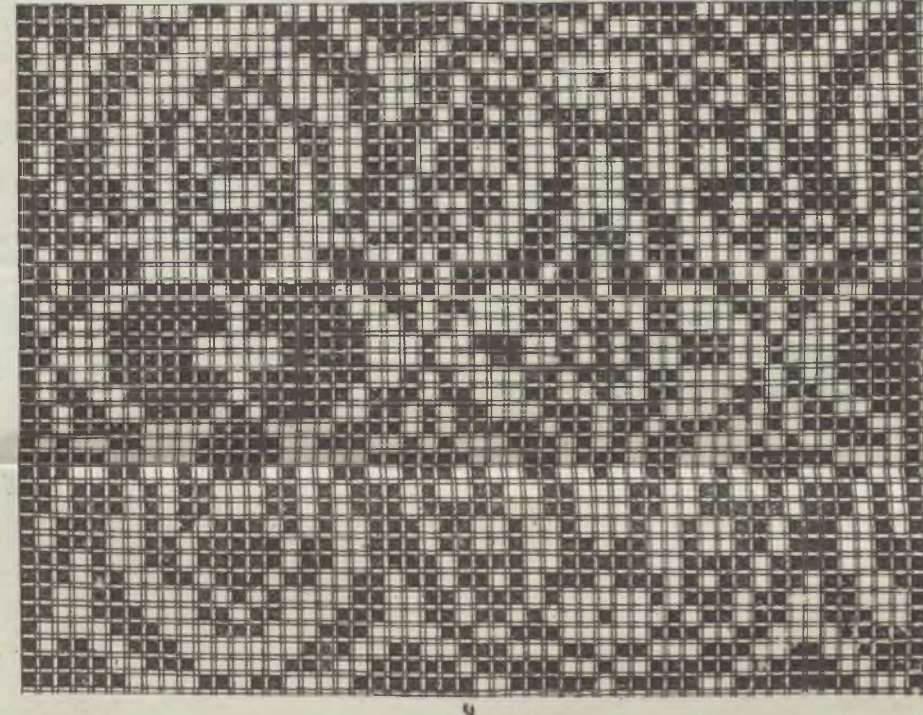
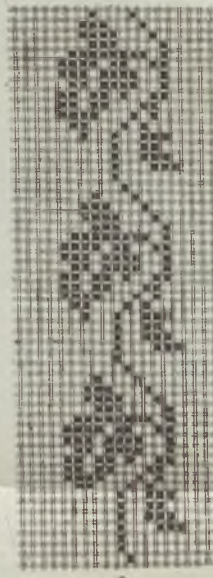
Junius havában 1867

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

A Családikör melléklete

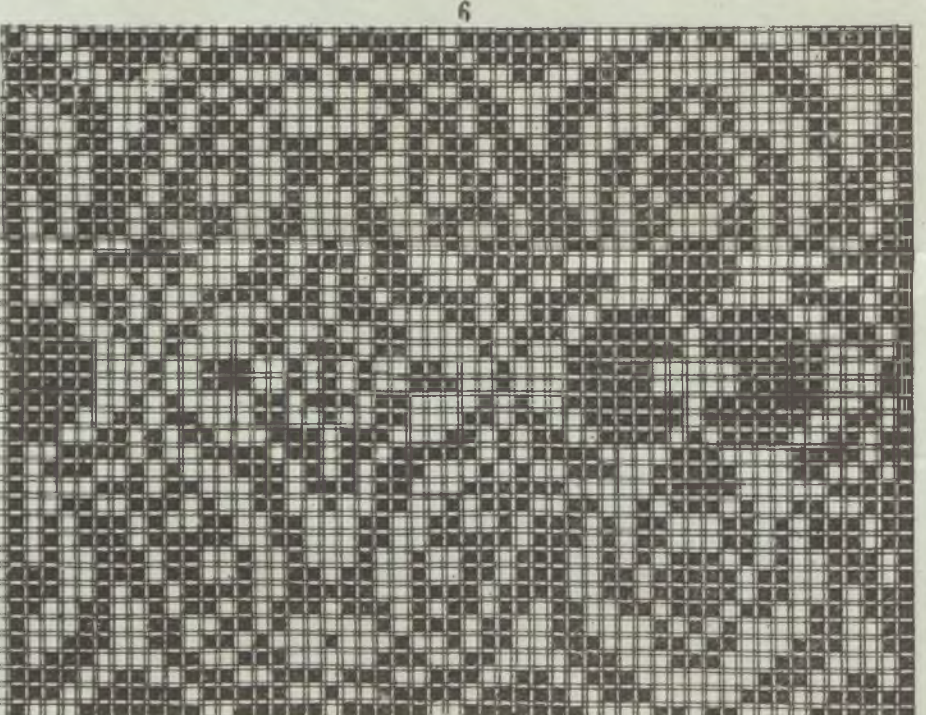
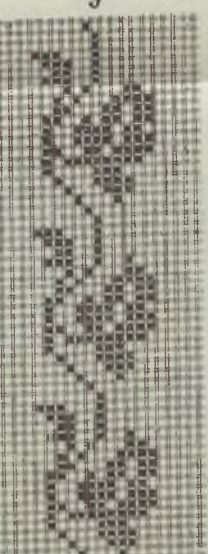
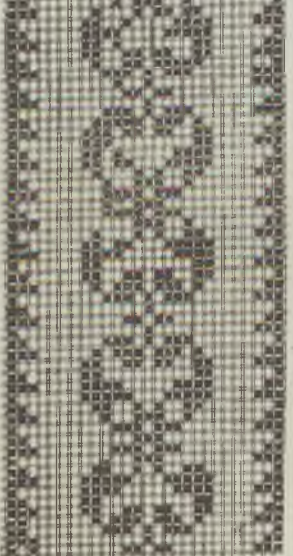
Junius havában 1867

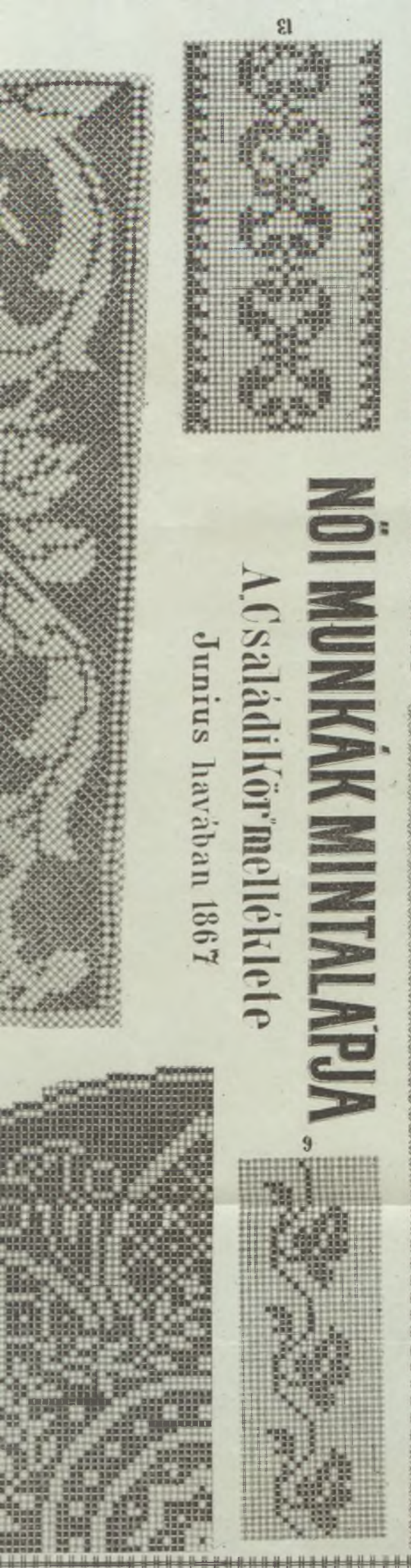

NÖI MUNKÁK MINTALAPJA

A Csalládikör melléklele
Junius havában 1867

NÖI MUNKÁK MINTALAPJA

ACSÁDILKÖRMELLEKLELE
Junius havában 1867

